

ВЕЛИКИ МАЙСТОРИ НА ФЕНТЪЗИ И ФАНТАСТИКА

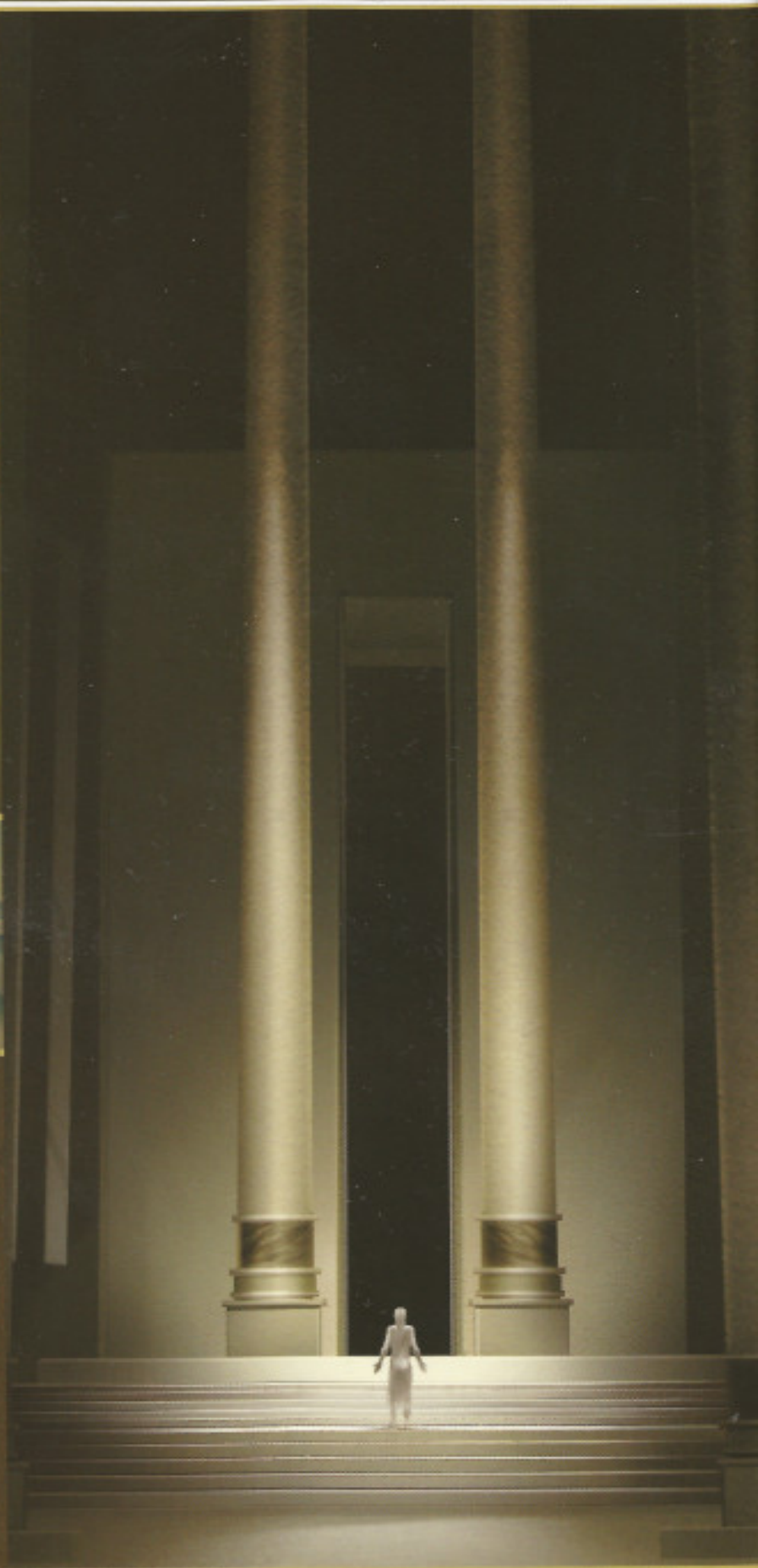
ДЮН

ТОМ ВТОРИ

ДЕЦАТА НА ДЮН
БОГ-ИМПЕРАТОР
НА ДЮН

ФРАНК
ХЪРБЪРТ

ФРАНК ХЪРБЪРТ ДЕЦАТА НА ДЮН

Превод: Александър Бояджиев

chitanka.info

Месията на Дюна Пол Муад'диб е мъртъв... Планетата започва бавно да се променя благодарение на човешките усилия — сред безкрайните и пустини се появяват зеленина и свободно течаща вода. Но и сега мечтата не е постигната — измененията в климата са смъртоносни за гигантските пясъчни червеи, на които се крепи могъществото на Аракис. Управлението на Атреидите отново е заплашено от техния най-голям враг — генетично „преродения“ барон Владимир Харконен.

Всички тези предизвикателства се стоварват върху децата на Муад'диб Лето и Ганима... и създават впечатляваща градация на напрежението в едно от върховете фентъзи-постижения за всички времена.

—

Месията на Дюна Пол Муад'диб е мъртъв, но Проповедникът — бащата на царствените близнаци — като по чудо е оцелял в пустинята. Шай-хулуд опазва някогашния всемогъщ властник, за да допие до дъно горчивата чаша на съдбата си. Има ли граници наглед безграничното величие и не зрее ли в него собствената му жестока противоположност? Стремейки се да избягат от отговора, Алая и Дънкан Айдахо загиват. А Лето Атреидес трябва да заплати още по-страшна цена...

ПЪРВА ЧАСТ

„Учението на Муад’Диб се превърна в терен за игри и забавления на схоластици, суеверници и фалшификатори. Той преподаваше науката за балансирания начин на живот — философия, с помощта на която човек може да отговори на предизвикателствата, възникващи от непрестанно променящия се свят. Той казваше, че човечеството продължава да се развива и усъвършенства в един безкраен процес. Казваше още, че тази еволюция се движи от принципи, познати само на вечността. Възможно ли е обаче поквареният разсъдък да взаимодейства със субстанция от такова естество?“

Думи на ментата^[1] Дънкан Айдахо

Петно от светлина се появи върху тъмночервения килим, покриващ грубия каменен под на пещерата. Светлината бе сякаш без източник и осветяваше единствено повърхността на червената тъкан, изработена от нишките на подправката(*). Опипващото кръгче с диаметър около два сантиметра се движеше хаотично: ту издължено, ту приемащо овална форма. Когато се натъкна на оцветената в тъмнозелено страна на леглото, то отскочи нагоре, раздипляйки се по неговата повърхност. Под зелената завивка лежеше дете с коса в ръждив цвят, все още младенчески закръглено лице и широко очертана уста; от фигурата му не се долавяше традиционната суховатост на свободните(*), но не бе и обилно напоена с вода, като на някой от външния свят. Когато петното докосна затворените клепачи, фигурката се размърда. Светлината примигна и угасна.

Доловим остана единствено звукът от равномерно дишане, а съвсем слабо зад него се чуваше успокоителното и вдъхващо

увереност „кап-кап-кап“ на водата, която се събираше в басейн от ветрокапана(*), заложен високо над пещерата.

Петното отново се появи в спалнята — малко по-широко и с няколко лумена по-силно. Но този път нещо загатваше за неговия източник и движение — една закачулена фигура изпълваше сводестата врата в ъгъла, а светлината идваше тъкмо оттам. Тя отново се разходи из стаята опипом, продължавайки да търси. В това имаше нещо заплашително, някакво неспокойно недоволство. Лъчът избягна спящото дете, спря се на зарешетения вентилационен отвор в един от горните ъгли и изследва издутината на обшитите със зелени и златни нишки драперии, които омекотяваха скалната стена.

Светлината отново примигна и угасна. Закачулената фигура се придвижи с издаващото я шумолене на изкуствена материя и застана до сводестия входен отвор. Всеки запознат с установения ред в Сийч Табър би следвало веднага да предположи, че това е Стилгар — наиб(*) на сийча(*) и пазач на осиротелите близнаци, които един ден щяха да поемат мантията на своя баща Пол Муад’Диб. Нощем Стилгар често посещаваше покоите на близнаците, започвайки винаги от стаята на Ганима(*), за да премине в съседната, където със задоволство се убеждаваше, че нищо не заплашва Лито.

Какъв стар глупак съм — помисли той. Докосна с пръст студената повърхност на прожекторното приспособление, преди да го окачи на гайката на широкия платнен колан. Прожекторът винаги го дразнеше, дори когато му бе абсолютно необходим. Тази вещ бе едно от хитроумните приспособления на Империята — средство за откриване на обемисти туловища, изпълнени с живот. Но сега бе показал само присъствието на двете деца в царските спални помещения.

Стилгар знаеше, че неговите чувства и мисли са също като светлината. Не съумяваше да успокои вълнението на един непрестанно конкретизиращ се образ в своя вътрешен свят. Някаква по-голяма сила регулираше това движение. Бе го запратила в настоящия момент, където долавяше струпващата се опасност. Точно тук бе заложен магнитът на бляновете за величие в цялата позната част от вселената. Тук лежаха преходните мирски богатства, дълготрайната светска власт и най-мощният от всички мистични талисмани — божествената автентичност на религиозното завещание на Муад’Диб. В тези

близнаци — Лито и сестра му Ганима — се бе съсредоточила страховита мощ. Докато дишаха, Муад'Диб живееше чрез тях, макар и мъртъв.

Те бяха не само деветгодишни деца; представляваха природна сила, достойна за страхопочитание и благоговение. Те бяха децата на Пол Атреидски, който бе станал Муад'Диб — махди(*) на свободните. Муад'Диб бе предизвикал взрив на човечност; свободните бяха тръгнали на джихад(*) от тази планета, пренасяйки своя пламък през цялата човешка вселена като истинска вълна на властнически религиозен плам, чийто обхват и повсеместен авторитет бяха оставили следи по всички светове.

И все пак тези деца на Муад'Диб са от плът и кръв — помисли Стилгар. — Само с два удара моят нож би усмирил завинаги сърцата им. Тяхната вода ще бъде върната на племето.

Тази мисъл предизвика същинска буря в неговия разсъдък.

Да убие децата на Муад'Диб!

С годините той бе помъдрял по отношение на самонаблюденията си. Знаеше първоизточника на такава ужасна мисъл. Тя идваше от лявата ръка — на грешниците, а не от дясната — на благословените праведници. Айатът(*) и бурханът(*) на живота криеха малко загадки за него. Някога бе горд от мисълта за себе си като свободен, от идеята за пустинята като приятел и от решението си да нарича мислено своята планета Дюн, а не Аракис(*), както тя бе отбелязана във всички звездни карти на Империята.

Колко прости бяха нещата, когато нашият месия бе само мечта — помисли той. — Намирайки махди, ние родихме из широкия свят безброй месиански мечти. Всеки народ, покорен по време на джихада, сега мечтае за такъв водач.

Стилгар се загледа в тъмната спалня.

Ако ножът ми освободи всички тези хора, биха ли ме превърнали те в месия?

Дочу се неспокойното потрепване на Лито в леглото.

Стилгар въздъхна. Той не познаваше дядото Атреидски, чието име бе взело това дете. Мнозина обаче твърдяха, че моралната сила на Муад'Диб е почерпана от същия източник. Дали тази безкрайно впечатляваща характерна черта на правота беше прескочила и в

следващото поколение? Стилгар стигна до убеждението, че не може да отговори на подобен въпрос.

Сийч Табър е мой — каза си. — Аз управлявам тук. Наиб съм на свободните. Без мене нямаше да има никакъв Муад'Диб. А сега, в тези близнаци... дошли благодарение на Чани, която е тяхна майка и моя сродница, тече и от собствената ми кръв. Аз съм в тях заедно с Муад'Диб и всички останали. Какво сторихме с нашия свят?

Не бе в състояние да си обясни защо такива мисли го бяха спогодили и защо те го караха да се чувства виновен. Прилекна в своята широка горна дреха с качулка. Реалността беше напълно различна от мечтата. Приятелската пустиня, простираше се някога от единия до другия полюс, сега бе смалена до половината от предишните си размери. Митичният рай на настъпващата отвсякъде зеленина го изпълваше със страх. Всичко беше много различно от бленуваното. И той разбираше, че промяната на планетата бе променила и него — беше се превърнал в много по-изтънчена личност в сравнение с някогашния главатар на сийча. Сега знаеше много повече за умението да се управлява, както и за дълбоките последствия, оставяни и от най-маловажни наглед решения. Въпреки всичко той чувстваше, че новите му познания и изтънченост са само тънко покритие върху желязната сърцевина на една по-проста и твърдо осъзната непоколебимост. И тази сърцевина го зовеше и умоляваше за връщането му към исконните ценности.

Утринните звуци на сийча постепенно нахълтваха в неговите мисли. Хората се раздвижваха из голямата пещера. Долови лек повей по бузите си — някои от свободните излизаха през уплътнителните отвори в предутринния мрак. А ветрецът бе свидетелство за безгрижие и обща промяна. Тукашните обитатели вече не поддържаха строгата дисциплина по отношение на водата. И защо да го правят, след като на планетата бяха падали валежи, облаците бяха отдавна познати и даже осем от свободните загинаха във внезапно пуснатата вода от един бент? Преди това нещастие думата удавен липсваше в езика на Дюн. Не, това вече не бе Дюн; това бе Аракис... и сега идваше утрото на един изпълнен със събития ден.

Джесика, майката на Муад'Диб и баба на двамата царствени близнаци, се връща днес на нашата планета — помисли той. — Защо

ли напусна мекия климат и сигурността на Каладън(*) в замяна на опасностите на Аракис?

Имаше и други причини за безпокойство. Долавяше ли тя съмненията и опасенията на Стилгар? Бе възпитаница на бинджезъритската(*) школа, преминала най-пълния тренировъчен курс на Сестринството(*) и самата тя — света майка(*). Такива жени бяха проникателни и много опасни. Дали би му заповядала да се надене на собствения си нож, както бе наредила на умма-протектора Лайът-Кайнс?

Дали бих се подчинил? — запита се той.

Не успя да си отговора на този въпрос, а се замисли за Лайът-Кайнс. Този планетолог беше първият мечтател за преобразяване на пустинята, покриваща цялата Дюн, в благоприятна за живот зелена планета, което всъщност бе вече започнало. Лайът-Кайнс беше и бащата на Чани. Без него нямаше да има нито мечта, нито Чани, нито царствени близнаци. Устройството на тази крехка логическа верига направо смая Стилгар.

Как ли сме се срещнали на такова място? — учуди се той. — Как сме съумели да съчетаем действията си? И с каква цел? Мое ли е задължението да приключа с всичко, да срутя това величествено съчетание?

Призна открито ужасяващия подтик, който бе почувствал в себе си. Беше в състояние да направи този избор, да се отрече от обичта и семейството си, за да стори онова, което един наиб е длъжен да извърши в случай на нужда — да вземе смъртоносно решение за доброто на племето. От друга страна, такова убийство бе върховно предателство и отвратително зверство. Да убиеш деца! И все пак те не бяха обикновени деца. Бяха яли от мелинджа(*), бяха участвали в оргията в сийча, бяха търсили в пустинята пясъчни твари и играли всички останали игри на децата на свободните... Но и бяха седели на местата си в царския съвет. Невръстни деца, но достатъчно мъдри, за да участват в заседанията на съвета. Може плътта им да е детска, ала бяха възрастни по своя опит — родени с целокупна генетична памет и с изумяващ усет за възприемане и осъзнаване, които отделяха леля им Алая и самите тях от всички останали хора.

Много пъти и през много нощи Стилгар бе откривал как мислите му се въртят около тази разлика, присъща на близнаците и тяхната

лея; много пъти се бе събуждал с мъчителни мисли и бе идвал в спалните им с недовършените си сънища. Сега съмненията му бяха фокусирани. Липсата на взето решение бе решение само по себе си. Той знаеше това. Близнаците и тяхната леля се бяха разбудили в майчината си утроба, научавайки запаметеното от своите предшественици. Пристрастяването към подправката бе истинската причина — пристрастяването на лейди Джесика и Чани. Лейди Джесика бе родила Пол Муад'Диб преди да се пристрасти към подправката. Алая бе дошла след пристрастяването. Всичко бе ясно в ретроспективен план. Безбройните поколения, създавани и отглеждани чрез подбор от бин-джезъритската школа, бяха довели до Муад'Диб, но в плановете на Сестринството никъде не бе предвиден мелинджът. О, те знаеха за подобна възможност, но се бояха от нея и я наричаха абоминация^[2]. Това бе най-смайващият факт. Абоминация или изчадие. Несъмнено имаха аргументи за такова окончателно решение. И ако казваха, че Алая бе Изчадие, това трябваше да бъде отнесено с пълна сила и към близнаците, тъй като Чани също беше прирастена, тялото ѝ бе наситено с подправка, а гените ѝ така или иначе бяха допълнили тези на Муад'Диб.

Мислите на Стилгар буквално кипнаха. Нямаше никакво място за съмнение, че тези близнаци щяха да надминат постигнатото от техния баща. Но в каква посока все пак? Момчето показваше способност да бъде като баща си и дори бе го доказало. Макар и невръстно дете, Лито вече си спомняше неща, които само Муад'Диб би следвало да знае. Дали имаше и други предшественици, очакващи реда си в този широк обхват от възпоминания, чиито убеждения и навици криеха неописуеми опасности за живите?

Абоминации или изчадия, казваха светите магьосници от „Бин Джезърит“. И въпреки това всички от Сестринството ламтяха за генната съставка на тези деца. На магьосниците им бе необходима семенната течност и яйцето, но без обезпокояващата плът, която ги съдържаше в себе си. Дали затуй лейди Джесика пристигаше точно сега? Тя беше скъсала със Сестринството, за да подкрепи своя другар дука, но според слуховете отново се бе върнала към порядките на бин-джезъритската школа.

Бих могъл да приключа с тези мечти и сънища — помисли Стилгар. — Колко просто би било.

И не преставаше да се удивлява сам на себе си, че изобщо е в състояние да обмисля подобен избор. Носеха ли близнаците на Муад'Диб отговорност за действителността, в която изчезваха сънищата и мечтите на другите? Не! Те бяха само лещите, през които се разсейваше светлината, за да разкрие нови образи на света. Измъченото му съзнание се върна към вярванията на първичните свободни и той си каза: Божията повеля идва, така че не се стреми да я изпревариш. Бог е този, който посочва пътя; някои обаче криват от него.

Именно култът към Муад'Диб бе причина за най-голямото безпокойство на Стилгар. Защо превърнаха Муад'Диб в Бог? Защо бе обожествен човек, за когото се знаеше, че е от плът? Златният Еликсир на Живота на Муад'Диб бе създал едно бюрократично чудовище, възседнало проблемите и делата на хората. Управлението и религията се обединиха, а нарушаването на закона се превърна в грях. Смертта на богохулството се издигна като зловонен дим около всеки въпрос, оспорващ указите на правителството. Обвинението в бунтарство бе съпроводено с призив за действие към пламъците на ада, както и с фарисейски присъди. И все пак хора създаваха тези правителствени укази. Стилгар поклати тъжно глава, без да забележи прислужниците, влезли в преддверието на царските покои, за да изпълнят утринните си задължения.

Той опипа кристалния нож(*) на кръста си, с мисъл за отминалото време, което символизираше; припомни си, че много пъти бе изпитвал симпатии към размирниците, чиито безплодни бунтове бяха смазвани по негова лична заповед. Объркване и смут заляха съзнанието му; може би искаше да узнае как да заличи всичко това, връщайки се към онези съвсем прости неща, представител на които бе ножът. Но вселената не можеше да се завърти обратно. Върху сивата пустош на небитието бе проектиран образът на огромен двигател. Ако неговият нож стане причина за смъртта на близнаците, звукът щеше просто да отекне в тази пустош, втъквайки ехото на нови криволици в човешката история, което пък щеше да доведе до нови приливи на хаоса, а те неминуемо биха подтикнали човечеството към непознати форми на реда и безредието.

Стилгар въздъхна, долавяйки движенията около себе си. Да, тези служители бяха свидетелства за порядъка, създаден плътно около

близнаците на Муад'Диб. Те преминаваха от един етап към друг, за да изпълнят всичко в съответствие с възникващите потребности. Най-добре е ревностно да им подражавам — каза на себе си. — най-добре е да действам според обстоятелствата, след като те възникнат.

Въпреки всичко, аз съм слуга — продължи хода на мислите си той. — Моят господар е Милостивият Бог, Състрадателният. — И внезапно си спомни: Наистина, Ние сложихме окови на вратовете им до брадата, така че главите им да са изправени; Ние поставихме пред тях преграда и зад тях преграда; Ние затулихме очите им, за да не виждат.

Така проповядваше вярата на древните свободни. Стилгар кимна сам на себе си.

Да виждаш, да прозираш в идващия миг, както Муад'Диб бе успял да стори със своите страховити проникновения в бъдещето, бе способност да прибавяш противодействаща сила в делата на хората. Създаваха се нови възможности за вземане на решения. Да паднат оковите — да, това би могло да послужи като добро указание за някакъв каприз на Бога. За сложна плетеница отвъд обхвата на обикновените хора.

Стилгар свали ръката си от ножа. Пръстите му още пареха от допира. Но острието, което някога бе просветвало в широко разтворената паст на пясъчен червей(*) остана в калъфката си. Той разбираше, че сега не би могъл да го измъкне, за да убие близнаците. Решението бе вече взето. По-добре да запази тая стара добродетел, която все още ценеше високо — лоялността. За предпочитане бяха плетениците, които човек смята, че познава донякъде, пред онези, които поставят преграда пред разума. По-добре е да си в настоящето, отколкото в бъдещето на един сън. Горчивият вкус в устата му напомни колко празни и отвратителни могат да бъдат някои съновидения.

Не! Отсега нататък без тях!

[1] Виж речника в края на книгата. ↑

[2] От лат. abominatio — отвращение, ненавист. ↑

ВЪПРОС: „Видя ли Проповедника?“
ОТГОВОР: „Видях пясъчен червей.“
ВЪПРОС: „Какво прави този пясъчен червей?“
ОТГОВОР: „Дава ни въздуха, който дишаме.“
ВЪПРОС: „Това защо съсипваме земята му?“
ОТГОВОР: „Защото Шай-хулуд(*) (обожественият червей) така нарежда.“

Гатанки от Аракис по Харк ал-Ада

Съгласно обичая на свободните, близнаците Атрейдски станаха един час преди зазоряване. Те се прозяха и протегнаха със загадъчна едновременност в своите спални, разположени една до друга, след като почувстваха раздвижването на хората около тях. Дочуха прислужниците в преддверието, които приготвяха закуската от обикновена овесена каша с фурми и ядки, смесени с течност от слабо ферментирала подправка. В преддверието имаше светоглобуси(*), меката жълта светлина на които минаваше през отворените сводести проходи на спалните. Близнаците се облякоха бързо на меката светлина, като всеки чуваше съседа си. Бяха дали вече съгласие и сега надянаха влагосъхраняващите костюми(*), предпазващи тялото от убийствените ветрове на пустинята.

Малко по-късно царската двойка се срещна в преддверието, без да пропусне да отбележи внезапното смълчаване на прислужниците. Лито, както те вече забелязаха, носеше жълтокафява пелерина с черна ивица по края, наметната върху сивата хлъзгава материя на влагосъхраняващия костюм. Сестра му беше с късо зелено наметало. Отпред на вратната извивка наметалата и на двамата имаха закопчалка, оформена като ястреба на атрейдите — златно късче с червени скъпоценни камъни за очи.

Щом забеляза премяната им, една от жените на Стилгар на име Хара, каза:

— Виждам, че сте се облекли официално в чест на своята баба.

Лито взе съда със закуската си, преди да погледне тъмното и оцавено от вятъра лице на Хара. Поклати глава и попита:

— А ти откъде знаеш, че не е в наша чест?

Хара посрещна, без да мигне, присмехулния му поглед:

— Моите очи са толкова сини, колкото и вашите!

Ганима се разсмя на глас. Хара бе известна като майстор на играта с предизвикателни въпроси и отговори. Само с едно изречение тя бе казала: „Момченце, не ми се присмивай. Може да си царска особа, но и двамата носим клеймото на пристрастените към мелинджа — бялото на очите ни липсва. Има ли друга премяна, която да оказва на свободния по-голяма чест?“

Лито се усмихна, но унило тръсна глава с думите:

— Хара, обич моя, щеше да си наистина моя, ако бе само малко по-млада и не беше жена на Стилгар.

Хара прие спокойно малката си победа и даде знак на другите прислужници да продължат с подготовката на стаите за важните събития през този ден.

— Изяжте си закуската — каза тя. — Днес ще ви трябва сила.

— Значи си съгласна, че не сме прекалено пременени за баба — попита Ганима с уста, пълна с каша.

— Гани, не се страхувай от нея — отвърна Хара.

Лито преглътна хапката си и я погледна внимателно. Тази обикновена жена бе дяволски мъдра и почти моментално прозираше хитрините на играта с премени и труфила.

— Ще повярва ли, че се страхуваме от нея? — попита той.

— Не, доколкото я познавам — отвърна Хара. — Помнете, че тя беше наша света майка. Знам на какво е способна.

— Как бе облечена Алая? — заинтересува се Ганима.

— Не съм я виждала — отсече Хара и се обърна.

Лито и Ганима размениха погледи с известни и на двамата тайни сигнали, след което бързо се наведоха над своята закуска. Малко по-късно те излязоха в големия централен коридор.

Ганима заговори на един от древните езици, с които и двамата разполагаха в генетичната си памет:

— Значи днес имаме и баба.

— Това силно притеснява Алая — каза Лито.

— Приятно ли е някому да се отказва от такава власт? — попита Ганима.

Лито се засмя тихо, със странен за толкова младото му тяло глас на възрастен човек:

— Има още нещо.

— Дали очите на майка й ще забележат това, което ние видяхме?

— Защо не?

— Да... Навярно Алая се бои именно от него.

— Кой познава абоминацията по-добре от самото изчадие? — запита Лито.

— Знаеш, че можем и да бъркаме — рече Ганима.

— Не, не бъркаме.

Той цитира пасаж от Книгата Азхар на „Бин Джезърит“: „С пълно право и горчив опит ние наричаме предварително осъзналото се абоминация. Защото знае ли някой каква прокълната личност от нашето нечестиво и пагубно минало може да вземе връх, когато е попаднала като наследство в живеещо тяло?“

— Известна ми е тази история — каза Ганима. — Но ако тя е вярна, защо ние не се измъчваме от подобно вътрешно насилие?

— Защото сигурно нашите създатели в самите нас ни пазят — отвърна Лито.

— Къде са същите пазачи за Алая?

— Не знам. Може би различието е, че единият от нейните родители е жив. Още по-просто е да предположим, че причината е нашата сегашна сила и младост. Когато пораснем и позагубим идеалите си...

— Трябва много да внимаваме с тази наша баба — добави Ганима.

— И да изключим от разговора Проповедника, който кръстосва планетата и разнася ереста си.

— Не вярвам наистина да мислиш, че той е баща ни!

— Спестявам собственото си мнение, но Алая се бои от него.

Ганима рязко тръсна глава.

— Просто не вярвам на тази глупост за Абоминацията!

— Имаш точно толкова памет, колкото и аз — каза Лито. — Можеш да вярваш в това, в което искаш да вярваш.

— А ти мислиш по този начин, защото не сме дръзнали да преживеем транса с подправката, докато Алая го е сторила — отвърна Ганима.

— Именно така мисля.

Замълчаха, когато се смесиха с хората в главния коридор. В Сийч Табър бе студено, но влагосъхраняващите костюми топлеха и близнаците бяха отметнали кондензиращите качулки от рижавите си коси. Лицата им носеха отпечатъка на споделени гени: широко очертана уста и голямо разстояние между очите, с плътния син цвят на пристрастен към подправката човек.

Лито пръв забеляза приближаването на тяхната леля Алая.

— Ето я, идва — каза той и в знак на предупреждение премина на бойния език(*) на атреидите.

Когато Алая застана пред тях, Ганима кимна с глава и изрече:

— Боен трофей поздравява своята знатна роднина.

Служейки си със същия език чакобза(*), тя бе подчертала значението на собственото си име — Боен трофей.

— Както виждаш, многообичана лельо, ние се готвим за днешната неочаквана среща с твоята майка.

Алая, единствената личност от многолюдното императорско семейство, която никак не бе изненадана от типичното за възрастни хора поведение на децата, ги изгледа последователно и отсече:

— Мерете си приказките и двамата!

Бронзовата ѝ коса бе прибрана назад с две златни водни халки(*). Овалното ѝ лице бе смръщено, а широката уста, леко извита надолу в краищата, което говореше за силен стремеж към задоволяване на собствените страсти, сега бе плътно стисната. Безпокойството бе разперило ветрило от бръчици към ъглите на очите с плътен син цвят.

— Предупредих и двама ви как да се държите на днешния ден — напомни Алая. — Знаете причината толкова добре, колкото и аз.

— Знаем твоите основания, но ти може да не знаеш нашите — отговори Ганима.

— Гани! — протътна Алая.

Лито погледна предизвикателно леля си и заяви:

— Днес за първи път няма да се правим на глуповато усмихващи се хлапета!

— Никой не иска от вас да се преструвате — каза Алая. — Но не считаме, че е много умно да предизвиквате опасни мисли у моята майка. Ирулан е съгласна с мен. Знае ли някой каква роля ще си избере лейди Джесика? Тя е от „Бин Джезърит“ в края на краищата.

Лито поклати глава, като се питаше учудено: Защо Алая така и не разбира нашите подозрения? Наистина ли е стигнало толкова далеч?

Изведнъж му направи впечатление едва забележимата генна маркировка по лицето на леля му, която издаваше дядо ѝ по майчина линия. Барон Владимир Харконен в никакъв случай не е бил приятна за околните личност. При тази констатация Лито смътно долови как се надига собственото му безпокойство и помисли: Но също и мой предшественик.

— Лейди Джесика е била подготвяна да управлява — каза той.

Ганима кимна в знак на съгласие и запита:

— Защо ли е избрала точно това време за своето връщане?

Алая се смръщи още по-силно. После отговори с въпрос:

— Възможно ли е просто да е искала да види своите внуци?

Ето на какво се надяваш, драга лельо — отбеляза Ганима. — Но то е толкова неправдоподобно.

— Тя не може да управлява тук — отсече Алая. — Каладън е нейна планета. Би следвало да ѝ стига.

Ганима заговори с предразполагащ тон:

— Когато баща ни отиде в пустинята, за да умре, той те остави като регент. Той...

— Оплакваш ли се от нещо? — прекъсна я Алая.

— Изборът му бе разумен — каза Лито, като продължи посоката, подхваната от сестра му. — Ти бе единственият човек, който знае какво е да се родиш така, както ние бяхме родени.

— Говори се, че майка ми се е върнала към Сестринството — рече Алая, — а вие и двамата знаете, какво мислят в „Бин Джезърит“ за...

— Абоминацията — додаде Лито.

— Да! — Алая отново пропусна самата дума.

— Твърдят, че щом някоя веднъж е била магьосница, никога не се променя — каза Ганима.

Сестро, захвана се с опасна игра — помисли Лито, но продължи в същата посока с думите:

— Нашата баба винаги е била жена с по-голяма естественост от всички други с нейния ранг. Алая, ти споделяш нейните спомени; непременно трябва да знаеш какво следва да се очаква.

— Естественост ли! — възкликна Алая и поклати глава, гледайки множеството в препълнения коридор. После пак се обърна към близнаците:

— Ако майка ми беше по-малко сложна личност, никой от вас сега нямаше да е тук, както и аз самата. Щях да съм нейното първородно дете и нищо от... — Внезапно раменете ѝ се свиха и потръпнаха, преди да повтори: — Предупреждавам и двама ви да внимавате много с днешните си постъпки.

После погледна нагоре по коридора и промърмори:

— Ето я моята стража.

— Все още ли мислиш, че за нас е по-добре да не идваме с теб на космодрума? — попита Лито.

— Чакайте тук — отвърна Алая. — Аз ще я доведа.

Лито размени поглед със сестра си и каза:

— Много пъти си ни обяснявала, че спомените, които са останали у нас от предшествениците, са безполезни в известна степен до времето, когато успеем да натрупаме личен опит със собствената си плът. Със сестра ми вярваме, че е така. Предусещаме опасни промени след идването на нашата баба.

— Не преставайте да го вярвате — рече Алая.

Тя се обърна, стражата я заобиколи и всички тръгнаха бързо надолу по коридора към входа за държавни лица, където ги чакаха орнитоптери(*).

Ганима обърса една сълза от дясното си око.

— Проливаш вода за мъртвите ли? — попита Лито, като хвана ръката на сестра си.

Ганима пое въздух с дълбока въздишка, докато мислеше за начина, по който бе наблюдавала леля си, ползвайки концентрация способ на опита на своите предшественици.

— Трансът от подправката ли е причината? — попита тя, знаейки какво би казал Лито.

— Имаш ли по-добро предположение?

— Добре, заради самия спор. Защо нашият баща... или дори нашата баба не са отстъпили?

Той я погледна внимателно и рече:

— Знаеш отговора толкова точно, колкото и аз. Били са личности с изградена индивидуалност по времето, когато са дошли на Аракис. Трансът от подправката... — Той сви рамене и продължи: — Не са били родени в този свят, вече обладани от своите предшественици. Алая обаче...

— Защо не е повярвала в предупреждението на „Бин Джебърит“? — прехапа долната си устна Ганима. — Можела е да черпи от същата информация, която имаме и ние.

— Вече са я наричали абоминация — напомни Лито. — Не ти ли се струва изкусително откритието, че си по-силен от всички тези...

— Не, в никакъв случай!

Ганима извърна погледа си от вторачените изпитателни очи на своя брат и потръпна. Бе напълно достатъчно да се допита до своята генетично натрупана памет, за да изпъкнат ярко предупрежденията на Сестринството. Очевидно родените с преждевременно осъзнаване проявяваха склонност към лоши навици в зрялата си възраст. И възможните причини... Тя пак потръпна.

— Жалко, че нямаме преждевременно осъзнат в нашето родословие — каза Лито.

— Може и да не е така.

— Тогава ние... О, да, старият въпрос без отговор. Наистина ли имаме свободен достъп до целия файл с опита на всеки от нашите предшественици?

Обхваналият го вътрешен смут говореше достатъчно много за безпокойството, обзело и сестра му при този разговор. Многократно бяха обсъждали този въпрос, но винаги привършваха без заключение. Той каза:

— Длъжни сме да протакаме, да протакаме и пак да протакаме всеки път, когато тя ни подтиква към трансa. Нашата най-добра тактика в случая е винаги да изтъкваме изключително голямото внимание, което трябва да се обръща на евентуалното предозиране на подправката.

— Една свръхдоза би трябвало да е прекалено голяма — рече Ганима.

— Сигурно и нашата поносимост никак не е малка — съгласи се той. — Виж колко големи са потребностите на Алая.

— Жал ми е за нея — каза Ганима. — Примамката сигурно е била фина и изкусителна, за да бъде обладана, докато...

— Да, тя наистина е жертва — рече Лито. — Абоминация.

— Може и да грешим.

— Вярно е.

— Винаги съм се питала — продължи мисълта си Ганима, — дали следващата памет на наш предшественик, до която се докосвам, няма да бъде тази, дето...

— Отминалото не е по-далеч от възглавницата ти — напомни Лито. — Трябва да предизвикаме този разговор с нашата баба.

— Към същото ме подтикват спомените й в мен.

Ганима срещна погледа му и прошепна:

— Прекаленото познание никога не води до прости решения.

*„На края на пустинята
бе този сийч на Лайъм-Кайнс
и на Стилгар, и на Муад’Диб.
И пак на Стилгар.
Наибите един след друг заспаха в пясъка,
а сийчът още е на мястото си.“*

Из песен на свободните

Алая усети ударите на сърцето си, след като се отдалечи от близнаците. В продължение на няколко отброяващи ритъма му секунди тя едва устоя на подтика да остане при тях и да ги помоли за помощ. Каква глупашка слабост! Споменът за нея се разля из тялото ѝ като предупреждаващо я спокойствие. Дали близнаците ще се осмелят да опитат с прозрението? Пътят, който погълна техния баща, със сигурност ги примамва — трансът от подправката с неговите видения на бъдещето, които се люшкат като лека мъгла, разхвърляна отменящ посоките си вятър.

Защо и аз не мога да видя бъдещето? — запита се тя. — Колкото и опити да правя, защо то винаги ми се изплъзва?

Близнаците трябва да бъдат накарани да го сторят, каза си тя. Би могло и да бъдат подмамани. Те бяха любопитни като всички деца, а тук ставаше дума за памети и спомени, прекосили хилядолетия.

Също като при мен — помисли Алая.

Стражата отвори хидроуплътнителите при входа за държавни лица на сийча и застана встрани, когато тя се появи в края на площадката за кацане и отлитане, където чакаха орнитоптерите. Отвсякъде вееше вятър, носещ пясък от пустинята, но денят бе ясен. Преходът от мъждукането на светоглобусите на сийча към блясъка на деня сякаш изведе и нейните мисли навън.

Защо лейди Джесика се връща именно сега? Дали и до Каладън бяха стигнали приказки за това, как Регентството...

— Трябва да побързаме, милостива госпожо — дочу глас от стражата, извисил се над шумовете на вятъра.

Алая позволи да ѝ помогнат при качването в нейния орнитоптер и притегна предпазните приспособления, но мислите ѝ продължаваха своя бяг напред. Защо сега?

Когато крилата на орнитоптера загребаха и машината се плъзна във въздуха, тя почувства съвсем осезаемо, като физическа даденост, великолепието и мощта на мястото, което заемаше собствената ѝ персона. Но колко уязвимо бе всичко! О, колко уязвимо!

Защо точно сега, когато нейните планове не бяха още изпълнени?

Пясъчните мъглявини изчезнаха с набирането на височина и тя видя ярката слънчева светлина, заливаща променения пейзаж на планетата — обширни пространства от зелена растителност на мястото на преобладавалата някога прегоряла суха почва.

Без да имам поглед върху бъдещето, бих могла да се проваля. Каква незрима сила би ми дала мощта на прозренията на Пол! Но очевидно не ми е съдено да вкуся горчивината на това, което е видяно, преди да се случи.

Разтърси я мъчителен копнеж, когато си пожела някой ден да може да отхвърли от себе си товара на присъдената ѝ власт. О, защо ли не бе като другите — сяпа, с най-безопасната от всички слепота, за да изживее само подобния на хипноза полуживот, в който шокът от раждането хвърля почти всички човешки същества? Уви, не! Била е родена една от атреидите, жертва на голямата като вечността способност на усещане и осъзнаване преди обичайния за това миг, с която я бе заразило пристрастяването на майка ѝ към подправката.

Защо именно днес се връща майка ми? Гърни Халик ще бъде с нея — винаги преданият слуга, наемният унищожител на жестокото и грозното във всичките му форми, пряк и верен — музикантът, който с лекота пресъздава едно убийство и със същата непринуденост забавлява останалите със своя деветструнен балисет(*). Някои говореха, че е станал любовник на нейната майка. Това трябваше да се провери, тъй като би могло да се превърне в изключително ценно средство за оказване на натиск.

Желанието да бъде еднаква с останалите вече я бе напуснало. Лито задължително трябва да бъде подмамен към трансa с подправката.

Тя си спомни за своя въпрос към момчето какви ще бъдат отношенията му с Гърни Халик. Тогава Лито, доловил скритата уловка, беше казал, че Халик е „прекалено“ предан човек, след което бе добавил: „Той обожаваше... баща ми.“

Беше усетила моментното колебание. Лито почти винаги казваше „мен“, а не „баща ми“. Да, понякога бе трудно да се отдели генетичната памет от чувствената страна на живата плът. И дори Гърни Халик не можеше да помогне на Лито за това отделяне. Почти жестока усмивка се появи върху устните на Алая. Гърни бе предпочел да се върне на Каладън с лейди Джесика след смъртта на Пол. Идването му сега щеше да обърка много неща. Появил се отново на Аракис, той щеше да прибави нови усложнения към вече съществуващите. Бе служил при бащата на Пол, така че съществуваше твърда приемственост: от Лито I към Пол до Лито II. А специалната програма на „Бин Джезърит“, определила друга последователност — от Джесика към Алая до Ганима, — бе създала ново разклонение. Така че Гърни със своя принос в смесването на тъждествата можеше да се окаже доста ценен.

Какво ли би сторил, ако установи, че ние носим от кръвта на харконите — тези, които той мрази безпределно?

Единствено усмивката по устните на Алая подсказваше, че тя следи хода на процесите в своето съзнание. Така или иначе, близнаците бяха деца. Преки потомци с безброй родители, чиято памет бе както тяхна, така и на другите. Сега те навярно стояха на края на площадката в Сийч Табър и наблюдаваха следата, оставена от кораба на тяхната баба, спускащ се в аракийнската низина. Дали тази пламтяща линия, видимо очертана по небето от идващия кораб, би направила по-реално пристигането на Джесика за нейните внуци?

Майка ми несъмнено ще ме попита как върви тяхното обучение — помисли Алая. — Дали смесвам отделните раздели на пранабинду(*) с подобаващо благоразумие? А моят отговор ще бъде, че те тренират самостоятелно, също като мен. Ще й цитирам думите на нейния внук: „Една от отговорностите на властта е необходимостта да наказва, но... само когато жертвата го поиска.“

На Алая й хрумна, че ако успее да съсредоточи достатъчно бързо вниманието на лейди Джесика върху близнаците, останалите неща можеха да избегнат нейния по-подробен оглед.

Това би могло да се направи. Лито приличаше много на Пол. И защо да е иначе? Той можеше да стане Пол винаги, когато пожелае. Със същата съсипваща възможност разполагаше и Ганима.

Точно така, както и аз бих могла да бъда моята майка или всеки от останалите, споделили своя живот с нас.

Тя отпрати последната мисъл, докато гледаше преминаващия пейзаж на Защитната стена(*), за да се съсредоточи върху друго: Защо майка ѝ е трябвало да изостави приятната сигурност на окъпаната във вода Каладън и да се върне на Аракис — на тази пустинна планета, където нейният дук бе убит, а синът ѝ загина като мъченик? Да, защо именно сега се връща лейди Джесика?

Алая не намери никакъв отговор, който да я задоволи. Можеше да споделя егоцентричното съзнание на друг човек, но когато опитът от преживяното поемаше по свой собствен път, тогава и мотивите ставаха различни. Същността на вземането на решения бе концентрирана в личните действия на отделните индивиди. А за предродените, по-скоро за многократно родените атреиди, това бе върховната действителност — особен вид раждане само по себе си; абсолютно отделяне на вече реално живата, дишаща плът, когато тя напуска утробата, поразила я с многопластово съзнание.

Алая не виждаше нищо страшно в едновременната си обич и омраза към своята майка. Това бе просто необходимост, потребно равновесие, без място за грях или порицание. Къде бе пределът на обичта или омразата? Би ли могъл някой да обвини „Бин Джебърит“, че е заложила определена посока в живота на лейди Джесика? Грехът и вината се разсейваха, когато отрупаното в паметта покриваше цели хилядолетия. Сестринството само бе търсило път към раждането на Куизъц Хадерах(*) — мъжки двойник на светата майка, човешко същество с висша чувствителност и съзнание; точно това бе Куизъц Хадерах, който можеше да бъде едновременно на много места. А лейди Джесика, една обикновена пионка в програмата за създаване на нов вид, бе показала лош вкус, влюбвайки се в партньора за размножаване, комуто е била предоставена. Доловила желанията на своя любим дук, тя бе родила син, вместо дъщеря, както се бе разпоредило Сестринството.

Оставяйки ме да се родя след нейното пристрастяване към подправката! А сега не ме искат! Сега се страхуват от мен! И с пълно

право...

Те успяха с Пол, със своя Куизъц Хадерах, но с един житейски срок по-рано — незначителна грешка в изчисленията за план, отличаващ се с непрекъснато разширяващ се обхват. Сега пред тях се бе изправило друго затруднение — Изчадието, в което бяха заложени скъпоценните гени, търсени упорито през множество генерации.

Алая долови преминаваща сянка и погледна нагоре. Нейната свита заемаше позиция на усилено внимание преди кацането. Тя тръсна глава, учудена от несвързания ход на своите мисли. Имаше ли въобще смисъл да се извикват в съзнанието отминали цикли от нечий живот, както и да се сблъскват една с друга събраните накуп някогашни грешки? Защото този живот трябваше да бъде изживян в ново, сегашно време!

А и Дънкан Айдахо също бе спрял остротата на съзнанието си като ментат върху въпроса, защо Джесика се връща тъкмо сега. Той пристъпи към решаването на задачата по метода на човек-компютър, понеже разполагаше с този дар. Накрая пресметна, че тя го прави, за да поеме контрола върху близнаците в полза на Сестринството. Тъй като и близнаците бяха преносители на скъпоценните гени. Навярно Дънкан бе стигнал до верния отговор. Това можеше да се окаже достатъчно за лейди Джесика, за да прекрати наложеното ѝ от самата нея уединение на Каладън. Стига Сестринството да е заповядало... Впрочем, за какво друго би се върнала тя към места и събития, които със сигурност ѝ причиняваха раздираща болка?

— Ще видим — промърмори Алая.

Тя усети как орнитоптерът докосна покрива на главната кула на нейния кийп^[1] — недвусмислено чувство, дразнещо с приликата си на бодване, което я изпълни с мрачни предчувствия.

[1] В смисъл на заслон. Виж също и сийч. ↑

„Мелиндж (меланж, също ма'лани) същ., неизвестен произход (предполага се, че произлиза от древното Терран Франж): а) смес от подправки; б) подправка от Аракис (Дюн) с гериатрични свойства, отбелязани за пръв път от Яншуп Ашкоко — дворецов химик по време на царуването на Шакад Мъдрия; мелиндж от Аракис, добиван единствено в най-отдалечените пустинни пясъци на планетата, и свързан с пророческите визии на Пол Муад'Диб (Атреидски) — първия махди на свободните; ползван също така и от шурманите на Космическото Сдружение и «Бин Джезърит».“

Имперски речник пето издание

Двете големи котки преминаха скалния хребет в светлината на зазоряването, движейки се с грациозни скокове. Те още не бяха започнали лудешкото преследване на жертвата, а само оглеждаха своята територия. Наричаха ги Лаза тигри и бяха от специална порода, пренесена на Салуса Секундус(*) преди около осем хиляди години. Генното инженерство бе заличило някои от характерните белези на древната порода от Терра и усъвършенствало други. Зъбите бяха останали дълги. Лицевата част бе по-широка, а бдителните очи говореха за интелект. Лапите също бяха по-масивни, за да осигуряват опора по неравния терен, а прибраните в тях нокти изскачаха почти десет сантиметра, изострени на върха като бръснач благодарение на абразивната вътрешна повърхност на притискащ ги калъф. Козината им бе в еднообразен жълтеникавокафяв цвят, който почти ги сливаше с околния пясък.

От своите прародители те се различаваха с нещо много съществено — още бебета, в мозъците им бяха присадени сервостимулатори, превръщащи ги в свършени слуги на притежателя на съответния радиопредавател.

Времето беше студено — когато котките спряха, за да огледат местността, дъхът им се понесе като мъгла във въздуха. Наоколо се

простираше район от Салуса Секундус, оставен умишлено сух и неплоден; тук се намираха няколкото контрабандно изнесени от Аракис пясъчни твари, чийто живот се поддържаше с големи усилия заради мечтата за разрушаване на монопола върху мелинджа. Котките бяха застанали на такова място, че пейзажът се състоеше само от жълтокафеникави скали и пръснати тук-там храсти, чиято зеленина сребрееше в дългите сенки, хвърлени от утринното слънце.

Леко раздвижване в далечината внезапно изостри вниманието на животните. Най-напред очите им се обърнаха вляво, след което в същата посока се завъртяха и техните глави. Далече долу, в набраздената петниста земя, две деца, ръка за ръка, се катереха по сухата плитчина. Изглеждаха на една и съща възраст — около девет или десет стандартни години. Имаха червени коси и носеха влагосъхраняващи костюми, покрити отчасти с широко падащи бели наметала, които в цялата си предна част съдържаха герб с ястреба на династията на атреидите, изработен от яркочервени скъпоценни нишки. Децата вървяха и весело бъбреха, а гласовете им достигаха ясно до вече започналите лова си котки. Играта бе позната на Лаза тигрите; бяха я играли, но засега оставаха неподвижни в очакване на сигнала, подаден от техните сервостимулатори.

В този миг някакъв човек се появи на хребета зад котките. Той спря и огледа цялата сцена с животните и децата. Мъжът бе облечен в сивочерната всекидневна униформа на сардукар(*) и носеше отличителните знаци на левенбрех — адютант на башар(*). Зад врата и под раменете му минаваше ремък, на който бе окачена тясната кутия на сервопредавател, лежащ на гърдите така, че и двете ръце да достигат с лекота клавиатурата. Котките не реагираха при неговото приближаване. Те познаваха мъжа както по звука на стъпките му, така и по миризмата. Той се запрепъва надолу и спря на две крачки от тях, като обърса челото си с кърпа. Въздухът бе студен, но работата му явно не беше лека. Светлите му очи отново огледаха обстановката с котките и децата. После мъжът прибра влажен кичур руса коса под черния си шлем и докосна микрофона, поставен на гърлото му.

— Те са в полезрението им.

Насрещният глас стигна до него от слушалките, закрепени зад двете му уши:

— Виждаме ги.

— Да пускам ли? — попита левенбрехът.

— Ще могат ли да се справят без команда за лов?

— Готови са — отвърна мъжът.

— Много добре. Да видим дали четири тренировки са достатъчни.

— Кажете ми кога трябва да действам.

— По всяко време.

— Добре, сега — реши левенбрехът.

Той докосна червения бутон в дясната страна на клавиатурата, като най-напред освободи едно лостче, което затваряше достъпа до него. Повече нищо, излъчвано от предавателя, не задържаше котките. Мъжът постави ръката си върху черното копче, разположено под червеното, готов да спре животните, ако го нападнат. Но те сякаш въобще не го забелязаха, а приклекнаха и се спуснаха от хребета в посока към децата. Огромните им лапи се плъзгаха с почти незабележими плавни движения.

Левенбрехът също приклекна и започна да наблюдава. Добре знаеше, че някъде около него се намира камера, която предава по секретен монитор цялата сцена в жилището на принца.

Котките се движеха с големи скокове, след малко те преминаха в бяг.

Децата, които се катереха по каменистия терен, все още не бяха забелязали опасността. Едното от тях се изсмя с висок и звънлив глас в чистия въздух. Другото се препъна и докато се изправяше, зърна животните.

— Виж!

Те се спряха и загледаха интересните същества. Останаха така до мига, в който Лаза тигрите нанесоха своя удар — всеки от тях си избра по едно за жертва. Малчуганите моментално издъхнаха с пречупени шийни прешлени. Котките започнаха да се хранят.

— Да ги повикам ли? — попита левенбрехът.

— Нека привършат. Добре се справиха. Изглежда, че ще успеят, превъзходна двойка са.

— най-добрата, която съм виждал — съгласи се левенбрехът.

— Тогава всичко е наред. Ще дойдат да те вземат. Изключваме.

Левенбрехът се изправи и се протегна. Стараеше се да не поглежда към височинката вляво, откъдето издайнически бе

просветнало окото на камера, предава неговото добро представяне на собствения му башар, намиращ се в зелените участъци на тукашния Капитол. Левенбрехът се усмихна. Очакваше го повишение за днешната работа. Вече чувстваше около врата си отличителните знаци на батор, а след някой и друг ден — на бурсег... А сетне, може би — и на башар. Тези, които служеха добре в корпусите на Фарад'н — внук на починалия Шедъм V, напредваха бързо. Някога, когато принцът заемеше полагащия му се по право трон, щеше да има и по-големи повишения. Чинът на башар можеше да не се окаже крайт на пътя. Имаше вакантни баронски и графски титли в множеството светове на царството... но само след премахването на близнаците Атреидски.

„Свободният е длъжен да се върне към своята изначална игра, към дарбата си да изгражда човешки общности; той трябва да погледне към своето минало, когато бъде усвоен урокът на оцеляването в борбата с Аракис. Единствената задача пред него е да разтвори сърцето си за учението на духовния живот. Световите на Империята, Ландсрада и обединението ПОСИТ() не разполагат с нищо, което той трябва да възприеме. Те могат само да опустошат душата му.“*

Проповедникът в Аракийн(*)

Навсякъде около лейди Джесика, стигнало надалеч в сивокафявото еднообразие на пистата за приземяване, където бе кацнал нейният кораб, поскърцващ и стенещ след спускането си от космоса, се бе разпростряло множеството от хора. Според нея бяха около половин милион, но може би само една трета от тях — поклонници. Стояха в мълчаливо страхопочитание, а вниманието им бе приковано към площадката до изхода на транспортното средство, в неясните очертания на чийто люк се бе прикрила тя със свитата си.

До обяд оставаха два часа, но въздухът над огромната тълпа вече отразяваше просветващия прахоляк като обещание за настъпващата горещина на деня.

Джесика докосна косата си с цвят на мед, прошарена със сребърни нишчици и обрамчваща овалното ѝ лице под качулката на абата, която носеше като света майка.

Разбираше, че външният ѝ вид не отразява нейната най-добра форма след дългото пътуване, както и черният цвят на абата не е достатъчно плътен. Но някога тя бе носила същата тази дреха. Свободните едва ли бяха забравили значението, което имаше широката горна аба. Тя въздъхна. Пътуванията в космоса не ѝ понасяха, а сега бе прибавен и товарът на спомените за другото пътуване от Каладън до Аракис, когато нейният дук бе принуден да поеме това владение, в разрез със собствената си далеч по-прозорлива преценка за събитията.

Твърде бавно, както бе усвоила в „Бин Джезърит“ способността да открива важни, макар и на пръв поглед незначителни подробности, тя огледа морето от хора. Виждаха се сивкавите качулки на влагосъхраняващите костюми, които носеха свободните от вътрешността на пустинята; имаше облечени в бели роби пилигрими, чиито рамене бяха белязани със знака на покаянието; тук-там се забелязваха и богати търговци със светли дрехи без качулки, демонстриращи пренебрежението си към загубата на влага в сухия аракийнски въздух; съвсем накрая беше делегацията на Обществото на правоверните, чиито поклонници, облечени в зелени, плътно закачулени роби, стояха отделно от другите, за да подчертаят светостта на своята група.

Едва когато тя откъсна погледа си от тълпата, сегашната картина придоби известно подобие с онази сцена, която я бе посрещнала някога, за да я поздрави при нейното първо пристигане тук с любимия ѝ дук. Преди колко време е било всичко това? Повече от двайсет години. Не обичаше да мисли за изпълненото с вълнения време. Като че ли то я притискаше отвътре с мъртвото си тегло и годините, през които бе откъсната от планетата, никога не бяха отминавали.

Отново в устата на дракона — помисли Джесика.

Точно тук, в същата тази равнина, нейният син бе отвоювал империята от Шедъм V. Една от безбройните конвулсии на историята бе оставила завинаги отпечатъка на това място в умовете и вярванията на хората.

Тя долови непрестанното суетене на заобиколилата я свита и въздъхна отново. Трябваше да чакат пристигането на Алая, която бе закъсняла. Вече се виждаше как групата ѝ приближава откъм другата страна на огромното множество, надигайки същинска вълна от хора, когато клинът на царската гвардия отваряше нужния коридор.

Джесика още веднъж огледа целия пейзаж. Опипващият ѝ взор отбеляза нови различия. На контролната кула на огромното пространство за приземяване бе добавен балкон за произнасяне на молитви. А далече вляво през равнината се виждаше страховитата грамада от металопласт, която Пол бе вдигнал като своя крепост — неговият „сийч над пясъка“, най-голямата единична конструкция, създадена някога от човешка ръка. Цели градове можеха да бъдат подслонени зад нейните стени и пак щеше да остане свободно

пространство. Сега там се намираше най-могъщата управляваща сила на Империята — Обществото на правоверните на Алая, — която тя бе изградила върху тялото на своя брат.

Това нещо трябва да изчезне — помисли си Джесика.

Делегацията на Алая бе стигнала до подножието на изходната площадка и стоеше в очакване. Джесика разпозна сухото, грубовато лице на Стилгар. Боже, опази! Ето и принцеса Ирулан, скрила своята свирепост в съблазнително тяло, с шапчица от златиста коса, изложена на капризния лек ветреца. Ирулан сякаш не бе остаряла с нито един ден и това изглеждаше като публично оскърбление. Най-отпред, в самия връх на клина, бе застанала Алая, с нахалната дързост на младежките си черти, а очите ѝ гледаха втренчено към сенките в изходния люк. Устата на Джесика се сви в тясна резка и тя огледа лицето на дъщеря си. Тежестта на познато усещане запулсира през цялото ѝ тяло, а в ушите ѝ сякаш отекнаха плясъци от вълните на собствения ѝ живот. Слуховете се оказаха верни! Ужасно! Отвратително! Алая се бе отклонила в запретения път. Доказателството бе недвусмислено за очите на посветения. Абоминация! Изчадие!

В течение на няколко минути, необходими ѝ да се върне към обичайното си състояние, Джесика си даде точна сметка за силата на своята надежда да установи неистинността на носещите се слухове.

А близнаците? — зададе тя въпрос сама на себе си. — Нима и те са загубени?

Съвсем бавно, както подобава на майката на един бог, лейди Джесика излезе от сянката и спря в самия край на подвижната стълба. Нейната свита остана на мястото си, както ѝ бе наредено. Следващите няколко мига бяха от съдбоносно значение. Джесика застана сама в целия си ръст пред огромната тълпа. Дочу нервното прокашляне на Гърни Халик зад гърба си. Гърни бе протестирал: Дори без предохранителен щит? За Бога, жено! Ти си побъркана! Едно от най-ценните му качества бе пълното покритие между думи и дела. Той неизменно казваше това, което искаше да каже, и винаги го изпълняваше. Направи го и сега. Човешкото море издаде звук, подобен на съсъка на гигантски пясъчен червей, когато тя се появи. Светата майка вдигна ръце за благослов, към който Империята бе привикнала благодарение на духовенството. С отделни по-бавно реагиращи

групички, но все още като единен гигантски организъм, хората коленичиха. Дори официалните лица не направиха изключение.

Джесика отбеляза местата на по-бавните, макар да бе напълно сигурна, че и други очи — както зад нея, така и на агентите ѝ в тълпата — бяха запаметили временната картина, с помощта на която щяха да издирят онези от присъстващите, които за момент се поколебаха.

Докато тя стоеше с вдигнати ръце, Гърни и останалите стражи също излязоха. Те бързо се спуснаха по стълбата, без да обръщат внимание на слисаните погледи от официалната група, отправяйки се към агентите, които направиха опознавателен знак с ръка. Също така бързо и ветрилообразно се пръснаха в морето от хора, като прескачаха коленичили фигури и се втурваха в тесните места, оставени за минаване. Неколцина от вече белязаните осъзнаха опасността и се опитаха да побягнат. Те бяха първите жертви — хвърленият нож и задушавашата примка ги приковаха. Останалите бяха изтикани като стадо от навалищата, с вързани ръце и крака.

През цялото време Джесика остана в непроменена поза, благославяща с присъствието си, което подчиняваше огромното мнозинство. Тя, разбира се, долавяше следите от ширещите се слухове и познаваше силата на най-важния от тях, тъй като той бе умишлено пуснат в употреба: „Светата майка се връща, за да премахне кръшкачите. Да бъде благословена майката на нашия Повелител!“

След като всичко свърши — няколко трупа лежаха проснати на пясъка, а останалите задържани бяха отведени под контролната кула — Джесика свали ръцете си. Бяха изминали не повече от три минути. Тя знаеше, че е малко вероятно Гърни и хората му да са арестували тарторите на подстрекателите — тези, които бяха носители на най-голямата и реална опасност. Те винаги бяха нащрек и предчувстваха нещата отдалеч. Но все пак сред задържаните можеше да се окаже някоя важна птица, наред с глупаците, достойни единствено за клане.

Джесика свали ръцете си и хората се изправиха с одобрителни възглasi.

Като показваше с вида си, че нищо неприятно не се е случило, тя заслиза сама по стълбата, без да спре при дъщеря си, но не пропускайки да подчертае своето внимание към Стилгар. Неговата черна брада, разперена като ветрило над вратната извивка на влагосъхраняващия костюм, бе осеяна със сивкави нишки, но от очите

му без примес на бяло струеше същата синя сила, която тя познаваше от времето на първата им среща в пустинята.

Стилгар много добре знаеше какво точно се бе случило преди малко и напълно го одобряваше. Да, пред нея стоеше истински наиб на свободните, предводител на сурови мъже, който бе способен да взима и най-неправдоподобни, но правилни решения. Първите му думи бяха напълно подходящи за случая:

— Добре дошла у дома, милейди. Винаги е приятно да се види едно добре извършено и резултатно действие.

Джесика си позволи лека усмивка с думите:

— Затвори портите, Стил. Никой не бива да излиза, преди да разпитахме задържаните.

— Вече е направено, госпожо — рече Стилгар. — Аз и агентите на Гърни планирахме всичко.

— Тогава тези, които помогнаха, са твои хора.

— Някои от тях, милостива госпожо.

Тя долови скритата в думите му резервираност и кимна:

— Много добре си ме разбрал, Стил.

— Да, както веднъж вие самата казахте, човек наблюдава оцелелите и се учи от тях.

Точно в този момент Алая пристъпи напред, а Стилгар се отдръпна, защото явно бе дошло времето Джесика да се озове лице в лице със своята дъщеря.

Тъй като бе наясно, че не може да скрие абсолютно нищо от наученото, светата майка дори не се опита да го стори. Ако ѝ бе необходимо, Алая можеше да разбере всичко до най-незначителните подробности, подобно на всеки познавач от средите на Сестринството, всъщност поведението на Джесика вече ѝ бе разкрило онова, което трябваше да бъде забелязано и изтълкувано. Те бяха врагове, за които думата смъртни едва докосваше повърхността на нещата.

Алая се спря на гнева като най-естествена и най-подходяща реакция.

— Как се осмеляваш да планираш подобно действие, без да се допиташ? — прошепна тя, доближавайки плътно лицето си до това на Джесика.

Светата майка заговори с кротък тон:

— Както току-що чу, Гърни не е посветил дори и мен в цялостния план. Бе смятано...

— Ти също, Стилгар! — изрече Алая, като се обърна към него. — За кого е твоята преданост?

— Заклел съм се да бъда предан към децата на Муад'Диб — каза Стилгар с твърд тон. — Премахнахме една заплаха за тях.

— И защо това не те изпълва с радост... дъще? — запита Джесика.

Алая примигна, погледна за миг към майка си, укроти надигащата се в нея буря, и дори съумя да постигне някакво подобие на усмивка.

— Мен ме изпълва радост... майко — каза тя.

За своя собствена изненада наистина почувства в себе си радост, по-скоро някакво ужасно удовлетворение, че най-сетне всичко бе станало ясно. Моментът, от който се страхуваше, бе отминал, а равновесието на силите бе останало без промяна.

— Ще обсъдим въпроса с по-големи подробности и в по-подходящо време — заяви Алая, говорейки едновременно на майка си и на Стилгар.

— Разбира се — рече Джесика и се обърна, за да се окаже лице в лице с принцеса Ирулан.

В продължение на няколко кратки и откънтяващи удара на сърцата си те мълчаливо се изучаваха, като две представителки на „Бин Джезърит“, скъсали със Сестринството заради една и съща причина — любовта... И двете го бяха сторили от обич към мъже, които сега бяха мъртви. Принцесата напразно бе обичала Пол, след като бе станала негова съпруга, но не и любима. А сега живееше само заради децата, дарени му от неговата наложница Чани.

Джесика се обади първа:

— Къде са моите внуци?

— В Сийч Табър.

— Да, тук е прекалено опасно за тях.

Ирулан си позволи леко кимване. Тя следеше размяната на любезности между Джесика и Алая и приключи за себе си въпроса с тълкуванието, за което бе подготвена. „Джесика се е върнала към Сестринството, така че и двете знаем за неговите планове по отношение на децата на Пол“. Принцесата не бе сред най-способните в

„Бин Джезърит“, преди всичко поради факта, че е дъщеря на Шедъм V, отколкото поради някаква друга причина, защото нерядко гордостта я бе спирала да напруга сили за усъвършенстване на своите заложи; но сега тя взе страна с такава безцеремонност, каквато не правеше чест дори на нейната подготовка.

— Наистина, Джесика — каза Ирулан. — Висшият съвет би трябвало да е в течение. Постъпила си неправилно, като си действала само с помощта на...

— Следва ли да считам, че никой от вас не вярва на Стилгар? — запита Джесика.

Ирулан разполагаше с достатъчно разум, за да схване, че на подобен въпрос не бива да има отговор. Зарадва я фактът, че делегатите на жреческото съсловие, които вече не можеха да сдържат своето нетърпение, пристъпиха вкупом напред. Тя размени поглед с Алая, като си каза: Джесика е както винаги високомерна и уверена в себе си! Но в същия миг я споходи една аксиома от „Бин Джезърит“: Високомерните изграждат крепост, зад чиито стени се опитват да скрият своите съмнения и страхове. Валидно ли бе това и за лейди Джесика? Не, с пълна сигурност. Следователно трябва да е било някаква преструвка. Но с каква цел? Въпросът обезпокои Ирулан.

Жреците се вълнуваха от възможността да бъдат в толкова голяма близост до майката на Муад'Диб. Някои само докосваха ръцете ѝ, но повечето от тях се кланяха ниско и изричаха поздравления. Най-после ръководителите на делегацията решиха да се отдалечат от най-святата от всички свети майки, приемайки полагащата им се роля — „Първите ще бъдат последни“ — със заучени усмивки, докато не спираха да ѝ обясняват, че официалната ритуална церемония в нейна чест предстои в кийпа — старата крепост на Пол.

Джесика огледа двойката жреци, останала при нея, и я прецени като напълно отблъскваща. Единият от тях се казваше Джавид — млад нацупен човек със закръглени бузи и очи с изкуствени сенки, които обаче не можеха да скрият съмнителната игра в стаените зеници. Другият бе Зебаталеф, вторият син на един наиб, когото тя познаваше и за което той побърза да ѝ напомни. Класифицирането му не бе трудно — веселяк и в същото време безмилостен човек, зад чието слабо лице и руса брада се криеха потайни и силни усещания и много дълбоки познания. Според нея Джавид бе по-опасен от двамата —

непредсказуем и самоуверен мъж, който едновременно бе силно привличащ и — тя не можа да намери друго определение — отблъскващ. Речта му бе изпълнена със стари думи на някогашните свободни, сякаш самият той бе дошъл от някое уединено място.

— Кажи ми, Джавид — рече Джесика — откъде си?

— Аз съм обикновен свободен от пустинята — отвърна той, но всеки звук подсказваше колко лъжлив е отговорът му.

Зебаталеф се намеси с обидна, почти подигравателна почителност:

— Милостива госпожо, много имаме да си спомняме за едно време. Знаете, че бях един от първите, които доловиха светостта на вашия син.

— Но не беше сред неговите федейкини(*) — каза тя.

— Не, госпожо. Бях обзет от по-философско влечение — учех, за да стана жрец.

Така осигури запазването на кожата си — помисли Джесика.

— Милостива госпожо — обади се Джавид, — очакват ни в кийпа.

Тя отново отбеляза странния му акцент като въпрос, на който задължително трябваше да намери отговор.

— Кой ни очаква? — попита тя.

— Синодът на Вярата, в който са всички, опазили сияйно чисти името и делата на вашия свещен син — отговори Джавид.

Джесика се огледа и забеляза, че Алая се усмихва на жреца. После запита:

— Дъще, дали този мъж е от назначените от теб лица?

Алая потвърди с думи и кимване:

— Човек, когото очакват велики дела.

Джесика видя, че на Джавид не му стана особено приятно от проявеното внимание и го набеляза за специално проучване от страна на Гърни. Приближи се и самият той с петима от доверените си хора и даде знак, че подозрителните пипльовци са били разпитани. Движеше се с широката крачка на уверен в мощта си мъж и хвърляше бързи погледи вляво, вдясно и навсякъде, а от него струеше спокойната бдителност, на която бе научен от наръчника за прана-бинду на „Бин Джезърит“. Гърни представляваше опасна машина от заучени и поддържани рефлексии, един съвършен унищожител, и макар че някои

смъртно се бояха от него, Джесика го обичаше и ценеше повече от всички останали живи мъже на този свят. Белегът, оставен от бич от мастилена лоза, разделяше по дължина цялата му челюст и му придаваше зловещо изражение, но лицето му се смекчи от усмивка, когато видя Стилгар.

— Добре сторено, Стилгар — каза той.

Двамата стиснаха здраво ръцете си, както го правят свободните.

— Ритуалът... — напомни Джавид, като докосна ръката на Джесика.

Тя се дръпна назад и подбра внимателно думите си за подходящо регулираната мощ на Гласа(*), като тонът и дикцията ѝ бяха пресметнати за точно емоционално въздействие върху Джавид и Зебаталеф:

— Върнах се на Дюн, за да видя внуците си. Трябва ли да губим време за тази жреческа безсмислица?

Зебаталеф така се стресна, че устата му остана отворена, очите му не успяха да скрият обзелата го тревога и се огледаха за други, които бяха чули думите ѝ. Лицата издаваха и двамата. Жреческа безсмислица! Какъв ли щеше да бъде ефектът от тези думи, изречени от майката на техния месия?

Ето че Джавид потвърди оценката на Джесика. Устните му се свиха, след което преляха в усмивка. Но очите му не се усмихнаха и не пропуснаха да отбележат слушателите. Джавид вече познаваше всеки от членовете на групата. Може би дори мислено подготвяше оперативен план за тези, които отсега нататък щяха да бъдат следени по специален режим. Само секунди по-късно той изтри усмивката си с рязкост, която показваше, че бе осъзнал собствената си глупост. Но не пропусна да намекне, че е подготвен, защото бе добре запознат със способностите на лейди Джесика. С рязко и кратко кимване той отдаде, дължимото на тези способности.

Джесика претегли непосредствените потребности с мълниеносен ход на мисълта си. Едва забележим знак на ръката ѝ към Гърни щеше да доведе до моменталната смърт на Джавид. Можеше да стане веднага заради ефекта, както и по-късно и на по-спокойно място, така че да прилича на нещастен случай.

Когато се стремим да прикрием вътрешните си подбуди, целият организъм вие от измамата — помисли тя. Подготовката в „Бин

Джезърит“ зависеше от това откровение — да издигне посветените над привидността и да ги научи да четат в разкритата човешка природа на останалите. Тя прецени като твърде ценна интелигентността на Джавид, защото бе помогнала за временното постигане на равновесие. Ако той е готов да бъде склонен, можеше да се окаже нужната бръмка на веригата, пролуката към жреческото съсловие в Аракийн. Освен това бе човек на Алая.

— Моята официална група трябва да остане малка — каза Джесика. — Все пак имаме място за едно попълнение. Джавид, ще дойдеш с нас. Съжалявам, Зебаталеф. Джавид... ще присъствам на тази, въ, тази церемония, ако настояваш.

Джавид си позволи да въздъхне дълбоко и да заяви с тих глас:

— Както нареди майката на Муад'Диб.

После погледна към Алая, към Зебаталеф, отново към Джесика и добави:

— Болно ми е, че трябва да забавя срещата с вашите внуци, но, все пак, налагат го неща от първостепенна важност за държавата.

Добре — помисли Джесика. — Наистина е делови човек, повече от всички присъстващи. След като определим подходящата монетна система, ще го купим.

Тя установи, че е доволна от неговата настойчивост във връзка с важната церемония. Тази малка победа щеше да засили позициите му в отношенията с другите. Знаеха го и двамата. Приемането на ритуала можеше да бъде смятано за аванс срещу по-нататъшни услуги.

— Предполагам, че си уредил превоза — каза тя.

„Давам ви за пример пустинния хамелеон, чиято способност да съчетава много добре своя цвят със заобикалящата го среда ви казва всичко, което трябва да знаете за корените на екологията и основите на персоналната идентичност.“

Сборник обвинителни речи от Хрониката на Хейт

Приседнал, Лито свиреше на малкия балисет, изпратен за петия му рожден ден от Гърни Халик, ненадминатия майстор на инструмента. След четири години упражнения бе достигнал добро владение на балисета, макар че двете допълнителни басови струни все още го затрудняваха. Музиката му носеше спокойствие, поне за определени външения и смутове; Ганима не бе пропуснала да отбележи този факт. Сега той седеше в здрача върху една издана на оголената огромна канара, в чийто подслон се намираше Сийч Табър, и подрънкваше леко по струните.

Ганима бе застанала зад него, а дребната ѝ фигурка излъчваше категорично несъгласие. Тя не искаше да излезе навън, след като бе научила от Стилгар, че баба им е била забавена в Аракийн. Особено пък — с приближаването на нощта. В опита си да предприеме нещо, за да раздвижи своя брат, тя попита:

— Какво е това, дето дрънкаш, а?

Вместо да отговори, той подхвана друга мелодия. За първи път, след като бе получил подаръка, в Лито отчетливо се затвърди убеждението, че балисетът е изработен от истински майстор в този занаят на Каладън. Той бе наследил богатството на множество паметни, които можеха да събудят у него силна носталгия по красивата планета, където господар беше Дворът на атреидите. Достатъчно бе да преодолее вътрешните си бариери на фона на тази музика, за да чуе гласове от ония времена, когато Гърни е вземал балисета, за да отвлече от грижите своя приятел и повереник Пол Атрейдски. Докато инструментът звучеше в собствените му ръце, Лито чувстваше физическото присъствие на своя баща. Продължаваше да свири и с

всяка изминала минута установяваше все по-тясна връзка с балисета. Тъй както долавяше и пълното вглъбяване в себе си, въпреки че мускулите на един деветгодишен човек все още нямат размерите и формата, нужни за изразяване на вътрешната духовна мощ на музиката.

Ганима нетърпеливо потрепваше с крак, без сама да усети, че бе влязла в ритъма на братовото си изпълнение. Свивайки устни, Лито изведнъж прекъсна познатата мелодия и опита с друга песен, която беше по-стара от всичко, свирено от Гърни. Била е вече стара, когато свободните са се преселили на петата поред планета. В текста отекваше тема от Зенсуни(*); той чуваше думите в паметта си, докато пръстите му извличаха колеблив вариант на мелодията:

*В красивите природни форми е
скрит възшебен аромат —
защо ли, казват, бил на тлен?
Нали със него тъй богат
е идният живот роден.
Отронените тихи сълзи
са водни капки на душата —
когато ги разделя нов живот,
те носят болката, която
добива цялостта си свята
по пътя от смъртта към красотата.*

Когато той изтръгна последния тон, Ганима се обади:

— Каква стара и противна песен! Защо точно нея?

— Защото е подходяща.

— Ще я изспириш ли на Гърни?

— Може би.

— Той ще я нарече мрачна глупотевина.

— Знам.

Лито погледна през рамо към сестра си. Той никак не се бе изненадал от факта, че тя познаваше песента, но внезапно го заля вълна от благоговение при мисълта за праволинейната същност на техния живот. Единият можеше да умре и въпреки това да остане жив

в съзнанието на другия, без да се наруши целостта на споделената памет; те наистина бяха толкова близо един до друг. Изплаши се от усещането за извънвремевата плетеница на тази близост и отклони втренчения си вътрешен поглед към нея. Знаеше, че в плетеницата има и пролуки. Най-новата отново върна страховете му. Почувства как линията на техния живот започва да се разделя и се запита: Мога ли да ѝ кажа за това, което се случи само с мен?

Той се загледа в пустинята, към тъмните сенки зад барханите — тези високи, с форма на полумесец пътуващи дюни, които се движеха като вълни из Аракис. Тук бе Кедем, вътрешността, така че дюните рядко биваха белязани от несиметричните криволици, оставяни от движението на някой гигантски червей. Залезът хвърляше кървави ивици по тях, озарявайки в огненочервен цвят тъмните краища. Един ястреб, стрелващ се от пурпурното небе, прикова вниманието му така, както птицата сграбчи с ноктите си скална яребица в нейния последен полет.

Точно под тях, в пустинната равнина, бе избуяла пищната зеленина на растения, поливани от канал, който освен откритите участъци имаше и подземни тунели. Водата идваше от колекторите на гигантски ветрокапан(*), разположен на най-високата точка на скалния масив. Зеленото знаме на атреидите се вееше там, опънато от вятъра.

Вода и зеленина.

Новите символи на Аракис — вода и зеленина.

Оазис от покрити с растителност дюни, приличен на диамант и намиращ се под високата издатина, на която бе застанал, спря погледа му с остро усещане, познато на свободните. Извикващият спомени вик на някаква нощна птица се разнесе от урвата под него, засилвайки многократно усещането, че изживява момент на някакво бурно отминало време.

Nous avons change cela — помисли Лито, преминавайки без затруднение на един от древните езици, които двамата с Ганима използваха за поверителни или лични разговори. Ние променихме всичко това. Той въздъхна. Oubler je ne pus. Не мога да го забравя.

Отвъд оазиса, на отслабващата светлина все още се виждаше земята, наричана от свободните „Пустошта“ — там, където нищо не растеше и която никога не е била плодородна. Водата и грандиозният екологичен план променяха нещата. На Аракис днес имаше области,

където се простираше зеленото кадифе на залесени хълмове. Гори на Аракис! Мнозина от по-младото поколение трудно можеха да си представят пясъчни дюни под вълнообразните зелени издутини и никак не се удивляваха от растителността в лесовете с почти непрестанни валежи. Но Лито долавяше, че вече мисли като възрастните свободни, които се отнасяха с внимателно подозрение към промените и чувстваха страх от присъствието на нови и непознати неща.

— Децата ми съобщават — подхвана той, — че вече рядко намират тук пясъчни твари близо до повърхността.

— Какво би трябвало да означава това? — запита Ганима с прозиращо в тона й раздразнение.

— Че нещата започват да се променят прекалено бързо.

Птицата отново се обади от урвата, а нощта се спусна над пустинята така, както ястребът се бе спуснал върху яребицата. Нерядко именно нощта бе време за атака на събраните в него памети, защото всички вродени във вътрешния му свят животи упорито настояваха за своя час. Ганима не се противопоставяше на това необикновено явление по спокойния начин, по който го правеше той. Но и тя знаеше за неговото вълнение и безпокойство, затова сега ръката й докосна рамото му в знак на съчувствие.

Лито удари яден акорд по балисета.

Как би могъл да й разкаже какво изпитва?

В главата му се водеха войни и безброй личности разказваха преживяното някога от тях: страшни катастрофи, любовна отмала, багри и звуци на множество места, и още толкова смъртно познати лица... заровени в земята скърби и бликащо веселие на невероятно много хора. Той чуваше елегии за вече изчезнали планети, окичени в зеленина танци и светлина от камина, ридания и радостни викове, откъслеци от нескончаеми разговори. Техният щурм бе най-яроsten и тежък за него нощем и на открито място.

— Защо не се прибираме? — попита Ганима.

Той поклати глава и по жеста му тя разбра, че обхваналата го тревога е по-силна от нейните предположения.

Защо ли толкова често посрещам нощта тук, на открито? — сам се запита той, без да усети как сестра му сваля ръката си.

— Знаеш защо измъчваш себе си по такъв начин — рече тя.

Лито долови беглия укор в гласа ѝ. Да, знаеше. Очевидният отговор се намираще в неговото съзнание. Защото това могъщо движение на познато-непознато в мен ме носи като вълна. Усети гребена на миналото, над който прелетя, сякаш бе яхнал сърф. Притежаваше възседналите времето възпоминания на своя баща, които покриваха всичко останало, и въпреки това искаше да има без остатък и усещанията на онези люде, които бяха вече отминали. Искаше ги. А те бяха особено опасни. Сега го знаеше добре, след като бе разбрал новото, което бе длъжен да каже на Ганима.

Пустинята постепенно се осветяваше от издигащата се светлина на Първата Луна(*). Той се загледа в привидната неподвижност на преливащите едно в друго пясъчни пространства, проточили се до безкрая. Недалеч вляво стоеше Служителят — оголено скално образувание, което носещите пясъка ветрове бяха изгризали така, че приличаше на тъмен червей, запътил се нанякъде през дюните. Един ден и скалата, на която бе стъпил, щеше да добие същата форма; тогава Сийч Табър нямаше да съществува на друго място, освен във вътрешния свят на някого като него. Лито ни най-малко не се съмняваше, че и след толкова много време ще има някой като него.

— Защо си се загледал в Служителя? — попита Ганима.

Той сви рамене. Нарушавайки нарежданията на своите пазачи, Лито и Ганима често отиваха до Служителя. Там бяха намерили едно потайно и усамотено място, а сега той вече знаеше и защо това място ги бе привлякло.

Под него, в скъсеното от мрака разстояние, се виждаше открит участък от канат(*), който блестеше на светлината; повърхността му бе набраздена от хищни риби, които свободните винаги пускаха във водоемите, за да държат настрана пясъчните твари.

— Застанал съм между риба и червей — тихо каза той.

— Какво?

Лито повтори по-високо думите си.

Сестра му закри с ръка устата си, предусещайки какво го тревожи. Баща ѝ постъпваше по същия начин; от нея се искаше само да насочи погледа си навътре и да сравнява.

Лито потръпна. Паметите с техните спомени, които връщаха мислите му към места, непосещавани никога от него, му предлагаха отговори на въпроси, които не бе задавал. Виждаше взаимните връзки

и разкриващите се събития на гигантски вътрешен екран. Пясъчният червей на Дюн не можеше да премине през вода — тя го отравяше. Въпреки това водата е била позната по тези места и в праисторически времена. Бели гипсови котловини свидетелстваха за изчезнали езера и морета. Дълбоко изкопани кладенци стигаха до вода, изолирана от пясъчните твари. С пълна яснота, сякаш бе присъствал на отминалите събития, той разбираше какво бе станало на тази планета и то го изпълни с лошо предчувствие за резките промени, съпътстващи намесата на човека. Лито произнесе почти шепнешком:

— Ганима, знам какво се е случило.

Сестра му се наведе към него.

— Какво?

— Пясъчните твари...

Той замълча, а тя се зачуди защо брат ѝ все се връща към хаплоидния период от живота на гигантския пясъчен червей, но не посмя да повлияе върху хода на вътрешния му глас.

— Пясъчните твари — повтори той — са пренесени тук от друго място. По това време на планетата е имало вода. Те са се разпространили преди съществуващите екологични системи да ги овладеят. Енцистирали са наличната вода в свободно състояние, превърнали са този свят в пустиня... и са го направили само за да оживеят. Те могат да преминават във фазата на пясъчния червей единствено в условията на достатъчно суха планета.

— Пясъчните твари, така ли?

Ганима поклати глава, но не понеже се съмняваше в думите му, а просто защото не искаше да се спуска до дълбочините, от които той черпеше необходимата информация. Пясъчните твари? Безброй пъти, както в сегашното си тяло, така и в много други, тя бе участвала в детското забавление, когато с ръкавици от тънка ципа разравяха повърхността за пясъчни твари и ги разнищваха, преди да ги отнесат до дестилатора. Смъртта им в този съд за преработка освобождаваше съдържащата се в тях вода. Беше наистина трудно да си представи малкото безмозъчно същество като сила, предизвикала събития с огромна важност и мащаби.

Лито сякаш кимна на собствените си мисли. Свободните винаги бяха практикували зарибяването на своите водоеми с хищници. Пясъчните твари в своя хаплоиден период активно противодействаха

на значителните струпвания на вода в близост до повърхността на планетата; и сега хищните риби шареха долу в каната. Пясъчните червеи съдържаха малки количества вода, като тази например в клетките на човешкото тяло. Но когато червеите попаднаха в огромни водни пространства, в техните химически лаборатории всичко се обръщаше с главата надолу — те буквално експлодираха в смъртоносно преобразуване, при което се получаваше опасният мелинджов концентрат, дрогата за достигане на върховно осъзнаване, ползвана в разрежено състояние, за оргиите в сийча. Именно този концентрат бе превел Пол Муад'Диб през стените на Времето, за да попадне в кладенеца на пълното разпадане — нещо, което не бе дръзвало да стори досега нито едно същество от мъжки пол.

Ганима долови как трепери брат й, застанал пред нея.

— Какво си сторил? — попита тя.

Но Лито все още не искаше да се отклонява от хода на собственото си откровение:

— Колкото по-малко са пясъчните твари, толкова екологичното преоформяне на планетата...

— Те противостоят, разбира се — кимна тя, започвайки да схваща причината за страха в гласа на своя брат, въвлечен в хода на събитията против собствената си воля.

— Когато пясъчните твари изчезнат, ще ги последват и всички червеи — каза той. — Родовете и групите трябва да бъдат предупреждени.

— Няма да има и подправка — добави тя.

Думите им съвсем бегло отразяваха важни страни на многоликата опасност, която и двамата виждаха след намесата на човека във взаимните връзки, установени на Дюн от дълбока древност.

— Алая го знае — каза той. — И затова злорадства.

— Как може да си толкова сигурен?

— Сигурен съм и има защо.

Сега тя бе напълно убедена в естеството на това, което бе причинило неговото безпокойство и тази убеденост я смразяваше.

— Родовете не биха повярвали, ако тя го отрече — рече замислено Лито.

Думите му засягаха основния проблем на тяхното съществуване. Каква ли мъдрост могат да очакват свободните от деветгодишни деца?

Алая, която с всеки изминал ден се отчуждаваше все повече и повече от предишната си същност, бе заложила именно на това.

— Трябва да убедим Стилгар — каза Ганима.

Сякаш по даден сигнал и двамата обърнаха главите си към осветената от луната пустиня. Сега тя беше друга, променена от няколкото мига вслушване във вътрешните им гласове. За първи път те осъзнаха съвсем точно и пълно ролята на човешката намеса в заобикалящата ги среда. Чувстваха се като неделима част от една динамична система, поддържаща в деликатно равновесие установения ред. Новият светоглед предполагаше реална промяна на хода на съзнанието, която от своя страна ги заливаше с нови резултати от множеството наблюдения. Както бе казвал Лайът-Кайнс, вселената е място на несекващ разговор между различни животински популации. Пясъчната твар в хаплоидния си период бе разговаряла с тях като с животното, наричано човек.

— Племената не могат да не доловят заплахата за водата — каза Лито.

— Заплашено е нещо много по-важно от водата. Това е...

Тя млъкна, доловила действителното значение на своите думи. На Аракис водата бе върховният символ на властта. В основата си свободните оставаха един животински вид със специално предназначение, оцелели и съхранили се в пустинята, специалисти по упражняване на властта в ситуации с постоянно действащ стрес. Но след като водата се бе появила в изобилие, те също почувстваха силата на символичния преход, въпреки че добре разбираха ролята на старите потребности от първостепенна важност.

— Имаш предвид заплахата за властта — уточни тя.

— Разбира се.

— Ще ни повярват ли?

— Само ако осъзнаят ставащото и успеят да доловят липсата на необходимото равновесие...

— Уравновесеността... — започна тя, повтаряйки словата на баба си, изречени толкова отдавна. — Именно тя определя различието между народ и тълпа.

Думите ѝ извикаха в съзнанието му образа на техния баща и той каза:

— Икономиката срещу красотата; това е приказка, по-стара от Шеба. — После въздъхна и погледна към нея през рамо: — Гани, започвам да виждам сънища-прозрения.

Тя отговори с дълбока въздишка. А той продължи:

— Вече знаех за закъснението на баба ни, когато Стилгар ни каза. Но другите ми прозрения са със съмнителна стойност.

— Лито... — тя тръсна глава с овлажнели очи. — При баща ни това дойде доста по-късно. Не мислиш ли, че може да бъде...

— Видях се покрит със защитна обвивка да бягам през дюните — рече той. — Бях и в Джакуруту.

— Джаку... — тя се окашля, за да прочисти гърлото си. — Този ужасно стар мит!

— Нищо подобно, Гани! Мястото е истинско. Трябва да намеря човека, когото наричат Проповедника. Трябва да го намеря и да го попитам.

— Мислиш ли, че той е... баща ни?

— Задай същия въпрос на себе си.

— Може и да е той — съгласи се Ганима, — но...

— Никак не ми харесва това, което знам, че ще направя — рече Лито. — За първи път в живота си разбирам моя баща.

Тя почувства, че я бе изключил от мислите си и вметна:

— Този Проповедник е сигурно някой стар мистик.

— Моля се да е така — прошепна той. — О, как се моля!

После се наклони рязко напред и се изправи. Балисетът отзвънна в ръката му при движението.

— Де да беше само Гавраил, но без рог — добави Лито. Взря се мълчаливо в пустошта, осветена от луната.

Тя също се обърна натам и видя зеленикавите светлинки на гниещата растителност към края на полето с насажденията на сийча, а после и ясните очертания на дюните, които постепенно преливаха една в друга. Да, това пространство бе живо същество. Дори когато пустинята спеше, нещо в нея все пак оставаше будно. Тя го долавяше, докато слушаше животните, пиещи вода от каната. Откровението на Лито сякаш бе преобразило нощта — бе дошъл мигът на оживяването, както и времето на разкриване на повтарящите се събития във вечната промяна — едно мигновение, в което се чувстваше дългият ход на собственото им минало на Земята, затворено в нейните спомени.

— Защо пък Джакуруту? — попита тя и решителният ѝ тон рязко промени досегашното настроение.

— Защо ли? Не знам. Когато Стилгар за пръв път ни разказа как избили хората там, а после превърнали мястото в табу, аз помислих това, което и ти самата мислеше. Но опасността сега идва оттам... и от Проповедника.

Тя не отговори и не поиска от него да разкрие още нещо от прорицателските си видения; знаеше колко много му говори за обзелия я ужас нейното мълчание. Този път водеше към абоминацията, към съдбата на изчадието — знаеха го и двамата. Думата увисна неизречена между тях, когато той се обърна и тръгна пред нея по скалите, ала този път обратно към входа на сийча. Абоминация.

„Вселената е на Бога, Тя е едно цяло, съвкупност, всяко обособяване от която може да бъде идентифицирано. Краткотрайният живот, дори този самоосъзнаващ се и действително мисловен живот, наричан от нас разумен, оказва съвсем незначително въздействие върху който и да е дял от целостта.“

Коментари от КВП (Комисия на всецърковните преводачи)

Халик подаваше с ръце сигнали, съставлящи истинското послание, докато самият той високо говореше за съвсем други неща. Никак не бе му харесало малкото преддверие, определено от жреците за настоящия отчет, защото знаеше, че то е препълнено с всевъзможни приспособления за подслушване. Все пак нека се опитат да разгадаят едва забележимите знаци на ръцете. Много векове атреидите бяха ползвали това средство за връзка, ала никой не се бе оказал достатъчно проникателен, за да го разкрие.

Навън нощта бе вече настъпила, но тъй като помещението беше без прозорци, то се осветяваше от светоглобуси по ъглите на горната му част.

Мнозина от заловените се оказаха хора на Алая — предаде Халик, вгледан в лицето на Джесика, докато с висок глас ѝ обясняваше, че разпитът продължава.

Точно както ти предположи — отговори със знаци на пръстите Джесика, а после кимна и каза:

— Гърни, очаквам подробен отчет, след като узнаем всичко необходимо.

— Разбира се, милостива госпожо — отвърна той, а пръстите му продължиха: Има нещо доста обезпокояващо. Упоени дълбоко, някои от задържаните говореха за Джакуруту, но умираха в мига, когато споменаваха това име.

Дали не е програмирано спиране на сърцето? — попитаха пръстите на Джесика, докато самата тя каза:

— Освободи ли някого от задържаните?

— Неколцина, госпожо; най-очевидния боклук.

Пръстите му отново заиграха:

Предполагаме, че е принудителен импулс за спиране на сърдечната дейност, но още не сме сигурни. Аутопсиите не са приключили. Все пак прецених, че трябва да знаеш за Джакуруту и дойдох веднага.

С моя дук винаги сме мислили, че Джакуруту е само една любопитна легенда, тръгнала най-вероятно от някакъв реален факт — предадоха пръстите на Джесика, а тя се постара да не обръща внимание на познатия мъчителен спазъм, когато споменавахе отдавна починалия любим човек.

— Какво ще наредиш? — запита високо Халик.

Джесика отговори по същия начин, заповядвайки му да се върне на космодрума и да ѝ докладва само проверена информация по въпросния случай, докато пръстите ѝ предаваха друго послание: Възстанови връзката с нашите приятели-контрабандисти. Ако Джакуруту е реалност, местните хора ще имат изгода от продажбата на подправка. А за тях не може да има друг пазар, освен контрабандистите.

Халик кимна леко, а пръстите му казаха:

Милостива госпожо, вече действам в тази насока.

И тъй като не можеше да не отдаде дължимото на всичко, усвоено от цял един живот, той добави:

Бъди много внимателна. Алая е твой враг, повечето от жреците са нейни хора.

Не и Джавид — отговориха пръстите на Джесика. — Той мрази атреидите. Съмнявам се дали някой друг, освен посветените, би могъл да го забележи, но за себе си съм сигурна. Той крои заговори, а Алая не е в течение.

— Поставям допълнителна стража — заяви високо Халик, като се опитваше да не забелязва недоволството, пробляснало в очите на Джесика. — Убеден съм, че лично за теб съществува опасност. Тук ли ще прекараш нощта?

— По-късно ще се прибера в Сийч Табър — каза тя и се поколеба дали да не се възпротиви на подсилването на стражата, но все пак замълча. Инстинктът на Гърни заслужаваше доверие. Мнозина от

династията на атреидите го познаваха — както за своя радост, така и за болка.

— Имам още една среща, а тя е с учителя на послушниците — рече Джесика. — Последната. Ще бъда доволна, когато напусна това място.

„И съзрях друг скот да излиза от пясъка; той имаше два рога, също като на овен, но устата му бе озъбена и бълваше огън; и цялото тяло на този дракон блестеше и излъчваше силна топлина, а той съскаше като змей.“

Из Оранжевата Католическа Библия(*)

Той сам нарече себе си Проповедника и по Аракис плъзна голям страх, че това може да се окаже Муад'Диб, върнал се от пустинята, без изобщо да е умирал. Муад'Диб би могъл да е жив, защото — виждал ли е някой неговото тяло? А между другото — виждал ли е някой тялото на когото и да е, взет от пустинята? И все пак — Муад'Диб? Някои черти и особености бяха сходни, но нито един от тогавашните люде не изрече думите: „Ето, това е Муад'Диб. Сигурен съм. Познавам го.“

Да... Нещо напомняше за него. Проповедникът бе сляп, а гнездата на очните му ябълки — черни и белязани от рана, която би могла да остане след поражение със скалорез. В гласа му се долавяше особена дълбочина и проникателност, онази, позната и непреодолима сила, която настояваше за отговор, дошъл от дълбоката същност на личността. Мнозина забелязаха тази важна подробност. Проповедникът бе прекалено мършав; грубата кожа на лицето му бе цялата в белези, а косата му сивееше. И все пак вътрешността на пустинята бе сторила същото с множество други хора. Достатъчно бе човек да се огледа, за да се убеди в това. А имаше и още един факт, пораздащ оспорване: Проповедникът бе с водач — момък от свободните, но от неизвестен сийч; той отговаряше на поставения му въпрос, че е нает да работи именно като водач. Твърдеше се, че Муад'Диб, който е знаел своето бъдеще, не е имал потребност от водач, освен в самия край на живота си, когато горестта го бе надвила окончателно — това поне всички го знаеха.

Проповедникът се бе явил в едно зимно утро по улиците на Аракийн; кафявата му, набраздена от вени ръка, бе сложена на рамото на младия водач. Момъкът, който наричаше себе си Асан Тарик,

проправяше път през прахта с мирис на кремък, вдигната от ранната тълпа; той водеше своя повереник с овладяната вече сръчност на родените в сийч, без да стане нито веднъж причина за прекъсване на връзката с него.

Всички видяха, че слепецът носи обичайната бурка^[1] над влагосъхраняващия костюм, който недвусмислено свидетелстваше за изработка в пещерите на някой сийч в най-отдалечените краища на пустинята. Не приличаше на износените и занемарени костюми, с които си служеха днес. Тръбичките за носа, улавящи влагата от дъха, бяха обвити със сърмена бродерия, но не каква да е, а черна сърмена плетеница, срещана вече много рядко. Към маската на костюма в долната половина на лицето бяха пришити зелени превръзки за очите; превръзките изглеждаха почти изядени от пясъка, носен от бурните ветрове. Или, казано накратко, този Проповедник бе реликва от миналото на Дюн.

Гледката не можеше да не впечатли рано събраните групи от хора в зимния ден. Да видиш сляп свободен бе истинска рядкост. Законът на свободните все още отпращаше всеки слепец при Шай-хулуд. Предписанието, макар и по-слабо спазвано в днешните обилни на вода времена, оставаше неизменно. Слепите бяха дар за Шай-хулуд. Оставяха ги сами в открития блед(*), за да бъдат погълнати от огромните влечуги. В такива случаи, когато до градовете се връщаха разказите за тях, вече нищо не бе останало по местата, където все още господари бяха най-големите червеи, наричани Старци на пустинята. Така че един сляп свободен бе наистина любопитна гледка и хората спираха, за да наблюдават преминаващата двойка.

Момъкът изглеждаше на около четиринайсет стандартни години, тоест бе от новата генерация свободни, които носеха видоизменени влагосъхраняващи костюми, оставящи лицето открито. Чертите му бяха деликатни, подправката бе оцветила без остатък очите в синьо, носът бе леко щръкнал, а целият му външен вид говореше за онази безвредна на пръв поглед невинност, която нерядко прикрива цинизма на придобитото познание у младите. В противовес на него, слепецът бе останка от почти забравена епоха: широка крачка и издръжливост, които говореха за много години, прекарани по пясъците, или пък за крака, свикнали да притискат туловището на уловен червей-преносвач. Той държеше главата си с онази фиксирана от врата неподвижност,

която мнозина от слепите хора не могат никога да преодолеят. Закачулената глава се раздвижваше само когато слепецът наостряше ухо за някакъв звук.

Странната двойка се промъкваше през събраната от деня тълпа, за да стигне най-после до стъпалата, които водеха нагоре през терасираната площ от множество хектари към укрепената със стръмен склон стена на Храма на Алая, подобие на кийпа на Пол. Проповедникът се заизкачва по стълбите и достигна заедно с младия си водач до третата площадка, където поклонниците на хажра(*) очакваха утринното отваряне на гигантските двери, извисяващи се над тях. Тези двери бяха достатъчно широки, за да пропуснат цяла катедрала от времето на някоя от древните религия. Говореше се, че минаването през тях превръща душата на всеки пилигрим в прашинка, толкова малка, че да съумее да мине през иглено ухо и да влезе в рая.

В края на третата площадка Проповедникът се обърна, сякаш искаше да огледа събралите се, да види с празните си очни орбити суетните и наконтени градски обитатели, някои от които бяха от племената на свободните, но дрехите им представляваха чиста имитация на влагосъхраняващи костюми; сякаш искаше да открие и обладаните от религиозна жар поклонници, току-що слезли от космическите транспортни средства на Сдружението(*) и очакващи първата стъпка към посвещението, което би следвало да им осигури място в блажения рай.

А площадката бе наистина шумна. Виждаха се поклонници на Духа на махди, в зелени горни дрехи, които носеха соколи, обучени да пицят пронизително някакъв „повик към небето“. Гласовити продавачи разнасяха храни. Имаше много неща за продан и гласовете се надвикваха един през друг; имаше и тарок от Дюн, чиито малки книжчици с коментари бяха отпечатани на шигърова жица(*). Някакъв продавач предлагаше парченца тъкан, „гарантирано докосната от самия Муад’Диб“. Друг имаше шишенца с вода, „удостоверено взети от Сийч Табър, където е живял Муад’Диб“. В цялата тази бъркотия се разговаряше на сто или дори повече диалекта на езика галах(*), примесени с грубите гърлени звуци и същинското цвъртене на периферни езици, събрани тук от Свещената Империя. Лицетанцьори(*) и дребноразмерни обитатели от предполагаеми планети на занаятчий като тези от Тлейлакс(*), подскачаха и се въртяха

в кръг сред тълпата, облечени в светли дрехи. Виждаха се както сухи, така и пълни лица, обилно напоени с вода. Подобният на шепот ход на неспокойни нозе се чуваше от покритата с песъчинки металопластова материя, оформена в широки стъпала. От време на време от тази какофония се издигаше пронизителен молитвен глас: „Муааад’диб! Муааад’диб! Приеми настойчивата молба на душата ми! Ти, миропомазаният от Бога, приеме душата ми! Муааад’диб!“

Наблизо, в средата на група поклонници, двама актьори рецитираха срещу няколко монети отделни пасажии от популярния понастоящем „Спор на Армистад и Лийндграх“.

Проповедникът наклони главата си, за да чуе по-добре. Актьорите бяха мъже от града, на средна възраст и с отегчителни гласове. Получил нареждане, младият водач ги описа на Проповедника. Носеха широки роби върху обилно напоените си с вода тела, по които нищо не наемкваше дори за имитация на влагосъхраняващ костюм. Това бе забавно за Асан Тарик, но Проповедникът не пропусна да го сгълчи.

Актьорът, изпълняващ ролята на Лийндграх, току-що завършваше тържественото си слово:

— Ами! Вселената може да бъде разбрана само от една чувствителна ръка, способна да осъзнава. Именно тази ръка насочва ходовете на скъпоценния ви мозък и движи всичко, което тръгва от него. Тогава успявате да видите какво сте създали и ставате осъзнаващи, но само след като ръката е свършила своята работа!

Оскъдни аплодисменти възнаградиха изпълнението му. Проповедникът подуши и ноздрите му отбелязаха обилните миризми на това място: неуловимите естери от зле прогонени влагосъхраняващи костюми, маскиращите мускусни миризми от различни източници, познатия кремъчен прахоляк, издишаните аромати на неопределен брой екзотични храни, дима от рядко срещания тамян, който вече бе запален в Храма на Алая и сега се разнасяше надолу по стълбите в изкусно направлявани струи. Мислите на Проповедника бяха отпечатани върху лицето му, докато той поглъщаше всичко около себе си. И ние, свободните, стигнахме дотук!

Внезапно започнало забавление раздвижи тълпата, събрана на площадката. Пясъчни танцьори бяха излезли на площада в подножието на стълбите; петдесетина от тях — навързани един към друг с въжета

от елаково дърво. Очевидно бяха танцували така няколко дни в преследване на екстазно състояние. От устите им капеше пяна и те удряха крак в такта на някаква разбираема само за тях музика. Почти половината от танцьорите висяха безчувствени на въжетата, влачени напред-назад от останалите, също като кукли на конците. Но една от тези кукли внезапно се събуди — присъстващите очевидно знаеха какво да очакват.

— Видяхах! — изпищя току-що събуденият танцьор. — Аз видяхах!

Той се противопоставяше на тегленето на другите, като стрелкаше лудешкия си поглед вляво и вдясно, без да спре да вика:

— Където стои този град, ще има само пясък! Аз го видяхах!

От тълпата на зяпачите се надигна вълна на силен смях. Присъединиха се дори новопристигналите пилигрими.

Това се оказа прекалено много за Проповедника. Той вдигна ръцете си и извика силно с глас, който несъмнено бе давал заповеди на ездачи на червеи:

— Тишина!

Цялата тълпа на площада млъкна при този боен вик.

Проповедникът насочи тънката си ръка към танцьорите, с направо плашещата прилика със слепец, който всъщност вижда, и продължи:

— Не чувате ли този човек? Богохулници и идолопоклонници! Всички до един! Култът към Муад’Диб не е самият Муад’Диб. Той го отхвърля с презрение така, както презира и вас! Пясък щял да покрие това място. Вас ще покрие пясъкът.

Сетне постави ръка на рамото на своя млад водач и нареди:

— Отведи ме оттук.

Може би Проповедникът нарочно бе подбрал думите: Той го отхвърля с презрение така, както презира и вас! Може би това бе тонът на неговия глас, по-различен от този на обикновените хора, чиято звучност със сигурност е била подготвена по каноните на „Бин Джезърит“ за да командва със съвсем прости за несвикналото ухо нюанси на едва доловима модулация. Може би това бе и резултат от присъщата загадъчност на мястото, където Муад’Диб бе живял, разхождал се и управлявал. Някой изненада в гръб оттеглящия се

Проповедник с въпрос, който трепереше от религиозно страхопочитание:

— Дали Муад'Диб не се е върнал при нас?

Проповедникът спря, бръкна в кесията си под бурката и извади оттам предмет, разпознат само от близкостоящите. Това бе мумифицирана в пустинята човешка ръка, една от разпространените на тази планета шеги с тленността, които понякога случайно се намираха из пясъците, а на тях обикновено се гледаше като на послания от страна на Шай-хулуд. Ръката явно е била изсушена с плътно стиснат юмрук, в края на който се виждаше бяла кост, набраздена дълбоко от струите на пясъчните бури.

— Ето ръката на Бога и тя е всичко, което нося! — викна Проповедникът. — Говоря от името на Ръката на Бога. Аз съм Проповедник.

Някои разбраха от думите му, че това е ръката на Муад'Диб, докато вниманието на други бе привлечено от повелителното присъствие и страшния глас. По този начин Аракис научи неговото име, ала това не бе последният път, когато то беше чуто.

[1] най-вероятно от бурка (рус.) — ямурлук ↑

„Драги ми Георад, обичайно се казва, че опитът, придобит от преживяното с мелинджа, допринася за възпитаването на висша добродетел. Може би е вярно. Все пак в мен остават дълбоки съмнения, че всяко ползване на мелинджа неизменно води до добродетелност. Струва ми се, че някои личности са опорочили използването му с явно пренебрежение към Бога. Съгласно писанията на екуменона^[1], те са обезобразили душата. Те само отгребват от повърхността на мелинджа и вярват, че с това ще заслужат Божията милост и благодат. Те се глумят със своите приятели, причинявайки твърде големи щети на набожността; те изопачават значението на обилния дар със зла умисъл и несъмнено водят до осакатяване, което превишава възстановителната способност на човека. В интерес на истината и доколкото това засяга добродетелта, свързана с подправката, непорочният и чист човек, изпълнен с истинско целомъдрие, е длъжен да търси покритие между своите дела и думи. Когато действията ти се вписват в система от пагубни последствия, трябва да бъдеш преценяван и съден въз основа на тези последствия, а не на базата на собствените ти обяснения. Именно по този начин следва да бъде разглеждан и случаят с Муад’Диб.“

Ерес на Педанта

Стаята беше малка, с лека миризма на озон, осветена от смътното сияние на светоглобуси и металносиньото лъчение на единствения мониторен екран. Екранът бе широк около метър, а височината му — само две трети от широчината. На него се виждаше някаква безплодна камениста долина, където два Лаза тигри се хранеха с кървавите останки от наскоро убита жертва. На склона зад тигрите можеше да се забележи строен мъж във всекидневната униформа на сардукар, с отличителни знаци на левенбрех на яката. На гърдите му се виждаше табло за сервоуправление.

Пред екрана бе поставен ергономичен стол по очертанията на тялото, зает от жена със светла коса и неопределена възраст. Лицето ѝ бе сърцевидно, а деликатните ѝ ръце се бяха впили в страничните дръжки на стола, докато наблюдаваше. Нейната фигура бе прикрита от широко набран пенъоар, гарниран с позлата. На крачка вдясно бе застанал мъж с вид на коравосърдечен човек, облечен в брокатената и с бронзов цвят униформа на башар-адютант от старите имперски сардукари. Сивеещата му коса бе ниско остригана около правилните черти на лицето с безизразен поглед.

Жената се окашля и каза:

— Тйеканик, всичко стана, както ти бе предвидил.

— Несъмнено, принцесо — отговори с дрезгав глас башар-адютантът.

Тя се усмихна на напрежението в гласа му и попита:

— Кажи ми, Тйеканик, ще хареса ли синът ми как звучи титлата император Фарад'н?

— Принцесо, титлата му подхожда.

— Питам за друго.

— Може и да не одобри някои от нещата, сторени за придобиването на тази, хм, титла.

Тя се обърна и погледна нагоре към него с думите:

— Освен това ти беше добър служител на моя баща. Не си виновен, че той отстъпи трона на атреидите. Сигурно е, че трябва да чувстваш болката от тази загуба толкова силно, колкото...

— Принцеса Венсика има ли някакво специално поръчение за мен? — попита Тйеканик.

Гласът му, неизменно бе дрезгав, но сега в него се долови и остра нотка.

— Имаш лошия навик да ме прекъсваш — отбеляза тя.

Този път той се усмихна, при което плътно подредените му зъби светнаха срещу екрана.

— Понякога ми напомняте за баща си — каза Тйеканик. — Винаги започваше с увъртания, преди да дойде молбата за изпълнение на някаква... деликатна задача.

Тя отдръпна погледа си, за да прикрие обхваналия я гняв, и запита:

— Наистина ли смяташ, че онези Лаза тигри ще поставят моя син на трона?

— Нищо чудно, принцесо. Не можете да не се съгласите, че потомството на Пол Атрейдски представлява само две сочни хапки за ония зверове. А след като близнаците вече ги няма... — той сви рамене.

— ... внукът на Шедъм V е логичният наследник — довърши тя. — При условие, че съумеем да преодолеем възраженията на свободните, Ландсрада и ПОСИТ, без да споменавам оцелелите атреиди, които...

— Джавид ме уверява, че неговите хора могат да се справят съвсем лесно с Алая. За мен лейди Джесика не е сред атреидите. Има ли някой друг?

— Ландсрадът и ПОСИТ ще бъдат там, където е печалбата — каза тя, — но какво ще кажеш за свободните?

— Ще ги издавим в собствения им култ към Муад'Диб.

— По-лесно е да се рече, отколкото да се извърши, драги ми Тйеканик.

— Разбирам — кимна той. — Връщаме се към стария спор.

— Династията Корино(*) е правила и по-лоши неща, за да се добере до властта — каза принцесата.

— Но да приемем религията на този... махди!

— Моят син те уважава — напомни тя.

— Принцесо, копнея за деня, когато родът Корино ще си върне отново полагащата му се власт. Така е и с всеки друг от сардукарите тук, на Салуса. Но ако вие...

— Тйеканик! Това е планетата Салуса Секундус. Не се изкушавай от предразполагащия към мързел начин на живот, който заля нашата Империя. Цялото име, пълната титла — нужно е внимание към всяка подробност. Тези атрибути ще заровят силата на атреидите в пясъка на Аракис. Всяка подробност, Тйеканик!

Той разбираше какво цели събеседничката му с тази атака. Това бе част от ловкостта и хитрината, на която я бе научила нейната сестра Ирулан. Внезапно долови как губи почва под краката си.

— Чуваш ли ме, Тйеканик?

— Чувам, принцесо.

— Искам да приемеш религията на Муад'Диб — каза тя.

— Бих влязъл в огъня за вас, но това...

— Това е заповед, Тйеканик!

Той преглътна и се взря в екрана. Лаза тигрите бяха привършили с храненето и сега лежаха на пясъка, заети с почистване на дългите си зъби.

— Заповед, Тйеканик... разбираш ли?

— Чувам и изпълнявам, принцесо.

Но тонът на гласа му остана непроменен. Тя въздъхна:

— О, ако бе жив баща ми...

— Да, принцесо.

— Не ме подигравай, Тйеканик. Знам колко отвратително се чувстваш. Но ако ти дадеш пример...

— Принцесо, той може и да не го последва.

— Ще го последва.

Тя посочи към екрана и продължи:

— Струва ми се, че онзи левенбрех би могъл да създаде затруднения.

— Какви затруднения? Не разбирам.

— Кой знае за това с тигрите?

— Левенбрехът, който е техен дресьор..., един пилот от транспортиращото средство, вие и, разбира се... — Той се тупна в гърдите.

— А клиентите?

— Те не знаят нищо. От какво се страхувате, принцесо?

— Синът ми е достатъчно схватлив и чувствителен.

— Един сардукар никога не разкрива своите тайни — каза Тйеканик.

— Както и мъртвецът.

Тя се пресегна и натисна червения бутон под светещия екран.

Лаза тигрите вдигнаха главите си. Изправиха се и погледнаха нагоре към левенбреха. После с еднакви движения се обърнаха и се закатериха по хълма.

Все още спокоен, левенбрехът натисна някакъв бутон, на командното си табло. Движенията му бяха уверени, но тъй като котките не спряха своя бяг, внезапно го обзе паника, докато продължаваше да натиска копчето с всичка сила. По лицето му се четеше пълно стъписване, а ръката му посегна към бойния нож на

кръста. Това движение обаче явно бе закъсняло твърде много. Сякаш загребваше въздуха, една лапа го удари в гръдния кош и той полетя към каменистата почва. Още при падането му другият тигър го захапа за врата и го разтърси. Гръбначният стълб бе счупен.

— Внимание към всяка подробност — повтори принцесата. Тя се обърна и настръхна, като видя как Тйеканик измъкна ножа си. Но той ѝ го подаде с дръжката напред.

— Може би бихте искали да си послужите с него, за да се погрижите за още една подробност — каза мъжът.

— Върни го обратно в канията и не се прави на глупак! — Разбесня се тя. — Тйеканик, понякога ме караш да...

— Принцесо, този човек го биваше много. Беше един от моите най-добри.

— Един от моите най-добри — поправи го тя.

Другият пое дълбоко дъх и запита, докато прибираще ножа:

— А моят пилот?

— Ще го приемем като нещастен случай — рече принцесата. — Предупреди го да си отваря очите на четири, когато връща тигрите. И, разбира се, след като предаде нашите любимци на хората на Джавид...

После отново погледна към неговия нож.

— Това заповед ли е, принцесо?

— Да.

— А аз дали ще трябва да се пробода сам или вие ще поемете грижата за тази, хммм, подробност?

— Тйеканик, ако не бях напълно сигурна, че ти би паднал върху ножа си по моя заповед, нямаше да се намираш до мен с оръжие в ръка.

Той отново преглътна, загледан в екрана. Тигрите се хранеха. Тя не погледна към тях, а продължи да го фиксира втренчено, докато изричаше:

— Освен това, ще кажеш на нашите клиенти никога вече да не водят двойки деца, които отговарят на описанието.

— Както наредите, принцесо.

— Тйеканик, остави този тон, когато разговаряш с мен.

— Тъй вярно, принцесо.

Тя плътно стисна устни, преди да попита:

— Още колко костюма останаха?

— Шест комплекта горни дрехи с влагосъхраняващи костюми и обувки за пясък, всички с опознавателните знаци на атреидите.

— Тъканта им богата ли е като на тази двойка? — тя кимна към екрана.

— Подходяща е за царски особи, принцесо.

— Пълно внимание към подробностите — напомни отново тя. — Облеклото ще бъде изпратено на Аракис за нашите царствени братовчеди. Разбираш ли, Тйеканик, че то ще бъде дар от моя син?

— Напълно, принцесо.

— Кажи му да напише подходящо съпроводително писмо. Трябва изрично да спомене, че изпраща своя дребен подарък в знак на привързаност към рода на атреидите. Нещо подобно.

— А по какъв случай?

— Рожден ден или някакъв друг празник, Тйеканик. Оставам на, теб да решиш. Аз ти вярвам, приятелю.

Мъжът я погледна, без да каже нищо. Лицето ѝ се сгърчи, преди тя да добави:

— Не може да не го знаеш. Кому да се доверя след смъртта на моя съпруг?

Той сви рамене с мисълта, колко ревностно тя подражава на паяка. В никакъв случай не биваше да влиза в интимни отношения с нея, в каквито подозираше своя левенбрех.

— Тйеканик — рече тя, — има още една подробност.

— Слушам, принцесо.

— Моят син е подготвен да властва. Ще дойде време, когато ще бъде длъжен да грабне меча със собствената си ръка. Ти ще узнаеш за настъпването на този момент. Искам незабавно да бъда уведомена.

— Както наредите, принцесо.

Тя се облегна назад и се взря многозначително в него с думите:

— Знам, че не одобряваш постъпката ми. Но за мен това няма значение, докато си спомняш урока с левенбреха.

— Той наистина беше много добър, но се оказа подходящ само за еднократна употреба. Така е, принцесо.

— Моята мисъл бе друга!

— Така ли? Тогава, не разбирам.

— Една армия — рече тя, — се състои от напълно заменяеми частици, пригодени за еднократна употреба. Именно това е поуката от

случая с левенбреха.

— Заменяеми частици — повтори мъжът. — Дали и върховното командване...

— Тйеканик, без върховно командване съществуването на която и да е армия рядко има смисъл. Ето защо ти ще приемеш религията на махди и в същото време ще започнеш кампания за приемане на неговата вяра и от моя син.

— Незабавно, принцесо. Все пак, предполагам, че не искате от мен да занемаля неговата подготовка в другите бойни изкуства за сметка на тази, хм, религия?

Тя рязко се надигна от стола, мина покрай него с широка крачка, спря до вратата и каза, без да се обръща:

— Тйеканик, някой ден сигурно ще се случи прекалено силно да предизвикаш моето търпение.

След това излезе.

[\[1\]](#) Направление в християнството, което проповядва обединение на всички религии. ↑

„Ние или трябва да изоставим отдавна тачената Теория на относителността, или сме длъжни да престанем да вярваме, че можем да разчитаме на точно предсказване на бъдещето. Наистина, познаването на бъдното поставя куп въпроси, на които не може да се отговори с общоприетите предположения, освен ако, първо, Наблюдателят не бъде пренесен извън Времето, и, второ, движението не бъде изцяло пренебрегнато. Ако вие приемате Теорията на относителността, може да се твърди, че Времето и Наблюдателят са длъжни да останат във взаимна връзка помежду си, тъй като в противен случай ще се появят неточности. Тогава е редно да се каже, че не е възможно да се заловим с точно предсказване на бъдещето. Е, по какъв начин да обясним непрестанното преследване на тази фантастична цел от страна на уважавани хора на науката? И как да тълкуваме

Муад’Диб?“

Лекции по предведение от Харк ал-Ада

— Длъжна съм да ти кажа нещо — рече Джесика, — макар и да знам, че думите ми ще ти припомнят множество случки от общото ни минало, а това е рисковано за теб.

Тя замълча, за да прецени реакцията на Ганима. Двете бяха сами, седнали на ниски възглавници в едно от спалните помещения в Сийч Табър. Значителен опит и умение бяха необходими, за да се стигне до тази среща, а Джесика никак не бе сигурна, че е била единственият изпълнител на нужните за целта обходни маневри. Видът на Ганима говореше, че е подготвена за всяка нейна стъпка.

От съмването бяха изтекли почти два часа, така че възненията по посрещането и опознаването бяха приключили. Джесика с усилие върна своя пулс в нормалния му ритъм, след което съсредоточи вниманието си върху стаята с каменни стени, тъмни драперии по тях и жълти възглавници. За да може да реагира адекватно на струпалите се

вълнения, тя с изненада се улови, че за първи път от много години насам си припомня Молитвата против страх от ритуалните предписания на „Бин Джезърит“.

„Не бива да се страхувам. Страхът погубва разума. Страхът е онази ниска смърт, която носи пълно унищожение. Аз ще се изправя с лице срещу моя страх. Ще му позволя да мине по мен и през мен, А когато отmine, ще извърна вътрешното си око, за да проследя пътеката му. Там, откъдето е минал страхът, няма да е останало нищо. Ще остана единствено аз.“

Тя мълчаливо го изрече, след което дълбоко пое дъх.

— Понякога помага — рече Ганима. — Молитвата имам предвид.

Джесика притвори очи, за да скрие изумлението си от подобна проникателност. Отдавна не бе срещала човек, способен да чете с такава точност нейните мисли. Фактът бе наистина разстройващ, особено пък предизвикан от интелект, скрит зад маската на детско личице.

Застанала открито срещу своя страх, Джесика отвори очи и разпозна източника на огромното си вълнение: Страхувам се за внуците си. Нито едно от децата не носеше позорното петно на абоминацията, с което парадираше Алая, макар че видът на Лито говореше без съмнение за нещо страховито, което той упорито крие. Именно поради тази причина Лито бе умело отстранен от настоящата среща.

Обзета от внезапен импулс, Джесика потисна дълбоко вкоренените в нея маски на чувствата, тъй като много добре знаеше, че тук ползата от тях е почти никаква, а те поставяха прегради срещу така необходимото установяване на истинска връзка. Тези бариери не бяха падали от времето на любовните мигове с нейния дук и сега тя почувства едновременно облекчение и болка. Оставаха факти, които нито една молитва не бе способна да заличи като съществуващи в съзнанието.

За тях не можеше да не се държи сметка. Някои елементи от проникателността и способността за прозрения на Пол се бяха пренаредили и времената бяха догонили неговите деца. Напомняха на магнит в празно пространство — злини и злоупотреби с властта се струпваха около тях.

Ганима, която следеше бързо сменящите се чувства по лицето на своята баба, недоумяваше защо Джесика се бе оставила без какъвто и да е контрол.

С удивителен синхрон на движенията на главите си двете се обърнаха една към друга; погледите им се срещнаха и потънаха дълбоко в самите себе си. Започна размяна на мисли без думи.

Джесика: Искам да разбереш колко се страхувам.

Ганима: Сега знам, че ме обичаш.

Бързо отминалият миг установи пълно доверие.

Джесика каза:

— Когато татко ти беше още момче, доведох в Каладън една света майка, за да го подложи на изпитание.

Ганима потвърди с кимване. Споменът за случая бе прекалено силен и жив.

— Ние от „Бин Джезърит“ винаги сме внимавали да бъдем сигурни, че отглежданите от нас деца са хора, а не зверове. Човек не всякога може да съди по външния вид.

— Такъв е бил пътят ви — рече Ганима.

Споменът заля нейното съзнание с образа на старата бинджезъритка Гайъс Хелън Мохайъм. Тя бе отишла в замъка на Каладън с отровния гом джабър(*) и кутията с изгарящата болка. Ръката на Пол (дланта на Ганима в споделения спомен) се сгърчи като при агония благодарение на същата тази кутия, докато старата жена говореше за мигновена смърт, ако ръката се отдръпне от мястото на болката. Нямаше никакво място за съмнение относно смъртта при вида на иглата, поставена срещу врата на детето, а монотонният глас на възрастната жена говореше за най-важното:

— Чувала си за животни, които прегризват крака си, за да се освободят от капана. Така те решават по свой начин въпроса за съществуването си, но човекът остава в капана, изтърпява болката и се преструва на умрял с мисълта да убие ловеца и да премахне заплахата, грозяща него и рода му.

Ганима разтърси глава при спомена за болката. Ужасната изгаряща болка! Така непоносима! Пол си бе представил как кожата на агонизиращата му ръка в кутията почернява и се свива, а месестата тъкан се сбръчква и скапва, докато останат само овъглените кости. В действителност всичко е било измама — ръката му бе останала

невредима. Но преживеният отново спомен покри с пот челото на Ганима.

— Разбира се, аз не мога да имам твоите възприятия за станалото тогава — каза Джесика.

Все още в плен на видението, Ганима зърна за миг баба си в друга светлина: какво ли би могла да стори тази жена, принудена да действа единствено по каноните на някогашната си подготовка в бинджезъритската школа! Това повдигаше нови въпроси за връщането на Джесика на Аракис.

— Безсмислено е с брат ти да ви подлагат отново на същото изпитание — каза Джесика. — Вече знаете всичко за него. Длъжна съм да приема, че след като сте човешки същества, няма да злоупотребявате със силите, които сте наследили.

— Но ти дори не си го и предположила — отговори Ганима. Джесика примигна, усетила как преградите полека се връщат на предишните си места, и пак ги отхвърли решително. Попита:

— Вярваш ли, че те обичам?

— Да.

Ганима вдигна ръка преди баба ѝ да заговори и продължи:

— Но тази любов не би ти попречила да ни унищожаш. Знам твоя аргумент: „по-добре е човекът-звяр да умре, отколкото да възпроизведе себе си.“ И той е още по валиден, ако човекът-звяр носи името на атреидите.

— Поне ти си човешко същество — измърморя Джесика. — Тук мога да разчитам на инстинкта си.

Ганима долови искреността в нейните думи, преди да каже:

— Но не си сигурна за Лито.

— Не съм.

— Абоминацията ли имаш предвид?

Джесика успя само да кимне.

— Все пак и двамата съзнаваме опасността — тихо изрече Ганима. — Можем да я преценим по ставащото с Алая.

Джесика покри очите си с длани и помисли: Дори обичта не е достатъчно силна защита срещу натрапващите се факти от действителността. Ясно съзнаваше, че все още обича дъщеря си, виейки мълчаливо срещу силата на съдбата. Алая! О, Алая! Така съжалявам за моя дял в твоето унищожаване.

Ганима високо се изкашля.

Джесика свали ръцете си. Мога да жая горката си дъщеря, но сега има други неотложни неща.

После каза:

— Значи и двамата сте разбрали какво става с Алая.

— Лито и аз следихме внимателно събитията. Не можехме да ги предотвратим, въпреки че обсъждахме различни варианти.

— Сигурна ли си, че брат ти е защитен от подобна беда?

— Напълно.

Спокойната увереност на нейното твърдение бе повече от убедителна. Джесика почувства, че я приема напълно. И запита:

— Как успяхте да се предпазите?

Ганима обясни начина, с помощта на който двамата с Лито бяха съумели да избягват трансa, предизвикан от подправката — разликата бе дошла от твърде честото прибягване на Алая към нея. Сетне продължи с разказа за неговите съновидения и планове, които бяха обсъждали, включително и този за Джакуруту.

Джесика кимна в знак на съгласие и рече:

— Алая все пак е атреидка, а това води до големи усложнения.

Ганима замълча, след като внезапно бе схванала, че Джесика продължава да тъгува за своя дук, сякаш той бе умрял едва вчера, и че ще тачи името и паметта му независимо от всякакви заплахи. Спомените от личния живот на дука заляха съзнанието на Ганима, като едновременно потвърдиха нейното заключение и го направиха по-приемливо благодарение на разбирането.

— А сега — продължи с рязък глас Джесика, — как стоят нещата с този Проповедник? Вчера до мен стигнаха обезпокоителни сведения.

Ганима сви рамене, преди да започне:

— Би могъл да е...

— Пол?

— Да, макар че лично не сме го видели.

— Джавид се надсмива над подобни слухове — рече Джесика.

Ганима се поколеба, преди да попита:

— Вярваш ли на този Джавид?

Ледена усмивка се появи на устните на баба й едновременно с думите:

— Не повече от теб.

— Според Лито той се присмива там, където не трябва — поясни Ганима.

— Да не говорим повече за смеховете на Джавид — отсече Джесика. — Все пак приемаш ли сериозно мнението, че моят син е все още жив и се е завърнал в този вид?

— Приемам го за възможно. И Лито...

Ганима изведнъж почувства сухота в устата си, като си спомни за страховете, свили сърцето ѝ. Преодоля ги с усилие и продължи да разказва за други откровения от прорицателските сънища на брат си. Джесика кимаше с глава тъй, сякаш думите я удряха.

— Лито настоява, че трябва да намери този Проповедник, за да се увери лично — вметна Ганима.

— Да... Разбира се. В никакъв случай не биваше да си тръгвам оттук. Постъпих страхливо.

— Защо се обвиняваш? Ти стигна до самия предел. Знам го. Знае го и Лито. Дори Алая сигурно си дава сметка за това.

Джесика постави ръка на гърлото си и леко го разтри, преди да изрече:

— Да, проблемът, носещ името на Алая.

— Тя оказва странна притегателна сила върху Лито — поде Ганима. — Ето защо поисках да се срещнем сами. Той е съгласен, че нейният случай е безнадежден, но още търси начини да я разбере. Има и друго, което е твърде обезпокоително. Когато започна да говоря за нея, брат ми се унася и заспива. Той...

— Да не би да му дава упойващи средства?

— Не, в никакъв случай — рязко тръсна глава Ганима и добави:

— Но е странно съпричастен. А в съня си... често споменава Джакуруту.

— Отново същото! — възкликна Джесика, като си припомни доклада на Гърни за съзаклятниците, заловени на космодрума.

— Понякога се страхувам, че Алая иска Лито да търси и намери Джакуруту — рече Ганима. — Винаги съм го приемала за легенда. И ти, нали?

Джесика потръпна с думите:

— Ужасна история. Ужасна.

— Какво трябва да сторим? — попита Ганима. — Боя се от преравянето на моите спомени в паметта на всичките животи...

— Гани! Твърдо те съветвам да не го правиш. Не бива да рискуваш...

— То може да се случи дори ако не поема този риск. Откъде знаеш какво точно е станало с Алая?

— Не! Трябва да ти се спести подобно... овладяване.

Тя процеди думата през зъби и продължи:

— Значи... Джакуруту, така ли? Изпратих Гърни да намери това място, ако то съществува.

— Но как би могъл той... О, разбира се — контрабандистите.

Джесика се улови как млъква при поредното доказателство за съгласуваните действия на ума на Ганима и това, което трябваше да бъде вътрешно осезание на останалите в нея. Също и на мен! Колко необикновено е наистина, помисли Джесика, че тази млада плът може да носи всички спомени на преживяното от Пол, поне до мига, в който семенната му течност се бе отклонила от собственото си минало. Това беше същинско нахлуване в интимния свят на душата, срещу което се противеше нещо прастаро в самата нея. В същия миг тя усети как отвсякъде я обвиня абсолютно непоколебимата присъда на „Бин Джебзърит“: абоминация! Но в това дете имаше и нещо ласкаво и топло, някаква силна готовност да се пожертва за своя брат, която не можеше да бъде пренебрегвана. Ние сме един живот, който протяга ръка към мрачното бъдеще — помисли Джесика. — Ние сме една кръв. Подготвяше се да приеме събитията, приведени в движение от самата нея и Гърни Халик. Лито трябваше да бъде отделен от сестра си и обучен така, както настояваше Сестринството.

„Чувам вятъра, задухал през пустинята, и виждам луните в една зимна нощ, издигащи се като големи кораби в безвъздушното пространство. Пред тях давам обет: ще бъда непоколебим и ще превърна управлението в изкуство; ще претегля заветното ми минало и ще стана свършен склад на спомените си; ще се прочуя повече с доброта, отколкото със своите познания. Лицето ми ще осветява коридорите на времето, докато съществуват хора.“

Обетът на Лито според Харк ал-Ада

Още съвсем млада, Алая Атрейдска бе посвещавала часове от времето си на транса на прана-бинду в опити да подсили собствената си скрита същност срещу яростната атака на всички останали. Тя знаеше откъде идва проблемът — мелинджът бе неизбежен в обкръжението на сийча.

Подправката изобилстваше навсякъде: в храната, водата, въздуха и дори в тъканта на завивките, в които плачеше през нощта. Много рано тя разбра за какво служи оргията в сийча, когато племето се опиваше с водата от смъртта на някой червей. По време на оргията участниците освобождаваха струпалите напрежения в собствената си генетична памет, като отхвърляха съпътстващите ги спомени.

За нея обаче нямаше никакво освобождаване, никакво отхвърляне. Тя бе стигнала до пълното осъзнаване дълго преди да се роди. С него дойде и катастрофалният прелом, предизвикан от заобикалящата я действителност — заключена в утробата на майка си, без да може да се отклони от онази напрегната и неизбежна връзка с всички свои предшественици, със самоличността на преминалите след смъртта си в лейди Джесика при единението на подправката и тау(*). Още преди да се роди, Алая вече притежаваше всяко зрънце познание, нужно на една света майка от „Бин Джезърит“; много, много повече в сравнение с всички останали. В това познание бе заложено и приемането на една ужасяваща реалност — абоминацията. Цялата маса на вече познатото отслабваше нейните сили. Предроденото не

беше успяло да избяга. Въпреки всичко Алая бе воювала с най-изявените в злината си свои предходници; известно време се радваше на пировата победа, заела детството ѝ. Бе постигнала осъзнаването на самата себе си като личност, но това не беше я избавило от неочакваните появи на онези, които посредством нея изживяваха своите върнати назад животи.

Някога и с мен ще бъде същото — каза си тя. Мисълта направо я смрази. Винаги досега бе принудена да продължава напред криешком и да лицемери през своя живот на дете, излязло от собствените ѝ слабини, досаждащо непрестанно в стремежа си да улови с помощта на своето съзнание нещо, което да притури към получения вече опит.

Страхът вилнееше в нейното детство. Задържа се упорито и в пубертета. Тя сама се бе сражавала с него. Кой би могъл да разбере каква помощ ѝ е необходима? В никакъв случай не и нейната майка, която не бе успяла да се откъсне достатъчно далеч от присъдата на „Бин Джезърит“: предроденото е Абоминация.

Дойде и нощта, когато нейният брат излезе сам в пустинята, за да потърси смъртта, предоставяйки се на Шай-хулуд, което се очакваше от всеки ослепял свободен. Само след около месец Алая се омъжи за Дънкан Айдахо, учителя по фехтовка на Пол, който бе изтръгнат от ръцете на смъртта като ментат благодарение на уменията на тлейлаксиянците. Майка ѝ с бягство се завърна на Каладън. А близнаците на Пол бяха законно поверени на Алая. Освен това тя оглавяваше регентството. Товарът на отговорностите бе пропъдил старите страхове и тя предостави почти без остатък себе си на живеещите в нея, като искаше от тях съвети и се отдаваше на транс от подправката в търсене на определящи пътя ѝ видения.

Кризата дойде един ден, подобен на много други, през пролетния месец лааб; случи се в ясно утро, в централната кула на крепостта на Муад'Диб, когато от полюса вееше студен вятър. Алая още носеше жълтия цвят на траура, олицетворяващ немощното слънце. През изтеклите няколко седмици тя все по-упорито се противопоставяше на вътрешния глас на своята майка, която се подиграваше с приготовленията за превръщане на Храма в средище на приближаващите Свети Дни.

Тягостното усещане за присъствието на Джесика непрестанно отслабваше, докато най-сетне се превърна в лишено от лик настояване,

че за Алая би било по-добре да се занимава със законодателството на атреидите. Нови животи започнаха да искат настойчиво своето време за поява. Алая долови, че е отворила бездънна яма, от която заизлизаха лица, подобни на ято ненаситни скакалци, докато най-сетне успя да съсредоточи вниманието си върху едно от тях, твърде много приличащо на звяр — стария барон Харконен. В страхотен изблик на гняв изкрещя пронизително към всички в себе си, с което спечели временно затишие.

Спомни си това, докато правеше обичайната си разходка преди закуската в градината на покрива на централната кула. В пореден опит да спечели битката в душата си тя се опита да събере цялата мощ на своето съзнание чрез предупреждението на Года към Зенсуни(*): „Оставяйки под себе си стълбата, човек може да падне и нагоре!“

Но светлината на утрото по канарите на Защитната стена продължаваше да отвлича нейното внимание. Разсадената жилава и мъхеста трева покриваше пътеките на градината. Когато отклони погледа си от стената, Алая видя роса по тревата — цялата уловена през нощта влага. В следата, останала след нея, сякаш бе минала тълпа.

Зави ѝ се свят от това множество. Всяка отделна следичка носеше отпечатъка на някое лице от огромната тълпа в самата нея.

Опита се да съсредоточи вниманието си върху онова, което загатваше тревата. Наличието на обилна влага говореше за големия напредък, който бе направило екологичното преобразуване на Аракис. Климатът на тукашните северни ширини ставаше по-топъл; увеличаваше се съдържанието на въглероден двуокис в атмосферата. Тя си припомни колко много нови хектара площ щяха да бъдат покрити със зелени растения през идващата година, а само за един хектар бяха необходими трийсет и седем кубически фута вода.

И все пак, въпреки многобройните опити да разсъждава за подобни обикновени неща, не съумяваше да отпъди мислите на всички, събрани в нея — мисли, които като акули се въртяха в стесняващи се кръгове. Тя сложи ръка на челото си и го притисна. Храмовите стражи бяха довели вчера по залез затворник, чиято съдба трябваше да реши; наричаше се Есас Пеймон и бе дребен, мургав човек на служба при един от по-незначителните родове — този на Небирос, който търгуваше с ритуални предмети ръчна изработка и с

дребни манифактурни артикули с декоративно предназначение. Вече се знаеше, че Пеймон е агент на ПОСИТ със задача да даде преценка за годишната реколта на подправката. Алая тъкмо се канеше да го прати в подземния затвор, когато той с висок глас протестира срещу „несправедливостта на атреидите“. Това можеше да му струва незабавна смърт на триногата за бесене, но Алая бе впечатлена от дързостта му. Тя заговори строго и начумерено от своя трон, откъдето произнасяше присъдите, опитвайки се да го сплаши, за да научи нещо повече от онова, което вече бе казал по време на разпита.

— Защо нашият добив на подправка е толкова интересен за Почтения Съюз? — попита Алая. — Кажи ми и може да ти спасим живота.

— Задачата ми е само да събирам данни за това, което се търси като стока — рече Пеймон. — Не зная нищо за по-нататъшния път на събраното от мен.

— Нима за такава жалка изгода заставаш срещу нашите царствени планове?

— Царските особи никога не обмислят възможността и ние да имаме свои планове — контрира той.

Привлечена от отчаяната му дързост. Алая внезапно попита:

— Есас Пеймон, ще работиш ли за мен?

Той се захили и мургавото му лице просветна, преди да отвърне:

— Беше готова да ме премахнеш без колебание. Какво ще е това ново качество, което внезапно вдигна моята цена?

— Стойността ти се определя от нещо неособено сложно, но с практическо приложение — поясни тя. — Ти си смел. Затова ще те наеме този участник в търга, който предложи най-високата цена. А аз мога да наддавам най-много в цялата империя.

Той веднага назова впечатляваща сума като възнаграждение за своите услуги; Алая се изсмя и контрира с число, което според нея бе по-разумно, а и несъмнено доста по-голямо от всяка друга заплата, която беше получавал досега. После добави:

— Разбира се, прибавям към това и подарения ти живот, за който, както предполагам, си готов да поискаш още по-необичайна цена.

— Съгласен! — извика Пеймон.

По знак на Алая той бе изведен от Зиаренко Джавид, неин церемониалмайстор на срещите с молители и провинени.

След по-малко от час, когато тя се готвеше да си тръгне от залата за произнасяне на присъди и други решения, Джавид припряно влезе и съобщи, че са чули Пеймон да изговаря тихо гибелния стих от Оранжевата Католическа Библия: „Maleficos non patieris vivere.“

„Не бива да се оставя жива една вещица“ — преведе си сама Алая. Такава била благодарността му значи! Та той е просто един от заговорниците срещу нейния живот! Почти задавена от гняв, какъвто досега сякаш не бе изпитвала, тя се разпореди за незабавна екзекуция на Пеймон и за предаване на тялото му в дестилационната инсталация на Храма, където поне водата от него щеше да има някаква стойност.

Цялата нощ я преследва мургавото му издължено лице.

Опита всички похвати срещу натрапчивия образ, като цитираше Бу Джи от книгата на свободните за Креос:

„Нищо не се случва! Нищо не се случва!“

Но Пеймон не се отдели от нея през цялата изнурителна нощ, чак до зашеметяващия нов ден, когато тя зърна същото лице, присъединило се към останалите, отразени в разноцветните като скъпоценни камъни капки на росата.

Една пазачка от свитата я повика за закуска от вратата под покрива, разположена зад нисък жив плет от мимози. Алая въздъхна. Малка бе възможността за избор между преизподните: цялата ужасна глъчка в нейното съзнание и врявата на прислужниците — гласове, безполезни до един, но упорити в своите искания и подобни на шума в пясъчен часовник.

Без да обръща внимание на стражата, Алая се загледа през градината на покрива към Защитната стена. Една бахада бе оставила там широк отвор, приличащ на изтъркано ветрило над част от нейното царство. Пясъчната делта привличаше погледа със своя контур, очертан от утринното слънце. Хрумна й, че някой непосветен би приел огромното ветрило като доказателство за някогашно речно течение; въпреки че то не бе нищо повече от мястото, където нейният брат бе разбил Защитната стена с мощта на ядрения арсенал на атреидите, за да отвори широк друм за пясъчните червеи от пустинята, повели войските на свободните към тяхната изумителна победа над падишах-императора Шедъм V. Сега широк канат(*) носеше вода откъм далечната страна на Защитната стена, за да спира набезите на

пясъчните червеи. Те не можеха да преминават през открити водни пространства — водата ги отравяше.

Да имах такава преграда и в собствения си разсъдък — помисли тя.

Мисълта подсили зашеметяващото я усещане за откъсване от действителността.

Пясъчни червеи! Пясъчни червеи!

В паметта ѝ се появи поредица от изображения на червеи: могъщият Шай-хулуд, създател на света на свободните, смъртоносният звяр от дълбините на пустинята, който отделяше безценната подправка. Колко необикновен бе този пясъчен червей, израсъл от жилавото, със сплесната форма месо на пясъчните твари. Те също приличаха на отрупаното множество в нейното съзнание.

Пясъчните твари, притиснати плътно към скалната маса на планетата, представляваха живи водоеми; те задържаха водата, така че да остане жив роденият от тях ужасен хищник. Алая долови аналогията — някои от другите в нейното съзнание притежаваха опасни сили, които биха могли да я унищожат.

Пазачката отново я повика за закуска с ясно доловима нотка на нетърпение.

Алая се обърна и с гневен жест я отпрати. Служителката се подчини, но вратата на покрива изтрещя.

Този трясък сякаш върна Алая към всичко, което се бе опитала да отхвърли от себе си. Другите животи се надигаха като страховита вълна. Всеки от тях сякаш притискаше нейните центрове за вътрешно виждане и образуваше същински облак от лица. Кожата на някои от лицата бе покрита с петна от краста, други бяха задебелили и с черни като сажди сенки, устните на трети приличаха на бонбони срещу екзема. Натискът на този рояк я заля със силата на течение, което трябваше да я понесе, за да може тя да се гмурне и изплува от него.

— Не — пошепна Алая. — Не... Не искам.

Насмалко не се строполи на пътеката; задържа я една пейка близо до нея, която пое отпадналото ѝ тяло. Опита се да седне, но не успя, така че просто се отпусна върху студения металопласт, без да спре да шепне своя отказ. Огромната вълна продължаваше да се надига в душата ѝ.

Чувстваше опасността и от най-незначителната проява на внимание, но въпреки това се опитваше да долови всяко отделно възклицание на затворените в нея усти, вдигащи ужасна врява. Какофонията на гласовете им молеше за отзивчивост: „Мен! Мен! Не, мен!“ Но тя много добре знаеше, че ако само веднъж обърне някому внимание, ще бъде напълно изгубена. Ако отдели едно лице от множеството и последва повика, идващ от него, все едно че се предаваше на същата егоцентрична сила, с която споделяше собствения си живот.

Причината е в твоето прозрение — пошепна някакъв глас.

Тя покри ушите си с ръце, докато мислеше; Аз не съм прорицателка! Трансът не ми действа!

Но гласът упорстваше:

Щеше да действа, ако сама бе му помогнала.

— Не... Не... — продължи да шепне тя.

И други гласове се промъкнаха в нейното съзнание. Аз, Агамемнон, също твой предшественик, искам време за разговор!

— Не... Не...

Тя все по-силно притискаше с ръце ушите си докато не усети болка. Някакъв налудничав кикот попита в главата ѝ: Какво стана с Овидий? Глупак. Той е също като Джон Бартлет.

Имената не ѝ говореха нищо при сериозната опасност, в която бе изпаднала. Искаше ѝ се да изпищи веднъж срещу всички тях и да повтори писъка си срещу останалите гласове, но не успя да издаде нито звук.

Жената от стражата, пратена повторно на покрива от старшите по служба, надникна от вратата зад мимозите, видя Алая на пейката и каза на друга до нея:

— Аа, почива си. Нали видя, че не спа добре миналата нощ. Хубаво е да вземе зах, утринната почивка.

Алая не чу своята телохранителка. Съзнанието ѝ бе заето с кресливо пеене:

Ние сме старци, весели чудаци! Ура!

Гласовете отекваха в черепната ѝ кутия.

Полудявам — помисли тя. — Губя разума си.

Краката ѝ помръднаха немощно. Чувстваше, че ако може да заповяда на тялото си да побегне, би се спасила. Трябваше да се

измъкне, за да не позволи на вътрешната вълна да я завлече в мълчанието, където душата ѝ щеше да бъде отровена завинаги. Но тялото не ѝ се подчиняваше. Най-могъщите сили на империята щяха да изпълнят всяка нейна прищявка, ала със собственото ѝ тяло нещата стояха по друг начин.

Един глас отвътре се изкиска и продължи: Детето ми, погледнато от една страна, всяко съзидателно произшествие представлява катастрофа. Басовият глас протътна в ушите ѝ, след това отново изхихика, сякаш искаше да иронизира собствената си надутост:

Аз ще ти помогна, мило дете, но и ти трябва да сториш същото за мен.

На фона на надигащата се зад басовия глас врява, Алая продума с тракащи зъби:

— Кой... Кой...

Пред нея се появи някакво ново лице. То бе усмихнато и толкова пълно, сякаш бебешко, ако не се броеше жадното нетърпение в очите. Тя направи опит да се отдръпне, но успя само да обхване с вътрешния си поглед едно тяло, прикрепено към лицето. Тялото бе противно на вид с извънмерната си дебелина и облечено с роба, от малките издутини на която се разбираше, че за тлъстината е била нужна опората на преносими суспенсори(*).

— Ето ме — избоботи басовият глас, — дядо ти по майчина линия. Ти ме знаеш. Аз бях барон Владимир Харконен.

— Но ти... Ти си мъртъв! — едва изрече тя.

— Разбира се, мила моя! Повечето от нас, които са в теб, сме мъртви. Но никой от останалите не иска реално да ти помогне. Не те разбират.

— Махни се — помоли Алая. — Искам да се махнеш.

— Но ти имаш нужда от помощ, внучке — започна да спори гласът на барона.

Господи, как изглежда, помисли тя, докато наблюдаваше образа му на екрана зад затворените си очи.

— Искам да ти помогна — с подмамващо ласкателство продължи баронът. — Другите в теб с всички сили се стремят да поемат пълен контрол над съзнанието ти. Всеки от тях е готов да неутрализира твоята сила. Докато аз... Аз искам едно мъничко местенце само за мен.

Отново другите животи в нея вдигнаха познатата глъчка. Вълната пак заплашваше да я погълне, когато гласът на майка ѝ изпищя пронизително. Алая помисли: Тя не е мъртва.

— Млъкнете! — разпреди се баронът.

Алая долови как собствените ѝ желания подсилват действието на тази заповед, правейки така, че тя да отзвъни през цялото ѝ съзнание.

Почувства като приятно хладен душ настъпилата в нея моментна тишина, сред която долови постепенно забавящите се удари на собственото си сърце.

Увещаващият глас на барона отново нахълта без покана:

— Виждаш ли? Заедно сме непобедими. Помогнеш ли ми, и аз ще ти помогна.

— Всъщност... Какво искаш? — тихо попита тя.

Замислен и тъжен израз се настани върху тлъстото лице, останало на екрана на нейните затворени очи, преди то да проговори:

— Е-е, мила моя внучке, искам няколко съвсем малки удоволствия. Позволявай ми от време на време контакт с твоите сетива. Никой друг няма да узнае. Остави ме да усетя част от твоите преживявания, когато те прегръщат ръцете на твоя любовник, например. Не е ли нищожно това, което искам?

— Д-да.

— Добре, хубаво — засмя се ликуващо баронът. — Като отплата, мила ми внучке, мога да ти помогна с много неща. — Мога да ти давам съвети и да те подкрепям. Ще останеш недосегаема както отвън, така и отвътре. Ще преодоляваш всяка съпротива. Историята ще замлъкне за твоя брат и ще цени високо само тебе. Бъдещето ще бъде твое.

— Значи... Няма да позволиш на другите да вземат връх?

— Те не могат да застанат срещу нас двамата! Поотделно сме уязвими, но щом сме заедно, заповедите даваме ние. Ще ти покажа. Слушай! Баронът млъкна и се оттегли едновременно със своя образ и осезаемото си вътрешно присъствие. След него не нахълта нито един спомен, лице или глас на другите животи в нея.

Алая си позволи несигурна въздишка.

Но заедно с въздишката се появи нова мисъл. Тя силом овладя съзнанието ѝ, сякаш бе нейна, макар да се долавяха и други тихи гласове.

Старият барон е олицетворение на злото. Той уби баща ти. Насмалко не уби теб и Пол. Опитал, но не успя.

Тя отново чу басовия глас на барона, но сега лицето му така и не се появи.

— Наистина, щях да те убия. Нима не бе застанала на пътя ми? Но онзи спор свърши. Сега ти си новата истина.

Алая се улови как кима, грапавата повърхност на пейката леко ожули бузата ѝ.

Думите му бяха правдиви. Логиката в тях бе подсилена от едно познато бин-джезъритско наставление: „Целта на спора е да се промени естеството на истината.“

Да... От „Бин Джезърит“ биха го казали точно с тези думи.

— Абсолютно вярно! — рече баронът. — Аз съм мъртъв, а ти си жива. Моята форма на съществуване е прекалено деликатна. Аз съм само памет на собствената си личност, намираща се в теб. И изпълнявам твоите заповеди. Искам тъй малко срещу мъдрите съвети, които съм длъжен да ти давам.

— Какво ще ме посъветваш да направя сега? — попита тя, надявайки се да го провери.

— Безпокоиш се за снощната си присъда — отвърна той. — Не си сигурна дали думите на Пеймон са ти докладвани вярно. Може би Джавид е видял в него заплаха за облеченото си в твоето доверие място. Нима не това е обзелото те съмнение?

— Д-да.

— А то почива на внимателно наблюдение, нали? Джавид се отнася с нарастваща интимност към личността ти. Дори Дънкан го е забелязал, така ли е?

— Знаеш, че е така.

— Тогава всичко е наред. Направи от Джавид свой любовник и... Не!

— Дънкан ли те безпокои? Но твоят съпруг е ментат-загадка. Той не може да бъде повлиян или наранен от работата на плътта. Не си ли долавяла понякога колко далече се намира от теб?

— Но, но той...

— Като ментат Дънкан веднага би разбрал, стига това да го интересува, какво правиш, за да унищожиш Джавид.

— Да унищожа...

— Без съмнение! Могат да се ползват и опасни средства, но те следва да бъдат изоставяни, когато стават прекалено опасни.

— Тогава... Защо... Искам да кажа...

— Ех, скъпоценно мое тъпаче! Заради стойността, която е скрита в урока.

— Не разбирам.

— Ценностите, мило ми внуче, зависят от начина, по който се приемат след техния успех. Послушанието на Джавид трябва да бъде безусловно, той да приеме абсолютната ти власт, а неговото...

— Нравственият извод от този урок се губи...

— Не бъди глупава, малкото ми дете! Нравствеността винаги ще търси опората на практическото приложение. Дай кесаревото кесарю и... цялата глупотевина по-нататък. Победата е безсмислена, ако не е отражение на най-съкровения ти чувства. Не е ли вярно, че се възхищаваш на мъжествеността на Джавид?

Алая преглътна, изпълнена с ненавист към признанието, което бе принудена да направи, незащитена в голотата си от погледа на вътрешния наблюдател.

— Д-да.

— Много добре! — отекнаха с приветливо доволство думите на барона в главата ѝ и той продължи:

— Вече започваме да се разбираме. Когато го видиш напълно безпомощен или чисто и просто — в леглото си, убеден, че ти си неговата пленница, ще го попиташ за Пеймон. Направи го сякаш на шега — и двамата трябва силно да се смеете. А когато той признае измамата, забий своя кристален нож между ребрата му. Ох, бликналата кръв може така да засили твоето удо...

— Не — пошепна тя с изсъхнали от ужас устни. — Не... Не...

— Тогава аз ще го направя вместо теб — настоя баронът. — Трябва да бъде сторено и ти си съгласна. Ако условията не са съвсем както трябва, аз ще пристъпя към временно овладяване на...

— В никакъв случай!

— Внучке, страхът ти е напълно излишен. Моята власт над сетивата ти може да бъде само временна и ти го знаеш. Хората, за жалост, веднага ще заподозрат присъствието ми. А ти знаеш и какъв е законът на свободните за всички обладани от чужда сила. Начаса ще те очистят. Да, дори теб, Алая. Разбираш, че не искам да ти се случи

именно това. Ще се заема с Джавид вместо теб. А когато всичко свърши, ще се оттегля. Ти имаш нужда само от...

— Това ли е твоя добър съвет?

— Той те избавя от едно опасно средство за постигането на целта. Освен това, детето ми, установява чисто работни отношения между нас; тези отношения могат добре да те научат какви да бъдат твоите преценки и присъди, когато...

— Да ме научат ли?

— Естествено!

Алая покри очите си с длани и се опита да събере своите мисли, без да забравя, че всяка от тях ще бъде позната и на присъствието в нея. Нещо повече — тази мисъл трябваше да извира от същото присъствие, макар и смятана за нейна собствена.

— Напразно се безпокоиш — продумваше я ласкаво баронът. — Тоя бедняга Пеймон...

— Погрешно беше това, което сторих! Бях уморена и действах прибързано. Трябваше да потърся потвърждение за...

— Постъпила си правилно! Твоите оценки и присъди не могат да се основават на глупави, отвлечени понятия като идеята на атреидите за равноправие. Точно това ти пречи да спиш, а не смъртта на Пеймон. Решението ти беше добро. Агентът представляваше още едно опасно средство. Докато твоето действие бе насочено към поддържане на порядъка в обществото. Сега вече има достатъчно добри примери за еталон — не глупостта, наричана справедливост! Никъде не съществува такова нещо като еднаква справедливост за всички. Спокойствието в обществото се нарушава, когато някой се опитва да осигури подобно изкуствено равновесие.

Алая почувства удовлетворение от подкрепата на нейната присъда над Пеймон, но едновременно с това бе шокирана от аморалната идея, заложена в доводите му като цяло: Еднаквата за всички справедливост на атреидите беше... Тя беше...

Свали ръце от очите си, но не ги отвори.

— Всеки от твоите съдии-жреци следва да бъде смъртен, като му се напомни тази грешка — продължи баронът. — Решенията трябва да се преценяват единствено от гледна точка на тяхната роля за поддържане на реда. Безчет някогашни цивилизации са се срутили благодарение на криворазбраното, повсеместно равенство. Такава

бездънна глупост разрушава естествената йерархия, която е несравнимо по-важна. Отделният индивид придобива значимост единствено в контекста на своята връзка с обществото като цяло. Ако това общество не е управлявано от законите на една логично обвързана ценностна стълба, никой не ще намери мястото си в него — нито на най-ниското, нито на най-високото стъпало. Но стига толкова, внучето ми! Ти трябва да си строгата майка на своя народ. Поддържането на реда е твое лично задължение.

— Всичко, направено от Пол, беше...

— Твоят брат е мъртъв, и то след пълно фиаско!

— Също като тебе!

— Вярно, но на мен ми бе нанесен удар, непредвиден в схемата.

А сега да се заемем с Джавид...

Тя почувства странна топлина в тялото си от това подсещане и бързо отговори:

— Трябва да обмисля въпроса.

А в себе си трескаво преценяваше:

Ако го направя, ще бъде само за да поставя Джавид на полагаемото му се място. Не си струва да го убивам, ако е невинен. А глупецът може и сам да се издаде... в леглото ми.

— С кого разговаряте, милостива госпожо? — попита някакъв глас.

Объркана, тя за миг реши, че е на друг непоканен от бърбривата навалица в душата ѝ, но почти веднага го позна и отвори очи. Зияренка Валефор, предводителката на гвардията амазонки на Алая, се бе изправила до пейката, смръзила загрижено обветреното си лице на жена от свободните.

— Разговарям с вътрешните си гласове — каза Алая.

Изправи се и седна на пейката. Почувства се ободрена, с приповдигнат дух, след като бе замлъкнала влудяващата я гълчава.

— Да, милейди, вашите вътрешни гласове.

Очите на Зияренка заблестяха от току-що наученото. Всички знаеха, че светата Алая черпи сили от вътрешни източници, от които те бяха лишени.

— Доведи Джавид в покоите ми — нареди Алая. — Има нещо важно, което трябва да обсъдя с него.

— Във вашите покои, така ли, милостива госпожо?

— Да! В собствената ми спалня.

— Както нареди моята господарка.

Първата телохранителка се обърна, за да изпълни заповедта.

— Почакай — каза Алая. — Мастър Айдахо тръгна ли за Сийч Табър?

— Да, господарке. Още преди да се съмне, както вие наредихте. Ще искате ли да изпратя...

— Не. Сама ще го направя. Зия, освен това, никой не бива да разбере, че Джавид е бил при мен. Иди сама да му кажеш. Въпросът е много важен.

Телохранителката хвана кристалния нож на кръста си с думите:

— О, милостива госпожо, заплашва ли...

— Да, съществува опасност и Джавид може да се окаже в нейната сърцевина.

— Господарке, може би не бива да го...

— Зия! Смяташ ли, че не съм способна да се справя с такъв като него?

Почти вълча усмивка се появи на устните на телохранителката, когато отвърна:

— Простете, господарке. Веднага ще го съпроводя до спалнята ви, но... Да поставя ли стража зад вратата, с ваше разрешение?

— Само ти — каза Алая.

— Да, милостива госпожо. Веднага отивам.

Алая кимна на себе си в знак на одобрение, докато гледаше отдалечаващия се гръб на Зияренка. Знаеше добре, че нейните телохранителки недолюбват Джавид. Още една черна точка за него. Но той все пак бе ценен, и то много. За нея Джавид бе нишката към Джакуруту, а това местенце, ех...

— Бароне, може би си прав — пошепна тя.

— Видя ли! — изкикоти се познатият глас. — Ще ти бъде много приятно, детето ми, а сме още в началото...

„В историята, предназначена за всички, съществуват измамни илюзии, които наложилата се религия е длъжна да популяризира: злият човек никога не постига голям успех; само смелчагата заслужава награда; честността е най-верният път; делата говорят по-добре от думите; добродетелта винаги побеждава; доброто дело само е награда за себе си; и най-лошият може някога да се поправи; религиозните талисмани предпазват от зли демони; само жените разбират древните тайнства; богатите са осъдени на вечно страдание...“

Из Наръчника на Мисионария Протектива(*)

— Казват ми Муриз — рече изпитият и жилав свободен.

Той бе седнал на пода на голямата пещера, огрян от лампата с подправка, на чиято пърхаща светлина се открояваха влажните стени и тъмните отвори на изходите от това място. Звукът на капеща вода идваше откъм един от изходите; макар че този звук бе особено важен в представата на свободните за рая, шестте завързани мъже срещу Муриз явно не изпитваха никакво удоволствие от ритмичния звук на капките. В помещението цареше дъх на плесен, характерен за дестилационните съоръжения.

Момък на около четиринайсет стандартни години се появи в отвора на изхода и застана отляво на Муриз. Изваденият от калъфа кристален нож просветна на бледата жълта светлина на лампата с подправка, когато младежът вдигна острието и посочи с кратки движения всеки от шестимата вързани.

Като махна към него, Муриз заяви:

— Това е синът ми Асан Тарик, който се готви да премине през изпитанието за мъжество.

Муриз се окашля и огледа последователно всеки от шестимата пленници. Те образуваха разтеглен полукръг около него, здраво завързани с въжета от нишки на подправката, които държаха краката и ръцете кръстосани зад гърба. Краищата на ремъците плътно стягаха с

примка вратовете им. Влагосъхраняващите им костюми бяха отрязани около шията.

Мъжете срещнаха погледа на Муриз, без да трепнат. Двама от тях носеха свободните дрехи на живеещите встрани от житейското всекидневие заможни обитатели на Аракийн. Кожата им бе по-гладка и по-светла от кожата на техните спътници, чиито загорели лица и кокалесто телосложение говореха, че са родени в пустинята.

Муриз също приличаше на пустинен обитател, макар очите му да бяха не само потънали по-дълбоко, но напомняха бездънни ями без нито една бяла точица и сякаш поглъщаха дори отблясъка на лампата. Синът му бе все още ненапълно оформено копие на мъж, а решителното изражение на лицето му едва прикриваше обхваналото го вълнение.

— Ние, прокудените отшелници, имаме особено изпитание за прекращащите прага на зрялата възраст — каза Муриз. — Един ден моят син ще бъде съдия в Шулок. Длъжни сме да знаем дали може да действа, както се полага. Тези от нас, които преценяват нещата, не могат да забравят Джакуруту и деня на отчаянието. Крализец — Боят на Тайфун — живее в нашите сърца.

Думите му бяха изречени с безизразен ритуален тон. Единият от градските обитатели с меки черти, разположен точно срещу Муриз, се размърда и каза:

— Постъпвате лошо, като ни заплашвате и връзвате като пленници. Ние дойдохме с мир, умма(*).

— Дойдохте да видите пробуждането на култа към една личност, нали? Е, вие също ще бъдете събудени — кимна Муриз.

Човекът с меките черти на лицето започна:

— Ако...

Намирацията се до него по-тъмен пустинник от свободните грубо го прекъсна:

— Замълчи, глупако. Това са измъквачите на вода. Те са от онези, за които мислехме, че сме заличили от света.

— Пак тази вехта история — рече пленникът с меките черти на лицето.

— Джакуруту е нещо повече от история — възрази Муриз, като отново махна с ръка към сина си. — Вече ви представих Асан Тарик.

Тук аз съм арифа, вашият единствен съдник. Синът ми също ще бъде обучен да разпознава злите демони. Старото е винаги най-доброто.

— Точно затова дойдохме в отдалечената част на пустинята — заобяснява човекът с изнежените черти. — Предпочетохме да бъде така, както е било някога, налучквайки...

— Да, но с платени водачи — прекъсна го Муриз, като посочи пленниците с по-тъмен цвят на кожата. — Готови ли сте да заплатите и за пътя си към отвъдното?

После погледна към сина си и попита:

— Асан, ти готов ли си?

— Дълго мислех за нощта, когато онези мъже дойдоха, за да избият нашите хора — отвърна Асан със силно напрегнат глас и завърши отсечено: — Те ни дължат своята вода.

— Баща ти ти дава шестима от тях — рече Муриз. — Тяхната вода ни принадлежи. Сенките им стават твои пазачи завинаги. Тези сенки ще те предупреждават и пазят от злите духове. Те ще бъдат твои роби, когато прекрачиш в отвъдното на алам-ал-митал(*). Какво ще кажеш, сине?

— Благодаря на баща си — кимна Асан и пристъпи рязко напред с думите: — Приемам пълнолетието като един от мъжете на отхвърлените. Тази вода е наша вода.

После доближи до пленниците. Започвайки отляво, вдигна за косата главата на първия и заби ножа под брадичката му в посока към мозъка. Стори го умело, за да запази кръвта. Само изнеженият градски обитател се възпротиви с писък, когато момъкът сграбчи косата му.

Другите плюха в Асан Тарик, както е било отколе, сякаш му казваха: „Виж колко малко ценя собствената си вода, когато е отнета от животни!“

Щом всичко свърши, Муриз плесна веднъж с ръце. Влезлите прислужници започнаха да изнасят трупове към дестилаторната инсталация, където щяха да отнемат водата от тях.

Муриз се изправи и погледна към сина си, които продължаваше да диша тежко, докато наблюдаваше работата на прислужниците.

— Ти си вече мъж — каза той. — Водата на нашите врагове ще послужи на потиснатите. И, сине мой...

Асан Тарик стрелна с внимателен поглед баща си. По стиснатите устни на момъка пробяга усмивка.

— Проповедникът не бива да знае за случилото се — напомни Муриз.

— Разбирам, тате.

— Добре се справи — отбеляза другият. — Случайно открилите Шулок не трябва да останат живи.

— Както кажеш, тате.

— Възложени са ти важни неща — заяви Муриз. — Гордея се с теб.

„Един образован и изтънчен човек може да се превърне в примитивно същество. Действителната стойност на нещата се заключава в това, че се изменя начинът на човешкото битие. Променят се старите ценности, като постепенно се обвързват със заобикалящата ги среда, с нейните растения и животни. Съществуването в нови условия изисква действащо познание на всички онези многочислени и взаимно обвързани събития и явления, които обикновено се наричат природа. Необходимо е наличието на определен критерий за зачитане и внимание към изначалната мощ на такива природни системи. Когато човешкото същество придобие това действащо познание и съпътстващия го респект, стига се до състоянието, познато като «примитив». Разбира се, обратното също е вярно — примитивното създание може да се превърне в образовано и изтънчено, но само с цената на страхотно психично увреждане.“

Коментар на Лито до Харк ал-Ада

— Можем ли да бъдем сигурни? — запита Ганима. — Много е опасно.

— Вече сме го опитвали — възрази Лито.

— Сега би могло да се окаже различно. Ами ако...

— Това е единствената свободна посока. Съгласна си, че не можем да тръгнем по пътя на подправката, нали.

Ганима въздъхна. Тя никак не харесваше тези словесни атаки и контраатаки, но разбираше, че брат ѝ е притиснат от необходимостта. Освен това знаеше и източника на собственото си силно нежелание. Наистина бяха длъжни да не изпускат Алая от поглед и да отчитат ужасите на подобно състояние на духа.

— Е, и? — настоя Лито.

Тя въздъхна отново.

Седяха с кръстосани крака в едно от потайните си места — тесен отвор от пещерата към урвата, предпочитано и от техните родители, и наблюдаваха залеза на слънцето над бледа(*), равнината на откритата пустиня. След вечеря бяха минали два часа и сега бе времето, когато близнаците трябваше да правят физически и умствени упражнения. Бяха решили да не дават покой на мозъците си.

— Ще опитам сам, ако не си съгласна да ми помогнеш — рече Лито.

Ганима отклони погледа си от него и го насочи към тъмните завеси на влагоуплътнителите, които покриваха отвора в скалата. Брат ѝ не снемаше очи от пустинята.

Известно време те бяха разговаряли на много древен език, чието име вече не се помнеше. Този език скриваше така техните мисли, че друг човек не би ги доловил. Дори Алая, избягваща контакта със заплетените кодове на своя вътрешен живот, не владееше изкуството на мисловните връзки, които биха ѝ позволили да схване нещо повече от някоя и друга откъслечна дума.

Лито пое дълбоко въздух, заедно с ясно доловимата миризма на покритата с нещавена кожа пещера — сийч на свободните; миризма, която бе особено силна в разположената нависоко ниша. Дотук не стигаше нито приглушената гълчава на сийча, нито влажната му топлина.

— Съгласна съм, че нещо трябва да ни води — каза Ганима. — Но ако ние...

— Гани! Трябва ни повече от водачество. Трябва ни закрила.

— А може би не съществува онова, което ще е в състояние да ни защити.

Тя погледна брат си право в очите и видя във втренчения му взор бдителността на истински хищник. Погледът му бе пълно опровержение на спокойствието, което изразяваха чертите на неговото лице.

— Дължни сме да избегнем овладяването — каза Лито.

Той си послужи със специалната форма на древния език, неопределена от гледна точка на залога и глаголното време, но дълбоко действена със скрития в нея смисъл. Ганима изтълкува съвсем точно неговия довод.

— Мау'пуиум д'ми хиш паш мох'м ка — произнесе напевно тя.
— Пленяването на моята душа е плен и на безбройно множество от други.

— И много повече от това — парира Лито.

— Упорстваш, въпреки че знаеш каква е опасността.

В нейните думи бе вложено твърдение, а не въпрос.

— Уабун'к уабунат! — каза той. — Въздигайки се, ти въздигаш!

Почувства своя избор като очевидна необходимост. След като трябваше да го стори, най-добре бе да действа веднага и с пълна активност. Длъжни бяха да превъртят миналото в настояще и да го оставят да се развие в тяхното бъдеще.

— Мурийят — отстъпи тя с нисък глас. — Но да бъде направено внимателно и с нежност.

— Разбира се. — Той махна с ръка, а жестът му изрази пълно приемане на казаното. — След това ще вземем твърдо решение с необходимата уважителност, както постъпваха и нашите родители.

Ганима замълча, опитвайки се да преглътне буцата в гърлото си. Погледна инстинктивно в южна посока, към широкия открит ерг, където в последната мъждееща светлина на деня се виждаше неясна сивкава поредица от дюни. В тази посока бе тръгнал баща ѝ, когато излезе за последен път в пустинята.

Лито се загледа отвъд скалния перваз към зеленината на оазиса край сийча. Долу всичко тънеше в сумрак, но той познаваше формите и цветовете: медночервени, златисти, червени, жълти, кафяви и червеникавокафяви съцветия се простираха чак до каменните ограничители, които бележеха мястото на насажденията, напоявани от каната. Зад тези ограничители се простираше зловонна ивица от вече мъртвия някогашен живот на Аракийн, погинал от чужди растения и прекомерни количества вода; сега това бе преграда пред пустинята.

Ето че Ганима каза:

— Готова съм. Да започваме.

— Да, по дяволите всичко!

Той се пресегна, докосна ръката ѝ, за да смекчи ефекта от грубото възклицание, и промълви:

— Моля те, Гани... Изпей онази песен. С нея ми става по-леко.

Ганима се доближи до него и го прегърна с лявата си ръка през кръста. Пое дълбоко въздух два пъти, окашля се и запя с чист и ясен

глас думите, които майка ѝ така често бе пяла за техния баща:

*Връщам ти обета, даден ми от теб,
и обливам те с пречистена вода.
В този кът спокоен ще цари животът —
обич моя, ще живееш ти в палат,
враговете ти ще отминават в нищото.
А пътеката, в която двамата вървим,
е подготвена от любовта за теб.
Сигурно добре показвам пътя,
щом на обичта ми си в палата...*

Нейният глас заглъхна в мълчанието на пустинята, уязвимо дори от шепота; Лито долови как потъва, потъва надълбоко, превръщайки се в своя баща, чиито спомени се разпростряха като покривало в най-близкия до него отрязък от миналото.

В този кратък промеждутък трябва да бъде Пол — каза си той. — До мен не е Ганима, а моята обична Чани, мъдрите съвети на която са ни спасявали неведнъж.

На свой ред Ганима се пренесе в запаметената личност на майка си с такава плашеща лекота, сякаш винаги бе знаела, че ще бъде точно тъй. Наистина, колко по-лесно бе това за жената, но и колко по-опасно!

С внезапно одрезгавял глас тя каза:

— Погледни, любими!

Първата луна бе изгряла; на фона на нейната студена светлина двамата видяха как някаква дъга от оранжев огън полита нагоре в пространството. Транспортният кораб, с който дойде лейди Джесика, сега се връщаше в орбитата на своя базов звездолет, натоварен с подправка.

Ярки спомени преминаха през съзнанието на Лито, водейки след себе си нови отчетливи възприятия, чисти като гласчета на камбанки. Само за миг бе другият Лито — дукът на Джесика. Действителността изтласка встрани тези спомени, но не преди той да усети пронизващата сила на любовта и мъката.

Трябва да бъде Пол — напомни си сам.

Преобразяването го заля със стряскащата си двойственост, сякаш бе някакъв тъмен екран, на който се прожектираше образът на Муад'Диб. Долови собствената си плът и плътта на баща си, а проблясващите за миг различия сякаш искаха да преодолеят собствената му съпротива.

— Помогни ми, тате — пошепна той.

Мигновено появилото се смущение отмина и в съзнанието му изплува друг образ, докато неговата самоличност остана встрани като наблюдател.

— Последното видение все още не е изчезнало — каза Лито с гласа на Пол и се обърна към Ганима: — Сега знаеш какво сторих.

Тя докосна бузата му с дясната си ръка и рече:

— Скъпи, за да умреш ли излезе в пустинята? Затова ли го направи?

— Възможно е, но откровението... Нима то не е достатъчен повод, за да запази човек живота си?

— А слепотата? — попита тя.

— Дори и с нея.

— Къде можеш да отидеш?

Той пое дълбоко дъх, от който я побиха тръпки, преди да отговори:

— В Джакуруту.

— Обич моя!

Сълзи потекоха по бузите ѝ.

— Муад'Диб и легендата за героя трябва да изчезнат веднъж завинаги — каза гласът му. — В противен случай това дете няма да ни изведе от хаоса.

— Златната Пътека — каза тя. — Никак не е приятно за гледане.

— И все пак е единствената възможност.

— Алая не успя. В такъв случай...

— Веднъж завинаги. Видя всичко, нали?

— Майка ти се върна прекалено късно.

Ганима подкрепи думите си с кимване, а на детското ѝ лице се появи мъдрото изражение на Чани. После тя продължи:

— Няма ли друг изход? Може би, ако...

— Не, любима. Още не. Това дете все още не може да надникне в бъдещето и да се върне читаво.

Отново извикваща тръпки въздишка разтърси тялото му; Лито, в ролята си на наблюдател, долови острия копнеж на баща си да живее още веднъж в изпълнена със сила снага, да взима реални решения за действие, както и да... Ужасно неприятна бе необходимостта да се ликвидират минали грешки!

— Тате! — възкликна Лято и сякаш ехото в черепната кухня отговори на собствения му глас.

След това той почувства в себе си движение, предизвикано от прекомерно усилие на волята — бавното, напомнящо стържещ звук оттегляне на вътрешното присъствие на неговия баща, както и последвалото го отпускане на сетивата и мускулите.

— Обич моя! — пошепна гласът на Чани и отдръпването се забави. — Какво има?

— Почакай, не си отивай — изрече Лито със собствения си глас, дрезгав и несигурен, но все пак негов.

После добави:

— Чани, трябва да ни кажеш, как успяхме да го избегнем? И какво е станало с Алая?

Отговори вътрешният глас на Пол; думите бяха накъсани и разделени с дълги паузи:

— Нищо не е сигурно. Нали... сам видя... това, което... за малко... не стана... с мен.

— А Алая?...

— Проклетият барон я овладя!

Лито долови изгаряща сухота в гърлото си, когато изрече:

— Дали той... А аз...

— Той е в теб... Но... Аз... Не можем... понякога да се долавяме... един друг, но при теб...

— Можеш ли да четеш моите мисли? — попита Лито. — Би ли могъл да знаеш, ако... той...

— Понякога мога да доловя мислите ти, но аз... Ние ще живеем... единствено като... отражение на... твоето съзнание. Паметта ти ни създава. Опасността... една педантично точна памет. А тези... тези от нас, които са обичали властта... и са я трупали... независимо от цената, те могат да бъдат... по-точни.

— Значи и по-силни? — прошепна Лито.

— По-силни.

— Знам какво виждаш със своето проникновение. Но вместо да му позволя да овладее и мен, аз ще стана това, което беше ти.

— В никакъв случай!

Лито одобри с кимване идеята си, долавяйки огромното усилие на волята, положено от баща му, за да се оттегли, след като е осъзнал последствията от неуспеха. Всяко овладяване довеждаше потърпевшите до абоминацията, до участието на изчадието. Познанието му даде нови сили и той почувства собственото си тяло изпълнено с необикновена проникателност, както и с удивително дълбоко осъзнаване на минали грешки — своите собствени, а също и тези на предшествениците си. Сега долови, че несигурността и съмнението бяха отслабнали. Само за миг се сблъскаха изкушението и страхът. Плътта владееше способността да преобразува мелинджа така, че да предизвика визия от бъдещето. С помощта на подправката той можеше да поема дъха на идващото Време, разкъсвайки неговото було. За Лито бе трудно да устои на изкушението; ето защо той скръсти ръце и се потопи в прана-бинду. Плътта обезсилваше изкушението. В тази плът бе побрано огромно познание, събирано преди него по кръвен път у Пол. Онези, които търсеха в представите си очертанията на бъдещето, се надяваха да зложат на печеливша карта в предстоящото състезание. Вместо това те се оказваха хванати в капана на един живот, в който познаваха всеки удар на сърцето и всяко измъчено ридание. Последното видение на Пол бе показало рискования път встрани и вън от капана, а Лито знаеше, че за него няма друг избор, освен да го следва.

— Радостта от живота и цялата негова красота са съсредоточени в простия факт, че този живот може да ти поднася изненади — каза той.

Нежен глас прошепна в ухото му:

— Винаги съм разбирала тази красота.

Лито обърна глава и се вгледа в очите на Ганима, осветени от блясъка на ясната лунна светлина. Видя как Чани му отговаря с поглед.

— Мамо — каза той, — трябва да се оттеглиш.

— Аха, дойде и изкушението! — рече тя и го целуна.

Той я отблъсна и попита:

— Би ли отнела живота на своята дъщеря?

— Толкова е просто... Толкова дяволски просто е — отвърна тя.

Лито, почувствал как паниката започва да го обзема, си спомни усилието на волята, положено от намиращата се в него личност на баща му, за да се оттегли от плътта, в която бе проникнала. Дали Ганима щеше да се окаже изгубена в този свят на странични наблюдатели, където той внимателно бе гледал и слушал, за да научи онова, което поиска да узнае от баща си?

— Мамо, ще те презра — предупреди я той.

— Други не биха го сторили — отвърна тя. — Стани моят любим.

— Ако го направя, знаеш какво ще се случи с вас двамата. И баща ми ще те презре.

— Никога!

— Но аз ще го направя!

Думите изскочиха от гърлото му рязко и не по негова воля; в тях се долавяха всички оттенъци на Гласа, който Пол бе усвоил от своята майка-вещица.

— Не го казвай — простена тя.

— Ще те презра!

— Моля те... Моля те, не го казвай.

Лито прокара ръка по гърлото си, за да се увери, че там отново са собствените му мускули, преди да повтори:

— Той ще го направи. Ще ти обърне гръб завинаги. После отново ще отиде в пустинята.

— Не... Не искам.

Тя врътна отрицателно глава.

— Мамо, трябва ла си тръгнеш — напомни той.

— Не... Не...

Но в гласа ѝ нямаше предишната сила.

Лито следеше лицето на сестра си. Как трептяха и играеха мускулите! Чувствата полека напускаха тялото след вълнението, което бяха причинили в нея.

— Изчезвай! — пошепна той. — Веднага.

— Не-е...

Стисна я за ръката и почувства как треперят всички нейни мускули и нерви. Тя опита да се измъкне, но Лито я държеше здраво, докато продължаваше да шепне:

— Отивай си... Отивай си...

През цялото време продължаваше гневно да мъмри самия себе си, че бе разговарял отново с Гани като в играта на родители, с която преди често се забавляваха, но напоследък по нейно настояване бяха прекратили. Даваше си сметка, че женското същество е по-слабо и реагира по-болезнено на това вътрешно насилие. А там бе и изворът на страха, добре познат от „Бин Джезърит“.

Мина доста време, по тялото на Ганима все още потрепваха гърчове, но гласът на сестра му вече се намеси в спора. Той я чуваше как умолява може би идеализирания досега образ:

— Мамо, моля те... Нали видя какво стана с Алая? Да не искаш втора такава?

Най-сетне Ганима се облегна на него и каза с тих глас:

— Съгласи се. Отиде си.

Той я погали по главата и рече:

— Извинявай, Гани. Грешката е моя. Никога повече няма да го искам от теб. Бях егоист. Прости ми.

— Няма какво да ти прощавам.

Гласът ѝ бе задъхан, сякаш говореше след голямо физическо усилие:

— Научихме повече, отколкото трябваше да узнаем.

— Тя ти предаде много неща — подхвана Лито. — Ще ми ги кажеш по-късно, когато...

— Не, ще го направим сега. Ти беше прав.

— Моята Златна Пътека ли?

— Твоята проклета Златна Пътека!

— Логиката е безполезна, освен ако не е подплатена от данни с необходимата важност. Но аз...

— Баба ни се върна, за да бди над нашето образование и да провери дали не сме... омърсени.

— Така казва Дънкан. Нищо ново...

— Първокласна оценка и пресмятане.

Нейните думи изразиха съгласие, но гласът ѝ леко се втвърди. Тя се отдръпна от него и загледа пустинята, полегнала в затишие преди зората. Тази битка и това... познание им струваха цяла нощ. Телохранителите зад влагоуплътнителя сигурно е трябвало дълго да обясняват. Лито се бе разпоредил никой и за нищо да не ги безпокои.

— С възрастта хората стават по-проницателни — каза той. — Какво ли научаваме от цялата тази възраст, кое е онова, от което можем да черпим?

— Вселената, както я виждаме, никога не е точно това, което представлява нейният физически образ — каза тя. — Затова и не трябва да възприемаме нашата баба само и единствено като такава.

— Би било опасно — съгласи се той. — Но моят въп...

— Съществува и нещо отвъд проницателността — прекъсна го тя. — В нашето съзнание трябва да има някакво местенце, с чиято помощ успяваме да възприемем това, което не можем да предвидим и за което нямаме никаква предварителна представа. Затова майка ми често ми е говорила за Джесика. Накрая, когато се бяхме примирили с вътрешната размяна, тя наистина ми каза много неща.

Ганима въздъхна.

— Знаем, че лейди Джесика е наша баба — рече Лито. — Вчера бяхте заедно цели часове. Затова ли...

— Ако приемем, че е така, нашето познание ще определи как да се отнасяме с нея. Именно за това ме предупреждаваше майка ми. Веднъж тя я цитира и... — Ганима го докосна по ръката — чух как отекна в мен ехото от гласа на Джесика.

— Значи те е предупреждавала — заключи Лито.

Тази мисъл бе обезпокоителна за него. Дали в този свят нямаше нищо, на което може да се разчита?

— Повечето от най-страшните грешки са резултат от старомодни предположения — каза Ганима. — Майка ми непрекъснато повтаряше тези думи.

— Това си е чисто по бин-джезъритски!

— Ами ако... Джесика се е върнала без остатък към Сестринството?

— Би било много опасно за нас — рече той, довършвайки мисълта й. — Ние носим кръвта на техния Куизъц Хадерах.

— Те няма да се откажат от своя стремеж — убедено заяви тя, — но могат да ни изоставят. Нашата баба би могла да се окаже подходящото средство.

— Има и друг начин — каза той.

— Да, ние двамата, да се оженим. Но те знаят до какви нежелателни усложнения би могла да доведе такава двойка.

— Сигурно са обсъждали и този риск.
— При това с баба ни. Никак не ми харесва.
— Също и на мен.
— Все пак, ставало е и с други от царски произход...
— Отвращава ме — прекъсна я Лито и потрепери.
Тя почувства движението, но не каза нищо.
— Могъщество — промълви той.

Благодарение на странната алхимия в две приличащи едно на друго същества тя разбра накъде бяха насочени неговите мисли и отвърна:

— Могъществото на Куизъц Хадерах трябва да отпадне.
— Когато е по тяхната рецепта.

В този миг денят дойде в пустинята, заела цялото пространство отвъд тяхната удобна позиция. Те доловиха и настъпващата бавно топлина. Цветовете оживяха от насажденията под скалата. Сивозелени листа хвърлиха заострените си сенки по земята. Дългата утринна светлина на сребърното слънце на Дюн разкри зеленината на оазиса, изпълнен със златни и пурпурни отблясъци в кладенеца на приютилите го скали.

Лито стана на крака и се протегна.

— Остава Златната Пътека — каза Ганима.

Говореше по-скоро на себе си, отколкото на него, защото добре знаеше, че последното видение на техния баща се бе появило и смесило със сънищата на Лито.

Нещо сякаш профуча покрай влагоуплътнителите зад тях; дочуха се и тихи гласове.

Лито превключи на древния език, с който си служеха за опазване на своите тайни:

— Л'ли ани хоур самис см'куи оур самит сут.

Точно тук решението намери своето място. Дословно той бе казал: Всеки от двама ни ще придружи другия по пътя към смъртта, но само един може да се върне, за да съобщи за това.

Ганима се изправи и двамата заедно се провряха през влагоуплътнителите в сийча, където пазачите заеха местата си, а близнаците минаха покрай тях и се отправиха към своите покои.

Тълпата се раздели на две, за да ги пропусне, ала за разлика от друг път, хората се споглеждаха с охраната им. Бодърстването през

нощта в пустинята бе стар обичай на свободните, но го правеха преди всичко благочестивите и мъдреците. Всички умма бяха практикували тази форма на бдение. Пол Муад'Диб я бе използвал, както и... Алая. Ето че и близнаците от царско потекло...

Лито забеляза въпросителните погледи и сподели наблюдението си с Ганима.

— Те не знаят какво сме решили за самите тях — рече тя. — Просто не знаят.

Продължавайки на древния език, той отговори:

— Налага се началото да бъде съвсем непредвидимо.

Ганима замълча за миг, за да подреди мислите си и каза:

— Днес оплакването и траурът за близък сродник, като брат или сестра например, трябва задължително да бъде напълно истинско, дори и подготовката на гроба. Сърцето е длъжно да следва съня, за да няма пробуждане.

Съгласно особеностите на древния език, това бе изключително заплетен начин на изразяване, при който се използваше местоименно допълнение, отделено от инфинитива. Такъв синтаксис даваше възможност на всеки набор от вътрешни изрази да зависи само от себе си, получавайки няколко различни значения, всяко от които бе точно определено и достатъчно отличаващо се от другите, но всички оставаха почти неуловимо взаимно обвързани помежду си. В известен смисъл тя бе казала, че рискуват да умрат с плана на Лито, като нямаше никакво значение дали това ще бъде реално или симулирано. Произтичащата като резултат промяна би била равносилна на смъртта, буквално — „убийство при погребение“. Освен туй към цялото бе добавено още едно значение, което сочеше укорително към този от двамата, който би останал жив, за да разкаже, а именно: изиграй ролята на живия докрай. Всяка погрешна стъпка би обезсилила и обезсмислила плана, тъй както и Златната Пътека на Лито водеше до пълна безизходица.

— Извънредно сложно и трудно — съгласи се Лито. Раздели входните завеси, за да влязат в преддверието.

Техните слуги спряха само за мит работата си, когато близнаците преминаха през сводестия вход, който отвеждаше в помещенията, предназначени за лейди Джесика.

— Все пак ти не си Озирис — напомни му Ганима.

— Нито ще се опитвам да бъда.

Тя го хвана за ръката, за да спре.

— Алая дарсатай хаунус м'смоу — предупреди го.

Лито се вгледа в очите на сестра си. Наистина, от действията на Алая се разнасяше противна миризма, която неизбежно бе доловена от тяхната баба. Той се усмихна одобрително на казаното от Ганима. Бе примесила древния език с едно от суеверията на свободните, за да припомни основна поличба в живота на племето. М'смоу, неприятният лъх на зимна нощ, бе предвестникът на смъртта, с който си служеха злите духове. А Изис беше богиня на демоните на смъртта за онези хора, на чийто език те разговаряха.

— Ние, атреидите, сме известни със смелостта си при защитата на дадена кауза — каза той.

— Следователно, ще вземем всичко, което ни трябва.

— Или ще го направим, или ще се превърнем в просители пред собственото си регентство. Алая наистина би се зарадвала.

— Но нашия план... — умишлено не се доизказа тя.

Нашия план — помисля си той. Значи Ганима бе съгласна.

— Виждам нашия план като мъката на шадуфа — отвърна.

Сестра му погледна към преддверието, през което бяха минали, долавяйки изначалната утринна миризма на нещавена кожа. Хареса ѝ начинът, по който Лито си служеше с техния таен език. Мъката на шадуфа. Наистина приличаше на таен обет. Той бе назвал техния план с думите за най-черната земеделска работа: торене, напояване, плевене, разсаждане, окопаване — ала с намека, че този тежък труд протича едновременно и в Друг Свят, в който е символ на обработката на духовни богатства.

Ганима погледна внимателно брат си заради обзелото и двамата колебание в скалния коридор. Осъзнаваше все по-ясно, че в своята молба към нея той се позовава на две различни неща: първото бе Златната Пътека в собствената му визия и тази на техния баща, а за второто тя самата бе му предоставила пълна свобода, за да помогне на извънредно опасното раждане на мита, предвидено в замисления план. Това я плашеше. Имаше ли още нещо в скритото му видение, което той не бе споделил? Дали не се бе почувствал обожествена личност, която да поведе човечеството към ново раждане — било като баща или син? Култът към Муад'Диб бе дал кисели плодове, ферментирали в лошото

управление на Алая и необуздаваната свобода на войнствените жреци, яхнали мощта на свободните. Лито целеше духовно възраждане.

Крие нещо от мен — помисли тя.

После върна в съзнанието си неговия разказ за съновидението. Бе изпълнено с толкова ярки картини, че след това той, по собствените му думи, с часове ходел като замаян. Бе казал още, че сънят винаги е един и същ.

Аз съм на пясъка в ясната жълта светлина на деня, но няма слънце. После разбирам, че самият аз съм слънцето. От мен струи светлина в Златна Пътека. Когато го забелязвам, излизам от тялото си. Обръщам се и очаквам да видя себе си като слънце. Но не съм слънце, а някаква фигурка, нарисувана от дете — начупеното изображение на светкавица отбелязва мястото на очите ми, а ръцете и краката ми са като клечки. В лявата ми ръка има скиптър, който не е истински, но е много по-подробно представен от фигурката, която го държи. Скиптърът помръдва и това силно ме стряска. Докато той се движи, долавям, че съм буден, макар все още да спя. После осъзнавам, че кожата ми е покрита с нещо като броня, която се движи едновременно с нея. Не мога да видя тази броня, но я чувствам. Тогава ужасът ме напуска, защото бронята ми придава сила на десет хиляди мъже.

Докато Ганима го гледаше втренчено, Лито се опита да тръгне отново към помещенията на Джесика. Сестра му се възпротиви.

— Тази Златна Пътека не би могла да бъде по-добра от всяка друга — каза тя.

Той погледна към каменния под между тях, долавяйки силния обратен прилив на съмненията на Ганима.

— Длъжен съм да го сторя.

— Алая е обладана — отново запротестира тя. — Можеше и с нас да се случи. А може и да е станало, без ние да знаем.

— Не — той поклати глава и срещна нейния поглед. — Алая се противопоставяше. Това увеличи силите ѝ. Тя бе победена от собствената си мощ. Докато ние се осмелихме да търсим в себе си, да издирим старите езици и някогашното познание. Ние вече сме сплав от множеството животи в нас. Ние не се съпротивляваме, а се носим заедно с тях. Ето какво научих през тази нощ от нашия баща.

— А на мен той не каза нищо.

— Ти слушаше думите на майка ни. Това е, което ние...

— И за малко не изгубих.

— Все още ли я чувстваш силна в себе си? — попита той, докато страхът стягаше чертите на лицето му.

— Да... Но ми се струва, че сега тя ме пази с любовта си. А и ти чудесно се справи в спора си с нея.

За миг Ганима помисли за отразения образ на собствената ѝ майка и продължи:

— Тя съществува за мен в алам-ал-митал с останалите, но вече вкуси от плодовете на пъкъла. Сега мога да я слушам, без да ме е страх. Колкото до другите...

— Вярно е — рече той. — И аз слушам баща си, но ми се струва, че всъщност следвам съветите на този, чието име нося. Може би лекотата идва от името.

— Съветва ли те да говориш с нашата баба за Златната Пътека?

Един прислужник едва не се блъсна в тях с кошницата поднос, с която носеше закуската на лейди Джесика. Силна миризма на подправка изпълни въздуха след отминаването му.

— Тя живее както в нас, така и в собственото си тяло — каза Лито. — Нейният съвет може да се потърси два пъти.

— Но не и от мен — протестира Ганима. — Няма да рискувам втори път.

— Тогава аз ще го направя.

— Предполагах, че вече сме на едно мнение за нейното връщане към Сестринството.

— Така е. „Бин Джебърит“ в началото, самата тя по средата и пак „Бин Джебърит“ в края. Но не забравяй, че в нейните жили тече и кръвта на харконите и тя вече познава модела на нашето вътрешно общуване и споделяне.

— Много е плоска формата за този модел — отрязва Ганима. — А ти тъй и не отговори на моя въпрос.

— Не мисля, че ще спомена за Златната Пътека.

— Мога и аз да го направя!

— Гани!

— Нямаме повече нужда от боговете на атреидите! Трябва ни пространство за човешкото!

— Отричал ли съм го някога?

— Не.

Тя дълбоко пое дъх и отклони погледа си от него. Прислужниците поглеждаха към тях от преддверието и разбираха, че двамата спорят, но не можеха да схванат думите на древния език.

— Длъжни сме да го направим — рече той. — В противен случай е по-добре да се наденем на собствените си ножове.

Послужи си с фразата, използвана от свободните и имаща значение на „да излеем своята вода в племенния резервоар“. Ганима отново го погледна. Бе принудена да се съгласи, но се чувстваше като уловена в някаква странна сграда с множество високи стени. И двамата знаеха, че техният път е пресечен от дения на разплатата, независимо от онова, което щяха да сторят. Сигурността на Ганима се подсилваше от огромния обем данни и познания, струпани от всички памети в нея, но сега тя се боеше от силата, която бе дала на тези душевни присъствия, пийейки от извора на техния опит. Те се спотайваха като харпии в мислите ѝ и също като сенките на зли духове дебнеха от засада.

С изключение единствено на нейната майка, която бе овладяла властта на тялото и сетне се бе отказала от нея, Ганима все още изживяваше потреса от тази вътрешна борба и от ясното осъзнаване на факта, че със сигурност щеше да я загуби, ако не ѝ бе помогнала убедителността на Лито.

Той беше заявил, че неговата Златна Пътека извежда от капана. Приемаше откровеността му с изключение на непрекъснато измъчващата я подробност, че крие нещо от видението си. Явно имаше нужда от нейната плодотворна градивна способност, за да обогати своя план.

— Ще ни подложат на изпитание — каза той, защото знаеше къде се коренят съмненията ѝ.

— Не и в космоса.

— Може и в космоса. Но по всяка вероятност ще бъде в пустинята, а изпитанието ще е устойчивост на овладяване.

— Досега не си споменавал за това изпитание — обвини го тя. — И то ли е част от твоето съновидение?

Лито се опита да преглътне, но гърлото му бе пресъхнало. Изруга глупавата си грешка, преди да отговори:

— Да.

— Значи и ние ще бъдем... обладани, така ли?

— Не.

Тя се замисли за изпитанието, този древен способ за проверка на свободните, чийто край много често бе мъчителна смърт. Изглежда в плана имаше и други усложнения. Той би могъл да ги отведе до прекомерно важна разделителна линия, решителната крачка през която в едната или другата посока можеше и да не бъде подкрепена от човешкия разум, особено пък ако е доловил, че рискува здравината си.

Познавайки криволиците на нейните мисли, Лито каза:

— Властта привлича психично неустойчивите. Винаги. Ето кое сме длъжни да не допуснем.

— Сигурен ли си, че няма да бъдем... обладани?

— Не, ако сътворим Златната Пътека.

Все още в плен на съмненията, тя заяви:

— Лито, аз няма да нося в себе си твои деца.

Той поклати глава, сдържайки скритите коварства, умишлено пропуснати в официалната фразеология на най-знатните от времената на древния език:

— Сестро моя, обичам те повече от себе си, но това не е предложението на желанията ми.

— Прекрасно, нека се върнем към друг спорен въпрос, преди да отидем при баба. Един добре премерен удар с нож в Алая може да уреди повечето от нашите проблеми.

— Ако го вярваш, вярваш също така, че можем да нагазим в калта и да не оставим никакви следи. Впрочем има ли поне един случай, когато Алая е давала някому каквато и да е възможност?

— Носят се слухове за този Джавид!

— Има ли у Дънкан признаци, че му растат рога?

Ганима сви рамене и каза кратко:

— Една отрова, две отрови.

Това бе любим похват на дворцовите обитатели да подреждат като в каталог своите познати по заплахата, която те представляват за собствената им персона — типично всъщност за всички властници.

— Длъжни сме да постъпим така, както казвам аз — подчерта Лито.

— Другият път може да се окаже по-ясен.

Отговорът ѝ му подсказа, че тя най-сетне е преодоляла своите съмнения и приела неговия план. Осъзнаването на тази идея го накара

да се почувства щастлив. Улови се, че гледа ръцете си, недоумявайки дали не са мръсни.

„Ето кое бе голямото достижение на Муад’Диб — той видя в подсъзнанието на всеки индивид източник на запаметен опит, стигащ чак до първичната клетка на общия произход. Всеки от нас, казва той, може да измери собственото си разстояние от този общ корен. След като съзря това и ни го предаде, направи дръзкия скок на решението. Муад’Диб се залови със задачата да интегрира генетичната памет в оценката на ставащото. Следователно той наистина отметна назад завесите на Времето, като обедини в едно бъдеще и минало. Именно това, бе творението на Муад’Диб, облечено в телесните форми на неговия син и на неговата дъщеря.“

Новият Завет на Аракис по Харк ал-Ада

Фарад’н вървеше с широка крачка из градинския двор около двореца на своя баща, като следеше собствената си скъсяваща се сянка в светлината на устремилото се към зенита слънце на Салуса Секундус. Налагаше му се да се понапругне, за да не изостава от високия башар, който го съпровождаше.

— Тйеканик, измъчват ме съмнения — каза той. — Е, не си струва да отричам привлекателността на трона, но... — принцът пое дълбоко дъх и добави: — Много други неща също ме интересуват.

Тйеканик, току-що привършил ожесточения спор с майката на Фарад’н, погледна изкосо към него, отбелязвайки мимоходом колко бе заякнало тялото на младежа пред прага на осемнайстия му рожден ден. С всеки изминат месец у принца оставаше все по-малко от Венсика и се натрупваше все повече от стария Шедъм, давал предимство на личните си стремежи и цели пред задълженията си на владетел. Разбира се, именно поради това бе заплатил накрая със самия трон.

— Налага се да направиш избор — каза Тйеканик. — Да, ще имаш и време за някои от любимите си занимания, но...

Фарад’н прехапа долната си устна. Дългът го призоваваше да бъде тук, макар да се чувстваше разочарован и обезсърчен. С много по-

голямо удоволствие би се върнал към скалния анклав, където продължаваха опитите с пясъчните твари. Сега там работеха върху многообещаващ проект — да се изтръгне монополът върху подправката от ръцете на атреидите, след което вече всичко бе възможно.

— Сигурен ли си, че тези близнаци ще бъдат... премахнати?

— Принце, нищо на този свят не е абсолютно сигурно, но изгледите са обещаващи.

Фарад'н сви рамене. Убийството продължаваше да бъде реалност в живота на знатните особи. Езикът бе пълен с непрекъснато променящи се определения на начините, по които те могат да бъдат умъртвявани. Само с една дума се обозначаваеше разликата между отрова в питие и отрова в храна. Предполагаше се, че за премахването на близнаците Атреидски щяха да си послужат с отрова. Мисълта за това не бе особено приятна. Всички казваха, че децата са изключително интересна двойка.

— Ще трябва ли да отидем на Аракис? — попита Фарад'н.

— Това е оптималният вариант, защото ни осигурява достъп до мястото па най-голямо напрежение.

От изражението на Фарад'н можеше да се разбере, че премълчава следващия си въпрос, затова Тйеканик се замисли какъв би могъл да е той.

— Има нещо, което ме безпокои, Тйеканик — подхвана най-сетне Фарад'н, докато заобикаляха около ъгъла на живия плет, приближавайки към фонтан, ограден от големи черни рози. Долавяха се гласовете на градинари, които подкастрияха плета.

— Да чуя — избърза Тйеканик.

— Тази, хм, религия, която изповядваш...

— Няма нищо необикновено, принце — отговори Тйеканик с надежда, че гласът му не бе трепнал. — Моята религия има какво да даде на войн, какъвто съм аз. Тя е подходяща за един сардукар.

Думите му поне бяха верни.

— Да... Майка ми много я харесва.

Тази отвратителна Венсика! — помисли той. — Направила е сина си недоверчив и мнителен.

— Не ме интересува какво мисли майка ти — каза Тйеканик. — Религията на мъжа си е негова собствена работа. Навярно тя вижда в

случая нещо, което може да ти помогне по пътя към трона.

— Идеята беше моя — рече Фарад'н.

Аха, бива си го момчето, умно е! — помисли Тйеканик. После каза:

— Вгледай се сам в тази религия и ще разбереш защо я избрах.

— А проповедите на Муад'Диб? Въпреки всичко той е атрейд.

— Мога само да кажа, че пътищата Господни са неведоми — отвърна Тйеканик.

— Разбирам. И все пак, Тйек, кажи ми защо ме помоли да се разходя с теб именно сега? Вече е почти обяд, а по това време ти обикновено си някъде, изпратен с поредната заповед на майка ми.

Тйеканик спря до една каменна пейка, откъдето се виждаше фонтанът и огромните рози зад него. Плясъкът на водата действаше успокоително и той се съсредоточи върху този шум, докато отговаряше:

— Принце, сторих нещо, което майка ти може и да не хареса.

В същото време помисли: Ако той повярва, нейният пъклен план ще сработи.

А Тйеканик почти се надяваше, че кроежите на Венсика ще се провалят, докато продължаваше да беснее вътрешно: Да доведе тук този гаден проповедник. Тя е побъркана. И на каква цена!

Той остана да мълчи в очакване. Фарад'н попита:

— Е, Тйек, какво си сторил?

— Доведох един практикуващ тълкувател — каза Тйеканик.

Фарад'н хвърли бърз поглед към своя спътник. Някои от по-възрастните сардукари се забавляваха с играта на тълкуване на сънища, която особено се разпространи, след като бяха разбити от „Върховния Сънегател“ Муад'Диб. Надяваха се, че нейде из сънищата могат да налучкат обратния път към властта и славата. Но Тйеканик винаги се бе въздържал от участие в тази игра.

— Тйек, това някак си не ти приляга — каза Фарад'н.

— В такъв случай ще мога да говоря, изхождайки само от моята нова религия — отвърна той, като посочи фонтана.

Разбира се, разговорът за религията бе свързан с въпроса за риска, поет с довеждането на Проповедника.

— Добре, говори с думите на твоята религия — съгласи се Фарад'н.

— Както нареди моят принц.

Той се обърна и погледна младия пазач на всички мечти и сънища, които бяха вече извлечени, за да станат градиво на пътя, очертан пред династията Корино. После продължи:

— Господарю, не само научният подход и вярата, но също и прогресът, и традицията са помирени и съгласувани в учението на Муад'Диб. Той казва, че не съществуват непримирими противоположности, освен във вярванията на хората, а понякога и в техните мечти. Когато човек открие бъдещето в отминалото време, двете части образуват едно цяло.

Въпреки съмненията, които все още не бе смогнал да разсее, тези думи впечатлиха Фарад'н. Долови искрена неохота в гласа на Тйеканик, сякаш мъжът говореше, преодолявайки натиска на могъщи вътрешни импулси.

— Затова ли ми доведе този... гадател и тълкувател на сънища?

— Да, принце. Може би твоят сън е проникнал през бариерата на времето. Ти върна обратно съзнанието на вътрешното си „аз“, когато видя вселената като една тясно обвързана цялост. Твоите съновидения... как да кажа...

— Но аз говорих за сънищата си без никаква определена цел — възпротиви се Фарад'н. — Те са само любопитна случка, нищо повече. Никога не съм подозирал, че ти...

— Принце, нищо, което вършиш, не може да бъде без значение.

— Тйек, прекалено ме ласкаеш. Наистина ли вярваш, че този човек може да вникне в сърцевината на големи загадки?

— Да, господарю.

— Тогава нека майка ми преживее разочарование.

— Ще искаш ли да го видиш?

— Разбира се, след като си го довел, за да причиниш неудоволствие на моята майка.

Подиграва ли ми се? — запита се Тйеканик.

— Следва да те предупредя — предпазливо добави той, — че старецът носи маска. Тя е иксианско(*) изобретение, което дава възможност на незрящите да виждат с кожата си.

— Сляп ли е?

— Да, господарю.

— Знае ли кой съм аз?

— Вече му казах, принце.

— Добре. Да вървим при него.

— Ако моят господар почака тук за малко, ще му доведе този човек.

Фарад'н огледа градината около фонтана и се усмихна. Мястото бе подходящо за подобна безразсъдна постъпка. Попита:

— Разказал ли си му за моя сън?

— Само в общи линии, господарю. Той ще поиска да чуе всичко лично от теб.

— Много добре. Ще чакам тук. Доведи го.

Фарад'н погледна встрани и чу бързото оттегляне на Тйеканик. Зад живия плет се виждаше някакъв градинар, работещ със закачулена глава; големите ножици отчетливо просветваха в движението си над зеленината. Гледката бе почти хипнотизираща.

Цялата история със съня е безсмислица — каза си той. — Тйек е постъпил неправилно, като го е довел, без да вземе моето мнение. Странно е и защо приема друга религия на неговата възраст. Ставащото сега изглежда не е нищо повече от нов сън.

Ето, дочу стъпки зад себе си: познатата уверена и широка крачка на Тйеканик, а с нея и друга — по-бавна и несигурна. Обърна се и огледа приближаващия. Маската му бе черна, тънка и прозрачна, покриваща лицето от челото до под брадичката. Нямаше прорези за очите. Ако можеше да се вярва на иксианските хвалби, цялата тя бе едно огромно око.

Тйеканик спря на два разкрача от Фарад'н, но възрастният човек приближи на по-малко от крачка.

— Тълкувателят на сънища — обяви Тйеканик.

Фарад'н кимна.

Скритият зад маската мъж се окашля глухо и със сумтене, сякаш се опитваше да повърне нещо от стомаха си.

Принцът веднага долови острата кисела миризма на подправка, идваща от непознатия. Тя се излъчваше сякаш и от дългата сива роба, която покриваше неговото тяло.

— Тази маска наистина ли е част от теб? — попита Фарад'н, давайки си ясна сметка, че се опитва да позабрави темата за сънищата.

— Само когато я нося — отвърна другият с рязък носов изговор на думите, в който се долавяше съвсем лека следа от акцента на

свободните. — А сега, за съня ти. Разкажи ми.

Фарад'н присви рамене. А защо не? Нали Тйек го бе довел именно за това. Дали обаче наистина бе така? Обладан от съмнения, Фарад'н запита:

— Вярно ли е, че практикуваш гадателство и тълкуване?

— Дойдох, за да изтълкувам твоя сън, могъщи господарю.

Фарад'н отново сви рамене. Маскираната фигура го изнервяше и той погледна към Тйеканик, който остана на мястото, където бе спрял; сега гледаше втренчено към фонтана със скръстени ръце.

— Нека чуя съня ти — настоя старият мъж.

Фарад'н пое дълбоко въздух и започна да разказва. Поолекна му, когато навлезе в същината. Разказа за водата, течаща нагоре в кладенеца, за световите, които като атоми танцуваха в главата му, за змията, превърнала се в пясъчен червей и избухнала в облак от прах. Когато стигна до змията, откри с изненада, че е необходимо да положи известно усилие. Някаква много силна неохота му пречеше и това го ядоса.

Старецът остана невъзмутим, след като Фарад'н най-сетне спря да говори. Черната маска от тънка материя леко се поклащаше от неговия дъх. Фарад'н зачака. Мълчанието продължи.

— Е, няма ли да разтълкуваш съня ми? — запита принцът.

— Вече го сторих — отговори другият, а думите му сякаш идваха от много далече.

— И какво? — Фарад'н чу пискливия си глас, в който не бе скрито нищо от напрежението, породено от съня.

Възрастният човек продължаваше да мълчи невъзмутимо.

— Хайде, говори!

— Вече казах, че го разтълкувах — рече старецът. — Не съм се съгласявал да ти предавам какво видях.

Дори Тйеканик не можа да се сдържи — отпусна ръцете си, вече свити в юмруци, и скръцна със зъби:

— Какво?

— Не съм казвал, че ще разкривам моето тълкуване — повтори старият човек.

— Още пари ли искаш? — попита Фарад'н.

— Не съм искал да ми плащате, когато ме доведохте тук.

Хладната горделивост в отговора му посмекчи гнева на принца. Все пак старецът бе смел човек. Не можеше да не разбира, че смъртта би могла да последва неговото неподчинение.

— Позволи ми, принце — изпревари Тйеканик думите на Фарад'н. — Ще ни кажеш ли, гадателю, защо не искаш да разкриеш своето тълкувание?

— Да, господари мой. Самият сън ми говори, че няма никакъв смисъл да обяснявам разказаното.

Фарад'н не се сдържа:

— Да не намекваш, че вече знам какво е значението на моя сън?

— Може би, господарю, но не в това е същината на въпроса.

Тйеканик приближи и застана до Фарад'н. И двамата се вторачиха във възрастния човек.

— Обясни думите си — рече Тйеканик.

— Така е, хайде — допълни Фарад'н.

— Ако трябваше да говоря за твоя сън, да тълкувам тези неща с водата и прахта, със змиите и червеите и да правя анализ на атомите, които танцуват в главата ти, както и в моята... Ех, могъщи ми господарю, моите думи щяха само да те объркат и ти щеше да настояваш, че има някакво недоразумение.

— Не те ли е страх, че думите ти могат да ме разгневят? — попита Фарад'н.

— Господарю! Ти вече си ядосан, и то много.

— Може би го правиш, защото не ни вярваш? — обади се Тйеканик.

— А, туй беше много близко до целта, господарю. Не вярвам и на двама ви, понеже простичката истина е, че вие самите не си вярвате един на друг.

— Движиш се в опасна близост до ръба — отсече Тйеканик. — Доста мъже са били убивани за поведение, далеч по-малко обидно от твоето.

Фарад'н кимна в знак на съгласие и рече:

— Не изкушавай гнева в нас.

— Господарю на Салуса Секундус, фаталните последствия от гнева на Корино са добре известни — отвърна старецът.

Тйеканик задържа Фарад'н с натиск върху ръката му и запита:

— Може би ни предизвикваш да те убием?

Фарад'н усети ледена тръпка при мисълта, какво би могло да означава подобно поведение. Този възрастен човек, който сам се наричаше Проповедника... дали не би могъл да е нещо повече от това, което изглеждаше? Какви ли щяха да бъдат последствията от неговата смърт? Мъчениците можеха да се окажат опасни креатури.

— Съмнявам се, че ще ме убие, независимо от това, което казвам — рече Проповедникът. — Башаре, мисля, че знаеш колко струвам, а ти, принце, вече го подозираш.

— Значи, категорично отказваш да дадеш тълкувание на неговия сън, така ли? — попита Тйеканик.

— Вече го заявих.

— И наистина няма да разкриеш какво си видял в него?

— Осъдихте ли ме, господарю?

— Каква полза бих могъл да имам от теб в такъв случай? — запита Фарад'н.

Проповедникът протегна напред дясната си ръка и каза:

— Достатъчен е един жест с тази ръка, за да дойде Дънкан Айдахо и да изпълни онова, което му наредя.

— Що за празно самохвалство! — възкликна Фарад'н.

Но Тйеканик поклати глава, след като си спомни спора с Венсика.

— Принце, може и да е вярно. Проповедникът има много последователи на Дюн.

— Защо не ми каза, че е оттам?

Тйеканик не успя да отговори, тъй като Проповедникът се обърна към Фарад'н:

— Господарю, не бива да чувстваш вина за Аракис. Ти си продукт на своето време. Ето една особено действена защитна пледоария, към която човек може да прибегне, когато го връхлетят собствените му грехове.

— Грехове ли?! — гневно извика Фарад'н.

Проповедникът само сви рамене.

Странно, но постъпката му смени настроението на принца от обида към развеселеност. Той се разсмя, а главата му тъй рязко отскочи назад, че доста изненада Тйеканик. После рече:

— Харесваш ми, Проповеднико.

— За мен е удоволствие, принце — отговори старецът.

Като потисна ехидната си усмивка, Фарад'н продължи:

— Ще ти намерим стая в двореца. Ще бъдеш моя официален тълкувател на сънища, дори ако не чуя нито една дума от теб като такъв. А може и да ми даваш съвети за Дюн. Това място е особено любопитно.

— Принце, не мога да го направя.

Фарад'н почувства отново прилива на яда си и погледна към черната маска.

— И защо, ако смея да запитам?

— Господарю — обади се Тйеканик, като отново докосна ръката на Фарад'н.

— Какво има, Тйек?

— Доведохме го тук, но само след твърда уговорка със Сдружението.. Трябва да го върнем на Дюн.

— Призован съм да отида обратно на Аракис — добави Проповедникът.

— Кой те призовава? — запитва Фарад'н.

— По-висша власт от своята, принце.

Фарад'н отправи въпросителен поглед към Тйеканик.

— Не е ли атрейдски шпионин?

— Не вярвам. Алая е обявила награда за главата му.

— Ако не те призовава династията на атреидите, кой друг може да го стори? — попита принцът, отново насочил вниманието си към Проповедника.

— По-висша власт от тази на атреидите.

Фарад'н се захили подигравателно. Явно това бяха само мистични глупотевини. Как ли Тйек се е оставил да го заглавикат? Значи Проповедникът бил призован — почти като в съновидение. А колко ли важни впрочем бяха сънищата?

— Чиста загуба на време, Тйек — каза Фарад'н. — Защо ме подложи на този... фарс?

— Господарю, има още една страна в работата — рече Тйеканик.

— Тълкувателят на сънища ми обеща да получи Дънкан Айдахо като агент на династията Корино. Единственото, което той поиска, бе да се срещне с теб и да изтълкува твоя сън.

А на себе си добави: Или поне така каза на Венсика. Нови съмнения налетяха башара.

— Старче — попита Фарад'н, — защо моят сън е толкова ценен за теб?

— Той ми казва, че много важни събития отиват към своя логичен завършек — отговори Проповедникът. — Длъжен съм да побързам със своето връщане.

— А ти така и ще останеш неразгадаем, след като не ми даде никакъв съвет?

— Господарю, съветът е опасна стока. Все пак ще се осмеля да ти кажа няколко думи, които можеш да използваш, както намериш за добре.

— На всяка цена — отговори Фарад'н.

Проповедникът вдигна скритото си зад маската лице точно пред главата му.

— Принце, правителствата могат да се въздигат и сгромолясват поради причини, които на пръв поглед са незначителни. Някакви съвсем дребни събития! Например спор на две жени за посоката на вятъра, кихане, кашляне, дължината на дреха или случайно попадение на песъчинка в окото на царедворец. Невинаги изключително важните дела в министерствата на Империята налагат хода на историята, както и не е задължително ръцете на Бога да се движат съобразно предначертанията на жреческия ритуал.

Фарад'н почувства силно вълнение в себе си, но така и не успя да определи характера на обзелото го чувство. Тйеканик мигновено се бе съсредоточил върху една фраза. Защо ли Проповедникът споменава за дреха? Мисълта му се закова върху костюмите, които Империята изпрати на близнаците Атрейдски, както и върху Лаза тигрите, обучени да ги нападнат. Нима старецът призовава за внимание? Доколко би могъл да знае за всичко това?

— Какво мога да взема от думите ти за съвет? — попита Фарад'н.

— За да успееш — отговори Проповедникът, — задължително трябва да сведеш своята стратегия до равнището на нейното приложение. Къде човек прилага дадена стратегия? На определено място и с предварително подбрани хора. Но дори при най-голямо внимание към незначителните подробности някой дребен детайл, на който не се придава никаква важност, ще се изплъзне от твоя поглед. Е,

принце, може ли стратегията та да бъде сведена до амбициите на една съпруга на местен владетел?

Тйеканик го прекъсна с леденостуден глас:

— Проповеднико, защо непрекъснато повтаряш думата стратегия? Какво мислиш, че предстои на моя господар?

— Насочват го да поиска да седне на трона — отговори Проповедникът. — Пожелавам му да успее, но ще му трябва много повече от късмет.

— Опасни са тези души — каза Фарад'н. — Как се осмеляваш да ги изговориш?

— Амбициите се отличават с качеството си да остават незасегнати от действителността — каза Проповедникът. — Осмелявам се да го заявя, защото ти се намираш на кръстопът. Би могъл да станеш достоен за уважение. Но си заобиколен от хора, които не търсят съобразени с морала оправдания, както и от съветници със стратегически ориентация. Ти си млад, здрав и силен, но ти липсва известна подготовка, която би предоставила на личността ти възможности за развитие. А това е тъжно, защото притежаваш и слабости, за значението на която вече говорих.

— Какво имаш предвид? — попита Тйеканик.

— Внимавай много — рече предупредително и Фарад'н. — Посочи ми моите слабости.

— Не си се замислял за предпочитанията си към обществото — продължи спокойно Проповедникът. — Не се съобразяваш с надеждите на своите поданици. Дори формата на абсолютна власт, към която се стремиш, е с неясни очертания в представите ти. — Той обърна маскираното си лице към Тйеканик. — А твоето око е насочено към самата власт, не към изкусните и фини форми на нейното приложение, както и към опасностите, които я съпътстват. Така че бъдещето ти е изпълнено с неизвестност: с каращи се жени, с кашлица и ветровити дни. Как би могъл да сътвориш епоха, когато не можеш да вникнеш във всяка подробност? Умът няма да ти помогне. Ето, това е твоето слабо място.

Фарад'н дълго и внимателно се опитваше да разбере възрастния човек, удивлявайки се на поразителните резултати и следствия от такъв начин на мислене, както и на постоянството на подобни съмнителни на пръв поглед идеи и понятия. Морал! Обществена цел!

Това бяха митове, на които не би следвало да се вярва при възходящото движение на развитието.

— Стига толкова приказки — обади се Тйеканик. — Проповеднико, какво ще кажеш за договорената цена?

— Дънкан Айдахо е ваш — отговори Проповедникът. — Внимавайте как ще го използвате. Той е скъпоценен камък.

— О, подготвили сме му подходяща задача — каза Тйеканик. После погледна към Фарад'н и попита: — Разрешаваш ли, господарю?

— Отпрати го, преди да съм решил нещо друго — каза Фарад'н и гневно погледна към башара: — Не ми харесва начинът, по който ме използваш, Тйек!

— Прости му, принце — рече Проповедникът. — Твоят верен башар действа по Божията повеля, без дори да го знае.

Проповедникът се поклони и Тйеканик побърза да го отпрати.

Фарад'н гледаше гърбовете на отдалечаващите се и си каза: Трябва да надникна във вярата, възприета от Тйек. — Засмя се унило. — Що за тълкувател на сънища! Но има ли някакво значение? В съня ми нямаше нищо чак толкова важно.

„И той се видял с някаква ризница, по-здрава от металопласт. Нищо не можело да проникне през нея — нито нож или отрова, нито пясъкът или прахта на пустинята, нито изсушаващата топлина. В дясната си ръка той носел мощта да предизвиква кориолна буря(), да разтърсва земята и да я превръща в нищо. Очите му били приковани в Златната Пътека, а в лявата си ръка държал скиптър на върховната власт и умение. Отвъд Златната Пътека очите му се взирали във вечността, за която знаел, че е храна за душата му и за нетленната му плът.“*

Хейгия, Сънят на моя брат от Книгата на Ганима

— По-добре би било за мен никога да не ставам император — каза Лито. — Не искам да мислиш, че съм повторил грешката на баща си и съм надникнал в бъдещето с помощта на чаша с подправка. Твърдя го, подтикнат от себичност. Сестра ми и аз ужасно се нуждаем от свободно време, за да разберем как да живеем със себе си такива, каквито сме.

Той млъкна и погледна въпросително към лейди Джесика. Бе го казал така, сякаш Ганима е съгласна с неговите думи. Сега очакваше с нетърпение отговора на баба си.

Джесика огледа внимателно своя внук на слабата светлина на светоглобусите, които озаряваха предоставените ѝ помещения в Сийч Табър. Бе ранно утро на втория ден от тукашния ѝ престой, но тя вече беше разбрала, че близнаците са прекарали нощта в бдение извън сийча. Какво ли бяха намислили? Сънят ѝ не бе здрав и тя усещаше остри бодели на умората, които настойчиво я призоваваха да слезе от равнището на свръхнапрежение, поддържало я в задължително изискваната от нея форма след представлението, разиграло се на космодрума. Добрата кондиция беше заслонът срещу кошмарите ѝ, но извън него вече не бе пустинята, която тя си спомняше. Откъде са дошли всички тези цветя? И въздухът наоколо беше прекалено влажен.

Познатата дисциплина в носенето на влагосъхраняващите костюми бе отслабнала сред по-младите.

— Е, детето ми, за какъв се мислиш, та ти трябва повече свободно време, за да се опознаеш? — попита тя.

Лито поклати глава в знак на несъгласие, разбирайки, че това е странен жест на зрял човек в детско тяло, след като си припомни, че е длъжен да извежда непрекъснато тази жена от равновесие.

— Преди всичко, аз не съм дете. О, да... — Той докосна гърдите си, преди да продължи: — Тялото е детско, разбира се. Но аз не съм дете.

Джесика прехапа горната си устна, без да се притеснява, че подобен жест я издава. Нейният дук, умрял толкова отдавна на тази прокълната планета, ѝ се бе присмял при един подобен случай. „Твоята единствена реакция извън контрол — бе нарекъл той прехапването на устната. — А тя ми показва, че си разстроена и аз трябва да целуна тези устни, за да успокоя тяхното вълнение.“

Сега внукът, който носеше името на нейния дук, я хвърли в страшен смут само с една усмивка, придружила думите му:

— Нещо си разстроена; разбрах го от вълнението на твоите устни.

Наложи се да прибегне към дълбоко залегналата в нея самодисциплина, усвоена в „Бин Джезърит“, за да възстанови в известна степен спокойствието си. Успя и попита:

— Подиграваш ли ми се?

— Да се подигравам ли? Никога. Но съм длъжен да отбележа колко много се различаваме. Нека ти припомня само за оная оргия в сийча, станала толкова отдавна, на която старата света майка ти е предала намиращите се в нея животи и спомени. Тя е настроила себе си на твоята вълна и ти е прехвърлила... онази дълга поредица от навързани една за друга наденички, всяка от които е някаква личност. Те са още в теб. Следователно знаеш нещичко от това, което за нас с Ганима е вече преживелица.

— А Алая? — попита тя, с цел да го провери.

— Не си ли говорила по въпроса с Гани?

— Искам да го обсъдя с теб.

— Чудесно. Алая се отказа от онова, което е била, и се превърна в друго, от което най-много се страхуваше. Вграденото минало не

може да бъде сведено и принижено до подсъзнанието. Това е вреден и опасен ход за всяко човешко същество, но за нас, които сме предродени, то е по-страшно от смъртта. Ето всичко, което ще кажа за Алая.

— И така, ти не си дете — рече Джесика.

— Аз съм на милиони години. А това налага настройка и регулиране, които никога не са били изисквани от хората.

Джесика кимна утвърдително и се поуспокои, макар да оставаше много по-предпазлива в сравнение с разговора с Ганима. Къде ли бе сега тя? Защо Лито бе дошъл сам?

— Е, бабо — каза той, — какво сме ние: абоминация, тоест изчадия, или надеждата на атреидите?

Джесика не обърна внимание на неговия въпрос и попита:

— Къде е сестра ти?

— Отвлича вниманието на Алая, за да не бъдем обезпокоявани. Налага се. Но Гани не би ти казала нищо повече от мен. Не го ли забеляза вчера?

— Какво съм забелязала, си е моя лична работа. А ти защо бърбриш безотговорно по въпроса за абоминацията?

— Да бърбря ли? Бабо, я ми поспести лицемерието на „Бин Джезърит“. Ще ти припомня всичко, дума по дума, и то с помощта на собствените ти спомени. Интересува ме обаче нещо много повече от трепета на твоите устни.

Джесика тръсна неодобрително глава, почувствала студенината на тази... личност, в която течеше и нейна кръв. Наистина се боеше от неговите възможности. Опита се да говори със същия студен тон, когато попита:

— Какво знаеш за моите намерения?

Той се намуси преди да отвърне:

— Не се налага да проверяваш дали съм повторил грешката на баща си. Не съм поглеждал извън нашата градина на времето — поне не съм търсил нищо със специална цел. Нека оставим абсолютното познание на бъдещето само до онези моменти на *deja vu*^[1], които са подвластни на всеки човек. Аз знам какъв е капанът на ясновидството. Животът на моя баща ми казва достатъчно по този въпрос. Не, бабо — абсолютното познаване на бъдещето те въвлича без остатък в капана

на същото това бъдеще. То деформира времето. Настоящото се превръща в бъдеще. А на мен ми трябва по-голяма свобода.

Джесика почувства как езикът я сърби от неизречени думи. Как би могла да му отговори с нещо, което той не е знаел досега? Това бе чудовищно! Той е мой! Той е моят любим Лито! Тази мисъл направо я порази. За миг тя помисли дали детското личице би могло да възприеме обратно познатите скъпи черти и да възкръсне в... Не!

Лито сведе поглед и после го вдигна отново нагоре, изучавайки я внимателно. Да, въпреки всичко той можеше да я притисне, когато се наложи. После каза:

— Вярвам, че се случва рядко, но когато мислиш за ясновидството, ти сигурно не си по-различна от всеки друг. Повечето хора си го представят като... например, колко великолепно би било да научат как ще се движи утре цената на китовата кожа. Или дали Харконен ще бъде отново господар в родната земя на Гайъди Прайм? Ние обаче добре познаваме династията Харконен, без да се правим на ясновидци, нали, бабо?

Тя не се остави да бъде хваната на въдицата. Разбира се, Лито не можеше да не знае за прокълнатата кръв на харконите в своите предшественици.

— Кой е Харконен все пак? — запита той предизвикателно. — Кой е звярът Рабан? Всеки един от нас, нали? Но аз се отклонявам от основното. Говоря за общоприетия мит за предведението, за ясновидството — да имаш абсолютно пълна представа за бъдещето! За бъдещето като цяло! Ех, каква сполука, какво състояние можеш да натрупаш — и да го изгубиш — с такова върховно познание, нали? Простолюдието вярва в този мит. Хората просто приемат, че ако нещо малко е добро, повечето задължително е по-добро. Чудесно звучи! Но ако предоставиш на някого от тях пълния сценарий на неговия живот, закования веднъж завинаги монолог на живота му до самата смърт — какъв пъклен дар би било това! Каква абсолютна досада! Във всеки миг този човек ще възпроизвежда онова, което знае. Без остатък. Никакво отклонение. Той ще е наясно предварително за всеки отговор, за всяка дума — и отново, и отново, и отново...

Лито поклати глава.

— Незнанието има своите предимства. Затова аз се моля да притежавам вселената на изненадите!

Говори дълго, а докато го слушаше, Джесика не престана да се удивлява доколко неговите маниери, тон и начин на изразяване ѝ напомнят за баща му — нейния изгубен син. Дори идеите му бяха такива, каквито самият Пол, напълно възможно бе, да е изказвал.

— Напомняш ми за баща си — рече тя.

— Заболя ли те?

— В известен смисъл да, но все пак ме успокоява фактът, че той продължава да живее в теб.

— Наистина, макар да не знаеш почти нищо за начина, по който той продължава живота си в мен.

Според Джесика в тона му липсваше вълнение, по-скоро бе пропит с горчивина. Подигна глава и го загледа в упор.

— Или че твоят дук живее в мен — продължи Лито. — Бабо, а Ганима е самата теб! Ти си се превъплътила до такава степен, че за нея твоят живот не крие никакви тайни до раждането на нашия баща. Както и моето раждане! Сигурно си даваш сметка какъв каталог на телесни записки съм аз. Понякога ми е прекалено трудно да издържам. А ти идваш тук, за да ни съдиш, така ли? Или да съдиш Алая? По-правилно ще бъде, ако ние те съдим!

Джесика потърси отговор в себе си, но без резултат. Какво правеше той? Защо подчертаваше така дебело разликата? Дали не се домогваше до категоричен отказ? А не бе ли достигнал до състоянието на Алая и превърнал се вече в изчадие — плод на абоминацията?

— Именно това те безпокои — каза той.

— Да, безпокои ме — тя си позволи лекомислено свиване на раменете. — Безпокои ме поради причини, които много добре знаеш. Сигурно си проследил моята подготовка в „Бил Джебърит“. Поне Ганима не го отрече. Известно е и Алая какво е... направила. А ти много добре разбираш последствията от своята разлика.

Той се вторачи в нея със смущаващо внимание.

— Почти, защото към теб подходихме по-различно — отговори Лито, а в гласа му се долови нотка от нейната умора. — Ние познаваме трепета на устните ти така, както го е знаел твоят любим. Всички нежни слова, пошепнати от твоя дук в спалнята, са на наше разположение. Ти несъмнено възприемаш думите ми в интелектуалния им смисъл. Аз обаче те предупреждавам, че това интелектуално възприятие не е достатъчно. Ако някой от нас се превърне в изчадие,

самата ти ще си причината! Или моят баща... или майка ми! Както и твоят дук! Всеки един от вас може да ни овладее, а условието е едно и също.

Джесика долови силно бодване в гърдите си, очите ѝ овлажняха.

— Лито... — най-сетне успя да си позволи да произнесе името му. Болката се оказа по-слаба, отколкото бе си я представяла, затова събра сили и продължи: — Все пак искам да зная какво очакваш от мен.

— Налага се да уча своята баба.

— На какво ще ме учиш?

— Снощи Гани и аз изиграхме ролите на баща и майка почти до пълното разрушаване на собствените си личности, но узнахме много работи. Има неща, които човек е в състояние да научи, ако се предоставят условия на възможностите му за усещане и осъзнаване. Действията могат да бъдат предсказани. Вече е почти сигурно, че Алая подготвя заговор за твоето похищение.

Джесика примигна, поразена от рязкото обвинение. Тя добре владееше тази хватка и я бе използвала много пъти — повеждаш някого в определена посока на размисъл и внезапно нанасяш удар от друга. Овладя се, като пое дълбоко въздух.

— Знам какво е сторила Алая... Какво е самата тя, но...

— Бабо, не я съди жестоко. Нека сърцето ти помогне така, както ти помага разумът. Правила си го и друг път. Ти представляваш заплаха, а Алая иска да има за себе си върховната власт — по-скоро иска го това, в което тя се е превърнала.

— Как бих могла да разбера, че не чувам думите на друго изчадие?

Той сви рамене и каза:

— Като слушаш гласа на сърцето си. Гани и аз знаем, че тя се поддаде. Никак не е лесно да се приспособиш към шума на навалищата в себе си. Сподави ли се тяхното его, другите ще се струпват всеки път, когато повикаш нечия памет. А някой ден — преглътна на сухо той, — един от силните в тази глутница решава, че е дошло време да сподели и тялото.

— И тогава нищо не може да се направи, така ли? — запита Джесика, макар да се страхуваше от отговора.

— Ние вярваме, че нещо... Да, може. Няма как да устоим на подправката; това не подлежи на обсъждане. Не можем и да сподавим миналото без остатък. Длъжни сме да го използваме, като го превърнем в сплав. Накрая ще смесим всички други със себе си. Никога вече няма да бъдем това, което сме били — но не ще бъдем обладани.

— Ти спомена за заговор за моето отвличане.

— Очевидно е. Венсика е тласкана от амбиции в полза на своя син. Алая пък е амбициозна за самата себе си, а...

— Алая и Фарад'н ли?

— Не се подразбира — отговори той. — Но засега Алая и Венсика се движат по успоредни писти. Сестрата на Венсика е в дома на Алая. Има ли нещо по-просто от едно послание до...

— Знаеш ли нещо за подобно послание?

— Все едно, че съм го видял и прочел до последната буква.

— И все пак не си го виждал, нали?

— Не е необходимо. Достатъчно ми е, че всички атреиди са се събрали на Аракис. Като цялата вода в един резервоар — той направи жест, сякаш обгръщаше планетата.

— Династията Корино няма да се осмели да ни нападне тук!

— Алая ще се възползва, ако дръзнат да го направят.

Насмешката в гласа му я подразни.

— Моят внук не може да бъде мой наставник — каза тя.

— По дяволите, жено, спри да мислиш за мен като за внук! За теб аз съм твойт дук Лито!

Както тонът и изражението на лицето му, така и резкият жест с ръка бяха тъй точно пресъздадени, че тя се обърка и не можа да реагира.

— Опитях се да те подготвя — каза Лито със сух и сдържан глас. — Позволи ми поне това.

— Но защо ще ме отвлича Алая?

— За да го припише на династията Корино, разбира се.

— Не мога да повярвам. Дори за нея то би било... чудовищно! Прекалено опасно е! Как ще може да го стори без... Не, просто не вярвам!

— Когато стане, ще повярваш. Ех, бабо, двамата с Гани трябваше да подслушваме себе си, но сега знаем. Това е просто самозащита. Как

в противен случаи щяхме да разберем грешките, които се допускат през цялото време около нас?

— Дори за миг не мога да приема, че това отвличане е част от...

— О, богове! Възможно ли е една бин-джезъритска възпитаница да е толкова задръстена? Цялата Империя подозира защо си дошла тук. Викачите на Венсика са готови да те очернят в хор. А това е недопустимо за Алая. Ако ти загазиш, династията на атреидите може да бъде смъртоносно засегната.

— Какво точно подозира цялата Империя?

Тя отмери думите възможно най-безизразно, защото знаеше, че не е способна да подчини на своята воля това не-дете с каквато и да е хитрина на Гласа.

— Лейди Джесика е скроила план за чифтосване на онези близнаци! — грубо изрече той. — Ето какво иска Сестринството. Кръвосмешение!

Тя примига и каза:

— Безполезен брътвеж. — После преглътна и продължи: — От „Бин Джебърит“ няма да позволят подобни слухове да бродят нашир и надлъж из Империята. Все още имаме някакво влияние. Не го забравяй.

— Брътвеж ли? Брътвеж и слухове? Със сигурност сте преценявали шансовете за евентуална наша кръстоска.

С отривист жест той не й позволи да го прекъсне.

— Не отричай. Нека двамата със сестра ми преминем възрастта на пубертета заедно с теб, в едно и също домакинство, след което твоето влияние не ще бъде нищо повече от парцал, подхвърлен в пастта на някой пясъчен червей.

— Вярваш ли, че сме толкова бездънни глупци?

— Напълно. Вашето Сестринство не е нищо повече от куп оглупели стари жени, умът на които по никакъв начин не може да премине отвъд тяхната изключително ценна програма за създаване на нови видове! Гани и аз знаем какви са средствата ви за постигане на набелязаните цели. Ти самата нас за глупаци ли ни вземаш?

— Какви са пък тези средства?

— Бин-джезъритките много добре помнят, че си от рода Харконен! Ето какво ще бъде отбелязано в техните отчети: Джесика от

Тандидия Нерус с барон Владимир Харконен. Ако този отчет случайно попадне в чужди ръце, ти ще си обезвре...

— И си въобразяваш, че Сестринството би се унижило да изнудва?

— Аз знам, че ще го сторят. Е, всичко ще е добре захаросано. Наредили са ти да провериш слуховете за дъщеря си. Подхранили са както твоето любопитство, така и страховете ти. Обърнали са се с призив към чувството ти за отговорност и са те накарали да изпиташ вина заради връщането ти на Каладън. Накрая са ти предложили възможността да спасиш своите внуци...

Единствената възможност за Джесика бе да го гледа мълчаливо. Сякаш наистина бяха подслушвали бурните срещи с прокторите от Сестринството. Тя усети тоталната власт на неговите думи и разбра, че започва да приема твърдението му за похищение от страна на Алая.

— Бабо, съзнавам, че бях изправен пред нелеки въпроси — каза той. — Дали следвам пътя на загадката, типична за атреидите? Живее ли за своите поданици и... готов ли съм да умра за тях? Или пък съм избрал друг курс, който ще ми даде възможност да съществувам хиляди години?

Без да иска, Джесика долови как отстъпва. Тези думи, произнесени с поразителна лекота, се докоснаха до тема, по която според „Бин Джезърит“ бе по-добре изобщо да не се мисли. Много свети майки бяха поели по този път... или поне се бяха опитвали да го сторят. Възможностите за манипулативни операции в скритите за външни погледи химически реактори не бяха тайна за посветените в Сестринството. Но ако само един го направеше, всички щяха да го последват, рано или късно. Нямаше как да бъде потулен фактът за непрестанно нарастващия брой жени, неподвластни на възрастта. Напълно сигурно бе, че веднъж поет, този курс неизбежно би ги довел до пълно унищожение. Останалата част от човечеството, осъдена на кратък живот, неминуемо щеше да се обърне против тях. Не, това беше немислимо.

— Не ми харесва накъде клонят мислите ти — каза Джесика.

— Не разбираш моите мисли — отвърна Лито. — Гани и аз... — Той поклати глава и продължи: — Алая се бе домогнала до това, но го изостави.

— Сигурен ли си? Вече изпратих съобщение до Сестринството, че тя се е заела с немислимото. Погледни я! Дори ден не е остаряла от последното ни виж...

— А, за него ли! — той отхвърли сякаш встрани с жест на ръката си идеята на „Бин Джезърит“ за телесното равновесие. — Не, говоря за съвсем друго — пътя на усъвършенстване, по който се излиза отвъд всичко, постигнато от хората.

Джесика замълча, почти ужасена от лекотата, с която Лито бе разкрил нейните тайни. Би трябвало да знае, че това съобщение е като смъртна присъда за Алая. И независимо от подбора на думите, можеше да се говори само за едно и също — за престъпление. Не разбираше ли наистина каква заплаха е скрита в неговите мисли.

— Трябва да се изясниш — каза тя най-сетне.

— Но как? — попита той. — Освен ако разбираш, че Времето не е това, което изглежда. Дори не мога да започна обясненията си. Баща ми го е подозирал. Сигнал е до самия праг на осъзнаването, но изведнъж се е строполил. Сега е ред на мен и на Гани.

— Настоячиво искам да се изясниш — повтори Джесика и напипа отровната игла, която държеше в една гънка на своята връхна дреха. Това бе гом джабър, толкова смъртоносен, че и най-лекото убождане с него причиняваше смърт за броени секунди. После помисли: Предупредиха ме, че мога да го използвам, ако съм принудена. Тази мисъл разигра силно мускулите на ръката ѝ, а самата тя изпита благодарност към прикриващата я роба.

— Е, добре — въздъхна Лито. — Първо, за Времето. Няма никаква разлика между десет хиляди години и само една, както няма разлика между сто хиляди години и продължителността на един-единствен сърдечен удар. Никаква разлика. Това е първата реална истина за Времето. А ето и втората — цялата вселена с цялото нейно време е заключена в мен.

— Що за безсмислици? — попита тя.

— Видя ли? Просто не разбираш. Тогава ще се опитам да го обясня по друг начин. — Той вдигна дясната си ръка, за да демонстрира движение, едновременно изричайки: — Вървим напред, връщаме се.

— Думите ти не обясняват нищо!

— Правилно — кимна Лито. — Има неща, които думите не могат да обяснят. Длъжен си да ги преживееш, да ги научиш от опит, без думи за обяснение. Ти обаче не си подготвена за подобен риск, точно както и сега ме гледаш, но не ме виждаш.

— Как... Нали гледам право в теб. Разбира се, че те виждам!

Джесика се взря втренчено в него. Думите му говореха за несъмнено владение на Кодекса на Зенсуни, който и тя бе изучавала в школите на „Бин Джебърит“ — игра на думи, която водеше до пълно объркване в схващанията и познанията по философия.

— Има неща, които се случват извън твоите желания и възможности за въздействие — каза той.

— Тогава по какъв начин може да се обясни това... съвършенство, което толкова много превишава целия друг опит, натрупан от човечеството?

Той кимна в знак, че е разбрал въпроса, и продължи:

— Ако човек удължи старостта си и забави своята смърт с помощта на мелинджа или на виртуозното регулиране на процесите в тялото си, от което вие в „Бин Джебърит“ с пълно право се боите, това забавяне довежда единствено до въображаеми възможности за оказване на въздействие и контрол. Когато някой крачи в сийча, той само го прекосява, независимо дали върви бавно или бързо. Съответният отрязък от време се обособява просто като вътрешно преживяване и опит.

— Защо си играеш с думите по такъв начин? Подобни глупотевини счупиха зъбите на моята мъдрост много преди да се роди баща ти.

— Но единствено зъбите са пораснали — отвърна Лито.

— Думи! Само думи!

— Аха, удари съвсем близо!

— Нима?

— Бабо?

— Моля?

Момчето дълго мълча, преди да започне:

— Виждаш ли? Отговорите и реакциите ти са все същите. — Той й се усмихна. — Но не можеш да виждаш отвъд сенките. А аз съм там. — Засмя се отново. — Баща ми бе стигнал много близо до целта. Живя, когато бе жив, но не успя да умре, когато умря.

— Какви ги приказваш?

— Добре, покажи ми тялото му!

— Да не мислиш, че Проповедникът...

— Възможно е, но дори да е така, тялото не е неговото.

— Нищо не разбирам — обвини го тя.

— Точно както те предупредих.

— Тогава защо...

— Ти поиска. И трябваше да го демонстрирам. А сега, нека се върнем към Алая и нейния план за отвличане на..

— Да не би да планираш немислимото? — попита тя, все още държаща под робата си отровния гом джабър.

— Приемаш ли да бъдеш неин екзекутор? — парира той с измамливо мек глас, след което посочи с пръст ръката ѝ. — Вярващ ли, че тя ще те остави да си послужиш с него? Или мислиш, че аз ще ти позволя да го сториш?

Джесика почувства, че не е в състояние да преглътне.

— Отговарям на въпроса ти — каза Лито. — Не съм планирал немислимото. Просто не съм такъв глупак. Но съм възмутен от теб. Осмеляваш се да съдиш Алая. Разбира се, че е нарушила ценната заповед на „Бин Джебърит“! А ти какво очакваше? Тя престана да те интересува и я остави тук за владетелка с нищо повече от едно име. И то при такава власт! А ти самата се върна на Каладън, за да лекуваш раните си в прегръдките на Гърни. Това е напълно ясно. Но коя си ти, за да съдиш Алая?

— Слушай, няма да разис...

— Я да млъкваш! — Той отклони от нея възмутения си поглед.

Думите му бяха изречени по специалния бин-джезъритски способ — с обуздаващ Глас. Тя спря, сякаш някой бе сложил ръка на устата ѝ. След това помисли: Кой би знаел по-добре от него как да ме порази с Гласа? Аргументът ѝ подежда облекчаващо. Бе си служила много пъти с Гласа спрямо други хора, но не очакваше, че самата тя е тъй подвластна на неговото въздействие... При това чак от времето на училищните дни, когато...

Той я погледна отново:

— Извинявай. Току-що разбрах, че очакват от теб да реагираш слепешката.

— Аз? Слепешката?

Тези думи я засегнаха повече от умението му да ѝ въздейства с Гласа.

— Да, ти — кимна Лито. — Наистина слепешката. Ако в теб се е запазила поне частица от разбирането ти за честност, ще си дадеш точна сметка за собствените реакции. Повиквам те и ти казваш „Моля?“. Принуждавам те да млъкнеш. Призовавам всичките ти митове от дните на „Бин Джезърит“. Погледни навътре в себе си, както са те учили. Поне това можеш да сториш.

— Как се осмеляваш? Какво знаеш ти за...

Гласът ѝ заглъхна. Разбира се, че знаеше!

— Хайде, погледни навътре! — Гласът му ѝ заповядаше.

Смущението отново я овладя. Почувства как сетивата ѝ губят от своята острота и долови учестеното си дишане. Непосредствено отвъд нейното съзнание се спотайваше някакво бумтящо сърце, бързото туптене на... Внезапно си даде сметка, че учестеното дишане и бумтящото сърце не са нито скрити, нито отдалечени от умението, придобито в „Бин Джезърит“. Очите ѝ се отвориха широко от разтърсващо я осъзнаване, когато почувства, че собственото ѝ тяло се подчинява на чужди заповеди. Постепенно възстанови спокойствието си, но усещането остана. През цялото време на техния разговор това не-дете бе свирило на нея като на деликатен инструмент.

— Е, сега вече знаеш много добре какво са постигнали с теб твоите хора от „Бин Джезърит“ — каза Лито.

Единственото, което тя успя да направи, бе да кимне утвърдително. Вярата ѝ в думите лежеше поразена. Лито я бе принудил да погледне открито в лицето вселената на своите физически измерения и тя бе излязла от преживяното разтърсена, със съвсем ново усещане, което сега отзвъняваше в нейния разум. Покажи ми тялото му! Не, той ѝ бе показал собственото ѝ тяло, сякаш бе новородена. Още от най-ранните дни в училище, както и от мъчителното време, преди да дойдат за нея пратениците на дука, тя не бе долавяла в себе си такава смазваща несигурност за непосредственото бъдеще.

— Ще се оставиш да те отвлекат — каза Лито.

— Но...

— Не съм те поканил да разискваме въпроса — отрязва той. — Ще го позволиш. Считай го за заповед, идваща от твоя дук. Ще

разбереш каква е целта, но едва след като нещата бъдат извършени. А ще се натъкнеш и на много занимателен ученик.

Той се изправи и кимна за сбогуване с думите:

— Някои неща имат край, но са без начало; други започват, но не свършват. Всичко зависи от мястото, на което се намира наблюдателят.

После се обърна и излезе от нейните покои. Във второто преддверие Лито срещна Ганима, бързаща нанякъде. Когато го видя, тя спря и каза:

— Алая е заета със Синода по въпросите на вярата.

После погледна въпросително коридора, който водеше към помещенията на Джесика.

— Да, стана — отговори Лито.

[1] Вече видяно; познато (фр.) ↑

„Жестокостта се приема като такава както от жертвата, така и от нейния извършител, а също и от всички, които научат за нея. За жестокостта няма нито извинение, нито някакъв смекчаващ я довод. Жестокостта никога не запазва равновесието, нито пък поправя грешки на миналото. Жестокостта просто зарежда бъдещето с още по-голяма жестокост. Тя сама се обезсмъртява със себе си в една особено дивашка форма на кръвосмешение. Всеки, който извърши жестока постъпка, извършва и всички бъдещи жестокости, породени от нея.“

Апокрифите на Муад'Диб

Малко след пладне, когато повечето от поклонниците бяха преустановили своите странствания и се освежаваха на първото попаднало им сенчесто място с различни напитки, Проповедникът излезе на големия площад под Храма на Алая. Пристигна с помощта на младия Асан Тарик, който заместваше очите му. Проповедникът бе прибрал черната си маска от тънка, полупрозрачна тъкан, която носеше на Салуса Секундус, в джоба под широката, падаща на дипли роба. Забавляваше го мисълта, че и маската, и момчето изпълняват една и съща роля — да скрият действителността. Докато съществуваше нуждата от заместители на очите, съмненията оставаха живи.

Нека митът продължава да расте, но съмненията запази живи — помисли той.

Никой не биваше да открие, че маската бе обикновено парче плат, а не някакво иксианско творение. Ръката му не трябваше да изпуска костеливото рамо на Асан Тарик. Напълно достатъчно бе Проповедникът да тръгне само веднъж като зрящ човек, и всички съмнения щяха да изчезнат, въпреки празните му очни кухни. Мъничката надежда, подхранвана от него, щеше да умре. Всеки ден той се молеше да се натъкне на нещо различно, което ще успее да го препъне, но дори Салуса Секундус се оказа съвсем малко камъче,

познато отдавна. Нищо не се променяше; нищо не можеше да бъде променено... поне засега.

Мнозина забелязаха неговия път покрай магазините и аркадите. Правеше им впечатление начинът, по който той обръщаше главата си в една или друга посока, насочена към някоя врата или човек. Невинаги тези движения бяха естествените за сляп човек, което помагаше за запазването и разрастването на мита.

Алая наблюдаваше всичко това от един скрит тесен отвор в назъбения парапет на бойна кула на нейния храм. Тя упорито търсеше някакъв знак по насечения от белези лик там долу, сигурен за опознаване знак. До нея бяха стигнали и всички слухове, и всеки нов засилваше трепета на страха.

Тя смяташе, че поне заповедта ѝ за задържане на Проповедника ще остане в тайна, но ехото ѝ вече се бе върнало. Дори от личната ѝ охрана някой изглежда се бе разприказвал. Надяваше се, че стражата ще изпълни новото ѝ нареждане и няма да арестува тази загърната в роба загадка на публично място, където всеки можеше да види и разгласи вестта.

Горещината на площада бе плътно заредена с прах. Младият водач на Проповедника беше покрил носа си с покривалото за глава на своята роба, оставяйки открити само очите и тясна ивица от челото. Изпод покривалото изпъкваха очертанията на тръбичката за ноздрите на влагосъхраняващия костюм. Така Алая разбра, че идват от пустинята. Къде ли се бяха крили там?

Проповедникът не бе закачулил главата си за защита от жарещото слънце. Беше свалил дори запушалката на тръбичката за ноздрите в своя влагосъхраняващ костюм. Лицето му бе открито за слънчевата светлина и маранията, която витаеше над площадния паваж.

При стъпалата пред Храма бе застанала група от девет поклонника, дошли да се помолят преди тръгване. В сенчестия край на площада имаше навярно петдесетина души, повечето също поклонници, отдали се на различни покаяния, наложени им от духовенството. Между случайните зрители се виждаха вестоносци и неколцина търговци, все още не продали достатъчно, за да вдигнат сергиите в най-жестоката дневна топлина.

Взряла се през наблюдателния отвор, Алая усети пороя на жегата и внезапно се почувства на границата между мисловния процес и

сетивното възприятие, както толкова често бе виждала своя брат. Изкушението да побеседва с някой вътрешен обитател отекна със заплашителния си звън в нейната глава. Баронът бе там — предан и покорен, ала готов винаги да я дразни и тормози за нейните страхове, когато разумните преценки се окажеха несъстоятелни и всичко около нея губеше смисъла и очертанията си на минало, настояще и бъдеще.

Какво ще стане, ако този долу наистина е Пол? — запита се тя.

Глупости! — отсече гласът в нея.

Но докладите за словата на Проповедника не оставяха място за съмнение. Ерес! С истински ужас я изпълваше мисълта, че самият Пол може да срути постройката, въздигната в негово име. Защо пък не?

Помисли за това, дето бе казала на Съвета тази сутрин, когато се нахвърли ожесточено върху Ирулан, настояваща за приемане на дрехите, изпратени като подарък от династията Корино.

„Всички подаръци за близнаците ще бъдат прегледани най-внимателно, както е правено винаги“ — бе аргументът на Ирулан.

„И какво, ако се окаже, че подаръкът е безопасен?“ извика Алая.

Незнайно защо, но точно това всяваше най-голям страх — откритието, че подаръкът не представлява никаква заплаха.

Накрая прие хубавите дрехи и преминаха на следващия въпрос — да се предостави ли на лейди Джесика място в Съвета? Алая успя да отложи гласуването.

Премисляше всичко случило се, неотстъпно вторачена в Проповедника долу.

Събитията по време на нейното регентство бяха досущ като обратна страна на преобразуванията, причинили болка на самата планета. Някога Дюн бе символ на мощта на върховната пустиня. Тази мощ отпаднаше като физическа величина, но митът за нея бързо растеше. Останало бе само огромното пясъчно пространство, голямата Майка Пустиня във вътрешната част на планетата, опасана от бодливите храсти, които свободните все още наричаха Царица на Нощта. Отвъд тези храсти се издигаха меки зелени хълмове, снижаващи се към пясъка. Всички те бяха създадени от човека. Всеки един от тях бе търпеливо покриван с растителност от хора, трудили се като мравки. Зеленината на тези хълмове бе нещо наистина изумително и действаше със съкрушителна сила върху ония, които също като Алая бяха отраснали сред сивкавокафявия пясък. В нейното

съзнание, както и в съзнанието на свободните, огромното пустинно пространство все още държеше Дюн в хватка, която никога нямаше да отпусне. Достатъчно беше само да затвори очите си и пустинята се появяваше.

А отворените очи сега виждаха златните хълмове и тинята на мочурищата, които като изкуствени зелени стръкове се простираха към пясъка; макар останалата пустиня да бе все така мощна, както е била винаги.

Алая тръсна глава и отново се втренчи в Проповедника.

Той бе вече изкачил първата част от терасовидните стъпала под Храма и сега се обърна, сякаш за да огледа почти опустелия площад. Алая докосна един бутон до нейния наблюдателен отвор, който щеше да усили звуците отдолу. Заля я вълна на самосъжаление, защото внезапно почувства своята самота. Кому да се довери? Бе мислила за Стилгар като за напълно сигурен, но и той се оказа заразен от този слепец.

„Знаеш ли как брои? — бе я попитал Стилгар. — Чух го да отброява монетите, с които плащаше на своя водач. Бе много странно за моите уши на свободен, направо невероятно. Той броеше така: шук, ишкай, кимза, чуаску, пича, сукта... и тъй нататък. Не бях чувал никой да брои така от времето на някогашните дни в пустинята.“

От тези думи Алая разбра, че и Стилгар не бива да бъде изпращан за определен тип работа, която обаче задължително трябваше да бъде извършена. А се налагаше да е изключително предпазлива и към своята лична стража, все по-често възприемаща и най-лекия намек от страна на Регентството като безпрекословна заповед.

Какво ли прави долу този Проповедник?

Пазарният площад, прострял се под закрилата на балконите, включваше пасажи с аркади и имаше все още достатъчно колоритно лице — стоката бе изложена на показ под наблюдението на бързоноги момчета. Само неколцина търговци бяха останали нащрек и душеха за купувачи на бисквитите с подправка от някоя забутана област или слухтяха за звъна в кесията на богат поклонник.

Алая гледаше Проповедника, застанал сега гърбом към нея. Стоеше така, сякаш ще произнеса реч, но някаква причина задържа гласа му.

Защо съм тук и наблюдавам тази развалина от стара плът? — запита се тя. — Тая тленна дрипа долу не може да бъде „възвишеният избраник“, който някога бе мой брат.

Изпълни я чувство на безсилие, граничещо с ярост. Как би могла да разкрие нещо за Проповедника, да научи със сигурност каквото и да било, без това да се разбере? Беше попаднала в капан, понеже не се осмеляваше да покаже нещо повече от мимолетно любопитство към този еретик.

Ирулан го долови. Явно бе изгубила своето прочуто бинджезъритско спокойствие и самоувереност, когато направо изкрещя пред Съвета: „Забравили сме да мислим с добро за себе си!“

Стилгар остана изумен.

Джавид ги върна към действителността: „Нямаме време за такива глупости.“

Той бе прав. Имаше ли значение как те самите мислят за себе си? Единственото стойностно нещо за тях бе да се задържат във властта.

Но Ирулан, вече възстановила спокойствието си, продължи с още по-смайващи думи: „Слушайте, ние сме загубили способността да вземаме правилни решения. Днес го вършим така, сякаш се сблъскваме с неприятел, седим и чакаме, което е форма на примирение, защото позволяваме да ни ръководят решенията на другите. Нима забравихме, че ние бяхме тези, които движеха нещата?“

После отново се бяха върнали към въпроса за приемането на подаръка от династията Корино.

Ще трябва да се отървем от Ирулан — реши Алая.

Но какво чакаше онзи старец долу? Сам се назовава проповедник. Защо не проповядва тогава?

Ирулан сбърка по въпроса за взимането на решения — каза си Алая. — Все още мога да взимам нужните решения! Човек, който е изправен пред въпроса за живота или смъртта, е задължен да ги взима, защото инак остава прикован към махалото на политическите промени. Пол винаги бе казвал, че застоят е най-опасното от нещата, които нямат естествен характер. Единственото постоянно състояние е липсата на неизменност. Промяната е всичко, което има някакво значение.

Ще им покажа какво е промяна! — помисли Алая.

Проповедникът вдигна ръце за благослов.

Неколцина от останалите на площада се приближиха към него и тя забеляза бавните им движения. Да, слуховете твърдяха, че Проповедникът е причината за нейното раздразнение. Тя се наведе към иксианския говорител, монтиран до наблюдателния отвор. Чу, макар и попритихнали, словата на хората по площада, шепота на вятъра, триенето на крака и пясък върху паважа.

— Нося ви четири послания! — започна Проповедникът. Гласът му прогърмя от говорителя до Алая и тя намали силата на звука.

— Всяко от тях се отнася за отделен човек — продължаваше странникът. — Първото е за Алая, владетелката на този площад — той посочи зад себе си към наблюдателния отвор. — Предупреждавам я: ти, която пазиш тайната на продължението в своите слабини, си продала бъдещето си за една празна кесия!

Как се осмелява? — помисли Алая. Следващите му думи направо я вцепениха.

— Второто мое послание — продължи Проповедникът — е за Стилгар, найбът на свободните, който вярва, че може да превърне силата на племената във върховна власт. Ето моето предупреждение и към теб, Стилгар: най-опасното от всички възможни творения е безкомпромисният морален кодекс. Той ще се обърне срещу ти и ще те отведе в изгнание!

Отиде прекалено далеч! — помисли Алая. — Трябва да изпратя стражата да го задържи, независимо от последствията. Но ръцете ѝ останаха неподвижни.

Проповедникът се обърна към Храма, изкачи се едно стъпало по-високо и отново се завъртя, за да е с лице към площада, без да изпуска през цялото това време рамото на своя водач. После извика:

— Третото мое послание е за принцеса Ирулан. Принцесо! Унижението е нещо, което никой не забравя. Предупреждавам те да бягаш!

Какви ги приказва? — запита се Алая. — Унизихме Ирулан, но... Защо я предупреждава да бяга? Току-що взех своето решение!

Тръпка на страх пробягна през нея. Как човекът с маска бе успял да го разбере?

— Четвъртото мое послание е за Дънкан Айдахо — изкрещя той. — Дънкан! Научили са те да вярваш, че на верността отговарят с вяроност. Ех, не вярвай на историята, защото тя се движи от всичко

онова, което прилича на пари. Дънкан! Събери си рогата и направи това, което умееш най-добре.

Алая захапа ръба на дясната си длан. Рога! Искаше да се пресегне и да натисне бутона, за да призове стражата, но ръката ѝ отказваше да се помръдне.

— А сега се обръщам към вас — каза мъжът. — Това слово е за пустинята. Отправлям проповедта си към жреците на Муад'Диб, които практикуват църковното обединение с помощта на меча. О, вие, които вярвате в явното провидение! Не знаете ли, че то има и своята сатанинска страна? Обявявате на всеослушание, че се чувствате възвеличени само от факта, че сте живели сред благословените поколения от времето на Муад'Диб. А аз ви казвам, че вие изоставихте Муад'Диб. Светостта замени любовта във вашата религия! Вие сами търсите отмъщението на пустинята!

Проповедникът наведе глава, сякаш се молеше. Алая изтръпна от това, което бе почувствала. О, богове! Този глас! Той бе одрезгавял от годините, преживени в изгарящите пясъци, но би могъл да е... гласът на Пол.

Проповедникът отново вдигна глава. Речта му прогърмя над площада, където прииждаха още хора, привлечени от чудака, възкръснал сякаш от самото минало.

— Така е писано! — викаше Проповедникът. — Тези, които се молят за роса в края на пустинята, ще доведат потопа! Те няма да избегнат съдбата си благодарение на силата на здравия разум! А здравият разум е рожба на високомерната увереност, че човек може и да не разбере кога е сторил зло. — Гласът му притихна. — Бе казано, че Муад'Диб е загинал от своята пророческа дарба, че познанието на бъдещето го е убило и той е преминал от света на действителността в алам-ал-митал. А аз ви казвам, че това е халюцинацията на Майя. Такива мисли нямат своя реална сила. Те не могат да излязат от вас и да сътворят нещо, което действително съществува — Муад'Диб сам твърдеше за себе си, че не притежава магическата дарба на Рихани, с която да кодира вселената. Не се съмнявайте в неговите думи.

Мъжът отново вдигна ръце и гласът му пак се извиси до гръмовен вик:

— Предупреждавам жречеството на Муад'Диб! Огънят на скалата ще ви изгори! Тези, които прекалено добре са усвоили урока

на самоизмамата, ще загинат от същата тази измама. Братовата кръв не може да бъде отмита!

Той свали ръцете си, намери рамото на младия си водач и напусна площада, преди Алая да успее да се отърси от обхваналото я вцепенение. Каква безстрашна ерес! Трябва да е Пол. Длъжна бе да предупреди стражата. Войниците не смееха да тръгнат открито срещу Проповедника. Станалото долу на площада го потвърди.

Въпреки явната ерес в думите му, никой не се осмели да спре отдалечаващия се Проповедник. Нито един от стражата на Храма не скочи, за да го проследи. Никой от поклонниците не се опита да го спре. Този слепец е с неопределимо обаяние! Всеки, който го бе видял или чул, чувстваше неговата сила като отражение на божествен дар.

Въпреки дневната горещина, Алая внезапно усети студ. Долови остротата и силата на своята хватка, с която се бе вкопчила в абсолютната власт като в някаква физическа даденост. Стискаше края на прозорчето на наблюдателния отвор, сякаш искаше да я задържи въпреки крехкостта ѝ. Равновесието на силите на Ландсрада, ПОСИТ и оръжието на свободните поддържаше в нужното състояние сърцевината на властта, докато Космическото Сдружение и „Бин Джезърит“ вършеха мълчаливо своята подмолна работа. Забраненото просмукване на данни за технологичния напредък, който протичаше най-вече в отдалечените краища на планетата, отнемаше от силата на централната власт. Изделията, чиято изработка бе разрешена на иксиански и тлейлаксиянски производствени предприятия, не смогваха да намалят напрежението. А и винаги на разположение бе Фарад'н от династията Корино, наследил титлите и претенциите на Шедъм V.

Без свободните, без монопола на династията на атреидите върху гериатричната подправка, властта ѝ щеше да отслабне. А оттам и властта като цяло. Дори и в този миг тя усещаше развитието на подобен процес. Хората се вслушваха в думите на Проповедника. Заглушаването на неговия глас бе опасно, а в същото време не по-малко опасно беше да го остави да проповядва със словата от речта му на площада в днешния ден. Тя виждаше първите предзнаменования на собственото си поражение, така че цялата схема на този най-важен проблем бе отчетливо очертана в нейното съзнание. В „Бин Джезърит“ вече бяха систематизирали проблема: „Значително по броя си население, намиращо се под контрола на малка по размери, но мощна с

властта си група, е познато състояние на нещата на нашата планета. И ние знаем главните условия, при които това население може да се обърне срещу своите господари, а именно:

първо — когато хората намерят водач. Това е най-незначителната заплаха за властниците, но те все пак са длъжни да контролират водачите;

второ — когато населението съзρε своите окови. Затова очите му трябва да са затворени и то да не задава въпроси;

трето — когато хората открият възможност да се освободят от робството. Те никога не трябва дори да помислят, че тяхното освобождение е възможно!“

Алая поклати глава и почувства, че бузите ѝ потръпват от обзелото я вълнение. Всички тези условия бяха видни сред нейните поданици. Всяко донесение от шпионите, пръснати из цялата империя, подсилваше увереността ѝ. Неспирната война от джихада на свободните бе оставила навсякъде своите белези. Навсякъде, където бе стигнало „църковното обединение с помощта на меча“, хората бяха възприели поведението на покорно население — преминало в отбрана, прикрито, уклончиво. Всички прояви на властта и най-вече на религиозната власт — се превръщаха в поводи за негодувание. Е, милиони пилигрими продължаваха да се тълпят тук, а някои от тях може би наистина бяха предани. Но за повечето поклонничеството бе мотивирано от друго, не от искрена вяра. Правеха лукави сметки и осигуряваха своето бъдеще. Наблягаха на послушанието, а в действителност придобиваха реална власт, която най-често се изразяваше в натрупване на богатство. Хаджиите, завърнали се от Аракис у дома, придобиваха нова значимост, ново положение в обществото. Те можеха да взимат доходоносни стопански решения, на които никой от родните им места не мислеше да се противопоставя заради икономическата обвързаност на планетата като цяло.

Алая си припомни една широко разпространена гатанка: „Какво виждаш в празната кесия, донесена от Дюн?“ И отговора: „Очите на Муад’Диб (искрящи диаманти).“

Традиционните способности за сподавяне на недоволството стояха винаги в съзнанието ѝ. Хората трябваше да бъдат приучвани, че съпротивата неминуемо се наказва, а сътрудничеството с управника се възнаграждава. Военните сили на Империята непрестанно трябваше да

се разместват без предварително установен модел. Главните сътрудници на имперската власт трябваше винаги да бъдат прикривани. Всеки ход на Регентството срещу възможно настъпление трябваше да е внимателно премерен във времето с цел опозицията всеки път да бъде извеждана от равновесие.

Дали не съм изгубила усета си за вярно премерване във времето?

Що за празни размишления? — попита гласът дълбоко в нея.

Тя веднага долови нарастващото успокоение в себе си.

Да, планът на барона бе наистина добър. Отстраняваме заплахата откъм лейди Джесика и в същото време zlepоставяме династията Корино. Да, да.

Проповедникът можеше да остане за по-късно. Тя вече схващаше въплътената в него идея. Символиката бе съвсем ясна. Той беше древният дух на умозрителното познание, както и живият и действителен извор на ереста в пустинята на правоверието. Именно тук се коренеше неговата сила. Не бе толкова важно дали това наистина е Пол... докато имаше място за съмнение. Бин-джезъритската подготовка успокояваше Алая, че тъкмо в силата му се намира ключът към неговата слабост.

Проповедникът е недостатък, който предстои да бъде открит. Ще пратя съгледвачи да го следят във всеки един момент. И когато възможността се появи, доверието към него ще бъде унищожено.

„Няма да оспорвам твърдението на свободните, че те са почетени с божествената благословия да предадат по-нататък едно религиозно откровение. Налице е обаче и друга претенция за ново голямо откритие с идеологически характер, която ме вдъхновява да ги посипя с укор и подигравки. Разбира се, те предявяват своя двоен иск, надявайки се по този начин да подсилят бомбастичната представа за себе си и да намерят подкрепа за оцеляването си в една вселена, която ги определя като непрестанно нарастваща мощ на потисници. И в името на всички хора, които им се противопоставят, предупреждавам свободните — краткотрайното приспособенчество винаги води до своя по-лош дългосрочен вариант.“

Проповедникът в Аракийн

През нощта Лито се бе изкачил заедно със Стилгар до тясната тераса в билото на онази ниска оголена скала, която всички в Сийч Табър наричаха Служителят. Под намаляващата светлина на Втората Луна(*) от терасата се откриваше панорамна гледка към Защитната стена с връх Айдахо на север, Голямата низина на юг и хълмистите дюни в източна посока към Хабания Ридж. Южният хоризонт бе скрит от носещ се в спирала прах, явно подхванат от буря. Лунната светлина бе сякаш матирала короната на Защитната стена.

Стилгар беше дошъл против желанието си, присъединил се все пак към загадъчната и рискована постъпка, защото Лито успя да събуди неговото любопитство. Каква бе нуждата да прекосяват пясъчното пространство през нощта? Момъкът бе го заплашил, че ще се измъкне и ще отиде сам, ако той не се съгласи. Но начинът, по който бяха постъпили, го притесняваше силно. Две толкова важни мишени — сами през нощта!

Лито прилекна с прибрани крака, обърнат на юг към ниското равнинно пространство. От време на време първаше силно коляното си в знак на неудоволствие.

Стилгар чакаше. Биваше го да чака мълчаливо, застанал на две крачки встрани от своя повереник; бе скръстил ръцете си, а робата му се полюшваше леко от нощния ветрец.

За Лито прекосяването на пясъка бе реакция на обхваналата го тиха безнадеждност, на потребността да потърси преподреждане на нещата в живота си, и то в един мълчалив вътрешен конфликт, на опасността от който Ганима повече не можеше да се излага. Той бе планирал пътуването така, че Стилгар да го придружи, защото съществуваха някои неща, които именно Стил трябваше да знае, подготвяйки се за предстоящите дни.

Лито отново перна силно коляното си. Наистина бе трудно да се открие началото! Понякога се чувстваше като продължение на безбройните други животи, всички еднакво реални и нетърпящи отлагане — като неговия. В потока от тези животи нямаше край, нямаше осъществяване, а само едно извечно начало. Можеха да бъдат оприличени на тълпа, която в неспирен многоглас настояваше и изискваше от него, сякаш бе прозорец, през който всеки иска да надникне. Точно в това се състоеше опасността, поразила Алая.

Лито се вгледа в далечните, посребрени от луната останки от отминалата буря. Напреко през равнината се проточваха извивките и симетричните дипли на дюните: ситни силициеви зрънца, отмерени от бурните ветрове и застинали като спрели вълни. Почувства се хванат в капана на тези, сякаш безкрайни мигове, непосредствено преди зазоряването. Времето го притискаше. Вече бе дошъл месец акад и зад него се намираше последният отрязък от едно безкрайно чакане: дълги горещи дни и сухи ветрове, както и нощи, подобни на тази, изпълнени с внезапни пориви и протяжни повеи от земите на Хокблед, подобни на пещи. Той погледна през рамо към Защитната стена — същинска начупена линия под звездната светлина. Отвъд тази стена, в северния синк(*), бе фокусът на неговите проблеми.

Още веднъж обходи с поглед пустинята. И докато се взираше в топлия мрак, денят дойде — слънцето се издигна иззад скосените ръбове на стените от прах, обагряйки в жълто пурпурното северно сияние, останало от бурята. Той затвори очи в желанието си да разбере как би изглеждал този ден, наблюдаван от Аракийн; градът се появи като картина в съзнанието му — разпръснати във всички посоки

къщици между светлината и новите сенки. Пустиня... къщурки... пустиня... къщурки...

Когато отвори очите си, остана само пустинята — ширнал се простор с цвят на къри, подритван от вятъра пясък. Маслените сенки в основата на всяка дюна бяха сякаш лъчите на току-що отминалата нощ. Те свързваха едното време с другото. Продължи да мисли за нощта, приседнал със свити под себе си крака; до него бе неуморимият Стилгар, по-възрастният от двамата, който сега недоумяваше за продължаващото мълчание и за все още необяснените причини, наложили нощната разходка. Стилгар не можеше да няма спомени от предишни изминавания на същия път със своя обичан Муад'Диб. Дори сега найбът внимателно оглеждаше наоколо с поглед, търсещ евентуални опасности. Не обичаше откритите пространства, особено пък през деня. И в това отношение бе истински свободен от старите времена.

Лито с неохота се разделяше с мисълта за отиващата си нощ и за усилията при прекосяването на пясъчното пространство. След като стигнаха до скалните образувания, мракът възприе отново своя познат спокоен образ. Момчето споделяше страховете на Стилгар от деня. Чернотата бе винаги само чернота, дори и изпълнена с купища страхотии. Докато светлината би могла да бъде много неща. В нощта бе скрит познатият дъх на страха, тогава очертанията се сливаха и всичко се усилваше — тръните ставаха по-остри, а ножът режеше по-добре. Ала страхотиите на деня можеха да бъдат още по-големи.

Стилгар се окашля.

Лито заговори, без да се обръща.

— Стил, изправен съм пред много сериозно затруднение.

— Така и предполагам — чу тихия и внимателен отговор до себе си.

В думите на детето обезпокоително бе прозвучал гласът на бащата. Това бе някакво забранено за достъп тайнство, при което у найба отзвънна нотка на отвращение. Свободните познаваха страхотиите на обладаването от нечий дух. Обладаните биваха убивани, а водата им се изливаше върху пясъка, за да не отрови съдържанието на племенния резервоар. Мъртвите трябваше да останат мъртви. Бе напълно възможно някой да се превъплъти в дете, но децата нямаха право да възприемат формите на собственото си минало.

— Моето затруднение идва от това, че баща ми е оставил много неща недовършени — каза Лито. — Особено пресечната точка на нашите животи. Стил, Империята не може да продължи по този път, без да бъде намерен подходящ фокус. Разбираш ли, говоря за живота? За живота, а не за смъртта.

— Веднъж, когато бе обезпокоен от някаква своя визия, баща ти ми говори в същия дух — отвърна Стилгар.

Лито долови изкушението да пропусне покрай себе си този повдигащ въпроси страх, като си послужи с лековато измъкване, например с предложението да прекратят своя пост. Усети, че е много гладен. Бяха се хранили вчера по обяд и той самият бе настоял да не приемат храна през цялата нощ. Сега обаче го измъчваше глад от друго естество.

Бедата в моя живот е свързана с това място — помисли той. — Не съществува нищо, сътворено предварително. Просто се връщам назад и назад, и назад, докато разстоянията в далечината се слоят и изчезнат. Не мога да зърна хоризонта. Не мога да видя Хабания Ридж. И няма как да открия изначалната точка на първото изпитание.

— Наистина не съществува нищо, което да замени прорицанието — каза Лито. — Може би ще трябва да рискувам с подправка.

— И сам да унищожиш себе си, както постъпи баща ти, така ли?

— Типична дилема.

— Веднъж той сподели с мен, че прекомерно пълното познаване на бъдещето означава да останеш заключен в това бъдеще, без каквато и да е възможност за промяна.

— Ето и парадокса, който е основният наш проблем — кимна Лито. — Пророчеството е прекалено фино и мощно средство. Бъдещето се превръща в настояще. Да бъдеш зрящ в земята на слепци носи своите рискове. Ако се опиташ да разкажеш на слепаца това, което виждаш, склонен си да забравиш, че той разполага с присъщата му вътрешна интуиция и способности, които се определят от самата слепота. Те са като мощна машина, движеща се по свой собствен път. Имат особена енергия, както и странни фиксидеи. Страх ме е от слепците, Стил. Ужасявам се от тях. Те с такава лекота сричат всичко по пътя си.

Стилгар се загледа в пустинята. Лимоненожълтата зора се превръщаше в стоманеносив ден.

— Защо дойдохме тук? — попита той.

— Защото исках да видиш мястото, където мога да умра.

Свободният видимо се напрегна.

— Значи си имал видение, така ли?

— Може би само сън.

— Защо дойдохме на това опасно място? — повтори Стилгар и тревожно погледна към своя повереник. — Нека веднага се върнем.

— Стил, няма да умирам днес.

— Тъй ли? Тогава каква бе тази визия?

— Видях три пътеки — отвърна Лито, а гласът му прозвуча с приспивния звук на спомена. — Едно от бъдещите развития изисква от мен да убия нашата баба.

Наибът хвърли бърз поглед към Сийч Табър, сякаш се боеше, че лейди Джесика може да ги чуе дори през голямото пясъчно разстояние.

— Защо?

— За да не изгубим монопола върху подправката.

— Нищо не схващам.

— Нито пък аз. Но това е идеята в моя сън, когато си служи с ножа.

— Аха!

Стилгар добре разбираше какво означава да си послужиш с ножа. Пое дълбоко дъх и запита:

— А втората пътека?

— Гани и аз се оженваме и разрешаваме въпроса с кръвната линия на рода Атрейдски.

— Пфууу! — изхвърли шумно въздуха от гърдите си свободният, изразявайки по такъв начин своето дълбоко възмущение.

— В древността царските особи редовно са прибегвали към това — рече Лито. — Но ние решихме да не го правим.

— Предупреждавам те да постоянстваш докрай в този смисъл!

В думите на Стилгар се долови сянката на смъртта. Законът на свободните наказваше кръвосмешението със смърт на триногата за бесене. Той прочисти гърлото си и попита:

— А третата пътека?

— Призован съм да сваля баща си от сегашната му висота до равнището на нормалния човек.

— Муад'Диб бе мой приятел — глухо рече Стилгар.

— Той беше твоят бог! А аз трябва да сторя за него обратното на обожествяването.

Свободният се обърна с гръб към пустинята, загледан към оазиса на своя любим Сийч Табър. Разговор от подобно естество винаги го разстройваше дълбоко.

Лито долови миризмата на пот, разнесла се след раздвижването на Стилгар. Изкушението да избегне думите, които трябваше да каже на това място, бе особено силно. Те можеха да разговарят цял ден, прехвърляйки се от конкретно към абстрактно, сякаш не трябваше да вземат определени от реалността решения за неотложните потребности, пред които бяха изправени. А нямаше никакво място за съмнение, че династията Корино е реална заплаха за точно определени животи — неговия собствен и на сестра му Гани. Всичко, извършено от Лито в настоящия момент, задължително следваше да бъде претеглено спрямо потребностите. Веднъж Стилгар бе гласувал за убийството на Фарад'н, настоявайки за по-финия вариант на чомърки — отрова в питие. Известно бе предпочитанието на Фарад'н към хубавите напитки. Но предложението не бе прието.

— Стил, ако умра тук — рече Лито, — трябва да се пазиш от Алая. Тя вече не е твой приятел.

— Какви са тези приказки за смърт и за леля ти? — не можа да сдържи възмущението си Стилгар. Убийство на лейди Джесика! Пази се от Алая! Ако умра тук!

— Дребните хора правят всичко, което тя заповяда — продължи спокойно Лито. — Не е нужно властелинът да бъде пророк. Дори не и богоподобен. За един господар е необходимо само да бъде чувствителен. Доведох те тук с мен, за да обясня какво е нужно на нашата Империя. Не й трябва нищо друго, освен добро управление. То не зависи от закони или прецеденти, а от личните качества на този, който управлява.

— Регентството достатъчно добре се справя със задълженията си — отвърна Стилгар, — Когато навършиш необходимата възраст...

— Аз съм на необходимата възраст! Аз съм най-възрастният от всички тук! Ти си едно подсмърчащо хлапе в сравнение с мен. Спомням си за времена, отминали преди повече от петдесет века. Хайде де! Мога да ти разкажа за свободните, още когато те бяха при Тургрод.

— Откъде ти хрумват такива фантасмагории? — попита със стоманен тон Стилгар.

И защо, наистина? — каза си Лито. Струваше ли си да се връща към спомените от онези векове? Неговият неотложен проблем бяха днешните свободни, повечето от които си оставаха полуопитомени диваци, склонни да се присмиват на изпадналата в беда невинност.

— Кристалният нож изчезва при смъртта на своя притежател — промълви Лито. — Муад'Диб изчезна. Защо свободните са все още живи?

Това бе една от внезапните промени на хода на мисълта, които безкрайно объркваха Стилгар. Не знаеше какво да каже. Изречените думи явно имаха смисъл, ала той му се изплъзваше.

— От мен се очаква да стана император, но аз съм длъжен да бъда слуга. — Лито погледна през рамо към наиба и продължи: — Моят дядо, чието име нося, прибави нови слова към казаното, от него: „Ето ме тук; и тук оставам.“

— За дука това бе единствено възможното — отговори Стилгар.

— Много точно казано, Стил. Аз също нямам друга възможност. Длъжен съм да бъда император по рождение поради това, че правилно схващам положението на нещата. Дори зная от какво най-много се нуждае Империята.

— Думата „наиб“ също е запазила някогашното си значение, а то е „слуга на сийча“.

— Спомням си как са те подготвили, Стил — кимна Лито. — За да бъде добре управлявано, племето задължително трябва да има на разположение начини, с помощта на които да подбира мъжете, чийто живот следва да показва какво представлява доброто управление.

— Ще облечеш императорската мантия, ако ти подхожда. Но преди това трябва да докажеш, че можеш да си господар!

Думите сякаш избликнаха от дъното на стилгаровата душа на свободен.

Изненадан, Лито се разсмя и каза:

— Стил, нима се съмняваш в моята искреност?

— Не, разбира се.

— А в моето наследствено право?

— Ти си този, който си.

— Следователно мярка за искреността ми е дали постъпвам така, както очакват от мен. Прав ли съм?

— Да, така е прието при свободните.

— Излиза, че аз не мога да имам чувства и мисли, които определят моето поведение, така ли?

— Не разбирам какво...

— Следователно за мен ще съдят по това, дали винаги постъпвам, както е прието за правилно, независимо от цената, която трябва да платя; за да потисна своите желания.

— Младежо, именно това е същността на самоконтрола.

— Младеж! — поклати глава Лито. — О, Стил, ти ми предлагаш ключа към рационалната етика на властта. От мен се иска винаги да бъда един и същ и всяко мое действие да се корени в традициите на миналото.

— Точно така и трябва да бъде.

— Но моето минало достига много по-дълбоко от твоето!

— Има ли някакво...

— Стил, за мен не съществува първо лице и единствено число. Аз съм многократно възпроизвеждана личност, чиито спомени за някогашните традиции са много по-стари, отколкото можеш да си представиш. Това е моят голям товар, Стил. Аз съм ориентиран към миналото. Преливам от вродено познание, противопоставящо се на новото. И все пак Муад'Диб промени всичко това.

Той посочи към пустинята; жестът на ръката му обхвана и Защитната стена зад него.

Стилгар се обърна към нея. Под стената имаше селце, още от времето на Муад'Диб; в неговите къщи живееха хората, които помагаша за разширяването на растителния живот в пустинята. Наибът се загледа в сътворената от човека промяна — натрапване на околния пейзаж. Промяна? Да. Имаше някаква особена подреденост в селото; то внушаваше истинност, която той чувстваше като обида. Продължи да гледа мълчаливо, без да обръща внимание на драскащите песъчинки под влагосъхраняващия си костюм. Селцето бе оскърбление за онова, което е била някога тая планета. Внезапно Стилгар изпита желание за ревяща вълна от вятър, който да изскочи иззад дюните, да се понесе над тях и да погълне цялото това място. Вълнението му го накара да залитне. Лито рече:

— Стил, забелязваш ли, че новите влагосъхраняващи костюми са нехайно изработени? Загубата на влага от нас е прекомерно голяма.

Едва се сдържа да попита: Не го ли казах? Вместо това промърмори:

— Нашите хора са все по-зависими от хапчетата.

Лито кимна в знак на съгласие. Хапчетата променяха телесната температура и ограничаваха загубата на влага. Бяха по-евтини и улесняваха движенията в сравнение с влагосъхраняващите костюми. Но натоварваха своя потребител с други неблагоприятия, между които бе тенденцията към забавена реакция, а понякога и замъгляване на зрението.

— Това ли е причината за нашето пътуване? — попита Стилгар.
— Тук ли трябваше да обсъждаме качеството на влагосъхраняващите костюми?

— А защо не? — отвърна с въпрос Лито. — След като не приемаш онова, за което съм длъжен да говоря.

— Добре, защо трябва да се пазя от своята леля?

Гневът бе изострил гласа му.

— Защото тя залага на желанието на старите свободни да се противопоставят на промяната... за да въведе много по-страшна промяна от тази, която можеш да си представиш.

— От нищото правиш нещо! Тя е истинска свободна.

— Истинският свободен държи на миналото, а аз имам древно минало. Стил, ако освободя напълно тази настойчива склонност, ще трябва да поискам плътно затворен живот в общество, което се движи единствено по отъпканите свещени пътища. Миграцията ще трябва да подлежи на стриктен контрол, тъй като тя подхранва нови идеи, а новите идеи заплашват цялостната структура на обществения живот. Всеки малък планетарен полис ще трябва да следва собствения си път, за да се превърне в единственото, което може да бъде. И в крайна сметка Империята ще се срина под собствената си тежест, предизвикана от огромните различия.

Стилгар опита да преглътне, но гърлото му бе засъхнало. Изречените думи безусловно можеха да бъдат и на Муад'Диб. В тях се долавяше шумът на неговия глас. Те бяха чудновати, плашещи. Но ако някой тръгне по пътя на промените... Той поклати глава.

— Стил, миналото може да покаже правилната посока само ако човек живее в него и обстоятелствата не се променят.

Не му оставаше нищо друго, освен да се съгласи, обстоятелствата със сигурност се бяха променили. Как би трябвало да се действа в подобна обстановка? Погледна към Лито, взиращ се в пустинята, но явно без да я вижда. Натам бе тръгнал Муад'Диб. Равнината се изпълваше със златисти сенки, докато слънцето се изкачваше нагоре; виждаха се и пурпурните извивки на пясъчни поточета, с гребени от прах. Пепелявата мъглявина, обичайно увиснала над Хабания Ридж, сега бе прозрачна в далечината; а там, сред пустинята, очите му съзерцаваха познатата картина на сنيшаващите се една след друга дюни. В мъгливата, трептяща от топлина мараня, той виждаше растенията, които се промъкваха към границата, очертана от пясъците. Муад'Диб бе станал причина животът да се разпростре из този отдалечен и запустял край. Бакъреночервени, златни и алени цветове; жълти, ръждиви и червеникавокафяви оттенъци; сивозелени листа, високи стръкове и остро очертани сенки на храсти — всичко това сякаш трептеше и се движеше в изпаренията на утрото. Най-сетне Стилгар се обади:

— Аз съм само един вожд на свободните, докато ти си син на дук.

— Без да знаеш какво казваш, ти го каза — отзова се Лито.

Стилгар леко се начумери. Някога, много отдавна, Муад'Диб го бе сгълчал по същия начин.

— Стил, нали си спомняш? — подхвана момчето до него. — Бяхме под Хабания Ридж, сигурно не си забравил и сардукарския капитан Арамшам. Той уби свой приятел, за да се спаси. В този ден ти многократно настояваше да се запази животът на сардукарите, видели нашите тайни пътища. А накрая рече, че те неминуемо ще разкрият това, което вече знаят, така че трябва да бъдат убити. Тогава баща ми отбеляза: „Без да знаеш какво казваш, ти го каза.“ Ти се обиди. Отговори му, че си само обикновен вожд на свободни. А дуковете са длъжни да знаят неизмеримо по-важни неща.

Стилгар сепнато погледна към Лито. Бяхме под Хабания Ридж! Ние! Това дете, дори още незаченато тогава, помнеше подробно всичко случило се в него ден. Ето още едно доказателство, че атреидите не можеха да бъдат преценявани по обичайните стандарти.

— А сега ще ме слушаш какво казвам аз — натърти Лито. — Ако умра или изчезна в пустинята, трябва да избягаш от Сийч Табър. Заповядвам ти. Трябва да вземеш със себе си Гани и...

— Все още не си мой дук! Ти си само едно... дете!

— Аз съм зрял човек в тялото на дете — отвърна Лито. Посочи надолу към тясна цепнатина в скалите под тях. — Ако умра тук, ще бъде именно на това място. Ще разбереш по кръвта. И вече ще знаеш. Вземи сестра ми и...

— Удвоявам пазачите ти — отвърна Стилгар. — Повече няма да идваш насам. Сега тръгваме и...

— Стил! Не можеш да ме задържиш. Върни отново назад времето към Хабания Ридж. Спомняш ли си? Преработващият комбайн(*) бе ей там в пясъка, а приближаваше един творец-вестител(*). Никаква възможност за спасяването на комбайна от червея. На баща ми му стана неприятно, че не може да запази машината. А Гърни мислеше само за хората, които бе изгубил долу в пясъците. Спомняш ли си какво каза той? „Баща ти трябваше да се загрижи повече за хората, които не можа да спаси.“ Стил, заповядвам ти да спасяваш хората. Те са по-важни от вещите. А Гани е най-скъпоценното нещо, защото, ако ме няма мен, тя е единствената надежда на атреидите.

— Повече не искам да те слушам — каза Стилгар.

Той се обърна и заслиза по скалите към оазиса зад пясъчното пространство. Чу как Лито го последва. Когато мина покрай него, момчето се обърна и подметна:

— Стил, забелязваш ли колко са хубави тази година младите жени?

„Животът на отделния човек, като и животът на едно семейство или дори на цял народ, се запазва като памет. Моят народ е длъжен да стигне до тази мисъл като част от своя процес на съзряване. Хората от този народ представляват единен организъм; в своята съхраняваща се памет той натрупва все повече и повече опит от преживените животи, който се събира в склада на подсъзнанието, Човечеството се надява да се възползва от събрания материал, когато това се наложи в непрестанно изменящата се вселена. Ала по-голямата част от натрупаното може и да бъде разпиляна от сляпата игра на случая, наречена «съдба». Значителен дял може и да не бъде включен във взаимоотношенията на еволюционния процес и по този начин да не му бъде дадена оценка; така той не влиза в потока на онези промени на околната среда, които оказват своето въздействие върху живата плът. Човешкият род може да забравя! Именно тук изпъква особено ценното качество на Куизъц Хадерах за което в «Бин Джезърит» не са подозирали — Куизъц Хадерах никога не забравя.“

Книгата на Лито по Харк ал-Ада

Стилгар не можа да си обясни причината, но според него случайното подмятане в последните думи на Лито бе особено смущаващо. То не престана да дълбае съзнанието му през целия път из пясъчното пространство до Сийч Табър, като изпъкваше пред всичко, което Лито бе вече казал горе при Служителя.

Да, тази година младите жени на Аракис бяха много хубави. Също и младите мъже. Техните ведри лица светеха от обилната вода. Очите им гледаха надалече. Нерядко без никаква преструвка показваха лицата си извън маските на влагосъхраняващите костюми и виещите се тръбички на запушалките за носа. Често пъти дори не обличаха костюмите на открито, като отдаваха предпочитание на новите дрехи,

които с трептенето си загатваха за гъвкавостта на намиращите се под тях млади тела.

Тази човешка хубост изпъкваше ярко на фона на красивия пейзаж. В сравнение с някогашната Аракис, сега сетивата оставаха направо омагьосани от гледката на мъничка група зелени клони, израсли тук-там посред червеникавокафявите скали. А гъстонаселените лабиринти от времето на голямата пещера-метрополия, с изкусно изработените влагоуплътнители на всеки вход, се превръщаха в села, построени на открито и в много случаи от кирпич. От кирпич, представяте ли си!

Защо ли пожелах унищожаването на селото? — зададе сам на себе си въпрос Стилгар и се спъна, както крачеше.

Той знаеше, че е от отмиращата порода хора. Старите свободни хлипаха от почуда при вида на необичайното изобилие на тяхната планета — водата се пилееше, само за да омекоти пръстта на тухлите за строеж. Водата, необходима за построяването на едно-единствено жилище, можеше да поддържа почти година живота на цял заслон.

Нещо повече. Тези сгради бяха снабдени с пропускащи светлината прозорци, през които влиаха слънчевите лъчи, сушители на намиращите се вътре човешки тела. И прозорците се разтваряха..

Новите свободни, в своите изградени от кал домове, можеха да гледат пейзажа. Вече не бяха скупчени в сийча. Заедно с вълнението, с което очите се взираха в чудните гледки, се раздвижваше и въображението. Стилгар долавяше всичко това. Неподозираните преди възможности за наблюдение на околния свят подтикваха свободните към останалата част от Империята, зовяха ги към неограниченото пространство на космоса. Някога те бяха привързани към бедната на вода Аракис, бяха роби на горчивите, но неотложни потребности на бита. Не споделяха либерализма на лишените от предразсъдъци обитатели на повечето планети в рамките на Империята.

Стилгар не можеше да не съпоставя промените със собствените си страхове и съмнения. В отдавна отминалите дни бе наистина рядкост на някой от свободните дори да хрумне възможността за напускане на Аракис, с цел да започне нов живот в богатите на вода други светове. На тях дори не им бе разрешено да сънуват бягството.

Той се загледа в гърба на Лито, защото момчето вървеше пред него. Лито бе говорил за забраната на пътуванията извън Дюн. Тази

забрана беше реалност и за повечето от обитателите на други светове, дори когато сънят представляваше разрешен предпазен вентил. Но планетарното крепостничество бе отбелязало своя връх тук, на Аракис. Свободните се бяха обърнали навътре към себе си, бяха препречили пътищата пред полета на мисълта така, както някога бяха затворили всички отвори на пещерните си обиталища.

Истинското значение на сийча — убежище във време на беди — бе изопачило същността си и се бе превърнало в ужасен затвор за един цял народ.

Лито каза истината — Муад'Диб промени всичко това.

Стилгар се почувства изоставен и без посока. Долавяше срутването на древните кумири и вярвания. Новият взор, отправен навън, бе породил нов живот, който искаше да се измъкне от затвора на въздържанието и ограничаването.

Колко хубави са тази година младите жени.

Старите пътища и начини (моите пътища! — призна той) бяха принудили народа му да забрави за собствената си история, с едно-единствено изключение — събитията, които напомняха за непосилно тежък труд. Старите свободни можеха да научат нещо от историята благодарение само на своята непрестанна миграция, на бягството от едно гонение към друго. Управниците на планетата от миналото бяха следвали стриктно отдавна установената политика на Империята, потискайки творческото начало, както и всяка проява на напредък и еволюционно развитие. Преуспяването и благоденствието бяха заплаха за същата тази Империя, за изпълнителите и крепителите на властта.

Стилгар внезапно бе поразен от мисълта, че всичко премислено от него сега е не по-малко опасно, отколкото бяха строежите на Алая.

Когато отново се препъна, забеляза, че продължава да изостава от Лито.

Старите утъпкани пътища и древните религии казваха, че няма никакво бъдеще, а само безкрайно настояще. Стилгар осъзна, че преди Муад'Диб свободните бяха привикнали да вярват в несполуката и поражението, никога в победата. Е... бяха повярвали в Лайът-Кайнс, но той постави промяната на една скала във времето, равна на четирийсет поколения. Това не бе никакво постижение, а само мечта за нещо, която отново налагаше непрестанно вглеждане във вътрешния свят.

Муад'Диб бе променил всичко това!

По време на джихада свободните бяха научили много за предишния падишах-император Шедъм V. Осемдесет и първият падишах от династията Корино, владетел на Златния лъвски трон, установил пълна власт върху цялата Империя от безчислен брой светове, бе използвал Аракис като пробен полигон за различни варианти на упражняване на властта, които се бе надявал да приложи и в останалите части от владенията си. Господарите на планетата Аракис се бяха постарали да отгледат един постоянен песимизъм, за да укрепят основата на собствената си власт. Нещо повече, те бяха изградили в себе си увереността, че всички обитатели на този свят, дори волните свободни, са добре запознати с многобройните неправди и практически неразрешими проблеми, така че са привикнали да мислят за себе си като за безпомощни хора, които няма на какво да се надяват.

Колко хубави са тази година младите жени!

Взрян в гърба на крачещия пред него Лито, Стилгар се замисли за начина, по който младежът бе предизвикал всичките тези разсъждения, изричайки една простичка истина. След неговите думи, той самият се улови как разглежда Алая и собственото си място в Съвета от напълно различен ъгъл.

Алая много обичаше да повтаря, че старите начини бавно отстъпват пред новото. Стилгар винаги бе разбирал недостатъчната увереност, която можеше да вдъхне това твърдение. Промяната бе опасна. Фантазията следва да бъде потисната. Индивидуалната сила на волята трябва да бъде отречена. За какво друго можеше да служи жречеството, освен да отслабва силата и волята на отделния човек?

Алая винаги бе казвала, че възможностите за открито съперничество и конкуренция трябва да бъдат ограничавани до подходящо за контрол ниво. Това означаваше, че постоянната заплаха от технологично усъвършенстване би могла да се използва единствено за удържане на населението и неговите миграции в подходящи рамки, тоест за същото, за което бе служила и на предишните господари. Всяка позволена технология трябваше да е в съответствие с ритуала. В противен случай... В противен случай...

Стилгар отново се препъна. Бе стигнал до каната и видя Лито, който го чакаше под кайсиевата градина, засадена покрай течащата

вода. Чу шума от стъпките си в неокосената трева.

Неокосена трева!

На какво да вярвам? — запита се сам той.

За свободен от неговото поколение бе редно да вярва, че отделната личност винаги трябва да долавя обсега на собствените си ограничения. Традициите безспорно бяха най-надеждният регулатор в едно уверено в сигурността си общество. Хората бяха длъжни да знаят границите на своето време, на своята общност, на прилежащата им територия. Нима сийчът не бе достатъчно подходящ модел на мисловния процес като цяло? Усещането на определено ограничение трябваше да обхване, да попие във всеки възможен избор на отделната личност, независимо дали ставаше дума за семейна среда, за обществена група или за което и да е от начинанията на дадено правителство.

Стилгар спря и се вгледа в Лито. Момчето го очакваше с усмивка.

Дали знае за бъркотията в главата ми? — зачуди се найбът.

И старият свободен се опита да се върне към традиционните въпроси и отговори в катехизиса на своя народ. Всяка страна на битието изискваше отделна форма, вродено и присъщо движение в кръг, на базата на потайно вътрешно познание за подходящото и неподходящото в случая. Моделът на живота на отделния човек, на общността, на всеки елемент от цялото, стигайки чак до и дори отвъд върховете на властта — този модел следваше самия сийч и неговия двойник в пясъка Шай-хулуд. Гигантският червей наистина бе най-страховитото създание, но когато бе заплашен, той също се криеше в недостъпни дълбини.

Промяната е опасна! — припомни си Стилгар.

Да, еднообразието и неизменното състояние бяха най-важните цели на властта.

Ала младите мъже и жени бяха хубави.

И те му напомняха за думите на Муад'Диб, когато бе детрониран Шедъм V: „Моята цел не е дълъг живот за императора, а продължителен живот за Империята“

Не беше ли същото, което се опитвах да кажа на себе си? — запита се Стилгар.

Той тръгна отново в посока към входа на заслона, малко вдясно от Лито. Младежът насочи крачките си така, че да го пресрещне.

Стилгар си припомни още нещо, което бе казал Муад'Диб: „Също като хората, които се раждат, съзряват, размножават се и умират, постъпват и обществата, и цивилизациите, и тези, които ги управляват“

Опасна или не, промяната бе неизбежна. Красивите млади от свободните го знаеха. Сега те можеха да погледнат навън и да я видят, за да се подготвят за нея.

Наибът бе принуден да спре. Трябваше или да го стори, или да връхлети върху Лито.

Момчето го погледна важно, като мъдрец, и рече:

— Нали виждаш, Стил? Традицията не е абсолютно единственият водач, както ти мислеше.

„Свободният умира, когато прекалено дълго е далеч от пустинята; ние наричаме това «водната болест».“

Коментар на Стилгар

— Трудно ми е да го поискам от теб — каза Алая. — Но трябва да съм сигурна, че децата на Пол ще наследят Империята. От Регентството не се очаква нищо друго.

Тя се обърна, тъй както бе седнала пред огледалото, привършвайки сутрешния си тоалет. Погледна своя съпруг, за да види доколко възприема нейните думи. Дънкан Айдахо наистина заслужаваше твърде внимателно проучване; нямаше никакво място за съмнение, че той се бе превърнал в нещо много по-фино и по-опасно от някогашния учител по фехтовка на династията на атреидите. Външният му вид не се бе променил — тъмночерна коса падаше над изсечените мургави черти на лицето, но в дългите години, последвали пробуждането му като гола(*), той бе преминал през значително вътрешно преобразяване.

И сега тя се питаше, както го бе правила много пъти, какво се крие зад загадъчната му усамотеност, като се бе родил отново след смъртта си. Преди тлейлаксиянците да бяха претворили на дело собственото си изискано умение, реакциите и постъпките на Дънкан бяха отчетливо белязани с типичното за човек като него: вяръност, фанатична преданост към моралния кодекс на неговите праотци-наемници, лесна гневливост и бързо успокояване. Бе непреклонен в своята решимост да отмъсти на династията Харконен. И бе загинал, за да спаси Пол. Но онези от Тлейлакс бяха взели трупа му от сардукарите и с помощта на своите хитроумни приспособления за регенерация бяха създали зомбиран катрундо — действителната плът на тялото на Дънкан Айдахо, но нито следа от неговата съзнателна памет. Той бе подготвен и обучен като ментат и изпратен на Пол за подарък — човек с възможностите на компютър, фин инструмент със закодиран и непреодолим хипнотичен импулс да убие своя притежател. Плътта на Дънкан Айдахо бе устояла на този импулс и след почти

смъртоносен стрес той отново се бе върнал към предишното си минало.

Алая отдавна бе решила, че е опасно да го приема като стария Дънкан. По-добре бе да мисли за него като за Хейт — името му на гола. Много по-добре. Особено важно беше той да не долови с абсолютно нищо присъствието на барон Харконен в нейното съзнание.

Дънкан също забеляза, че Алая го следи внимателно и се извърна. Любовта не можеше да скрие настъпилите в нея промени, нито пък мотивите, които я движеха. Многофаетните метални очи, дадени му на Тлейлакс, бяха безмилостни със своята способност да долавят промяната. И сега те я представяха като алчна и в известен смисъл злорадстваща — една почти мъжка фигура, която не можеше да понася.

— Защо се обърна? — попита Алая.

— Длъжен съм да мисля за това — отговори той. — Лейди Джесика е от... атреидите.

— А ти си верен на династията на атреидите, не на мен — нацупи се Алая.

— Не ме анализирай така, както ти подсказва някакъв временен каприз — каза Айдахо.

Алая сви устни. Дали не бе направила прекалено бърз ход?

Дънкан прекоси помещението до наблюдателния отвор, от който се виждаше едно от ъгловите окончания на площада пред Храма. Сега там отново прииждаха богомолци, а аракийнските търговци бавно се скупчваха около тях като шайка хищници, решили да задоволят глада си със стадо безобидни зверове. Той съсредоточи вниманието си върху открояваща се сред другите група търговци, които носеха кошници, изработени от ликото на подправката. Само на крачка ги следваха наемници от свободните. Пробиваха си път през струпващата се тълпа, без да демонстрират сила с движенията си.

— Продават парченца гравирани мрамор — рече Дънкан и посочи надолу. — Чула ли си вече? Поставят късчетата в пустинята, за да ги издълбаят бушуващите пясъци. Понякога върху камъка остават интересни шарки. Според търговците те са нова форма на изкуство — оригинални гравюри от бурите на Дюн върху мрамор. Миналата седмица купих една от тях, златно дърво с пет пискюлчета. Чудесна е, само че много крехка.

— Не променяй темата — каза Алая.

— Не съм я променил — отвърна той. — Красиво е, но не е произведение на изкуството. Людете създават своите творения с вътрешен огън и по пътя на собствената си воля. — Той постави дясната си ръка върху подпрозоречната дъска. — Близнаците мразят този град и аз мисля, че разбирам защо.

— Не виждам връзката — рече Алая. — Отвличането на майка ми не е действително отвличане. Тя ще бъде в безопасност като твоя пленница.

— Този град бе построен от слепеца — натърти Дънкан. — Знаеш ли, че миналата седмица Лито и Стилгар са излезли от Сийч Табър в пустинята? Нямамо ги е цялата нощ.

— Докладваха ми — отговори Алая. — Колкото до тези дрънкулки от пясъка, искаш ли да забраня тяхната продажба?

— Няма да бъде добре за търговията — каза той, като пак се обърна. — Знаеш ли какво разбрах от Стилгар, когато го попитах защо са тръгнали през пясъците в тази посока? Каза ми, че Лито поискал да общува с духа на Муад'Диб.

Алая почувства внезапния леден допир на панически страх и погледна към огледалото, изпитвайки остра нужда от опора. Лито не би рискувал да напусне заслона през нощта заради подобна глупост. А дали не бе и заговор?

Айдахо скри очите си с длани, за да не я вижда, и рече:

— Стилгар сподели, че е отишъл с Лито, тъй като все още вярва в Муад'Диб.

— Разбира се, че вярва!

Айдахо се засмя глухо и добави:

— Не отрече, че причината все още да вярва е фактът, че Муад'Диб винаги е защитава обикновените хора.

— Защо ми го казваш? — попита Алая с неприкрит страх в гласа си.

Айдахо свали ръка от очите си и напомни:

— Вече казах, че това е трябвало да те накара да се почувстваш обикновен човек.

— Дънкан! Подобна игра е опасна. Да подмамваш този наиб е все едно да разбуждаш звяр, който може да унищожи всинца ни.

— Той все още вярва в Муад'Диб — повтори Айдахо. — Ето къде е нашата защита.

— Какво отговори Стилгар?

— Че е наясно със себе си.

— Естествено.

— Не... Не вярвам. Тези, които хапят, имат доста по-големи зъби от неговите.

— Дънкан, днес изобщо не те разбирам. Поисках от теб да свършиш нещо много важно, нещо с решаващо значение за... Какви са тези несвързани приказки?

Колко сприхава бе станала! Той отново се обърна към прозореца.

— Алая, когато ме подготвяха за ментат... Много е трудно да се схване как трябва да се отнасяш със собствения си разсъдък. Първоначално научаваш, че умът се оставя да работи самостоятелно. Наистина е необичайно. Човек може да действа с мускулите си, да ги упражнява, да ги усилва, но умът работи самостоятелно. Понякога, след като си научил нещичко за него, той ти разкрива други неща, които никак не би искал да виждаш.

— Заради това ли се опита да засегнеш Стилгар?

— Стил не познава хода на своите мисли и затова ги оставя да се движат на самотек.

— Освен по време на оргията с мелинджа.

— Не, дори тогава. Именно това го прави наиб. За да бъде вожд на свободни, той трябва да ограничава и сдържа реакциите си. Да прави това, което очакват от него. След като го разбереш, ти вече ще познаваш Стилгар и ще можеш да определиш дължината на неговите зъби.

— Така постъпват свободните — кимна Алая. — Е, Дънкан, ще го направиш ли или не? Тя трябва да бъде похитена, но всичко следва да бъде извършено така, сякаш е дело на династията Корино.

Той не отговори, претегляйки нейния тон и доводите ѝ — тъй както би постъпил всеки ментат. Планът за похищение говореше за студенина и жестокост, чиято сила, след като вече бе станала известна и на него, направо го порази. Да рискува живота на майка си поради причини, последиците от които бяха толкова далечни?! Алая го мамеше. Може би слуховете за нея и Джавид бяха верни. Последната мисъл прониза като ледено острие стомаха му.

— Ти си единственият, комуто мога да се доверя — рече Алая.

— Знам — отвърна Дънкан.

Тя прие отговора му за съгласие и се усмихна в огледалото.

— Сигурно разбираш — продължи Айдахо, — че ментатът се научава да гледа на всяко човешко същество като на поредица от връзки.

Този път Алая не отговори. Седеше, уловена в потока на някакъв личен спомен, който извика объркано изражение на лицето ѝ. Айдахо я погледна през рамо и потръпна. Приличаше на жрица, която разговаря с чувани само от нея гласове.

— Връзки — прошепна той.

И помисли: Човек трябва да отхвърля старите страдания, както змията се изхлузва от предишната си кожа, но само за да се появят нови, с друго разположение и сила, а той да приеме техните ограничения. Същото бе и с формите на проява на властта — дори с Регентството. Старата власт може да бъде оприличена на опадала козина. Трябва да изпълня този план, но не по начина, по който го вижда Алая.

Тя помръдна рамене и каза:

— Лито вече не бива да излиза, както досега. Ще му направя забележка.

— Дори не и със Стилгар?

— Дори и с него.

Тя стана, отиде до Айдахо, който бе до прозореца, и го хвана за ръката.

Дънкан потисна тръпката си, свеждайки я до пресмятане, типично за ментат. Нещо в нея го отвращаваше.

Да, нещо в нея.

Не си позволи да я погледне. Долови дъха на смесицата от козметични средства и се изкашля, за да прочисти гърлото си.

Тя каза:

— Днес ще съм заета с огледа на подаръците от Фарад'н.

— Дрехите ли?

— Да. Нито едно негово дело не е такова, каквото изглежда на пръв поглед. А и сме длъжни да помним, че башарът му Тйеканик е отлично посветен в чомърки(*), чомъс(*) и всички останали тънкости на цареубийствата.

— Това е цената на властта — каза Айдахо, като леко се отстрани от нея. — Но да не забравяме, че ние сме в движение, мобилни сме, докато Фарад'н не е.

Тя огледа изваяния му профил. Понякога ѝ бе много трудно да долавя ходовете на неговия ум. Дали не мислеше, че само свободата на действията вдъхва живот на военната мощ? Наистина, животът на Аракис се бе задържал прекалено дълго в сигурността на застоя. Сетивата, веднъж заточени от повсеместните опасности, можеха да изгубят цялата си сила, когато бъдат оставени в бездействие.

— Да — каза Алая, — свободните са все още с нас.

— Ние сме в непрекъснато движение — повтори той. — Но би било глупаво да допуснем войските ни да се изродят в пехота.

Тонът на гласа му я обезпокои, затова тя натърти:

— Фарад'н ще си послужи с всичко, за да ни унищожи.

— А, ето каква била работата — рече той. — Сегашната мобилност на войските ни дава възможност за ценна инициатива, с която не разполагахме в миналото. Тогава спазвахме правилата на военната машина, кодирани от династията на атреидите. Винаги сме плащали прескъпо, а врагът е оставал да плячкосва. Разбира се, това ограничение вече го няма. Днес сме еднакво способни да се придвижваме — както атреидите, така и Корино.

— Организираме похищение на моята майка само за да я запазим от беда, а причината би могла да е всякаква — каза Алая. — Нали все още живеем съгласно онези установени някога правила!

Айдахо погледна изпод вежди към нея. Тя добре знаеше, какво я застрашава, когато подтиква един ментат да пресмята. Не си ли даваше сметка, какъв ще е резултатът от неговите изчисления? Все още... той я обичаше. Махна с ръка. Колко млада изглеждаше. Лейди Джесика бе права — Алая оставяше впечатлението, че не е остаряла нито ден през годините, когато не бяха заедно. Бе запазила нежните черти на своята бин-джезъритска майка, но очите ѝ бяха на атреидите — очи, които оценяваха и изискваха, също като тези на ястреба. Ала сега в тези очи бе спотаено още нещо, което говореше за жестока пресметливост.

Айдахо бе служил на рода на атреидите прекалено дълго, така че добре знаеше и силните, и слабите им места. Но това, което видя сега в погледа на Алая, бе ново. Атреидите можеха да водят непочтени битки с враговете си, но никога не бяха го правили със своите приятели и

съюзници, а още по-малко с членове на семейството. При атреидите това бе непоклатим закон — поддържай народа си с всички сили, като не пропускаш да му показваш, колко добре живее под твоята власт. Показвай обичта си към своите приятели с откритото си поведение. Туй, което сега целеше Алая, не бе типично за тях. Долавяше го с всяка клетка на своето тяло. Възприемаше несвойственото, чуждо поведение като чувствителен прибор.

Внезапно нервната му система на ментат прищрака към пълно осъзнаване на нещата, а мозъкът му се прехвърли в онази честота на вледенен екстаз, където времето не съществуваше; оставаше единствено пресмятането. Алая щеше да долови състоянието му, но не можеше да спре процеса. Той се остави във властта на започналите хладни изчисления.

И така — някакво отражение на лейди Джесика преживява някак си в съзнанието на Алая. Той го видя, както зърна и отражението на самия Дънкан Айдахо, преди да стане гола, съвършено застинало в собственото му съзнание. С Алая нещата бяха други, защото тя беше получила осъзнаване още преди своето раждане, а не като него — по време на регенерацията в резервоарите на Тлейлакс. Въпреки това Алая рискуваше живота на своята майка. Следователно не бе в контакт с недействителната Джесика в себе си. Беше напълно обладана от друг недействителен живот, изключващ всички останали.

Обладана!

Чужда!

Абоминация! Изчадие!

Понеже беше ментат, той отчете фактите, а сетне се обърна и към други аспекти на задачата, с която се бе заловил. Сега всички атреиди бяха на една планета. Дали династията Корино ще се осмели да атакува от космоса? Мисълта му мигновено огледа установените от практиката състояния.

Първо. Всички планети са уязвими при атака от космоса; сиреч — всеки генерален щаб ще се погрижи да изведе извън своята планета необходимите мощности за репресия и ответен удар. Фарад'н би следвало да знае, че атреидите не са пропуснали да вземат тази елементарна предпазна мярка.

Второ. Силовите полета осигуряваха надеждна защита срещу всякакви снаряди и експлозивни заряди, с изключение на ядрените;

точно поради тази причина ръкопашният бой бе влязъл отново в репертоара на военните действия. Все пак пред пехотните сили имаше някои ограничения. Династията Корино можеше да разположи своите сардукари около Аракийн, но те не бяха в състояние да се противопоставят на разюзданата свирепост на свободните.

Трето. Тоталният планетарен феодализъм бе винаги застрашен от високото техническо равнище, но резултатите от Бътльоровия джихад(*) продължаваха да действат като студен душ на излишъците в технологичен аспект. Иксианците, тлейлаксиянците и онези от още няколко разпръснати външни планети представляваха единствената опасност в това отношение, но те бяха безусловно уязвими от съвкупния гняв на всички останали в Империята. Бътльоровият джихад нямаше как да бъде отменен. Механизираните военни действия изискваха високо технологично равнище. Върховната власт на атреидите бе насочила тази сила в други направления. Високата класа на техническа въоръженост не можеше да се скрие. Но цялата Империя оставаше в сигурността на феодализма, тъй като той се бе оказал най-подходящата обществена форма за овладяване на далечно отстоящите една от друга планети. Дънкан почувства как в мозъка му на ментат засвяткаха искри, когато за миг си спомни за наличието на онова съзнание, напълно глухо и непроницаемо за изтичащото време. След като стигна до убеждението, че династията Корино няма да рискува с неправомерно ядрено нападение, той не забрави и за елементите, включени в крайния резултат — Империята държеше под свой контрол толкова ядрени и съпътстващи оръжия, колкото и обединените сили на всички големи династии. Най-малко половината от династиите щяха мигновено да реагират, ако родът Корино наруши Великото Споразумение(*). Възмездният удар на атреидите щеше да бъде със съкрушителна сила, дори без това да е поискано. Страхът щеше да послужи като призив. Салуса Секундус и нейните съюзници щяха да се изпарят в горящи облаци. Династията Корино не би посмяла да рискува собствената си гибел. Нейните представители несъмнено бяха искрени, когато се присъединиха с подписите си към основната теза, че ядрените оръжия представляват краен резерв, пазен с една-единствена цел — защита на човечеството при евентуална среща с враждебно настроен „друг разум“.

Мислите, след приключилото пресмятане на вероятностите, бяха точно формулирани и носеха моментално облекчение. Нямахме място за никакви междинни неясноти. Алая бе избрала похищението и терора, защото бе станала друга, различна от атреидите. Династията Корино наистина бе заплаха, но не по начина и не в степента, за които Алая настояваше по време на споровете в Съвета. Тя просто искаше да отстрани лейди Джесика, тъй като неуморната разузнавателна служба на „Бин Джебърит“ бе установила това, което вече и на него му стана ясно.

Айдахо тръсна глава, за да излезе от транса, съпътстващ работата на ментат, и видя Алая. Стоеше пред него с хладно и пресметливо изражение на лицето си.

— Не си ли по-склонна да заповядаш убийството на лейди Джесика? — попита той.

Мигновеният изблик на радост и доволство у чуждия човек не остана скрит за очите му, преди да го прикрие фалшивият гняв в нейния глас:

— Дънкан!

Да, чуждата вече Алая предпочиташе майцеубийството.

— Ти се страхуваш от майка си, а не заради нея — каза той.

Тя отговори, без нещо да се промени във внимателно преценяващия ѝ поглед:

— Напълно вярно. Докладвала е за мен в Сестринството.

— Не те разбирам.

— Как е възможно да не познаваш най-голямото изкушение за посветените от „Бин Джебърит“? — Тя приближи с прелъстително движение и погледна нагоре през миглите си. — Направих го само за да бъда силна и в необходимата форма заради близнаците.

— Разбирам, че говориш за изкушението — рече той с безизразен глас на ментат.

— Именно това Сестринството крие възможно най-дълбоко и от него се бои най-много. Ето защо ме наричат абоминация, изчадие. Знаят, че забраните им не могат да ме спрат. Изкушението, за което винаги говорят с особено натъртване: Голямото Изкушение. Разбираш ли? Всички ние, които ползваме наученото при „Бин Джебърит“, можем да оказваме въздействие върху такива неща, каквото е вътрешното регулиране на ензимния баланс на телата ни. Така

младостта се удължава, и то много повече в сравнение с мелинджа. Нали схващаш какви ще са последствията, ако голям брой бинджезъритски възпитанички го сторят? Просто няма как да остане незабелязано. Сигурна съм, че сега пресмяташ, за да прецениш верността на моите думи. Помисли: мелинджът е, който ни превръща в цел на толкова много заговори. В наши ръце е контролът върху съставка, която удължава живота. Какво ще стане, ако се разчуе, че в „Бин Джезърит“ са посветени в още по-важна тайна? Ето, това е! Нито една света майка няма да бъде в безопасност. Похищенията и измъчванията на възпитаничките на тази школа ще се превърнат във всекидневие.

— Значи, ти си постигнала този ензимен баланс.

Думите му потвърждаваха, не питаха.

— Аз застанах срещу Сестринството! Докладът на майка ми ще превърне всички от „Бин Джезърит“ във вечни врагове на династията Корино.

Колко правдоподобно е това — помисли той. Все пак реши да опита:

— Но собствената ти майка няма да се обърне срещу теб!

— Била е в „Бин Джезърит“ преди да стане моя майка. Дънкан, тя даде съгласието си нейният син и мой брат да премине през изпитанието с гом джабър! Не, тя направо го уреди! А знаеше много добре, че Пол може и да не оживее! Тези от „Бин Джезърит“ винаги са били слаби в религията, но силни със своя прагматизъм. Тя ще действа и срещу мен, ако е повярвала, че така най-пълно задоволява интересите на Сестринството.

Той кимна в знак на съгласие. Колко убедителна бе Алая. Наблюдението му, кой знае защо, го натъжи.

— Трябва да не изпускаме инициативата — добави тя. — Ето нашето най-силно оръжие.

— Възниква въпросът за Гърни Халик — рече Айдахо. — Нима ще трябва да убия своя стар приятел?

— Гърни изпълнява шпионска мисия в пустинята — отговори Алая. Добре знаеше, че Дънкан вече е запознат със случая. — Няма да ни попречи с нищо.

— Много странно — замислено каза той. — Регент-губернаторът на Каладън изпълнява поръчки на Аракис.

— А защо не? Любовник е на майка ми, ако не в действителност, то поне в сънищата си.

— Да, разбира се.

Не бе много сигурен дали не е доловила отсъствието на искреност в неговия глас.

— Кога ще я отвлечеш? — попита Алая.

— Ще бъде по-добре, ако ти не знаеш.

— Да... Разбирам. А къде ще я отведеш?

— Където не могат да я намерят. Бъди сигурна, че няма да остане тук, за да те застрашава.

Блясъкът в очите ѝ подсказа нещо, което не би могло да се сбърка:

— Но къде ще...

— Ако не знаеш, а се наложи да отговаряш пред Този, който пита за истината, действително няма да знаеш къде е тя.

— Ето го умният Дънкан!

Сега тя вярва, че ще убия лейди Джесика — помисли Айдахо. После каза:

— Сбогом, любима.

Стори му се, че Алая не долови безвъзвратността в гласа му, дори го целуна леко на тръгване.

През целия път надолу из бъркотията от коридори в Храма, която странно му напомняше за сийча, Айдахо не спря да бърше очите си. Макар и тлейлаксиански, те не бяха имунизирани срещу сълзи.

*„Отколе обичта ти знае Каладън —
оплакан е погиналият ѝ владетел,
а мъката ти казва:
не скрива любовта на младите
духа на тези от небитието.“*

Припев на жалейна песен от Хабания

Стилгар учетвори стражата около близнаците в сийча, макар да разбираше, че това е напразно. Момчето приличаше на своя съименник от атреидите — дядото Лито. Виждаха го всички, които познаваха предишния дук. Младият Лито имаше същия преценяващ поглед, както и обичайната предпазливост на своя предшественик, но при него тя контрастираше с прикритата му необузданост и склонността към внезапни и опасни решения.

Ганима приличаше повече на майка си. Тя имаше червеникавата коса на Чани, а и нейните очи, с познатото пресметливо и хитро изражение, когато трябваше да се приспособява към затрудненията. Нерядко казваше, че прави единствено онова, което се очаква от нея, но бе готова да последва Лито във всяко негово начинание.

А Лито се бе приготвил да поведе и двамата право към опасността.

Стилгар неведнъж беше премислял дали да сподели с Алая своите опасения. Ирулан не искаше да чуе и дума в този смисъл, макар самата да се обръщаше към Алая и по най-незначителния повод. След като взе окончателното си решение, найбът ясно си даде сметка, че бе възприел изцяло преценката на Лито за Алая.

Тя се отнася към хората грубо и с безразличие — каза си той. — Дори към Дънкан не е по-различна. Не ме притеснява толкова че може да ме вземе на прицел и да ме убие. По-скоро ще ме отблъсне от себе си.

Междувременно стражата беше подсилена; Стилгар, подобно на привидение, но с полагащата му се одежда на наиб, обикаляше из

сийча и душеше навсякъде. През цялото време мислите му жужаха, разбунени от съмненията, които Лито бе посял. Ако човек можеше да се освободи от традицията, тогава къде ли се намираше скалата, към която да хвърли и закачи котвата на своя живот?

В следобеда, когато бе тържественото събиране по случай пристигането на лейди Джесика, той следеше Ганима, застанала с баба си до входа на Голямата зала в сийча. Още бе рано и Алая я нямаше, но хората се тълпяха, за да влязат, като скришом хвърляха погледи към детето и възрастната жена, покрай които минаваха.

Стилгар се намираше в притъмнена ниша извън людския поток; наблюдаваше и двете, но не чуваше думите им поради шумното мнозинство от зяпачи. Пратениците на много племена трябваше да бъдат днес тук, за да поздравят с връщането ѝ своята света майка. После той се вгледа в Ганима. Как играеха нейните очи, докато говореше! Движението им направо го възхити. Какви наситеносини, упорити, питащи и преценяващи очи! И начина, по който отмяташе златисточервеникавата си коса от раменете, с врътване на главата встрани — същинска Чани! Сякаш бе изправен пред някакво призрачно съживяване заради тази обезпокояваща свръхестествена прилика.

Съвсем бавно Стилгар приближи и зае наблюдателен пост в друга ниша.

Не можеше да оприличи начина, по който зорката Гани следеше обстановката наоколо с нищо, което в собствените му представи би могло да бъде действие на дете. С изключение на постъпките на нейния брат, разбира се. Къде ли беше Лито? Стилгар погледна назад към множеството люде в коридора. Стражата неминуемо би вдигнала тревога, ако нещо не е наред. Той поклати глава. Чувстваше близнаците като предизвикателство към здравия разум, непрекъснато нарушаващо спокойствието на неговите мисли. Още малко и щеше да ги намрази. Роднините не бяха застраховани от нечия омраза, но кръвта (и съдържащата се в нея скъпоценна вода) налагаше изискването за оказване на подкрепа, което надхвърляше обичайния обseg на повечето други задължения. Животът на тези близнаци се оказваше най-голямата отговорност, пред която някога се бе изправял.

От подобната на пещера зала към Ганима и Джесика струеше филтрирана от прах светлина. Тя сякаш докосваше раменете на детето

и новата бяла рокля, облечена от него, като подчертаваше блясъка на косата му, когато то се обръщаше, за да погледне към тълпящите се в близост хора.

Защо ли Лито ме безпокои и огорчава със съмнения? — недоумяваше Стилгар. Явно всичко бе направено умишлено. — Може би е искал да сподели с мен част от собствения си опит в мисловния процес. — Той знаеше защо близнаците се различават един от друг, но всеки път се бе изненадвал от факта, че неговият начин на мислене не е в състояние да приеме и се съгласи с това знание. Никога не бе изживявал и чувствал утробата като затвор на разбуденото съзнание — едно вече живо чувство от втория месец на бременността, както се говореше.

Веднъж Лито бе споменал, че паметта му е като „вътрешно холографско изображение“, което нараства по размер и съставни детайли, започвайки от момента на шокото разбуждане, но без да променя своята форма или външни очертания.

Докато гледаше Ганима и лейди Джесика, Стилгар като че ли за първи път започна да разбира какво тегло и насилие представлява животът в тази непрекъсната блъскаща се паяжина от спомени, без умът да може да се надява, че някога все пак ще намери плътно затворено кътче за собственото си спокойствие. Изправен пред подобни условия, човек сигурно се виждаше принуден да приеме дори лудостта, да подбира и отхвърля множеството жертвени дарове в една система, в която отговорите се променят със същата бързина като въпросите.

За установената традиция не оставаше никакво място. Както не съществуваха и абсолютно точни отговори на въпроси с две лица. Тогава какво беше в сила? Това, което не е в сила. А кое не е в сила? Това, което е в сила. Познаваше този модел. Старата игра на свободните на гатанки. Въпрос: „Носи смърт и живот. Що е то?“ Отговор: „Кориолната буря.“

Защо Лито иска от мен да разбера всичко това? — запита се Стилгар. От внимателните си досегашни проучвания знаеше, че близнаците мислят едно и също за своето различие — те го приемаха за злочестина, за недъг. Родилният проход сигурно е сушаво място за такива хора — помисли си той. Невежеството облекчаваше шока в доста случаи, но за тях раждането не бе никаква загадка. Какво ли е да

живееш живот, в който познаваш всичко, което може да получи нежелателно развитие? Налага се човек да бъде в непрестанна война със съмненията. Редно е той да възнегодува от разликата с останалите хора. Както и да му се стори приятна мисълта, че може да причини болка на другите, като направи познат за тях вкуса на тази разлика. „Защо тъкмо на мен?“ — ще бъде първият въпрос, останал без отговор.

Какво ли съм мислил за себе си, когато си го зададох? — отбеляза Стилгар. Крива усмивка се появи на устните му. — А защо пък точно на мен?

След като вече бе видял близнаците в тая нова светлина, той проумя защо те поемаха толкова големи рискове с не напълно развитите си тела. Веднъж Ганима му го каза съвсем простичко, след като я бе смърлил, че се катери до почти отвесната западна стена на скалата над Сийч Табър.

„Да се страхувам от смъртта? Та аз съм била там толкова пъти!“

Как се осмелявам да поучавам тези деца? — запита се тогава удивеният Стилгар. — Би ли могъл да го стори който и да е?

Странно, но и мислите на Джесика се движеха в подобна посока, докато разговаряше с внучката си. Питаше се колко ли трудно е да носиш разум на възрастен човек в ненапълно развито тяло. На тялото му оставаше да научи онова, което мозъкът знаеше, че то вече може да върши — да подрежда правилно ответните реакции и рефлексии. Но дори на Гърни, въпреки прана-бинду подготовката, му бе изключително трудно да изпълнява нейните разпоредби.

— Стилгар ни наблюдава ей от онази ниша — каза Ганима.

Джесика не се обърна, ала се почувства объркана от странната нотка в гласа ѝ. Момичето обичаше възрастния свободен както човек би обичал своя родител — дори когато говореше несериозно с него или го дразнеше. Но доловеното принуди Джесика да види стария наиб в различна светлина, особено пък след като вече знаеше, че сегашният облик на Аракис не се вмести в представите и изискванията на Стилгар. Нито пък новопоявилият се свят отговаря на мярката на нейните внуци.

През съзнанието ѝ премина като на екран, без изобщо да се съобразява с нейното желание една бин-джезъритска поговорка: „Да предполагаеш, че си смъртен е началото на ужаса; да разбираш

неоспоримо своята преходност значи да усетиш самия край на този ужас“.

Да, мисълта за смъртта не би трябвало да е тежък за носене хомот, но животът май беше същински бавен огън за Стилгар и близнаците. Всеки от тях с мъка понасяше околния свят и копнееше за други възможности, чиито многобройни варианти не биха го заплашвали с нищо. Те бяха чеда на Авраам^[1], които научаваха много повече от стремглавото спускане на ястреба над пустинята, отколкото от всяка вече написана книга.

Лито бе смутил и объркал Джесика още в онова утро, когато двамата бяха застанали до каната, течащ под сийча. Той бе казал: „Бабо, за нас водата е капан. Много по-добре е да живеем като прах, защото тогава вятърът може да ни издигне по-високо и от най-големите зъбери на Защитната стена.“

Въпреки че знаеше за неестествената зрялост на тези деца, тя бе силно изненадана от подобен начин на изразяване, но съумя да се овладее, преди да отвърне: „Хм, това можеха да бъдат думи и на баща ти.“

А Лито бе хвърлил шепа пясък във въздуха и бе промълвил, докато го гледаше как пада: „Да, би могло. Но тогава баща ми не е можел да съобрази, че водата кара всичко да пада много бързо на земята, откъдето е и дошло.“

Сега, застанала до Ганима в сийча, Джесика сякаш бе поразена отново от тези думи. Тя се обърна, погледна към все още движещата се тълпа и докосна бегло с погледа си Стилгар, чиято сумрачна фигура бе зърнала в нишата. Не, той не беше дресирана птица, обучена единствено да принася съчки в гнездото. Той все още бе ястреб. Когато се сещаше за червения цвят, не си представяше цветя, а кръв.

— Защо така изведнъж се напрегна? — рече Ганима. — Нещо лошо ли има?

Джесика поклати отрицаващо глава.

— Лито сподели нещо с мен сутринта; това е всичко.

— Когато бяхте при насажденията, нали? Какво ти каза?

Изведнъж отново си припомни любопитството, присъщо на зрялата мъдрост, което бе съзряла сутринта върху лицето му. Сега и това на Ганима имаше същото изражение.

— Припомни ми за случая, когато Гърни напусна контрабандистите и се върна под флага на атреидите — отвърна Джесика.

— Значи сте разговаряли за Стилгар — заключи Ганима.

Джесика въобще не си зададе въпроса откъде идва нейната смущаваща проникателност. Навярно близнаците можеха да възпроизвеждат по свое желание целия мисловен поток на събеседника си.

— Да, разговаряхме — кимна Джесика. — Стилгар се дразнеше от думите на Гърни Халик, който наричаше... Пол свой дук, но Гърни все пак се наложи и пред всички свободни продължи да казва „мой дук“.

— Ясно — рече Ганима. — Разбира се, Лито не е пропуснал да отбележи, че той все още не е дук на Стилгар.

— Точно така.

— Предполагам, че разбираш, какво е искал да стори с тебе — продължи Ганима.

— Не съм напълно сигурна — призна Джесика, макар че за нея подобно признание бе особено смущаващо, тъй като дори не бе й хрумвало, че Лито може да цели нещо.

— Опитвал се е да разбуди в теб спомените ти за нашия баща — поясни Ганима. — Лито е винаги жаден да разбере още нещо от гледната точка на останалите, които са го познавали.

— Но... нима Лито има...

— Да, той може да чува гласа на вътрешния живот. Със сигурност. Разбира се, ти си говорила за него. Имам предвид баща ни. Ти си говорила за него като за свой син.

— Да — отрязва Джесика.

Никак не й хареса обстоятелството, че близнаците сякаш могат да я включват и изключват по свое желание, да имат достъп до спомените ѝ и да се докосват до всяко нейно чувство, привлякло тяхното внимание. Изглежда Ганима в момента правеше точно това!

— Лито ти е казал нещо, което те е разстроило — натърти внучката.

Джесика се изненада на собственото си усилие, нужно за сподавяне на обзелия я гняв.

— Да... каза ми.

— Противно ти е обстоятелството, че той познава баща ни така, както и нашата майка го е познавала, а пък и знае за майка ни толкова, колкото дори баща ни не е знаел за нея — продължи Ганима. — Никак не ти харесва и изводът от всичко това, а именно — какво ли ние пък можем да знаем за теб.

— Досега никога не съм разглеждала нещата от подобен ъгъл — отвърна Джесика, но усети гърлото си свито.

— Обикновено най-смустващо е предположението, че някой е запознат с чувствената страна — продължи Ганима. — Такова е твоето усещане при подготовката, която си получила. Прекалено трудно ти е да мислиш за нас другояче, освен като за деца. Приеми обаче, че не съществува нищо, което нашите родители са правили пред останалите или насаме, а ние да не знаем за него.

Само за миг Джесика долови дълбоко в себе си импулса на своята реакция при разговора сутринта до каната, но сега силата на тази реакция бе съсредоточена върху Ганима.

— Навярно ти е говорил за похотливостта на дука — рече Ганима. — Понякога Лито има голяма нужда от юзда на устата!

Съществува ли нещо свято за тези близнаци? — недоумяваше Джесика, заливана от вълни на възмущение и погнуса. Как се осмеляваха те да говорят за чувствеността на нейния Лито? Разбира се, мъжът и жената, които се обичат, споделят удоволствието от своите тела. Това бе нещо интимно и много красиво, но не и предназначено за предмет на случаен разговор между дете и възрастен човек.

Дете и възрастен!

Изведнъж бе осенена от мисълта, че нито Лито, нито Ганима са постъпили случайно.

Тъй като Джесика не проговори, внучката продължи:

— Знам, че си шокирана. Извинявам се и за двама ни. Тъй като познавам Лито, разбирам, че и през ум не му е минало за някакви извинение. Понякога, хванал по-особена следа, забравя колко различни сме ние... от теб например.

И затова го правите, разбира се — помисли Джесика. — Вие просто ме обучавате! — После внезапно ѝ хрумна нова догадка: Кого ли още подготвяте? Стилгар? Или Дънкан?

— Лито се стреми да види нещата такива, каквито ги възприемаш ти — каза Ганима. — Спомените не са достатъчни. Когато

някой се опитва с всички сили да направи нещо, най-често не се получава.

Джесика въздъхна.

Ганима докосна ръката на баба си.

— Твоят син остави неказани много работи, които все пак трябваше да ти се кажат. Прости ни, но той те обичаше. Не го ли знаеш?

Джесика се обърна, за да скрие просветналите в очите ѝ сълзи.

— Той познаваше страховете ти — додаде Ганима — така, както му бяха напълно известни и опасенията на Стилгар. Милият Стил. За него баща ни беше „Лекарят на животните“, а той самият — зеленият охлюв, скрит в своята черупка.

Тя затананика мелодията, от която бе взела думите. Музиката заля съзнанието на Джесика с добре познатите стихове:

*Лечителю на всичките животни,
при зеленикавия охлюв,
прикрит от чудото на своя дом —
черупката, в която чака смърт —
пристигаш, както идва божество!
Дори и охлювите знаят,
че боговете всичко заличават
и церовете носят болки;
че горе вижда се небето
през пламналите двери.
Лечителю на всичките животни,
пред тебе е човекът-охлюв,
видял единственото ти око
да гледа в моята черупка!
Защо, Муад'Диб? Защо?*

Ганима спря да тананика и каза:

— За жалост, баща ни остави много хора-охлюви из цялата вселена.

[1] Библейски герой, чието име означава „баща на народите“ ↑

„Предположението, че човешките същества обитават една непостоянна в същността си вселена, взето в качеството му на действащо правило, налага разумът да се превърне в балансиращ инструмент с пълноценно работещи сетивни способности. Но разумът не може да изпълнява тази роля, т.е. да реагира, без помощта на организма като цяло. Такъв организъм се отличава с борбеност и енергично поведение. Същото важи и за обществото, разглеждано като специфичен организъм. Тук обаче се натъкваме на познатата отколе инерция в смисъла на отсъствието на действие. Човешките общества се придвижват, но подтиквани от древни импулси с обратна посока. Те изискват постоянство и неизменност. Всеки опит да се представи вселената с нейния непостоянен временен характер, поражда поведенчески модели на отхвърляне, страх, гняв и отчаяние. В такъв случай как можем да обясним възприемането на пророческата дарба? Много просто — прорицателят, поради факта, че говори за абсолютно (твърдо установено) сбъдване на своите визии, може да бъде възторжено възхваляван от човешкия род, въпреки че предсказва зловещи събития.“

Книгата на Лито по Харк ал-Ада

— Също като бой на тъмно — каза Алая.

Тя гневно крачеше в залата за заседания на Съвета между дългите сребристи пердета, които донякъде убиваха силата на утринното слънце в прозорците, обърнати на изток, и между диваните, събрани по няколко под декорираната на квадрати ламперия в отсрещния край на помещението. Ходилата ѝ, обути в сандали, тъпчеха килимите от лико на подправката, паркета, гранатовите подови кахли и пак килимите. Най-последно тя спря и застана леко наведена над Ирулан и Айдахо, седнали един срещу друг на дивани, тапицирани с кожа от сив кит.

Айдахо се бе противопоставил на заповедта за връщане от Табър, но Алая бе безапелационна. Похищението на Джесика сега беше по-важно от всичко останало, ала и то трябваше да почака. Айдахо бе нужен с възприятията си на ментат.

— Всичко е скроено по един и същ модел — каза Алая. — Направо вони на заговор със заложена далече напред крайна цел.

— Може би не е така — осмели се да вметне Ирулан, но въпросителният ѝ поглед бе отправен към Айдахо.

Лицето на Алая се сви в подигравателна гримаса. Как може да е толкова наивна? Освен ако... Тя рязко заби изпитателния си поглед в лицето на принцесата. Ирулан бе облякла обикновена черна аба, която подчертаваше сенките около нейните индиговосини от подправката очи. Русата ѝ коса бе стегната на кок на тила, и това подсилваше слабостта на лицето ѝ, закалено от годините, прекарани на Аракис. Все още бе запазила своето високомерие, усвоено в двора на нейния баща Шедъм V, което Алая тълкуваше като прикритие, удобно за конспиративни помисли.

Айдахо се бе излегнал в чернозелената униформа на страж в двореца на атреидите, но без никакви отличителни знаци. Подобно маниерничене бе скрито осъждано от повечето от действителните лични стражи на Алая, особено от амазонския корпус, който се гордееше със служебните си монограми. На тях никак не им харесваше невпечатляващия външен вид на голата — майстор по фехтовка и ментат, подсилван още повече от факта, че той бе и съпруг на тяхната господарка.

— Значи, племената искат лейди Джесика да бъде отново върната в регентския съвет — рече Айдахо. — Как е възможно...

— Искането им е единодушно! — натърти Алая, като посочи релефните изображения и знаци върху лист, изработен от ликото на подправката, който лежеше на дивана до Ирулан. — Фарад'н е ясен, но това... Това мирише на други кроежи и преразпределения!

— Какво мисли Стилгар? — запита Ирулан.

— Подписът му е върху листа.

— Но ако той...

— Как би могъл да откаже на майката на своя бог? — засмя се Алая.

Айдахо я погледна и помисли: На Ирулан ѝ трябва още малко. Недоумяваше защо Алая го бе върнала тук, след като много добре знаеше, че неговото място бе в Сийч Табър, ако наистина искаше похищението да е успешно. Дали бе възможно да е чула за посланието, изпратено му от Проповедника? Последната мисъл го хвърли в неприятна възбуда. Откъде този загадъчен просяк бе научил тайния сигнал, с който Пол Атрейдски някога е викал своя учител по фехтовка? Айдахо имаше само едно желание: да приключи с безсмисленото заседание и да се върне обратно, за да потърси отговора на въпроса.

— Няма никакво съмнение, че Проповедникът е напуснал планетата — каза Алая. — Сдружението не би се осмелило да ни заблуждава за такова важно нещо. Ще го пипна...

— По-внимателно! — обади се Ирулан.

— Наистина трябва да внимаваш — потвърди Айдахо. — Половината планета вярва, че той е... — прекъсна се и сви рамене — ...твоят брат.

Надяваше се, че е успял да направи последното си движение съвсем непреднамерено. Как ли този човек се бе добрал до сигнала?

— Ами ако е куриер или съгледвач на...

— Не се е свързвал с никого от ПОСИТ или от династията Корино — възрази Ирулан. — Можем да вярваме...

— Не можем да вярваме никому! — отсече Алая, без да крие явно подигравателното си отношение.

Тя обърна гръб на Ирулан и погледна Айдахо. Добре знаеше защо е тук. Тогава защо не постъпва така, както се очаква от него? Той беше в Съвета заради Ирулан. Историята на принцесата, доведена от рода Корино в лоното на атреидите, никога не биваше да бъде забравена. Предаността, поддала веднъж, може отново да поддаде. Способностите на Дънкан като ментат трябваше да осигурят внимателно търсене на някаква грешчица, на най-малкото отклонение в обичайното поведение на Ирулан.

Айдахо се размърда и погледна към принцесата. Понякога направо ненавиждаше неизменните си задължения на ментат. Знаеше какво мисли Алая. Ирулан също трябваше да го знае. Тя, бидейки принцеса и съпруга на Пол Муад'Диб, бе превъзмогнала всички обстоятелства, омаловажаващи нейната роля в сравнение с

императорската наложница Чани. Бе обърнала гръб на своето семейство и на „Бин Джезърит“ и се бе посветила на атреидите.

— Майка ми е брънка от заговора! — настоя разпалено Алая. — За какво друго Сестринството би я върнало точно сега?

— Истерията няма да помогне с нищо — отбеляза Айдахо.

Алая рязко се завъртя и се отдръпна от него. Той знаеше, че ще го направи. Така бе по-добре, защото не се налагаше да гледа обичаното преди лице, странно разкривено сега, след противното обладаване от някогашния враг.

— Все пак — намеси се Ирулан — на Сдружението може напълно да се вярва за...

— Да, Сдружението! — прекъсна я отново с подигравателен тон Алая.

— Не можем да пренебрегнем враждебността на Сдружението или на „Бин Джезърит“ — каза Айдахо. — Трябва да ги причислим към групата на специалните, изключително пасивни воюващи страни. Сдружението ще продължава да живее в съответствие със своето главно правило: „Никога не управлявай!“ Те са паразитно образувание и прекрасно го знаят. Няма да сторят нищо, което може да доведе до гибелта на организма, който поддържа техния живот.

— Представата им за този организъм може да се окаже различна от нашата — провлачено вметна Ирулан.

Ленивият тон на гласа ѝ бе възможно най-близо до подигравката, така че всъщност тя бе казала: „Ментат, една точка по-малко.“

Алая изглеждаше озадачена. Не бе очаквала от Ирулан да поеме такъв курс — твърде неподходящ за един потенциален заговорник.

— Естествено — отвърна Айдахо. — Но Сдружението няма да се нахвърли открито върху династията на атреидите. От друга страна, Сестринството би могло да си позволя риска от известен политически разрыв, който...

— Ако го направят, ще бъде само зад параван — определена личност или група, от които могат да снемат доверието си — каза Ирулан. — Школата „Бин Джезърит“ не би просъществувала толкова векове, без да познава стойността на самообезличаването. Нейните хора предпочитат да са зад трона, а не седнали на него.

Самообезличаване? — губеше се в догадки Алая. — Дали не е тъкмо такъв изборът па Ирулан?

— Това исках да кажа за Сдружението — отговори Айдахо. Бе доволен от необходимостта да води спор и да търси обяснения. Умът му просто нямаше време за други проблеми.

Алая отново тръгна с широки крачки към облените от слънцето прозорци. Знаеше слабото място на Айдахо; всеки ментат го имаше. От такива като него очакваха определено мнение и преценка. А оттам нататък вече не бе далеч до опасността да изпаднеш в зависимост от абсолютните стойности, да виждаш винаги крайните предели. Самите ментати знаеха това за себе си. То бе част от тяхната подготовка. Въпреки всичко продължаваха да действат отвъд самоограничителните параметри. Трябваше да го оставя в Сийч Табър — помисли Алая. — Щеше да бъде по-добре, ако бях предала Ирулан на Джавид, за да я поразпита. Долови един боботещ глас в черепната си кутия, който каза: „Правилно!“

Замълчи! Замълчи! Замълчи! — заповяда му Алая. — По същото време някаква опасна грешка ѝ правеше мълчаливи знаци, но тя не съумяваше да долови цялостните ѝ очертания. Успя само да почувства опасността. Айдахо трябваше да ѝ се притече на помощ в това затруднено положение. Нали бе ментат! А ментатите бяха необходими. Човекът-компютър бе заменил механичните прибори, унищожени по време на Бътлъровия джихад. Не трябва да създаваш машина, която наподобява човешкия ум. Сега обаче Алая мечтаеше именно за такава отстъпчива и сервилна машина. Тогава нямаше да страда от неизбежните ограничения. На една машина винаги можеш да се довериш.

Тя отново дочу провлечения глас на Ирулан.

— Преструвка в преструвка в преструвка в преструвката — каза принцесата. — Всички сме запознати с възприетия модел за атака срещу властта. Изобщо не виня Алая за нейната подозрителност. Разбира се, тя подозира всички, дори теб и мен. Но само за миг се опитай да забравиш този факт. При кого подтикът за действие е най-силен? Кой остава най-важен източник на заплахата за Регентството?

— ПОСИТ — отвърна Айдахо с безизразния глас на ментат.

Алая умишлено не сдържа мрачната си усмивка. Почтеният Съюз на Инициативните Търговци! Но династията на атреидите

държеше ПОСИТ в ръцете си с петдесет и един процента от акциите му. Жреческото съсловие на Муад'Диб притежаваше други пет на сто, тъй като Дюн бе главният разпоредител на безценния мелиндж. Ненаправно подправката често бе наричана „скрита монетна система“. Без подправка космическите лайнери на Сдружението бяха осъдени на вечен престой. Мелинджът поддържаеше и ускоряваше „навигационния транс“, посредством който транссветлинният коридор можеше да бъде „видян“, преди да е пропътуван. Без мелинджа и подсилващото му въздействие върху имуногенната система на човешкия организъм продължителността на живота и на най-богатите слоеве се понижаваше с коефициент най-малко четири единици. Дори многобройната средна класа от обитателите на Империята консумираше разредени малки количества от подправката поне един път дневно.

Алая обаче бе доловила откровеността на ментата в гласа на Айдахо; бе очаквала този глас с прекалено голяма надежда.

ПОСИТ. Почтеният Съюз бе много по-важен фактор от династията на атреидите, от Дюн, от жреците и дори от мелинджа. В този фактор бяха включени мастилените лози(*), китовата кожа, шигъровата жица, иксианските изделия, певци и актьори, търговията с хора и обекти, хажра, незабранените продукти на тлейлаксианската технология; в него влизаха наркотичните лекарствени средства и медицинската апаратура; той обхващаше още транспорта (Сдружението) и цялата свръхцентрализирана търговия в една Империя, която обединяваше хиляди легализирани планети, в допълнение към които имаше и определен брой такива в покрайнините, включени нелегално в системата заради оказваните от тях услуги. Когато Айдахо каза ПОСИТ, той имаше предвид катализатор с постоянно действие, пораждащ непрестанни машинации и заговори, както и игра с властта, в която преместването на една десетична запетая при изплащането на лихвите можеше да предизвика смяна на притежателя на цяла планета.

Алая се обърна и отново погледна отвисоко двамата седнали на диваните.

— Има ли нещо специално за ПОСИТ, което да е причина за вашето безпокойство? — попита тя.

— Някои династии(*) непрестанно трупат запаси от мелиндж със спекулативни цели — отговори Ирулан.

Алая се плесна с две ръце по бедрата, след което посочи лист от лико на подправката с релефни писмени знаци по него.

— Това искане не възбужда ли твоето любопитство, както е при...

— Добре, добре! — изкашля се силно Айдахо. — Стига вече. Умееш и други неща, освен да премълчаваш нужните данни, и въпреки това очакваш от мен да действам като...

— Отскоро се наблюдава много бързо нарастване на търговския оборот с хора, обучени в четири специфични области — каза Алая. Не бе много сигурна дали подадената информация ще бъде действително нова за нейния съпруг.

— Какви специалности? — запита Ирулан.

— Майстори по фехтовка, порочни ментати от Тлейлакс, лекари от школата Сук(*) и специалисти по финансово счетоводство... Особено последните! Защо точно сега се търсят сведущи в счетоводна дейност от съмнително естество?

Тя отправи въпроса си директно към Айдахо.

Действай като ментат! — помисли той.

Все пак така бе по-добре, отколкото постоянно да се пита какво бе станало с Алая. Съсредоточи вниманието си върху изброените от нея специалисти, като ги преценяваше според заложеното в него умение на ментат. Майстори на фехтовката? Някога и него го наричаха по този начин. Разбира се, умелите господари на меча бяха нещо много повече от изкусни участници в двубои. Те можеха да отстраняват повреди в силово поле, да планират военни операции, да проектират съоръжения по време на война и да правят набързо оръжия при нужда. Порочни ментати? От Тлейлакс очевидно продължаваха да насаждат тази глупава измислица. Тъй като беше ментат, Айдахо много добре познаваше незначителната достоверност на тлейлаксиянското понятие порочност. Всяка от Големите династии, закупила такива ментати, упорито се надяваше да установи пълен контрол над тях. Невъзможно! Дори Пайтър дьо Врие, поставил се в служба на харконите при тяхното нападение срещу династията на атреидите, бе останал верен на собственото си достойнство и накрая бе приел смъртта, вместо да се продаде. Лекари от Сук? Навярно тяхното обучение и подготовка бяха

достатъчна гаранция за лоялността им към собствениците-пациенти. Ала лекарите от Сук се оказаха прекалено скъпи. Нарасналото търсене и покупките на възпитаници на школата Сук неминуемо щеше да доведе до чувствителни промени и размяна на фондови средства.

Айдахо прецени значимостта на посочените дотук факти спрямо нарасналото търсене на счетоводители в сферата на финансирането.

— Оценката е по същество — подхвана той, с което искаше да подчертае своята убеденост, че има предвид факт, до който е стигнал по индуктивен път. — Напоследък се наблюдава чувствително нарастване на богатствата на по-малките династии. Очевидно някой, макар и внимателно, работи срещу установения статут на Голямата династия. Богатства от такъв порядък могат да бъдат резултат единствено на специфични размествания в мозайката на политическите прегрупирания.

— най-сетне стигнахме до Ландсрада — рече Алая, с което огласи собственото си мнение.

— Следващата сесия на Ландсрада е почти след две стандартни години — припомни ѝ Ирулан.

— Но политическите пазарлъци никога не престават — контрира Алая. — Затова съм готова да гарантирам, че някои от племената, които са страни в подписаното тук — тя посочи листа до Ирулан, — са измежду малките династии, участващи в прекрояването на политическата мозайка.

— Може би — каза Ирулан.

— Ландсрадът... — продължи Алая. — Какъв по-подходящ параван за „Бин Джезърит“? И какъв по-изкусен агент за Сестринството от моята собствена майка?

Тя застана точно пред Айдахо и настоя:

— Е, Дънкан?

Защо действието ми не е като на ментат? — запита се Айдахо. Вече бе доловил хода на съмнения на Алая. Въпреки всичко Дънкан Айдахо е бил личен страж в двореца на лейди Джесика в продължение на много години.

— Дънкан? — призова настойчиво Алая.

— Трябва да събираш максимално количество сведения за всяка консултативна законодателна инициатива, която ще е в ход на следващата сесия на Ландсрада — каза той. — Биха могли да си

послужат с правно съображения довод, че Регентството не може да налага вето върху определени видове закони и преди всичко върху регулирането на данъците и контрола на обединенията на икономически групировки за общи действия. Има и други, но...

— Няма да постъпят много правилно от прагматична гледна точка, ако прибегнат до подобен начин на действие — прекъсна го Ирулан.

— Съгласна съм — кимна Алая. — Сардукарите ги няма, докато нашите легиони от свободни са тук.

— По-внимателно, Алая — предупреди Айдахо. — Нашите врагове дават мило и драго, за да ни представят като чудовища. Независимо от броя на легионите под твоя команда, в крайна сметка съдбата на властта зависи от величината на страданията на народа по протежение на цялата Империя.

— Какви са пък тези народни страдания? — попита Ирулан.

— Сигурно имаш предвид страданията на Голямата династия? — додаде Алая.

— Пред колко Големи династии ще се изправим при този нов съюз? — отвърна с въпрос Айдахо. — Парите се натрупват на странни места!

— В отдалечените райони ли? — обади се на свой ред Ирулан.

Айдахо сви рамене и не отговори. Нямаше отговор на този въпрос. Всички до един подозираха, че някой ден онези от Тлейлакс или технолозите, колкото и големи нескосници да бяха, щяха да неутрализират Холцмановия ефект(*). Тогава защитните полета щяха да се окажат безполезни. И цялото несигурно равновесие, което поддържаше васалните владения и отношенията между тях, щеше да остане в миналото.

Алая направо се отказа да обсъжда подобна възможност.

— Трябва да се задоволим с това, което имаме — каза тя. — А то е обстоятелството, което явно оценяват в главното управление на ПОСИТ, че ние можем да унищожим подправката, ако ни принудят да го направим. Няма да се осмелят да рискуват.

— Значи отново стигаме до ПОСИТ — отбеляза Ирулан.

— Освен ако друг не съумее да възпроизведе на някоя планета цикъла „пясъчна твар-пясъчен червей“ — каза Айдахо и погледна към

Ирулан, определено развълнувана от развоя на спора: — А Салуса Секундус?

— Моите връзки там продължават да бъдат сигурни — каза принцесата. — Не и Салуса.

— Тогава твърдението ми е валидно — натърти Алая, като не отместваше поглед от Айдахо. — Продължаваме с това, с което разполагаме.

А сега е мой ред — помисли той, преди да заяви:

— Защо ме отклони от важната работа? Ти и сама щеше да се справиш.

— Не се осмелявай да ми говориш с такъв тон! — рязко отвърна Алая.

Очите на Айдахо се разтвориха широко. За миг той зърна противното чуждо присъствие върху лицето на жена си и гледката действително го обърка. После внимателно се взря в Ирулан, но тя не бе забелязала нищо или поне не го показва.

— Нямам нужда от елементарни поучения — допълни Алая с все още несвойствения за нея гняв от харконски произход.

Айдахо успя да извика унила усмивка на устните си, но познатата вече болка в гърдите му не отмина.

— Когато въпросът опре до властта, никога не се отдалечаваме прекалено от богатството във всичките му възможни проявления — бавно процеди Ирулан. — Пол бе продукт на дълбока мутация в обществените процеси, но не трябва да забравяме, че тъкмо в качеството си на такъв той промени предишния баланс на разпределение на богатствата.

— Подобни мутационни процеси не са необратими — каза Алая и обърна гръб, сякаш вече бе разкрила пълното си несъгласие с тях двамата. — Всички знаят местата на богатствата, независимо къде се намират те.

— Освен това е известно — вметна Ирулан, — че има трима души, които могат да увековечат тази мутация: близнаците и... — тя посочи Алая.

Нима и двете са толкова смахнати? — недоумяваше Айдахо.

— Те наистина ще се опитат да ме премахнат! — рязко отсече Алая.

Слисаният Дънкан замълча, докато съзнанието му на ментат работеше трескаво. Да убият Алая? Защо? Без никакво затруднение можеха да я компрометират. Можеха да я отделят от глутницата на свободните и след това да я преследват, колкото искат. Но близнаците... Знаеше, че в момента не е достатъчно спокоен, за да прецени нещата, както подобава на един ментат, ала все пак трябваше да опита. В същото време не забравяше, че точното и педантично преосмисляне ражда безусловни истини, неусвоени и въртящи се в непрекъснат хаос. Природата не бе прецизна. Вселената също не бе прецизна, когато биваше сведена до собствения му мащаб; оказваше се несигурна и неясна, пълна с неочаквани движения и промени. Човечеството непременно трябваше да бъде въведено като фактор за пресмятане. Процесът на точния анализ представляваше постепенно отделяне на части от протичащото в самата вселена. Той бе длъжен да установи връзка с този поток и да го види в движение.

— Постъпихме правилно, като спряхме вниманието си върху ПОСИТ и Ландсрада — все така привлечено започна Ирулан. — Идеята на Дънкан дава начална посока за търсене на...

— Парите, в качеството им на способ за предаване на енергия, не могат да бъдат отделени от енергията, която сами изразяват — прекъсна я Алая. — Всички го знаем. Но трябва да отговорим на три точно определени въпроса: Кога? По какъв начин? Къде?

Близнаците... — мислеше Айдахо. — Именно те са в опасност, а не Алая.

— Не те ли интересува кой и как? — попита Ирулан.

— Ако династията Корино или ПОСИТ, или някоя друга група реши да си послужи с човешкия инструментариум на тази планета — отговори Алая, — съществува повече от шейсет на сто вероятност да ги открием, преди да са започнали да действат. След като знаем кога и къде ще ударят, имаме преимущество в залаганията. А как? Не е ли безсмислено да се пита по какъв начин?

Защо не могат да видят нещата така, както ги виждам аз? — още повече недоумяваше Айдахо.

— Добре — каза Ирулан. — И кога?

— Когато вниманието ни ще е съсредоточено върху друго — отговори Алая.

— Цялото ни внимание бе насочено към майка ти при свикването на Съвета — припомни Ирулан. — Но нямаше никакви опити.

— Мястото не бе подходящо — отвърна Алая.

Какво всъщност прави тя? — питаше се Айдахо.

— Тогава къде? — продължи с настойчивите си въпроси Ирулан.

— Тук, в кийпа — каза Алая. — Това е мястото, където се чувствам най-сигурна и вниманието ми е отслабено.

— А по какъв начин?

— С оръжието, което всеки свободен носи: отровен кристален нож, маула-пистолет(*) или...

— Отдавна не са опитвали с ловец-преследвач(*) — отбеляза Ирулан.

— Не е подходящо, когато са събрани много хора — поясни Алая. — А в случая тълпата ще бъде неизбежна.

— Защо не и биологично оръжие? — отново попита принцесата.

— За инфектиращ агент ли намекваш? — на свой ред отправи въпрос Алая, без да скрива скептичността си. Как можеше да говори за инфекция, която би имала успех срещу имунните бариери, предпазващи атреидите?

— По-скоро си мисля за някакво животно. Нещо мъничко, подготвено да ухапе набеязаната жертва, като впръска отрова при това ухапване — поясни Ирулан.

— Полуопитомените порове в двореца ще го предотвратят — рече Алая.

— А ако е някой от тях? — не преставаше да пита принцесата.

— Невъзможно. Трениралите порове ще убият всеки, който е различен. Сама го знаеш.

— Просто премислях възможностите, с надежда да...

— Ще предупредя стражата — рече Алая.

Когато тя произнесе думата стража, Айдахо скри с длан очите си, опитвайки се да предотврати по някакъв начин заплахата, застрашително очертала се пред него. Това бе Раджия — движението на Безкрая, изразено посредством Живота — онова скрито и тежко преживяване, с усещане за пълно потъване в ментатското съзнание, което очакваше всекиго от тях. Тогава съзнанието се спускаше върху вселената като гигантска мрежа, очертавайки цялостното си

съдържание. Той видя близнаците, приклекли в здрача, а около тях огромни нокти пореха въздуха.

— Не! — прошепна Айдахо.

— Какво има? — попита Алая, която изглеждаше изненадана, че го открива все още близо до себе си.

Ментатът свали ръка от очите си.

— Какво стана с дрехите от династията Корино? Изпратиха ли ги на близнаците?

— Разбира се — каза Ирулан. — В тях нямаше нищо опасно.

— А и никой не ще се опита да им стори нещо в Сийч Табър — добави Алая. — При онази стража, подготвена от Стилгар.

Айдахо я погледна. Не разполагаше с никакви конкретни факти в подкрепа на съображението, основаващо се на мисловната дейност на един ментат, но... знаеше. Той знаеше. Нещата, научени от него, благодарение на вече преживяното, се приближаваха почти до прорицателската дарба, с която бе надарен Пол. Ала нито Ирулан, нито Алая щяха да му повярват, ако го споделеше с тях.

— Бих искал да предизвестя службите на космодрума да не разрешават влизането на каквото и да е животно от външния свят — каза той.

— Предполагам, че не взимаш на сериозно приказките на Ирулан — възпротиви се съпругата му.

— А има ли смисъл да рискуваме?

— Сподели го с контрабандистите — отсече Алая. — Аз ще се задоволя със защитата на поровете в двореца.

Айдахо поклати глава. Какво биха могли да сторят тези полуопитомени пазачи срещу ноктите, които бе видял? Но жена му беше права. Достатъчни бяха дадените по подходящ начин подкупи и един мълчаливо съгласяващ се щурман, и всяко кътче от Пустите Места можеше да се превърне в удобен за кацане космодрум. Сдружението щеше да се противопостави на челна атака срещу династията на атреидите, но ако цената се окаже достатъчно висока... Да, за Сдружението трябваше да се мисли само като за естествена геологична преграда, която превръща нападенията в трудно, но не и невъзможно дело. Техните хора винаги можеха да протестират, че изпълняват единствено ролите на „транспортна служба“. И как

наистина биха могли да знаят какво е специфичното приложение на даден товар?

Алая наруши мълчанието си с жест, използван само от свободните — вдигнат юмрук с хоризонтално насочен палец. Допълни жеста с онова традиционно възклицание, което означаваше „Обявявам сблъсък с тайфуна“. Очевидно тя се възприемаше като единствената логически оправдана мишена за евентуалните убийци, така че със своя жест всъщност се изправяше срещу вселена, изпълнена с нереализирани заплахи. Или пък искаше да каже, че ще се нахвърли като смъртоносен вятър върху всеки, който дръзне да я нападне.

Айдахо прецени безполезността на каквото и да е възражение. Разбираще, че Алая е престанала да го подозира. Трябваше да се върне в Табър, а тя очакваше безупречното отвлечение на лейди Джесика. Той стана от дивана, пришпорен от адреналиновата вълна на гнева, докато не преставаше да мисли: Защо Алая действително не беше мишената! Колко хубаво би било убийците да стигнат до нея! За миг ръката му напипа дръжката на ножа, но не той бе човекът, който трябваше да стори това. Наистина, за нея щеше да е по-добре, ако загине като мъченица, отколкото да остане жива, за да бъде охулена и преследвана до гроб в пясъците.

— Да — рече Алая, изтълкувала погрешно изражението му като загриженост. — По-добре се върни бързо в Табър.

В същото време мислеше: Колко глупава съм да подозирам Дънкан! Той е мой, а не на Джесика! Очевидно настояванията на племената бяха причината, която я беше извадила от равновесие. Тя весело махна с ръка за довиждане на Айдахо, когато си тръгна.

Той напусна отчаян заседателната зала. Алая не само бе заслепена след обладаването от чуждата воля, но с всяка криза ставаше все по-безпаметна. Вече преминала точката на крайна опасност, тя бе обречена. Но какво можеше да се направи за близнаците? Кого би могъл да убеди в опасността? Стилгар ли? Какво по-различно от това, което той бе вече направил, можеше да стори Стилгар?

А лейди Джесика?

Да, ще обмисли тази възможност, но и светата майка сигурно бе дълбоко затънала в заговорнически кроежи със Сестринството. Не хранеше почти никакви илюзии по отношение на наложницата на Атреидски. Тя бе в състояние да направи всичко по заръка на „Бин

Джезърит“, дори и ако трябваше да се обърне срещу собствените си внуци.

„Истински доброто управление никога не разчита на законите, а на личните качества на управляващите. Механизмите на властта са подвластни на волята на тези, които направляват тяхното действие. Следователно най-важният елемент на управлението е методът, по който се подбират лидерите.“

Закон и Управление, Наръчник на Космическото Сдружение

Защо ли Алая иска от мен да участвам в сутрешното заседание? — недоумяваше Джесика. — Нали не гласувах за връщането ми в Съвета.

Тя стоеше в преддверието на Голямата зала на двореца. Самото преддверие би представлявало огромно помещение на всяко друго място, но не и на Аракис. Следвайки примера и указанията на атреидите, сградите в Аракийн придобиваха все по-гигантски размери с постепенното струпване на богатство и власт; тази зала сякаш възплащаваше нейните лоши предчувствия. Никак не ѝ харесваше преддверието, върху чиито керамични подови плочки бе изобразена победата на нейния син над Шедъм V.

Тя забеляза отражението на собствения си образ в полираната врата от металопластична материя, през която се влизаше в Голямата зала. Завръщането на Дюн налагаше някои сравнения, но Джесика долавяше единствено следи на застаряване в собствените си черти: по овалното ѝ лице се забелязваха малки бръчици, а очите, все така тъмносини, бяха станали по-несигурни. Все още можеше да си спомни времето, когато синият цвят на очите ѝ бе ограден с бяло. Само внимателните грижи на фризьор-професионалист поддържаха плътния бронзов блясък на косата. Носът ѝ бе останал малък, устните — плътно очертани, а тялото ѝ беше все още стройно, но въпреки някогашната бин-джезъритска тренировка на мускулите, тяхната реакция постепенно ставаше по-бавна с течение на годините. Другите можеха да не го забележат и да кажат: „Времето никак не те е

променило!“, ала подготовката в Сестринството бе като нож с две остриета — малките изменения почти не убягваха от вниманието на обучените там.

Така че отсъствието на каквито и да са промени у дъщеря ѝ не бе пропуснато от Джесика.

Джавид, който уговаряше и ръководеше срещите с Алая, бе застанал до голямата врата; тази сутрин той бе много официален. Приличаше на недобър дух, облечен в мантия и с цинична усмивка на кръглото си лице. Неговият вид порази Джесика с парадоксалността си — охранен свободен! След като забеляза вниманието ѝ, Джавид се засмя многозначително и сви рамене с нещо подобно на пренебрежение. Присъствието му в свитата на Джесика бе краткотрайно. Той мразеше атреидите, но бе от доверените хора на Алая, при това — в повече от едно отношение, ако слуховете бяха верни.

Джесика забеляза движението на раменете му и помисли: Да, сега сме в ерата на пренебрежението. Той знае, че съм научила всичко, но това не му прави никакво впечатление. Нашата цивилизация може да загине от собственото си безразличия, преди да бъде унищожена от външни врагове.

Стражите, които Гърни бе осигурил за нея преди да поеме към контрабандистите и дълбоката пустиня, посрещнаха с неудоволствие пристигането ѝ на това място, без да бъде придружавана от тях. Въпреки всичко Джесика се чувстваше в безопасност. Нека някой се опита да я превърне в мъченица тъкмо тук; Алая също нямаше да оцелее след това. Дъщеря ѝ сигурно го разбираше.

След като светата майка пропусна да отговори на неговото движение и усмивка, Джавид се окашля или по-скоро се оригна с помощта на своя ларинкс, което бе изпълнимо само след необходимата за случая практика. Приличаше на някакъв окултен език. Сякаш казваше: „Госпожо, ние схващаме колко глупаво е цялото това важничене. Не е ли учудващо в какво могат да бъдат накарани да вярват хората!“

Учудващо е! — съгласи се Джесика, макар лицето ѝ да остана безучастно при тази мисъл.

Преддверието бе вече почти пълно, защото всички молители за утринната аудиенция бяха пуснати да влязат от хората на Джавид.

Външните врати бяха затворени. Молителите и дворцовите служители стояха на почтено разстояние от Джесика, но явно бяха забелязали, че тя е облечена в официалната черна аба — върхна дреха на светата майка на свободните. Този факт неминуемо щеше да стане причина за множество въпроси. Още повече, че около нея не се забелязваше нито един от жреческото съсловие на Муад'Диб. Разговорите не спираха, докато хората раздвояваха вниманието си между Джесика и скромната по размери странична врата, през която щеше да влезе Алая, за да ги поведе към Голямата зала. За Джесика не бе трудно да долови, че някогашният модел на церемониала, определен от властта на Регентството, бе силно разклатен.

Аз също съм причина за това с моето идване — помисли тя. — Но дойдох, защото Алая ме покани.

Доловила знаците на настъпилото вълнение, Джесика съобрази, че дъщеря ѝ умишлено удължава момента, давайки възможност на едва доловимите и сложни движения на събитията да оставят отпечатък на своя ход. Сигурно самата тя наблюдаваше всичко през някоя шпионка. Подобни малки коварства в поведението ѝ не оставаха незабелязани от Джесика и тя с всяка изминала минута си даваше все по-ясна сметка колко правилно бе постъпила, когато прие задачата, поставена ѝ от Сестринството.

„Нещата не могат да бъдат оставени повече така — бе настояла водачката на делегацията, дошла от «Бин Джебърит». — Няма място за съмнение, че признаците на упадък и разрухата са видими и за теб, особено за теб! Знаем защо ни изостави, но също така добре знаем как си подготвяна. Нищо не бе спестено, за да получиш необходимото образование. Ти си истински познавач на Паноплия Профетикус(*) и си длъжна да осъзнаеш, че провалът на една мощна религия заплашва всинца ни.“

При тези думи Джесика бе стиснала устни, докато гледаше през прозореца към нежните първи стъпки на каладънската пролет. Никак не ѝ се нравеше логическият калъп, в който целяха да вместят нейното мислене. Един от първите уроци на Сестринството бе винаги да се възприема моделът на задаващото въпроси недоверие към всичко, предрешено по правилата на логиката. Но и членовете на делегацията също познаваха този модел.

Колко влажен бе въздухът онази сутрин, мислеше Джесика, докато обикаляше с поглед преддверието на Алая. Колко свеж и влажен! А влажността на тукашния въздух предизвикваше изпотяване и тя изведнъж се почувства неуютно. Върнах се към свободните и техния начин на живот. Въздухът бе прекалено влажен в този надземен район. Какво ли му бе станало на шефа на дестилаторните инсталации? Пол никога не би допуснал подобна небрежност.

Тя забеляза, че Джавид, с неговото светнало лице, излъчващо едновременно съсредоточено внимание и спокойствие, явно не бе доловил прекомерната влажност на въздуха в преддверието. А това не говореше добре за подготовката на човек, роден на Аракис.

Членовете на бин-джезъритската делегация бяха поискали да разберат дали тя желае доказателства за техните твърдения. Светата майка си послужи с гневен отговор, взет сякаш направо от учебниците:

„Всички доказателства неизменно водят към формулиране на твърдения, за които няма доказателства! Всички неща са познати, само и само защото искаме да повярваме в тях.“

„Но ние сме поставяли тези въпроси за разрешаване от ментата“ — бе продължила да настоява ръководителката на делегацията.

А Джесика я бе погледнала с удивление, преди да каже:

„Наистина се учудвам как си стигнала до този пост, без да знаеш, че и ментатите имат своите ограничения.“

Тук делегацията си отдъхна с облекчение. Очевидно всичко бе представлявало своего рода изпитание, което тя премина успешно. Бяха се опасявали, че е загубила напълно умението да преценява и съпоставя нещата, което бе част от сърцевината на бин-джезъритското учение.

В същия миг Джесика забеляза как Джавид напуска своя пост до вратата и се приближава към нея. Той се поклони и рече:

— Милостива госпожо, дойде ми наум, че може би не знаеш за последния подвиг на Проповедника.

— Всеки ден ми докладват за всичко, което става тук — отвърна Джесика и помисли: Нека това стигне до Алая!

Джавид се засмя и рече:

— Тогава сигурно си научила, че той ругае ваше семейство и му се подиграва. И миналата нощ проповядваше в южното предградие, а

никой не се осмели да го докосне. Предполагам, разбира се, знаеш коя е причината.

— Защото го вземат за моя син, върнал се при тях — отговори Джесика с подчертана досада в гласа.

— Въпросът още не е поставян на ментата Айдахо — продължи Джавид. — Навярно трябва да се направи, за да приключим с него.

„Ето човек, който наистина не е наясно с границите на възможностите на ментатите — помисли Джесика, — макар да се осмелява да слага рога на един... поне в сънищата си, ако не наяве.“

— Ментатите споделят слабостите и грешките на онези, които си служат с тях — каза тя. — Човешкият разум, както и органът на ограничената разумна дейност на животните, е своеобразен резонатор. Той влиза в съзвучие с резонансните трептения в околната действителност. Докато ментатът е обучен да разширява обхвата на своето съзнание посредством голям брой паралелни линии на причинноследствени връзки, след което да изгражда с тяхна помощ дълги вериги на възможни последствия.

И веднага помисли: Нека го видя как ще се оправи!

— Да разбирам ли, че този Проповедник с нищо не те безпокои? — попита Джавид с официално важен глас.

— Неговото присъствие е здравословно — отговори тя. — Не искам никой да го закача.

Джавид явно не бе очаквал подобен откровен отговор. Той се опита да се засмее, но не успя. После каза:

— Управителният съвет на църквата, която обожестви сина ти, ще се преклони пред твоите желания, стига да настояваш. Въпреки това известно обяснение...

— Може би е по-добре аз да ти обясня какво е моето място в строежите ти — прекъсна го тя.

Джавид я погледна втренчено.

— Мадам, не виждам никакво логично оправдано обяснение на нежеланието да се изобличи и осъди този Проповедник. Той не може да бъде твоят син. Искането ми е напълно разумно — да бъде изобличен.

Това е маневра по строго определен план — помисли Джесика. — Алая го е подучила.

— Не — каза тя.

— Но той осквернява името на сина ти! Проповядва отвратителни неща и протестира шумно срещу твоята свещена дъщеря. Той подбужда населението против нас. Когато го питат, отговаря, че дори ти си обладана от духа на злото и че...

— Престани с твоите глупости! — извика Джесика. — Съобщи на Алая, че отказвам. Откакто съм се върнала, слушам да се говори само за този Проповедник. Започва да ми дотяга.

— Мадам, дали ще се отегчите да научите, че последното му сквернословие гласи, че няма да застанете срещу него? Не е трудно да се забележи, че вие...

— Каквото и зло да предизвикам, няма да го осъдя — каза тя.

— Госпожо, нещата никак не са смешни!

— Махай се! — гневно го отпъди Джесика.

Произнесе думите достатъчно убедително и силно, за да бъдат чути от останалите, с което го принуди да се подчини.

В очите му блесна ярост, но той съумя вдървено да отправи поклон, преди да се върне на мястото си до вратата.

Този спор съвпаднаше напълно с вече извършените от Джесика наблюдения. Когато Джавид говореше за Алая, в гласа му се усещаха тихите полутонове на влюбен; не бе възможно да се объркат с нищо друго. Очевидно слуховете бяха верни. Алая си бе позволила да промени своя живот към най-лошото. След като бе видяла действителното състояние на нещата, Джесика бе започнала да таи подозрения, че дъщеря ѝ участва доброволно в абоминацията. Дали това не беше извратено желание за самоунищожение? Изглеждаше напълно сигурно, че е впрегнала всичките си сили, за да унищожи себе си и извора, от който черпеше живот учението на нейния брат. Леки белези на оживление и безпокойство вече започваха да се чувстват в преддверието. Възторжените посетители на това място не можеха да не знаят кога се случват прекалено големи закъснения на Алая, още повече че сега те всички чува и присъстваха на безапелационното изпъждане на нейния фаворит.

Джесика въздъхна. Имаше усещането, че тялото ѝ бе влязло тук, а душата ѝ пълзеше след него. Ходовете на честите посетители на двореца бяха безкрайно прозрачни! Търсенето на влиятелни личности бе също като танца на вятъра в поле от стъбла на житни растения. Никак не бе трудно да се долови, че категоричното срязване на Джавид

го бе огорчило смъртно, а сега и малцина го заговаряха. Но останалите! Тренираният ѝ поглед лесно разчиташе номерцата в класацията на сателитите, които се въртяха усърдно около властимащите.

Около мен не се тълпят, тъй като съм опасна — помисли тя. — От мен се разнася смрадта на някого, от когото Алая се бои.

Джесика огледа помещението и видя очи, отклоняващи посоката на своя поглед. Бяха на тъй отчаяно маловажни люде, че усети в себе си желание шумно да протестира срещу техните банални оправдания за безсмислено преминали животи. О, какво не би дала, само да може Проповедникът да погледне в тази зала и да я види такава, каквато бе сега!

Вниманието ѝ бе привлечено от някакъв разговор на близкостоящи. Жрец с висока и стройна фигура говореше на своите приближени, очевидно молители, дошли под неговото покровителство:

— Нерядко съм принуден да приказвам не онова, което мисля. На туй му викат дипломация.

Смехът в отговор бе много висок, но почти веднага заглъхна. Цялата група забеляза, че Джесика бе чула думите на жреца.

Моят дук щеше да натика подобни нищожества във възможно най-отдалечения пъкъл! — помисли светата майка. — Прекалено късно се върнах.

Вече разбираше, че бе живяла на далечната Каладън също като в плътно затворена капсула и по този начин бе позволила да възтържествува най-безочливата част от невъздържаността на Алая. Сама помогнах за собственото си съществуване в света на бляновете — укори се тя. Каладън до голяма степен приличаше на изолиращата безопасност, осигурена на първокласна фрегата, пътуваща спокойно в трюма на някой хайлайнер(*) на Сдружението. Единствено внезапно извършваните маневри можеха да бъдат доловени, и то като движения, лишени от всякаква рязкост.

Колко съблазнителна е представата за спокойния живот — бе промъкналата се за миг в съзнанието ѝ мисъл.

С всяко ново впечатление от обкръжението на Алая съгласието на Джесика с думите, които достигаха до нея като изречени от този сляп Проповедник, неизменно нарастваше. Да, Пол би могъл да произнесе такива думи при сегашната гледка на оставеното от него

царство. Светата майка се запита също така, какво ли бе открил Гърни при контрабандистите.

Сега тя си даде сметка, че нейната първоначална реакция към видяното в Аракийн е била правилна. При това първо преминаване през града с Джавид вниманието ѝ бе привлечено от армираните отражателни прегради около жилищата, от старателно охраняваните пътеки и алеи, внимателните пазачи на всеки завой, а така също и от дебелите стени с указателни знаци за дълбоки подземия, лесно откриваеми по масивните им фундаменти. Аракийн се бе превърнал в глухо, неблагоприятно и затворено място, парадирало безразсъдно и самодоволно с грубите си очертания.

Малката странична врата на преддверието внезапно се отвори. Авангардът от жрици-амазонки се изсипа в помещението също като щит пред Алая, високомерна и крачеща напред с подчертано ясно съзнание за собствената си действителна и ужасяваща власт. Лицето ѝ бе спокойно и тя с нищо не издаде чувствата си, когато срещна погледа на своята майка и го издържа докрай. Въпреки това и двете много добре разбираха, че битката е започната. По нареждане на Джавид гигантските двери на Голямата зала се отвориха с движение, което, без да остави място за никакво съмнение, свидетелстваше за наличието на огромна скрита енергия.

Алая спря до майка си и стражата ги ограда.

— Да влизаме ли, мамо? — попита тя.

— Крайно време е — отвърна Джесика и в същия миг помисли, долавяйки злорадството в очите на Алая: Представя си, че може да ме премахне и да остане читава! Та тя е луда!

После се запита дали точно такова не бе и мнението на Айдахо. Той беше изпратил съобщение, на което тя не можа да отговори. Посланието бе кратко и загадъчно: „Опасност. Трябва да те видя.“ Беше написано на един от вариантите на стария чакобза, където думата, подбрана да изрази опасност, всъщност означаваше заговор.

Ще го потърся веднага, след като се върна в Табър — реши Джесика.

„Ето и заблудата, съпътстваща всяко могъщество — в основата си то се проявява в самовластието на един ограничен свят. А най-важният урок на нашата релативистично устроена вселена гласи, че нещата непрестанно се изменят. Всяка сила задължително среща по-голяма сила. Пол Муад’Диб предаде този урок на сардукарите в Аракийнските равнини. Неговите потомци трябва още да го учат, за да го усвоят.“

Проповедникът в Аракийн

Първият тъжител в тазсутрешната аудиенция бе трубадур от Кадеш, пристигнал като поклонник на харжа, чиято кесия загубила тежестта си с помощта на аракийнски наемници. Той стоеше гордо изправен сред воднистозеленикавия каменен под на залата, а видът му нямаше нищо общо с вида на човек, дошъл да моли.

Джесика се възхити на неговата самоувереност от мястото, където седеше заедно с Алая — върху платформа със седем стъпала. За майката и дъщерята бяха поставени еднакви тронове, но Джесика обърна специално внимание на факта, че Алая се намираше отдясно, на мъжкото място.

Колкото до трубадура от Кадеш, несъмнено хората на Джавид го бяха пуснали само заради качеството, с което така добре си служеше и сега — собствената му самоувереност. От него се очакваше да предостави няколко забавни минути на придворните и останалите посетители в Голямата зала; именно по този начин щеше да заплати за посещението си, вместо с парите, които така или иначе вече му липсваха.

От пледоарията на адвоката-жрец, защитник на интересите на трубадура, се разбра, че кадешианецът сега разполага единствено с дрехата на гърба си и с балисета, окачен на кожено въже на неговото рамо.

— Заяви, че му предложили някакво черно питие — каза адвокатът, едва прикривайки усмивката, разкривила устните му. —

Ваша светлост, ако ви е приятно да чуете, питието го оставило в безпомощно състояние, но той много добре усетил, когато му резнали кесията.

Джесика огледа трубадура, докато адвокатът продължаваше да говори монотонно и с фалшиво съчувствие, а гласът му преливаше от противно поднесена нравственост. Човекът от Кадеш беше висок почти два метра. В очите му, очевидно свикнали да заглеждат хубавите жени, прозираше жив и интелигентен ум, както и чувство за хумор. Златистата му коса падаше до раменете, каквато бе модата на неговата планета; от широките му гърди и добре оформеното елегантно тяло струеше мъжка сила, която сивата роба на поклонник не можеше да скрие. Той бе представен с името Тагир Мохандис и беше потомък на род от пътуващи инженери, горд със своите предшественици и доволен от самия себе си.

най-сетне Алая прекрати пледоарията с махване на ръка и обяви, без да се обръща:

— Лейди Джесика ще произнесе първата присъда в чест на нейното завръщане при нас.

— Благодаря ти, дъще — рече Джесика, като демонстрира действителното си старшинство пред всички присъстващи. Дъще! Нима Тагир Мохандис бе брънка от веригата на техния план? Или пък беше просто невинен будала? Тя веднага съобрази, че поисканата от нея присъда по това дело бе началото на подготвена атака. Всичко изглеждаше напълно в стила на Алая.

— Бива ли те на инструмента? — попита Джесика, посочвайки деветструнния балисет на рамото на трубадура.

— Точно толкова, колкото и Гърни Халик! — отвърна с висок глас Тагир Мохандис, за да го чуят всички в залата, а думите му предизвикаха интерес и раздвижване сред присъстващите.

— Явно е, че търсиш пари за път — продължи Джесика. — Къде ще отидеш с тези пари?

— На Салуса Секундус, в двора на Фарад'н — отговори Мохандис. — Чувал съм, че дава подслон на трубадури и музиканти, помага на различните изкуства и се стреми да съживи културния живот.

Джесика умишлено не погледна към Алая. Разбира се, тя добре бе знаела какво ще поиска Мохандис. Усети, че ѝ е приятно

разиграването на второстепенни сценки. Дали наистина са мислили, че няма да може да посрещне подобна атака?

— Ще посвириш ли в замяна на своето заминаване? — предложи Джесика. — Моите условия са условията на една от свободните. Ако музиката ти ми хареса, мога да те задържа тук, за да облекчаваш собствените ми грижи; ако пък подразни слуха ми, ще те изпратя в пустинята, та да поработиш за парите за своето пътуване. Ако преценя, че свириш като за пред Фарад'н, за когото се говори, че е враг на атреидите, ще те проводя при него с дар от мен. Е, Тагир Мохандис, ще те чуем ли при тези условия?

Той отметна назад глава и избухна в гръмогласен смях. Русата му коса сякаш лумна, когато свали от рамото си балисета, за да го настрои сърчно в знак, че приема нейното предизвикателство.

Тълпата в залата понечи да се приближи, но стражите и придворните не пуснаха други, освен вече присъстващите.

Мохандис извлече първия тон от струните, като задържаше ниския басов звук на страничните корди, за да привлече вниманието към техния завладяващ трепет. После, извисявайки мек теноров глас, запя с явна импровизация на текста, но всичко бе поднесено така изкусно, че очарова Джесика, още преди тя да обърне внимание на думите:

*Бленувате за каладънските води,
където сте царували преди
отколе и безспирно, атреиди...
Изпратени сте тук в света на чужди хора!*

*С бруталността им той отдавна е прочут,
така че сънищата ви за Шай-хулуд
продавате сега за блудкав залък в смут.
О, тук е свят на чужди хора.*

*От вас Аракис залинява
и рядко червеят минава...
Приключвайте тогава —
това е свят на чужди хора.*

*Алая, знай! За всички ти си Коуън-Тийн:
невидим дух, злокобен и самин,
когото зърваме едва...*

— Стига! — почти изпищя Алая, като рязко се надигна от трона.
— Ще наредя да ти...

— Алая! — прекъсна я Джесика достатъчно високо, за да не предизвика пряк сблъсък, но все пак да привлече вниманието на всички в залата. Този път Гласът бе използван от голям майстор; присъстващите до един разпознаха призивната мощ, което бе и целта на направената демонстрация. Алая просто потъна обратно на мястото си, а Джесика не забеляза и най-незначителен признак на смущение или неудобство.

Значи и това е било предвидено — помисли тя. — Да, много интересно.

— Присъдата по първия казус е моя — напомни светата майка.

— Чудесно — едва-едва се чу гласът на Алая.

— Според мен подаръкът е достоен за Фарад'н. Езикът му реже като кристален нож. Кръвопускането, което може да причини такъв език, ще бъде здравословно и за нашия двор, макар да предпочитам той да окаже помощ на династията Корино.

В залата се разсипа лек, звънлив смях. Алая се задоволи да изсумти:

— Знаеш ли как ме нарече той?

— Никак не те е нарекъл, дъще. Просто съобщи това, което може да чуе всеки по улиците. Там те назовават Коуън-Тийн...

— Да, женски призрак на смъртта, който се движи без крака — изръмжа Алая.

— Ако отстраняваш онези, които докладват точно, ще останат само другите, дето знаят какво искаш да чуеш — изрече звучно Джесика. — Не мога да измисля нищо по-вредно от гнилата смрад на собствените впечатления.

Неколцина от скупчените под двата трона шумно изпъшкаха.

Джесика отново съсредоточи вниманието си върху Мохандис, който не отрони нито дума повече, застанал на мястото си без никаква

следа от страх. Очакваше своята присъда, но така, сякаш тя изобщо не го засягаше. Явно бе точно от този тип хора, които нейният дук със сигурност е трябвало да предпочита в размирно време — човек, който действа спокойно, защото е сигурен в своите преценки и решения, но приема сполетелите го обстоятелства, включително и смъртта, без да кори за това съдбата. Тогава с каква цел бе възприел тая линия на поведение?

— Защо изпя точно тези думи? — попита го Джесика.

Той вдигна глава и заговори с ясен глас:

— Бях чувал, че атреидите са благородни хора без предразсъдъци. Така че хрумна ми да проверя дали чутото от мен е вярно, а може би и да остана тук на служба и по такъв начин да разполагам с достатъчно време, за да открия своите грабителите и да сторя с тях това, което намирам за нужно.

— Осмелява се да проверява нас! — измърмори Алая.

— Защо не? — запита Джесика.

Тя се усмихна на трубадура, за да демонстрира своето благоразположение. Беше влязъл в залата, само защото се бе натъкнал на възможността да изживее още едно приключение, още едно пътуване през собствената си вселена. Светата майка долови в себе си изкушението да го включи в своята свита, но реакцията на Алая вещаеше злини за храбрия Мохандис. Имаше достатъчно основания да се предполага, че точно това бяха очаквали от лейди Джесика — да привлече на служба при себе си един храбър трубадур и хубавец така, както бе привлякла смелия Гърни Халик. Най-добре бе да изпрати Мохандис по набелязания от него път, макар и да съжаляваше, че губи наистина достоен човек.

— Да върви при Фарад'н — разпореди се Джесика. — Направете необходимото да получи пари за път. Нека езикът му пусне от кръвчицата на династията Корино, за да видим как ще го преживее.

Алая гледаше намръщено в пода, преди да успее да извика на лицето си една закъсняла усмивка.

— Мъдростта на лейди Джесика взема връх — рече тя, отправяйки с жест Мохандис.

Не стана, както го искаше — заключи наум Джесика, но нещо в поведението на Алая вече подсказваше за следващото по-сериозно изпитание. Напред бе изведен друг тъжител. Светата майка, забелязала

реакцията на своята дъщеря, се измъчваше от съмнения. Наученият от близнаците урок сега бе наистина нужен. Макар и ужасяваща като явление, Алая се бе родила с напълно оформено съзнание. Тя познаваше своята майка не по-зле от себе си. Не беше възможно да има погрешна представа за реакциите ѝ в случая с трубадура. Защо инсценира предишния сблъсък? Дали не иска да приспи вниманието ми?

Но времето за размисъл бе изтекло. Вторият молител беше застанал на мястото си под двата еднакви трона, а защитникът му стоеше до него.

Тъжителят бе свободен — възрастен мъж, със следи от пясък по своето лице на човек от пустинята. Не беше висок, но тялото му изглеждаше жилаво, а дългата дишдаша, обичайно носена върху влагосъхраняващия костюм, му придаваше достатъчно внушителен вид. Дрехата бе в хармония с тясното му лице със заострен нос, а гневните му очи сякаш хвърляха сини пламъци. Нямаше влагосъхраняващ костюм и това видимо го притесняваше. Колосалното пространство на залата за аудиенции навярно му напомняше познатите открити места, които ограбваха скъпоценната влага от тялото. Под качулката, която бе леко дръпната назад, се виждаха възлите на типичната за наибите прическа — кефийя.

— Аз съм Гадеан ал-Фали — каза той, като постави крак на стъпалата към тронове, за да подчертае превъзходството си над тълпата. — Бях от смъртоносните командоси на Муад'Диб и съм тук, за да бъде обсъден един въпрос за пустинята.

Алая леко се дръпна назад, с което издаде чувствата си, макар и само за миг. Името на ал-Фали бе отбелязано върху искането за връщане на Джесика в съвета. Въпрос за пустинята! — помисли Джесика. Гадеан ал-Фали бе заговорил, преди да вземе думата неговият застъпник. С тази типична фраза на свободните той привлече вниманието на присъстващите върху нещо, което бе важно за всички на Дюн, и го направи с авторитета на федейкин, жертвал живота си за Пол Муад'Диб. Джесика се съмняваше, че беше казал същото на Джавид или на главния застъпник, когато бе искал тази среща. Съмнението ѝ се потвърди, когато едно длъжностно лице от жреческата институция се втурна от задния край на залата, размахвайки черна кърпа.

— Милостиви госпожи! — извика чиновникът. — Недейте слуша думите на този човек! Той идва с фалшиво...

Докато наблюдаваше бързото движение на жреца към тях, Джесика улови с крайчеца на окото си Алая, даваща знак на стария боен език на атреидите: „Сега“! Светата майка не можа да схване към кого бе отправен сигналът, но реагира инстинктивно, като се наклони рязко вляво, повличайки трона и всичко останало. При падането тя успя да се измъкне изпод съборения трон и докато се изправяше на краката си, чу рядкото изплющаване на маула-пистолета... после още веднъж. Следвайки посоката на своето движение внезапно усети дръпване в десния си ръкав и почти се хвърли към тълпата от просители и царедворци, събрани под подиума. Вече бе забелязала, че Алая изобщо не помръдна от мястото си.

Джесика спря, заобиколена от присъстващите.

Гадеан ал-Фали се бе отдръпнал към другия край на подиума, но влезият с него застъпник не бе напуснал първоначалното си място.

Всичко беше станало с бързината на нападение от засада, но присъстващите в залата видяха как специално подготвените рефлексии успяха да помогнат на изненаданата. Алая и застъпникът стояха като замръзнали по местата си.

Някакво безредие в средата на залата привлече вниманието на Джесика; със сила тя си проправи път през тълпата и забеляза четирима молители, които държаха служителя от жреческото съсловие. Черната кърпа, знак на молба за прекъсване, лежеше недалеч от краката му, а в нейните гънки сега явно се виждаше маула-пистолет.

Ал-Фали си проби път покрай Джесика и погледна пистолета, а след това и жреца. Свободният изкрещя гневно и нанесе откъм пояса си удара ачаг с изпънати, сякаш сковани пръсти на лявата си ръка. Жрецът бе ударен в гърлото и се сгромоляса със сподавено хъркане. Без да погледне към мъжа, когото бе убил, старият наиб обърна изкривеното си от гняв лице към подиума.

— Далалил аннубуа! — извика той и допря челото си с длани, които веднага свали. — Кадис ас-Салаф не е човекът, който, ще ме принуди да млъкна! Ако аз не убия онези, които всячески пречат, други ще ги убият!

Мисли, че той е бил мишената — досети се Джесика.

Погледна към ръкава си и пхна пръст в дупката с ясни очертания от сачмата на маула-пистолет. Отровна, несъмнено.

Молителите се бяха отдръпнали от тялото на служителя. Самият той се гърчеше на пода със смазан ларинкс. Джесика махна към двама изумени царедворци, застанали отляво, и каза:

— Искам го жив за разпит. Ако умре, вие ще го последвате!

И тъй като те се колебаеха с вперени в подиума погледи, тя си послужи с Гласа:

— По-живо!

Двамината се размърдаха.

Джесика си проправи път през множеството и побутна ал-Фали с думите:

— Глупав си, найбе! Аз бях целта, не ти.

Неколцина от околните я чуха. Замълчаха стъписали, а Гадеан ал-Фали погледна към подиума, където единият трон бе обърнат, а Алая не бе помръднала от другия. И за най-големия наивник вече бе напълно разбираемо изражението му, след като реално бе осъзнал станалото преди малко.

— Федейкине — рече Джесика, за да му припомни някогашната служба на нейното семейство, — ние, съсухрените от вятъра, знаем как да застанем гърбом един към друг.

— Госпожо, можете да разчитате на мен — отвърна той, доловил незабавно смисъла на думите й.

Някакво изхлипване накара Джесика да се обърне, след което усети как ал-Фали допира гърба си до нейния. Една жена в яркото одеяние на свободните, които живееха в града, приближаваше до жреца, проснат на пода.

Двамата царедворци не се виждаха никакви. Жената дори не погледна към Джесика, а извиси гласа си като някогашните оплаквачки на нейното племе; викът й бе отправен към служителите при дестилационните инсталации, които трябваше да дойдат, за да извлекат водата от мъртвото тяло в племенния резервоар. Този глас бе в странно несъответствие с облеклото на жената. Джесика долови устойчивото присъствие на някогашните нрави, макар ясно да виждаше двуличието на градската обитателка. Окиченото с ярки дрехи създание очевидно бе доумъртвило заговорника, за да затвори устата му завинаги.

Защо ли се намеси? — запита се светата майка. — Трябваше просто да почака, докато нещастникът умре от задушаване. Стореното бе признак на отчаяние и говореше за много силен страх.

Алая продължаваше да седи на самия край на трона, привела напред горната част на тялото си. Очите ѝ зорко блестяха. Една стройна жена, носеща сърмения ширит на личната ѝ гвардия, мина покрай Джесика и се наведе над тялото, а когато отново се изправи и погледна към подиума, каза кратко:

— Мъртъв е.

— Нареди да го изнесат — извика Алая и даде знак на пазачите около подиума: — Изправете трона на лейди Джесика.

Все едно, че нищо не е станало, така ли? — удиви се светата майка. Нима според Алая никой не подозираше нищо? Ал-Фали бе споменал за Кадис ас-Салаф, с което бе призовал праотците от митологията на свободните за свои защитници. Но едва ли свръхестествена сила бе внесла маула-пистолета в залата, където всички оръжия бяха забранени. Единствената възможност бе заговор с участието на приближените на Джавид, а безразличието на Алая към собствената ѝ особа бе напълно достатъчно за присъстващите да разберат, че и тя е участничка в този заговор.

Старият наиб заговори през рамо на Джесика:

— Милостива госпожо, приежете моите извинения. Ние от пустинята дойдохме при вас като последна надежда в нашето отчаяние, а сега виждаме, че самата вие все още имате нужда от такива като нас.

— Майцеубийството не приляга особено добре на моята дъщеря — отговори Джесика.

— Племената ще научат за станалото — обеща ал-Фали.

— Ако толкова много ви трябва — продължи Джесика, — защо не се обърнахте към мен в Сийч Табър?

— Стилгар не би го разрешил.

Да, правилникът на наибите! Думата на Стилгар е закон в Табър.

Преобърнатият трон бе изправен. Алая покани с жест майка си да се върне на своето място и рече:

— Моля всички да не забравят за смъртта на този жрец-предател. Който ме заплаши, умира.

После се обърна към ал-Фали с думите:

— Много ти благодаря, наиб.

— Благодарности за грешката — промърмори ал-Фали и погледна към Джесика: — Бяхте права. Гневът ми премахна човек, който трябваше да проговори.

Джесика му пошепна:

— Федейкине, запомни тези двама царедворци и жената с шарената рокля. Искам да бъдат задържани и разпитани.

— Ще бъде сторено — отвърна той.

— Ако се измъкнем живи оттук — добави Джесика. — Хайде, нека се върнем и доизиграем ролите си.

— Както наредите, милостива госпожо.

Двамата приближиха към подиума и Джесика се изкачи по стъпалата, за да заеме мястото си до Алая, а ал-Фали остана долу, където бе определеното за тъжители място.

— Да започваме — каза Алая.

— Само още минута, дъще — обади се Джесика, след което вдигна ръкава си и показа дупката с мушнат в нея пръст. — Атаката бе предназначена за мен. Съвсем малко и сачмата щеше да ме удари, въпреки дръпването ми встрани. Погледнете всички — тя посочи надолу. — Пистолета го няма. Кой го взе?

Не последва никакъв отговор.

— Може би си струва да бъде потърсен — добави Джесика.

— Що за глупости! — възкликна Алая. — Аз...

Джесика се полуизвърна към дъщеря си и махна с лявата си ръка.

— Някой от тези долу го е прибрал. Не те ли е страх, че...

— Взе го една от моите лични стражи! — поясни Алая.

— Тогава нека тя ми донесе оръжието.

— Вече не е тук.

— Твърде удобно — отбеляза Джесика.

— Какво искаш да кажеш? — попита Алая.

Светата майка мрачно се усмихна и отговори:

— Казвам, че двама от твоите приближени получиха заповед да спасят предателя жрец. Предупредих ги, че ще умрат, ако той не оживее. И те наистина ще умрат.

— Забранявам!

Джесика пренебрежително сви рамене.

— Пред нас е застанал един смел федейкин — настоя Алая, посочвайки ал-Фали. — Другото може да почака.

— Може да чака и безкрайно — отвърна Джесика на езика чакобза. Думите ѝ съдържаха подчертана язвителност, от която дъщеря ѝ трябваше ясно да разбере, че никакъв неразрешен въпрос яли спор не би могъл да спре смъртната присъда.

— Ще видим! — тръсна глава Алая и се обърна към федейкина. — Защо си тук, Гадеан ал-Фали?

— За да видя майката на Муад'Диб — отговори найбът. — Онова, което е останало от федейкините — групичката смъртни братя, която служеше на нейния син — събра жалките си средства, за да заплати преминаването ми покрай сребролюбивите вардияни, предпазващи атреидите от действителността на Аракис.

— Ако федейкините имат нужда от нещо — възрази Алая, — трябва само да...

— Той е дошъл, за да види мен — прекъсна я Джесика. — Федейкине, от какво най-много се нуждаеш?

— Тук аз говоря от името на атреидите! — настоя дъщеря ѝ. — Какво...

— Замълчи, ужасяващо изчадие! — рязко я прекъсна Джесика. — Дъще, ти се опита да организираш моето убийство! Казвам го пред тия хора, нека знаят. Но не можеш да направиш същото за всички присъстващи тук, за да замлъкнат и те, както стана с жреца. Да, ударът на найба почти го уби, но той все пак можеше да бъде спасен. За да го разпитат! Сега няма от какво да се безпокоиш. Колкото и да ни убеждаваш в обратното, грехът е отчетливо изписан в твоите действия!

Алая сякаш отново замръзна на мястото си, а лицето ѝ стана въсечнобледо, Джесика, която внимателно следеше прилива и отлива на бурни чувства у своята дъщеря, забеляза плашещото познато движение на китките — несъзнателна реакция, помогнала някога за идентифицирането на смъртния враг на атреидите. Сега тя движеше с отчетлив ритъм пръстите на дъщеря ѝ, които потропваха един след друг: кутрето два пъти, показалецът — три, безименният пръст — два пъти, кутрето — веднъж, безименният — два пъти... и обратно, като почукванията следваха същия ред. Старият барон!

Съсредоточеният поглед на Джесика привлече вниманието на Алая; тя погледна надолу към ръката си, спря да я движи и отново се

взря в очите на майка си, за да проумее страшната истина, че се бе издала. Злорада усмивка скова устните ѝ.

— Значи си успяла да ни отмъстиш — пошепна Джесика.

— Побъркала ли си се, майко?

— Бих искала да е вярно — въздъхна Джесика, след което мисълта ѝ продължи своя ход: Тя знае, че няма да скрия нищо от Сестринството. Не може да не го знае. Освен това сигурно подозира, че ще съобща на свободните, след което ще бъде принудена да мине през изпитанието за обладаване. Следователно не бих могла да си тръгна жива оттук.

— Нашият храбър федейкин чака, докато ние спорим — напомни Алая.

Джесика си наложи да върне вниманието си към стария наиб. Овладея се напълно и каза:

— Гадеан, значи си дошъл, за да ме видиш.

— Да, милостива госпожо. Ние забелязваме, че стават страшни неща. Малките вестители(*) излизат от пясъка, както е речено в старите предсказания. Шай-хулуд се среща единствено из Пустите Места. Изоставихме нашия стар приятел — пустинята!

Джесика погледна към Алая, която с жест я подкани да продължи. Светата майка огледа намиращите се в залата и забеляза загриженото внимание по лицата им. Важното значение на битката между майка и дъщеря не бе убягнало от тълпата и сега всички навярно недоумяваха защо аудиенцията продължава. После отново погледът ѝ се върна към ал-Фали.

— Гадеан, какви са тези приказки за малките вестители и липсата на пясъчни червеи?

— Майко на влагата — рече федейкинът, напомняйки нейната стара титла при свободните, — бяхме предупредени за това в Китаб-ал-Ибар(*). Настоячиво те молим. Нека не се забравя, че в деня, когато Муад'Диб умря, Аракис започна да се променя от само себе си! Ние не можем да изоставим пустинята.

— Ха! — възкликна подигравателно Алая. — Суеверната паплач се бои от екологични преобразувания. Те...

— Аз те разбирам, Гадеан — прекъсна я Джесика. — Ако червеите изчезнат, с тях изчезва и подправката. А щом подправката

свърши, ще намерим ли друга разменна монета, за да продължим понататък?

Звуци на изненада — внезапни ахвания и накъсан, бърз шепот — се разнесоха из Голямата зала. Ехото ги повтори, Алая сви рамене с пренебрежителен жест и натърти:

— Суеверни глупотевини!

Ал-Фали вдигна дясната си ръка и посочи към нея:

— Говоря на Майката на влагата, а не на Безкракия женски призрак на смъртта.

Пръстите на Алая се вкопчиха в страничните облегалки на трона, но тя запази мълчание.

Ал-Фали отново обърна поглед към Джесика и продължи:

— Някога тук имаше само безплодна почва. А сега виреят растения. Те са плъпнали като гадини по рана. Появиха се облаци и дъжд в широкия среден пояс на Дюн! Дъжд, милейди! О, скъпоценна майко на Муад'Диб, за Дюн този дъжд е като съня, който пък е брат на смъртта. Той е смърт за всички нас.

— Правим само това, което ни заръчаха Лайът-Кайнс и Муад'Диб — намеси се пак Алая. — За какво е този безкраен суеверен брътвеж? Ние тачим словата на Лайът-Кайнс, който ни завеща: „Искам да видя цялата планета покрита с мрежа от зелени растения“. Точно така и ще бъде.

— А какво ще кажеш за червеите и подправката? — запита Джесика.

— Винаги ще има част от пустинята — отговори Алая. — Червеите ще оживеят.

Тя лъже — помисли Джесика. — Защо ли го прави?

— Помогни ни, Майко на влагата — умолително рече Ал-Фали.

Изправена внезапно пред двойна вътрешна картина, Джесика усети как собственото ѝ съзнание залита, сподиряно от тласък на думите на стария наиб. Тя безпогрешно бе доловила присъствието на адаб(*), настойчивия спомен на запаметеното, появил се непланиран, от само себе си. Това присъствие внесе неподвижност в нейните възприятия, докато всичко, научено от миналото, наложи своя отпечатък върху съзнанието ѝ. Тя цялата потъна в него, също като риба, хваната в мрежата. Чувстваше неговата настойчивост като най-човешкия момент, всяка малка частица от който напомняше за

сътворението. Елементите на заученото от паметта бяха реални, но несъществени в непрестанната си промяна, ала тя знаеше, че това е възможно най-голямата близост, до която би могла някога да достигне, опитвайки се да проумее и почувства мощта на прорицанието, връхлетяло трайно нейния син.

Алая лъже, защото е овладяна от някого, който мечтае да унищожи атреидите. Самата тя е първата стъпка от това унищожение. А ал-Фали казва истината — пясъчните червеи са обречени, ако не бъде променен ходът на екологичното преобразуване.

Под натиска на откровението Джесика виждаше движенията на присъстващите в залата като забавени, а изпълняваните от тях роли вече не бяха тайна за нея. Ето ги натоварените със задачата да удостоверят, че тя не си е тръгнала жива оттук! Разделителната линия между тях бе очертана като светъл лъч в нейното съзнание — обзелото ги смущение принуждаваше някои да правят обходни движения, за да не връхлетят върху изпречилите се пред тях, докато други на цели групи стояха като оплетени в неизбежен конфликт. Освен това тя осъзна, че ако съумее да напусне Голямата зала, ще попадне в други очакващи я ръце. Алая не се притесняваше от мисълта, че ще я превърне в мъченица. Не, от тази мисъл всъщност не се притесняваше нещото, което я владееше.

И сега, в сякаш спрялото време, Джесика набеляза пътя за спасяване на стария наиб, който трябваше да стане неин пратеник. Колко просто бе всичко, наистина! Повечето от присъстващите бяха шутове или простаци със запердени очи, а раменете им изглеждаха неизменно поставени в отбранителна позиция. Това можеше да бъде ясно видно върху екрана на обширния под — като кадър от върховен сблъсък, след който мъртвата плът е готова за отделяне, а под нея се очертават скелети. Техните тела, дрехи и лица разказваха за ада на личностите им — неизсуханата гръд на прикритите стракове; блестящия сърп на скъпоценен камък, превърнал се в заместител на защитна броня; уста, пълни с преценки от подплашени истини, както и катедрални очертания на вежди, които изразяваха възвишени религиозни чувства, опровергавани от техните собствени слабини.

Джесика долови разпада в силите, призвани да оформят Аракис. Гласът на ал-Фали отекна като дистранс(*) в нейната душа, разбудил звяра, който се спотайваше в най-дълбоката ѝ същност.

Само с едно примигване тя се пренесе от адаба в света на движенията, но сега този свят бе различен от направлявалия секунда по-рано хода на нейното внимание.

Алая отново бе почнала да говори, но Джесика ѝ извика:

— Замълчи!

След това продължи:

— Знам за тези, които се страхуват, че съм се върнала безрезервно към Сестринството. Но след оня ден в пустинята, когато свободните дадоха на мен и на моя син подаръка на живота, аз също съм свободна!

После внезапно премина на стария език, разбираем само за онези, които го знаеха:

— Онсар акхака зелиман ав маслуман! Подкрепи при нужда брата си, независимо дали правдата е на негова страна!

Думите ѝ имаха желания ефект — в залата настъпи лека промяна на позициите.

А самата тя продължи с гневен тон:

— Гадеан ал-Фали, един истински представител на свободните, дойде да ми каже това, което други е трябвало да ми разкрият. Нека никой не отрича тази истина! Екологичното преобразуване се превърна в неконтролируема напасть!

Из цялата зала се заредиха безсловесни потвърждения.

— А дъщеря ми ликува! — възкликна Джесика. — Мектуб алмелак! Изрязвате рани в тялото ми и оставяте там ивици от сол! Защо ли атреидите намериха своя дом на това място? Защото мохалата беше напълно естествена за нас. За атреидите управлението винаги е било защитаващо сътрудничество — мохалата, както отколе е била известна на свободните. Но погледнете я сега! — Джесика посочи към Алая и продължи: — Тя се смее сама през нощта, забавлявайки се със своя образ на злото! Добивът на подправка ще падне до нулата или в най-добрия случай ще остане само част от някогашното си равнище! И когато за това се разчуе...

— Ще разполагаме винаги с кътче, съдържащо най-скъпоценния продукт във вселената! — изкрещя Алая.

— Ще разполагаме с кътче от ада! — ядно викна и Джесика.

Тогава дъщеря ѝ премина на най-стария чакобза — личния език на атреидите, изпълнен с трудни цъкащи звуци и почти експлозивен

шум в ларинкса:

— Е, майко, сега вече знаеш! Мислиш ли, че една внучка на барон Харконен няма да оцени стойността на всички човешки животи, които си наблъскала в съзнанието ми, още преди да съм се родила? Когато беснеех срещу онова, дето си съумяла да сториш с мен, оставаше ми единствената възможност да се запитам какво би направил баронът. И той ми отговори! Нали разбираш, атрейдска кучко! Той отговори на мен!

Покрай злобата, Джесика схвана и положителния отговор на своето предположение. Абоминацията! Изчадието! Алая бе сломена отвътре, обладана от този кахуеит на злото — барон Владимир Харконен. Сега баронът говореше с нейната уста, без да държи сметка за направените разкрития. Той искаше светата майка да види неговото отмъщение, настояваше тя да знае, че не е бил низвергнат в самота.

От мен очакват да остана тук, безпомощна с познанието си — помисли Джесика.

С тази мисъл тя пое по пътеката, разкрита от адаба, като извика:

— Федейкине, последвай ме!

Оказа се, че в залата има шестима федейкини; петима от тях се добраха до нея и я съпроводиха.

„Когато съм слаб, искам от теб да спазваш правата на моята свобода, защото така повеляват твоите принципи; когато съм по-силен от теб, аз ти отнемам свободата, защото това пък е в съответствие с моите принципи.“

Девиз на древен философ (Приписван от Харк ал-Ада на някой си Луи Вьойо)

Лито се наведе напред през тайния изход от сийча и видя чупката на скалата, издигаща се над неговото ограничено място за наблюдение. Светлината на късното следобедно слънце хвърляше дълги сенки по набраздената повърхност на скалното образувание. Една skeleton butterfly^[1] потъваше в сенките и излиташе оттам, а ципестите ѝ крила приличаха на прозрачна дантела на фона на светлината. Той се замисли колко ли трудно преживява на това място деликатно създание като пеперудата.

Точно пред него се простираше кайсиевата градина; там се трудеха деца, събиращи опадалия плод. Отвъд градината беше канатът. Той и Ганима се измъкнаха от пазачите си и се смесиха внезапно с тълпата идващи работници. За двамата не бе особено трудно да се спуснат предпазливо в един от вентилационните канали, до мястото му на връзка със стъпалата към тайния изход. Сега им оставаше само да се присъединят към децата, да стигнат до каната и да влязат в тунелната галерия. Там можеха да се движат извън обсега на хищните риби, които не позволяваха на пясъчните твари да инцистират течността за напояване. Досега никой от свободните не бе и помислял, че човешко същество ще рискува случайно потапяне във водата.

Той излезе от защитните пасажи. Скалата се разпростря от двете му страни, заемайки хоризонтално положение, сякаш се подчиняваше на неговото движение.

Ганима го следваше отблизо. Двамата носеха малки кошници за плодове, изплетени от нишки на подправката, а във всяка от кошниците се намираше херметично уплътнен пакет с екипировка и

принадлежности на свободен, маула-пистолет, кристален нож... и новите дрехи, пратени от Фарад'н.

Ганима последва брат си в градината, където те се смесиха с децата-работници. Маските на влагосъхраняващите костюми скриваха всички лица. Тук бяха просто двама берачи на кайсии, ала тя чувстваше как предприетото отдалечава нейния живот от защитните граници и познатите методи. Колко проста бе тази стъпка — от една опасност в друга!

В техните кошници новите дрехи, пратени от Фарад'н, изразяваха смисъла на вече поставена цел, известна и на двамата. Ганима прибави допълнително ударение върху познатото, като избродираща над качулката на ястреба тяхното лично мото на езика чакобза: „Участваме с дела си“.

Наближаваше времето на здрача; отвъд каната, който ограничаваше обработваемата площ на сийча, щеше да припадне такава вечер, че подобна би могла да се срещне на много малко места във вселената. Идваше мигът на меко осветената пустиня с извечната си самота, дълбоко просмукан от усещането, че всяко същество в нея е единствено в някакъв непознат му свят.

— Забелязаха ни — пошепна Ганима, приведена до брат си в общата работа.

— Пазачите ли?

— Не, други.

— Ясно.

— Трябва да побързаме — каза тя.

Лито потвърди думите ѝ с отдалечаването си от скалата към овощната градина. Разсъждаваше с мислите на баща си. В пустинята всичко или се движи, или загива. В далечината на пясъка той виждаше оголеното място на Служителя, напомнящ за необходимостта от движение. Яките скали лежаха неподвижно в своята зорко бдяща загадъчност, макар че всяка година се смаляваха под яростните атаки на носения от ветровете пясък. Един ден и Служителят щеше да стане такъв.

Когато наближиха каната, те чуха музика от високо разположен вход за влизане в сийча. Инструментите бяха в някогашния стил на свободните: флейти с два отвора, дайрета и тимпан, изработен от пластмасово цилиндрично тяло с вплетени нишки на подправката, в

единия край на което бе поставена силно опъната кожа. Никой не питаше кое животно на планетата може да осигури толкова много кожа.

Стилгар ще си спомни какво му казах за пукнатината в Служителя — помисли Лито. — Той ще дойде по тъмно, когато вече е твърде късно... И тогава ще разбере.

Стигнаха до каната. Спуснаха се в отворената тръба, слязоха по стълбите за оглед и приближиха до сервизния перваз. В каната беше тъмно, влажно и студено, и те чуваха пляска на хищните риби. Всяка пясъчна твар, опитваща се да открадне от водата, щеше да бъде атакувана от тях. Хората също трябваше да се пазят.

— Внимавай — каза Лито.

Съсредоточи своята памет във времена и места, които тялото му никога не бе познавало. Ганима тръгна след него.

В края на каната те свалиха дрехите си до влагосъхраняващите костюми и облякоха новите роби. Изоставиха одеждите на свободни след себе си; после се покачиха и излязоха от друга тръба, служеща за инспекционни проверки, пропълзяха по една дюна и се спуснаха от отвъдната ѝ страна. Там седнаха, без да могат да ги видят от сийча, запасаха маула-пистолетите и кристалните ножове и сложиха на раменете си опакованите комплекти с екипировка и принадлежности на пътуващи свободни. Музиката вече не се чуваше.

Лито стана пръв и пое енергично през долината между дюните.

Ганима влезе в крачка след него, като се движеше с вече усвоената неритмична тиха стъпка, типична за откритите пясъчни пространства.

Под върха на всяка дюна те се привеждаха ниско и се промъкваха в скритата заветна страна, където почиваха и се оглеждаха назад за преследвачи. Когато стигнаха до първите скали, в пустинята още не се бяха появили такива „опашки“. В сенките на скалите двете фигурки заобиколиха Служителя и се покачиха на перваз с широка панорама към пустинята. В далечината на бледа светваха и угасваха различни цветове. Притъмняващият въздух беше подобен на фин и крехък кристал. Пейзажът пред техния поглед, напротив, бе безкрайно суров — нищо не го спираше, а и нямаше място за двоумене. Нищо не задържаше погледа, опипващ ширналата се пред тях необятност.

Това е хоризонтът на безкрая — помисли Лито.

Приклекналата до брат си Ганима потръпна: Атаката ще започне след малко.

Тя се вслушваше и в най-слабия звук, а цялото ѝ тяло се бе превърнало в едно-единствено сетиво за неотстъпно следене.

Лито също бе нащрек. Едва сега осъзнаваше кулминационната точка на цялото обучение и подготовка, преминали през животите, които споделяше толкова отблизо. В тукашните необятни пустинни пространства човек развиваше безусловна зависимост от своите сетива, от всички свои сетива, научаваше се да им има доверие, а животът се превръщаше в запас от складирани възприятия, всяко от които бе свързано с ежеминутното оцеляване.

В това време Ганима се покатери по скалите и се взря през един прорез обратно към пътя, по който бяха дошли.

Сега сигурността на сийча изглеждаше отдалечена на огромно разстояние от онази камара скали, изскочили в кафявопурпурната далечина с очертанията си, които се губеха в праха там, където последната слънчева светлина хвърляше сребристи ивици. Все още не се виждаше никакъв преследвач. Тя се обърна към Лито.

— Животното ще бъде хищник — каза той. — Това сочи пресмятането от трето ниво.

— Струва ми се, че си прекратил твърде рано своите пресмятания. Животното няма да е само. Династията Корино вече знае, че не се залага само на една карта.

Лито кимна утвърдително.

Умът му внезапно натежа от множество памети, дарени му от разликата с останалите хора — всички тези животи, включително и неговият собствен преди раждането. Чувстваше се преситен от толкова много живот в себе си и искаше да избяга от огромното си съзнание. Подобен вътрешен свят напомняше много силен звяр, който би могъл да го унищожи.

Обхванат от безпокойство, той се покачи до прореза, използван от Ганима, и погледна към скалите на сийча. Също там, под тези скали, се виждаше как канатът сякаш изтегля линията между битието и смъртта. В края на оазиса имаше камилски пелин, луковина, пустинна переста трева и дива люцерна. В последния светлик Лито успя да забележи черните движещи се петна на птици, които кълвяха, подскачайки в дивата люцерна. В далечината пискюлите на тревата,

също като царевична свила, се раздипляха от вятъра, а носените от него тъмни сенки се втурваха в овощната градина. Тяхното движение привлече вниманието му, защото разбра, че сенките крият в своята флуидна форма друга, по-голяма промяна, дала своя откуп на преминаващите по небето дъги от сребрист прах.

Какво ли ще стане тук? — запита сам себе си.

А знаеше, че ще има или смърт, или игра със смъртта, в която игра той ще е действащо лице. Ганима ще трябва да се върне сама, повярвала в реалността на една видяна от самата нея гибел или пък принудена от дълбок и непреодолим хипнотичен импулс да съобщи, че брат ѝ е загинал.

Неизвестностите, свързани с това място, силно го плашеха. Колко по-лесно би било да отстъпи пред силата на прорицанието, рискувайки да захвърли мощта на собственото си съзнание в абсолютно непроменимо бъдеще. А дори и съкратеният вариант на неговия сън бе достатъчно отблъскващ. Защото разбираше добре, че не се бе осмелил да приеме по-разширения. Той се обърна към Ганима и каза:

— Все още не ни преследват.

— Пуснатите след нас зверове ще бъдат едри — рече сестра му.

— Може и да имаме време да ги видим.

— Не и ако дойдат по тъмно.

— Нощта ще падне много скоро — напомни тя.

— Така е. Време е да слезнем на нашето място.

Лито посочи скалите вляво и под тях, където пясъчните ветрове бяха изсекли малка вдлъбнатина в базалта. Бе достатъчна, за да ги подслони, но не и да пропусне по-едрите, вече познати същества. Въпреки това той осъзнаваше силната си неохота да влезе там, макар да разбираше, че е длъжен да го направи. Това беше мястото, посочено на Стилгар от самия него.

— Могат спокойно да ни убият — каза той.

— Трябва да приемем единствения шанс — отвърна сестра му.

— Дължим го на баща си.

— Не оспорвам.

А в себе си помисли: Тази е истинската пътека; правим го, както трябва.

Но той знаеше колко опасно бе да бъдеш прав в този свят. Сега оцеляването им зависеше от силата, добрата форма и осъзнаването на ограниченията, налагани им от всеки променящ се момент. Най-здравата броня за тях бяха уменията и ходовете на свободните, докато бин-джезъритските познания оставаха в резерва. Сега и двамата се осъзнаваха като бойни ветерани, обучени от династията на атреидите, а издръжливостта и жестокостта на свободните бяха единствената им защита, въпреки че за тази най-важна подробност не загатваха нито детинските им тела, нито официалните дрехи, в които бяха облечени.

Лито докосна с пръсти дръжката на кристалния нож с отровен връх на кръста си. Ганима несъзнателно повтори жеста.

— Ще слизаме ли вече? — попита тя.

В същия миг видяха далече под себе си слабо раздвижване. Голямото разстояние сякаш намаляваше значително скритата в него заплаха. Неподвижността на Ганима моментално привлече вниманието на Лито, още преди сестра му да го предупреди с думи.

— Тигри — каза той.

— Лаза тигри — поправи го тя.

— Те ни виждат — добави.

— По-добре да побързаме — настоя Ганима. — Маула-пистолетът не може да ги спре. Достатъчно добре са обучени.

— Някъде наблизо е застанал човек, който ги направлява — заключи Лито и с големи скокове се запусна към скалите вляво.

Ганима премълча своето съгласие, за да не хаби излишно силите си. Наблизо наистина трябваше да се е скрил някой. Такива тигри не се пускаха на свобода, преди да настъпи удобният за целта момент.

Животните напредваха бързо в гаснещата светлина, пъргаво скачайки от камък на камък. Явно бяха водени от зрението си, а вече падаше нощта — времето на острия слух. Вик на нощна птица, подобен на гласа на камбана, се понесе от високите зъбери на Служителя, сякаш за да подчертае промяната. Създанията, привикнали към особеностите на мрака, плъпваха из сенките на издълбаните от вятъра пукнатини.

Бягащите близнаци виждаха приближаващите Лаза тигри. Прииждаха, мощни като прилив, и във всяко тяхно движение се долавяше великолепието на златиста увереност в успеха.

Лито почувства, че някога се бе препъвал по тия места в усилията си да се освободи от гнетящата го душевна тежест. Сега бягаше с твърдата убеденост, че двамата с Ганима ще стигнат навреме до тясната вдлъбнатина, но очите му не изпускаха нито за миг очарователната гледка на приближаващите хищници.

Погубени сме, ако някой от нас се спъне — каза си той.

Тази мисъл поохлади неговата убеденост в сигурността и силата на собствените му познания и го накара да ускори своя бяг.

[1] Буквално „скелетна пеперуда“ ↑

„Вие, «Бин Джезърит», назовавате вашата дейност по Паноплия Профетикус «Наука за Религията». Много добре. Аз, който се старая да открия учен от друг тип, считам, че вашата дефиниция е подходяща. Вярно е, че сами създавате мита за себе си, но така постъпват всички общности. И все пак съм длъжен да ви предупредя. Вие се държите по същия начин както толкова много други неправилно насочвани учени. Вашите действия показват, че искате да отделите нещо от живота. Време е да ви се припомни онова, което вие самите така често заявявате: човек не може да има каквото и да е, без да притежава и неговата противоположност.“

Проповедникът в Аракийн — послание към Сестринството

Час преди съмване Джесика седеше, без да помръдне, върху износено килимче от материя, изтъкана от нишките на подправката. Заобикаляха я голите скали на стар и беден сийч, останал от времето на първите заселвания. Той бе разположен под ръба на Червената бездна, на завет от западните ветрове на пустинята. Ал-Фали и неговите братя я бяха довели тук; сега чакаха вест от Стилгар. Федейкините се бяха придвижвали много внимателно, поне от гледна точка на връзки и съобщения. Стилгар нямаше как да научи тяхното местоположение.

Те вече знаеха, че са включени в process-verbal — официалния доклад за престъпления, извършени срещу Империята. Линията на поведение на Алая подкрепяше твърдението, че нейната майка е била подучена да извърши незаконно деяние срещу държавата, но Сестринството все още не бе точно назовано. Своенравният тираничен характер на властта на Алая обаче беше изваден на открито, така че предстоеше проверка на нейната убеденост, че щом държи в ръцете си жреческото съсловие, тя контролира и свободните.

Посланието на Джесика до Стилгар бе просто и удряше право в целта: „Моята дъщеря е духовно обладана и трябва да бъде подложена на изпитанието.“

Но страховете разрушаваха точния смисъл на думите — вече се знаеше, че някои свободни биха предпочели да не вярват на подобно обвинение. Техните опити да се възползват от него доведоха до две нощни битки, но орнитоптерите, откраднати от хората на ал-Фали, бяха пренесли бегълците в този скъпоценен оазис на сигурността — сийча при Червената бездна. Оттук бе тръгнала вест към федейкините, но по-малко от двеста от тях се намираха на Аракис. Останалите заемаха различни постове из Империята.

След като отчете тези дадености, Джесика се запита дали не бе дошла на лобното си място. Някои федейкини действително го вярваха, ала смъртоносните командоси се примиряваха неособено трудно. Ал-Фали само се подсмихна, когато в нейно присъствие неколцина от младите му приближени дадоха глас на своите опасения.

— Когато Бог е предопределил смъртта на едно създание на дадено място — бе казал старият наиб, — Той прави така, че потребностите на това създание го довеждат точно на мястото.

Окърпените завеси на входа на нейното помещение се раздвижиха — влезе ал-Фали. Продълговатото лице на възрастния мъж, обрулено от вятъра, бе изпито и с трескав светлик в очите. Очевидно дори не бе полегнал.

— Идва някой — каза той.

— Дали е пратен от Стилгар?

— Може би.

Той наведе очи и погледна вляво, както постъпваха някогашните свободни, когато носят лоши вести.

— Какво има? — попита Джесика.

— От Табър ни известиха, че внуците ти не са там — рече ал-Фали, без да я погледне.

— Значи Алая...

— Поискала е близнаците да останат под нейно попечителство, но от Сийч Табър твърдят, че децата не са там. Това е всичко, което знаем.

— Сигурно Стилгар ги е изпратил в пустинята — предположи Джесика.

— Възможно е, макар да разбрахме, че ги е търсил през цялата нощ. А може би е само трик от негова страна...

— Стилгар не постъпва така — възрази тя и помисли:

Освен ако близнаците не са се наговорили с него.

Но и това изглеждаше неправдоподобно. Изненада се сама на себе си: не я гнетеше и помен от паника, а страховете ѝ за внуците бяха чувствително смекчени от думите на Ганима, споделени с нея.

Тя вдигна поглед към ал-Фали, видя в питащите му очи жалост и каза:

— Решили са да отидат сами в пустинята.

— Сами? Тези две деца!

Въздържа се да му обясни, че „тези две деца“ навярно знаят повече за оцеляването в откритите пространства, отколкото почти всички живи днес свободни. Вместо това мислите ѝ спряха върху странното поведение на Лито, когато настояваше тя да не се противи на предстоящото отвлечение. Споменът бе останал някак встрани, но настоящият момент го бе повикал. Лито ѝ бе казал, че сама ще долови мига, в който трябва да се подчини.

— Сигурно пратеникът е вече в сийча — рече ал-Фали. — Ще ти го доведе.

След това излезе през окърпената завеса.

Джесика погледна към завесата. Тъканта бе от нишки на подправката, а кръпките бяха сини. Разказваше се, че този сийч е отказал да извлече полза от религиозния култ към Муад'Диб, заради което си бе навлякъл гнева на Алаиното жречество. Освен това се говореше, че тукашните хора бяха вложили своите средства в проект за селекция на кучета с ръст на пони, които да бъдат отгледани и подготвени за интелигентни пазачи на деца. Всички кучета бяха намерени умъртвени. Тръгна приказка, че е използвана отрова, за което обвиниха жречеството.

Джесика тръсна глава, за да отпъди своите разсъждения, след като разпозна в тях истинския им характер: гафла — досадното разсейване.

Къде ли бяха отишли децата? В Джакуруту ли? Те имаха свой план. Опитаха се да ми подскажат, но до приемлива за мен степен — спомни си тя. А когато бяха стигнали до границите, както ги виждаха те, Лито ѝ бе наредил да се подчини.

Той бе наредил на нея!

Внукът ѝ бе разбрал какво прави Алая; това поне беше съвсем очевидно. Близнаците говореха за „злочестината“ на своята леля, дори когато я защитаваха. Алая залагаше на правотата и справедливостта на позицията си в регентството. Поисканото попечителство над близнаците го потвърди. Джесика долови отгласи от груб смях в собствените си гърди. Светата майка Гайъс Хелън Мохайъм бе много доволна от факта, че може да обясни грешката на своята ученичка:

„Когато съсредоточиш съзнанието си единствено върху собствената си правота, ти просто приканваш противостоящите сили да те надвият. Това е добре позната грешка. Дори аз, твоята учителка, я допусках“

— Дори и аз, твоята ученичка, я допуснах — прошепна на себе си Джесика.

Тя чу прошумоляването на тъканта във входа отвъд завесата. Влязоха двама млади свободни — част от свитата, събрана през нощта. Очевидно и двамата изпитваха страхопочитание в присъствието на майката на Муад'Диб. Джесика веднага ги прецени до дъно — не бяха от разсъждаващите и се привързваха към лустрото на всяка власт само заради усещането за идентичност, която тя им даваше. Без нейното отражение изглеждаха съвсем изпразнени от съдържание. И следователно бяха опасни.

— Ал-Фали ни нареди да ви подготвим — каза единият от младите свободни.

Внезапно напрежение сви гърдите на Джесика, но гласът ѝ остана спокоен:

— За какво да ме подготвите?

— Стилгар е изпратил Дънкан Айдахо със съобщение.

Джесика придърпа с несъзнателно движение качулката на своята аба върху главата си. Дънкан? Но той бе оръдие на Алая.

Обадилият се свободен пристъпи леко напред и каза:

— Според самия Айдахо той идва, за да ви отведе на безопасно място, но ал-Фали не разбира как може да стане това.

— Наистина е много странно — съгласи се Джесика. — Но в нашия свят има и доста по-странни неща. Доведи го.

Двамината се спогледаха, но се подчиниха на нареждането; те излязоха едновременно и с такъв устрем, че скъсаха завесата на още

едно място.

Айдахо пристъпи през нея, последван от двамата свободни и от ал-Фали, който оформяше ариергарда с ръка, поставена върху кристалния нож. Съпругът на дъщеря ѝ изглеждаше спокоен. Бе облечен във всекидневните дрехи на гвардеец на династията на атреидите — униформа, незначително променяна през повече от четиринайсет столетия. За това време Аракис бе заменила стария кинжал от металопласт с кристален нож с позлатена дръжка, но разликата бе наистина незначителна.

— Казаха ми, че искаш да ми помогнеш — подхвана Джесика.

— Колкото и странно да изглежда — отговори Айдахо.

— Алая не те ли изпрати, за да ме отвлечеш?

Лекото повдигане на черните му вежди бе единственият знак на изненада. Многофацетните тлейлаксиянски очи продължиха да я гледат, втрещени и блестящи. Той кимна:

— Това бе нейната заповед.

Кокалчетата на пръстите на ал-Фали побеляха около дръжката на кристалния нож, който все още не бе изваден.

— Прекарах голяма част от нощта с мисли за грешките, които допуснах по отношение на дъщеря си — каза Джесика.

— Наистина бяха много — съгласи се Айдахо. — Аз също имам дял в повечето от тях.

Тя забеляза, че мускулите на челюстите му играят.

— Никак не беше трудно да се вслушаме в доводите, които ни заблудиха — продължи Джесика. — Искях да напусна това място... А ти... Ти пожела едно момиче, от което имаше нужда, но виждаше в нея по-младо копие на самата мен.

Той мълчаливо се съгласи с думите ѝ.

— Къде са моите внуци? — попита го, вече с по-дрезгав глас.

Той примигна и отговори:

— Стилгар смята, че са в пустинята, за да се скрият. Може би са видели идващия решителен момент.

Джесика погледна към ал-Фали, който кимна в знак на съгласие, че бе предугадила развоя на събитията.

— Какво прави Алая? — попита Джесика.

— Рисува с подпалването на гражданска война — каза Дънкан.

— Мислиш ли, че ще се стигне дотам?

Пратеникът сви рамене с думите:

— Може би не. Сега времената са по-други. Има повече хора, които са готови да приемат приятни за слуха доводи.

— Съгласна съм — кимна тя. — Е, какво ще стане с моите внуци?

— Стилгар ще ги намери, освен ако...

— Да, разбирам.

Наистина преди разчитаха на Гърни Халик. Тя се обърна към каменната стена вляво с думите:

— Този път Алая държи здраво властта.

После погледна пак към Айдахо:

— Схващаш ли? Човек може да си послужи с властта, само когато не я държи с всички сили. При прекомерно силното сграбчване тя установява контрол над него, а той се превръща в нейна жертва.

— Моят дук винаги ми е казвал същото — отвърна Айдахо.

Макар и необяснимо, Джесика разбра, че той говори за стария Лито, а не за Пол.

— Къде ще бъда отведена при това отвлечане?

Дънкан се вгледа надолу към нея, сякаш се опитваше да зърне нещо в сенките, хвърляни от качулката.

Ал-Фали пристъпи напред:

— Милейди, сигурно не мислиш сериозно за...

— Нямам ли правото да решавам сама собствената си съдба? — попита светата майка.

— А този... — посочи ал-Фали с глава към Айдахо.

— Той беше мой предан страж още преди раждането на Алая — поясни Джесика. — Още преди да умре като спасител на живота на моя син, както и на моя собствен живот. Ние, атреидите, винаги ценим моралните задължения.

— Тогава ще дойдеш ли с мен? — попита Айдахо.

— Къде ще я водиш? — на свой ред запита ал-Фали.

— По-добре е да не знаеш — каза Джесика.

Ал-Фали се намръщи, но замълча. По лицето му ясно се четеше нерешителност и съгласие с мъдростта в нейните думи, но съмненията по отношение на Айдахо явно не бяха изчезнали.

— Какво ще стане с федейкините, които ми помогнаха? — попита Джесика.

— Могат да разчитат на подкрепата на Стилгар, ако дойдат в Табър — отвърна той.

Джесика се обърна към ал-Фали:

— Приятелю, нареждам ти да отидеш там. Федейкините биха могли да помогнат на Стилгар при търсенето на моите внуци.

Старият наиб наведе поглед и каза:

— Както нареди майката на Муад'Диб.

Все още се подчинява на Пол — помисли тя.

— Трябва бързо да излезем оттук — каза Айдахо. — Претърсването със сигурност ще стигне до това място, и то не след много време.

Джесика се наклони напред и се изправи с плавното изящество на бин-джезъритките, което не си отиваше дори когато те бѣдеха настигнати от спазмите на старостта. Сега, след нощта на полета, тя се почувства като човек в напреднала възраст. Ала дори в умората от ума ѝ не излизаше онази странна среща и разговорът с нейния внук. Всъщност какво правеше той? Поклати глава, но веднага маскира движението си с оправяне на качулката. Прекалено лесно бе да попадне в капана на подценяването на Лито. Животът с обикновени деца се оказваше достатъчна причина за изграждане на неправилна оценка за ролята на наследствеността, която беше подарена на близнаците.

Стойката на Айдахо привлече нейното внимание. Изглеждаше спокоен, по готов неизменно да си послужи със своята сила — поза, на която тя го бе научила. Погледна набързо към двамината млади свободни и към ал-Фали. Съмненията още не бяха напуснали стария наиб и двамата младежи го усещаха.

— Поверявам живота си на този човек — каза тя на ал-Фали. — И не за първи път.

— Господарке — протестира наибът, — че той е... Той е съпруг на Коуън-Тийн, Безкракия женски призрак на смъртта!

— Но е обучен от моя дук и от мен — рече тя.

— И е гола! — Думата трудно се откопчи от ал-Фали.

— Синът ми също бе гола — припомни му тя.

Това явно бе твърде много за някогашния федейкин, дал обет да жертва живота си в полза на Муад'Диб. Той въздъхна, отстъпи встрани и направи знак на двамата млади мъже да дръпнат завесите.

Джесика излезе, последвала от Айдахо. Точно на входа обаче тя се обърна и заповяда на ал-Фали:

— Трябва да отидеш при Стилгар. На него може да му се вярва.

— Да...

В гласа на стария мъж все още се долавяше съмнение. Айдахо докосна ръката ѝ с думите:

— Трябва да тръгваме веднага. Ще вземеш ли нещо със себе си?

— Само своя здрав разум — каза тя.

— Защо? Да не те е страх, че постъпваш неправилно?

Тя го изгледа и рече:

— Дънкан, винаги си бил нашият най-добър пилот на топтер.

Думите ѝ не го развеселиха ни най-малко. Той пое пред нея обратно по пътя, по който бе дошъл. Ал-Фали влезе в крачка след Джесика и я запита:

— Как разбра, че е дошъл с топтер?

— Не е облечен във влагосъхраняващ костюм — отговори тя.

Наибът се сконфузи от съвсем очевидния факт. И все пак не пожела да остане със затъкната уста, а продължи:

— Нашият пратеник го доведе направо от мястото на Стилгар. Може и да са ги видели.

— Дънкан, забелязаха ли ви? — попита Джесика към гърба на Айдахо.

— Знаеш, че не — отвърна той. — Летяхме по-ниско от върховете на дюните.

Завиха в страничен коридор, който водеше надолу по виещи се стъпала; свършваха в широка зала, обилно осветена от светоглобуси, разположени високо в кафявата скала. Край отсрещната стена се виждаше само един орнитоптер, приклепнал като насекомо пред скок. Явно скалата бе бутафорна и всъщност представляваше врата, отваряща се към пустинята. Колкото и да беше беден този сийч, все пак разполагаше с действащи средства за секретност и апарати за придвижване.

Айдахо отвори пред нея вратата на орнитоптера, а после ѝ помогна да седне отрядно. Минавайки покрай него, тя забеляза по челото му капчици пот — точно там, където бе полегнал един разрошен кичур черна коса. Без да иска, Джесика улови в себе си спомена за същата глава, от която бе шуртяла кръв в някаква голяма и

много шумна пещера. Твърдите като стомана топчета на тлейлаксиянските очи след миг я изтръгнаха от това видение. Нищо вече не беше както някога. Тя побърза да притегне предпазния колан към седалката.

— Дънкан, много отдавна не съм летяла с теб като пилот.

— Отдавна и далече — каза той, започнал вече да проверява приборите по командното табло.

В това време ал-Фали и двамата млади свободни чакаха пред други командни механизми — тези на фалшивата скала — готови да ги задействат.

— Мислиш ли, че тая съмнения? — попита с тих глас Джесика.

Айдахо продължаваше да гледа внимателно някакъв прибор, после запали двигателя на крилните витла, следейки движението на една от стрелките. По устните му пробягна усмивка, прилична на бърза и рязка мимика, изчезнала със същата скорост, с която се бе появила.

— аз все още съм от атреидите — каза Джесика. — А Алая не е.

— Не се бой — рече той през стиснати зъби. — аз все още служа на атреидите.

— Алая вече не е от династията на атреидите — повтори Джесика.

— Няма нужда да ми го припомняш! — изръмжа Айдахо. — А сега млъквай и ме остави да вдигна това във въздуха.

Отчаяната ярост в гласа му бе съвсем неочаквана и нямаше нищо общо с тона на оня Айдахо, когото бе познавала. Сподавяйки отново събудилото се в нея усещане на боязън, Джесика попита:

— Дънкан, къде отиваме все пак? Вече можеш да ми кажеш.

Вместо отговор той кимна на ал-Фали и фалшивата скала се отвори навън, към ярката сребриста светлина на слънцето. Орнитоптерът подскочи нагоре с трептящи от усилие криле и ревящи двигатели, след което се заиздига в празнотата на небето. Айдахо пое курс в южна посока към Сахая Ридж, който се виждаше в далечината като тъмна ивица върху пясъка.

Най-сетне той проговори:

— Милостива госпожо, не ме съди много строго.

— Не съм го правила от онази нощ, когато влетя с рев в голямата зала на Аракийн, пиян с пиво от подправката — отвърна тя.

Думите му отново разбудиха нейните страхове и съмнения и я накараха да се отпусне в успокоителна готовност за защита, овладяна чрез прана-бинду.

— Помня добре онази нощ — кимна Айдахо. — Бях много млад и... неопитен.

— Но най-добрият майстор на меча в свитата на моя дук.

— Не съвсем, милейди. От десет опита Гърни бе по-добър от мене в шест. — Той внезапно я погледна. — Къде е Гърни?

— Изпълнява мои заповеди.

Дънкан поклати неопределено глава.

— А ти знаеш ли къде отиваме?

— Да, госпожо.

— Тогава кажи ми.

— Добре. Обещах да създам правдоподобна представа за заговор срещу династията на атреидите. Има само един начин да го сторя.

Той натисна някакъв бутон на щурвала. Плътна обвивка изскочи с плющение и за миг покри цялата седалка на Джесика с ограничаваща я неотразима мекота, също като пашкул, от който се виждаше само главата ѝ.

— Отивам с теб на Салуса Секундус — каза Айдахо. — При Фарад'н.

Джесика се хвърли с необичаен за нея неконтролиран гърч към задържащата я обвивка, но почувства допълнително стягане, което намаля едва след като тя прекрати усилието си. Бе усетила смъртоносната шигърова жица, прикрита в защитна обвивка.

— Спусъкът на шигъровата жица е свален — рече мъжът до нея, без да променя израза си. — И не се опитвай да пробваш Гласа спрямо мен. Мина много време, откакто можеше да ми въздействаш по този начин. — Погледна я отново и добави: — На Тлейлакс ми трансплантираха защита срещу подобни хитрини.

— Значи, все пак изпълняваш заповед на Алая — каза Джесика. — А тя...

— Не на Алая — прекъсна я Дънкан. — Изпълняваме това, което нареди Проповедникът. Той иска от теб да обучиш Фарад'н така, както навремето го стори с Пол.

Джесика остана като вцепенена, защото внезапно си спомни думите на Лито — беше ѝ казал, че ще открие свой буен ученик.

После попита:

— Този Проповедник... Наистина ли е моят син?

Гласът на Айдахо дойде сякаш от много далече:

— Бих искал да зная.

„Вселената просто е заела своето място; това е единственото правилно отношение на един федейкин, останал господар на своя здрав разум. Вселената нито заплашва, нито дава никакви надежди. В нея стават неща, които са извън обсега на нашето влияние: падането на метеорит, изригването на подправка, стареенето, смъртта. Това са действителните неща в този свят и те трябва да бъдат приемани независимо от личното ти отношение към тях. Никой не може да предотврати или отстрани подобна реалност с помощта на думите. Тя ще те върхлети по свой начин, без слова, и едва тогава ще разбереш смисъла на «живот и смърт». А след като го разбереш, ще познаеш радостта.“

Муад'Диб към своите федейкини

— Ето, това са нещата, които приведохме в движение — каза Венсика. — Направихме го заради тебе.

Фарад'н не реагира с нищо, седнал срещу майка си в нейната всекидневна. Златистата слънчева светлина го заливаше отзад, хвърляйки сянката му върху пода, покрит с бял килим. Същата светлина, отразена от стената зад майка му, бе очертала ореол около нейната коса. Беше облякла обичайната си бяла роба, гарнирана със златни нишки — полагаеми ѝ се останки от дните на царуване. Сърцеобразното ѝ лице бе спокойно на вид, но той знаеше много добре, че следи и най-малката му реакция. Усети празнота в стомаха си, макар че току-що бе закусил.

— Не одобряваш ли? — попита Венсика.

— Какво има да не се одобрява? — отвърна той с въпрос.

— Ами... че досега не ти бяхме казали.

— А, това ли било?

Той погледна внимателно майка си, опитвайки да вникне колкото се може по-дълбоко в сложното положение, в което се бе озовал. Не успя да стигне до друго, освен до забелязания наскоро факт, че

Тйеканик вече не се обръща към нея с „принцесо“. Какво ли казва сега? Може би „красице-майка“?

Защо долавям в себе си чувството на загуба? — помисли той. — Какво губя?

Отговорът бе очевиден — губеше своите безгрижни дни, времето за умствени занимания, които силно го привличаха. Ако заговорът, разкрит от майка му, се окажеше сполучлив, всичко това щеше да изчезне завинаги. Нови задължения и отговорности щяха да погълнат неговото внимание. Почувства се дълбоко засегнат. Как си позволяваха подобни волности със собственото му време? При това без да го попитат?

— Хайде, стига — рече майка му. — Всичко е наред.

— Ами ако планът пропадне? — предположи той първото, което му дойде на ум.

— Как би могъл да пропадне?

— Не знам. Просто така... Всеки план може да се провали. И за какво ти е Айдахо в цялата тази история?

— Айдахо ли? Какъв е пък този интерес към... О, да! Загадъчната личност, която Тйек доведе тук, без да поиска мнението ми. Той сгреши. Препятствието-загадка на име Айдахо, нали?

Нейната лъжлива преструвка бе наистина тромава и Фарад'н погледна с удивление майка си. През цялото време тя бе знаела за Проповедника!

— Просто защото никога не съм виждал гола — каза той.

Тя се престори, че приема думите му и добави:

— Пазим го за нещо наистина важно.

Фарад'н мълчаливо ухапа горната си устна.

В същия миг Венсика си спомни за неговия починал баща. Далак беше точно такъв: със сложна мисъл, затворен дълбоко в себе си, труден за разгадаване. Далак, припомни си тя, бе в родствени връзки с граф Хейзимир Фенринг и в двамата винаги имаше нещо контешко и фанатично в същото време. Дали Фарад'н щеше да продължи по техния път? Тя започна да съжалява, че бе накарала Тйек да въведе момчето в аракийнската религия. Знае ли някой къде може да го отведе това?

— Как се обръща сега Тйек към теб? — попита Фарад'н.

— Ама че въпрос! — Венсика почти се стресна от внезапната промяна на темата.

— Забелязах, че вече не ти казва „принцесо“.

Колко е наблюдателен — отбеляза тя, без да бъде сигурна дали този факт не засилва нейното безпокойство. — Може би мисли, че съм направила Тйек свой любовник? Глупости, и в единия, и в другия случай това няма никакво значение. Е, тогава защо ме пита?

— Нарича ме „господарке“ — рече тя.

— Защо?

— Защото такъв е обичаят във всички Големи династии. Включително и на атреидите — помисли той.

— Ако се разчуе, предполага по-малка възможност за свободни интерпретации — обясни майка му. — Някой може да си помисли, че сме се отказали от нашите законни стремежи и аспирации.

— Кой би могъл да е толкова глупав? — попита той.

Венсика стисна устни, решена да остави без коментар неговите думи. Дреболия, макар че не едно и две важни начинания са ставали реалност в резултат от струпването на множество дреболии.

— Лейди Джесика не трябваше да напуска Каладън — каза той.

Тя рязко тръсна глава. Какво намекваше с този въпрос? Защо така лудешки се мятеше умът му в различни посоки?!

— Какво искаш да кажеш?

— Не трябваше да се връща на Аракис — обясни Фарад'н. — Този ход е погрешен. По-добре нейните внуци да я бяха посетили на Каладън.

Напълно прав е — каза си тя, слисана от факта, че подобна идея не я бе спохождала. Тйек веднага ще трябва да се заеме с нея. Но тутакси поклати глава. Не! Какви ги приказва Фарад'н? Длъжен бе да знае, че жреческото съсловие никога нямаше да приеме риска от пътуването на двамата близнаци в открития космос. Каза му го.

— Жреците или лейди Алая? — запита синът й.

В същия миг отбеляза, че мислите на майка му бяха поели в желаната от него посока. Почувства се ободрен и стимулиран от важността, която се придаваше на такива игри в политическите кроежи. Много време бе изтекло, откакто не бе проявявал интерес към умствените способности на своята майка. А тя бе твърде благодатен обект за манипулиране.

— Мислиш ли, че Алая иска властта за себе си? — попита Венсика.

Той отклони погледа си от лицето ѝ. Разбира се, че Алая искаше властта за себе си! Всички доклади от тази отвратителна планета бяха единодушни по въпроса. Мислите му внезапно поеха в друга, нова посока.

— Четох за техния планетолог — каза той. — Там някъде трябва да има следа, някакъв ключ към пясъчните твари и хаплоидната форма, освен ако...

— Остави тези неща за другите! — прекъсна го тя, започнала да губи търпението си. — Само толкова ли имаш да кажеш за всичко, което направихме заради теб?

— Не сте направили нищо заради мен — отговори той.

— Каквоо?!

— Всичко сторено е в името на династията Корино — каза спокойно Фарад'н, — а сега ти си династията Корино. Аз просто съм останал извън сметката.

— Ти имаш задължения! — почти извика Венсика. — Какво ще стане с хората, чиято съдба зависи от теб?

Думите ѝ сякаш положиха товар върху плещите му; почувства тежестта на всички онези мечти и надежди, следващи династията Корино.

— Вярно — кимна примирено той. — Разбирам го, но някои от нещата, сторени в мое име, намирам за отвратителни.

— Отвраща... Как можеш да го произнесеш? Правим само това, което би направила всяка от Големите династии, за да допринесе за собствените си добри дни!

— Само това ли? Мисля, че попрекалихте. Не! Не позволявам да ме прекъсваш. Предстои ми да стана император, така че за тебе ще бъде по-добре, ако се научиш да ме слушаш. Вярваш ли, че не мога да чета между редовете? Как бяха подготвяни онези тигри?

Майка му не каза нито дума, очевидно поразена от неговите способности да вниква в нещата.

— Разбирам — продължи той. — Ще оставя Тйек, защото знам, че ти си го въвлякла в цялата история. Той е добър офицер в обичайните обстоятелства, но ще се сражава за собствените си принципи само на приятелски терен.

— Какви... принципи?

— Разликата между добрия и лошия офицер се определя от силата на характера и се измерва с не повече от пет удара на сърцето — каза Фарад'н. — Добрият е длъжен да остане верен на тези принципи независимо от мястото на отправеното предизвикателство.

— Тигрите бяха абсолютно необходими — настоя майка му.

— Ще повярвам само ако успеят — отвърна той. — Но не бих оправдал направеното за тяхната подготовка. Не спори! Всичко е ясно. Били са специално обучени. Самата ти го заяви.

— Как ще постъпиш?

— Ще почакам, за да реша. Може би ще стана император.

Тя сложи ръка на гърдите си и въздъхна. В течение на няколко секунди се чувстваше силно изплашена. Почти бе повярвала, че синът ѝ ще я изобличи и отхвърли. Принципи! Но той бе вече обвързан; не ѝ бе много трудно да го забележи.

Фарад'н стана, отиде до вратата и позвъни за прислужниците и придружителите на своята майка. После се обърна към нея и попита:

— Вече сме наясно, нали?

— Да.

Тя вдигна ръка, когато го видя, че се кани да излезе.

— Къде отиваш?

— В библиотеката. Напоследък съм очарован от историята на Корино.

И тръгна, очевидно доловил какво отнася със себе си, след като бе приел обвързващото го задължение. Проклета да е! Да, той наистина разбираше, какво представлява подобно обвързване. Освен това вече знаеше за дълбоката емоционална разлика между историята, записана на шигърова жица, и четената на спокойствие, както и за твърде голямата разлика между такава история и преживяното наживо от някого. Тази нова, жива история, чието постепенно натрупване усещаше около себе си, оставяше у него впечатлението, че прави решителна крачка в едно необратимо бъдеще. Фарад'н почувства себе си увлечен от стремежите и желанията на всички онези, които се движеха с него. И все пак му се стори доста странно, че не съумява да определи с необходимата точност собствените си желания.

„Разказва се, че когато веднъж Муад'Диб видял растение, което с мъка си проправяло път между два камъка, той отместил единия от тях. По-късно, щом растението разцъфнало, сложил върху него същия камък. «Така му било писано» — обяснил той.“

Из Коментарите

— Хайде! — извика Ганима.

Лито, изпреварил я с две крачки към тесния процеп в скалите, не се поколеба нито за миг. Хвърли се и пропълзя напред, докато мракът го обгърна. Той чу как сестра му също скочи; настъпи внезапна тишина, след което долетя нейният глас, но без напрежение или страх:

— Закачих се.

Изправи се, макар и да знаеше, че така главата му ще бъде в обсега на ноктите на техните преследвачи, обърна се в тесния проход и запълзя обратно, докато най-сетне докосна протегнатата ръка на Ганима.

— Дрехата — каза тя. — Захвана се.

Той чуваше как точно под тях се срутва камъни; дръпна я за ръката, но резултат почти нямаше.

Под краката им се разнесе силно и запъхтяно ръмжене.

Лито се напегна, притисна хълбока си към скалата и дръпна силно ръката на Ганима. Платът се скъса и той усети как тя хлътва към него. Стори му се, че подсвирна и разбра, че я боли, но дръпна още веднъж и още по-силно. Сестра му премина през пролуката и се строполи край него. Макар и в процепа, все още бяха прекалено близо до отвора му. Лито се обърна и на четири крака пропълзя навътре. Ганима го последва. Движенията ѝ бяха несръчни и трескави, което подсказваше, че е ранена. Той стигна до края на процепа, обърна се с претъркаляне и се взря в тесния отвор на тяхното убежище. Пролуката беше на около два метра над главата му, а още по-нагоре светеха звездите. Внезапно нещо грамадно скри всички светлинки.

Боботещо ръмжене изпълни въздуха около близнаците. Приличаше на дълбокия и заплашителен вик, с който древният ловец се е втурвал към своята жертва.

— Голяма ли е раната ти? — попита Лито, сдържайки гласа си.

Ганима последва тона на брат си, сякаш го имитираше:

— Единият ме закачи с лапа. Разкъса влагосъхраняващия ми костюм на левия крак. Тече кръв.

— Много ли?

— От вената е. Мога да я спра.

— Натисни силно — каза той. — И не мърдай. Аз ще се погрижа за нашите приятели.

— Внимавай — предупреди го тя. — По-големи са, отколкото очаквах.

Лито извади кристалния си нож и го насочи нагоре. Знаеше, че тигърът ще посегне с лапата си през тесния отвор, защото тялото му не можеше да се промъкне.

Съвсем бавно Лито протегна ръката с ножа напред. Изведнъж нещо удари силно върха му. Момчето почувства тласъка с цялото си тяло и едва не изпусна острието. Кръв потече надолу по ръката му и го опръска, а внезапният вой едва не ги оглуши. Звездите се показаха отново. Звярът изтупурка и се запуска към пясъка, а над скалите се понесе болезнено силен стон, подобен на мяукане.

Звездите се скриха отново и той чу ръмженето на втория преследвач. Лаза тигърът зае същото място, без да го е грижа за съдбата на неговия другар в лова.

— Упорити са — процеди през зъби Лито.

— Ти май реши въпроса с единия — рече Ганима. — Слушай!

Воят и шумът от конвулсии под тях отслабваха. Ала вторият тигър оставаше на мястото си като плътна завеса пред звездите. Лито прибра оръжието си в калъфката и хвана Ганима за ръката.

— Дай своя нож. Трябва ми сигурно действащ връх и за този.

— Мислиш ли, че са подготвили трети като резерва?

— Не вярвам. Лаза тигрите ловуват по двойки.

— Също като нас.

— Да, като нас — съгласи се той.

Ръкохватката на нейния кристален нож се плъзна в дланта му и той здраво я стисна. След това отново подхвана опипващото

постепенно движение нагоре. Но острието не докосваше нищо, освен празното пространство, дори когато се вдигна на опасна височина. Той свали ръката си, за да помисли върху новата ситуация.

— Не го достигна, нали?

— Не постъпва като другия.

— Още е там. Надушваш ли го?

Внимателно пое въздух и почувства, че гърлото му е пресъхнало. Зловонен дъх, влажен и с мускусната миризма на огромната котка опари ноздрите му. Звездите все още не се виждаха. От първото животно не долиташе вече никакъв шум — отровата на кристалния нож бе свършила своята работа.

— Мисля, че ще трябва да се изправя — каза той.

— Недей!

— Налага се да го раздразня, за да влезе в обхвата на ножа ми.

— Нали се разбрахме, че ако единият от нас остане без рана...

— Ти си ранената, така че ти се връщаш.

— Но ако пострадаш тежко, няма да те оставя.

— Можеш ли да измислиш нещо по-добро?

— Върни ми ножа.

— А крака ти?

— Здравият ще свърши работа.

— Онова нещо горе ще ти отнесе главата само с един замах. Може би маула-пистолета...

— Ако горе има някакво устройство, което предава нашия разговор, ще знаят, че сме подготвени...

— Не мога да приема твоя риск!

— Който и да е там, не трябва да разбере, че имаме пистолети. Още не. — Тя докосна ръката му. — Ще внимавам и ще си пазя главата.

Тъй като Лито не се обади, Ганима продължи:

— Добре знаеш, че точно аз трябва да го направя. Върни ми ножа!

Макар и с неохота, той протегна свободната си ръка, срещна нейната и върна ножа. Логично бе да го стори, но логиката продължаваше да се бори с чувствата, настроени в противна посока.

Усети отдалечаването на Ганима по шума от пясъка, ронещ се под нейната прилепнала към скалата роба. Тя въздъхна и Лито разбра,

че се бе изправила. Внимавай, много внимавай! — помисли той. Едва се въздържа да не я извика обратно и да си послужи с маула-пистолета. Това обаче щеше да предупреди онези отвън, че близнаците разполагат и с друго оръжие. И, още по-лошо, тигърът можеше да се отдръпне и да се притаи някъде из скалите, а те да останат в капана.

Ганима пое дълбоко въздух и притисна гръб към една от стените на тесния прорез. Налага се да съм бърза — каза си тя. После протегна нагоре изправения връх на ножа. Левият ѝ крак пулсираше на мястото, раздрано от ноктите. Почувства коричката от съсирена кръв по кожата си и топлинката на прясно стичаща се струйка. Налага се да съм много бърза! Спокойно подготви сетивата си за приближаващия решителен момент: съгласно бин-джезъритското правило, изхвърли извън себе си болката и всичко, отвличащо вниманието ѝ. Зловещата котка трябваше да посегне надолу! Съвсем бавно Ганима приближи ножа към отвора. Къде ли беше проклетото животно? Тя отново промуши въздуха. Нищо. И все пак тигърът трябваше да бъде подмамен да атакува... Момичето внимателно изостри своето обоняние до краен предел. Долови горещия дъх отляво. Подготви се, пое дълбоко въздух и изкрещя: „Такуа!“ Това беше старият боен вик на свободните, а значението му се криеше в древните предания. „Цената на свободата!“ В същия миг наклони острието и го заби в тъмния отвор на цепнатината. Ноктите достигнаха нейния лакът още преди ножът да потъне в плът; успя само да извие китката си към мястото на болката, миг преди тя да вцепени ръката ѝ от лакътя надолу. Въпреки това усети как отровният връх се забива в тигъра. Острието бе изтръгнато от скованите ѝ пръсти. Ала тесният отвор на цепнатината отново бе освободен за звездите и виещият рев на смъртно ранената котка раздра ноцта. Двамата с Лито слушаха шума от нейните гърчове, докато тялото и се свличаше с грохот по камъните. После се възцари неотменимата тишина на смъртта.

— Разкъса ръката ми — изпъшка Ганима, опитвайки се да овърже около раната част от своята роба.

— Дълбоко ли?

— Така ми се струва. Не я усещам.

— Нека светна и...

— В никакъв случай, преди да сме прикрити!

— Ето, бързам.

Тя го чу как се обръща, за да намери комплекта с екипировка на свободен, и почувства хлъзгавата повърхност на нощния маскировъчен плащ, с който той я покри през главата, а сетне го преметна и зад себе си. Този път не се налагаше да херметизира плаща.

— Ножът ми е тук — каза тя. — Усещам дръжката му до коляното си.

— Остави го засега.

Лито запали малък единичен светоглобус. Ярката светлина я накара да примижи. Брат й постави светоглобуса върху пясъчния под и изпъшка, когато видя нейната ръка. Единият от ноктите бе отворил дълга зейнала рана, спуснала извивката си от лакътя през външната страна чак до китката — сякаш демонстрираше въртеливото движение, насочило върха на ножа в лапата на тигъра.

Ганима погледна само веднъж, затвори очи и започна да произнася молитвата против страх.

Лито призна пред себе си, че изпитва нужда да сподели нейната моментна потребност, но остана глух за шумотевицата на собствените си чувства и се залови с превързването. Трябваше да стори всичко внимателно, за да спре кръвотечението, а външно превръзката да изглежда така, сякаш Ганима сама я е направила. Той я накара да стегне възела със здравата ръка, като държи края на бинта със зъбите си.

— Сега да видим крака — настоя Лито.

Тя се обърна странично, за да покаже другата рана. Не беше толкова страшно — два плитки среза от нокти по дължината на прасеца. Но от тях бе изтекла доста кръв във влагосъхраняващия костюм. Почисти раната възможно най-старателно и я превърза под костюма.

После го опъна и прилепи върху бинта.

— Оставих малко пясък вътре — каза той. — Махни го веднага след като се върнеш.

— Пясък в раните ни — откликна тя. — Пак старата приказка за свободните.

Брат й успя да се усмихне и се облегна назад. Ганима въздъхна дълбоко:

— Успяхме да се измъкнем.

— Още не сме.

Тя преглътна, опитвайки да се съвземе след неотдавнашния шок. Лицето ѝ беше бледо в отблясъците на светоглобуса. Да, трябва бързо да тръгваме. Този, който насочва тигрите, скоро ще се появи.

Лито, загледан в сестра си, внезапно почувства силен пристъп на болка за нещо хубаво, което си отива. Мъка прониза гърдите му. Сега той и Ганима трябваше да се разделят. През всичките години след своето раждане винаги бяха като един човек. Но техният план им налагаше да се преобразят, поемайки отделни пътища в нещо единствено по рода си, където споделянето на всекидневните преживявания и придобитият опит никога няма да ги доближат така, както досега.

Трябваше да се върне към неизбежната реалност.

— Ето ти моя комплект с екипировка и принадлежности. Взех бинтовете от него. Някой може да провери.

— Така е.

Размениха си комплектите, носени в подобни случаи от свободните.

— Някой някъде има предавател за онези гадни котки — добави Лито. — По всяка вероятност ще чака около каната, за да бъде напълно сигурен.

Тя се пресегна към маула-пистолета си, оставен върху комплекта с принадлежности, взе го и го пхна в широкия платнен пояс под дрехата.

— Робата ми е раздрана.

— Тези, които ни търсят, могат скоро да бъдат тук — напомни ѝ той. — Възможно е между тях да има предател. Най-добре е да се измъкнеш обратно сама. Кажи на Хара да те скрие.

— Аз... веднага ще се заема с издирването на предателя, след като пристигна — закани се тя.

После се вгледа в лицето на брат си, споделяйки осъзнаването на болезнения факт, че отсега нататък всеки ще трупа в себе си множество различни за двамата неща. Никога вече нямаше да бъдат едно цяло и да споделят помежду си онова, което друг не можеше да разбере.

— Ще отида в Джакуруту — рече той.

— Фондак, нали? — попита тя.

Лито потвърди с кимване. Джакуруту/Фондак — трябваше да е едно и също място. Защото този бе единственият начин за маскировка на известното от легендите. Разбира се, контрабандистите го бяха направили. Колко лесно бе за тях да превърнат един надпис-наименование в друг, действайки под прикритието на мълчаливо установената практика и на спогодбата, благодарение на която им бе дадена възможност да съществуват. Управляващата фамилия на дадена планета трябваше винаги да разполага със задна врата, ползвана за бягство в крайни ситуации. Мъничък дял от контрабандните печалби поддържаше непрекъснатата проходимост на каналите. Във Фондак/Джакуруту контрабандистите бяха установили контрол върху пълноценно функциониращ сийч, необезпокоявани от постоянни обитатели. По такъв начин Джакуруту оставаше скрит, макар и пред очите на всички, защото го пазеше табуто, което държеше пустинниците настрана от него.

— Никой от свободните няма да ме търси на това място — каза Лито. — Разбира се, ще искат да научат нещо от контрабандистите, но...

— Ще постъпим така, както се уговорихме — тръсна глава Ганима. — Само че...

— Знам.

Чул своя глас, Лито си даде сметка, че и двамата удължават последните мигове на досегашната си идентичност. Горчива усмивка се появи за миг на устните му, добавяйки цели години към обичайния му израз. Ганима също разбра, че го гледа през булото на времето и вижда пред себе си по-възрастния Лито. Сълзи опариха очите й.

— Все още не отдавай вода за мъртвеца — рече той, като докосна с пръст нейните овлажнели бузи. — Ще отида достатъчно далече, за да не ме чуят, и ще повикам някой червей.

После посочи извитите куки за обзядване на творец-вестител прибрани откъм външната страна на комплекта му, и каза:

— След два дни ще бъда в Джакуруту. Преди зазоряване.

— Пътувай бързо, стари приятелю — пошепна Ганима.

— Ще се върна при теб, единствена ми приятелко — отвърна той. — И не забравяй, че трябва да внимаваш при каната.

— Подбери си добър червей — обърна се тя към него с познатите думи на свободните при раздяла.

После угаси с лявата ръка светоглобуса, отметна шумящия плащ за нощна маскировка, сгъна го и го прибра в своя вързоп с принадлежности. Разбра, че брат ѝ тръгва, и се заслуша в едва доловимия шум от стъпките му, бързо преминал в пълна тишина, докато той пълзешком се спускаше по скалите към пустинята.

Заповяда си да извърши със стоманена твърдост това, което ѝ предстоеше. Лито трябваше да бъде мъртъв за нея. Бе длъжна сама да убеди себе си. Не биваше да мисли за никакво Джакуруту и за никакъв свой брат, заловил се да търси онова място, забутано в митологичните дебри на свободните. Оттук нататък тя просто не можеше да мисли за Лито като за жив човек. Трябваше да програмира себе си за реакция, проявила се в резултат на пълната ѝ убеденост, че брат ѝ е убит от Лаза тигрите. Малцина люде биха могли да излъжат Прорицателя, но тя бе убедена, че ще го направи... Би трябвало да може да го направи. Множеството животи, събрани в нея и Лито едновременно, ги бяха научили как да постъпват — с помощта на хипнотичния процес, който още преди Шеба е бил вече стар, макар че тя бе може би единственото живо човешко същество, способно да извика в представите си Шеба като реалност. Дълбоките и непреодолими импулси бяха подготвени грижливо и много отдавна за целта, така че дълго време след като Лито бе тръгнал, Ганима преравяше собственото си съзнание, за да изгради в себе си представата за останалата сама сестра, за оцелялата близначка... докато най-сетне успя да превърне всичко в абсолютна правдоподобност. Когато го постигна, внезапно откри, че вътрешният свят притихна до пълно мълчание, сякаш бе изчезнал след нахлуването си в нейното съзнание. Не бе очаквала подобен страничен ефект.

Да беше жив Лито, за да го научи — каза си тя, без да долови нищо парадоксално в хрумналата ѝ мисъл.

Изправи се и се загледа надолу към пустинята, където брат ѝ бе станал жертва на тигъра. Откъм пясъците прииждаше засилващ се звук, добре познат на свободните — шумът на преминаващ червей. Макар и вече рядкост по тези места, сега наистина идваше червей. Може би причина бяха смъртните гърчове на първата огромна котка?... Да, Лито бе убил единия тигър, преди да стане плячка на втория. Но и самото пристигане на червея бе странен символ. Непреодолимият импулс в нея бе толкова дълбок и силен, че тя съзря сред пясъка долу три тъмни петна: на двата тигъра и на Лито. Ето го и червея! След него

остана само голата пясъчна повърхност, набраздена от нови вълни, надигнати от Шай-хулуд. Оказа се, че не беше от най-големите... но все пак достатъчно голям. Същият импулс не ѝ позволи да види малката фигурка, яхнала опръстенения гръб.

Борейки се със своята мъка, Ганима затвори плътно вързопчето-комплект с принадлежности на свободните и изпълзя предпазливо от скривалището. С ръка върху дръжката на маула-пистолета, тя се огледа. Нямаше и следа от човешко същество с предавател. Изкачи скалите и премина оттатък върха, като припълзяваше в неосветените от луната места, изчаквайки продължително, за да се убеди, че на пътя ѝ не се е спотаил никой, готов да я убие.

Прекосявайки с поглед откритото пространство, тя видя факли в Табър, трепкащата светлина на които бе знак, че търсят някого. По пясъчната шир към Служителя приближаваше голямо тъмно петно. Ганима си набеляза маршрут, насочен на север — в обратна посока на идващите, спусна се до пясъка и пое в сянката на дюните. Като внимаваше да не стъпва в определен ритъм, което би могло да привлече вниманието на някой червей, тя се отправи към самотната далечина, разделяща Табър от мястото, където бе загинал Лито. Знаеше, че трябва да бъде много предпазлива при каната. Абсолютно нищо не биваше да ѝ попречи да разкаже за смъртта на своя брат, спасил по този начин нейния живот от Лаза тигрите.

„Правителствените форми на държавно управление, които успеят да издържат на всестранныя натиск и оцелеят, винаги се характеризират с нарастваща тенденция към сближаване с аристократичните формирания. В исторически аспект нито едно правителство не е успяло да избегне посочения модел. И редом с разрастването и развитието на аристократичните кръгове, то все повече и повече насочва дейността си в защита на интересите на управляващата класа — независимо дали става дума за наследствена монархия, олигархия на финансови империи или окопала се бюрокрация с гарантирани привилегии.“

*„Политиката като многократно повтарящо се явление“
— учебник за подготовка в „Бин Джебърит“*

— Защо ли ни го предлага? — попита Фарад'н. — Точно това е най-важният момент.

Той и башарът Тйеканик стояха прави във всекидневния салон на покоите на Фарад'н. Венсика бе седнала встрани на нисък син диван — по-скоро като слушател, а не като участник в разговора. Тя осъзнаваше своята второстепенна роля и бе силно засегната, но с Фарад'н явно бе станала някаква драстична промяна от утрото, когато му разкри подготвяните заговори за неговото убийство.

Беше късен следобед в замъка Корино и слабата светлина подчертаваше спокойния уют на всекидневната — помещение, чиито две страни бяха покрити с истински книги и техните възпроизведени копия на дискове, с рафтове, побрали купища магнетофонни ролки, кубообразни пакети — бази с данни, шигърова жица на бобини, мнемонични усилватели. Навсякъде се виждаха следи от почти постоянно присъствие — петна от износване по книгите, излъскани метални повърхности по усилвателите, оръфани ъгълчета на базите с данни. Имаше само един диван, но много столове, съоръжени с

приспособления за възприемане на формата и заетото от тялото положение, гарантиращи дискретно удобство.

Фарад'н бе застанал с гръб към един от прозорците. Беше облечен във всекидневна униформа на сардукар, в сиво и черно, а единственият ѝ отличителен знак представляваше изображение на лъвски нокът върху високата яка с подгънати тъгълчета. Бе избрал тази стая за посещението на башара и своята майка, защото се надяваше тук да се създаде атмосфера на по-непринудено общуване в сравнение с официалната обстановка. Но непрекъснатите обръщения на Тйеканик с неизменното „Милорд, това“ или „Милейди, онова“ ги държеше на дистанция един от друг.

— Господарю, не мисля, че той би направил това предложение, ако не е бил сигурен, че може да го изпълни — каза Тйеканик.

— Не, разбира се — обади се Венсика, без да я питат.

Фарад'н се обърна към майка си единствено с поглед, за да ѝ напомни да не се намесва.

— Нали не сме оказвали никакъв натиск върху Айдахо, както и не сме правили опит да искаме изпълнение на обещанието на Проповедника? — осведоми се той.

— В нито един случай — отговори Тйеканик.

— Тогава защо Дънкан Айдахо, известен с фанатична преданост към атреидите през целия си живот, сега сам предлага да предаде в ръцете ни лейди Джесика?

— А онези слухове за безредици на Аракис? — осмели се да вметне Венсика.

— Не са потвърдени — каза Фарад'н. — Възможно ли е Проповедникът да е ускорил развоя на нещата?

— Възможно е — отвърна Тйеканик, — но не виждам мотив.

— Той бръщолеви за задържането ѝ в принудителен приют — продължи Фарад'н. — Може наистина да стане така, ако онези слухове...

— Съвършено вярно — кимна майка му.

— А може и да е някаква хитрост — отбеляза Тйеканик.

— Тогава да направим няколко предположения и да ги разгледаме задълбочено — рече Фарад'н. — Например какво следва, ако Айдахо е изпаднал в немилост пред своята лейди Алая?

— Това би могло да обясни някои неща — каза Венсика, — но той...

— Все още ли няма съобщение от контрабандистите? — прекъсна я Фарад'н. — Защо ние не успяваме...

— По това време предаванията винаги са слаби — обясни Тйеканик, — а и изискванията за сигурност...

— Да, разбира се, но все пак... — Фарад'н поклати глава. — Не ми харесва това предположение.

— Не бързай да го отхвърляш — рече Венсика. — Всички тези приказки за Алая и за оня жрец, как му беше името...

— Джавид — каза Фарад'н. — Но той очевидно...

— За нас той беше много сигурен източник на информация — поясни Венсика.

— Току-що исках да кажа, че Джавид очевидно е двоен агент — натърти Фарад'н. — Как ли е могъл сам да подведе себе си? Не трябва да му се вярва. Прекалено много са признаците...

— Не ги виждам — прекъсна го майка му.

Той почувства внезапен гняв от нейната намеса и отсече:

— Майко, дължна си да ми повярваш! Признаците са на местата си, ще ти обясня по-късно.

— Страхувам се, че трябва да се съглася — добави Тйеканик.

Обидена, Венсика не каза нищо. Как се осмеляваха да я изтласкват от Съвета по този начин? Сякаш беше лекомислена метреса, без...

— Не бива да забравяме, че Айдахо преди беше гола — рече Фарад'н. — Тлейлаксианците...

Той погледна косо към Тйеканик.

— Тази възможност ще бъде преценена внимателно — кимна башарът.

С възхита наблюдаваше начина, по който работеше умът на Фарад'н: жив, задаващ въпроси, пъргав. Да, тлейлаксианците, които бяха върнали живота на Айдахо, действително са могли да поставят в него някакво тайно пипалце за собствено ползване.

— Не разбирам обаче мотива на онези от Тлейлакс — продължи Фарад'н.

— Капиталовложения в нашите богатства — предположи Тйеканик. — Малка застраховка за бъдещи услуги.

— Доста голямо капиталовложение, бих казал — възрази Фарад'н.

— И опасно — намеси се Венсика.

Този път той трябваше да се съгласи с нея. Способностите на лейди Джесика бяха известни из цялата Империя. В крайна сметка тя бе светата майка, подготвила Муад'Диб.

— Ако разберат, че е в ръцете ни — добави Фарад'н.

— Да, би могла да се превърне в сабя с две остриета — потвърди Тйеканик. — Но не трябва да се разчува.

— Да допуснем — подхвана Фарад'н, — че приемаме направеното предложение. Каква е нейната стойност? Можем ли да я разменим за нещо с по-голямо значение за нас?

— Не и открито — каза Венсика.

— Не, разбира се!

Той загледа очаквателно Тйеканик.

— Необходимо е да се прецени — внимателно отговори башарът. Фарад'н кимна.

— Да. Ако приемем, ще гледаме на лейди Джесика като на пари, оставени на влог с неясна цел. В крайна сметка богатствата трябва да се изразходват за точно определени неща. Иначе те стават само... потенциално използвани.

— Тя би била много опасна пленница — напомни Тйеканик.

— Това наистина подлежи на сериозно обмисляне — съгласи се Фарад'н. — Казвали са ми, че похватите, усвоени в „Бин Джезърит“, й дават възможност да манипулира някого, дори просто с умелото използване на гласа си.

— Или на тялото — рече Венсика. — Веднъж Ирулан ми разказа част от нещата, които била научила. Преди тя обичаше да се перчи, така че не бях особено изненадана. Но приех видяното като достатъчно убедително доказателство, че бин-джезъритките притежават твърде ефективни качества за постигане на набеязаните цели.

— Може би искаш да кажеш — обади се Фарад'н, — че тя би успяла и да ме прелъсти?

Венсика само сви рамене.

— Струва ми се, че все пак е малко старичка, за да го стори. Как мислиш, Тйеканик?

— С една бин-джезъритка нищо не е сигурно — отговори запитаният.

Фарад'н усети тръпка на възбуда, примесена със страх. Неговото участие в играта за възстановяване на високия престиж на династията Корино в борбата за власт едновременно го привличаше и отблъскваше. Да, колко привлекателен бе поривът му да се оттегли от тази игра и да се посвети на своите предпочитани занимания — историческите изследвания и изучаването на ясно формулирания дълг да остане господар тук, на Салуса Секундус. Възраждането на силите на неговите сардукари, само по себе си, беше достатъчно значима цел... а и Тйек бе все още много добро средство за нейното постигане. В края на краищата една планета изискваше огромна отговорност. Но Империята предполагаше още по-голяма отговорност, а и бе много по-съблазнителна като оръжие на властта. И колкото повече се задълбочаваше в изучаването на делата на Муад'Диб/Пол Атреидски, толкова по-привлекателни се очертаваха пред Фарад'н средствата и способите за упражняване на тази власт. След като носеше по право титлата на Повелител на династията Корино, в качеството си на наследник на Шедъм V, на него се падаше и изключително голямата цел да възстанови пътя на своето потекло към Лъвския Трон. Колко много искаше да го постигне! Колко много! Бе вече установил, че с многократното повтаряне на това изкусително молебствие пред себе си съумява да преодолее всички моментни колебания и съмнения. В това време Тйеканик бе заговорил:

— ... разбира се, тези от „Бин Джебзърит“ учат, че мирът подтиква към агресивност, от която пламва войната. Парадоксът на...

— Как стигнахме до истината за подбудите? — запита Фарад'н, вече отклонил вниманието си от своите размишления.

— Ами — приветливо подхвана Венсика, след като бе забелязала разсеяното изражение по лицето на сина си, — просто попитах Тйек дали е запознат с движещите мотиви във философията на Сестринството.

— Към философията следва да се подхожда с непочтителност — каза Фарад'н, обръщайки се към Тйеканик. — Мисля, че по отношение на Айдахо трябва да продължим да търсим. Защото именно когато решим, че знаем нещо, настъпва моментът на задълбочаване в проблема.

— Ще бъде сторено — отвърна Тйеканик.

Харесваше у Фарад'н тази лека склонност към прекомерна разсъдливост, но се надяваше, че тя няма да се разпростре и върху онези решителни моменти, които изискват бързина и точност.

С подobaваща за случая непочтителност Фарад'н подхвана:

— Знаете ли какво ми се стори най-интригуващо в историята на Аракис? Оня древен обичай на свободните да убиват веднага всеки, който не носи влагосъхраняващ костюм с характерната и забелязваща се отдалече качулка.

— И защо толкова ти е харесал този костюм? — попита Тйеканик.

— А, значи ви е направило впечатление?

— Че как може да не ни направи? — запита на свой ред Венсика.

Фарад'н хвърли яден поглед към майка си. Защо си позволяваше да го прекъсва по такъв начин? После отново насочи вниманието си към башара.

— Тйек, влагосъхраняващият костюм е отличителен белег на онази планета. Той е ключът към Дюн. Хората обикновено се съсредоточават върху отличителните знаци, свързани с физическо оцеляване — този костюм запазва телесната влага, за да я рециклира, и по такъв начин прави възможно самото съществуване на подобен свят. Знаете, че съгласно обичаите на свободните, всеки член на семейството е имал собствен влагосъхраняващ костюм... с изключение на тези, които са осигурявали храната. За тях е имало и резервни. А сега моля и двамата — той се извъртя към майка си, за да я включи в разговора, — обърнете внимание на факта, че облекла, които приличат на влагосъхраняващи костюми, но всъщност не са такива, станаха елитна мода в цялата Империя. Да, основната характерна черта на човешките същества е да копират своя завоевател!

— Наистина ли намираш тази информация за особено ценна? — попита озадачено Тйеканик.

— Тйек, Тйек, без такава информация никой не може да управлява. Казах, че влагосъхраняващият костюм е ключът за разгадаване на техния характер и той наистина е! Защото говори за консервативност. Следователно грешките, които те правят, ще бъдат грешки от консервативно естество.

Тйеканик погледна към Венсика, която намръщено бе вперила загрижен взор в сина си. Казаното от Фарад'н се понрави на башара, но и го разтревожи. Никак не подхождаше на спомените за стария Шедъм. Да, имало е един крайно необходим сардукар — воин-убиец, почти без задръжки. Но Шедъм бе свален от атреидите по времето на оня проклет Пол. Наистина, прочетеното от него за Пол Атреидски бе му разкрило точно такива характерни черти, за каквито сега говореше Фарад'н. Възможно бе той да прояви по-малко колебание от атреидите, когато се стигне до неизбежната свирепост, ала причината за това щеше да е неговата сардукарска подготовка.

— Мнозина са управлявали, без да прибегват до помощта на подобна информация — отбеляза Тйеканик.

Фарад'н го погледна за миг и каза:

— Управлявали са и са се сгромолясвали.

Башарът плътно стисна устни при толкова явния намек за Шедъм. Ставаше дума за сгромолясването на един сардукар, а нито един от подобните нему не можеше да понесе леко такъв спомен. След като спечели и този път без особена трудност словесния двубой, Фарад'н продължи:

— Тйек, мога да те уверя, че начинът, по който планетата оказва влияние върху подсъзнанието на своите обитатели, никога не е бил оценяван с полагаемото му се внимание. За да победим атреидите, налага се да разбираме не само Каладън, но и Аракис: едната е планета с мек и влажен климат, а другата е опитно поле за взимане на трудни решения. Тясната връзка на атреидите и свободните е единствено по рода си явление. И ние сме длъжни да разберем как се е стигнало до него, защото в противен случай няма да можем да се изправим срещу тях, камо ли да ги победим.

— Но каква е тук връзката с предложението на Айдахо? — попита Венсика.

Фарад'н снизходително сведе поглед към майка си.

— Започваме да работим за тяхното поражение с различните видове стрес, които внасяме в обществото им. Стресът е много мощно оръжие. А и пълната му липса е твърде важна. Не сте ли забелязали как атреидите са давали възможност на нещата да се развиват спокойно и безпроблемно?

Тйеканик си позволи кратко кимване в знак на съгласие. Попадението бе наистина добро. Един сардукар не трябваше да бъде оставян да расте прекалено спокойно. Въпреки това ходът на Айдахо продължаваше да го безпокои. Той каза:

— Може би ще е най-добре да отхвърлим предложението.

— Още не — бързо възрази Венсика. — Разполагаме с широка гама от възможности за избор. Нашата задача е да идентифицираме колкото се може по-голяма част от тази гама. Синът ми е прав, трябва ни повече информация.

Фарад'н я погледна, преценявайки както намерението зад нейните думи, така и външното им значение.

— Ще съумеем ли — попита той — да разберем кога сме прекосили мястото, отвъд което липсва възможност за алтернативен избор?

Тйеканик изхихика със зле прикрита ехидност:

— Ако питате мен, отдавна сме го преминали и вече няма връщане.

Фарад'н отметна назад главата си и високо се разсмя:

— Тйек, все още можем да избираме! Когато изчерпим всички варианти, моментът ще е много подходящ да си го признаем!

„В наше време, когато транспортните средства, превозващи хора, са както космически кораби, които прекосяват междузвездните бездни, така и други приспособления, които бързо ни пренасят на практически непреодолими разстояния по повърхността на някоя планета, идеята да бъдат предприети дълги пътувания пеша изглежда достатъчно странна. И все пак този начин на придвижване е от първостепенна важност на Аракис, където странният факт се дължи, до известна степен, на традиционни предпочитания, а в останалата си част е следствие от безжалостната стръв, която тази планета е запазила за всичко, движещо се по механичен начин. Наложените от Аракис ограничения са превърнали човешкото тяло в най-здравото и надеждно средство за хажра. Може би сляпото и абсолютно осъзнаване на този факт е именно причината, която превръща Аракис във всеобятно огледало на душата.“

Наръчник за хажра

Бавно и внимателно Ганима пое по обратния път към Табър, като избираше най-плътните сенки на дюните; сниши се ниско в тишината, когато спасителната команда премина южно от нея. Вече бе осъзнала страховитата действителност — червея, който погълна труповете на тигрите и тялото на Лито, както и опасностите, пред които бе изправена. Той си бе отишъл; нейният брат-близък го нямаше вече. Ганима пресуши пътя на сълзите и се залови с разпалването на гнева си. В последното беше истинска свободна. Знаеше го много добре и му се отдаде с наслаждение.

Тя вече разбираше нещата, които се говореха за свободните. От тях не се очакваше да имат съвест, защото са я изгубили в огъня на отмищението към онези, които ги бяха преследвали от планета на планета по дългия път на странстването им. Пълна глупост, разбира се. Само най-грубите и примитивни общности от люде нямат съвест. А

свободните имаха силно развито съзнание и морал, но фокусирани в стремежа за собственото им добруване като народ. Единствено за външни хора бяха жестоки като животни — точно както изглеждаха те на свой ред в очите им. Всеки свободен знаеше много добре, че може да извърши жестоко деяние, без да почувства вина. „Децата на пустинята“ не усещаха в себе си виновност за неща, които пораждаха подобни чувства у другите. Техните ритуали ги освобождаваха от отговорността за действията им. Дълбоко в същността си те знаеха, че всяко прегрешение, или поне част от него, може да бъде приписано на добре познати смекчаващи вината обстоятелства от типа на „уронване на престижа“, „естествена склонност към злото“, характерни за всички човешки същества, или пък отдадено на „лош късмет“... В този смисъл Ганима чувстваше себе си истинска свободна — в качеството на внимателно подготвено продължение на племенната жестокост. Трябваше ѝ само цел и такава, несъмнено, беше династията Корино. Мечтаеше да види кръвта на Фарад'н, пролята в краката ѝ.

Никакъв неприятел не я очакваше при каната. Дори спасителните команди бяха се пръснали по други места. Тя прекоси водата по пръстен мост и пропълзя през високата трева до тайния вход на сийча. Внезапно пред очите ѝ блесна светлина и я накара да падне ничком. Предпазливо надникна през стъблата на исполинската дива люцерна. Явно някаква жена бе влязла през тайния проход, а след това някой друг не бе пропуснал да го пригответи така, както следваше да бъде подготвен всеки вход за сийча. В размирни времена влезлият бе посрещан със силна светлина, която временно го заслепяваше и даваше на пазачите възможност за реакция. Този начин на посрещане обаче в никакъв случай не беше предназначен за разгласа. Сега видимата светлина показваше, че външните уплътнителни съоръжения са оставени отворени.

Ганима почувства остра горчивина от подобна предателска немара към сигурността на сийча — обилно изливащата се светлина. Постъпките и маниерите на свободните с дантелени ризи вече бяха видни под път и над път! Светлината продължаваше да хвърля ветрилото си върху почвата в основата на скалата. Някакво младо момиче притича в осветеното пространство от мрака на овощната градина; движенията ѝ издаваха страх. Ганима видя в прохода блестящия кръг на светоглобус, обвит с ореол от насекоми.

Очертаваше две тъмни сенки: на мъж и на момиче. Те държаха ръцете си, с погледи, приковани в очите на другия.

Ганима долови нещо нередно в мъжа и жената, стоящи пред нея. Не приличаха на двама влюбени, откраднали миг от времето за претърсване. Светлината бе увиснала над тях в прохода. Двамата разговаряха в облечения от нея свод, а сенките им се проточваха навън в нощта, където някой би могъл да ги наблюдава. От време на време мъжът освобождаваше едната си ръка. Тя жестикулираше за момент, на фона на светлината, с рязко и някак плахо движение, след което отново потъваше в мрака.

Самотни звуци на нощни обитатели изпълваха тъмнината около Ганима, но тя не си позволи никакво разсейване. Каква ли бе загадката на тези двамата? Движенията на мъжа бяха строго отмерени и явно следваха постоянен ритъм.

Той се обърна. Отражението от роклята на жената го освети, показвайки грубо червеникаво лице с голям нос на петна. Ганима пое дълбока глътка въздух, когато го позна. Палимбашата! Внук на наиб, чиито синове бяха загинали при изпълнение на воинските си задължения към атреидите. Това лице — както и още нещо, мярнало се под отметнатата роба при неговото обръщане — бе достатъчно за пълното изясняване на картината. Той имаше пояс под робата, на който бе закачена кутия с блестящи циферблати и бутони. Несъмнено — прибор, изработен от иксианци или тлейлаксианци. Предавателят, пуснал тигрите към целта! Да, палимбаша... Значи, още едно семейство на наиб се бе прехвърлило към династията Корино.

А коя бе жената? Без значение. Някоя си, използвана от палимбашата.

Съвсем отчетливо в съзнанието на Ганима се появи следната мисъл от годините в „Бин Джезърит“: — Всяка планета има предел в своя цикъл — така е и с всеки живот.

Много добре си спомни всичко за този палимбаша, докато го гледаше с жената и предавателя, следейки потайните му движения. Беше преподавател в училището на сийча. По математика. Един математик — дебеланко и простак. Бе се опитал да намери обяснение за появата на Муад'Диб с помощта на числата, но жреците наложиха остра критика. Беше търговец на мозъци-роби, а неговият метод на заробване се характеризираше със сърцераздирателна простота —

пренасяше и предаваше техническо познание, но без да държи сметка за изначалните ценности.

Трябваше да се усъмня в него по-рано — помисли тя. — Всичко бе съвсем ясно.

В същия миг остър спазъм сви стомаха ѝ: Той уби моя брат!

С усилие тя си наложи да се успокои. Палимбашата щеше да убие и нея, ако се опиташе да премине през тайния проход. Едва сега тя разбра причината за така нехарактерното пилеене на светлината, което издаваше тайното място за влизане в сийча. С помощта на светлината те искаха да разберат дали някоя от жертвите не е успяла да се спаси. Сигурно бе много мъчително да очакват, без да знаят точно какво се е случило. Сега, след като бе видяла преподавателя, Ганима можа да си обясни и тайнствените движения на ръцете — с очевидно яден жест палимбашата бе натискал често един от бутоните.

Присъствието на тази двойка ѝ каза достатъчно. Вероятно при всеки от входовете към сийча се бе потулил някой подобен наблюдател.

Тя почеса носа си, засърбял я от прахта. Раненият ѝ крак пулсираше, а ръката, с която държеше ножа, я болеше. Пръстите ѝ бяха все още сковани. Ако се наложеше да си послужи с оръжие, трябваше да използва лявата си ръка. Ганима помисли за маула-пистолета, но типичният за него звук без съмнение щеше да привлече вниманието. Налагаше се да намери друг начин.

Палимбашата отново се обърна. Приличаше на тъмен предмет, поставен на фона на светлината. Докато говореше, жената насочи вниманието си към заобикалящата я отвън нощ. В нея отчетливо се долавяше овладяна бдителност; тя очевидно добре знаеше какво да прави, спотаена в сянката, и как да наблюдава с крайчеца на очите си, без да обръща глава. Следователно не беше само подходящо за употреба средство, а и част от по-значима операция... от заговор.

Ганима си припомни как палимбашата се бе домогвал до поста на каймакамин — главна политическа фигура в управлението, подчинена на Регентството. Очевидно той бе част от мащабен план. С него трябваше да има и много други. Дори тук, в Табър. Внезапно тя възприе в цялата му острота ненадейно появилия се проблем. Ако съумееше да залови жив единия от двамата вардияни, мнозина щяха да заплатят с живота си.

Звук от лоченето на някакво малко животинче от каната зад нея стигна до съзнанието ѝ. Природни звуци и естествени процеси. Паметта ѝ се зарея през някаква странна, мълчалива преграда в мозъка, за да открие една жрица на Йов^[1], държана като пленница в Асирия от Синахериб^[2]. Спомените на тази жрица подсказаха на Ганима какво трябва да се направи тук. Палимбашата и неговата жена бяха същински деца — непостоянни и капризни, но опасни. Те не знаеха нищо за Йов, не знаеха дори и името на планетата, където Синахериб и жрицата бяха станали на прах. Това, което щеше да се случи на двамината съзаклятници, можеше да им бъде обяснено единствено от гледна точка на нещо, започващо тук.

И свършващо на същото място.

Ганима се претърколи настрани, освободи своя комплект с екипировка и принадлежности на свободен и извади пясъчния шнорхел. Сне капачката му и свали дългия филтър, поставен в него. Сега разполагаше с готова тръба. Избра игла от игленичката, насочи кристалния нож и натопи иглата в кухината с отрова на върха на ножа — точно там, където някога се е намирал нервът на пясъчния червей. Трудно ѝ беше да направи всичко това с ранената си ръка. Движенията ѝ бяха бавни и внимателни, особено с отровната игла, докато оформи тампон от нишки на подправката, които извади от мястото им в комплекта. Стъблото на иглата потъна здраво в тампона, превърнал се вече в боеприпас, който пък влезе плътно в оръжието, било преди малко тръба на пясъчен шнорхел.

Като държеше това оръжие в хоризонтално положение, Ганима се Запромъква към светлината, придвижвайки се бавно през дивата люцерна, за да не я разлюлее прекалено силно. Докато напредваше, внимателно огледа насекомите, събрали се около светлината. Да, ето и рите flies в пърхащото множество. Тези мухи се славеха като любители на човешка плът. Отровната стреличка можеше да свърши работата си незабелязано, след което да бъде перната встрани като обикновена муха. Оставаше само да вземе решението в кого от двамата да се прицели — в мъжа или в жената!

Муриз. Името се появи непоканено пред вътрешния взор на Ганима. Да, така се казваше жената. Спомни си и други неща, които се говореха за нея. Беше една от онези, които пърхаха около палимбашата

така, както насекомите кръжат около светлината. Лесна жертва, от слабите.

Много добре. Палимбашата не си бе подбрал подходяща спътница за тази нощ. Ганима приближи тръбата до устата си и като извика в съзнанието си яркия образ на жрицата на Йов, пое внимателно въздух и рязко го изхвърли със силно духане в тръбата. Мъжът се удари по бузата и свали ръката си, на която имаше съвсем малко кърваво петънце. Иглата нямаше как да се види, защото ударът с дланта я бе запокитил встрани.

Жената каза нещо утешително и палимбашата се разсмя. Както се смееше, краката му започнаха да се подгъват. Залитна към спътничката си, която се опита да го задържи. Тя продължаваше да се съпротивлява на тежестта на вече мъртвото тяло, когато Ганима застана до нея и притисна върха на оголения кристален нож в кръста ѝ.

И сякаш нищо особено не се бе случило, каза:

— Без резки движения, Муриз. Ножът ми е отровен. Вече можеш да пуснеш палимбашата. Той е мъртъв.

[1] Библейски герой от Стария Завет ↑

[2] Асирийски владетел от V в.пр.Хр., разрушил Йерусалим ↑

ВТОРА ЧАСТ

„Във всички по-важни обществени групи и сили, които оказват въздействие съобразно целите си, ще откриете скрит, но много важен стремеж към постигане и поддържане на мощ, произтичаща от специфичното използване на думите. По един и същ начин го правят както знахарят, така и жреецът, и бюрократът. Управляваните маси задължително се възпитават да приемат думите-заклинания като действителност и да смесват символизираната система с реалния свят. При поддържането на такава структура на силово въздействие някои символи се държат извън обсега на общоприетото разбиране за нещата. Такива са например обозначенията, ползвани за икономическо манипулиране на онези, които дефинират местното тълкуване на здравия разум и уравновесеността. Секретният характер на символа води до създаването и развитието на фрагментарни подезикови форми, всяка от които е сигнал, че нейните потребители трупат мощ от определен вид. Вниквайки по този начин в процеса на набиране на сили, нашите имперски органи за безопасност следва винаги да бъдат нащрек във връзка със създаването на подезикови форми.“

Лекция на принцеса Ирулан в Аракийнския военен колеж

— Може би не е нужно да го казвам — рече Фарад’н, — но за да бъдат избегнати множеството възможни грешки, предупреждавам ви, че е предвиден един ням, който ще убие и двама ви, ако сигнализирам за някакви магьоснически номера.

Не разчиташе на никакъв ефект от казаното. И двамата — лейди Джесика и Дънкан Айдахо — оправдаха очакването му.

Фарад'н бе подбрал внимателно мизансцена за първото прослушване на двойката. Старата зала за аудиенции на Шедъм по държавни въпроси. Липсващата величественост бе компенсирана с екзотична обстановка. Навън беше зимен следобед, но осветлението в залата без прозорци даваше пълна представа за безкраен летен ден, окъпан от златистата светлина на майсторски разположени светоглобуси, изработени от най-чист иксиански кристал.

Новините от Аракис изпълваха Фарад'н със спокоен възторг. Близнакът Лито бе мъртъв, разкъсан от тигъра-убиец. Ганима, оживялата сестра, се намираше под надзора на своята леля, най-вероятно като зложница. Изпратеният подробен отчет до голяма степен обясняваше присъствието на Айдахо и лейди Джесика тук. Те търсеха убежище. Шпионите на Корино донасяха за временно и несигурно примирие в Аракис. Алая се бе съгласила да бъде подложена на изпитанието, наречено „проверка за обладаване“, чиято цел не беше подробно обяснена. Нямаше и определена дата за това изпитание, но двамина съгледвачи на Корино смятаха, че провеждането му би могло да се протака до безкрайност. Все пак едно нещо беше сигурно — имало е сблъсък между свободните от пустинята и тези на имперска военна служба, а неочакваната и нелепа война бе предизвикала временна безизходица за правителството. Завладяното от Стилгар сега беше ничия територия, определена след размяна на зложници. Ганима очевидно се броеше като един от тези зложници, макар същността на събитията да оставаше неясна.

Джесика и Айдахо бяха въведени в залата за аудиенции, надлежно овързани в суспенсорни кресла. И двамата бяха обездвижени от смъртоносните тънки нишки шигърова жица, които срязваха плътта дори при най-незначителна съпротива. Двамина бойци от сардукарските легиони ги пренесоха, провериха ремъците и излязоха безмълвно.

Предупреждението наистина бе ненужно. Джесика веднага видя въоръжения ням мъж, застанал до стената от дясната ѝ страна със старо, но достатъчно ефикасно метателно оръжие в ръка. Тя обходи с поглед екзотичната украса на залата. Широките листа на рядък вид евкалипт бяха гарнирани с перли и сплетени така, че оформяха

централната част на сводестия таван. Подът под нея беше подреден от редуващи се ромбовидни дървени блокчета и правоъгълни плочки от броненосец, оградени с кости, разположени челно една срещу друга след отрязване с лазер и полиране. Добре подбрани, груби, но ярко оцветени тъкани украсяваха стените, оформяйки сложен разтеглен мотив, на фона на който изпъкваше символът на Лъва в четири крайни позиции. Наследниците на починалия Шедъм V настояваха за правото си над тези символи. Лъвовете бяха изработени от злато, непременно през фини операции.

Фарад'н бе решил да приеме прав пленниците. Той носеше къси униформени панталони и лека копринена куртка с позлата, отворена около врата. Единственото украшение, вляво на гърдите му, беше разкошен княжески знак на царствената фамилия, представляващ избухване на звезда. Придружаваше го башарът Тйеканик, с жълтеникавата униформа на сардукар, обут в тежки ботуши; кобур до токата на поясия му ремък обгръщаше лазестрел(*) с богата украса. Тйеканик, чиито груби черти Джесика познаваше от бинджезъритските доклади, бе застанал на три крачки вляво и малко зад Фарад'н. Близко до стената, точно зад двамата, бе поставен единичен трон, изработен от черно дърво.

— Е — каза Фарад'н, обръщайки се към Джесика, — имаш ли нещо да ни кажеш?

— Бих попитала защо сме така овързани? — изрече тя, кимвайки към шигъровата жица.

— Току-що получихме сведения от Аракис, които обясняват присъствието ви тук — отвърна Фарад'н. — Може би сега ще ви освободя. — Той се усмихна. — Ако вие...

В този миг майка му влезе през официалната парадна врата, намираща се зад задържаните.

Венсика премина бързо покрай Джесика и Айдахо, без да ги погледне, предлагайки на вниманието на Фарад'н малък вестителски куб, който самата тя включи. Младежът загледа внимателно светещата страна на куба, като от време на време хвърляше поглед и към Джесика.

Страната помръкна и той върна куба на майка си, посочвайки към Тйеканик. Докато тя изпълняваше нарежданията му, Фарад'н погледна свъсено пленничката.

Венсика застана от дясната страна на сина си, с изгасналия куб в ръка, скривайки го отчасти в гънка на бялата си рокля.

Джесика погледна вдясно към Айдахо, но той не реагира.

— В „Бин Джезърит“ са недоволни от мен — каза Фарад’н. — Според тях аз съм виновен за смъртта на твоя внук.

Лицето на Джесика не изразяваше нищо, докато тя си помисли: И така, следва да се вярва на разказа на Ганима, освен ако... Не обичаше да подозира неизвестното.

Айдахо затвори очи и ги отвори отново, за да срещне погледа на светата майка. Тя продължаваше да гледа към Фарад’н. Айдахо ѝ бе разказал за своето видение-радгия, но Джесика не прояви интерес. Не знаеше как да тълкува тази липса на емоция от нейна страна. Очевидно прозираше нещо, което не бе пожелала да разкрие.

— Ето какво е положението — рече Фарад’н и продължи да обяснява онова, което бе научил за събитията на Аракис, без да пропуска и най-дребния детайл. Приключи с думите: — Твоята Ганима е жива, но според докладите е под попечителството на лейди Алая. Би трябвало да си довольна.

— Ти ли уби моя внук? — попита Джесика.

Фарад’н отговори с безукорна искреност в гласа си:

— Не. Наскоро научих за заговор, но не съм го замислял.

Джесика погледна към Венсика, видя злорадото изражение по сърцевидното ѝ лице и помисли: Нейно дело е! Лъвицата крои планове в полза на своето чедо. Но това беше игра, за която би могла да съжалява цял живот.

Насочвайки отново вниманието си към Фарад’н, Джесика каза:

— Сестринството твърди, че ти си го убил.

Фарад’н се обърна към майка ся:

— Покажи ѝ съобщението.

Понеже Венсика се поколеба, той настоя с нотка на гняв, която Джесика не пропусна да забележи:

— Казах ти да ѝ го покажеш!

Пребледнялата Венсика насочи челната страна на куба-вестител към Джесика и го включи. Думите потекоха, следвайки движенията на очите ѝ.

„Съветът на «Бин Джезърит» от Уалах IX(*) отправя официален протест срещу династията Корино заради убийството на Лито

Атрейдски. Доводите и доказателствата са предоставени на Вътрешната комисия по сигурността на Ландсрада. Ще бъде подбран неутрален терен, а името на съдията ще стане известно на всички страни за одобрение. Вашият незабавен отговор е абсолютно необходим.

Сабит Рекуш от името на Ландсрада“

Венсика се обърна към сина си.

— Как смяташ да отговориш? — попита Джесика.

— Тъй като моят син — поде Венсика — още не е встъпил официално в длъжността на глава на династията Корино, аз ще... Къде отиваш?

Въпросът ѝ беше отправен към Фарад'н, който едновременно с последната ѝ реплика се бе обърнал и тръгнал към страничната врата, в близост до внимателно следящия събитията ням мъж.

Фарад'н спря и отвърна през рамо:

— Връщам се при моите книги и останалите ми занимания, които са много по-интересни за мен.

— Как се осмеляваш? — почти извика Венсика и ярка червенина я заля от врата към бузите.

— Осмелявам се да върша съвсем малко лични неща — отговори Фарад'н. — А ти взимаш вместо мен решения, които намирам за безкрайно отвратителни. Отсега нататък или аз самият ще решавам от мое име, или можеш да си потърсиш друг наследник на династията Корино.

Джесика огледа бързо участниците в словесното стълкновение, съзирайки непресторения гняв на Фарад'н. Башар-адютантът се бе изпънал вдървено, сякаш за да покаже, че не е чул нищо. Венсика се колебаеше, готова да запищи от бяс. Фарад'н убедително демонстрираше, че е склонен да приеме всякакъв резултат от последното хвърляне на зара. Джесика искрено се възхити от заетата от него позиция, съзирайки твърде много неща в противопоставянето му, които биха се оказали полезни за нея. Изглежда решението да бъдат изпратени тигрите-убийци по петите на нейните внуци беше взето без съгласието на Фарад'н. Можеше да има съвсем малко място за съмнение в правдивостта на твърдението, че е научил за заговора, след като изпълнението му вече е било започнало. Както и гневът в очите му...

Разтрепераната Венсика въздъхна шумно и отсече:

— Много добре. Утре ще бъде официалната церемония по предаването на властта. Но още отсега можеш да я упражняваш авансово.

Тя отправи бърз поглед към Тйеканик, ала башарът не се нае да го посрещне.

Пух и пера ще хвърчат между сина и майката, щом напуснат това място — помисли Джесика. — Но ми се струва, че той спечели.

После върна хода на разсъжденията си към посланието на Ландсрада. Сестринството бе направило фин подбор на своето пратеничество, което говореше положително за планираното от страна на „Бин Джезърит“. В официалното съобщение бе скрито послание, предназначено единствено за Джесика. Дори само този факт подсказваше, че шпионите на Сестринството знаеха за нейното положение; нещо повече — те бяха преценили великолепно и добронамереността на Фарад'н, предвиждайки, че той ще я демонстрира на своята пленница.

— Бих искала да чуя отговора на въпроса си — каза Джесика, обръщайки се към него.

— Лично ще заявя на Ландсрада, че нямам нищо общо с убийството — отвърна Фарад'н. — Освен това ще добавя, че споделям отвращението на Сестринството към начина, по който е извършено, макар че не мога да бъда съвсем недоволен от крайния резултат. Приеми моите извинения за скръбта, която тези думи ти причиняват. Съдбата преминава навсякъде.

Съдбата преминава навсякъде! — помисли Джесика.

Това беше любима пословица на нейния дук, а в начина, по който бе казана, се съдържаше намек, че Фарад'н го знае. Положи усилие да отхвърли възможността за действителната смърт на Лито. Трябваше да се предполага, че страховете на Ганима за нейния брат са предизвикали пълното разкриване на плана на близнаците. Контрабандистите биха предоставили на Гърни възможността да се срещне с Лито, така че кроежите на Сестринството щяха да бъдат реализирани. Налагаше се момчето да бъде подложено на изпитанието. Задължително. Без него Лито бе обречен така, както бе обречена и Алая. А също и Ганима... Е, към проблема можеше да се върне и по-

късно. Просто нямаше възможност за изпращане на предроден преди светата майка Гайъс Хелън Мохайъм.

Джесика си позволи да въздъхне дълбоко.

— Рано или късно — каза тя — някому ще хрумне мисълта, че ти и моята внучка бихте могли да свържете нашите две династии и да излекувате старите рани.

— Вече са ми го споменавали като възможност — кимна Фарад'н, поглеждайки за миг към майка си. — Отговорих, че предпочитам да видя изхода от последните събития на Аракис. Не си струва да се бърза.

— Напълно възможно е вече да си играл по свирката на дъщеря ми — рече Джесика.

Фарад'н настръхна:

— Обясни!

— Нещата на Аракис не са такива, каквито може да ти изглеждат. Алая признава само правилата на собствената си игра — тази на абоминацията. Моята внучка е в опасност, освен ако тя не съумее да я използва по някакъв начин.

— Може би очакваш от мен да повярвам, че сте врагове с дъщеря си и атрейдка воюва срещу атрейдка?

Джесика погледна към Венсика и сетне отново към Фарад'н:

— Корино също воюва с Корино.

Кисела усмивка разтегли устните на младежа:

— Добре казано. А как бих могъл да играя по свирката на твоята дъщеря?

— Като бъдеш замесен в смъртта на моя внук или пък като ме похитиш.

— Да те похитя...

— Не вярвай на тази вещица — предупреди го Венсика.

— Майко, сам ще избира кому да вярвам — отвърна троснато Фарад'н. — Съжалявам, лейди Джесика, но не разбирам думите ти за похищението. Научих, че ти и твоят верен придворен...

— Който е съпруг на Алая — прекъсна го Джесика.

Фарад'н погледна изпитателно Айдахо и се обърна към башара:

— Какво смяташ, Тйек?

Очевидно съмненията на Тйеканик бяха близо до казаното от Джесика. Той отговори:

— Харесва ми начинът, по който Дънкан мисли. Внимавай!

— Той е гола-ментат — напомни Фарад'н. — Можем да го подложим на смъртно изпитание и пак да не получим никакъв отговор.

— И все пак не бива да отхвърляме допускането, че се опитват да ни изиграят — настоя Тйеканик.

Джесика усети, че е дошъл моментът да направи своя ход. Трябваше само мъката на Айдахо да го задържи още в ролята, която сам си бе избрал. Никак не ѝ се харесваше да го използва по този начин, но се налагаше поради съображения от по-висок ранг.

— В самото начало — започна тя — мога да обявя публично, че дойдох тук по свое собствено желание.

— Интересно — вметна Фарад'н.

— Длъжен си да ми повярваш и да ми осигуриш пълна свобода на Салуса Секундус — продължи Джесика. — Не би трябвало да има никакво съмнение, че действам или говоря по принуда.

— Как ли пък не! — възкликна Венсика.

Фарад'н не ѝ обърна внимание.

— Какъв е твоят аргумент? — попита той.

— Че съм пълноправен пратеник на Сестринството с цел да се заема с твоето образование.

— Но Сестринството осъжда...

— И тъкмо това налага решително действие от твоя страна.

— Не ѝ вярвай! — обади се Венсика.

Фарад'н погледна към нея и крайно вежливо заяви:

— Майко, ако още веднъж ме прекъснеш, ще наредя на Тйек да те изведе. Той чу съгласието ти за официалното предаване на властта. Това го задължава да слуша именно мен.

— Казвам ти, че тя е вещица!

Венсика погледна към немия, застанал до отсрещната стена.

Фарад'н се поколеба и попита:

— Какво мислиш, Тйек? Омагьосват ли ме?

— Според мен — не. Тя...

— Тя е навила и двама ви на пръста си!

— Хайде, майко — отсече Фарад'н с леден тон.

Венсика сви юмруци, опита се да каже нещо, но само рязко се обърна и напусна помещението.

Обръщайки се отново към Джесика, Фарад'н попита:

— Дали Сестринството ще одобри моята постъпка?

— Да, със сигурност.

Той за миг претегли нейния отговор и после се засмя със стиснати устни:

— Каква е крайната цел на Сестринството?

— Да се ожениш за моята внучка.

Айдахо погледна въпросително към Джесика и се наклони да каже нещо, но премълча.

— Дънкан, какво имаш да добавиш? — попита Джесика.

— Щях да напомня, че школата „Бин Джезърит“ иска това което винаги е искала — вселената да не се намесва в нейните дела.

— Очевидно правилно разсъждение — кимна Фарад'н, — но трудно разбирам какво целиш с него.

Веждите на Айдахо се свиха така, както не можеше да направи тялото му заради шигъровата жица. Усмивката му беше смущаваща.

Фарад'н я зърна и се завъртя рязко към пленника.

— Забавлявам ли те?

— Цялата постановка ме забавлява. Някой от семейството ти е компрометирал Космическото Сдружение(*), ползвайки го за пренасяне на приспособления за убийство на Аракис, а тяхното предназначение просто не може да се прикрие. Обидил си „Бин Джезърит“ с насилствената смърт на човешко същество от мъжки пол, което им е трябвало, за да продължат своята програма за целенасочено размножаване...

— Лъжец ли съм според теб, гола?

— Не. Вярвам, че ти не знаеш за заговора. Но според мен се налага окончателно фокусиране в същината на проблема.

— Недей забравя, че е ментат — предупреди Джесика.

— Точно за това мисля — отвърна Фарад'н и отново спря погледа си на нея. — Да речем, че те освободя и ти направиш своето изказване. Но въпросът със смъртта на твоя внук остава нерешен. Ментатът е прав.

— Майка ти ли е била? — попита Джесика.

— Господарю! — предупредително се обади Тйеканик.

— Няма нищо, Тйек — небрежно махна с ръка Фарад'н. — А ако кажа, че е била майка ми?

Рискувайки всичко с намесата си във вътрешния сблъсък в династията Корино, Джесика отговори:

— Длъжен си да я осъдиш и да я изпратиш в изгнание.

— Господарю — обади се Тйеканик, — възможно е в номера да се разиграва друг номер.

— Лейди Джесика и аз сме единствените, на които някой е свил номер — обади се Айдахо.

Фарад'н стисна челюсти.

Дънкан, не се намесвай! Не и сега! — помисли светата майка.

Но думите на ментата възвърнаха нейните бин-джезъритски способности за логически упражнения. Той я порази. Трябваше да обмисли и възможността за злоупотреба с нея по начин, който самата тя не е проумяла. Ганима и Лито... Предроденият би могъл да черпи от безброя опити в себе си, бидейки необятен склад за съвети, несъизмерим с възможностите и на най-способния жив представител на „Бин Джезърит“. А ето и следващия въпрос: дали Сестринството е било напълно откровено с нея? Все още биха могли да не ѝ се доверяват. Тя, все пак, ги бе предала веднъж... заради своя дук.

Фарад'н погледна към Айдахо с озадачен и намръщен израз:

— Ментат, искам да разбера какво представлява за теб Проповедникът.

— Той уреди прехвърлянето дотук. Разменихме по-малко от десет думи. Други действия заради него. Той би... Той би могъл да бъде Пол Атреидски, но нямам достатъчно данни, за да съм уверен. Знам със сигурност само това, че за мен беше крайно време да замина, а той разполагаше с необходимото за случая.

— Спомена, че ти е бил погоден номер — напомни Фарад'н.

— Алая се надява, че ще ни убиеш тихомълком и ще прикриеш всички доказателства — отвърна Айдахо. — След като тя се отърве от лейди Джесика, ползата от мен ще бъде кръгла нула. Както и за самата лейди Джесика — след като изпълни задачите на Сестринството, повече няма да им е нужна. Алая сигурно ще му потърси сметка, но те ще спечелят.

Джесика затвори очи и се концентрира. Той бе напълно прав! Долавяше непоколебимостта на ментат в неговия глас, както и дълбочината на искрената преценка. Моделът безотказно съвпадна с отреденото му място. Пое два пъти дълбоко дъх и превключи себе си в

мнемоничен унес; мисълта ѝ обходи наличните данни и излезе от транса, а тя отново отвори очи. Всичко бе направено, докато Фарад'н измина само три крачки, отдалечавайки се от нея, за да застане на около лакът разстояние от Айдахо.

— Нито дума повече, Дънкан — нареди Джесика и помисли с тъга как Лито я бе предупреждавал да се пази от придобитото в „Бин Джезърит“ обучение.

Готовият да продължи Айдахо затвори уста.

— Тук заповеди давам аз — рече Фарад'н. — Продължавай, ментате.

Айдахо млъкна.

Фарад'н леко се извърна и загледа Джесика.

Тя бе съсредоточила поглед в по-далечната стена, преценявайки стореното от голата и моментния унес. Разбира се, в „Бин Джезърит“ не се бяха отказвали от заниманията си с родословието на атреидите. Но те искаха да упражняват контрол върху самия Куизъц Хадерах и бяха вложили прекалено много в продължителната програма за целенасочено създаване и отглеждане. Те целяха пряк сблъсък между атреидите и Корино, за да поемат ролята на арбитри. Дънкан наистина беше прав. Искането да имат власт едновременно над Ганима и Фарад'н. Това бе единственият възможен компромис. Странно как Алая не го бе забелязала. Джесика преглътна на сухо. Алая... Изчадието! Ганима с право я съжаляваше. Но кой ли щеше да жали самата нея?

— Сестринството обеща да те сложи на трона, с Ганима като твоя съпруга — каза Джесика.

Фарад'н отстъпи крачка назад. Нима вещицата можеше да чете мисли?

— Те действаха потайно и без знанието на майка ти — продължи Джесика. — А на теб казаха, че не съм осведомена за техния план.

Реакцията бе ясно изписана върху лицето на Фарад'н. Колко пряк бе той. И всичко се оказа истина — от началото до края. Айдахо демонстрира изкуството си на ментат, прозрял същността на нещата, въпреки ограничената налична информация.

— Значи са водили двойна игра и са те осведомявали — каза Фарад'н.

— Нищо подобно — отвърна Джесика. — Дънкан беше прав, че са ме измамили.

Потвърди думите си с кимане. Това бе класически трик от традиционните похвати на Сестринството — правдиво звучаща история, възприемана с лекота, понеже беше съобразена с нещата, които някой би взел за основателни мотиви. Докато всъщност в „Бин Джебзърит“ искаха да освободят пътя си от Джесика — показалата дефект сестра, която веднъж вече ги бе подвела.

Тйеканик застана по-близо до Фарад'н с думите:

— Господарю, тези двамата са прекалено опасни за...

— Задръж за малко, Тйек — прекъсна го младежът. — Тук са преплетени много и сложни интереси и подбуди.

После се обърна към Джесика и продължи:

— Имахме достатъчно основания да смятаме, че Алая би могла да предложи себе си за булка.

Айдахо неволно трепна, но съумя да се овладее. От лявата му китка, където се беше врязала шигъровата жица, потече кръв.

Джесика реагира с мигновено разширяване на очите. Тя, познала някога първообраза на Лито като любовник, баща на децата ѝ, доверен човек и истински приятел, зърна толкова характерната черта на хладен разум и остра мисъл, процедила се през гърчовите на абоминацията.

— Ще приемеш ли? — попита Айдахо.

— Съществува и такава възможност.

— Дънкан, наредих ти да не се обаждаш — напомни Джесика. После се обърна към Фарад'н: — Нейната цена е две маловажни жертви — ние двамата.

— Подозирахме предателство — каза Фарад'н. — Не беше ли синът ти, който заяви: „Предателството ражда предателство“?

— Сестринството се стреми да дърпа едновременно юздите на атреидите и на Корино — рече Джесика. — Не е ли очевидно?

— Лейди Джесика, сега обмисляме дали да приемем твоята покана, но Дънкан Айдахо следва да бъде върнат на многообичната си жена.

Болката е функция на нерви — припомни си Айдахо. — Болката идва също като светлината в очите. А усилието се дължи на мускулите, не на нервите.

Това беше много старо упражнение за ментата и той си го припомни за времето на едно вдишване, след което сгъна дясната си китка и шигъровата жица преряза артерията му.

Тйеканик скочи от стола, освободи с удар закопчалката на ремъците, отпусна ги и извика за лекар. Куп прислужници начаса влетяха през вратите, маскирани умело в дървената облицовка на стаята.

В Дънкан винаги се е таяла капка безразсъдство — помисли Джесика.

Фарад'н се взря в нея, докато лекарите се грижеха за Айдахо.

— Не за това си срязва китката — каза тя.

— Така ли? А аз помислих, че просто е искал да си тръгне.

— Не се прави на глупак. И недей да се преструваш пред мен.

Той се усмихна:

— Много добре знам, че Алая ще ме премахне. Дори от „Бин Джезърит“ не вярват, че бих приел.

Джесика внимателно го погледна. Какво ли можеше да се очаква от тази млада издънка на династията Корино? Никак не му се удаваше да се преструва на глупак. Отново си спомни думите на Лито, че ѝ предстои среща със занимателен ученик. Айдахо твърдеше, че и Проповедникът го е очаквал. А как искаше да се срещне с този проповедник!

— Ще пратиш ли Венсика в изгнание? — попита тя.

— Струва ми се разумно — отговори Фарад'н.

Джесика погледна към Айдахо. Лекарите бяха привършили своята работа. Сега придържащите приспособления в преносимото кресло бяха по-малко опасни.

— Ментатите са длъжни да внимават с несъмнените истини — рече тя.

— Уморен съм — отвърна Айдахо. — Просто не можеш да си представиш колко съм уморен.

— Щом към лоялността се прибъгва прекалено често, тя също се износва — вметна Фарад'н.

Джесика отново се взря в него с внимателно опипващ поглед.

Когато я видя, той помисли:

След време със сигурност ще ме опознае и това ще е много ценно. Моя собствена бин-джезъритка — предател! Единственото, което нейният син е имал в повече от мен. Сега нека просто ме зърне. Останалото ще открие по-късно.

— Почтена размяна — каза Фарад'н. — Приемам твоето предложение при твоите условия.

Той прати послание на немия до стената чрез сложни знаци с пръсти. Стражът кимна. Фарад'н се наведе към контролните механизми на креслото и освободи Джесика.

— Господарю, сигурен ли сте? — попита Тйеканик.

— Не стана ли така, както предполагаме? — отговори с въпрос Фарад'н.

— Да, но...

Младежът леко се засмя и се обърна към Джесика:

— Тйек няма доверие на моите източници. Човек научава от книгите и ролките с филмова лента, че нещо може да бъде направено. Но истинското научаване изисква сам да го направиш.

Ставайки от стола, Джесика се замисли върху току-що казаното. Спомни си за посланието, което предадоха пръстите на Фарад'н. И той разполагаше с боен език като атреидите! Този факт говореше за внимателно извършвани анализи. Някой тук старателно копираше династията на атреидите.

— Разбира се — рече Джесика, — ти ще искаш от мен да те подготвя така, както обучават в „Бин Джебзърит“.

Фарад'н широко се усмихна и заяви:

— Единственото предложение, на което не мога да устоя.

„Паролата ми даде човек, който умря в занданите на Аракийн. Ето, оттам имам този пръстен, оформен като костенурка. Намирах се в сука извън града, където ме криеха бунтовниците. Паролата ли? Оттогава беше променяна много, много пъти. «Упорство». А отговорът беше: «Костенурка». Пръстенът ме измъкна жив от онова място. Затова го и купих — да ми напомня.“

Тагир Мохандис — разговор с приятел

Лито бе стигнал далеко по пясъка, когато чу зад себе си червея, открил кречеталото и подправката, която той бе поръсил около мъртвите тигри. Изпълнението на плана започна с добра поличба; през повечето време червеите се срещаха много рядко по тия места. В този случай червеят не беше главният фактор, но идването му щеше да помогне. Просто нямаше да се налага на Ганима да обяснява липсата на тялото.

Беше сигурен, че сестра му вече е направила всичко необходимо, за да повярва напълно в неговата смърт. Някъде дълбоко в съзнанието ѝ щеше да остане едно мъничко херметизирано зрънце, отделно късче памет, което би могло да бъде разбудено единствено от двете думи, изречени на древен език, познат само на двамата. Секхер Нбиу. Ако тя чуеше тези думи — Златната Пътека — щеше да си спомни... Дотогава той бе мъртъв. Сега Лито се почувства наистина сам.

Движеше се в неравноделния ритъм, чиито звуци бяха напълно естествени за пустинята. Нищо от вървежа му нямаше да подскаже на червея, че тук се намира човешка плът. Този ход се бе превърнал за него в толкова дълбоко усвоен рефлекс, че дори не стигаше до мисълта му. Краката сами се местеха без ритъм на стъпките. Шумът можеше да бъде приписан както на вятъра, така и на действието на гравитацията. Само не и на човешко същество.

Щом червеят приключи със своята работа там, отзад, Лито приклепна край една ниска дюна и се загледа обратно към Служителя. Да, достатъчно се бе отдалечил. Забуци кречетало и призова своето

транспортно средство. Червеят пристигна бързо; остана му съвсем малко време, за да заеме необходимата позиция, преди чудовището да погълне кречеталото. Точно когато преминаваше покрай него, той се възкачи отстрани с помощта на куките, отвори чувствителния челен край на един от пръстените и обърна безмозъчното създание на югоизток. Червеят беше малък, но силен. Мощта му се усещаше в извивките, с които, съскайки, се плъзгаше през дюните. Ездачът долавяше откъм гърба си слаб вятреца, нагорещен от силата на триенето, докато червеят преработваше наченки на подправката в туловището си.

Движеше се, а с него пътуваше и мисълта му. Стилгар го бе взел за първото яздене на пясъчен червей. Достатъчно беше да даде път на спомените си, за да чуе гласа му — спокоен и точно напътстващ, изпълнен с учтивостта на друга, отминала епоха. Стилгар бе далеч от заплашителните олюлявания на някой свободен, пиян от пиене с подправка. От него не можеше да се чуе високият глас и шумните заплахи, типични за онова време. Не, той имаше друг метод при изпълнението на своите задължения. Беше достолепен учител на царствена особа. „Много отдавна назовавали птиците по техните песни — обясняваше той. — Така и всеки вятър си има име. Вятърът с шестте подсвирквания се нарича Пастаза, а пристигащият с двайсетте е Гуешма, докато вятърът със стотте подсвирквания се казва Хейнали — този, който бута човека. След него идва вятърът на демона на откритата пустиня — Хуласикали Уала — този, който изяжда тялото.“

Лито, който вече знаеше чутото, бе поблагодарил с кимване за наставлението.

Урокът на Стилгар можеше да бъде изпълнен и с други ценни сведения: „Много отдавна имало племена, познати като ловци на вода. Наричали ги идуали, което означава «водни насекоми», защото тези хора без колебание крадели водата на други свободни. Ако хванели някого сам в пустинята, не му оставяли дори намиращата се в собственото му тяло вода. Те обитавали точно това място — сийча Джакуруту. И пак тук се събрали другите племена, за да изтребят идуали. Това е станало много, много отдавна, дори преди времето на Кайнс — в дните на моя прапрадядо. Оттогава, та до днес, нито един свободен не е идвал в Джакуруту. Той е табу.“

Ето така Лито неусетно си припомни познания, заключени в паметта му. Важен беше този урок за работата на съзнанието. Само паметта не беше достатъчна, дори многостранна памет като неговата, ако не станеха известни пътищата за нейното използване. В Джакуруту трябваше да има вода, ветроуловителен капан, както и всичко необходимо за сийч на свободни. Към това се добавяше несравнимото обстоятелство, че нито един свободен не бе дръзнал да отиде там. Мнозина от младите дори не знаеха, че Джакуруту е съществувал. Да, те бяха чували за Фондак, но само като за сборище на контрабандисти.

А то беше отлично за скривалище на мъртвец — заедно с контрабандистите и измрелите преди много време.

Благодаря ти, Стилгар.

Червеят се умори преди зазоряване. Лито слезе от него, наблюдавайки го, докато потъваше между дюните, движейќ се по начин, типичен за тези същества. Щеше да се зарови дълбоко и несъмнено в лошо настроение.

Трябва да пропусна деня — помисли той.

Изправи се на върха на една дюна и обходи с поглед всичко наоколо — пустота, пустота, пустота. Само начупената диря на изчезналия червей бе пробив в скучната пясъчна еднаквост.

Тихият вик на нощна птица прозвуча в отговор на първата зелена ивица светлина откъм хоризонта на изток. Лито се окопа в пясъчното укритие, наду около тялото си влагосъхраняващата палатка(*) и насочи върха на пясъчния шнорхел(*) към въздуха.

Дълго преди идването на съня той лежеше в непобедимата тъмнина, обмисляйки решението, което бяха взели с Ганима. То не бе никак лесно, особено за нея. Не се бе осмелил да сподели със сестра си нито цялото свое проникновение, нито всички доводи, до които беше достигнала мисълта му. Сега преценяваше това проникновение като истинска визия, а не като сън. Всъщност най-странен бе фактът, че той я беше видял като визия в друга визия. Ако съществуваше някакво доказателство, което можеше да го убеди, че баща му е жив, то бе именно това видение във видението.

Животът на пророка ни затваря в мястото, където прониква неговият вътрешен поглед — каза си Лито. — Един пророк би могъл да се освободи от своята визия само ако възсъздаде собствената си смърт като противовес. — Именно така изглеждаха нещата в двойното

му проникновение и сега той ги разчепкваше заради избора, направен от самия него. — Горкият Йоан Кръстител — помисли. — Ако беше имал смелостта да умре по друг начин... А може би изборът му е бил най-смелият. Откъде бих могъл да знам какви други възможности е имал? Впрочем как бих могъл да знам и какви възможности за решение е имал моят баща?

Той въздъхна. Да обърне гръб на баща си бе все едно да извърши предателство към Бог. И все пак Империята на атреидите имаше нужда от разтърсване. Тя се бе принизила до най-лошите видения на Пол. С какво непредвидено безучастие унищожаваше хора! Всичко се правеше без мисъл за последствията. Пружината на една религиозна лудост бе навита почти до скъсване и оставена да се развива сама.

Ние сме затворени във визията на моя баща.

Лито знаеше, че изходът от тази лудост минава по Златната Пътека. Баща му го бе видял. Ала хората можеха да се отклонят от нея и да се върнат назад към времето на Муад'Диб, взимайки го за по-добра епоха. Човешкият род трябваше да премине през опита на алтернативата пред самия Муад'Диб. Инак никога нямаше да разбере собствените си митове.

Сигурност. Мир... Благоденствие...

При възможност за избор не оставаше почти никакво място за съмнение на какво щяха да се спрат поданиците на Империята.

Въпреки всичко те ме мразят — помисли той. — Мрази ме и Гани, въпреки всичко.

Дясната ръка го засърбя и Лито си спомни за ужасната ръкавица, видяна в двойното проникновение. Ще бъде — каза си. — Да, ще бъде.

Аракис, дай ми сила.

Неговата планета оставаше мощна и жива. Пясъкът ѝ притискаше здраво влагосъхраняващата палатка. Дюн беше гигант, преброяващ своите богатства. Мамещо създание, едновременно красиво и невероятно грозно. Единствената ѝ ценност бе пулсът на нейната собствена мощ, независимо от начина, по който тя е натрупана. Атреидите притежаваха тази планета така, както мъж притежава пленена любовница, или както „Бин Джезърит“ притежаваше своите сестри.

Не бе случайно, че Стилгар ненавиждаше жреците-търговци.

Благодаря ти, Стилгар.

Лито си припомни красотите на някогашния живот в сийча преди идването на имперските технократи, а мислите му течаха плавно, както — той добре го знаеше — текат сънищата на Стилгар. Животът беше съвсем друг преди светоглобусите и лазестрелите, преди орнитоптерите и комбайните за подправка: майки с кафява кожа и бебета, провиснали на хълбоците им; лампи, които горяха масло от мелинджа посред плътна канелена миризма; наиби, убеждаващи своите хора, макар добре да знаеха, че нищо не може да стане по принуда. Истинско гъмжило от живот в мрака на браздите, изсечени в камъка...

Една страховита ръкавица ще възстанови равновесието — каза си Лито.

И в същия миг заспа.

„Видях кръвта му и парче плат, разкъсано от остри нокти. Сестра му направи подробно описание на тигрите, чиято атака не подлежи на никакво съмнение. Разпитахме един от затворниците, а останалите са мъртви или задържани. Всичко свидетелства за заговор на Корино. Намесата на ясновидец потвърди показанията.“

Отчет на Стилгар пред Комисията в Ландсрада

Фарад'н внимателно следеше Дънкан Айдахо с помощта на системата за наблюдение, търсейки нишка към странното поведение на този човек. Беше ранен следобед и Айдахо стоеше пред помещението, отредени за лейди Джесика, очаквайки тя да го приеме. Дали щеше да го направи? Разбира се, светата майка добре знаеше, че ги следят. И все пак, дали ще го приеме?

Фарад'н се намираше в стаята, от която Тйеканик бе ръководил обучението на Лаза тигрите. Впрочем тази стая бе строго засекретена защото съдържаше забранени инструменти и приспособления изработени от ръцете на иксианци и тлейлаксианци. Оперирайки с ключовете от дясната си страна, Фарад'н можеше да наблюдава Айдахо от шест различни ъгъла, а така също и да се прехвърли в апартамента на лейди Джесика, където техниката за шпиониране с нищо не отстъпваше по съвършенство.

Очите на Айдахо притесняваха Фарад'н. Осеяните с точици очни ябълки, които на Тлейлакс бяха дадени на голата във възстановителните резервоари, правеха техния притежател напълно различен от останалите човешки същества. Фарад'н докосна своите клепки, долавяйки твърдата повърхност на постоянно носените контактни лещи, скриващи плътносиния цвят на дълбоко пристрастен към подправката. В очите на Айдахо със сигурност се отразяваше съвсем друг свят. Би ли могло да бъде иначе? Фарад'н бе почти готов да се свърже с хирурзи от Тлейлакс, за да получи търсения от него отговор.

А защо Айдахо направи опит да се самоубие?

Наистина, това ли се опита да направи? Не може да не е знаел, че няма да го допуснем.

Той продължава да бъде плашеща загадка.

Тйеканик искаше да го задържи на Салуса или да го убие. Може би второто беше за предпочитане.

Фарад'н превключи на фронтален план. Айдахо бе седнал на твърда пейка до вратата на апартамента на лейди Джесика. Фоайето представляваше помещение без прозорци, а дървената светла облицовка на стените бе украсена с изображения на копиеносци. Не бе напуснал мястото си повече от час и очевидно беше готов да чака там до безкрайност. Фарад'н се наведе към екрана. Преданият и ненадминат фехтовач на атреидите, инструкторът на Пол Муад'Диб, бе получил благосклонен подарък от времето през годините, прекарани на Аракис. Той се бе появил отново с младежка стъпка. Разбира се, задължителна е била и строгата диета с подправката. Не по-малко впечатляващ изглеждаше и обменният баланс, осигуряван винаги от тлейлаксианските резервоари. Дали Айдахо си спомняше нещо от своето минало преди резервоарите? Никой от завърналите се чрез тях към живота не се осмеляваше да го твърди със сигурност. Каква загадка бе този гола!

Отчетите с данни за смъртта му се намираха в библиотеката. Сардукарът, нанесъл смъртоносния удар, съобщаваше за неговата сила и мъжество — деветнайсет воители бяха убити от Айдахо, преди да го повалят. Деветнайсет сардукари! Струваше си тялото му да бъде отнесено в резервоарите за възвръщане към живота. Но тлейлаксианците го бяха превърнали и в ментат. В отново създадената плът сега живееше необикновено същество. Какво ли бе себеусещането на човека-компютър в допълнение към всичките му други дарби?

А защо направи опит да се самоубие?

Фарад'н познаваше собствените си качества и не хранеше почти никакви илюзии за себе си. Той беше историк-археолог и умееше добре да преценява хората. Нуждата го бе принудила да привлича онези, които биха му служили, както и внимателно да изучава атрейдската династия. Възприемаше я като цената, винаги предявявана от аристокрацията. Управлението изискваше проникателно познаване на онези, които разполагат с личната ти власт. Не един и двама

владетели се бяха сгромолясали заради грешките и невъздържаността на своите служители.

Внимателното проучване на атреидите разкриваше превъзходния им талант при избора на изпълнители на тяхната воля. Те се бяха научили да поддържат предаността и усърдието на своите воители.

В този смисъл действията на Айдахо не изглеждаха типични.

Защо ли?

Фарад'н присви очи, опитвайки се да проникне под кожата на този мъж. Голата оставяше впечатление за трайност, за нещо, което не би могло да се износи. Той бе олицетворение на самостоятелно, високоорганизирано и хармонично цяло. Тлейлаксианските резервоари сякаш бяха въвели в действие някаква извънчовешка съставка. В този човек се чувстваше самообновяващо се движение, сякаш живееше в съответствие с неизменни закони, започвайки всеки път отначало. Движеше се в строго определена орбита, а неговата издръжливост и трайност бяха като на планета, която обикаля около своята звезда. Отговаряше на натиска, без да се разпада на парчета; само леко преместваше орбитата, запазвайки по такъв начин всичко значимо.

Защо си сръза китката?

Независимо от конкретния мотив, той го бе направил заради атреидите, в името на неговата управляваща династия. Те бяха звездата, около която обикаляше.

Нещо го кара да вярва, че моето решение да задържа лейди Джесика тук увеличава силата им.

Ментатът мисли по опосредстван начин — припомни си Фарад'н.

Така разсъжденията придобиваха по-голяма дълбочина. Ментатите също грешаха, но твърде рядко.

Стигнал до това заключение, Фарад'н едва не повика помощниците си, за да им нареди да отпратят и лейди Джесика, и Айдахо. Спря миг преди да го стори и се отказа. И двамата — голата-ментат и бин-джезъритската вещица — оставаха пулове с непозната стойност в играта за власт. Айдахо трябваше да си отиде, тъй като в противен случай размириците на Аракис бяха неизбежни. А Джесика щеше да остане тук, за да може династията Корино да извлече полза от нейните необикновени познания.

Фарад'н разбираше, че играе сложна и смъртоносна игра. Но той от години се готвеше за подобна възможност — още когато бе осъзнал, че е много по-интелигентен и чувствителен от заобикалящите го. Откритието го бе стреснало като дете, което щом порасна, гледаше на библиотеката едновременно като на спасителен пристан и учител.

Ала сега го измъчваха съмнения дали наистина притежава способности за подобна игра. Вече бе отстранил майка си и нейните съвети, които винаги бяха представлявали опасност за него. Тигрите! Тяхното обучение бе отвратително деяние, а използването им — същинска глупост. Колко лесно беше да ги уличат! Венсика трябваше да бъде благодарна, че се отърва само с изгонване. Съветът на лейди Джесика в случая съвпадна великолепно с неговите потребности. Светата майка трябваше да бъде принудена по някакъв начин да разкрие мисловните ходове на атреидите.

Колебанията му постепенно изчезваха. Замисли се отново за нарастващата безпощадност и издръжливостта на своите сардукари, причина за което бе собствената му заповед за безмилостно обучение и отказ от всякакви удобства. Сардукарските легиони оставаха малобройни, но отново всеки войн бе равностоен на свободните. Ала и това беше недостатъчно, докато Аракийнският договор ограничаваше относителния обем на силите. Свободните можеха да го победят със своята многочисленост, освен ако гражданската война не ги умори и отслаби.

Още беше много рано за открито сражение с тях. Трябваше му време. Необходими бяха нови съюзници от недоволните Големи династии и новопоявилите се мощни групировки на Малките династии(*). Налагаше се да търси нов подстъп към финансите на ПОСИТ. Да, наистина му трябваше време, за да станат по-силни неговите сардукари, докато свободните отслабват.

Фарад'н отново погледна към екрана, който показваше търпеливия Айдахо. Защо ли голата искаше да види лейди Джесика тъкмо сега? Не можеше да не знае, че ги следят, че всяка тяхна дума и жест се записват и подлагат на анализ.

Защо?

Фарад'н премести погледа си от екрана към поличката до контролното табло. На бледата светлина различи ролките със запис на последните отчети от Аракис. Шпионите му проявяваха усърдие,

заради което трябваше да ги похвали. Много неща в докладите го обнадеждаваха и му доставяха удоволствие. Той затвори очи и по-важните места в тях потекоха през мисълта му със странната си редакция, използвана за ограничаване обема на материала:

Тъй като планетата става плодородна, свободните забравят натиска, произтичащ от нуждата от налична обработваема земя, а техните нови общности губят традиционния си характер на укрепен сийч. От детството си свободните са били поучавали в канона на старата култура: „Обичай познанието на собственото си битие — сийчът представлява сигурна опора, от която тръгваш към света и вселената,“

По традиция те казват: „Внимавай за Масива“, което означава, че основното познание е съсредоточено в Закона. Обаче новата социална структура постепенно забравя някогашните законови ограничения; дисциплината отслабва. Новите вождове на свободните знаят само древния Начален Катехизис на своите предци, скрит в митовия градеж на техните песни. Хората от новите общности са по-непостоянни и по-открити; те по-често се карат и са по-малко подвластни на авторитети. Хората от старите сийчове са по-дисциплинирани, по-склонни към групови действия и мотивирани за упорита работа; те се отнасят и с по-голямо внимание към своите ресурси. По-възрастните все още вярват, че подреденото общество е идеалната реализация на отделния индивид. Младите непрекъснато се отдалечават от този възглед. Останалите от предишната култура отломки поглеждат към тях и казват: „Смъртоносният вятър е издълбал вашето минало“

Фарад'н бе доволен заради неоспоримата яснота на резюмираното от него. Новите различия на Аракис можеха да доведат единствено до насилие. Основните идеи изпъкваха отчетливо в ролките със записа:

„Религията на Муад'Диб черпи главната си сила от културната традиция на стария сийч, докато новата култура все повече се дистанцира от тези школи.“

Съвсем не за първи път той се запита, защо Тйеканик бе прегърнал подобна религия. Башарът изглеждаше странно в новата си вяра. Външно той беше безупречно искрен, но показваше, че го прави сякаш против собственото си желание. Приличаше на човек, стъпил умишлено във въртопа, за да изпита силата му, но уловен от

въздействия, неподвластни на неговия контрол. Промяната в Тйеканик безпокоеше Фарад'н поради пълната липса на личностен момент в поведението му. Сякаш представляваше нова версия на начина, по който се проявяваха твърде старите сардукари. Впрочем това изглеждаше и като предупреждение, че младите свободни биха могли да се върнат към предишното, че вродените и твърдо установени традиции могат отново да вземат връх.

Фарад'н още веднъж спря мисълта си върху ролките с докладите. В тях имаше нещо обезпокояващо: упоритото присъствие на отломка от културата на най-старите времена на свободните „Водата на Зачатието“. Амнионната^[1] течност на новороденото се събираше при раждането, минаваше през дестилация и се смесваше с първата изпита от него вода. Обичайната форма изискваше кръстницата да поднесе сместа с думите: „Пий водата на твоето зачатие“. Дори младите свободни спазваха тази традиция.

Водата на твоето зачатие.

Фарад'н изпита погнуса при мисълта, че би могъл да пие дестилираната амнионна течност, с която се е появил на този свят. И си представи оцелялата от близнаците Ганима, чиято майка бе умряла, когато тя е поглъщала тази необикновена вода. Дали по-късно се е замисляла за странната връзка със своето минало? Навярно не. Тя бе отгледана като свободна. Нормалното и приемливото за свободните е станало такова и за нея.

В този миг той съжали за смъртта на Лито II. Щеше да бъде интересно те двамата да обсъдят същия въпрос. А може би щеше да го направи с Ганима, ако се появеше такава възможност.

Защо Айдахо си срязва китката?

Въпросът изникваше всеки път, когато погледнеш към екрана на системата за следене. Съмненията го заливаха отново и отново. Тъй силно искаше да притежава способността за потъване в загадъчния унес с подправката, както го бе правил Пол Муад'Диб, за да може оттам да огледа бъдещето и да узнае отговорите на своите въпроси. Но при него, независимо от погълнатото количество подправка, обикновената способност за осъзнаване, изследваща единствено настоящето, отразяваше вселена, изпълнена с несигурности.

В екрана-шпионин се появи прислужница, която отвори вратата на лейди Джесика. Жената повика с жест Айдахо, който стана от

пейката и влезе. По-късно прислужницата щеше да направи подробен отчет, но любопитството на Фарад'н отново пламна с пълна сила; той завъртя друг ключ върху таблото и видя как голата се появява във всекидневната на лейди Джесика.

Колко сдържан и спокоен изглеждаше ментатът. И колко бездънни бяха тлейлаксианските му очи.

[1] От амнион — най-вътрешната обвивка на оплоденото яйце, която обгръща околоплодната течност ↑

„Преди всичко останало, ментатът трябва да обобщава, без да е специалист. Мъдро е да се взимат решения от голям порядък, до които стигат тези, които боравят с общи понятия. Експертите и тесните специалисти бързо довеждат до хаос. Те са източник на безполезно ровичкане в дреболии, както и на люта препирня заради една запетая. Докато, от друга страна, ментатът, който обобщава в широки граници, въвежда здравия смисъл при взимането на решения. Той не следва да се изключва от неудържимото и гигантско течение на случващото се в неговата вселена. Трябва винаги да може да каже: «Понастоящем няма реална загадка по този въпрос. Засега знаем толкова. По-късно може да се окаже погрешно, но ще направим корекция, когато стигнем дотам.» Ментатът, който генерализира, е длъжен да разбере, че всичко, което приемаме за нашата вселена, е само част от едно по-голямо явление. Експертът винаги се обръща назад, защото е свикнал да мисли и действа в съответствие с тесните стандарти на своята собствена специалност, а боравещият с най-общите понятия гледа напред и навън; той търси живите и пълни със сила принципи, знаейки много добре, че тези принципи се променят и развиват. Обобщаващият ментат е длъжен да внимава за общата характеристика на самата промяна. За нея не е подготвен постоянен каталог; няма нито наръчник, нито инструкция за работа. Трябва да погледнеш към промяната с възможно най-малката предварителна представа и да си зададеш въпроса: «Какво ли иска да ни покаже това?»“

Наръчник на ментата

Беше в деня на Куизъц Хадерах — първият от Светите дни на последователите на Муад'Диб. На него се честваше обожественият Пол Атрейдски като личност, която е едновременно навсякъде —

мъжкият представител на „Бин Джезърит“, в когото бе смесено наследеното от поколенията мъжко и женско начало в неизчерпаемата мощ на Единия-с-Всичко. Вярващите наричаха този ден Айил — Жертвоприношението — за увековечаване на смъртта, направила неговото присъствие „истинско навсякъде“.

Проповедникът избра ранното утро на този ден, за да се появи отново на площада пред храма на Алая, без да се съобразява със заповедта за неговото задържане, за която всички вече знаеха. Крехкото временно примирие, установено между жреците на Алая и разбунтувалите се пустинни племена, бе действителност, но наличието му се чувстваше най-вече като факт, изпълващ с безпокойство жителите на столицата. Проповедникът не правеше нищо за разсейването на това настроение.

Течеше дваисет и осмият ден на официален траур за сина на Муад'Диб и шестият след ритуала в негова памет, извършен в Стария проход и закъснял заради бунта. Дори хаджът не бе спрял боевете. Проповедникът знаеше, че него ден площадът ще бъде задръстен. Повечето поклонници се стараеха да прекарат престоя си на Аракис така, че да останат и за Айил, „та да могат да доловят Святото Присъствие на Куизъц Хадерах точно на неговия ден“.

Проповедникът дойде на площада с първата зора и го завари вече изпълнен с множество вярващи. Едната му ръка леко докосваше рамото на младия водач, долавяйки неприличната горделивост в походката на момъка. С приближаването на Проповедника хората забелязаха нови подробности в неговото поведение. Това внимание явно не беше неприятно за водача. Проповедникът го приемаше като необходимост.

Заемайки обичайното си място на третото от стъпалата на храма, той почака да стихне шумът. Когато тишината заля като вълна тълпата и вече можеха да се чуят забързаните стъпки на хора откъм крайните точки на площада, които също искаха да го чуят, Проповедникът се окашля, за да прочисти гърлото си. Около него все още упорстваше студът на утрото, а и светлината не бързаше да се настани наоколо, задържана от върховете на сградите. Той сякаш опипа сивкавото мълчание, изпълнило големия площад, и заговори:

— Дойдох, за да засвидетелствам почитта си и да проповядвам в памет на Лито Атрейдски II — извикани със силен глас, първите му

думи странно напомняха за дрезгавия говор на пясъчен ездач. — Правя го от съчувствие към всички, които страдат. Искам да ви кажа наученото от мъртвия Лито: утрото още не е дошло и може никога да не дойде. Точно този момент е единственото наблюдаемо за нас време и място във вселената. Казвам ви го, за да доловите аромата му и да разберете онова, на което той ви учи. Казвам го, за да запомните, че растежът и смъртта на едно правителство приличат на растежа и смъртта на неговите граждани.

Смутен шепот премина през площада. Подиграваше ли се той със смъртта на Лито II? Дали жреческата стража нямаше да се втурне и да го арестува?

Алая добре знаеше, че никой няма да прекъсне Проповедника. Тя бе издала заповед да не го безпокоят през този ден. Беше се преоблякла в запазен влагосъхраняващ костюм с маска, покриваща носа и устата ѝ, както и в обикновена роба с качулка, скриваща косата. Стоеше на втория ред под него и внимателно го наблюдаваше. Дали бе Пол? Изминалите години действително можеха да го променят до това състояние. И той винаги бе владал до съвършенство Гласа, което затрудняваше още повече разпознаването му. Наистина, Проповедникът правеше с гласа си всичко, което поискаше. Дори Пол не би могъл да го използва по-добре. Тя разбираше, че трябва да установи идентичността му, преди да предприеме каквото и да е срещу него. Колко поразителни бяха словата му! Алая не долови никаква ирония в тях. Проповедникът си служеше с убеждаващата притегателна сила на точно дефинирани изречения, изпълнени със затрогваща искреност. Хората можеха да се препънат в някой умишлено подбран обрат на мисълта, давайки си миг по-късно сметка, че е бил използван точно с такава цел — да ги научи на нещо.

— Иронията нерядко прикрива невъзможността да се мисли отвъд границите на нечий общоприети предположения — говореше странникът. — Не си служи с ирония. Ганима вече ви каза, че кръвта на брат ѝ не може да се отмие. И аз мисля същото.

— Ще се каже — продължи той след малка пауза, — че Лито е отишъл там, където е отишъл и баща му и че е направил същото което е сторил неговият баща. Църквата на Муад'Диб говори, че той е направил избора си в името и за благо на своя народ, че подобна

постъпка може да изглежда абсурдна и глупава, но историята ще я потвърди. И още, че историята и сега се пренаписва.

— Казвам ви — извиси глас мъжът, — че има и друг урок, който трябва да бъде научен от техния живот и кончината им.

Алая, внимателна към всяка подробност, се запита защо Проповедникът употреби думата кончина, а не смърт. Дали не искаше да намекне, че единият или двамата са живи? Как би било възможно това? Един прорицател бе потвърдил истинността на разказа на Ганима. Защо тогава Проповедникът постъпваше по този начин? И какво създаваха изреченията от него думи — мит или реалност?

— Запомнете добре и този урок! — прогърмя слепецът, вдигайки ръцете си. — Ако наистина притежавате човеколюбие, оставете света на мира!

Той свали ръце и насочи празните си очни кухни към Алая. Сякаш говореше само на нея — и това бе така очевидно, че неколцина се обърнаха любопитно в същата посока. Би могъл да бъде Пол. Би могъл!

— Давам си сметка, че хората трудно понасят реалността — продължи той. — Повечето животи са проява на себичност. Мнозинството предпочита истините, приети от себеподобните. Удряте главите си в преградните пръти на обора и със задоволство преживяте, докато умрете. Други си служат с вас за собствени цели. Не напускате обора, за да вдигнете глава и да бъдете самите себе си. Муад'Диб дойде, за да ви го каже. Ако не вникнете в смисъла на посланието му, не можете да благоговееете пред него!

Някой от тълпата, по всяка вероятност преоблечен жрец, не успя да се овладее и извика с груб глас:

— Ти не живееш живота на Муад'Диб! Как се осмеляваш да учиш другите да го тачат?

— Защото е мъртъв! — изкрещя Проповедникът.

Алая се обърна, за да види кой го бе предизвикал. Мъжът оставаше скрит, но гласът му отново се понесе над тълпата:

— Ако наистина вярваш, че е мъртъв, отсега нататък оставаш сам!

Със сигурност е жрец — помисли Алая. Но не успя да разпознае гласа му.

— Идвам само за да ви задам един простиച്ък въпрос — продължи Проповедникът. — Трябва ли смъртта на Муад'Диб да бъде последвана от моралното самоубийство на всички? Това ли е неизбежната последица от появата на Месия?

— Значи приемаш, че е Месия? — изкрещя гласът от тълпата.

— Защо не, след като аз съм пророкът на неговото време? — отговори с въпрос Проповедникът.

Спокойната увереност на тона и поведението му принудиха дори предизвикващия го да замлъкне. Тълпата реагира с объркан ропот, напомнящ животинско мучене.

— Да — повтори Проповедникът, — аз съм прорицателят на онези времена.

Алая, съсредоточила изцяло вниманието си върху него, различи фините модуляции на Гласа. Той със сигурност държеше тълпата в ръцете си. Дали е бил обучаван от „Бин Джезърит“? А може би беше следващата маневра на Мисионария Протектива? Както бе възможно и да няма нищо общо с Пол, а да е само част от безкрайната игра на властта...

— Аз свързвам мита и съня! — извика Проповедникът. — Аз съм лекарят, който изражда детето и обявява, че то е живо. Но идвам при вас по време на смърт. Нищо ли не ви смущава? Този факт трябваше да разтърси душите ви!

Макар че думите му я разгневиха, Алая разбра целта на речта му. Усети как заедно с останалите се приближава до стъпалата — все поплътно към високия мъж в пустинни одежди. Младият водач за момент привлече вниманието ѝ — колко умен и дързък изглеждаше момъкът! Муад'Диб би ли използвал услугите на толкова нахален младеж?

— Искам да смутя вашия покой! — извика отново Проповедникът. — Това е целта ми! Дойдох тук, за да се противопоставя на измамата и на илюзията в общоприетия шаблон на вашата религия. Също както при други подобни, нейната институция тласка към малодушие, бездействие и самодоволство.

Яден ропот се заиздига откъм средата на множеството.

Алая долови нарастващото напрежение и със злорадство помисли дали няма да избухнат размирици. Проповедникът щеше ли да овладее ситуацията? Ако не успее, можеше да загине на мястото си!

— Онзи жрец, който ме предизвиква! — почти изкрещя странникът, сочейки към тълпата.

Той знае! — помисли Алая. Почувства силна тръпка, почти сексуална в своите отсенки. Мъжът играеше опасна игра, но го правеше свършено.

— Ти, жрецо в цивилно облекло — извика Проповедникът, — си капелан на самодоволството. Не заставам срещу Муад'Диб, а срещу тебе. Истинска ли е твоята религия, когато не ти струва нищо и не крие никакви рискове? Вярна ли е твоята религия, когато шишкавееш с нейна помощ? Права ли е твоята религия, след като извършваш жестоки дела в нейно име? Откъде идва твоето израждане, тръгнало от откровението? Отговори ми, жрецо!

Но предизвикателят не се обади. Алая отново долови, че тълпата слуша с жадно смирение всяка дума на Проповедника. Атакувайки жречеството, той бе спечелил нейното съчувствие и симпатия! И ако шпионите ѝ казваха истината, повечето поклонници и свободни на Аракис вярваха, че е Муад'Диб.

— Синът на Муад'Диб рискуваше! — почти изкрещя Проповедникът и Алая усети сълзи в гласа му. — И Муад'Диб рискуваше! Те заплатиха своята цена! Но какво постигна Муад'Диб? Една религия, която слага край на живота му!

Колко различни ще са тези думи, ако идваха от самия Пол — помисли Алая. — Трябва да разбере!

Тя се приближи още до стъпалата и видя, че други сториха същото. Притисна се плътно в тълпата; сега вече почти можеше да докосне загадъчния пророк. Долови пустинният мирис от него, някаква смесица от подправка и кремъчна прах. И двамата — той и младият му водач — бяха толкова прашни, сякаш току-що идваха от бледа(*). Виждаше изпъкналите под кожата вени на ръцете му в местата около уплътнителите за китките на влагосъхраняващия костюм. Можеше да забележи, че бе носил пръстен на лявата си ръка; мястото личеше. Пол бе имал пръстен на същия този пръст — ястребът на атреидите, пазен сега в Сийч Табър. Лито щеше да го носи, ако бе останал жив... или ако тя му бе позволила да се възкачи на трона.

Проповедникът отново насочи празните си очни кухни към Алая и заговори като на близък човек, макар гласът му да се разнесе над тълпата.

— Муад'Диб разкри две неща: сигурно бъдеще и несигурно бъдеще. С пълно осъзнаване той застана лице в лице с върховната несигурност на самата вселена. Отстъпи слепешком от своето място на този свят. С това ни показва, че хората трябва да изберат несигурното пред сигурното.

Алая усети умоляващия тон в гласа му към края на неговите думи.

Огледа се и плъзна ръка върху дръжката на кристалния са нож. Ако го убия сега, какво ли ще направят? — Силна тръпка, също като предишната, премина през тялото ѝ. — Защо пък да не го убия и да се оправдая, като обявя Проповедника за нагъл измамник и еретик!

Но какво би станало, ако се докажеше, че е Пол?

Някой я побутна още по-близо до него. Бе омаяна и овладяна от присъствието му едновременно с вътрешната борба да успокои гнева си. Пол ли бе това? О, богове! Що да стори!

— Защо още един Лито ни напусна? — запита Проповедникът. Гласът му беше пропит с дълбока болка. — Отговорете ми, ако можете! Ех, тяхното послание е съвсем ясно — изоставете сигурността. — Той го повтори с гръмлив, отекващ глас: — Изоставете сигурността! Ето най-съкровенията заповед в живота. Животът се дава именно за това. Вие сте като сонда в неизвестното, в несигурността. Нима не можете да чуete Муад'Диб? Ако сигурността познава абсолютно едно безусловно бъдеще, става дума само за предрешена смърт! Такова бъдеще се превръща в настояще! Той ни показва именно това!

С ужасяващо точно движение слепецът се пресегна и сграбчи ръката на Алая. Стори го без никакво опипване или колебание. Тя направи опит да се освободи, но той я задържа с болезнена хватка, говорейки право в лицето ѝ, докато хората около тях заотстъпваха объркано.

— Жено, какво ти каза Пол Атрейдски? — бе въпросът му.

Откъде знае, че съм жена? — запита се тя. Искаше да потъне дълбоко в събраните в нея животи, но вътрешният ѝ свят остана заплашително мълчалив, сякаш хипнотизиран от образа на тяхното общо минало.

— Той ти каза, че завършекът е равнозначен на смърт! — извика Проповедникът. — Абсолютно точното предсказание е краят...

смъртта!

Тя отново опита да освободи пръстите си. Искаше да стисне ножа и да отдели ръката му от себе си, но не смееше. Никога в своя живот не се бе чувствала толкова обезкуражена и уплашена.

Проповедникът вдигна брада и извика високо:

— Чуйте думите на Муад'Диб! Той каза: „Ще натрия носовете ви в нещата, които се стремите да избегнете. За мен не е странно, че всички искате да вярвате само в това, което ви успокоява. Как по друг начин хората изнамират капаните, въвеждащи в посредствеността! И можем ли да дадем друго определение на коравосърдечието?“ Ето, това ви каза Муад'Диб!

Той рязко пусна ръката на Алая и тя залитна към тълпата. Щеше да падне, ако не бяха хората наоколо, които я задържаха.

— За да съществуващ, трябва да изпъкваш, да се отделиш от обкръжението — рече Проповедникът. — Вие не мислите, по същество ви няма, освен ако не искате да рискувате собствения си здрав разум при оценката, която давате на съществуването си.

Пристъпвайки надолу, той хвана отново ръката на Алая — без никакво колебание. Но този път беше по-внимателен и, понижавайки гласа си, за да го чува само тя, рече:

— Сестро, престани с опитите си да ме върнеш отново в обкръжаващия фон.

После постави ръка върху рамото на своя млад водач и пристъпи към тълпата. Сториха път на странната двойка. Към Проповедника се протягаха ръце, докосвайки го по начин, внушаващ уважение, но и страх от онова, което можеха да намерят зад покритата с прах роба.

Алая остана сама, силно зашеметена, докато тълпата тръгна след него.

Сега вече бе напълно убедена. Това беше Пол. Нямаше място за никакво съмнение. Беше нейният брат. Тя го почувства, също като останалите. Бе потънала в неговото свято присъствие и сега собственият ѝ свят се срутваше върху ѝ. Искаше да се затича след него с молба да я спаси от самата нея, но не успя да помръдне. Докато другите се блъскаха след Проповедника и неговия водач, тя стоеше задушена от върховно отчаяние и толкова дълбока умора, че продължаваше да трепери, без да може да заповядва на собствените си мускули.

Какво да правя? Какво да правя? — питаше се объркано.

Нямаше го нито Дънкан, на когото да се облекне, нито майка й. Животите в нея мълчаха. Оставаше Ганима, под стража, на сигурно място в Замъка, но не можеше да принуди себе си да прехвърли огромното страдание върху оцелялата близначка.

Всички се обърнаха срещу мен. Какво да правя?

„Недобросъвестната представа за нашата вселена гласи, че не се налага да търсиш проблеми прекалено далече. Възможно е те никога да не се появят. Вместо това обърни внимание на вълка в собствената си кошара. Глутниците, шетащи отвън, може въобще да не съществуват.“

Книгата Азхар: Шамра 1:4

Джесика очакваше Айдахо до прозореца на своята всекидневна. Стаята беше уютна, с меки дивани и старомодни кресла. В нито едно от отредените ѝ помещения нямаше суспенсор, а и кристалните светоглобуси бяха от друга епоха. От прозореца ѝ се виждаше двор с градина, един етаж по-долу.

Тя чу как прислужницата отвори вратата и долови стъпките на Айдахо по дървения под, а после и по килима. Слушаше, без да се обръща, задържайки погледа си върху светлосенките по зелената дворна площ. Мълчаливият и пълен със страхове сблъсък на чувствата ѝ трябваше да бъде неутрализиран. Няколко пъти, съгласно предписанията на прана-бинду, пое дълбоко дъх и почувства в себе си изблика на наложеното успокоение.

Изкачилото се високо слънце сякаш бе заровило в двора своя прожектор, осветявайки сребърното колело на паяжина, опъната в клоните на липовото дърво, което почти стигаше до нейния прозорец. В покоите ѝ беше хладно, но отвъд уплътнените прозорци всичко трептеше от смазваща жегата. Замъкът Корино бе разположен на място, където въздухът беше почти винаги в застой — същинско опровержение на зеленината в двора.

Чу как Айдахо застана точно зад нея.

Без да се обърне, тя рече:

— Дънкан, дарът на думите е пълен с измами и илюзии. Защо тогава искаш да разговаряш с мен?

— Възможно е само единият от нас да оцелее — отвърна той.

— Значи да похваля в отчета си твоите усилия, така ли?

Тя се обърна и видя спокойствието, с което Айдахо стоеше на мястото си, взрял се в нея със своите сиви метални очи, без фокусна точка. Колко безизразни бяха те!

— Е, Дънкан, може ли да не си доволен от мястото, отредено ти в историята?

Думите ѝ звучаха обвинително и докато говореше, тя си спомни за друг подобен случай, когато също бе заставала лице в лице с този мъж. Тогава беше доста пиян и го тормозеха противоречащи си задължения, тъй като му бяха наредили да я следи. Но оня Дънкан още не беше станал гола. Сега нямаше нищо общо със себе си оттогава. Не се колебаеше в действията си, не се терзаше за нищо.

Той потвърди нейните обобщения, като се усмихна.

— Историята съди в собствения си съд и присъжда, както намери за добре. Съмнявам се, че ще ме интересува нещо, когато дойде време да бъде прочетена моята присъда.

— Защо тогава си тук? — попита Джесика.

— За същото, за което и вие, милостива госпожо.

Външно нищо не издаваше шоковия заряд, скрит в тези прости думи, но нейната мисъл реагира почти мигновено: Действително ли знае защо съм тук? Как би могъл? Единствено Ганима знаеше. Дали вече разполага с достатъчно данни за ментатна обработка? Беше възможно. Ами ако каже нещо, което би я издало?

Щеше ли да го направи, ако наистина беше тук с нейната задача? Той бе длъжен да помни, че всяко движение и всяка тяхна дума се следят от Фарад'н или слугите му.

— Династията на атреидите стигна до мъчителни кръстопътища — каза тя. — Семейството се обърна срещу себе си. Ти, Дънкан, беше сред най-преданите хора на моя дук. Когато барон Харконен...

— Да не говорим за харконите — прекъсна я той. — Случило се е в други времена, а и твоят дук е мъртъв. — Но в себе си се удиви: Не се ли досеща, че Пол разбуди тайната за кръвта на харконите във вените на атреидите? Какъв риск пое Пол! Именно това привързва него, Дънкан, още по-плътнo към Муад'Диб. Доверието в подобно откровение имаше стойности извън границите на въображението. Пол бе научил какво са сторили на Айдахо хората на барона.

— Династията на атреидите не е мъртва — каза Джесика.

— Кой представлява тази династия? — попита той. — Ти ли си династията на атреидите? Или Алая? А може би Ганима? Или хората, които ѝ служат? Гледам тези хора и виждам, че носят печата на неописуемо тежък труд! Как биха могли да са атреиди? Твоят син го каза съвсем точно: „Тежък труд и преследване са жребият на онези, които ме последват.“ Госпожо, лично аз ще се откъсна от него.

— Наистина ли се прехвърляш при Фарад’н?

— А ти не стори ли същото, госпожо? Не дойде ли тук, за да убедиш Фарад’н, че една сватба с Ганима би разрешила всички наши проблеми?

Дали наистина мисли така? — недоумяваше тя. — Или го казва, за да заблуди зорките шпиони?

— Династията на атреидите е била винаги, и преди всичко, една идея — заяви Джесика. — Ти го знаеш, Дънкан. Ние купувахме предаността с преданост.

— В услуга на хората — кисело се засмя Айдахо. — Колко пътя съм го чувал от дука. Е, милостива госпожо, сигурно не му е леко в гроба.

— И мислиш, че сме паднали толкова ниско?

— А знаеш ли, че има разбунтувани свободни, които се наричат „маки^[1] от Дълбоката Пустиня“? Те хулят династията на атреидите и дори кълнат Муад’Диб.

— Чух отчета за Фарад’н — каза тя, без да проумее в каква посока води разговора Айдахо и с каква цел.

— Повече от това, госпожо. Повече от доклада за Фарад’н. Сам научих техните клетви. Ето какво казват те: „Проклети да сте, атреиди! Да нямате нито души и тела, нито сенки и привидения, нито магии и кости, нито коса и слова, нито думи. Да нямате нито гроб и къща, нито дупка и могила. Да нямате ни градина и дърво, нито храст. Да нямате нито вода и хляб, нито светлина и огън. Да нямате нито деца и семейство, нито наследници или племе. Да нямате нито глава и ръце, нито крака и семе. Да нямате място на някоя планета. Душите ви никога да не бъдат пускани от дълбините и никога да не са между тези, на които се позволява да живеят на земята. Никога да не зърнете Шайхулуд, а да бъдете обвързани и оковани в най-дълбока мерзост, и никога да не проникне във вас сияйната божествена светлина. Завинаги.“ Това казва клетвата, госпожо. Може ли човек да си

представи подобна омраза от свободните? Те поставят всички атреиди от лявата страна на прокълнатото, на жената-слънце, изпълнена с огън.

Джесика потръпна. Без съмнение Айдахо бе предал думите по същия начин и със същия глас, с който беше чул действителната клетва. Защо ли я довеждаше до знанието на династията Корино? Светата майка можеше да си представи някой оскърбен и гневен свободен, страховит в яростта си, застанал пред своето племе, да избълва жестокото проклятие. Но защо Айдахо искаше Фарад'н сам да го чуе?

— Току-що представи много силен довод за сватбата на Ганима и Фарад'н — каза Джесика.

— А ти винаги си се отличавала с целенасочен подход при разрешаване на проблемите — контрира Дънкан. — Ганима е от свободните. Тя може да се омъжи само за човек, който не плаща фай(*). Династията Корино предаде всички свои авоари в ПОСИТ на сина ти и неговите наследници. Фарад'н съществува поради търпението на атреидите. Припомни си какво каза твоят дук, когато заби на Аракис флага с царствения ястреб: „Тук съм и тук оставам!“ Костите му са все още там. И Фарад'н ще трябва да живее на Аракис заедно със своите сардукари?

Той съмняващо се поклати глава само при мисълта за подобен съюз.

— Има една стара приказка, която казва, че някой отлюспва проблема си като от глава лук — рече Джесика с хладен глас. — Как си позволява да се отнася снизходително към мен? Освен ако не разиграва театро за пред зорките очи на Фарад'н...

— Все пак не виждам как свободни и сардукари ще мелят на една и съща планета — настоя Айдахо. — Съществува един пласт в главата на лука, след който нищо повече не се отлюспва.

Тъй като никак не й харесваха реакциите, които думите на Айдахо можеха да предизвикат в главите на Фарад'н и неговите съветници, тя заговори остро:

— Династията на атреидите все още е законът в тази Империя! — И помисли: Дали не цели да накара Фарад'н да повярва, че може да се върне на трона без атреидите?

— О, да — каза Айдахо. — Почти забравих. Законът на атреидите! Разбира се, както е тълкуван от жреците на Златния

Еликсир. Достатъчно е само да затворя очи, за да чуя думите на твоя дук, който ме убеждава, че реалната власт винаги се печели с насилие или поне със заплахи. Богатството минава отвсякъде, както някога пееше Гърни. И целта оправдава средствата, нали така? Е, аз май смесих своите пословици? Всъщност няма никакво значение дали железният юмрук е размахан заплашително от легионите на свободните, от сардукарите или пък е скрит зад закона на атреидите — юмрукът е винаги юмрук. И този пласт от лука няма да бъде отлюспен, госпожо. Бих искал да знам кой от юмруците ще избере Фарад'н...

Какви ги върши? — удивляваше се все по-силно Джесика. Династията Корино щеше да приеме със задоволство този спор и дори ще злорадства в допълнение!

— Значи мислиш, че жреците няма да разрешат на Ганима да се омъжи за Фарад'н? — Джесика рискува, за да разбере каква е целта на неговите думи.

— Да разрешат ли? По дяволите! Жреците ще оставят Алая да прави всичко, което тя разпорежи. Дори самата Алая би могла да се омъжи за Фарад'н!

Тук ли хвърля въдицата? — запита се Джесика.

— Не, госпожо — продължи Айдахо. — Не това е въпросът. Хората в Империята не могат да направят разлика между властта на атреидите и управлението на звяра Рабан. Всеки ден гинат люде в занданите на Аракийн. Отивам си, защото повече не мога да предоставя своя меч на атреидите! Не разбираш ли какво казвам и защо дойдох при теб като при най-близък представител на атреидите? Империята предаде твоя дук и сина ти. Обичах дъщеря ти, но тя пое по един път, а аз — по друг. Ако нещата стигнат дотам, ще посъветвам Фарад'н да приеме ръката на Ганима — или на Алая — но само при условията, които той постави!

Аха, значи подготвя сцената за официално и достойно оттегляне от служба на атреидите — помисли Джесика. Но всички останали неща, за които Дънкан говореше, пасваха великолепно с вършената от нея работа. Дали се бе досетил? Тя го погледна навъсено и каза:

— Нали знаеш, че шпионите чуват всяка твоя дума?

— Шпиони ли? — захили се той. — Те слушат така, както бих го правил и аз на тяхно място. Знаеш ли до каква степен моята преданост се е отклонила от предишния си път? Твърде много са нощите, които

прекарах сам в пустинята, а свободните са прави за това място. В пустинята, особено през нощта, човек се сблъсква с опасностите на прекаленото мислене за лоши неща.

— Там ли чу клетвите на свободните по наш адрес?

— Да. При ал-Уруба. По покана на Проповедника се присъединих към тях. Сами се наричаме Зар Садус — тези, които отказват да се подчинят на жреците. Тук съм, за да направя официално съобщение пред един представител на атреидите, че се прехвърлих на вражеска територия.

Джесика внимателно го огледа, търсейки и най-незначителните подробности, но Айдахо с нищо не показваше, че говори неистини или има задни помисли. Беше ли възможно да се е прехвърлил при Фарад'н? Тя си спомни максимата, научена в Сестринството: Нищо не остава трайно в човешките отношения; те се въртят спираловидно, като непрекъснато сменят местата си. Ако Айдахо действително бе напуснал лоното на атреидите, това би обяснило настоящото му поведение. Той се движеше, сменяйки своето място. Трябваше да приеме и такава възможност.

Но защо изтъква, че го е сторил по молба на Проповедника?

Мисълта на Джесика препускаше лудо; след като прецени възможните решения, тя си даде сметка, че не е изключено да ѝ се наложи на убие голата. Планът, на който бе заложила всички свои надежди, беше все още много деликатен, така че не можеше да си позволи никаква промяна или намеса. Съвършено нищо. А думите на Айдахо показваха, че той знае какъв е нейният план. Тя прецени обстановката в стаята, след което започна незабележимо да се премества, търсейки най-удобната позиция за нанасяне на смъртоносния удар.

— Винаги съм смятала за много важен нормализация ефект на строго очертаното и стриктно поддържано класово разделение като носеща колона на нашата сила — каза светата майка. Нека се чуди защо така рязко бе сменила темата на разговора. — Съветът на Ландсрада на Големите династии, както и регионалните Сиселради, всички заслужават нашето...

— Никак не ме разсейваш — прекъсна я той.

Удивяваше се на смуцаващата прозрачност на нейните действия. Дали си бе позволила прекалена небрежност или най-сетне бе

съборила стените на бин-джезъритската подготовка? По-скоро второто, реши Айдахо, но още нещо в нея също бе изиграло своята роля — промяната, настъпила с възрастта. Натъжи се, както го натъжаваше и дребнавостта, с която новите свободни се различаваха от старите. Прекосяването на пустинята напомняше на отмирането на нещо, особено ценно за човешките същества, но той не би могъл да го опише, също както не би могъл да опише и случилото се с лейди Джесика.

Тя погледна към него силно учудена, без да се опитва да скрие своята реакция. Наистина ли беше толкова лесно да разгадае мислите ѝ?

— Ти няма да ме убиеш — рече Айдахо. Послужи си с предупредителните думи на свободните: „Не хвърляй кръвта си на моя нож.“ И в същото време помисли: Все повече заприличвам на тях.

Изпитваше особено усещане за непрекъснатост и приемственост, осъзнавайки колко дълбоко бе попил всичко от планетата, подслонила го в неговия втори живот.

— Може би е по-добре да си тръгнеш — каза Джесика.

— Не и преди да приемеш моето оттегляне от служба при атреидите.

— Прието е! — отсече тя.

И едва след като го изрече, съобрази колко много ѝ струваше размяната на тези думи. Трябваше ѝ време, за да осмисли и прецени всичко. Как Айдахо бе стигнал до същността на нейните планове? Той не можеше да прекрачва през събитията с помощта на подправката.

Голата се отдалечи, без да обръща гръб, докато усети с него вратата. После леко се поклони.

— За последен път те наричам „милостива госпожо“. Моят съвет към Фарад’н ще бъде да те върне бързо и тихо на Уалах при първия удобен случай. Ти си прекалено опасна играчка, за да те оставят да обикаляш насам-натам. Въпреки че не вярвам той да мисли за теб като за играчка. Работиш за Сестринството, а не за атреидите. Чудя се, дали някога си направила нещо за династията. Вие, вещиците, действате прекалено прикрито и в дълбочина, за да ви вярват обикновените смъртни.

— Виж ти, един гола се изживява като обикновен смъртен — подигравателно откликна тя.

— В сравнение с теб, да — отвърна светкавично Айдахо.

— Изчезвай! — заповяда Джесика.

— Точно такова е и моето намерение.

Той мина през вратата покрай любопитния втренчен поглед на прислужницата, която очевидно бе подслушвала.

Стана — помисли, докато излизаше. — А те ще могат да го прочетат само от едната страна.

[1] Думата съвпада с едно от названията на френските партизани през Втората световна война ↑

„Единствено в царството на математиката ще разберете точната представа на Муад’Диб за бъдещето. И така: най-напред приемаме неопределено число на точкови измерения в пространството. (Това представлява класическата n -кратна съвкупност, или съвкупност от n -измерения). В тези рамки Времето, както обикновено се възприема то, става съвкупност с едноизмерни свойства. Прилагайки същото към феномена на Муад’Диб, откриваме, че сме изправени или пред нови качества на Времето, или (посредством съкращаване с помощта на диференциалното смятане) боравим с различни системи, които съдържат n -количество свойства. За Муад’Диб приемам второто. Както бе показано със съкращаването, точковите измерения на n -кратната съвкупност могат да имат само отделно съществуване в различни рамки от Времето. По този начин се демонстрира едновременно съществуване на отделни негови измерения. И тъй като това е неизбежният случай, предсказанията на Муад’Диб изискват n -кратната съвкупност да не се възприема просто като разширена такава, а като операция в една-единствена рамка. По същество той замразява своята вселена именно в тази рамка, която е и неговата представа за Времето.“

Лекция на палимбашата в Сийч Табър

Лито се бе излегнал на билото, на една дюна, гледайки през откритото пясъчно пространство към змиевидна оголена скала. Тя лежеше като огромен червей върху пясъка, проснат заплашително в светлината на утринното слънце. Нищо не помръдваше. Не кръжаха птици и нито едно животно не подтичваше между пръснатите каменни блокове. Той различи прорезите на ветрокапан, разположен почти в средата върху гърба на „червея“. Очевидно там трябваше да има вода. Оформената като червей скала имаше познатия вид на подслоняващ

сийч, но липсваха каквито и да са живи създания. Той лежеше, без да помръдне, слял се с пясъка, и наблюдаваше.

Една от мелодиите на Гърни Халик не излизаше от ума му с натрапчивата си монотонност:

*Под хълма с бързоногите лисици,
където падат слънчеви жълтици,
остава моят мил.*

*Под хълма — в напрати и копър —
любимият ми спи без вопъл.
Все тъй се крие в гроб
под хълма.*

Къде беше входът към това място? — питаше се Лито.

Той вече беше сигурен, че пред очите му е Джакуруту/Фондак, но все пак нещо липсваше в допълнение към пълното отсъствие на живот. То сякаш проблясваше в ъглите на осъзнатото възприятие, за да го предупреди.

Какво ли се криеше под хълма?

Липсата на живи същества бе наистина смущаваща. Тя събуди в него познатото предупреждение на свободните: „Отсъствието казва повече от присъствието, когато трябва да се оцелее в пустинята.“ Тук бе мястото, обявено някога за табу, и скрито зад наименованието Фондак, докато другото му лице се беше загубило от паметта на повечето свободни. Не, не се виждаха никакви птици или животни.

Както и никакви хора — а оттук тръгваше Златната Пътека.

Веднъж баща му бе казал: „Неизвестното е навсякъде и по всяко време. Точно там ще търсиш вест от познанието.“

Лито погледна вдясно по билата на дюните. Наскоро бе отминала гигантска буря. Езерото Азрак — гипсовата равнина — се бе появило изпод пясъчния си похлупак. Суеверията на свободните твърдяха, че който е видял Бийян — Белите Земи — му се изпълнява двойно желание, което може да го унищожи. А Лито видя само равнина от гипс, подсказваща, че някога на Аракис е имало открити водни пространства.

Които отново ще съществуват.

Той се взря нагоре, опипвайки навсякъде с поглед, търсец някакво движение. Небето беше като шупливо след бурята. Светлината, минаваща през него, приличаше на мляко, изтичащо от сребърно слънце, изгубено сякаш над прашния воал, настанил се упорито на голяма височина.

Още веднъж той съсредоточи вниманието си върху змиевидната скала. Извади бинокъла от комплекта с принадлежности и фокусира подвижните лещи, след което се взря в оголената сивота на скалния оазис, където някога бяха живели хората от Джакуруту. Приближението разкри бодлив храст, наричан Кралицата на нощта. Храстът обикновено се гушеше в сянката на пукнатина, която би могла да бъде и отворът на входа към стария сийч. Внимателно огледа дължината на изпъкналата скала. Сребристото слънце хвърляше червеникави отсенки в сивотата, разсята в еднообразието на дългата скална грамада.

Лито се обърна с гръб към Джакуруту и огледа околността с бинокъла. Не се забелязваше никаква следа от преминаването на човек. Вятърът вече бе заличил стъпките му, оставяйки само неясна закръгленост на мястото, където бе слязъл от червея.

Отново погледна към Джакуруту. С изключение на ветрокапана не бе останал какъвто и да е знак, че по тези места са живели хора. Ако не беше змиевидната дълга скала, сред избелелия пясък нямаше нищо, привличащо погледа в разпрострялата се от хоризонт до хоризонт пустош.

Внезапно Лито осъзна, че сега се намира на това място само защото бе отказал да остане в системата, завещана му от предците. Как ли щяха да го гледат другите, каква ли заблуда би открил във всеки поглед... с изключение на Ганима.

Изключвайки шумната блъсканица на чуждите памети, това дете никога не е било дете.

Длъжен съм да поема отговорността за решението, което взехме — помисли той.

Още веднъж изследва скалата по дължина. В съответствие с всички описания тук трябваше да бъде Фондак, следователно това място можеше да е само Джакуруту. Долови странно взаимоотношение в съзвучието между името и табуто, което му е било наложено.

Съгласно предписанията на бин-джезъритската школа, разтвори мисълта си към Джакуруту, без да се стреми да узнае каквото и да било за него. Знаенето е бариера пред научаването. В течение на няколко мига се остави да бъде в резонанс, без да иска и без да пита.

Въпросът за разрешаване бе липсата на животинско присъствие; той беше специфичен и събуди в него тревога. Видяното го накара да схване нещата в тяхната последователност. Липсваха птиците, любители на мърша — орли, лешояди, ястреби. Когато всичко живо се изпокриваше, те оставаха. Всяко място с вода в пустинята поддържаше своя жизнена верига. В края на веригата бяха вездесъщите мършояди. А все още никой не бе дошъл да проучи неговото присъствие. Как добре познаваше той „пазачите на сийча“ — редицата птици, наредили се по ръба на скалната грамада при Табър, които чакаха любимата си месна плът като собственици на погребално бюро. Както казваха свободните — „нашите конкуренти“. Не влагаха в думите си никаква ревност, защото вечно следящите птици нерядко им съобщаваха за приближаването на чужденци.

Ами ако Фондак е бил напуснат дори от контрабандистите?

Лито направи малка пауза, за да пийне глътка от джобния резервоар.

И все пак, ако там наистина няма вода?

Трябваше да обмисли ситуацията. Бе яхал два червея и ги бе оставил полумъртви. Тук беше Вътрешната пустиня, където трябваше да се намира убежището на контрабандистите. Ако имаше живот, ако той би могъл да съществува, трябваше да бъде около вода.

Но ако няма вода? Ако това не е Фондак/Джакуруту?

Насочи отново бинокъла си към ветрокапана. Оголените му ребра бяха изгризани от пясъка; имаха нужда от ремонт, въпреки че и оставащата част бе достатъчна. Значи тук трябваше да има вода.

Но ако все пак няма?

Течността в един запустял сийч можеше да се изпари като резултат от множество природни бедствия. Защо ги нямаше птиците, ядачи на мърша? Дали не са убити заради собствената им вода? От кого? Как може да не останала нито една? Отрова?

Отровена вода.

В легендата за Джакуруту никъде не се споменаваха за отровени резервоари, но може и да е имало такива. Така първоначалните

обитатели са били избити, защо след толкова време не са размножили отново племето си? Хората от Идуали бяха изстребени преди цели поколения, но никъде не се споменаваше за отрова. За пореден път той огледа скалата с бинокъла. Как е възможно изстребването на цял сийч? Все някои би трябвало да са се спасили. Доста рядко всички обитатели на сийча са си у дома. Отделни групи бродят из пустинята, пътуват до градовете...

С жест на примирение Лито прибра бинокъла. Плъзна се по закритата страна на дюната, вдълба с повишено внимание влагосъхраняващата палатка в пясъка и заличи всички следи от своята поява, приготвяйки се за жарките часове. Умората бавно се прокрадваше из крайниците му, докато внимателно уплътняваше палатката. Прекара по-голяма част от деня, дремейки в запотеното ѝ пространство и премисляйки грешките, които евентуално бе допуснал. Преценяваше ги от защитна позиция, макар че не би могло да се мисли за самозащита в изпитанието, което двамата с Ганима бяха избрали. Всяка несполука щеше да попари горчиво душите им. Той хапна малко от бисквитите с подправка и заспа; събуди се, за да се нахрани още веднъж, пийна от възстановената течност и отново заспа. Пътуването дотук се бе оказало дълго сурово изпитание за мускулите му.

Привечер се почувства освежен и се послуша, за да чуе някакъв шум — признак на живот. Предпазливо изпълзя от пясъчната си плащаница. Високо в небето прахта беше поела по своя път, но той чувстваше песъчинките, които жилеха бузата му от друга посока — сигурен знак, че предстои промяна на времето. Приближаваше буря.

Изкачи се внимателно до билото на дюната и се взря отново в загадъчните скали. Въздухът от прииждащия вятър беше пожълтял. Всичко вещаеше, че наближава кориолна буря — вихърът, който носи смърт със себе си. Огромният въртящ се щит от пясък, подет от вятъра, можеше да се разпростре в ширина до четири географски градуса. Смразяващата пустош на гипсовата котловина също беше жълта, отразявайки облаците прах. Фалшив вечерен покой бе обгърнал всичко наоколо. Денят внезапно изчезна и настъпи нощта — бързо падащата нощ на Вътрешната пустиня. Скалите се превърнаха в ъгловати върхове, покрити като със скреж от светлината на Първата Луна. Пясъчни игли зажилиха кожата му. Сухият трясък на гръмотевица отекна като ехо от далечни барабани, след което в пространството,

ограничено от лунните отблясъци и тъмнината, нещо внезапно се раздвижи. Прилепи! Долавяше пърхането на крилата им и тихия цвъркат.

Прилепи.

Случайно или с умисъл, това място създаваше усещане за самота и пустош. Намираще се там, където трябваше да бъде полумитичната крепост на контрабандистите — Фондак. Ами ако не беше Фондак? Ако табуто все още бе в сила и тук бе останала само черупката на призрачното Джакуруту?

Лито приклепна откъм подветрената страна па дюната и почака нощта да навлезе в собствения си ритъм. Търпение и внимание — внимание и търпение. За да запълни с нещо времето, той премина отново по пътя на Чосър от Лондон до Кентърбъри, отбелязвайки местата с начална точка Саутуърк: две мили до курорта Сейнт Томас, пет мили до Детфорд, шест мили до Гринуич, трийсет мили до Рочестър, четирийсет — до Ситингборн, петдесет и пет до Ботън под Блийн, петдесет и осем до Харбълдаун и шейсет до Кентърбъри. Това пътуване му вдъхна бодрост, неограничена от времето, тъп като знаеше, че само неколцина от неговата вселена щяха да си спомнят за Чосър или да знаят какво е това Лондон, освен селото на Гансирид. Свети Тома бе съхранен в Оранжевата Католическа Библия и Книгата Азхар, но Кентърбъри отдавна бе изчезнал от паметта на хората, ведно с планетата, която е знаела за него. Ето го товарът на събраните памети, на всички онези животи, които заплашваха да го погълнат. Някога той самият беше изминал пътя до Кентърбъри.

Сегашното му пътуване се оказа не само по-дълго, но и по-опасно.

Лито прекоси билото на дюната и се насочи към скалите, облени от лунна светлина. Потъваше в сенките и се плъзгаше през хребетите на дюните без никакъв шум, който би могъл да издаде присъствието му.

Прахът бе отминал, както често става непосредствено преди буря, и нощта беше великолепна. През деня не бе доловил никакво движение, но с приближаването на скалите дочу шума от малките животинки, забързани в тъмнината.

В падината между две дюни попадна на семейство от пустинните гризачи Диподиде, които на мига офейкаха при неговата поява. На

следващото било намали темпото — объркваха го немалко опасения. Дали пукнатината, която бе видял, водеше към вход? И още: някогашният сийч почти винаги е бивал пазен от капани — отровни шипове в ями, отровни бодли по растенията. Улови в мисълта си нещо, познато на свободните — нощта с наострено ухо. И се вслуша, за да долови и най-слабия звук.

Сивите скали вече се издигаха над него — същински великани след като бе стигнал почти до тях. Ослуша се. Долови тихите викове на пернати хищници, невидими в надвисналата грамада. Бяха гласове на дневни птици, напуснали хралупите си през нощта. Какво ли бе обърнало наопаки техния свят? Дали не човекът-хищник?

Внезапно Лито замръзна сред пясъка. На едно място в гигантската канара гореше огън — същински балет на блестящи и загадъчни скъпоценни камъни, на фона на черната пелена на нощта — навярно сигнал, който изпращат от сийча на странници, минаващи през бледа. Кои бяха обитателите на това място? Той припълзя напред към най-дълбоките сенки в основата на скалната грамада, опипа каменистото й тяло и се плъзна след ръката си, търсейки пукнатината, която бе видял на дневна светлина. Откри я на осмата стъпка и насочи напред пясъчния шнорхел от комплекта с принадлежности. Докато се придвижваше, нещо стегнато и здраво падна върху раменете и ръцете му, приковавайки го на място.

Капан от увивно растение!

Преодоля подтика да се съпротивяла, защото лозата щеше да се стегне още повече. Пусна шнорхела и сгъна пръстите на дясната си ръка, опитвайки се да достигне ножа, висящ на кръста му. Бе постъпил като невръстно сукалче, след като предварително не хвърли нещо в пукнатината, за да провери за скрити опасности. Мисълта му явно беше прекалено заета с огъня в канарата.

Всяко негово движение притягаше лозата-уловител, но пръстите му най-сетне докоснаха дръжката на ножа. Бавно и внимателно той я пое и започна да я тегли нагоре.

Ярка светлина го заля, парализирайки всяко движение.

— Виж ти какво има в мрежата ни!

Дълбок мъжки глас се разнесе зад него, а в тона му сякаш имаше нещо познато. Лито се опита внимателно да обърне глава, познавайки

опасната склонност на лозовото стъбло да пречупва тялото, което мърда прекалено много.

Нечия ръка взе ножа, преди да успее да види заловилия го. Опитна длан опипа тялото му, прибирайки принадлежностите за оцеляване в пустинята. Обискиращият не пропусна нищо, включително и задушавашката гарота, която бе скрил в косата си.

Лито все още не бе видял мъжа.

Същите опитни пръсти докоснаха капана от лозата-уловител и той задиша по-леко, но мъжът го предупреди:

— Не се опъвай, Лито Атрейдски. Водата ти ми принадлежи.

Остана спокоен, макар и с върховно усилие, и попита:

— Откъде знаеш името ми?

— Как няма да го знам! Когато човек захапе въдицата, прави го с определена цел. Например някаква ценна плячка, нали така?

Лито запази мълчание, но мозъкът му работеше трескаво.

— Чувстваш се предаден! — рече плътният глас.

Нечии ръце пак го обгърнаха внимателно, но с осезателна сила. Сякаш възрастен мъж показваше на дете на какво не може да разчита.

Лито погледна нагоре в блясъка на чифт поплавкови светлини и видя черното очертание на качулка, скриваща лицето под маската на влагосъхраняващия костюм. След като зениците му се настроиха, различи тъмна ивица кожа и плътно оцветените очи на човек, пристрастен към мелинджа.

— Навярно се питаш, защо сме се заловили с толкова главоболна работа? — рече мъжът.

Гласът му излизаше приглушен от долната закрыта част на лицето, а самият той сякаш се стремеше да прикрие познат акцент.

— Отдавна спрях да се удивявам на броя на хората, които искат смъртта на близнаците Атрейдски — отвърна Лито. — Техните подбуди са очевидни.

Докато говореше, мисълта му се блъскаше в неизвестното като в клетка, неистово търсейки някакви отговори. Захапана въдица? Знаел ли е друг, с изключение на Ганима? Това беше невъзможно! Ганима нямаше да предаде собствения си брат. А може би има и още някой, познаващ го достатъчно добре, за да предугади действията му? Баба му ли? Нима би могла?

— Няма да ти бъде позволено да продължаваш на самотек — каза мъжът. — Преди да се възцариш на трона, трябва да те подготвят. — Очите, без нито едно бяло петънце, се взряха надолу към него. — Навярно недоумяваш как някой би дръзнал да образува личност като теб? Ти, с познанията на цялото множество, събрано в безброй памети? Точно така е. Мислиш се за образован, но си само хранилище на мъртви животи. Все още нямащ собствен. Представляваш вървящо изобилие от други, поставили си една и съща цел — да търсят смъртта. А за един владетел не е подходящо да бъде търсач на смъртта. Ще задръстиш всичко около себе си с трупове. Баща ти, например, никога не разбра...

— Как се осмеляваш да говориш за баща ми по този начин?

— Много, много пъти съм се осмелявал. Все пак той не беше нищо повече от Пол Атрейдски. Е, момчето ми, добре дошъл в своето училище.

Мъжът извади ръката си изпод горната дреха и докосна Лито по бузата. Усети, че го шляпват леко; после разбра, че се спуска надолу в тъмнината, където се развяваше зелен флаг. Зеленото бойно знаме на атреидите, с означенията за ден и нощ, а във флагщока от Дюн бе скрита тръба с вода. Слушаше бълбукането на водата, докато безсъзнанието полека го завладяваше. А може би някой се подсмиваше на глас.

„Все още можем да си спомним златното време преди Хайзенберг, който посочи на човешкия род стените, ограждащи предопределени за разсъждение теми и доводи. Събраните в мен чужди животи се забавляват с тази постановка. Разбирате ли, познанието няма смисъл без поставени цели и резултати, но именно те издигат ограждащите стени.“

Лито Атреидски и Неговият Глас

Алая се улови, че говори рязко и грубо с охраната, която срещна във фойето на Храма. Бяха девет души, в прашни зелени униформи на патрул от предградията, задъхани и потни от усилията; съпътстващи техните задължения. Светлината на късното следобедно слънце струеше от вратата зад тях. Мястото беше прочистено от поклонници.

— Значи моите заповеди не ви интересуват, така ли? — попита тя.

Сама се зачуди на гнева си, но не направи никакъв опит да го съдържи. Точно обратното. Тялото ѝ трепереше от неосвободени напрежения. Айдахо го нямаше... За лейди Джесика не се знаеше нищо, освен слуховете, че двамата са на Салуса. Защо Дънкан не беше пратил съобщение? Дали бе разбрал за Джавид?

Алая носеше жълтото траурно облекло на Аракийн — цвета на палещото слънце. След малко щеше да поведе втората и последна погребална церемония към Старата Клисура, за да бъде завършен обелискът на нейния погинал племенник. Работата трябваше да привърши през нощта, за да бъде отдадена почит на предопределения да води свободните.

Жреческата охрана се държеше предизвикателно, без дори следа от срам. Деветимата стояха пред нея, огрени от бледнеещата светлина. Миризма на пот се долавяше през леките им и почти безполезни влагосъхраняващи костюми на градски обитатели. Техният водач, висок и рус каза^[1], облечен в бурка с опознавателните знаци на семейство Каделам, смъкна маската на костюма си, за да говори по-

ясно. Гласът му бе изпълнен с горделиво натъртване, което и трябваше да се очаква от потомък на семейство, разпореждало се някога в Сийч Табър.

— Направихме всичко, за да го задържим!

Мъжът очевидно бе обиден от нейната нападка:

— Той богохулства! Знаем вашата заповед, но и сами чухме какво приказва!

— И не успяхте да го задържите — повтори Алая с тих и обвиняващ глас.

Една ниска млада жена от патрула се опита да защити останалите:

— Тълпата там беше многобройна! Заклевам се, че хората ни попречиха!

— Ще го проследим — заяви Каделам. — След неуспеха идва успех.

Алая се намръщи:

— Защо не ме разбрахте и не изпълнихте заповедта?

— Господарке, ние...

— Какво ще сториш ти, издънка на Каделам^[2], ако го задържиш и се окаже, че той наистина е моят брат?

Очевидно жрецът не долови умишлено поставеното от нея ударение върху името му, въпреки че не би трябвало да стане стражник без известно образование и интелект, отговарящи на длъжността му. Дали не бе решил да се пожертва?

Пазачът преглътна и рече:

— Трябваше да го убием, тъй като създаваше безредици.

Останалите стояха като попарени от тези думи, но предизвикателното им държание не бе напълно изчезнало. Знаеха това, което бяха чули.

— Той призовава племената да се обединят срещу вас — добави Каделам.

Алая бе вече наясно как да продължи. Каза със спокоен, сух глас:

— Разбирам. С други думи, ако се налага, ще пожертваш себе си, задържайки го открито пред всички, които ще видят теб и твоите действия. Предполагам, че ще го направиш.

— Да пожертвам себе...

Той внезапно млъкна и се вгледа в придружаващите го. В качеството си на каза на тази група, неин назначен водач, имаше право да говори от тяхно име, но показваше, че би предпочел да не го прави. Останалите от стражата неловко се размърдаха. По време на преследването не бяха зачели волята на Алая. А сега можеха само да предполагат, какво представлява подобна обида за „Божествената утроба“. С нескрито притеснение стражите мръднаха леко встрани, оставяйки място между себе си и своя каза.

— В името на църквата и за нейно добро, вашите открити действия е следвало да бъдат строги — каза Алая. — Разбираш го, нали?

— Но той...

— Сама чух — прекъсна го тя. — Това е извън въпроса.

— Господарке, той не може да е Муад'Диб!

Колко малко знаеш! — помисли тя и поясни:

— Не трябва да рискуваме и да го арестуваме на открито, причинявайки му злина пред погледите на другите. Ако възникне подходяща възможност, тогава да!

— Напоследък около него винаги има хора!

— Боя се, че в такъв случай ще се наложи да сте много търпеливи. Е, ако държите да не се съобразявате с волята ми... — Тя не назова последствията, но явно беше правилно разбрана. Човекът от Каделам бе амбициозен и с възможности за бляскава кариера пред себе си.

— Милостива госпожо, в никакъв случай не става дума за неподчинение. — Мъжът вече се бе посъвзел. — Постъпихме необмислено, сега го съзнавам. Простете, но той...

— Нищо не се е случило и няма какво да се прощава — послужи си с известната фраза на свободните Алая.

Този израз бе един от множеството способности на племето да опазва мира и спокойствието в своите редици, а мъжът от Каделам беше от старите свободни и не би могъл да го забрави. Неговото семейство дълго време бе давало водачи. Вината беше камшик в ръцете на найба и се използваше внимателно. Свободните оставаха най-добри служители, когато не таяха чувство на вина или обида.

Той показва, че е наясно с отсъденото от нея, кимвайки с наведена глава.

— За благо то на племето. Разбирам.

— Вървете да се преоблечете — нареди тя. — Процесията тръгва след няколко минути.

— Да, господарке.

Жреците се сбутаха в страни, изразявайки своето облекчение от завършека на случая. Познатият глас в Алая избоботи: „Ама че си несръчна. Един или двама от тях все още са сигурни, че искаш смъртта на Проповедника. Ще намерят как да го направят.“

— Млък! — изсъска тя. — Замълчи! Не биваше изобщо да те слушам! Виж какво стори...

„Въведох те в пътя към безсмъртието“ — отвърна басовият глас.

Тя почувства къntenето му като далечна болка в мозъчната си кухня и помисли: Къде ли мога да се скрия? Не, няма такова място!

Ножът на Ганима е остър — рече баронът. — Не забравяй.

Алая примигна. Това трябваше да се помни. Ножът на Ганима наистина беше остър. И все още можеше ги избави от сегашното затруднение.

[1] Водач ↑

[2] Игра на думи: на английски „лам“ означава агне, а също и безропотно, покорно ↑

„Ако вярваш на някои думи, вярваш и на скритото зад тях. Когато смяташ, че нещо е правилно или погрешно, истинно или фалшиво, вярваш на предположенията, изразяващи доводите в думите. Подобни предположения са винаги пълни с нелогичности, но остават най-драгоценното нещо за убедения.“

Паноплия Профетикус
Доказателството, даващо възможност за по-нататъшно
тълкуване

Съзнанието на Лито плаваше в „попара“ от не особено приятни миризми. Разпозна тежкия канелен аромат на мелинджа, изпаренията на работещи тела, парливия дъх на незатворена дестилационна инсталация за мъртъвци и привкуса на разнородна прах с преобладаващо наличие на кремък. Миризмите оставяха следа по пясъка на съновиденията, извивайки мъгливи фигури в ничия земя. Той бе сигурен, че имат какво да му кажат, но една част от него все още не беше в състояние да слуша.

В ума му се тълпяха мисли, носещи се като привидения: Сега нямам собствен облик, а съм сбор от всички мои предци. Слънцето, захождащо в пясъка, е слънцето, което залязва в душата ми. Някога множеството в мен бе голямо, но това приключи. Аз съм свободен и ще умра като свободен. Златната Пътека свърши, преди да започне. Всичко е само диря, отнасяна от вятъра. Ние, свободните, знаем много хитрости, за да се скрием — след нас не остават нито фекалии, нито урина, нито други следи...

Виж как изчезва дирята подир мен.

Някакъв мъжки глас заговори до самото му ухо:

— Атрейдски, аз можех да те убия. Атрейдски, можех да те убия...

Повтарянето продължи, докато изгуби смисъл, превръщайки се в нещо, неизразимо с думи, което преминаваше през полуспящия Лито, подобно на литания. Аз можех да те убия, Атрейдски.

Той се окашля и почувства как реалността на това елементарно действие разтърси всичките му сетива. С пресъхнало гърло успя да каже само:

— Кой...

Същият глас до него отговори:

— Аз съм образован свободен и унищожих добрия човек в себе си. Атреиди, вие отнехте боговете ни. Какво ни е грижа за смрадливия Муад'Диб? Вашият бог е мъртъв!

Дали Оураба-гласът бе действителен или само част от съня му? Лито отвори очи и се намери незавързан на твърдо походно легло. Погледна нагоре към скалната стена, мъждивите светоглобуси и лицето без маска, което го гледаше втренчено и толкова отблизо, че долови дъха, идващ от него с познатите мириси на храната във всеки сийч. Лицето бе на свободен — не можеше да го сбърка, след като видя тъмната кожа, острите черти и обезводнената плът. Този не приличаше на някой шишжав обитател от градовете; беше истинско дете на пустинята.

— Аз съм Намри, баща на Джавид — рече свободният. — Е, Атреидски, сега позна ли ме?

— Познавам Джавид — дрезгаво произнесе Лито.

— Да, семейството ти познава добре моя син. Гордея се с него. Вие, атреидите, може скоро да научите още повече за Джавид.

— Какво...

— Слушай, аз съм един от твоите учители. Имам само една задача — тук съм този, който може да те убие. Ще го сторя с удоволствие. За да завършиш това училище, трябва да останеш жив; не се ли справиш, попадаш в моите ръце.

Лито долови безмилостната искреност в неговия глас. Потръпна. До него стоеше гом-джабър в човешки образ — властен неприятел, който щеше да оценява правото му за влизане там, където се събираха хората. Почувства и ръката на баба си, а зад нея — безликата маса на „Бин Джезърит“. Подобна мисъл накара душата му да се сгърчи.

— Обучението ти започва с мен — каза Намри. — Така трябва да бъде, защото отговаря на обстоятелствата. Понеже би могло и да приключи с мен. Сега слушай внимателно. Всяка моя дума носи живот в себе си. Всичко в мен носи смърт със себе си.

Лито огледа стаята — с каменни стени и празна — само с походното легло, мъждивите светоглобуси и тъмния коридор зад мъжа.

— Няма как да минеш покрай мен — рече той.

И момчето разбра, че му вярва.

— Защо го правите? — попита.

— Вече ти беше обяснено. Помисли за плановете в главата си! Сега си тук и не можеш да превърнеш бъдещето в настояще. Двете не съвпадат. Но ако наистина познаваш своето минало, ако се обърнеш назад и видиш къде си бил, може би още веднъж ще откриеш смисъла. В противен случай тук ще намериш смъртта си.

Лито забеляза, че тонът на Намри не беше груб и нелюбезен, а просто твърд и нищо не скриваше възможността за смърт в него.

Свободният се изправи и погледна към каменния таван. После каза:

— В древни времена ние сме поглеждали на изток при зазоряване. Еос, чувал ли си? На един от старите езици това значи „утринна зора“.

— Говоря този език — отвърна Лито с горчива гордост в гласа си.

— Значи не си разбрал, какво ти казах — поклати глава Намри и в гласа му имаше нещо от остротата на нож. — Нощта е времето на хаоса. А денят — време на реда. Ето как е било според онзи език, дето рече, че можеш да го говориш: тъмнина — безпорядък, светлина — ред. Ние, свободните, го променихме. Еос бе светлината, на която не вярвахме. Предпочетохме тая на луната или на звездите. Със светлината настъпваше прекален порядък, а това може да бъде смъртоносно. Нали виждаш какво сториха атреидите? Човекът е същество само на онази светлина, която го пази. Слънцето беше нашият враг на Дюн. — Той сведе погледа си към Лито. — А ти, атреиде, каква светлина предпочиташ?

Спокойното му държане подсказваше, че във въпроса му е заложен дълбок смисъл. Щеше ли да го убие, ако не отговори правилно? Би могъл. Забеляза, че ръката на Намри е положена спокойно в близост до излъсканата дръжка на кристален нож. На един от пръстите просветваше пръстен, оформен като магическа костенурка.

Лито се отпусна на лакти, а умът му затършува поверията на свободните. Те вярваха в Закона и обичаха да слушат неговите предписания, тълкувани по аналогия. Светлината на луната?

— Предпочитам светлината на Лизану Л'хак... — подхвана той, внимавайки и за най-незначителната реакция на Намри. Мъжът изглеждаше малко разочарован, но ръката му се отмести от ножа. — Това е светлината на истината, светлината на човек без укор, у когото ясно личи влиянието на ал-Муталкалим. Каква друга светлина е за предпочитане?

— Говориш като някой, който цитира, но не вярва — каза Намри. И Лито помисли: Наистина декламирах.

В същия миг долови хода на мислите у други, начина, по който думите му се прецеждаха през древната игра на въпроси и отговори. Хиляди от тях влизаха в методите за обучение на свободните и момчето трябваше само да насочи вниманието си към този обичай, за да намери примерите, нахлули в неговия разсъдък:

Въпрос: Тишина? Отговор: Приятелят на преследвания.

Намри кимна на себе си, сякаш споделяше мисълта му, и продължи:

— Има едно място, което е пещерата на живота за свободните. Тя е истинска пещера, скрита от пустинята. Шай-хулуд, най-старият велик праядо на всички свободни, зазида тази пещера. Моят чичо Зиамад ми разказа за нея, а той никога не ме е лъгал. Има такава пещера.

Лито чу тишината, очакваща отговора му, след като Намри свърши. Пещера на живота?

— И моят чичо Стилгар ми е разказвал за нея — рече той. — Била е зазидана, за да не се крият там страхливците.

Отражение на светоглобус припламна в потъналите в сянка очи на Намри. Той попита:

— Би ли отворил тази пещера, атреиде? Вие се опитвате да направлявате живота с помощта на вашето Централно министерство на информацията. Управителят се нарича Каусар. Извървял е дълъг път, откакто е започнал в семейните солни мини на Ниази. Кажи ми, Атреидски, какво не върви във вашето министерство?

Лито седна вдървено, давайки си сметка, че е потънал без остатък в играта на въпроси и отговори, а залогът ѝ беше собствената

му смърт. Свободният недвусмислено даваше да се разбере, че ще си послужи с кристалния нож при първия неверен отговор.

Мъжът, който явно бе схванал, че Лито напълно осъзнава положението си, каза:

— Повярвай ми, атреиде. Аз съм унищожителят на тъпаците. Железният Чук.

Лито разбра всичко. Намри се изживяваше като Мирзабах или Железния Чук. С него, според поверието, удряха мъртвите, дето не могат да отговорят задоволително на въпросите, по които са длъжни да се произнесат преди влизането си в рая.

Какво не е в ред в Централното министерство, създадено от Алая и нейните жреци? Помисли защо бе дошъл дотук; макар и малка, върна се надеждата, че Златната Пътека може все още да се появи във вселената, обитавана от него. В своя въпрос Намри наблюдаваше преди всичко на мотивите, накарали сина на Муад'Диб да се озове в пустинята.

— Бог е този, който посочва пътя — рече Лито.

Брадичката на свободния рязко се отпусна надолу и той се втрени в очите му.

— Истина ли е, че го вярваш?

— Затова съм тук.

— За да намериш пътя ли?

— За да го намеря за себе си. — Лито спусна краката си от ръба на леглото. Каменният под бе гол и студен. — Жреците създадоха своето министерство, за да скрият пътя.

— Говориш като същински бунтовник — рече Намри и потърка пръстена с костенурката. — Ще видим. Слушай внимателно още веднъж. Нали знаеш високата Защитна стена при Джалалуд-Дин? Там са издълбани опознавателните знаци на моето семейство още от самото му начало. Синът ми, Джавид, ги е виждал. Моят племенник Абеди Джалал, също ги е виждал. Муджахид Шафкат от Другите — и той. През сезона на бурите около Суккар отидох с един приятел, Якуп Абад, близо до мястото. Палеците ветрове беснееха също като онези луди вихрушки, от които научаваме нашите танци. Нямахме време да огледаме знаците, защото буря затвори пътя. Когато тя отмина, зърнахме образа на Тхатта върху нанесения пясък. За миг се появи лицето на Шакир Али, взряло се надолу към града на надгробните

камъни. Видението изчезна почти веднага, но ние го забелязахме. Кажи ми, атреиде, къде мога да намеря града на гробниците?

Вихрушките, от които учим танците си — помисли Лито. — Видението на Тхатта и Шакир Али. Това бяха думи на един от странниците Зенсуни — онези, които приемаха себе си за единствените истински мъже на пустинята.

А на свободните не се разрешава да имат гробници.

— Градът е в края на пътеката, по която вървят всички хора — каза Лито. И продължи с блажените слова на Зенсуни: — Представлява квадратна градина със страна от хиляда стъпки. Има великолепна входна алея, дълга двеста и трийсет стъпки и широка сто, павирана с мрамор от древния Джайпур. Там живее ар-Раззак — оня, който осигурява храна на всеки поискар. Но в Деня на разплатата, станалите, за да потърсят града на гробниците, няма да го намерят. Защото е писано: „Тия, които познават в един свят, няма да откриете в друг.“

— Отново повтаряш цитати, без да им вярваш — подкачи го с усмивка Намри. — Но засега приемам, каквото рече, тъй като според мен знаеш защо си тук. — Хладна усмивка се появи на устните му. — Атреиде, разрешавам ти временно бъдеще.

Лито внимателно погледна мъжа пред себе си. Дали не му задаваше предрешен въпрос?

— Добре! — отсъди свободният. — Съзнанието ти е подготвено. Приключих с хапливостите. А, още нещо. Чувал ли си, че в далечните градове на Кадриш носят фалшиви влагосъхраняващи костюми?

Тъй като Намри чакаше, Лито се замисли за евентуално скрито значение на думите му. Имитация на влагосъхраняващи костюми? Носеха се на много планети.

— Предвзетите навици на Кадриш — каза той — са стара история, многократно повтаряна. Умното животно се слива със заобикалящата го природа.

Намри бавно кимна и добави:

— Сега ще те види този, който те хвана в капана и те донесе дотук. Не се опитвай да напуснеш мястото, тъй като ще призовеш смъртта си.

Както говореше, свободният стана и излезе в тъмния коридор.

Дълго след това Лито се взираше към коридора, долавяше звуци оттам — тихите гласове на мъже, стоящи на стража. Разказът на Намри

за огледалното видение не напускаше мислите му. Той извикваше в неговото съзнание спомен за трудното прекосяване на пустинята. Вече нямаше значение дали това бе Джакуруту/Фондак. Намри не беше контрабандист. Представляваше нещо много по-значимо с възможностите си. А играта му намирисваше на лейди Джесика; впрочем, направо вонеше на „Бин Джезърит“. Лито бе почувствал опасността, преграждаща осъществяването на плана. Но тъмният коридор, в който излезе Намри, беше единственият изход от тази стая. Извън нея се намираше някакъв странен сийч, а отвъд него — пустинята. Суровата ѝ жестокост, подреденият хаос, с миражи и дюни без край, се стовариха върху него като част от капана, в който бе хванат. Можеше да прекоси отново същия пясък, но докъде щеше да стигне? Мисълта му приличаше на застояла вода. Не, тя нямаше да утоли жаждата.

„Поради схващането за Времето като протичащо в една посока — схващане, типично за конвенционалното мислене, хората са склонни да си представят всичко в подредена рамка, явяваща се резултат от последователността на думите. Този умствен капан става причина за появата на твърде краткосрочни представи за ползотворност и последици, което пък се превръща в постоянен непланиран отзвук на кризисни ситуации.“

Лайт-Кайнс Наръчник за работа на Аракис

Едновременно думи и движения — припомни си Джесика и насочи мислите си към необходимата подготовка на своите мисловни способности пред приближаващата среща.

Беше малко след закуска и златното слънце на Салуса Секундус току-що бе припалило отсрещната отдалечена стена на затворената градина, която се виждаше от прозореца. Облече се след внимателно обмисляне — черната мантия с качулка на света майка; не пропусна да сложи и златния гребен на атреидите, разположен в избродиран кръг около подгъва и при маншета на ръкавите. Грижливо оправи долната част на своята дреха, докато обръщаше гръб към прозореца, поставила лявата си ръка на талията, за да подчертае мотива с ястребовия гребен.

Фарад'н забеляза емблемата на атреидите при влизането си, но не показва с нищо яд или изненада. Джесика дори долови лек хумор в гласа му и се поучуди. Видя, че е облякъл сивото трико, както му бе предложила. Младежът седна на ниския зелен диван, който тя му посочи, и се отпусна на дясната си страна.

Защо ли й вярвам? — питаше се той. — Та това е бинджезъритска вещица!

Джесика, прочела мисълта му по несъответствието между отпуснатото тяло и израза на лицето, се усмихна и каза:

— Вярваш ми, защото нашето съглашение е добро и искаш да знаеш онова, на което мога да те науча.

Забеляза лекото присвиване на неговите вежди и махна с лявата си ръка, за да го успокои:

— Не, не чета мисли. Наблюдавам лицето, тялото, маниерите, тона на гласа, постановката на ръцете. Всеки може да го направи, след като научи казаното от „Бин Джебърит“.

— А ще ме просветиш ли?

— Убедена съм, че си се запознал подробно с отчетите за мен — отвърна тя. — Споменато ли е някъде, че не изпълняваме обещаното?

— Не, но...

— Ние оцеляваме и продължаваме да работим благодарение на абсолютното доверие, което хората могат да имат в почтеността ни. Това не се е променило.

— Намирам го за логично — каза той. — Нетърпелив съм да започнем.

— Изненадвам се, че никога не си поискал учител от „Бин Джебърит“. Биха подскочили от радост заради възможността да станеш техни длъжник.

— Майка ми дори не ме изслушваше, когато настоявах да го направим. Но сега... — Той красноречиво сви рамене вместо коментар за изгонването на Венсика. — Ще започваме ли?

— Щеше да е по-добре, ако беше малко по-млад — продължи Джесика. — Сега ще е доста трудно и ще отнеме повече време. Трябва да се научиш на търпение, на върховно търпение. Моля се цената да не ти се стори прекалено висока.

— Не и за това, което предлагаш в замяна.

Тя долови в гласа му откровеността, напора на очакванията и надеждите, както и дозата страхопочитание. Беше достатъчно за начало.

— И така, изкуството на търпението започва с някои елементарни прана-бинду упражнения за краката и ръцете, а също и за дишането. Готов ли си?

Тя седна на табуретка срещу него.

Фарад'н кимна утвърдително, придавайки си изчаквателен израз, за да прикрие внезапно обзелия го страх. Тйеканик го бе предупредил, че в предложението на лейди Джесика задължително има някаква хитрост, забъркана от Сестринството: „Не бива да вярваш, че отново ги е напуснала или че са я изоставили.“

Фарад'н бе отклонил довода му с изблик на яд, за който по-късно съжали. Емоционалната реакция го беше принудила да се съгласи побързо, отколкото му се искаше, с предупрежденията на Тйеканик. Той погледна последователно към ъглите на стаята и слабия блясък на скъпоценните камъни, вградени в свода. Не всичко, което блестеше, бе скъпоценни камъни; ала всичко, станало в тази стая, щеше да бъде записано и проникателни умове щяха да огледат многократно всеки нюанс, всяка дума, всяко движение.

Джесика се усмихна, забелязала неговия поглед, но не показа с нищо, че знае какво е отвлякло вниманието му.

— За да овладееш търпението, по метода на „Бин Джебърит“ — каза тя, — непременно трябва да започнеш с разпознаване и оценка на изначалната и несправедлива липса на равновесие в нашата вселена. Ние назоваваме естеството — имайки предвид общността като цяло, във всички нейни форми на проява — Върховния Антипод на Абсолюта. За да освободиш своята способност за проникателност и придобиеш възможност за разпознаване на зависещата от условията даденост на природата за промяна в начините на действие, ще трябва да задържиш изпънати пред себе си двете си ръце. Съсредоточи вниманието си, наблюдавайки крайните им части — най-напред дланите, а после и обратната страна. Разгледай внимателно пръстите си. Направи го.

Фарад'н се подчини, но се чувстваше глупаво. Все пак това бяха собствените му ръце и той ги познаваше.

— Представи си своите ръце с напредването на възрастта — продължи Джесика. — Очите ти трябва да ги видят много стари. Много, много стари. Виж колко суха е кожата...

— Ръцете ми не се променят — прекъсна я той. Вече бе доловил лек трепет на мускулите си в подмишниците.

— Продължавай да се взираш в тях. Виж ги стари, толкова стари, колкото са били в детството ти. Навярно ще ти се отдаде след известно време. А когато ги видиш в старостта им, смени хода на процеса. Направи ръцете си отново млади — толкова млади, колкото можеш да си представиш. Положи усилия да ги виждаш от детска възраст до дълбока старост по свое желание — напред-назад, напред-назад.

— Но те не се променят! — възрази Фарад'н. Раменете го боляха.

— Ако го поискаш от сетивата си, ръцете ти ще се променят — каза тя. — Съсредоточи се върху представата за потока на времето от детинство до старост и от старост до детинство. Може да трае часове, дни, месеци. Ала трябва да се постигне. Възприемайки тази смяна на времевия поток, ще се научиш да гледаш на всяка система като на нещо, което се върти в относителна стабилност, но... само в относителна.

— Мислех, че ще овладявам изкуството на търпението.

Джесика долови в гласа му гняв, както и чувство на безсилие и неудовлетвореност.

— Относителната стабилност — продължи тя — е хоризонтът, който сам създаваш със своята вяра. От друга страна, вярванията подлежат на манипулация с помощта на въображението. Досега си имал ограничен поглед към света. Сега трябва да превърнеш вселената в свое собствено творение. Това ще ти даде възможност да използваш всяка относителна устойчивост независимо от начина, по който си решил да го сториш.

— Колко време е нужно според теб?

— Търпение — напомни му тя.

Фарад'н неволно се ухили. Очите му се вторачиха в нея.

— Гледай в пръстите си! — сопна се светата майка.

Усмивката изчезна. Погледът му отново отскочи, взирайки се съсредоточено в протегнатите ръце.

— Какво да направя, когато се уморя? — попита той.

— Престани да разговаряш и се съсредоточи — каза Джесика. — Ако почувстваш силна умора, прекрати всичко. Започни отново след няколко минути релаксация. Трябва да упорстваш, докато успееш. На сегашния етап това е много по-важно, отколкото можеш да си представиш. Овладей този урок или други просто няма да има.

Фарад'н пое дълбоко дъх, прехапа устни и се взря в ръцете си. Започна бавно да ги обръща: отгоре-отдолу, отгоре-отдолу... Раменете му трепереха от изтощение! Отгоре-отдолу... Нищо не се променяше.

Джесика се изправи и прекоси помещението до единствената му врата.

— Къде отиваш? — попита той, без да отклонява вниманието си от ръцете.

— Става по-лесно, когато си сам. Ще се върна след час. Търпение.

— Знам вече!

Джесика го погледна за миг. Колко дълбоко погълнат изглеждаше. Внезапно бодване в сърцето ѝ напомни за нейния изгубен син. Позволи си да въздъхне и каза:

— След като се върна, ще ти покажа някои упражнения, с които да отпускат мускулите си. Нека мине малко време. Самият ти ще бъдеш учуден от това, което ще могат да правят тялото и сетивата ти.

После излезе.

Вездесъщите стражи тръгнаха след нея през залата, която тя прекоси с големи крачки. Преклонението и страхопочитанието им бе очевидно. Бяха сардукари, предупреждени поне три пъти за необикновените ѝ умения и отгледани с разказите за поражението си от свободните на Аракис. А тази вещица беше света майка, бинджезъритка и една от атреидите.

Поглеждайки назад, Джесика видя суровото изражение на лицата им, приемайки го като крайъгълен камък в своя проект. Когато стигна до стълбите, тя се обърна, спусна се надолу и по един къс коридор влезе в градината под своите собствени прозорци.

Дано Дънкан и Гърни изпълнят сега ролите си — помисли тя щом стъпи на пътеката от чакъл и видя златистата светлина, процеждаща се през зеленината.

„След приключването на следващия етап в подготовката ти като ментат, ще овладееш методите на интегрирана комуникация или цялостно предаване на информацията. Това представлява оформяща функция, която ще наслои вериги с данни в твоето съзнание, решавайки въпроса с усложненията и огромното количество подаден материал посредством методите на индекс-каталога, които ти вече владееш. Твоето първоначално затруднение ще се заключава в пределните напрежения, произтичащи от дивергентния сбор на незначителни подробности/данни с тясно специализирана тематика. Внимавай, вече си предупреден. Без интегрирането ще бъдеш всмукан и погълнат от Проблема на Бабел — нашето определение за повсеместните и непреодолими опасности, които водят до съставянето на погрешни комбинации от иначе вярна информация.“

Наръчник на ментата

Звукът от триеци се една о друга тъкани Лито долови като проблясъци на съзнание. Изненада се от необикновено фината настройка на сетивата си, след като мигновено разпозна тъканите с помощта на звука — комбинация от триенето на робата на свободен и грубите завеси на вратата. Извърна се по посока на шума. Идваше от коридора, където Намри излезе преди няколко минути. С обръщането си видя своя ловец. Беше същият човек, който го плени — същата ивица тъмна кожа над маската на влагосъхраняващия костюм и същите очи-свредели. Мъжът вдигна ръка, измъкна тръбичката от ноздрите си и с ловко движение наведе маската, като същевременно отметна качулката си назад. Още преди да зебележи белега, оставен от камшик от мастилена лоза върху челюстта на мъжа, Лито го позна. Нямахше място за грешка — тази тровава грамада, преливаща от човечност, този воин-трубадур можеше да бъде само Гърни Халик!

Момчето сви ръцете си в юмруци, поразено от шока на откритието си. Нито един от дългогодишните придворни и служители на атреидите не беше по-предан. И никой друг не го бе надвивал при бой със защитно поле. Първият довереник и учител на Пол.

И слугата на лейди Джесика.

Вече видяното и последвалите го факти сякаш заляха мозъка на Лито. Гърни бе ловецът, който го хвана. Гърни и Намри бяха сътворили заедно заговора. Ръката на Джесика също се бе намесила.

— Разбрах, че си имал среща с Намри — започна Халик. — Трябва да му вярваш, млади ми господине. Призован е да изпълни една-единствена функция. Той е човекът, който може да те убие, ако се наложи.

Лито почти несъзнателно използва интонацията на баща си:

— И така, Гърни, ти си се присъединил към моите врагове! Никога не съм помислял...

— Дечко, не ми излизай с дяволски номера — прекъсна го Халик. — Не ми действат. Аз изпълнявам нарежданията на твоята баба. Възпитанието ти бе планирано до последната подробност. Именно тя одобри моя подбор по отношение на Намри. Всичко, което ще последва, макар и външно болезнено, е по нейно нареждане.

— И какво е наредила Джесика?

Халик вдигна ръка от гънките на своята роба, в която държеше спринцовка, ползвана от свободните — груба, но вършеща добра работа. Прозрачната тръбичка бе заредена със синя течност.

Лито се дръпна назад в леглото, ала каменната стена го спря. В същия момент влезе Намри и застана до Халик с ръка върху кристалния нож. Двамата изцяло препречваха единствения изход.

— Виждам, че разпозна екстракта от подправка — рече Гърни Халик, — Момко, ще трябва да извършиш пътуването на червея. Длъжен си да го направиш. В противен случай онова, което дръзна да стори баща ти и което ти не посмя, ще ти тежи до края на дните ти.

Лито отрицаващо поклати глава, без да каже нищо. Двамата с Ганима знаеха, че именно това бе единственото, което можеше да ги съкруши. Гърни се оказа невежа и глупак! А Джесика... Той долови присъствието на баща си в животите-памети. Изплува в мислите му, опитвайки се да неутрализира неговите защитни механизми. Искаше да изкреши от нанесеното оскърбление, но не успя дори да помръдне

устни. Точно това беше безсловесното, от което най-много се боеше съзнанието му на предроден. Трансът на предварителното познание, прочитането на предопределеното бъдеще с цялата му ужасна неотменимост. Джесика със сигурност не би могла да заповяда подобно изпитание за собствения си внук. Но присъствието ѝ придоби застрашителни размери в мислите му и ги изпълни с доводи, че това е самата истина. И молитвата срещу страх дойде на мястото си със своята позната монотонност: „Не бива да се страхувам. Страхът погубва разума. Страхът е онази низка смърт, която носи пълно унищожение. Аз ще се изправа с лице срещу моя страх. Ще му позволя да мине по мен и през мен. А когато отmine...”

С груба ругатня Лито понечи да се защити, опита се да се нахвърли върху двамата мъже, извисили се над него, но мускулите му отказаха да се подчинят. Сякаш вече попаднал в унеса на трансa, той видя как ръката на Халик се движи и иглата приближава. Отраженията на един от светоглобусите се разискриха в синята течност. Приспособлението докосна лявата му ръка. Прониза го болка, разтърсила го чак до мускулите на врата, и после избухна в главата му.

Внезапно Лито видя млада жена, седнала пред грубо построена колиба в светлика на зората. Тя бе застанала точно пред него и печеше кафеени зърна до тъмнорозово, прибавяйки кардамон и мелиндж. Гласът на ребека^[1] отекваше някъде зад нея. Музиката продължаваше да звучи с леко кънтене, докато най-после влезе в главата му, все тъй ехтяща. Заля цялото му тяло и той се почувства голям, много голям, а вътре в него вече нямаше нищо детско. И кожата му не беше неговата. Това усещане изглеждаше странно познато! Кожата не беше същата... Топлина заля тялото му. Внезапно, както бе дошло и първото видение, той се озова в непрогледен мрак. Беше нощ. Звезди като същински дъжд от жарава падаха на кратки пориви от искрящия космос.

Част от него знаеше, че няма път за бягство, но той все още се опитваше да се съпротивлява, докато най-сетне се намеси гласът на баща му: „Аз ще те пазя по време на трансa. Другите вътре в теб не ще те овладеят.“

Вятър повали Лито, претъркаля го със съсък, заливайки го с прах и пясък, режейки ръцете и лицето му и раздирайки дрехите, краищата на които плющяха подобно на камшици от вече ненужна тъкан. Но той не почувства болка и видя, че порезните рани заздравяваха с бързината

на тяхната поява. Вятърът продължи да го търкаля. А кожата му отново не беше неговата собствена.

Ще се случи! — помисли Лито.

Мисълта дойде отдалече, сякаш и тя не бе негова, също като кожата му.

Видението го погълна. Разгърна се в стереологична памет, разделяща минало и настояще, бъдеще и настояще, бъдеще и минало. Всяко отделяне се смесваше в триочен фокус, който той чувстваше като многоразмерна релефна карта на собственото си присъствие в бъдещето.

Времето е мярка на пространството — помисли Лито, — също както и далекомерът, но самото измерване ни затваря в мястото, което измерваме.

Почувства как трансът се усилва. Усещането беше подобно на увеличаване на вътрешното осъзнаване, погълнато от самоидентичността си; посредством него той осъзнаваше и собствената си промяна. Това беше изживявано Време и сега Лито бе в състояние да спре всеки миг. Отломъци от памети — бъдещи и минали — го заливаха. Съществуваха като непрестанноменящи се отражения, а паметта му действаше подобно на прожектор, който улавяше отломъците и ги осветяваше, но в никакъв случай не бе в състояние да спре безкрайния им танц и промяната, възправяща се пред погледа му.

Тъкмо това бяха планирали те двамата с Ганима, но сега присъствието на прожектора го измъчваше. Усещаше като болка реалността на визията. Неподлежащата на обсъждане неизбежност принуждаваше собственото му „аз“ да се свива, сякаш очакваше удар.

А и кожата не беше неговата! Минало и настояще падаха и се търкаляха, преливайки през бариерите на ужаса му. Не можеше да ги отдели. В един миг се видя потеглил на Бътлъровия джихад, петимен да унищожи всяка машина, имитираща мозъчната дейност на човека. Това трябва да бе миналото, свършило веднъж завинаги. Усещанията му прелитаха през отрупания опит, попивайки и най-нищожните подробности. Той чуваше някакъв пастор, настояващ от амвона: „Длъжни сме да отречем съществуването на машини-които-мислят. Людете трябва сами да залагат принципите и насоките на собственото си развитие. Защото това не е за машините. Начинът на разсъждаване

зависи от програмирането, не от хардуера. И ние сме върховната програма.“

Той отчетливо чуваше гласа, а познаваше и мястото — просторна зала, облицована с дърво и затъмнени прозорци. Светлината се раждаше от пращящи пламъци. Пасторът продължи: „Нашият джихад представлява «програма-бунище». Там изхвърляме онези неща, които ни унищожават като хора!“

Лито веднага си припомни, че говорителят някога е бил сред персонала, поддържащ компютрите — човек, който добре ги е познавал и се е грижел за тях. Сцената изчезна и пред него застана Ганима с думите: „Гърни знае. Той ми каза. Следващите слова са на Дънкан, който говори като ментат: Когато правиш добро, избягвай известността; когато правиш зло, избягвай самоосъзнаването.“

Това трябваше да е бъдещето, далечното бъдеще. Лито сякаш чувстваше самата действителност. Беше толкова напрегната, колкото и всеки период от миналото, извикан от множеството животи в него. Той пошепна:

— Не е ли вярно, тате?

И гласът на баща му заговори предупредително: „Не предизвиквай злото! Сега овладяваш стробоскопичното Усещане. Без него можеш да прескочиш себе си и да изгубиш своето обозначено място във Времето...“

Барелефният порой от образи продължи. Неповикани, те се блъскаха в съзнанието му. Минало-настояще-сега. Без действително отделяне. Той разбираше, че трябва да изтече с тях, но самият процес го ужасяваше. Дали щеше да се върне на някое от местата, които познаваше? В същото време усещаше, че могъща сила го принуждава да прекрати всякакво усилие за съпротива. Не можеше да приеме своята нова вселена като неподвижни късчета с обозначения. Нито едно от тях не би останало спокойно. Просто нещата не можеха да бъдат завинаги подредени и въведени във формули. Трябваше да улови ритъма на промяната и да види самото й осъществяване. Без да знае откъде да започне, чувстваше как се движи в гигантски *moment bienheureux*^[2], успявайки да вижда миналото в бъдещето, настоящето в миналото, а сегашния миг — и в двете времеви посоки. Между всеки удар на сърцето и следващия бе събран опитът на столетия.

Съзнанието на Лито плаваше свободно: без конкретна психическа дейност, която да заменя мисленето, както и без никакви прегради, а „времето бъдеще“ на Намри заемаше незначително място в паметта му, но споделяше осъзнаването с множество предстоящи моменти. Именно в разтърсващия миг на осъзнаване всичко от миналото му, всеки от вътрешните животи се превърна в негов собствен. С помощта на най-великия в себе си той надделя. Всички му принадлежаха.

Когато изучаваш даден обект от разстояние — помисли Лито, — виждаш го само по принцип. Беше преодолял разстоянието и сега можеше да види собствения си живот — многоликото минало и паметите в него представляваха товара, радостта и нуждите на битието му. Пътуването на червея бе добавило ново измерение, а баща му престана да бъде неговият вътрешен страж, тъй като това вече не се налагаше. Лито можеше да вижда ясно през разстоянията на бивало и още неслучило се. Миналото го дари с решаващия предшественик — човека, когото наричали Харум и без когото далечното бъдеще просто нямаше да го има. Ясно трасираните разстояния предоставяха нови принципи и нови разделителни мащаби. Независимо от избора на Лито път, той щеше да го изживее сред грамадата от натрупан опит, в порядъка от толкова сложно заплетени съдби, че нито едно отделно продължение не би могло напълно да обхване идващите след него поколения. Разбудена, грамадата от преживян опит притежаваше мощта да сломи самото му същество. Тя можеше да бъде почувствана от отделен индивид, общество или цяла цивилизация. Разбира се! Ето защо на Гърни му бе внушено да го сплаши; заради същото чакаше и ножът на Намри. Те нямаше да получат правото да видят мощта, скрита в него. И никой нямаше да я види в цялостната ѝ величина, включително и Ганима. Лито седна и осъзна, че останалият сам в стаята свободен внимателно го наблюдаваше. Момчето каза с глас на възрастен човек:

— Не съществува един-единствен комплект от ограничения за всички. Общоприетото прорицание е празен мит. Само най-мощните локални потоци на Времето могат да бъдат предсказани. Но в една безгранична вселена локалното може да има такива гигантски размери, че умът ти да не е в състояние да го обхване.

Намри поклати неразбиращо глава.

— Къде е Гърни? — попита Лито.

— Тръгна си, за да не гледа, когато те убивам.

— Ще го направиш ли?

Въпросът прозвуча почти като молба.

Свободният отстрани ръката си от дръжката на ножа.

— Тъй като искаш от мен да те убия, няма да го сторя. Ако обаче беше останал безразличен...

— Болестта на безразличието унищожава много неща — каза Лито, потвърждавайки с кимане думите на пазача си. — Да... от нея загиват цели цивилизации. Сякаш именно това е цената, необходима за достигане на нови равнища на сложност или на съзнание. — Той погледна към Намри. — Значи, наредиха ти да следиш за безразличието у мен?

Долови в него нещо повече от същност на убиец; свободният беше неискрен.

— Само като признак за безгранична власт — отговори той и явно излъга.

— Да, безразлична мощ — Лито се изправи и тихо въздъхна. — Намри, в живота на баща ми не е имало никакво морално величие, а просто локален капан, който той сам е направил за себе си.

[1] Старинен струнен музикален инструмент ↑

[2] Тук: преславен миг (фр.) ↑

*„О, Пол. О, ти, Муад’Диб, махди на всички хора,
издишваш, и от теб полита стихията ураган.“*

Песен за Муад’Диб

— Никога! — възкликна Ганима. — Ще го убия още в нашата брачна нощ.

Говореше с язвително упорство, което досега бе устояло на всички придумки. Алая и нейните съветници настояваха до полунощ, създавайки пълен безпорядък в царските покои, а съветниците се сменяха едновременно с ястията и питиетата. Целият храм и стоящият редом замък кипяха от чувството на безсилие и липсата на взети решения.

Ганима бе седнала удобно в зелено люлеещо се кресло в собствените си помещения, по-точно в голяма стая с бронзовокафени стени, които имитираха цвета на скалата в сийча. Таванът беше кристален и проблясваше със синя светлина, а подът — от черно оцветена теракота. Мебелите бяха малко: неголяма писмена маса, пет люлеещи се кресла и тясно походно легло по модела на свободните, разположено в ниша. Ганима носеше роба с жълтия цвят на траура.

— Ти не си независима личност, която урежда изцяло собствения си живот — повтори Алая може би за стотен път. Малката глупачка ще го осъзнае рано или късно. Трябва да потвърди, че приема годежа, предложен от Фарад’н. Длъжна е! Дори и да убие после избраника си, годежът изисква официално потвърждение според обичая на свободните.

— Той лиши от живот брат ми — каза Ганима, упорито държаща се за единствения аргумент в своя защита. — Всички го знаят. Свободните ще плюят при споменаването на името ми, ако се съглася.

Именно тази е една от причините, заради които трябва да приемеш — помисли Алая. И възрази:

— Направи го майка му. Той затова я изгони. Какво повече искаш от него?

— Кръвта му — отвърна момичето. — Фарад'н е от династията Корино.

— Но се отрече от майка си — възпротиви се отново Алая. — Защо се тревожиш за сганта на свободните? Те ще приемат онова, което им наредим да приемат. Гани, мирът в Империята зависи и изисква...

— Няма да се съглася — прекъсна я Ганима. — Не можете да обявите годежа без мен.

Ирулан, влязла в стаята, докато тя говореше, погледна въпросително към спорещите и двете съветнички, стоящи обезсърчени наблизо. Видя как Алая вдигна възмутено ръце и се отпусна рязко в един стол срещу Ганима.

— Ирулан, обясни й ти — каза Алая.

Принцесата придърпа едно от креслата и седна.

— Ти си от Корино, Ирулан — рече предупредително Ганима. — Не предизвиквай съдбата, като се залавяш с мен.

Тя се изправи, прекоси помещението до походното си легло и седна на него с кръстосани крака, отвръщайки на погледа на жените. Видя, че Ирулан е облечена в черна аба в тон с тази на Алая, а качулката ѝ беше отметната назад, за да открие нейната златиста коса, сресана според изискванията на траура и още по-блестяща от жълтата светлина на плаващите светоглобуси, които осветяваха стаята.

Принцесата погледна към Алая, изправи се и отиде точно пред Ганима.

— Гани, щях да се самоубия, ако това можеше да разреши нещата. Фарад'н носи моята кръв, както ти любезно подчерта. Но не забравяй, че имаш задължения, които стоят много по-високо от връзката ти със свободните...

— Не ми казваш нищо по-различно от това, което чувам от скъпоценната си леля — прекъсна я язвително Ганима. — Кръвта на брат ми не може да се отмие. Това е нещо повече от афоризъм на свободните.

Ирулан стисна устни и подхвана:

— Фарад'н държи баба ти в плен. Същото важи и за Дънкан, и ако ние...

— Не ми се нрави начинът, по който се представят нещата — безцеремонно се намеси Ганима, гледайки покрай Ирулан и Алая. —

Дънкан умря, за да не позволи на враговете да пленят баща ми. Може би новият гола-ментат не е същият като...

— Дънкан бе натоварен да защитава живота на баба ти! — извика Алая, завъртайки се в стола си. — Доволна съм, че той избра единствения начин да го направи. И помисли: Дънкан, Дънкан! Не това се очакваше от тебе.

Ганима, доловила отсенките на двуезичие в гласа ѝ, застана пред леля си.

— Лъжеш, Божествена утробо. Разбрахме за сблъсъка ти с баба ми. Какво те е страх да кажеш за нея и за драгоценния си Дънкан?

— Всички чухте моите думи — рече Алая и усети бодването на страха. Прецени, че умората е причина за невниманието ѝ. Тя също стана и добави: — Което знам, знаеш го и ти. — После се обърна към Ирулан: — Потруди се с нея. Трябва да я накараме да...

Ганима я прекъсна с груба ругатня на свободните, прозвучала шокиращо от невръстните ѝ устни.

— Мислите ме за малко дете — заяви тя във внезапно настъпилото мълчание, — което в крайна сметка все пак ще приеме, тъй като разполагате с достатъчно години, за да поработите върху ми. Поразсъждавай малко, божествена регентко! Знаеш повече от другите за времената, които са заключени в мене. Ще слушам тях, а не теб.

Алая с мъка потисна гневен и язвителен отговор и се вгледа изпитателно в племенничката си. Абоминация? Какво бе това дете? Нов страх от Ганима започна да нараства у нея. Дали бе направила личния си избор с всички животи, идващи при предроденото?

— Има достатъчно време, за да те убедим — каза тя.

— А за мен е останало само колкото да видя кръвта на Фарад'н, стичаща се по ножа ми — отвърна Ганима. — Бъди сигурна. Ако останем насаме с него, единият от двама ни ще умре.

— Може би мислиш, че обичаш брат си повече от мен? — попита Ирулан. — Правиш се на глупачка! Бях майка за него, така, както и за тебе. Аз...

— Никога не си го познавала — процеди Ганима. — Всички вие, с изключение на многообичната ми леля, понякога упорито ни смятате за деца. Вие сте глупаците! Леля ми знае! Вижте я как бяга от...

— Не бягам от нищо — рече Алая, обърна гръб и се вгледа в двете амазонки, които се преструваха, че не чуват нищо от спора.

Очевидно бяха отстъпили пред Ганима. Може би дори ѝ съчувстваха. Алая ядно им нареди да излязат от стаята. Зърна облекчение по лицата им, докато изпълняваха заповедта.

— Бягаш — настоя Ганима.

— Избрах начин на живот, който ми е приятен и ми подхожда — каза леля ѝ, обръщайки се, за да я погледне. Продължаваше да седи с кръстосани крака на походното легло. Възможно ли беше да е направила този ужасен компромис? Постара се да открие белези за това, но не успя да намери нищо издаващо я. После се запита: Видяла ли го е в мен? Би ли могла?

— Страхуваш се да бъдеш прозорец за цялото множество — обвини я Ганима. — Но си предродена и ние го знаем. Съзнателно или не, ти си тяхната витрина. Не можеш да ги лишиш от себе си. После помисли: Да, познавам те, абоминация. Навярно и аз ще стигна там, където си ти, но засега мога само да те жала и презирам.

Между Ганима и Алая увисна тишина, почти осезаема, звучаща тревожно за бин-джезъритската школовка на Ирулан. Тя погледна от едната към другата и запита:

— Защо се умирихте така изведнъж?

— Току-що ми хрумна нещо, което трябва да обмисля — отвърна Алая.

— Приятно мислене, драга лельо — усмихна се подигравателно Ганима.

Алая, потискайки пламъка на гнева, подсилен от умората ѝ, каза:

— Достатъчно! Остави я да помисли. Може би ще се вразуми.

Ирулан също стана.

— Гани, преди да си тръгнем, искаш ли да чуеш следното послание от Фарад'н? Той...

— Не! — отрязва Ганима. — Отсега нататък престанете да ме назовавате с това смешно умалително име. Гани! То само подсилва грешното предположение, че съм дете, на което можете...

— Защо двете с Алая отведнъж се умирихте? — повтори предишния си въпрос принцесата, но с внимателна модулация на Гласа.

Ганима отметна главата си назад, избухвайки в смях:

— Ирулан! Нима ще си служиш с Гласа срещу мен?

— Какво? — слиса се запитаната.

— Опитваш се да учиш кокошката как се снасят яйца.

— Да уча... кое? — отново не разбра принцесата.

— Самият факт, че си спомням израза, а ти дори не са го чувала, трябва да те накара да се замислиш — отбеляза Ганима. — Това е стар идиом, който често се използва в „Бин Джебзърит“. Ако и този факт не те смири, задай си въпроса, какво са мислили родителите ти, когато са те нарекли Ирулан. А защо не Руинал^[1]?

Независимо от трениралото си самообладание, принцесата се изчерви:

— Ганима, опитваш се да ме предизвикаш.

— А ти се опитваш да си служиш с Гласа срещу мен. Срещу мен! Спомням си първите човешки опити в тази посока. Спомням си оттогава, разрушителко. А сега, махайте се и двете.

Алая, заинтригувана от подсказваното внушение, което прогони умората ѝ, каза:

— Гани, хрумна ми нещо, дето би могло да те накара да вземеш друго решение.

— Престанете с това Гани! — откликна с обиждащ смях момичето и продължи: — Помислете за миг! Ако искам да убия Фарад'н, ще трябва да съчетая действията си с вашите планове. Предполагам, че сте го предвидили. Пазете се от Гани, когато се показва хрисима. Толкова. Бях напълно откровена с вас.

— Така и се надявах — кимна Алая. — Но ако ти...

— Братовата кръв не може да се отмие — невъзмутимо продължи Ганима. — Как ще се изправя пред любимите ми свободни, ако изменя на повелята „Никога не прощавай, никога не забравяй“. Не го ли казва нашият катехизис? Сега ви предупреждавам, че ще заявя публично: не можете да ме сгодите за Фарад'н. Би ли го повярвал човек, който ме познава? Самият Фарад'н няма да го направи, а свободните, след като чуят за подобен годеж, ще се подсмивват под мустак и ще кажат: „Гледай, гледай! Как го примамва в капана.“ Ако вие...

— Това не ме изненадва — прекъсна я Алая, заставайки близо до принцесата. Беше забелязала, че Ирулан потъва в шоково мълчание, след като разбра накъде върви разговорът.

— И така, аз го примамвам в капан — продължи Ганима. — Ако го искате, съгласна съм, но той може и да не се хване. Щом годежът ви

е необходим като монета без покритие, с която да откупите баба ми и скъпоценния Дънкан, нека да стане. Вие поемате всичко. Откупете ги. Обаче Фарад'н си е мой. Него ще убия лично.

Ирулан рязко се обърна към Алая, преди тя да успее да отговори.

— Слушай! Ако се върнем към казаното преди...

Прекъсна се за миг, докато Алая мислеше с усмивка за предстоящия гняв на Големите династии във връзка с класовите разграничения, разрушителните последиствия за честта на атреидите, погубеното упование в религията — все едри и дребни тухлички, които щяха да се сринат...

— Всичко застава срещу нас — не се примиряваше Ирулан. — Цялата вяра в пророческата мисия на Пол ще бъде разрушена. Тя... Империята...

— Кой би дръзнал да се усъмни в правото ни да решаваме кое е необходимо и кое не? — спокойно попита Алая. — Ние сме тези, които разграничаваме доброто и злото. Трябва само да известя...

— Не можеш да го направиш! — остро протестира принцесата. — Паметта на Пол...

— ...е само един от инструментите на църквата и държавата — довърши вместо нея Ганима. — Ирулан, спри да говориш глупости.

Момичето докосна кристалния нож на кръста си и погледна към Алая.

— Подценен мъдрата си леля. Жалко за всичко свято в империята на Муад'Диб. Наистина сбърках по отношение на теб. Подмами Фарад'н, щом желает.

— Това е безразсъдство — умолително възкликна Ирулан.

— Ганима, съгласна ли си с годежа? — попита Алая, без да ѝ обръща внимание.

— Само при моите условия — отвърна Ганима, без да сваля ръката си от кристалния нож.

— Оттеглям се от целия замисъл — заяви принцесата като разтърси длани, сякаш отблъскваше нещо от себе си. — Искан истински годеж, който да излекува...

— Раната, нанесена ти от мен и Алая, ще зарасне много трудно — каза Ганима. — Водете го бързо, ако ще идва. И сигурно ще го направи. Би ли заподозрял дете на моите невръстни години? Нека подготвим официалната церемония така, че присъствието му да е

задължително. И нека бъде предвидена възможност да остана насаме с него. Само една-две минути...

Ирулан потръпна при току-що представеното доказателство, че Ганима продължава да принадлежи без остатък на свободните; макар и още дете, тя не се различаваше по нищо от възрастните с тяхната ужасна кръвожадност. Дори невръстните рожби на пустинята бяха приучвани да убиват ранените на бойното поле, а жените временно се освобождаваха от всекидневните им задължения, за да съберат трупове и да ги довлекат до дестилационните инсталации. И Ганима, която беше също такава дете, трупаше ужас след ужас с осъзнатата зрелост на своите думи, с древната вендета, събрана като в аура около нея.

— Готово — каза Алая, удържайки с мъка гласа и мимиката си, за да не издадат нейното ликуване. — Ще приготвим официалната годишна харта. Свидетели на подписването ще бъдат представители на Големите династии. Фарад'н няма да се усъмни...

— Ще се усъмни, но ще дойде — рече Ганима. — Ще води и охрана. Дали ще се опитат да го пазят и от мен?

— В името на любовта към всичко, което Пол искаше да направи — възнегодува Ирулан, — нека поне наредим работите така, че смъртта му да прилича на нещастен случай или на резултат от умишлено нападение...

— Ще се радвам, когато покажа окървавения си нож на своите братя по вяра — прекъсна я Ганима.

— Алая, умолявам те — продължи принцесата. — Откажете се от прибързаното безумие. Обявете канли(*) срещу Фарад'н, нещо което...

— Няма да настояваме за официална вендета срещу него — възрази Ганима. — Но цялата Империя знае какво би трябвало да чувстваме. — Тя посочи ръкава на своята роба. — Носим жълтото на траура. Щом го сменя с черното на сгодена, ще заблудим ли някого?

— Моли се то да заблуди Фарад'н и представителите на Големите династии, които ще поканим на...

— Всички пристигнали ще се обърнат срещу ви — каза Ирулан. — Добре го знаете!

— Чудесно! — възкликна Ганима. — Лельо, подбери поканените с нужното внимание. Трябва да бъдат от онези, които без угризение ще

отстраним по-късно.

Принцесата отчаяно вдигна нагоре ръце, обърна се и почти избяга от стаята.

— Нареди да я следят отблизо, за да не предупреди племенника си — рече Ганима.

— Не се опитвай да ме учиш как се прави заговор — иронично се подсмихна Алая. — Тя се обърна и последва Ирулан, но с по-бавна крачка. Стражата отвън и очакващите я съветнички бяха засмукани от устрема ѝ също като песъчинки, попаднали във въртопа на излизащ на повърхността пясъчен червей.

Ганима с облекчение поклати глава след затварянето на вратата, мислейки: Точно както очаквахме с горкия Лито. По дяволите! По-добре тигърът да бе убил мен, а не него.

[1] Алюзия с разместване на буквите в думата. Тук: нещо, което съсипва, унищожава ↑

„Не една и две сили искаха да контролират близнаците Атреидски, а когато бе оповестена смъртта ни Лито, процесите на заговори и контра-заговори набраха допълнителна мощ. Обърнете внимание на мотивите и техните съотношения: Сестринството се страхуваше от Алая — жертва на абоминацията, но все още обект на интерес поради генетичната характеристика на атреидите. Църковната йерархия на Аугаф и Хадж виждаше единствено властта, скрита в контрола над наследницата на Муад’Диб. ПОСИТ жадуваше за врата към богатството на Дюн. Фарад’н и неговите сардукари търсеха обратен път към славата на династията Корино. Космическото сдружение се боеше от уравнението Аракис — мелиндж, тъй като без подправката щурманите му бяха обречени да не пътуват. Джесика желаше да възстанови пораженията от своето неподчинение на «Бин Джеззърит». И само малцина се бяха досетили да попитат близнаците за техните планове, преди да бе станало твърде късно.“

Из Книгата на Креос

Почти веднага след вечерята Лито зърна някакъв човек да излиза от входната арка на неговата стая и мисълта му го последва. Коридорът бе открит и момчето можеше да види какво става там — три жени с несрещана често изтънченост на дрехите, които ги причисляваха към контрабандистите, пренасяха кошници с подправка. Мъжът, след когото тръгна мисълта на Лито, не би могъл да бъде друг — тъй като се движеше като Стилгар — освен един много по-млад Стилгар.

Странна беше тази разходка на мисълта му. Времето изпълваше неговото съзнание подобно на звездна сфера. Съумя да зърне безгранични времепространствени дялове, но трябваше да се движи бързо в собственото си бъдеще, преди да узнае точно в кой миг остава да лежи плътта на тялото му. Неизброимите лица на паметите-спомени от други животи се надигаха и отдръпваха, ала сега те бяха в неговата

власт. Напомняха вълни на бряг, но ако се вдигнеха прекалено високо, той бе в състояние да заповяда оттеглянето им, изоставяйки царствения Харум.

От време на време Лито се заслушваше в спомените от други животи в паметта си. Един от тях издигаше глава като суфльор над сцената, подавайки подсещащи реплики за поведението му. Баща му също го посети по време на разходката на мисълта и рече: „Ти си дете, което иска да бъде мъж. А когато станеш мъж напразно ще търсиш детето, което си бил.“

Той чувстваше тялото си непрекъснато тормозено от бълхите и въшките в зле поддържания сийч. Нито един от прислужниците, внасящи обилно напоената с подправка храна, не показваше, че гадинките го безпокоят. Дали тези люде бяха имунизирани, или просто бяха живели прекалено дълго тук и паразитите вече не им пречеха?

Кои ли бяха хората, събрани около Гърни? Как бяха стигнали дотук? Това ли беше Джакуруту? Многопластовите памети в него предлагаха отговори, които той не харесваше. Всички бяха грозни, а Гърни — най-грозен от всички. Под невзрачната повърхност обаче се долавяше дремещо в очакване съвършенство.

Една част от него съзнаваше, че е принудително обвързана с обилни дози мелиндж във всяко ядене. Детското тяло се опитваше да се бунтува, но в личността му вилнееше присъствието на памети от други животи, пренесени от хиляди космически цикли.

Мисълта се върна от разходката си, но той все още недоумяваше дали тялото му наистина бе останало на своето място. Подправката объркваше сетивата. Усети натиска на самоограниченията, струпали се срещу му като дългите бархани — материиковите дюни от бледа, които бавно изграждаха подстъп до някоя огромна канара в пустинята. Един ден мънички струйки пясък щяха да потекат през билото на канарата, от другата ѝ страна, следвани от още, и още... докато остане само пясъкът.

Но канарата отдолу лежеше на мястото си.

Моят транс продължава — помисли той.

Знаеше, че скоро ще стигне до разклона между живота и смъртта. Пазачите му го връщаха всеки път в унеса на подправката, недоволни от неговите отговори. И всеки път вероломният Намри чакаше с ножа си. Лито познаваше безброй минали и бъдещи дни, но

все пак трябваше да разбере какво ще задоволи Намри... или Гърни Халик. Те очакваха нещо извън визиите. Кръстопътят на живота и смъртта примамваше Лито. Разбираше, че битието му трябва да има някакво присъщо само нему вътрешно значение, което го издига над обстоятелствата, съпътстващи виденията. Обмисляйки това изискване, долови, че вътрешното му съзнание е неговото истинско същество, а външната субстанция е трансът. Мисълта го ужаси. Не искаше да се връща обратно в сийча с бълхите, Намри и Гърни Халик.

Аз съм страхливец — помисли той.

Но страхливецът, дори и страхливецът, би могъл да загине смело. Къде бе този единствен жест, който отново щеше да възвърне целостта му? Как да се разбуди от транса и визията, за да премине във вселената, за която настояваше Гърни? Без такъв обрат, без разбуждане от безцелните видения изглеждаше сигурно, че ще умре в затвора на собствения си избор. Най-сетне имаше за какво да бъде сговорчив с тъмничарите си. Беше длъжен да почерпи мъдрост отнякъде, вътрешно равновесие, което да рефлектира от вселената и му възвърне познатата, даваща спокойствие сила. Едва тогава би могъл да търси Златната Пътека и да надживее кожата, различна от неговата собствена.

Отвън в сийча някой свиреше на балисет. С тялото си Лито почувства, че по всяка вероятност слуша тази музика в настоящето. Усети походното легло под гърба си. Чувахе музиката. Гърни свиреше на балисета. Ничии пръсти не можеха да се сравняват с неговото майсторство на изключително трудния инструмент. Свиреше стара песен на свободните, наричана хадит заради скритото повествование и гласа, който наставляваше за поведение, необходимо при оцеляването на Аракис. Песента разказваше историята на задълженията и заниманията на хората, обитаващи сийча.

Лито усети как музиката го пренася през някаква великолепна стара пещера. Виждаше жени да газят остатъци от подправката, ползвани за гориво, да пресичат подправка за ферментация, да събират нишки от подправката в тъкани. Мелинджът бе навсякъде в сийча.

Тези картини се появиха, когато той вече не можеше да прави разлика между музиката и хората от видението в пещерата. Воят и плясъците на тъкачен стан идваха от балисета. Вътрешният му взор различаваше тъкани от човешка коса, дългата козина на плъхове-мутанти, нишки от пустинен памук, както и дрехи от набръчканата

тъкан на птичи кожи. Видя и училище в сийча. Екологичният език на Дюн прелиташе през ума му на крилете на музиката. Зърна кухнята, хранена със слънчева енергия, а така също и дългото помещение, където изработваха и поддържаха влагосъхраняващите костюми в добро състояние. Видя и специалистите по метеопрогнозите, разчитащи измервателните пръти, току-що внесени от пясъка навън.

В един момент от пътуването някой му донесе храна; слагаше я с лъжица в устата му и придържаше със силна ръка главата. Знаеше, че и това възприятие е в реално време, но прекрасната игра на промени вътре в него не спираше.

В мига непосредствено след обилно напоената с подправка храна видя как профучава пясъчна буря. Движещите се в дъха на пясъка картини напомняха златни отражения в окото на нощна пеперуда, а собственият му живот бе сведен до лепкава следа на пълзящо насекомо.

В съзнанието му с възторг звучаха думи от Паноплия Профетикус: „Казано е, че няма нищо неизменно, нищо уравновесено, нищо трайно в цялата вселена; нищо не остава в едно състояние, а всеки ден и час носят промени.“

В някогашните времена на Мисионария Протектива са знаели какво вършат — помисли той. — Знаели са Заветните Цели. Знаели са как да манипулират хора и религии. Дори баща ми не им убягна, особено накрая.

Ето я нишката, която бе търсил. Лито я огледа. Усети как силата се връща обратно в тялото. Цялото му многолико същество се обърна и погледна към вселената. Той седна и се видя сам в тъмната стаичка с единствена светлина от външния коридор, където преди цяла вечност бе излязъл някакъв мъж и отнесъл потока на мислите му със себе си.

— Късмет за всинца ни! — извика Лито традиционния поздрав на свободните.

Гърни Халик се появи в свода на мястото на вратата; главата му се очертаваше като черен силует на фона на отблясъците от коридора.

— Донеси светлина — рече Лито.

— Искаш ли да продължим проверката?

— Не — изсмя се момчето. — Сега е мой ред да ви изпитам.

— Ще видим.

Халик се обърна и излезе, за да се върне след миг с блестящ син светоглобус в свивката на левия си лакът. Пусна го в стаичката и той се издигна над главите им.

— Къде е Намри? — попита Лито.

— Отвън, досами нас, и веднага мога да го повикам.

— Аха, Старият баща на вечността винаги чака търпеливо — кимна Лито. Чувстваше се странно отпуснат и спокоен, спрял за миг на прага на разкритието.

— Защо нарече Намри с името, запазено за Шай-хулуд? — попита Халик.

— Неговият нож е зъб от червей. Следователно той е Старият баща на вечността.

Гърни тъжно се усмихна, но запази мълчание.

— Все още чакаш, преди да дадеш окончателната си оценка — продължи Лито. — А няма как да обмениш информация. Приемам, че е така, без да правя изводи. Все пак не можеш да поискаш от вселената да бъде точна.

Шум от триене на тъкан зад Халик предупреди за идването на Намри. Влезлият спря на половин стъпка от лявата страна на Гърни.

— Аха, лявата ръка на безусловно прокълнатото — изтърси момчето.

— Глупаво е да си правиш шеги с Безкрайното и Абсолюта — изръмжа свободният, поглеждайки изкосо към Халик.

— Хей, ти да не си Бог, та призоваваш абсолютните истини — невъзмутимо попита Лито. Но вниманието му бе съсредоточено към Халик. Крайната присъда щеше да дойде оттам.

Двамата мъже го гледаха внимателно, без да кажат нито дума.

— Всяка присъда се люшка на ръба на грешката — поясни той. — Претенцията за върховно познание е абсурд. А и самото познание е несекващо приключение на тънката граница на несигурността.

— Каква игра на думи разиграваш? — попита Халик.

— Остави го да говори — обади се Намри.

— Играта, която той започна с мен — каза Лито и видя как главата на стария свободен кимва в знак на потвърждение. Със сигурност бе разпознал играта на въпроси и отговори. И Лито допълни:

— Нашата сетивност е винаги поне на две равнища.

— Баналност и послание — вметна Намри.

— Отлично! — каза Лито. — От теб получавам баналности, а ти пращам послание. Виждам, чувам, откривам миризми, докосвам; долавям промени в температурата и вкуса. Чувствам как тече времето. Мога да взимам и мостри от емоционално естество. Ммммм! Направо съм щастлив. Разбираш ли, Гърни? А ти, Намри? В живота на човека няма никаква загадка. И не става дума за решаването на задача, а за придобиване на опит в една действителност.

— Момче, играеш с търпението ни — каза свободният. — Тук ли искаш да се простиш с живота си?

Халик протегна възпиращо ръка.

— Преди всичко, не съм момче — натърти Лито. Направи знака с юмрук до дясното си ухо. — Ти няма да ме убиеш. Вече инвестирах един воден товар(*).

Намри изтегли наполовина кристалния нож от ножницата и отсече:

— Не ти дължа нищо!

— Бог създаде Аракис, за да подготвя вярващия — отвърна Лито. — Аз не само ви показах своята вяра, но и ви накарах да осъзнаете собственото си съществуване. Животът изисква спор. Бяхте принудени да разберете — чрез мен!, — че вашето реално съществуване се различава от това на всички останали. И така, вие знаете, че сте живи.

— Опасно е някой да демонстрира неуважение към мен — каза предупредително Намри. Кристалният му нож все още бе изтеглен до половината.

— Да, но непочтителността е най-необходимата съставна част на религията — отвърна спокойно Лито. — Да не говорим за важността ѝ във философията. Незачитането е единственият път, оставен ни, за да подложим на тест вселената.

— И така, ти мислиш, че разбираш вселената? — попита Халик и се отдръпна на известно разстояние от Намри.

— Дааа... — провлече свободният. В гласа му просто вонеше на гибел.

— Вселената може да бъде разбрана единствено от вятъра — каза Лито. — За разума няма огромно кресло в мозъка, та да го заеме. Съзиданието е откритие. Бог ни е открил в празното, защото сме се

движели на фона на среда, която Той вече е познавал. Стената се оказала празно пространство. После започнало движението.

— Играеш си на жмичка със смъртта — предупреди го Халик.

— Но вие и двамата сте мои приятели — продължи Лито и се обърна към Намри: — Когато предлагаш някому да стане приятел на твоя сийч, не поднасяш ли в жертвоприношение ястреб и орел? И нима това не е отговорът „Накрая Бог изпраща на всеки човек такива ястреби, такива орли и такива приятели“?

Ръката на Намри се отдръпна от ножа. Острието се върна на мястото си в ножницата. Свободният гледаше Лито с широко отворени очи. Всеки сийч имаше таен ритуал за посвещаване в приятелство, а тук бе прозвучала специално подбрана част от него.

— Това ли ще е мястото на твоя край? — попита Халик.

— Гърни, знам какво искаш да чуеш от мен — каза Лито, наблюдавайки смяната на надежда и подозрение по грозното лице. После докосна гръдта си: — Това дете никога не е било дете. Баща ми живее в мен, но аз съм различен от него. Ти си го обичал, а той е бил неустрашим мъж, чиито дела заливат високи брегове. Той искаше да приключи цикъла на войните, но без да вземе предвид движението на вечността, изразено от живота. Това е Раджия! Намри знае. Нейните движения са видни за всеки смъртен. Пазете се от пътеки, които сближават предстоящи възможности. Такива пътеки ви отклоняват от вечността в смъртоносни капани.

— Какво искам да чуя от тебе? — попита Халик.

— Просто си играе с думите — обади се Намри, но в гласа му се долавяше силно колебание.

— Съюзявам се с Намри срещу баща ми — каза Лито. — А той отвътре се обединява с нас срещу онова, което направиха от него.

— Защо? — запита Халик.

— Защото донесох на човешкия род amor fat — акта на върховната самооценка. В тази вселена избирам да се обединя срещу всяка сила, която унищожава хората. Гърни! Гърни! Ти не си роден и възпитан в пустинята. Плътта ти не познава истината, за която говоря. Но Намри знае. На открито всяка посока е не по-лоша от останалите.

— Все още не разбирам какво трябва да чуя — изръмжа Халик.

— Той говори за войната и срещу мира — рече свободният.

— Не е вярно — каза Лито. — И баща ми не е говорил срещу войната. Но виж какво сториха с него. В тази Империя мирът има само едно значение. А то е поддържането на определен начин на живот. Нареждат ви да бъдете доволни. Животът трябва да е еднакъв на всички планети и то такъв, какъвто е на Аракис. Основният обект на проучванията на жреците е да намерят правилните форми на поведение у хората. И с тази цел си служат с думите на Муад'Диб. Намри, доволен ли си?

— Не — беше студеният отговор, дошъл като спонтанна реакция.

— Не богохулстваш ли?

— Не, разбира се!

— Но не си доволен. Виждаш ли, Гърни? Намри ни го доказва. Всеки въпрос, всеки проблем има повече от един правилен отговор. Монолитът е нестабилен. Тогава защо искаш от мен да кажа единственото правилно нещо? Такава ли ще бъде мярката на твоята абсурдна присъда?

— Ще ме принудиш да те очистя, тъй ли? — попита Халик и в гласа му се долавяше неописуема мъка.

— Не, ще те съжаля — отвърна Лито. — Прати съобщение на баба ми, че ще съдействам. Сестринството може и да съжалява за моето сътрудничество, но един Атрейдски дава думата си.

— Някой гадател трябва да провери — рече Намри. — Тези атреиди...

— Той ще има възможността да каже пред баба си това, което следва да бъде казано — поясни Халик. После кимна с глава към коридора.

Свободният се спря, преди да излезе, и погледна към Лито:

— Моля се да не сме сбъркали, оставяйки го жив.

— Вървете, приятели — рече Лито. — Вървете и помислете.

След като двамата мъже си отидоха, той се отпусна по гръб, усещайки с тялото си студеното походно легло. Движението накара мислите му да се завъртят в крайчеца на неговото претоварено от подправка съзнание. В същия миг видя планетата — всички села, градчета, градове, пустинните райони и местата с насаждения. Всевъзможните форми, които с все сила се блъскаха в поредната му визия, внасяха лични взаимоотношения в смесицата от съставни елементи в себе си и извън тях. Виждаше структурите на имперското

общество, отразени във физическите структури на планетите и техните общности. Също като на разгърнато се гигантско изображение съзерцаваше картината на това, което трябваше да бъде — прозорец към невидимите части на обществото. Проумя, че всяка система има подобен прозорец. Дори системата, съставена от него и неговата вселена. Започна да се взира в прозорците — същински воайор в космоса.

Ето, това търсеха баба му и Сестринството! Вече го знаеше. Съзнанието му потече на ново, по-високо ниво. Чувстваше миналото, прекарано в собствените му клетки и паметите-спомени от други животи, в архетиповете, които обитаваха неговите предположения, в митовете, притискащи го отвсякъде, в езиците и в техния праисторически детрит^[1] Събрани бяха всички форми от човешкото и предхождащото го минало, всички животи, преминали под неговата заповед — най-сетне интегрирани без остатък. А той самият се чувстваше като нещо, уловено в отлива и прилива на нуклеотидите. На екрана на вечността той беше протозоично^[2] същество, чието раждане и смърт протичаха практически едновременно, но все пак оставаше както в безкрая, така и протозоонен — създание на молекулярните памети.

Ние, хората, сме форма на колония от организми! — помисли Лито.

Те търсеха неговото съдействие. Обещанието за сътрудничество отложи допълнително намесата на ножа на Намри. Чули този призив, двамата започнаха да се оглеждат за лечител.

Няма да им осигуря обществен ред по начина, по който те го очакват!

Гримаса изкриви устните му. Знаеше, че не е така несъзнателно зъл и отмъстителен като баща си — с деспотизъм в единия край и робство в другия — дори светът тук да се молеше за онези „добри стари дни“.

Неговият баща се обади, опипвайки внимателно почвата, тъй като не можеше да настоява за внимание, а само да моли за изслушване.

„Не — отговори му Лито. — Ще им предоставим разнообразни проблеми, които да поддържат мисълта им действена. Съществуват множество начини за бягство от опасността. Как ще разберат, че съм

опасен, освен ако не се сблъскват със сина ти в продължение на хиляди години? Да, тате, който си в мен, ще им предложим доста въпросителни.“

[1] Остатък от разрушени тъкани (мед.) ↑

[2] От „протозоон“: едноклетъчен организъм с по-сложна структура от бактериите (зоол.) ↑

„Вие не сте нито виновни, нито невинни. Всичко е отминало. Вината удря силно вече мъртвия, но аз не съм Железният Чук. Вашето множество от мъртъвци за мен е просто хора, които са вършили различни неща и споменът за тези неща осветява моя път.“

Лито в своите Спомени на Някогашни Животи
по Харк ал-Ада

— Сама се движи! — каза Фарад’н, а гласът му беше просто шепот.

Той стоеше над леглото на лейди Джесика с двама стражи в почти непосредствена близост. Лейди Джесика се бе излегнала, подпряна на лакти. Носеше копринена рокля с искряща белота, а също бяла панделка бе събрала косата ѝ с цвят на мед. Фарад’н се бе появил ненадейно преди няколко секунди. Беше облечен в сивото си трико, потното му лице лъщеше от възбуда и от усилието, с което бе преодолял коридорите на двореца.

— Колко е часът? — попита Джесика.

— Какъв час? — погледна я с недоумение Фарад’н.

Един от стражите се обади:

— Третият след полунощ, милостива госпожо.

Пазачът погледна боязливо към Фарад’н. Младият принц просто летеше по коридорите, осветени за през нощта, като увличаше сепнатите телохранители след себе си.

— Но тя се движи — повтори Фарад’н. Протегна лявата си длан, а след нея и дясната. — Добре си спомням как двете ми ръце се свиха в топчести юмруци! Същите, които имах като дете. Спомням си когато бях малък, но сега всичко беше по-ясно. Преоткрих старите си спомени!

— Много добре — каза Джесика. Възбудата му действаше заразително. — И какво стана, когато ръцете ти остаряха?

— Умът ми работеше... бавно и... лениво — отвърна той. — Почувствах болка в гърба. Точно тук — Фарад’н посочи с ръка мястото

над левия бърбек.

— Научил си много важен урок — кимна Джесика. — Знаеш ли какъв е той?

Младежът отпусна встрани ръце и я погледна. После каза:

— Умът ми контролира моята действителност. — Очите му изведнъж заблестяха и той повтори, вече по-силно: — Умът ми контролира моята действителност!

— Това е началото на прана-бинду равновесието — обясни Джесика. — Самото начало.

— Какво да правя по-нататък? — настоя той.

— Госпожо — осмели се да се намеси пазачът, който бе отговорил на въпроса ѝ — часът...

Нямат ли дежурни съгледвачи по това време? — учуди се Джесика. — Сетне махна с ръка: — Заминавай. Имаме работа.

— Но, милостива госпожо — продължи стражът, поглеждайки страхливо от Фарад'н към нея и обратно.

— Може би мислиш, че искам да го прелъстя? — попита тя.

Мъжът настръхна.

Фарад'н весело прихна и освободи охраната си с отривист жест:

— Нали я чухте? Заминавайте.

Пазачите се спогледаха, но изпълниха заповедта. Фарад'н седна на ъгъла на леглото.

— Какво следва по-нататък? — Поклати недоверчиво глава и продължи: — Искях да ти вярвам, но не можех. Тогава... сякаш мозъкът ми се разтопи. Бях уморен. Умът ми отказа да ти се противопоставя. И стана. Просто така! Той щракна с пръсти.

— Умът ти не се е борил срещу мен — каза Джесика.

— Не, разбира се — съгласи се Фарад'н. — Воювах със себе си, с всички глупости, които съм научил. Какво следва?

Джесика се усмихна и каза:

— Признавам, че не вярвах да успееш толкова бързо. Минаха едва осем дни и...

— Бях търпелив — вметна принцът и се засмя.

— Започнал си да изучаваш и търпението — отбеляза тя.

— Започнал ли?

— Само си препълзлял през ръба на това, което трябва да се изучи. Сега наистина си невръстно дете. А преди беше просто

възможност, дори неродена.

Тгълчетата на устата му увиснаха надолу.

— Не унивай толкова много — успокой го Джесика. — Ти го направи. Ето кое е важното. Колцина могат да се похвалят, че са се родили отново?

— Какво следва? — продължи да настоява той.

— Ще повтаряш това, което си научил. Искам да го постигаш лесно, по желание. По-късно ще запълниш ново място в съзнанието си, вече отворено. То ще бъде заето от умението да подлагаш на изпитание и да проверяваш по желание всичко от действителността и всяка действителност.

— Всичко ли, което правя сега... ще трябва да...

— Не. Можеш да започнеш с тренировка на мускулите. Кажи ми, в състояние ли си да движиш малкото пръстче на левия си крак например, без да мърдаш друг мускул?

— Малкото пръстче... — Тя забеляза снизходителното му изражение, докато се опитваше да мръдне кутрето си. След минута момчето започна да гледа втренчено. Пот изби по челото му. После от него се изтръгна тежка въздишка:

— Не мога да го направя.

— Разбира се, че можеш — възрази Джесика. — Просто ще го научиш. Ще се сприятелиш с всеки мускул в тялото си. Ще познаваш своите мускули така, както познаваш ръцете си.

Той преглътна тежко, осъзнавайки трудността на подобна перспектива. После каза:

— Какво правиш с мен? Какви са плановете ти?

— Искам да се промениш до пълна освободеност по отношение на заобикалящия те свят — отвърна тя. — Ще станеш това, което е най-дълбокото ти желание.

Фарад'н се замисли за миг над думите й.

— Всичко, което желая?

— Да.

— Това е невъзможно!

— Възможно е, стига да се научиш да контролираш желанията си, както контролираш реалността — обясни Джесика и си каза: Ха сега! Нека неговите аналитици се потрудат. Те ще дадат съвет за

предпазливо одобрение, но Фарад'н ще направи една стъпка по-близо до осъществяването на това, с което аз всъщност съм се заела.

Момчето потвърди нейното предположение с думите:

— Едно е да кажеш някому, че ще осъществи своето най-съкровено желание, съвсем друго е то наистина да се осъществи.

— Стигна по-далече, отколкото предполагаш — рече Джесика. — Обещавам ти, че ако изпълниш тази програма за обучение, ще станеш мъж, който може напълно да се довери на себе си. Каквото и да правиш, то ще се получава, защото ще е това, което искаш да направиш.

И нека някои ясновидец се опита да надзърне — помисли тя.

Фарад'н се изправи и изразът на лицето му, когато погледна към нея, бе изпълнен не само с топлина, а и с някакво подобие на приятелство:

— Знаеш ли, че ти вярвам. Да пукна, ако разбирам защо, но ти вярвам. И няма да кажа нито дума за другото, което си мисля.

Джесика внимателно го наблюдаваше в гръб, докато той излизаше от нейната спалня. Угаси светоглобусите и отново легна.

Фарад'н се бе оказал достатъчно хитър. Едва не й намекна, че е започнал да разгадава плана ѝ, но това не му пречи да се присъедини към него по свое собствено желание.

Почакай, докато почне да разбира и личните си чувства — помисли тя. След това се отпусна, за да се върне към съня. Знаеше, че утрешният ден ще бъде изпълнен с досадата и безпокойството на всекидневните случайни срещи с обитателите на двореца които непрекъснато задаваха уж безобидни въпроси.

„Човечеството периодично преминава през ускорено протичане на събитията, при което изживява борбата и съперничеството на обновяващата се виталност и мълчаливото сбогуване на залязващата част от живота. При този интервално възникващ сблъсък всяко спиране представлява излишен лукс. Защото само тогава човек може да помисли, че всичко е позволено и възможно.“

Апокрифи на Муад'Диб

Възприятието от докосването на пясъка е важно — каза си Лито.

Чувстваше под себе си песъчинките, седнал под искрящото небе. Бяха му дали насила следващата порция, обилно наситена с мелиндж, и мислите му се блъскаха като в същински въртоп. Дълбоко във фунията на въртопа се бе загнездил въпрос без отговор: Защо настояват да го кажа? Гърни бе упорит — всяко съмнение изглеждаше излишно. Той изпълняваше заповедите на лейди Джесика.

Бяха го извели от сийча на дневна светлина за сегашния „урок“. В него се бе настанило странното усещане, че е оставил тялото си да участва в краткото пътуване от сийча дотук, докато интимната му същност осъществява връзка между дук Лито и стария барон Владимир Харконен. Те се сражаваха в душата му защото не би им позволил пряк контакт. Битката бе му разкрила какво се е случило с Алая. Бедната Алая. С пълно право се боях от халюцинациите, предизвикани от подправката — помисли той.

Усети в себе си бликаща злост към лейди Джесика. Проклетият ѝ гом-джабър! Пребори се и победи, или умри по време на опита! Тя не можеше да опре отровната игла във врата му, но бе в състояние да го изпрати на смъртна опасност, както беше поискала собствената ѝ дъщеря.

В съзнанието му нахлуха звуци от всмръкване. Силата им се променяше — по-високи, по-ниски; отново по-високи... и по-ниски. По никакъв начин не успя да разбере дали бяха действителни или резултат от мелинджа.

Собственото му тяло сякаш бе провиснало на скръстените ръце. Усещаше горещина под задника си. Виждаше пред себе си килимче, ала самият той бе седнал на голия пясък. Напряко на килимчето лежеше сянка — Намри. Лито се вгледа в неясните шарки на постелката-пътека, съзирайки там издигащи се мехури. Посоката на съзнанието му се отклони от своя път към някакъв ландшафт, прострял се до хоризонта — сразяваща с яркостта си зеленина.

В черепната му кутия кънтяха барабани. Усети топлина и втрисане. Чувстваше треската като изгарящ натиск върху сетивата, изтласкващ съзнанието от плътта му, и превърнал се накрая в движещи се сенки на неизвестна опасност. Намри и ножът. Натиск... И отново натиск... След всичко това той се почувства висящ между небето и пясъка, а до разума му не достигаше нищо, освен треската. Сега бе в очакване да се случи нещо, преценявайки, че независимо от естеството му, то щеше да бъде първото и единствено.

Жестока слънчева светлина се стоварваше с блясък наоколо и смазваше всичко без намек за спокойствие или пощада. Къде е моята Златна Пътека? Отвсякъде пълзяха някакви насекоми. И навсякъде. Кожата ми не е същата. Той прати послания по мрежата на нервите си, изчаквайки протяжния ход на отговора.

Горе главата.

Някаква глава, възможно и неговата, припълзя нагоре и погледна към разпокъсаната пустота в блясъка на светлината.

Някой пошепна:

— Здраво го е хванала.

Не последва отговор.

Изгарящият огън на слънцето сякаш трупаше жарава върху жарава.

Съвсем бавно, не оставяйки никакво място за съпротива, потокът на съзнанието му го понесе отвъд преградата на зеленото празно пространство; там, на ниските виещи се дюни, не по-далече от километър зад опъналата се варовикова черта на една скална грамада, там лежеше зеленият цъфтеж на бъдещето, запокитен право нагоре, преливащ в зелен безкрай, гигантска надигаща се вълна в зелено — и това зелено в зеленото се движеше към необхватното отвъд.

В цялата ширнала се зеленина не се виждаше нито един голям пясъчен червей.

Безчислени богатства на обезумял растеж, но никакъв Шай-хулуд.

Лито почувства, че бе прекосил стари граници и навлязъл в нови земи; единственият му свидетел беше въображението; сега той гледаше право в самото следващо було, което прозяващото се човечество наричаше неизвестност.

Не, това беше жадната за кръв действителност.

Той усети червения плод на своя живот, люлеещ се на клон с прокапваща от него течност — беше екстракт от подправката, бликащ във вените му.

Без Шай-хулуд подправката щеше да изчезне.

Той бе видял бъдещето без сивия огромен червей на Дюн. Вече го знаеше, но въпреки това не можеше да се освободи от транса, за да отрече високо подобен преход.

Внезапно съзнанието му главоломно се стрелна в обратна посока — назад, назад, далече от такова страховито бъдеще. Мислите му се снижиха до самия възможен край, сведоха се до първосигнален примитив, движени единствено от силни чувства. Разбра, че не може да съсредоточи вниманието си върху никаква подробност от видението или от околния фон, и дочу глас в себе си. Говореше на някакъв древен език, който Лито отлично разбираше. Лееше се като музика с жив ритъм, но произнесените думи падаха подобно на удари върху му:

„Ех, ти глупако! Не настоящето влияе на бъдещето, а обратно — бъдещето оформя настоящето. Всичко се вижда по обратен ред. Тъй като бъдещето е вече заложено, самото разгръщане на събитията ще гарантира, че то е фиксирано и неизбежно.“

Думите го вцепениха. Почувства ужас, вкоренил се до дъно в тъканта на тялото. По това разбра, че все още съществува, но дързостта и огромната мощ на неговата визия го принуждаваха да се усеща осквернен и безпомощен, неспособен да изпрати сигнал на никой свой мускул, за да провери неговото послушание. Разбираше, че се поддава, все повече и повече на мощната атака на събрани в него животи, чиито памети за отминали събития го караха да вярва, че самият той е действителен. Изпълни го страх. Помисли, че губи способността си да ги владее, сгромолясвайки се в бездната на абоминацията.

Усети как тялото му се гърчи от ужас.

Беше станал зависим от спечелената победа и наскоро придобитата добронамереност в паметта на някогашните животи. Всички се бяха обърнали срещу него — дори великолепият Харум, комуто бе вярвал безрезервно. Сега лежеше треперещ на повърхност без корени, неспособен да изрази по никакъв начин собственото си съществуване. Опитва да се съсредоточи върху своя духовен образ, но беше пресрещнат от взаимно застъпващи се рамки, всяка за различна възраст — от мъничко дете до изкуфял дъртак. Спомни си ранните съвети от подготовката на своя баща: Нека ръцете станат млади, а после стари. Но сега тялото му беше потопено в изгубената действителност, а цялостното разгръщане на образа се смесваше с други лица, с чертите на всички онези, дали паметта на някогашните си животи.

Разтърси го диамантена мълния.

Почувства как се разлитат късчетата на съзнанието му, но все пак успя да запази усета, че се намира между реалността и небитието. Тялото му дишаше с бързаща напред надежда. Вдишване... Издишване. Пое дълбоко дъх: ин. Издиша го: ян.

Някъде далеч отвъд неговия сетивен обсег се намираше мястото на абсолютната независимост и превъзходство над всички бъркотевини, причинени от множеството животи — без лъжливо чувство за господство, а за истинска победа. Вече знаеше допуснатата грешка — бе търсил да почерпи сила от действителността на трансa, предпочел го пред страховете, които двамата с Ганима бяха отхранили.

Страхът срази Алая!

Ала търсенето на сила бе заложило и друга клопка, отклонявайки го към въображаемостта. Той разбра самоизмамата си. Целият процес се завъртя с половин оборот, сега вече разполагаше с център, откъдето можеше да наблюдава без определена цел полета на своите визии на животите, събрани в него.

Заля го порой на въодушевление. Поиска да се засмее, но се отказа от подобен лукс, знаейки, че така ще прегради вратите на паметта.

Ех, палети мои — помисли той. — Видях вашата измама. Вече няма да съчинявате за мен идващия миг. Вие просто ми показвате как да създавам нови мигове. Не ще остана заключен в старите следи.

Неподозираното прозрение прекоси съзнанието му, сякаш разчиствайки огромна повърхност; в останената след нея следа той почувства тялото си като след връхлитане на мозъчна вълна, изпратила подробно съобщение до всяка клетка и всеки нерв. Овладея го състояние на дълбок покой. Дочу в тишината гласове; макар и да знаеше, че те идват много отдалече, чуваше ги ясно, сякаш отекваха в празно пространство.

Един от гласовете бе на Халик:

„Може би сме предозирали.“

Намри отговори:

„Дадохме му точно толкова, колкото каза тя.“

„Дали да не се върнем, за да го видим как е“ — предложи Халик.

„Сабиха я бива за тези работи. Тя ще ни извика, ако се случи нещо нередно“ — поясни свободният.

Халик:

„Не ми харесват майсториите на Сабиха.“

Намри:

„Тя е необходима съставка.“

Почувства ярка светлина около себе си и тъмнина в своето тяло, но тази тъма не беше враждебна, пазеше го и го топлеше. Светлината запламтя и той усети как тя идва от мрака в него завихряйки се като светещ облак. Тялото му стана прозрачно зовящо го нагоре, ала без да губи предишния контакт на вълната с всяка клетка и нерв. Навалицата от животи оформи стройни редици без лутане и объркване. Изведнъж стана много послушна след дублирането на вътрешното му спокойствие; всяка памет на някогашно битие придоби дискретната цялост на безтелесна неделимост.

Тогава Лито им каза:

„Аз съм вашият дух. Единственият живот, който можете да водите. Аз съм къщата, обитавана от вашия дух в една земя, която я няма никъде — останала като ваш единствен дом. Без мен разбираемата вселена се превръща в пълен безпорядък. Съзидателното и бездънното нищо са сложно сплетени в същността ми и само аз мога да поддържам връзката между тях. Без мен човечеството ще затъне в тресавището на суетата и познанието. С моя помощ вие и хората ще намерите единствения възможен път от хаоса — разбиране на нещата чрез тяхното изживяване“

С тези думи той излезе от себе си и се превърна в своята същност, в собствената си личност, затваряща целостта на миналото. Не беше нито победа, нито поражение, а нещо ново, което можеше да сподели с всеки произволно избран от вътрешните си животи. Вкуси с наслада непознатата новост, давайки ѝ възможност да обхване всяка клетка и всеки нерв, за да изпитат това, което му бе донесла връхлетялата го вълна, възстановявайки крайната цялост.

След време се събуди в белезникав мрак. Проблясък на съзнанието му подсказа къде се намира — седнал на пясъка почти на километър от канарата-стена, която определяше северната граница на сийча. Вече го познаваше — Джакуруту... и Фондак. Всичко бе съвсем различно от митовете, легендите и слуховете, разпространявани от контрабандистите.

Някаква млада жена седеше на килимче пред него; на левия ѝ ръкав бе закрепен запален светоглобус, издигнал се леко над главата. Когато Лито отстрани погледа си от светоглобуса, видя звезди. Познаваше младата жена; беше я зърнал да пече кафе в една от предишните си визии. Знаеше, че е племенница на Намри — решителна като него с ножа си. Той и сега лежеше в скута ѝ. Беше облечена в обикновена зелена роба над сивкав влагосъхраняващ костюм. Сабиха, така се казваше. Намри явно бе вече готов с плановете си за нея.

Сабиха видя разбуждането на очите му и рече:

— Почти е утро. Прекара тук цялата нощ.

— И повечето от деня. Правиш хубаво кафе.

Казаното я озадачи, но тя даде вид, че не му обръща особено внимание с естественост, която бе свидетелство за стабилна подготовка.

— Сега е часът на убийците — продължи Лито. — Ала ножът не ти е нужен повече.

— Намри ще реши въпроса — отвърна тя.

Значи няма да е Халик. — Сабиха само потвърди вътрешното му усещане.

— Шай-хулуд е най-големият боклукчия и унищожител на нежелателни доказателства — рече Лито. — И аз съм го използвал.

Тя леко допря ръката си до дръжката на кристалния нож.

— Колко много неща се разбират от мястото, където седим, и начина, по който сме седнали — отбеляза той. — Ти си на килимчето, а аз — на пясъка.

Пръстите ѝ се събраха върху дръжката на ножа. Лито се протегна и прозя, от което челюстта му прищрака.

— Имах видение, в което беше и ти — каза той.

Раменете ѝ леко се отпуснаха.

— Били сме прекалено несправедливи по отношение на Аракис — не даде вид, че е забелязал промяната. — Постъпката ни не е на цивилизовани хора. За стореното от нас е налице определен стимул, но сега трябва да променим част от свършената работа. Мащабите следва да бъдат приведени в по-добро равновесие.

Сабиха озадачено се смръщи.

— Моето видение — обясни той. — Ако не възстановим на Дюн танца на живота, змеят на пустинята ще изчезне.

Тъй като си послужи със старото наименование на пясъчния червей, употребявано от свободните, в първия момент тя не го разбра. После попита:

— Шай-хулуд ли?

— Намираме се в тъмен проход — Лито сякаш се вслушваше в хода на мислите си. — Империята ще се разпадне без подправка. Сдружението ще престане да лети, Постепенно планетите ще се забравят. Ще се нахвърлят сами върху себе си. Космосът ще стане непреодолима бариера, когато навигаторите на Сдружението загубят своето майсторство. А ние ще бъдем привързани към върховете на нашите дюни, без да ни интересува нищо над нас и под нас.

— Говориш много странно! — рече тя. — Как ме откри във виденията си?

Довери се на суеверието на свободните! — помисли той. И каза:

— Превърнах се в пазиграфично^[1] писмо. Аз съм глиф^[2], живеещ, за да изпише промените, които трябва да дойдат и да отминат. Ако не го сторя, ще се натъкнете на такава душевна болка каквато никое човешко същество не бива да преживява.

— Що за думи? — попита Сабиха, а ръката ѝ едва-едва докосваше ножа.

Лито обърна глава към скалите на Джакуруту, гледайки раждането на жаравата, която по-късно щеше да се превърне във

Втората Луна. Предсмъртният писък на пустинен заек го прониза. Видя как и Сабиха потръпна. Чу се плясък от крилата на хищна птица — един от нощните обитатели по тези места. Зърна блясъка на много очи, които профучаваха над него, отправили се към скритите си кътчета из канарата.

— Длъжен съм да следвам заповедта на моето ново сърце — каза Лито. — Сабиха, гледаш ме като дете, но ако...

— Предупредиха ме за теб — прекъсна го тя и раменете ѝ се изпънаха.

Долови страх в гласа ѝ.

— Не се плаши от мен, Сабиха. Живяла си осем лета повече от това мое тяло. Достойна си за уважение, ала в паметта ми има неразказани хиляди години от други животи — много повече отколкото можеш да си представиш. Не гледай на мен като на дете. Аз прекрачих множество бъдещи мигове и в един от тях видях двама ни, сплетени в любов. Ти и аз, Сабиха.

— Какво... Това не... — тя млъкна объркана.

— Тази идея може и да ти хареса — рече той. — А сега, помогни ми да се върна в сийча, защото ходих по далечни места и отслабнах, уморен от пътуванията. Намри трябва да е чул къде съм бил.

Забеляза нейната нерешителност и попита:

— Не съм ли гост на пещерата? Намри ще иска да разбере наученото от мен. Длъжни сме да направим много неща, за да не започне да се изражда нашият свят.

— Не вярвам... за червеите — каза тя.

— Нито за нас, сплетени в любов?

Сабиха поклати отрицаващо глава. Но той видя мислите ѝ, прелитащи като пера, носени от вятъра. Неговите думи едновременно я привличаха и плашеха. Да си съпруга в такова семейство беше наистина примамливо. Ала тя помнеше и заповедите на своя чичо. И все пак един ден синът на Муад'Диб можеше да властва тук, на Дюн, както и в най-отдалечените кътчета на техния свят. Внезапно девойката се сблъска с типичното за свободните, скрито сякаш в пещерите, отвращение към подобно бъдеще. Съпругата на царствения Лито щеше да бъде гледана от всеки, щеше да е предмет на клюки и предположения. Обаче ще има богатство и...

— Аз съм синът на Муад'Диб, способен да прозира в бъдещето — каза Лито.

Тя бавно върна ножа в ножницата, стана с лекота от килимчето, отиде до него и му помогна да се изправи. Действията ѝ го забавляваха. После Сабиха нави стегнато килимчето и го овеси на дясното си рамо. Лито видя как тя преценява разликата в ръстовете им, явно размишлявайки върху неговите думи. Сплетени в любов?

Ръстът е едно от нещата, които се променят — помисли той.

Тя постави ръка върху неговата, за да му помогне и да го напътва. Лито се препъна и девойката рязко отбеляза:

— Твърде далече сме от сийча за онова!

Имаше предвид нежелания шум, който би могъл да привлече някой пясъчен червей.

Той почувства, че тялото му прилича на изсъхнал пашкул, напуснат от насекомо. Познаваше тази обвивка — беше на обществото, създадено върху основата на търговията с мелиндж и религията на Златния Еликсир, лишено от прекомерни излишества. Извисените цели на Муад'Диб се бяха срутили в магьосничество, подсилени от военната мощ на Аукаф. Сега дори религията на Муад'Диб имаше друго име — Шайн-сан-Шао. Представляваше иксианско творение, отричащо умопомрачението на онези, които са мислили, че могат да пренесат вселената в рая на върха на кристалния нож. Но и тази религия щеше да се промени, както се бе променила планетата Икс. Тя бе едва деветата около своето слънце и обитателите ѝ бяха забравили дори езика, дал имената им.

— Джихадът беше същинско безумие — измърмори той.

— Какво? — откликна Сабиха.

Тя бе погълната изцяло от задачата да се движат без такт, за да скрият присъствието си в открития пясък. От време на време се замисляше върху думите му, тълкувайки ги като плод на очевидна умора. Усещаше я почти болезнено — Лито бе изцеден без остатък от трансa. Девойката намираше всичко това за безцелно и жестоко. Ако трябваше да бъде убит, както твърдеше Намри, защо не го бяха направили бързо и без заобикалки? Лито бе споменал за някакво великолепно откровение. Може би именно то бе целта на Намри? Както със сигурност е било и мотивът, движещ поведението на бабата

на това момче. В противен случай би ли дала нашата лейди от Дюн разрешение за толкова опасните действия спрямо едно хлапе?

Хлапе ли?

Тя отново си спомни думите му. Бяха стигнали до основата на скалната грамада и Сабиха спря, оставяйки го за миг да почине на вече по-безопасното място. Погледна към него в неясната светлина на звездите и попита:

— Възможно ли е да няма червеи?

— Само аз мога да променя нещата — отвърна Лито. — Не се бой. Мога да променя всичко.

— Но това е...

— Някои въпроси нямат отговори — каза той. — Видях подобно време от бъдещето, но отделни противоречия действат объркващо. Вселената се изменя, а самите ние сме най-необичайната от всички промени. Ние откликваме на множество влияния. Нашето бъдеще се нуждае от постоянно актуализиране. Да, това е бариерата, която трябва да отместим. Налага се да вършим жестокости, да вървим срещу най-дълбоките и скъпи нам желания... Но трябва да бъде направено.

— Какво е то?

— Убивала ли си някога приятел? — отвърна с въпрос той обърна се и тръгна през цепнатината по склона, издигащ се към скрития вход на сийча. Движеше се толкова бързо, колкото му позволяваше умората от транса; Сабиха, която го следваше отблизо, хвана робата му и я дръпна, за да го спре:

— Какво искаш да кажеш?

— Така или иначе, той ще умре — отнесено рече Лито. — Не трябва да го сторя аз, но бих могъл да го предотвратя. Ако не го направя, не е ли все едно, че съм го убил?

— Кой е... дето ще умре?

— Възможността за избор ме принуждава да мълча — погледна в момчето. — Може да се наложи да дам сестра си на едно чудовище.

И отново се отвърна от нея; когато тя пак дръпна дрехата му, за да го спре, той не се подчини, решил да не отговаря на въпросите й.

По-добре е да не знае, преди да дойде времето.

[1] Общоразбираемо, напр. ноти. ↑

[2] Йероглиф ↑

„Естественият подбор е определен като селективност на обкръжаващата среда по отношение на тези, които оставят потомство. Когато обаче това се отнася за човешки същества, налице е изключително силно изразена ограничителна гледна точка. При половия възпроизводителен процес се наблюдава ясна тенденция към експериментиране и нововъведения. Той повдига множество въпроси, между които и най-стария: дали обкръжаващата среда е фактор при подбора едва след протеклото биологично отклонение, или играе предварителна роля в избора на отклоненията, които ще пресява. Дюн всъщност не дава отговор на тези въпроси: тя просто поставя нови, на които Лито и Сестринството могат да се опитат да отговорят чрез следващите петстотин поколения.“

Катастрофата на Дюн по Харк ал-Ада

Голите кафяви скали на Защитната стена се очертаваха в далечината и Ганима ги възприемаше като олицетворение на призрака, заплашващ нейното бъдеще. Бе застанала в края на градината върху покрива на кийпа; залязващото слънце се прокрадваше зад гърба ѝ. Облаците прах му придаваха тъмнооранжев цвят, наситен като този на пръстена около устата на пясъчен червей. Ганима въздъхна, мислейки: Алая... Алая... И моята ли съдба ще бъде като твоята?

Напоследък събраните в нея животи ставаха все по-шумни. В обществото на свободните винаги бе имало нещо различно в подготовката и възпитанието на жените — навярно зависещо от действителните разлики между половете, но каквото и да беше то, жената изпитваше по-силно влиянието на тази скрита особеност. Баба ѝ винаги бе подчертавала това, когато крояха някакъв план, ползвайки плодовете на мъдростта от „Бин Джезърит“, но не пропускаше да посочи и горчивите заплахи, които подобна мъдрост криеше за Ганима.

— Абоминацията — бе казала лейди Джесика, — или предраждането и създаване на изчадие, крие зад себе си дълга история на горчив опит. Изглежда, че вътрешните животи се разделят на добронамерен и злонамерен. Добронамереният остава сговорчив и добър. Докато другият сякаш се опитва да вземе връх над плътта и съзнанието. Процесът продължава дълго време, но признаците му са добре познати.

— Защо изостави Алая? — попита Ганима.

— Побягнах от ужаса на това, което бях сътворила — отвърна с тих глас Джесика. — Предадох се. Сега ми тежи фактът, че... може би се предадох прекалено бързо.

— Какво искаш да кажеш?

— Още не мога да ти го обясня. Може би... Не! Няма да те залъгвам с надежди. Гафла(*) — безумието на абомината — има дълга история в човешката митология. Наричано е с много имена, но преди всичко е известно като обладаване. Изглежда наистина е така. Човек губи пътя си от злонамереност и тя го завладява.

— Лито... се боеше от подправката — рече Ганима, открила, че може спокойно да говори за него. Ужасната цена го изискваше!

— Постъпвал е мъдро! — кимна Джесика. Не успя да добави нищо повече.

Но Ганима явно бе рискувала да изследва вътрешните памети на предишни животи в себе си, взирайки се бегло в странното було с неясни очертания и разпростирайки се безуспешно върху опасенията на „Бин Джезърит“. Обяснението на това, което бе сполетяло Алая, никак не облекчаваше нещата. Опитът, събран от „Бин Джезърит“, сочеше възможност за спасение от капана; когато Ганима дръзна да пристъпи към него, тя най-напред призова Мохалата — добронамереното съдействие, което можеше да я защити.

Спомни си за разделянето сега, гледайки светлината на залеза в края на градината, разположена на покрива на кийпа. Незабавно усети присъствието на паметта, оставена от майка ѝ. Чани се появи като привидение между нея и далечните скали.

„Влезнеш ли там, ще ядеш от плодовете на закума — адовата храна! — рече Чани. — Дъще, затвори тази врата, защото нямаш друго спасение.“

При появата на видението вътрешната врява се засили и Ганима се опита да избяга, потапяйки съзнанието си в кредото на Сестринството, макар че го стори по-скоро от отчаяние, отколкото от доверие. Тя набързо изрецитира кредото, движейки устни шепнешком.

Религията е ревностно подражание на възрастния от страна на детето. Религията е енцистиране на отминали вярвания: митология, която представлява догадки, скрити предположения за вселенско упование, преценки, правени от хората при търсенето на лична власт — и всичко това смесено с останки от просветеност. Върховната неизречена заповед винаги е: „Не трябва да питаш!“ Но ние питаме. Не спазваме тази заповед като нещо напълно естествено. Делото, с което сме се заели, е освобождаване на въображението и впрягането му до най-голямата негова способност да твори.

Постепенно редът в мислите на Ганима се възвръщаше. Тя почувства, че тялото ѝ трепери, знаейки колко крехък е покоят, който бе постигнала; не забравяше и воала с неясните очертания.

— Леб Камаи — пошепна тя. — Ти, сърце на мой враг, не ще бъдеш мое сърце.

Извика в паметта си чертите на Фарад'н — навъсеното лице на млад човек с дебели вежди и строго очертана уста.

Омразата ще ме направи силна — помисли Ганима. — Мразейки, ще устоя на съдбата на Алая.

Треперещата несигурност и крехкостта на нейното душевно състояние обаче оставаха същите, а единственото, за което успя да помисли, беше голямата прилика между Фарад'н и неговия чичо — починалия Шедъм V.

— Ето те и теб!

Отдясно се появи Ирулан, прекрачвайки парапета като мъж. Обръщайки се, Ганима си каза: А тя е дъщеря на Шедъм.

— Защо упорито продължаваш да се усамотяваш? — попита принцесата, като спря пред нея, свела намръщеното си лице.

Момичето се въздържа да отвърне, че не е било само и че стражите знаят за това нейно излизане на покрива. Гневът на Ирулан явно бе породен от факта, че се намираха на открито и нечие оръжие можеше да ги поразят.

— Не си си сложила влагосъхраняващия костюм — отбеляза Ганима. — Знаеш ли, че в миналото заловеният извън сийча без такъв

костюм веднага е бил убиван. Разхищението на влагата се е смятало за смъртна заплаха за цялото племе.

— Вода! Вода! — сопна се Ирулан. — Искam да разбера защо се излагаш на опасност по такъв начин. Прибирай се вътре. Безпокоиш всинца ни.

— Каква пък опасност? — престорено наивно запита Ганима. — Нали Стилгар очисти предателите. А стражите на Алая са навсякъде.

Ирулан се взря в тъмнеещото небе. Звездите вече се открояваха на сивосиния му фон. Тя отново насочи вниманието си към Ганима:

— Няма да споря. Изпратиха ме да ти кажа, че получихме съобщение от Фарад'н. Той приема, но поради някаква причина иска да отложим церемонията.

— За колко време?

— Все още не знаем. Уговаря се. Но Дънкан е върнат.

— А баба ми?

— Засега тя е решила да остане на Салуса.

— Може ли някой да я обвини?

— Битката с Алая е глупава!

— Ирулан, не се опитвай да ме мамиш! Битката не е глупава. Чух какво се говори.

— Сестринството се страхува...

— И с пълно право — натърти Ганима. — Е, вече предаде посланието си. Ще използваш ли случая за пореден опит да ме разубеждаваш?

— Отказах се.

— Не си струва да ме лъжеш.

— Чудесно! Ще продължа обаче опитите си да те убедя в противното. Тази идея е лудост.

Принцесата се питаше защо бе успяла да извади Ганима от равновесие. Истинската бин-джезъритка никога не губеше самообладание. Тя каза:

— Безпокои ме голямата опасност, която те застрашава. Знаеш го. Гани, Гани... ти си дъщеря на Пол. Как можеш...

— Мога, тъкмо защото съм негова дъщеря — прекъсна я момичето. — Ние, атреидите, сме потомци на Агамемнон и знаем каква кръв носим. Никога не го забравяй, бездетна жено на моя баща.

Ние, атреидите, имаме кървава история и още не сме я привършили, особено пък що се отнася до кръвта.

— Кой е Агамемнон? — попита обърканата Ирулан.

— Колко рехаво се оказва прехваленото ти бин-джезъритско образование! — възкликна Ганима. — Продължавам да забравям, че смаляваш перспективата на историята. Докато моите спомени стигат до...

Тя млъкна внезапно, защото предпочиташе да не буди сенките от лекия им сън.

— Каквото и да си спомняш — продължи Ирулан, — следва да знаеш колко опасно е...

— Ще го убия — каза тихо Ганима. — Дължи ми един живот.

— А аз ще попреча, ако мога.

— Вече го знаем. Но просто няма да имаш тази възможност. Алая ще те изпрати в един от новите градове на юг, докато всичко отmine.

Ирулан тръсна тревожно глава:

— Гани, заклевам се, че ще те пазя от всяка опасност. Ще го направя с цената на собствения си живот, ако се наложи. Нима мислиш, че ще си губя времето в някаква тухлена сграда, докато ти...

— Винаги има Хуануи — продължи Ганима с все същия тих глас. — Инсталацията за дестилиране на мъртъвци дава възможност за избор. Убедена съм, че оттам не ще можеш да попречиш.

Принцесата побледня и постави ръка на устата си, забравила за миг онова, на което е била учена. По този начин можеше да се разбере колко много държеше на Ганима — почти пълно загърбване на всичко с изключение на животинския страх. Сетне заговори, разтърсвана от емоционален пристъп, издавайки го с трепета на устните си.

— Гани, не се страхувам за себе си. Бих се хвърлила в пастта на червея, за да те спася. Да, аз наистина съм това, което каза — бездетната жена на баща ти, но ти си детето, което никога не родих. Умолявам те...

В ъглите на очите ѝ се появиха сълзи. Ганима, справила се със стягането на собственото си гърло, каза:

— Между нас има и друга разлика. Ти никога не си била една от свободните. А аз съм само това. Цяла бездна ни разделя. Алая го разбира. Каквато и да е, тя добре го знае.

— Не можеш да кажеш какво знае Алая — възрази Ирулан с горчивина в гласа си. — Ако не беше от атреидите, бих се заклела, че се е заловила да унищожи собственото си семейство.

А откъде знаеш, че тя още е атреидка? — помисли Ганима, удивена от заслепението на принцесата. Беше бин-джезъритка, а кой по-добре от тях познаваше историята на изчадието от абоминацията? Не би трябвало дори да го помисля, камо ли да вярва. Алая със сигурност бе скроила някаква магия на тази нещастна жена.

— Дължа ти един товар вода — каза Ганима. — Поради това ще съхраня живота ти. Но братовчед ти е жертвен залог. Повече нито дума.

Ирулан усмири треперещите си устни и избърса очи.

— Наистина обичах баща ти — пошепна тя. — Дори не го разбирах, преди той да умре.

— Може би не е мъртъв — рече Ганима. — Проповедникът...

— Гани, понякога не проумявам. Би ли могъл Пол да се нахвърли на собственото си семейство?

Момичето сви рамене и загледа потъмняващото небе:

— Възможно е да му е било забавно.

— Как говориш толкова безгрижно за...

— Нека не навлизаме в дълбочина — махна с ръка Ганима. — Не ти се присмивам. Боговете знаят, че е вярно. Но аз не съм просто дъщеря на баща си. А всяка от личностите, втели семето си в атреидите. Ти няма защо да мислиш за абоминацията, аз не се страхувам от нищо друго. Защото съм предродена. Знам какво е вътре в мен.

— Глупавото старо суеверие за..

— Спри! — Момичето протегна ръка към устните на Ирулан. — Аз съм всяка бин-джезъритка от тяхната скапана програма за размножение, включително до баба ми. И още много неща в допълнение.

Тя одраска кожата на лявата си длан и изстиска малко кръв с нокътя на пръста си.

Това тяло е младо, но изживените опити... О, богове, Ирулан! Моите опити! Не! — Ганима протегна отново ръка, тъй като принцесата се опита да приближи. — Познавам всички бъдещи неща които баща ми е изследвал. Разполагам с мъдростта на толкова

отминали животи. Познавам цялото невежество, както и всички... слабости. Ирулан, ако искаш да ми помогнеш, най-напред проумей коя съм.

Водена от инстинкта, принцесата се наведе и притисна силно момичето до себе си; държеше го здраво, опряла буза до неговата.

Дано не се наложи да убия тази жена — помисли Ганима. — Не трябва да се случва.

В мига, когато мисълта прелетя през нея, цялата пустиня сякаш потъна в нощта.

*„Малко птиче те повика
от карминената пъпка.
Щом го чу над сийча Табър,
ти пое към Долината,
Долината на плача...“*

Погребална песен за Лито II

Лито се събуди от звъна на водни жетони(*) в женски коси. Погледна към открития вход на стаичката и видя Сабиха. В полузамъгленото си от подправка съзнание я видя плътно очертана така, както я показва видението, в което се бе появила. Беше прехвърлила с две години възрастта, на която повечето от жените на свободните са вече омъжени или поне сгодени. Явно нейното семейство я пазеше за нещо... или за някого. Тя очевидно бе на възраст за женене... С помрачени от видението очи той я възприе като същество от земното минало на човешкия род — тъмна коса, бледа кожа и дълбоки очни кухини, хвърлящи зеленикава отсенки в наситеносиния цвят на очите ѝ. Имаше малък нос и широко очертана уста над остра брадичка. Сякаш представляваше живо олицетворение на предположението, че планът на „Бин Джебърит“ бе известен — или поне подозиран — и тук, в Джакуруту. Значи се надяваха да съживят имперските щения на фараоните с негова помощ? Тогава каква бе целта на намерението им за принудителна женитба между брата и сестрата? Сабиха с нищо не би могла да попречи.

Изглежда и пазачите му знаеха за този план. Как бяха стигнали до него? Те не участваха във визията. Не бяха там, където животът представляваше трептяща мембрана с други измерения. Затворената в кръгово движение рефлексия и субективността на виденията, включваща Сабиха, бяха негови и само негови.

Водните жетони в косата на девойката отново се обадиха и звънът им раздвижи мислите му. Добре помнеше къде е бил и какво е научил. Нищо не можеше да го заличи. Сега не яхаше голям творец-

вестител в паланкин на гърба му, за да чува жетоните на пътуващите, отмерващи ритъма на песните при поредния преход. Не... Намираше се в стаичка в Джакуруту, предприел най-опасното от всички пътешествия — надалеч от обратната страна на Ал асуна уалджамас, навън от действителния сетивен свят и обратно към него.

Какво правеше тя тук с водните си жетони, звънтящи в косата ѝ? О, да. Приготвяше следващата порция, която според тях го държеше в плен — храна, смесена обилно с екстракт от подправката, та да го възпира на границата между действителния и нереалния свят, докато умре, или пък докато успее планът на баба му. Всеки път, когато мислеше, че е победил, го връщаха обратно. Разбира се, лейди Джесика беше права. Тази дърта вещица! Но какво можеше да стори? Способността да си припомня с всички подробности на събраните в него животи не струваше пукната пара, докато не успееше да слее в едно данните, с които разполагаше, извиквайки ги многократно и по желание. Тези животи бяха суровината за крайното безредие. Само един от тях или всички заедно можеха да преодолеят неговата съпротива. Така че подправката и тукашното странно представление не бяха нищо повече от рискована игра.

Сега Гърни чака от мен знак, а аз отказвам да го подам. Докога ли ще издържи търпението му?

Загледа се в Сабиха. Тя бе отметнала назад качулката си и сега явно се забелязваха племенните татуировки край слепоочията ѝ. Лито не ги разпозна отведнъж, преди да си спомни къде се намира. Да, Джакуруту още живееше.

Не можеше да реши дали да благодари на баба си, или да я мрази. Тя очакваше от него инстинктивни действия на съзнателно ниво. Но инстинктите не бяха нищо друго, освен остатъчни спомени на умението за овладяване на кризисни положения. Опитът на всички събрани в него предишни животи му казваше много повече. Вече бе успял да го систематизира и виждаше реалната опасност от преминаването му във владение на Гърни. А нямаше как да запази откровението и от Намри, представляващ друго затруднение.

Сабиха влезе в стаичката с купа в ръцете. Той гледаше с удоволствие как светлината зад нея оформя кръгчета от дъгата по краищата на косите ѝ. Внимателно повдигна главата му и започна да го храни от купата. В същия миг усети колко е отпаднал. Остави я да го

храни, докато разумът му трескаво се мятал, възстановявайки потайния разговор с Гърни и Намри. Те му повярваха! Намри повече от Гърни, макар че и другият не можеше вече да отрече това, което сетивата му бяха предали за състоянието на Дюн.

Девојката обърса устните му с крайчеца на дрехата си.

О, Сабиха — помисли той, припомняйки си нова визия, изпълваща с болка сърцето му. — Много ноци мечтаех до самата водна шир, слушайки прелитащите над главата ми ветрове. Много ноци тялото ми лежеше до змийската дупка, а аз копнеех за теб в лятната жегата. Виждах те как прибираш хлябове с подправка, печени на нажежени плочи от металопласт. Гледах бистрата вода в каната да тече кротка и искряща, а в главата ми бучеше бурен вятър. Ти пиеше кафе на малки глътки и похапваше. Зъбите ти светеха в сенките. Гледах те как вплитах моите водни жетони в косата си. Кехлибареното ухание на гърдите ти пулсираше в най-съкровения ми блянове. Ти ме измъчваше и потискаше със самото си съществуване.

Натискът на многочислените памети разкъса замръзналото във времето englobement^[1], въпреки неговите опити за съпротива. Сетивата му говореха за съешаващи се тела, звуци от правенето на любов и ритми, носещи отпечатъка на опъстрени със сладострастие устни, въздишки, влажен дъх, езици... Някъде във видението имаше извити форми с цвят на въглен; той чувстваше пулса им докато се въртях в него. Тих глас отекваше в черепа му:

„Моля те, моля те, моля те...“ В слабините му се появи мощно мъжко издуване; с отворена уста остана прикован към веригите на екстаза. Последва въздишка, бавна сладост на мъртво вълнение и пропадане в безтегловността.

Колко сладко би било всичко това да е реалност!

— Сабиха — пошепна той. — О, моя Сабиха!

След като повереникът й потъна в дълбокия унес на транса, последвал храненето, момичето прибра купата и излезе, спирайки се на входа, за да каже на Намри:

— Пак ме извика по име.

— Върни се и стой при него — рече свободният. — Трябва да намеря Халик, за да обсъдим положението.

Сабиха остави купата до входа и се върна в стаичката. Седна на края на леглото и се вгледа в притъмнялото лице на Лито.

Тогава той отвори очи и протегна ръката си, докосвайки я по бузата. Започна да говори, разказвайки й видението, в което бе присъствала.

Тя похлупи ръката му със своята, докато Лито приказваше. Колко мил беше... Колко много... Отпусна се на леглото и сложи глава на ръката му — изгубила всякакъв контрол над себе си. Той издърпа дланта си. Седна изправен, чувствайки безмерна слабост. Подправката и причинените от нея халюцинации го бяха изцедили без остатък. Обиколи с поглед килията, търсейки случайно останала капчица сила, и прекрачи на пода, без да обезпокои Сабиха. Трябваше да тръгне, но не знаеше докъде ще стигне. Уплътни бавно влагосъхраняващия костюм, облече горната дреха върху него и се изниза през коридора към външния проход. Наоколо имаше няколко души, заети със собствените си дела. Знаеха кой е той, но не носеха отговорност. Намри и Халик трябваше да са наясно какво прави момчето, а и Сабиха едва ли беше много далече.

Лито откри търсения страничен коридор и пое смело по наклона. Зад него девойката кротко спеше, докато Халик я разбуди.

Тя седна, разтри очи и видя празното легло и чичо си, застанал зад Халик; лицата и на двамата бяха гневни.

Намри отговори на мълчаливия й въпрос:

— Да, изчезнал е.

— Как можа да го оставиш да избяга? — ядно попита Халик.

— Видели са го да се отправя към долния изход — рече свободният със странно спокоен глас.

Сабиха, свита от страх, се опитваше да си спомни случилото се.

— Как стана? — запита Халик.

— Не знам... Не знам.

— Отвън е нощ, а той е слаб — рече Намри. — Няма да стигне далече.

Халик рязко се извърна към него:

— Да не искаш момчето да умре?

— Няма да ми е неприятно.

Гърни отново се обърна към Сабиха:

— Кажете ми какво се случи.

— Докосна ме по бузата. Продължи да разправя за видението си... за двама ни заедно. — Погледна празното легло. — Той ме

приспа. Направи ми някаква магия.

Халик се обърна към Намри:

— Може ли да се е скрил някъде?

— Вътре не. Знае, че ще го намерят. Тръгнал е към изхода. Вече е извън сийча.

— Магия — повтори Сабиха.

— Никаква магия — възрази Намри. — Хипнотизирал те е. За малко да го направи и с мен, не си ли спомняш? Каза ми, че съм му приятел.

— Много е слаб — обади се Халик.

— Само тялото му е слабо — каза Намри. — Но няма да стигне далече. Извадих от строя крачните помпи на костюма. Ще умре от жажда, ако не го намерим.

Халик се извъртя и едва не го удари, но успя да се овладее. Джесика го бе предупредила, че свободният може и да убие хлапето. Поврага! Докъде бяха стигнали — атреиди срещу атреиди.

— Възможно ли е да е тръгнал, още неизлязъл от трансa? — попита той.

— Има ли някаква разлика? — измърмори Намри. — Ако избяга, ще умре.

— Щом пукне зората, тръгваме да го търсим — реши Халик. — Взел ли е комплект с принадлежности?

— При входното уплътнение винаги има по няколко — каза свободният. — Би трябвало да е луд, ако не е взел. Пък нито веднъж не ми заприлича на луд.

— Прати съобщение до нашите приятели — нареди му Халик. — Обясни им какво се е случило.

— Тази нощ не може — отвърна Намри. — Наближава буря. Племената следят хода ѝ от три дни насам. Ще стигне тук в полунощ. Вече нямаме връзка. Спътниците напуснаха този сектор преди два часа.

Халик въздъхна тежко. Момчето със сигурност щеше да умре, ако го настигне пясъчната буря. Щеше да откъсне месото от костите му и да ги нацепи на тресчици. Замислената лъжлива смърт щеше да се превърне в истинска. Той стовари юмрук в отворената си длан. Бурята ги задържаше тук като в капан. Нямаше да могат дори да организират

издирваческа група. Статичното електричество във въздуха вече бе изолирало сийча.

— А с дистранс? — предположи гласно той, мислейки за кодираното съобщение в гласа на прилеп, който да изпратят със сигнала за тревога.

Намри поклати глава:

— Прилепите няма да излетят при буря. Помисли, човече. Те са по-чувствителни от нас. Ще се сгушат от страх в скалите, докато всичко свърши. По-добре да почакаме, докато спътниковата връзка стигне отново дотук. После ще направим опит да открием останките му.

— Може би няма да умре, ако е взел комплекта и се скрие в пясъка — обади се Сабиха.

С глуха ругатня Халик рязко се обърна и излезе.

[1] Събрано в едно цяло (фр.). Тук има смисъл на кълбо ↑

„Мирът изисква вземането на решения, но никога не стига до окончателното, а само си проправяме път към него. Самото определение на трайното решение говори за мъртво решение. Бедата идва от факта, че мирът се характеризира с тенденция към наказание за грешките, вместо с такава към награда за свръхинтелигентност.“

Словата на Баща Ми: разказ на Муад'Диб, възстановен от Харк ал-Ада

— Тя го обучава? Тя обучава Фарад'н?

Алая се взираше в Дънкан Айдахо с точно обмислена смесица от гняв и недоверие. Хайлайнерът на Сдружението бе влязъл в орбита около Аракис по обед местно време. Час по-късно лихтерът свали Айдахо в Аракийн; не го очакваха, но той се държеше напълно естествено и беше откровен. След няколко минути топтерът го остави на покрива на замъка. Предупредена за предстоящото му пристигане, Алая го поздрави хладно пред стражата, ала сега те вече се намираха в нейните покои в северната част. Току-що бе й докладвал — точно и правдоподобно, слагайки ударение върху всяка една от данните така, както го правеха ментатите.

— Чалнала се е — каза Алая.

Той прие изявлението й като ментатска задача.

— Всички показания сочат, че е добре уравновесена и владее напълно себе си. Мога да кажа, че коефициентът...

— Стига! — отрязва го Алая. — За какво мисли сега?

Айдахо, който добре знаеше, че емоционалното му равновесие зависи от бързото връщане към хладния разум, отвърна:

— Според моите изчисления мисли за годежа на внучката си.

На лицето му си стоеше все същото безучастно изражение, но то бе само маска за раздиращата го мъка, заплашваща да го погълне. Алая я нямаше тук. Алая беше мъртва. Известно време той поддържаше пред сетивата си мита за нея — нещо, което сам бе сътворил за собствена потребност, — но един ментат бе в състояние да понася

подобна самоизмама за кратък период от време. Това създание с човешки вид бе обладано; нечия демонична психика го движеше напред. Стоманените тлейлаксиянски очи възпроизвеждаха във визуалните центрове всеки пожелан от него вариант на митоАлаи. Но когато ги наслаждаше в един-единствен образ, нямаше и помен от истинската. Всичко в нея се движеше по чужди напътствия. Представляваше черупка, външна обвивка, в която бяха извършени множество безчинства.

— Къде е Ганима? — попита Айдахо.

Тя отговори пренебрежително на въпроса му:

— Пратих я с Ирулан на грижите на Стилгар.

На неутрална територия — помисли той. — Имало е споразумение с бунтуващите се племена. Алая губи почва и не го знае... или пък не е така? Съществува ли друга причина? Дали Стилгар не е преминал на нейна страна?

— Годежът... — явно и тя размисляше на глас. — Как са нещата в династията Корино?

— Салуса гъмжи от всякакви роднини и всички подбуждат Фарад'н да действа, надявайки се на отплата след връщането му на власт.

— И тя го обучава в тайните на „Бин Джебърит“...

— Не подобава ли на съпруг на нейната внучка?

Алая се засмя в себе си, мислейки за непреклонния бяс на Ганима. Да обучава Фарад'н. Джесика подготвяше един труп. Всичко щеше да се уреди.

— Очевидно трябва да обмисля проблема — каза тя. — Дънкан много си спокоен.

— Очаквам въпросите ти.

— Разбирам. Виж какво, ужасно ти се бях ядосала. Да я отведеш при Фарад'н!

— Ти ми нареди всичко да изглежда естествено.

— Бях принудена да обявя официално, че сте взети в плен.

— Изпълних заповедите ти.

— Дънкан, понякога си невероятно прозаичен педант. Почти ме плашиш. След като е тъй...

— Нищо не заплашва лейди Джесика — прекъсна я той.

— Колкото до Ганима, трябва да сме благодарни, че...

— Безкрайно благодарни — съгласи се Алая. И помисли: Не бива вече да се разчита на него. Проклетата му преданост към атреидите! Ще трябва да намеря предлог, за да го отпратя... И да го очистят. Нещастен случай, разбира се.

Тя го докосна по бузата.

Айдахо насилено отговори на милувката, като хвана ръката ѝ и я целуна.

— Дънкан, Дънкан, колко тъжно е всичко — рече Алая. — Но не мога да те оставя при себе си. Стават много важни неща, а разполагам с малцина, на които имам пълно доверие.

Той пусна ръката ѝ и зачака.

— Бях принудена да изпратя Ганима в Табър — продължи тя. — Тук всичко е много неспокойно. Нападатели от Съсипаните земи разрушават канатите в басейна Кага и разливат водата в пясъците. Аракийн е на режим. Басейнът с пясъчните твари още е жив; реколтата се прибира. Разбира се, справихме се с нападателите, но силите ни много отгънаха.

Той също бе забелязал колко малко са амазонките от личната гвардия на Алая. И помисли: Маките от Вътрешната пустиня няма да престанат да опипват защитната ѝ сила. Не го ли разбира?

— Табър е все още неутрална територия — каза тя. — Преговорите продължават. Джавид е там с делегация от жреческото съсловие. Но бих искала и ти да си в Табър, за да ги наблюдаваш, особено Ирулан.

— Да, тя е от Корино — съгласи се той.

Видя в очите ѝ желание да го отстрани. Колко прозрачно бе станало създанието, заменило Алая! Тя махна с ръка:

— А сега върви, Дънкан, преди да съм се размекнала и задържала при себе си. Така ми лип...

— И ти ми липсваше — рече той, позволявайки на мъката да изтече в гласа му.

Тя го погледна, стресната от тъгата му. После каза:

— Съпруже, помисли за мен.

В същото време отбеляза: Много лошо, Дънкан. И добави:

— Зиа ще те изпрати до Табър. Топтерът ни трябва.

Любимата ѝ амазонка — помисли той. — Трябва много да внимавам с нея.

— Разбирам — рече Айдахо и взе още веднъж ръката ѝ, за да я целуне. Гледаше любимото тяло, което някога беше на Алая, на неговата Алая. Но не успя да си заповяда да я погледне в лицето, когато си тръгваше. Някой друг се взираше в него от очите ѝ.

Когато се изкачи до покривната площадка на замъка, той почувства как расте камарата на въпросите без отговори. Срещата с Алая се оказа твърде трудно поносима за ментатската същност в него, която нито за миг не бе спирала да разчита опознавателните знаци на наличната информация. Чакаше недалеч от топтера с една от амазонките в замъка, загледан тъжно на юг. Въображението му прелетя отвъд Защитната стена и спря в Сийч Табър. Защо самата Зиа ще ме закара до там? Връщането на топтера е слугинско задължение. И защо тя още се бави? Дали пък не получава специални инструкции?

Айдахо погледна към внимателно наблюдаващата го амазонка, а после се качи на мястото на пилота. Наведе се навън и извика:

— Предай на Алая, че незабавно ще върна машината с някой от хората на Стилгар.

Още не чул протеста ѝ, той затвори вратата и запали двигателя. Гледаше я как стои нерешително на мястото си. Кой би могъл да оспорва действията на съпруга на Алая? Топтерът се отдели от площадката, преди амазонката да вземе решение как да постъпи. Сега, останал сам в него, той си позволи да излее своята мъка в силни ридания, заради горчивите останки на безвъзвратно разбитото. Алая си отиваше. Бяха се разделили завинаги. Сълзи течаха от тлейлаксианските му очи, докато шепнеше:

— Нека всички води на Дюн изтекат в пясъка. Ще са по-малко от сълзите ми...

Но невъздържаността не бе характерна за ментат; преодоля я и задължи себе си да направи трезва преценка на текущите потребности. Трябваше да отдели нужното внимание на топтера. Реакциите, съпътстващи полета, му донесоха известно облекчение; отново се върна към обичайното си състояние.

„Тази скална гробница-олтар на черепа на един владетел не допуска молитви. Тя е гроб на вопли и ридания. Само вятърът слуша гласа на това място. Виковете на нощни създания и отминаващото чудо на две луни казват едновременно, че неговият ден привърши. Няма вече молители. Посетителите си тръгнаха от пира. Колко е пуста пътеката надолу по планината.“

Надпис в гробницата на неизвестен атреидски дук

Въпросът пред Лито беше измамно прост: избягвайки визията, прави това, което не е било видяно. Познаваше добре капана на своите мисли — знаеше как случайните нишки на заключеното в рамка бъдеще се преплитат една с друга, докато здраво те впримчат; но той разполагаше с нова форма на контрол над тези нишки. Никъде не се бе видял да бяга от Джакуруту. Нишката, тръгнала от Сабиха, трябваше да се отреже първа.

Легна свит, в сетните отблясъци на дневна светлина, до източния край на скалата, която пазеше Джакуруту. Комплектът с принадлежности на свободните му осигури таблетки за ободряване и храна. Чакаше притока на сили. На запад лежеше езерото Азрак — гипсова равнина, която някога във времената преди червея е била голямо водно пространство. На изток се намираше Бене Шерк, невидимото отгук ново поселище на хора, навлезли самоволно в открития блед. На юг се простираше Танзеруфт — Земята на ужаса: три хиляди и осемстотин километрова пустош, в която тук-там като кръпки бяха разхвърляни заобиколените с трева дюни и ветрокапаните, осигуряващи вода — все белези на екологичната трансформация, преобразила ландшафта на Аракис. Там работеха преносими по въздуха екипи, но никой не се задържаше за по-дълго време.

Ще тръгна на юг — реши той. — Гърни ще очаква да сторя точно това. Моментът не бе подходящ да върши напълно неочаквани неща.

Скоро щеше да притъмнее достатъчно, за да напусне временното си скривалище. Погледна към южния хоризонт. По неговата граница в тъмното небе се движеше нещо подобно на търкалящи се димни кълбета — сигурен признак за приближаваща буря. Виждаше се и високо разположеният ѝ център, тръгнал право нагоре от Голямата Равнина, също като поел нанякъде червей. Цяла минута Лито внимателно следеше центъра и откри, че той не се премества нито вдясно, нито вляво. Старата поговорка на свободните изскочи в мислите му: „Когато центърът не се премества, застанал си точно на пътя му.“

Бурята променяше нещата.

За миг той се вгледа на запад в посока на Табър, долавяйки измамливия сивожълтеникав покой на пустинната вечер; видя и белия гипсов пан(*), ограден с окръглен от вятъра камънак, и самотната пустота на неестествено светещата му бяла повърхност, отразяваща облаците прах. Никъде във визиите си не се бе видял да оцелява след минаването на сивия змей на бурята-създателка, а така също и да се окопава в пясъка с подобна цел. Само в едно от виденията той се носеше с вятъра... но това можеше да стане и по-късно.

А бурята беше ей там, пресичайки с лъкатушния си ход не един и два географски градуса и шибайки като с бич света, който трябваше да ѝ се подчини. Можеше да рискува. Имаше стари истории, разказвани от един свободен на друг, че човек може да задържи изтощен червей на повърхността, като пхне кука за творец под някой от широките му пръстени, обездвижвайки го по този начин, след което да се скрие от бурята в заслона на подветрената страна. Между дързостта и неспасяемото безразсъдство винаги съществуваше тънка разграничителна линия, която го изкушаваше. Червеят би дошъл не по-рано от полунощ. Имаше време. Колко нишки щяха да бъдат отрязани тук? Навярно всички, с изключение на последната?

Гърни очаква да тръгнататам, но не и в буря.

Той погледна на юг в търсене на път; видя сякаш нанесената с удар на четка абаносова линия на дълбоката клисура, виеща се през скалистото Тяло на Джакуруту. Зърна и почти химеричните завихряния на пясъка в недрата на клисурата. Изхвърляше горделивите си потоци в равнината, все едно, че бяха вода. Песъчливият вкус на жаждата се обади в устата му, докато мятеше на раменете си комплекта на

свободните, преди да се спусне надолу по пътеката, водеща към каньона. Беше все още светло и можеха да го забележат, но знаеше, че трябва да играе срещу времето.

Когато стигна до гърловината на каньона, бързо падащата нощ на централната пустиня го прихлупи. Остана сам с накъсаното глисандо на лунната светлина, осветяваща пътя му към Танзеруфт. Долови ускорения пулс на сърцето си при мисълта за всички страхотии, които паметите в него съдържаха. Прецени, че може би се е насочил право към Хуануинаа, както свободните със страхопочитание наричаха гигантските бури — Дестилационната на Земната Смърт. Но каквото и да се случеше, то нямаше да бъде от визиите. Всяка стъпка оставяше далеч зад него породената от подправката дхиана — обхваналото го безгранично осъзнаване на интуитивносъзидателната природа и разгъването на неподвижната верига — връзка между причина и следствие. След всеки сто направени сега крачки задължително трябваше да има поне една встрани, отвъд думите и в единение с новоуловената вътрешна реалност.

Тате, така или иначе, аз идвам при тебе. Около него имаше птици, невидими в скалните цепнатини, които съобщаваха за себе си, издавайки тихи звуци. Взел от мъдростта на свободните, той се вслушваше в ехото, за да налучква пътя си там, където не го виждаше. Минавайки покрай цепнатините, зърваше за миг зеленикавия зъл поглед на създания, спотаили се, защото знаеха, че бурята наближава.

Лито излезе от клисурата в откритата пустиня. Пясъците, също като живи, се придвижваха и дишаха под него, разказвайки за дълбинни процеси и скрити фумароли^[1]. Погледна назад и нагоре към докоснатите от луната шапки от лава по стръмните хълмове на Джакуруту. Цялата конструкция беше метаморфозирала и в по-голямата си част оформена под налягане. Аракис имаше какво още да каже в очакваното бъдеще. Той постави кречеталото, за да повика червей, а когато ударите му отекнаха по пясъка, зае удобно място. Дясната му ръка несъзнателно се протегна към пръстена с ястреба на атреидите, скрит в гънка на неговата дишдаша, Гърни го намери и изостави. Какво ли си бе помислил, зървайки пръстена на Пол?

Тате, очаквай ме скоро.

Червеят дойде от юг. Отклони се под тъгъл, за да избегне скалите. Не беше толкова голям, колкото Лито се бе надявал, но нищо повече не

можеше да бъде направено. Той отмери нужното разстояние, закачи куките и се изкачи по люспестата му страна с бързи движения, докато влечугото помете кречеталото и продължи в свистящия пясъчен спрей. Завиваше с лекота под натиска на куките. Вятърът развя дрехата на Лито и тя започна да плющи. Момчето сведе поглед към звездите на юг, мътни от прах, и насочи червея в нужната посока.

Право в окото на бурята.

Когато изгря Първата Луна, Лито огледа височината на урагана и промени преценката си за времето на неговото пристигане. Нямаше да бъде преди изгрева на зората. Стихията се разпростираше и набираще енергия за големия си скок. Огромна по обем работа очакваше екипите, заети с екологични преобразувания. Сякаш планетата съзнателно се бореше с тях точно тук, а яростта ѝ нарастваше едновременно с обхвата на трансформациите.

През цялата нощ той водеше червея на юг, преценявайки запасите му от енергия по движенията, които се предаваха на стъпалата на краката му. От време на време оставяше животното да се отклони на запад, което то непрестанно опитваше, водено от невидимите граници на своята си територия или от дълбоко вкорененото в него усещане за приближаващата буря. Червеите се зариваха в пясъка, за да избегнат ураганните ветрове, но този нямаше да потъне надолу, докато куките държаха отворен някой от неговите пръстени.

В полунощ червеят показва сериозни признаци на изтощение. Лито се придвижи назад по големите бразди между ръбовете и продължи да го управлява с пръта; позволи на звяра само да намали леко скоростта, но неизменно го насочваше на юг.

Бурята наистина се разрази веднага след зазоряване. Най-напред в пустинята се появи светещото мънисто на зората, което сякаш притисна дюните една към друга. Настъпващият прах го накара да уплътни лицевите покривала. В сгъстяващия се пясъчен облак пустинята притъмня като мрачна картина без контури. После игличките започнаха да бодат бузите му и да жилият клепачите. Усети грубите зрънца по езика си и разбра, че моментът бе дошъл. Трябваше ли да рискува с чутото от старите приказки и да обездвижва почти напълно изтощения червей? Времето за един удар на сърцето беше достатъчно, за да се откаже от тази възможност; върна се към

опашката на червея и откачи куките. Едва движейки се, влечугото започна да се зарива. Огромните излишъци от топлоотделителната му система продължаваха да подхранват циклонната пещ зад него в бързо прииждащата буря. Децата на свободните научаваха отрано за опасността от прекалена близост с опашката на червея, представляваща същинска кислородна инсталация. При преминаването на гигантските създания лумваше огън, подхранван от преизобилните издишвания, носещи съставките на химически продукти, преработени от триенето в телата им.

Пясъкът започна да го шибва по краката. Лито освободи напълно куките и отскочи далеч встрани; за да избегне пещта на опашката. Сега всичко зависеше от умението му да попадне точно под пясъка, разрохкан от червея.

Стиснал в лявата си ръка прибора за статично уплътняване той се зарови в защитената страна на една дюна, знаейки, че влечугото е прекалено изморено, за да се обърне назад и да го погълне в бялооранжевата си паст. Докато се зариваше с лявата ръка извади с дясната влагосъхраняващата палатка от комплекта и я приготви за надуване. Всичко дотук бе направено за по-малко от минута — палатката се намираше в пясъчен джоб с плътни стени откъм подветреното лице на дюната. Наду я и припълзя в нея. Преди да уплътни сфинктерното отворстие, пресегна се навън с уплътняващия прибор, сменяйки посоката на неговото действие. Надвисналият отгоре пясък се плъзна върху палатката. Само няколко зрънца проникнаха през отвора, преди Лито да го уплътни напълно.

Трябваше да продължи още по-бързо своята работа. Никакъв пясъчен шнорхел нямаше да му помогне, за да стигне до въздух, годен за дишане. Бурята беше от онези, при които малцина оживяват. Мястото тук щеше да бъде покрито с тонове пясък. Можеше да го спаси само крехкото балонче на влагосъхраняващата палатка с уплътнената над него външна черупка.

Лито се изтегна по гръб, скръсти ръце на гърдите си и потъна в летаргичен унес, при който белите му дробове щяха да правят само по едно вдишване и издишване на час. Преминаваше в непознатото. Бурята щеше да отшуми и ако не оголеше крехката му защита, можеше да излезе навън или... да се озове в Мадинат асеслам — Дома на Покоя. Каквото и да се случеше, той знаеше, че трябва да скъса

нишките една по една, оставяйки за себе си само Златната Пътека. В противен случай нямаше да успее да се върне в халифата на наследниците на своя баща. Нито пък щеше да живее с лъжата на Деспосини — този ужасен халифат — възпявайки управлението на Пол Муад’Диб. А най-малко пък щеше да мълчи, когато някой жрец изрече обидната безсмислица: „Неговият кристален нож ще погуби демоните!“

С това поето задължение съзнанието на Лито попадна в паяжината на извънвременното дао.

[1] Газови струи, които се отделят след активен вулканичен процес или изригване ↑

„Очевидно във всяка планетна система съществуват въздействия от по-висок порядък. Нерядко тяхното влияние бива демонстрирано посредством въвеждането на форми на земен живот в новооткритите светове. При всички подобни случаи животът в области с еднакъв характер развива поразителни сходства в адаптацията си. Тази адаптация означава много повече от външната ѝ проява; тя включва начините за организирано оцеляване и взаимоотношенията между тях. Стремешът на човека да проникне в такъв вътрешнозависим порядък и да намери мястото, определено за неговата ниша, представлява необходимост с много голямо значение. Въпросният стремеж обаче може лесно да бъде изопачен в традиционната хватка на консервативния контрол на еднообразието. Подобно състояние на нещата винаги се е оказвало смъртоносно за цялата система.“

Катастрофата на Дюн по Харк ал-Ада

— В действителност моят син никога не е виждал бъдещето; той прозря развоя на съзиданието и неговата връзка с митовете, които приспиват хората — каза Джесика.

Говореше бързо, но без да оставя впечатление, че се стреми към светкавично изчерпване на въпроса. Знаеше, че скритите наблюдатели със сигурност ще намерят начин да я прекъснат веднага, щом доловят смисъла на вършеното от нея.

Събеседникът ѝ бе седнал на пода, осветен от слънчевия лъч, който се спускаше през прозореца зад гърба му. Джесика, застанала до отсрещната стена, виждаше само върха на едно от дърветата в градината на двора. Пред нея беше един нов Фарад'н — отслабнал и с по-рязко очертана мускулатура. Прекараните в обучение месеци бяха оказали неминуемото си магическо въздействие. Очите му блестяха, когато отпращаше поглед към нея.

— Той съзираше формите и моделите, които съществуващите сили ще създадат, ако не им бъде попречено — продължи Джесика. —

Отказа да приеме удобното и утешителното, тъй като щеше да изпадне в морално малодушие.

Фарад'н се бе научил да слуша внимателно, задържайки въпросите си, докато ги огледа от всички страни, за да им придаде формата на режещо острие. Тя му беше разказвала за схващането на „Бин Джезърит“ относно молекулната памет и по съвсем естествен начин се бе отклонила върху метода, посредством който Сестринството анализираше Пол Муад'Диб. Принцът съзря в нейните думи и действия играта на скрита сянка, проявена несъзнателно и в противоречие с външната изява на намеренията.

— От всички наши наблюдения — каза тя — решаващото по важност е, че животът е маска, с чиято помощ вселената изразява себе си. Приемаме, че цялото човечество и формите за поддържане и опазване на живота му представляват естествена общност и че съдбата на живота като цяло е заложена на карта в съдбата на отделния индивид. Следователно, когато се стигне до върховната самооценка, позната като *amor fati*, спираме да се правим на богове и се връщаме към обучението. В критична ситуация ние избираме подходящите индивиди и им даваме свобода дотолкова колкото сме способни.

Сега младежът прозря целта ѝ и тъй като знаеше какво въздействие ще окаже тя върху онези, които не отделяха очи от шпионките, се въздържа да погледне с безпокойство към вратата. Само тренирано око бе в състояние да долови мигновената загуба на сигурност и спокойствие; Джесика я забеляза и се усмихна. Все пак една усмивка можеше да не означава нищо.

— А сега предстои тържественият акт в края на учебната година — заяви тя. — Много съм доволна от теб, Фарад'н. Стани, ако обичаш.

Той изпълни поканата, затулвайки от погледа ѝ върха на дървото. Джесика притисна ръце към тялото си.

— Длъжна съм да ти кажа следното: „Намирам се в священото човешко присъствие. Както го правя сега аз, след време ще можеш и ти. Моля се това да се сбъдне. Бъдещето остава неясно и такова трябва да бъде, тъй като е платното, върху което изобразяваме своите желания. Ето защо винаги пред човека стои едно красиво, но празно платно. Разполагаме само с настоящия момент, в който непрестанно и без остатък посвещаваме себе си на священото присъствие, споделяно и сътворявано от нас.“

Джесика млъкна и в същия момент Тйеканик влезе през вратата вляво, движейки се с фалшива непринуденост и смръщено изражение на лицето си.

— Господарю... — подхвана той.

Но бе твърде късно. Думите на Джесика, прибавени към цялата досегашна подготовка, свършиха необходимото. Фарад'н вече не беше от Корино. Отсега нататък принадлежеше на „Бин Джебърит“.

„Това, което вие от ПОСИТ изглежда не можете да разберете, е, че в търговските дела рядко се среща истинска преданост. Кога за последен път сте чули за чиновник, отдал живота си за фирмата? По всяка вероятност въпросният недостиг се корени във фалшивото предположение, че можете да нареждате на хората да мислят и да си сътрудничат. Точно такава е била грешката на всевъзможни институции в цялата човешка история — от църкви до генерални щабове. Последните са включени в дългите списъци на унищожители на собствените си народи. Колкото до религиите, препоръчвам ви да препрочетете Тома Аквински. А що се отнася пък до ПОСИТ, Бог знае в каква глупотевина вярвате вие! Хората трябва да искат да вършат нещо, подтиквани от най-съкровени пориви. Именно хората, а не разни търговски организации или навързани една след друга команди са двигателите на великите цивилизации. Защото всяка цивилизация и нейната съдба зависят от качеството на личностите, които тя може да създаде. Ако човешките същества бъдат подложени на свръхорганизация и прекомерен правен диктат, ако бъде подтиснат стремежът им към известност — те просто не могат да работят и общността им се срива.“

Писмо до ПОСИТ, приписвано на Проповедника

Лито излезе от обхваналата го дълбока сънливост с онази мекота на прехода, която не позволяваше да се отдели едно състояние от друго. Всяко равнище на съзнанието преминаваше в идващото след него.

Знаеше добре къде се намира. Заля го вълна на съзидателна енергия, но до него достигна и друго послание — непоносимият спарен и лишен от кислород въздух във влагосъхраняващата палатка. Ако откажеше да се движи, щеше да остане уловен в безвременната

паяжина, в безмерното сега, където всички събития съществуваха съвместно и едновременно. Изкушаваше го тази възможност. Виждаше Времето като общоприета практика, като съглашение, оформено от колективния разум на съзнанието. Времето и Пространството бяха категории, наложени на вселената от неговия Разум. Достатъчно бе само да се освободи от онова многообразие, където го примамваха визиите на прорицанието. Смелият избор би могъл да промени временните очертания на бъдещето.

Но каква смелост бе необходима точно в този момент?

Примамваше го и състоянието на дълбок унес. Чувстваше, че е пристигнал от алам алматал в действителния свят само за да разбере, че те са идентични. Искаше да задържи Рихани — магията на направеното откритие, но оцеляването го принуждаваше да взима решения. Непреклонната му жажда за живот изпрати необходимото послание.

Рязко се пресегна вдясно, където бе оставил пясъкоуплътнителя. Напипа го, обърна се по корем и проби сфинктера на палатката. Пясъчна вълна заля ръката му. Работеше ловко в тъмното, пришпорван от спарения въздух, пробивайки тунел под ъгъл със стръмно рамо. Измина цели шест дължини на тялото си, преди да изскочи сред свежестта и мрака. Когато се измъкна върху сгряното от лунната светлина наветрено лице на дълга змиевидна дюна, видя, че се намира на около една трета от разстоянието до върха ѝ.

Над него беше Втората Луна. Движеше се бързо и скоро задмина дюната; звездите буквално наскочаха над главата му като светлеещи по безкрайна пътека камъни. Той потърси съзвездията Скитник, откри го и отправи поглед по посока на протегнатата си ръка до блестящия разкош на Фоум алХоут — полярната звезда на южния небосклон.

Ето я и твоята прокълната вселена! — помисли Лито.

Гледана отблизо, тя приличаше на обградилият го отвсякъде неспокоен пясъчен свят — място на промени и на единствени по рода си неща, струпани безразборно едно върху друго. При взор отдалеч обаче се виждаха само общите мотиви на схемата, което подмамваше човека да повярва в абсолютни мерки и понятия.

Мислейки в абсолютни категории, можем да изгубим пътя си.

Хрумването го накара да си спомни познатото предупреждение от едно стихче на свободните: „Който изгуби пътя си в Танзеруфт, губи

и живота си.“ Общите мотиви могат, да го показват, но могат и да те вкарат в капан. Човек не трябва да забравя, че схемата им се променя.

Пое дълбоко дъх и се залови с необходимото. Плъзвайки се обратно в направения проход, той сви палатката, измъкна я и преопаква комплекта с принадлежности на свободен.

На източния хоризонт се надигаше тъмночервен отблясък. Лито нарами вързопа, изкатери се до върха на дюната и остана там в режещо студения предутринен въздух, докато не почувства топлината на изгряващото слънце върху дясната си буза. Обагри очните си вдлъбнатини, за да намали отражението, знаейки, че трябва да ухажва пустинята, вместо да се бори с нея. После върна боята в пакета, отпи течност от един от джобните резервоари и вдъхна няколко капки заедно с глътката въздух.

Отпусна се на пясъка и започна да преглежда възел по възел влагосъхраняващия костюм, стигайки най-сетне до крачните помпи. Оказаха се умело продупчени с шило. Измъкна се от костюма и го оправи, но злото бе вече сторено. Поне половината от водата в тялото му беше безвъзвратно изгубена. Ако го нямаше резервоара на влагосъхраняващата палатка... Досети се да това, докато поправяше костюма, и помисли колко странна бе собствената му изненада от подобен факт. Да, ето една недвусмислена опасност от бъдеще без визии. Приклекна на върха на дюната и се съсредоточи върху самотата на околния пейзаж. Погледът му опипваше пясъка за друг отвор или за неравномерност, подсказваща присъствието на пясъчен червей. Но бурята бе поставила навсякъде печата на пълното еднообразие. Той извади кречетало от комплекта, нави го и го пусна, привиквайки Шайхулуд от дълбините. Отдалечи се и зачака.

Червеят се забави. Чу го да идва, преди да го види; обърна се на изток, където разтърсването на земните пластове караше въздуха да трепери, и зърна оранжевото петно на пастта, измъкваща се от пясъка. Чудовището изникна от дълбините ведно със страхотния съсък на прахта, скриваща действителните му размери. Виещата се сива стена профуча край Лито; той заби куките и се изкачи нагоре с бързи стъпки. Веднага обърна червея на юг, оставяйки след себе си широка следа от направения завой.

Куките пришпорваха червея и той набра скорост. Дрехата на ездача заплющя от вятъра. Чувстваше самия себе си пришпорван, също

като червея, но от силно и съзидателно течение, струящо от слабините му. Припомни си, че всяка планета има своя период; подобно на всеки живот.

Червеят бе от типа, който свободните наричат „мърморко“. Често зариваше челните си прешлени, оставяйки опашката да сочи посоката. Силен тътен — и част от тялото му се повдигаше от пясъка в движеща се гърбица. Но поне се оказа бърз и щом попадна на попътен вятър, Лито почувства дъха от пещта в опашната му част. Беше пълен с парливи миризми, носени от пълноводния разлив на кислорода.

Безмозъчното същество продължи да бърза на юг, а Лито остави съзнанието си да се рее свободно. Опита се да мисли за прехода като за нов вид церемония в своя живот, възпираща го да се тревожи за цената, която трябваше да заплати за Златната Пътека. Също като свободните от миналото той разбираше, че е длъжен да възприеме множество нови прийоми и церемонии, за да опази личността си от разпадане на отделни памети и по този начин да задържи на разстояние ненаситните ловци в душата си. Изцяло противоречивите картини и образи, чието обединяване бе немислимо, сега трябваше да се слят в живително напрежение и в онази поляризираща сила, която го движеше отвътре.

Винаги нещо ново — помисли той. — Трябва винаги да намирам новите нишки в моята визия.

В ранния следобед вниманието му беше привлечено от някаква издатина далеч напред и леко вдясно от поетия курс. Постепенно издатината се превърна в тесен объл хълм, в изхвъркнала нагоре скална маса точно там, където я бе очаквал.

Е, Намри... Е, Сабиха, нека видим как вашият събрат приема моето присъствие — помисли той.

Това се оказа възможно най-деликатната нишка, проточила се пред него, по-опасна с примамките си, отколкото с ясно доловимите заплахи.

От немалко време окръгленият хълм променяше големината си. И сякаш той, хълмът, започна да се приближава към него, а не обратното.

Умореният вече червей се стремеше да се отклони вляво. Лито се спусна по гигантския склон, за да заложи отново куките, които държаха чудовището в правилния курс. До ноздрите му достигна парещата мекота на мелинджа — сигнал за близостта на богата жила.

Минаха покрай петна от виолетов пясък, където беше изригнала подправка; наложи му се да държи изкъсо червея, докато се отдалечат от жилата. Пикантно ухаещият на канела вятър ги догонваше, докато Лито не насочи червея по новия курс, сочещ право към извисяващия се объл хълм.

Внезапно в южната част на бледа примигаха цветове — непредпазливи отблясъци от предмет, запокитен от човека в безкрая на пустошта. Той извади бинокъла, фокусира маслените лещи и различи в далечината наклонените за вираж крила на топтер-разузнавач, проблясващи на слънчевата светлина. Под него голям комбайн за подправка отпускаше работните си плоскости като какавида, преди да се задвижи трмаво напред. Когато Лито свали бинокъла, комбайнът се смали до петънце, а той самият се почувства изцяло във властта на хадхдаба — вездесъщия безмер на пустинята. Представи си как преследвачите на подправка ще го различат като тъмен обект между пясъците и небето, което за свободните е присъствие на човек. Разбира се, че вече са го забелязали и неминуемо ще бъдат предпазливи. Ще чакат. Свободните винаги гледаха с подозрение на другия в пустинята, докато не разпознаеха новодошлия или не бъдеха убедени, че той не представлява никаква заплаха. Дори покрити с фината патина на имперската цивилизация и нейните изтънчени правила, те си оставаха полуопитомени диваци, винаги нащрек при мисълта, че кристалният нож се разпада след смъртта на собственика си.

Точно това може да ни спаси — помисли Лито. — Дивацината.

В далечината съгледвачът за подправка направи виражи вдясно и вляво, което очевидно бе разговор със земята. Представи си как летците оглеждат пустинята зад него, търсейки уверение, че ездачът е сам, а червеят — един.

Лито го обърна наляво, изчака смяната на курса, спусна се по туловището му и отскочи на безопасно разстояние. Освободеният от куките червей се помая на повърхността, докато си поеме няколко пъти дъх, после зари челно една трета от себе си и застина неподвижен — сигурен белег, че са го яздили прекалено бързо.

Момчето го остави на мира, тъй като вече не го застрашаваше с нищо. Съгледвачът продължаваше да се върти над гъсеничното туловище, подавайки сигнали. Със сигурност беше нает от контрабандистите изменници, вещи в сферата на електронните

комуникации. Явно бяха попаднали на жила. Присъствието на гъсеничния комбайн го доказваше.

Топтерът направи още един кръг, наклони крила и преставайки да кръжи, се насочи право към него. Той разпозна лекия модел, въведен на въоръжение от баща му. Машината се задоволи само с още едно кръгово обглеждане, прелетя по дължината на дюната, където бе застанал, и се приземи срещу вятъра. Спря на по-малко от десет метра в облак от политнала нагоре прах. Страничната врата се откряна колкото да пропусне някаква фигура, загърната в груба роба на свободен със символа на пиката върху дясната гръд.

Свободният приближи бавно, давайки и на двамата възможност да се огледат взаимно. Беше висок, а очите му носеха индиговия печат на подправката. Маската на влагосъхраняващия костюм прикриваше долната половина на лицето, а качулката бе смъкната над челото. Движението на дрехата издаваше мястото, където ръката му държеше маула-пистолет.

Мъжът спря на две крачки от Лито и погледна към него с озадачено присвити очи.

— Сполука за всинца ни — каза момчето.

Другият обходи с поглед заобикалящата ги пустош и отново внимателно огледа крехката фигурка.

— Дечко, какво търсиш тук? — попита той с приглушен от маската глас. — Да не се правиш на тапа в гърлото на червея, а?

Лито пак си послужи с традиционна поговорка на свободните:

— Пустинята е моят дом.

— Уенн! — възкликна мъжът. — Накъде води пътят ти?

— Тръгнал съм на юг от Джакуруту.

Свободният внезапно се изсмя:

— Ей, Батигх! Ти си най-странното нещо, което съм срещал досега в Танзеруфт.

— Не съм ти никакво Пъпешче — възрази Лито, отговаряйки на обръщението Батигх. В него звучаха злокобни отсенки. В крайнините на дълбоката пустиня Малкият пъпеш предоставяше водата си на този, който го намери.

— Батигх, няма да те изпием — каза мъжът. — Аз съм Муриз. И съм арифа на тази таиф — той посочи към далечния комбайн.

Лито отбеляза, че мъжът сам се назова съдия на своята компания, която нарече таиф — тайфа или група със специално предназначение. Те не бяха ичуан — тайфа от братя. Разбира се — изменници на хонорар. Ето я търсената от него нишка.

Тъй като Лито мълчеше, Муриз попита:

— Как се казваш?

— Батигх ще свърши работа.

Свободният пак се изсмя и продължи:

— Не ми каза какво дириш насам.

— Търся отпечатьци от червей — рече Лито, използвайки религиозната фраза на свободните, според която той бе тръгнал на хажра за своята умма — откровението на собствената си личност.

— Толкова млад? — запита Муриз. После поклати глава. — Не знам какво да правя с теб. Вече ни видя.

— Какво съм видял? — на свой ред попита Лито. — Говоря за Джакуруту, а ти не казваш нищо.

— Игра на гатанки — намръщи се Муриз. — Е, а онова какво е? — той посочи с глава към далечния заоблен хълм.

Лито спомена видяното в своята визия:

— Шулок.

Муриз настръхна и момчето почувства ускорения си пулс.

Последва дълго мълчание, по време на което можа да забележи как мъжът обмисля и отхвърля различни отговори. Шулок! В спокойния час след хранене в сийча нерядко се разказваха историите от кервансарая в Шулок. И слушателите винаги предполагаха, че това е някакво митично място, където стават интересни неща просто заради самата приказка. Лито си припомни една от историите.

В края на пустинята открили някакъв бездомник и го отвели в сийча. Отначало той отказвал да отговаря на въпросите на своите спасители, а щом все пак заговорил, никой не могъл да разбере думите му. Дните минавали, а странникът все така не откликвал на нищо. Всеки път, когато го оставяли, той запълвал самотата си с някакви особени движения на ръцете. Много познавачи го наблюдавали, но никой не успявал да даде правдоподобен отговор. Най-сетне влязла една стара жена, взряла се в движещите се ръце и се разсмяла: „Нищо специално. Просто имитира движенията на баща си, който усуква въже от нишките на подправката. В Шулок все още го правят. А този тук пък

прави опит да убие самотата си.“ Чуйте и поуката: „Отминалите дни на Шулок носят сигурност и усещане за принадлежност към златната нишка на живота.“

Муриз продължаваше да мълчи.

— Аз съм бездомникът от Шулок — каза Лито, — който знае само да движи ръцете си.

Бързото врътване на главата на Муриз му подсказа, че приказката не е непозната на свободния. Мъжът попита бавно, с нисък и пълен със заплаха глас:

— Ти човек ли си?

— Също като теб — отвърна Лито.

— Приказките ти са много странни за дете. Напомням ти, че съм съдия, който може да реагира както трябва на такуа.

О, да — помисли Лито. Изречено от такъв съдия, това вещаеше непосредствена заплаха. Такуа беше страхът, предизвикан от присъствието на демон — прекалено реално поверие на старите свободни. Арифата знаеше как се убива зъл дух и винаги бе на своя пост, „тъй като притежава мъдростта да бъде безпощаден, без да е жесток, и знае кога милосърдието всъщност е път към по-голяма жестокост.“

Сега нещата бяха стигнали до точката, желана от Лито, и той каза:

— Съгласен съм да се подложа на машхад.

— Аз ще съм съдията на Изпитанието за духовство — кимна Муриз. — Приемаш ли?

— Би-лал-кайфа(*) — отвърна Лито. — Безусловно.

Лукаво изражение осени лицето на свободния. Той каза:

— Не знам защо го допускам. Най-добре ще е да бъдеш убит на място, но ти си само един малък Батигх, а аз имах син, който е мъртъв. Хайде да вървим в Шулок, където ще свикам иснад, за да се вземе решение за съдбата ти.

Лито, съзирайки смъртоносна решимост във всяко движение на мъжа, се питаше дали някой би повярвал на думите му.

— Знам, че Шулок е Ал ассунна уалджамас...

— Какво ли знае едно дете за действителния свят? — прекъсна го Муриз, подканяйки го с жест да мине пред него към топтера.

Лито се подчини, като се вслушваше внимателно в звука от стъпките на свободния, преди да изрече:

— Най-сигурният път към опазването на една тайна е да се накарат хората да повярват, че вече знаят отговора. Тогава те не задават въпроси. И вие, прокудените от Джакуруту, сте постъпили мъдро. Кой би повярвал, че мястото на мита за Шулок наистина съществува? И колко удобен е този факт за контрабандистите или за някой, търсещ достъп към Дюн.

Стъпките на Муриз стихнаха. Лито се обърна с гръб към страничната врата на топтера, оставяйки крилото вляво от себе си.

Свободният се намираше на половин крачка от него, с насочен маула-пистолет.

— Значи ти наистина не си дете — каза той. — Някакво проклето джудже е дошло да ни шпионира! Усетих се, че дърдориш прекалено умно и казваш твърде много.

— Но не всичко — отговори момчето. — Аз съм Лито, син на Пол Муад'Диб. Ако ме очистиш, ще потънеш в пясъка заедно с всичките си хора. Ако запазиш живота ми, ще те вода към величие.

— Дребосък, не си позволявай шегички с мене — изръмжа Муриз. — Лито се намира в истинското Джакуруту, откъдето ти рече...

Той млъкна. Оръжието в ръката му се понаведе надолу, а очите му озадачено се присвиха.

Точно това колебание бе очаквал Лито. Изпрати до всеки свой мускул указание за преместване вляво, при което тялото му се отклони с не повече от милиметър, но оръжието на свободния се завъртя много повече и срещна ръба на крилото. Маула-пистолетът излетя от ръката му и още преди мъжът да се съвземе, Лито вече стоеше зад него с личния си кристален нож, опрян в гърба.

— Върхът е отровен — напомни той. — Кажи на приятеля си в топтера да стои на място без никакво мърдане. Инак ще се наложи да те убия.

Муриз, оглеждайки ранената си ръка, направи отрицаващ знак с глава към фигурата в орнитоптера и каза:

— Спътникът ми Бехалет вече те чу. Все едно е вкаменен.

Като разбираше ясно, че разполага с твърде малко време, преди двамата да скроят нещо или да дойдат приятелите им, за да видят какво се е случило, Лито бързо заговори:

— Нужен съм ти, Муриз. Без мен червеите и подправката ще изчезнат от Дюн.

Почувства тръпката по тялото на свободния.

— Но откъде знаеш за Шулок? — попита мъжът. — Сигурен съм, че в Джакуруту не са казали нищо.

— Значи признаваш, че съм Лито Атрейдски?

— Че кой друг би могъл да си. Но как...

— Просто вие сте тук — обясни Лито. — Шулок съществува и всичко останало само идва на мястото си. Вие сте оцелелите след унищожаването на Джакуруту. Видях как подавате сигнали с крилата; следователно не използвате технически приспособления и никой не може да ви чуе от разстояние. Събирате подправка, това означава, че търгувате. А можете да търгувате само с контрабандистите. Ти също си контрабандист, но и свободен. Следователно трябва да си от Шулок.

— Защо преди малко ме предизвика да те убия на място?

— Защото така или иначе ще ме ликвидирате, след като отидем в Шулок.

Тялото на другия буквално се вцепени.

— Спокойно, Муриз — предупреди го Лито. — Знам всичко за тебе. В миналото си отнемал водата на непредпазливи пътници. Вече си го превърнал в ритуал. Как иначе би могъл да заглушиш думите на случайно натъкналите се на твоя сийч? Можеш ли да запазиш тайната си по друг начин? Батигх! Искаш да ме подмамиш със закачливи епитети и любезни думи. Защо пък моята вода да се губи из пясъците? А изчезването ми, подобно на множество други? Много просто — Танзеруфт ме е погълнал.

Муриз направи знака рога-на-червея с дясната си ръка, за да пропъди Рихани, която призоваваха думите на Лито. А самият Лито, добре познавайки неприязънта на старите свободни към ментатите или дори намека за тях с по-продължителна логическа дейност на ума, едва сподави усмивката си.

— Намри е говорил за нас в Джакуруту — каза мъжът. — Ще му събере водата, когато...

— Няма да събереш нищо, освен пясък, ако продължаваш да се правиш на глупак. Муриз, какво ще вършиш ти, когато цялата Дюн се превърне в зелена трева, дървета и огромни водни площи?

— Никога няма да стане!

— Че то става пред очите ти.

Чу как зъбите на свободния скърцат от гняв и смут. Едва-едва процеди:

— А как ще се противопоставиш?

— Запознат съм напълно с плана на преобразуването. Знам всеки негов плюс и минус. Без мен Шай-хулуд ще изчезне завинаги.

Муриз поде с отново появила се лукава нотка в гласа си.

— Защо обсъждаме тук въпроса? Ти просто нямаш избор. Държиш нож и можеш да ме убиеш, но Бехалет ще стреля.

— Не и преди да взема пистолета ти — каза Лито. — После идва редът на топтера. Да, мога да го управлявам.

Мъжът смръщи чело под качулката:

— А ако не си този, за когото се представяш?

— Нима баща ми няма да ме познае? — попита Лито.

— Ахаа, ето как си научил! — възкликна Муриз. — Но... Млъкна внезапно, тръсна глава и продължи:

— Моят син му е водач. Но според него вие двамата никога не сте... Как е могло да...

— Значи не вярваш, че Муад'Диб прозира в бъдещето — рече Лито.

— Разбира се, че вярваме! Но той казва за себе си, че... — отново замълча Муриз.

— А ти си мислиш, че не усеща вашето недоверие — кимна Лито. — Муриз, дойдох тук точно на мястото и във времето, когато мога да те срещна. Знам всичко за тебе, защото съм те виждал... Както и твоя син. Знам за колко силни се мислите, как се подхилвате на Муад'Диб, какви планове кроите, за да си запазите това мъничко късче от пустинята. Човече, без мен то също е обречено. Ще изчезне завинаги. Нещата на Дюн са стигнали твърде далеч. Баща ми вече почти няма прозрения, така че можеш да се обърнеш само към неговия син.

— Този слепец... — Муриз замълча и преглътна.

— Скоро ще се върне от Аракийн — продължи вместо него Лито — и тогава ще се разбере колко е сляп. Муриз, много ли си се откъснал от старите навици на свободните?

— Какво?

— За вас той е Уадкуйаз. Твоите хора са го намерили сам в пустинята и са го довели в Шулок. Какво голямо съкровище са открили! По-богато от мелинджова жила. Уадкуйаз! Живял е с вас и водата му се смесила с тази на племето. Той е част от вашата Река на духа.

Лито притисна здраво ножа към робата на мъжа и каза предупреждаващо:

— Спокойно, Муриз.

После вдигна лявата си ръка, отметна лицевото покривало на свободния и го пусна на пясъка. Знаейки какво е намислил, другият попита:

— Къде ще идеш, ако убиеш и двама ни?

— Връщам се в Джакуруту.

Притисна месестата част на палеца си към устата на пустинника с думите:

— Захапи и пий, Муриз. Ако не, мъртъв си.

За миг мъжът се поколеба, после хищно захапа плътта на Лито.

Момчето следеше гърлото му; когато забеляза преглъщането, отдръпна ножа и го върна.

— Уадкуйаз — рече Лито. — Длъжен съм да обидя племето, преди да си отнел водата ми.

Муриз потвърди с кимане.

— Вземи си пистолета — Лито го посочи с жест на брадичката.

— Сега вярваш ли ми? — попита арифата.

— Как иначе бих могъл да я карам с прокудените?

Отново видя лукавата светлинка в очите на свободния, но този път те мереха и претегляха. Мъжът рязко се обърна, което свидетелстваше за тайно взети решения, прибра маула-пистолета си и се върна към сцената, разиграла се преди крилото на топтера да влезе в действие.

— Хайде — каза той. — Твърде дълго се застояхме в бърлогата на червея.

„Бъдещето на нещо предсказано невинаги може да се затваря в предписанията на миналото. Нишките на самото съществуване се оплитат съгласно множество неизвестни закони. А видяното предварително спазва неотстъпно свои собствени правила. То не ще следва много нито догмите на Зенсуни, нито изискванията на науката. Предсказанието сътворява за себе си една относителна цялостност. То изисква протичането на действието именно в този момент и предупреждава, че човек не може да втъче произволна нишка в тъканта на миналото.“

Калима: Словата на Муад' Диб
Коментар на Шулок

Муриз прелетя над Шулок с лекота, която очевидно беше резултат от продължителна практика. Седналият до него Лито осезателно чувстваше въоръженото присъствие на разположения отзад Бехалет. Сега всичко се крепеше единствено на доверието и на тънката нишка на неговата визия, която той следваше неотстъпно. А в случай на неуспех — аллах акбар. Понякога човек трябва да се прекланя пред нещата от по-висок порядък.

В тази част на пустинята заобленият хълм на Шулок беше наистина впечатляващ. Неговото неотбелязано никъде присъствие намекуваше за множество подкупи и мъртъвци, както и за немалко приятели по отговорни места. Лито успя да види в средата на Шулок защитения от стената на скалистата грамада пан със сякаш увиснали по него каньони, водещи към вътрешността му. Плътна постеля от папрат и лобода покриваше долните етажи на тези каньони, а вътрешният пръстен от ветрилообразни палми говореше за водните богатства на мястото. Към палмите бяха долепени груби постройки от ракитник и мелинджови въжета. Самите постройки бяха пръснати като зелени копчета из пясъка. Тук трябваше да живеят онези прокудени, за които само смъртта беше по-лош избор.

Муриз се приземи в пана близо до началото на един от каньоните. Точно пред топтера на пясъка се намираше самотна колиба, кацнала върху парче земя с преплетени пустинни лози и лиани, покрити с ципа от разтопена тъкан от подправката. Беше жалко подобие на първоначалните груби влагосъхраняващи костюми, което от своя страна говореше достатъчно за упадъка на Шулок. Лито вече бе разбрал, че почвата на това място е водопропусклива, а разположената наблизко растителност сигурно гъмжеше от нощни хапливци. Ето как бе живял баща му. И горката Сабиха. Тук бе мястото, определено за изтърпяване на нейното наказание.

По нареждане на Муриз той излезе от топтера, скочи на пясъка и се отправи към колибата. Забеляза много хора, стоящи в посока към каньона сред палмите. Дрехите им бяха дрипави и те приличаха на същински бедняци, а фактът, че едва-едва поглеждаха към него или към топтера говореше съвсем ясно за царуващата тук угнетеност. Лито забеляза скалния ръб на канат отвъд работещите, а мирисът на влага от открита водна повърхност се долавяше отчетливо във въздуха. Минавайки покрай колибата, той установи, че е съградена още по-грубо, отколкото бе очаквал. Забърза към каната; взря се във водата и видя в тъмния поток стада от хищни риби. Работниците, отбягващи погледа му, преминаваха покрай него с пясък, носен от редицата отворени шахти сред скалите.

Муриз, застанат зад Лито, каза:

— Намираш се на границата между рибите и червея. Във всеки от каньоните живее по един червей. Този канат беше отворен, а сега ще извадим рибата, за да привлечем пясъчните твари.

— Разбира се — отвърна Лито. — Същинска кошара. Значи продават пясъчни твари и червеи на обитатели на други планети?

— Беше сторено по идея на Муад'Диб!

— Знам. Но както червеите, така и пясъчните твари няма да оцелеят дълго, откъснати от Дюн.

— Все още не — кимна Муриз. — Но някой ден...

— Не и след десет хиляди години навярно — каза Лито. После се обърна, за да види огромния смут по лицето на свободния. Въпросите буквално изтичаха оттам като водата в каната. Нима синът на Муад'Диб действително прозираше в бъдещето? Някои все още вървяха, че самият Муад'Диб бе правил това, но... И как можеше да

даде заключение за нещата, поставени по такъв начин, в качеството си на съдия?

След миг той се извъртя и пое към бараката, следван от Лито. Отвори първобитно направеното уплътнение на вратата и даде знак на момчето да влезе. На отсрещната стена бе поставена лампа, горяща с масло от подправката, а близо до нея бе клекнала малка фигурка, обърнала гръб към входа. От горящото масло се носеше силна миризма на канела.

— Пратиха нова пленница, за да се грижи за жилището на Муад'Диб — захили се Муриз. — Ако слугува добре, може и да поопazi известно време своята вода. — Той се обърна с лице към Лито. — Някои обаче мислят, че ще ни сполети зло с такава вода. Онези свободни с бродираните ризи сега събират камари от боклук в новите си градове! Представяш ли си — боклук на камари?! Виждала ли е Дюн подобно нещо? Когато до нас стигнат такива — той посочи към фигурката до лампата, — обикновено са си глътнали ума от страх, откъснали са се от някогашната си среда, така че истинските свободни никога не ги приемат обратно. Разбираш ли ме, Лито-Батигх?

— Напълно.

Приклепналата фигурка не помръдваше.

— Искаш да ни ставаш водач — рече Муриз. — Свободните позволяват да ги води само посветен и накървавен измежду тях. Към какво мислиш да ни поведеш?

— Към Крализец — отвърна Лито, без да отклонява вниманието си от клекналата фигурка.

Муриз се вторачи в него със свити вежди над индиговите си очи. Крализец ли? Та това не беше просто война или революция, а Бой с Тайфуна. Думата идваше от най-отдалечените във времето легенди на свободните — за битката в самия край на вселената. Крализец?

Високият свободен преглътна конвулсивно. Този дребосък се оказа по-непредсказуем от градско конте!

— Жено! Либан вахид! — разпореди се той. — Донеси ни питие от подправката!

Тя се поколеба.

— Сабиha, направи, каквото ти каза — рече Лито.

Пленничката се изправи със скок и се завъртя. Вторачи се в него, без да може да отмести погледа си от лицето му.

— Познаваш ли я тая? — попита Муриз.

— Племенницата на Намри. Тя наруши закона и оскверни Джакуруту; затова ви я пратиха.

— Намри? Но...

— Либан вахид — каза Лито.

Жената се втурна покрай него, сякаш внезапно се бе откъснала от уплътнението на входа, след което се чу шум на бягащи нозе.

— Няма да стигне далече — каза Муриз. После докосна отстрани носа си с пръст. — Роднина на Намри, а? Интересно. И какъв е грехът й?

— Остави ме да избягам.

Той се обърна и последва Сабиха. Намери я в края на каната. Застана до нея и се загледа надолу във водата. В съседните ветрилообразни палми имаше птици и той чу призивите им и пляска на крилето. Откъм работниците се носеха стържещите звуци на преместван пясък. Лито последва примера на Сабиха и се вгледа право надолу към дълбоката вода и отраженията в нея. С крайчеца на очите си виждаше малки дългоопашати папагалчета по палмовите клонки. Едно от тях прелетя над каната и той зърна отражението му в сребристото просветване на риба; всички — птици и хищни риби — сякаш плаваха в една и съща небесна твърд.

Сабиха се окашля.

— Знам, че ме мразиш — каза Лито.

— Ти ме посрами. Пред моите близки. Те събраха иснада и ме пратиха тук, за да ми вземат водата. И всичко само заради теб!

Муриз се изсмя изотзад:

— Е, Лито-Батигх, сега виждаш, че нашата Река на Духа има много притоци.

— Но във вените ви тече и моя вода — каза Лито, извърщайки се към него. — Това не е приток. Сабиха е съдбата на моята визия и аз я следвам. Прекосих пустинята, за да намеря бъдещето си тук, в Шулок.

— Значи ти и... — Муриз посочи Сабиха и отметна назад глава със смях.

— Няма да се случи нищо от онова, за което си мислиш — рече Лито. — Добре е да го запомниш. А аз открих отпечатъците на моя червей.

В същия момент усети, че очите му плуват в сълзи.

— Отдава водата си за мъртви — пошепна Сабиха.

Дори Муриз го зяпна със страхопочитание. Свободните никога не плачеха, освен ако не даряваха най-ценното в своята душа. Явно смутен, арифата затвори уплътнението около устата си и дръпна качулката джебалла чак до веждите.

— Тук, в Шулок — каза Лито, гледайки отвъд него, — все още се молят за роса в самия край на пустинята. А ти, Муриз, върви и се моли за Крализец. Обещавам ти, че ще дойде.

„Речта на свободните придава голяма сбитост и стегнатост, както и точност на изрази. Тя е потопена в илюзията на абсолютните стойности. Нейните постулати представляват плодородна почва за религиите. Освен това свободните много обичат да морализаторстват. Те се противопоставят на страхотната липса на равновесие в живота с изявления, въведени в норма. Те казват: «Знаем, че не съществува общ сбор на цялото достижимо познание; това е място, запазено за Бога. Но постижимото за научаване от хората може да бъде събрано.» От това рисковано подхождане към света те създават фантасмагорично вярване в знаци и поличби, както и в собствената си съдба. Именно тук се корени тяхната легенда за Крализец — войната в края на вселената.“

Секретни отчети на „Бин Джебърит“/лист 800881

— Прибрали са го на сигурно и безопасно място — каза Намри, подсмивайки се на Гърни Халик през квадратната стая от камък. — Можеш да го съобщиш на своите приятели.

— Къде се намира това безопасно място? — попита Халик. Никак не му харесваше тонът на Намри, но се чувстваше окован от нарежданията на Джесика.

Проклетата вещица! Обясненията ѝ бяха напълно лишени от смисъл с изключение на предупреждението какво би могло да стане с Лито, ако не сполучи да овладее страховитите си спомени.

— Мястото е сигурно — каза Намри. — Това е единственото, което мога да ти съобщя.

— А как го научи?

— Разполагах с дистранс. Сабиха е при тях.

— Сабиха ли? Тя просто ще им каже...

— Не и този път.

— Ще го убиеш ли?

— Оттук нататък друг взема решенията.

Халик се намръщи. Дистранс. Какъв ли бе обхватът на тези гадни пещерни прилепи? Нерядко ги бе виждал да се стрелкат безшумно из пустинята със скрити послания, закодирани в техните призивни писъци. Докъде обаче можеха да стигнат на тая пъклена планета?

— Трябва сам да го видя — рече Халик.

— Не е разрешено.

Той пое дълбоко дъх, за да се успокои. Бе чакал два дни и две нощи за резултатите от претърсването. Сега отново бе утро и му се струваше, че ролята му се стопява, оставяйки го напълно безпомощен. Впрочем той никога не бе обичал командите. Командващият винаги се намира очакване, докато други вършат интересните и опасни неща.

— Защо пък да не е разрешено? — попита той. Контрабандистите, обзавели безопасния сийч, оставиха много въпроси без отговори, а именно такива очакваше да чуе от Намри.

— Според някои си видял прекалено много, след като вече знаеш за сийча.

Халик долови заплахата и се отпусна в позата на добре подготвен боец; ръката му остана близо до ножа, макар и не върху него. Мечтаеше за защитното поле, но тук не можеше и дума да става за такова поради въздействието му върху червеите, както и заради краткия му живот в присъствието на статични електрически товари, струпани от бурята.

— Подобна потайност не влиза в нашата уговорка — каза Халик.

— Ако го бях убил, това щеше ли да влезе в нея?

Гърни отново долови маневрирането на невидими сили, за които го бе предупредила лейди Джесика. Проклет да е и планът ѝ! Може би наистина не биваше да вярва на „Бин Джебърит“. В същия миг се почувства извън опеката на предаността. Тя му бе обяснила задачата и той бе приел нейния план с надежда, че както всички други планове, и този ще има нужда от пренастройване. Не ставаше дума за каква да е бин-джебъритка, а за Джесика от атреидите, която винаги е била негов приятел и поддръжник. Знаеше, че без нейната помощ ще бъде носен от непознати течения във вселена, чиито опасности го застрашаваха повече от рисковете на обитаваната от него сега.

— Не можеш ли да отговориш на въпроса ми? — настоя Намри.

— Трябваше да го убиеш само ако се появят признаци, че е...
обладан — промърмори Халик. — Абоминация. Изчадие.

Другият долепи юмрука си до дясното ухо, преди да каже:

— Твоята госпожа знае, че имаме в наличност изпитания за
такива случаи. Постъпила е умно, като е оставила в мои ръце
възможността за крайна оценка.

Халик стисна устни от чувство на безсилие.

— Ти чу думите на светата майка към мен — продължи Намри.
— Ние, свободните, разбираме тези жени, но вие, от другите светове,
никога не сте го могли. Жените на свободните често пращат синовете
си на смърт.

— Да не би да намекваш, че си го убил? — процеди Халик.

— Жив е. И е на сигурно място. Ще продължават да му дават
подправка.

— Аз трябва да го придружа до баба му, ако оцелее — напомни
Гърни.

Намри реагира само със свиване на рамене.

Разбра, че няма да получи друг отговор. По дяволите! Не
можеше да се върне при Джесика с неразрешени въпроси. Поклати
недоволно глава.

— Какво не можеш да преглътнеш? — попита Намри. — Плащат
ти добре.

Халик свъсено го погледна. Свободни! Вярвах, че всички
чужденци се интересуват най-вече от парите. Но Думите на Намри
казваха повече от предубежденията на свободните. Тук бяха пуснати в
действие други сили и ситуацията изглеждаше ясна за човек, научен да
наблюдава и преценява от „Бин Джебърит“. От цялата постановка на
нещата се носеше миризма на скрити действия и подбуди, както и на
сблъсък и преплитане на интереси... Преминавайки към обидно
фамилиарен тон, Халик подхвана:

— Лейди Джесика ще бъде гневна. Тя дори може да прати
войскови подразделения срещу...

— Занадик! — изруга Намри. — Ти, пратенико с поръчения!
Махалата не се отнася до тебе! С удоволствие ще ти събера водата за
Възвишения Народ!

Ръката на Халик хвана дръжката на ножа, а той самият придърпа
левия си ръкав, в който бе подготвил малка изненада за евентуални

нападатели.

— Не виждам тук разлята вода — рече спокойно той. — Може би гордостта ти те заслепява.

— Все още си жив, защото искам да разбереш, преди да станеш труп, че твоята лейди Джесика никога няма да прати войска срещу когото и да било. А ти, безродна отрепко, също няма да бъдеш призован с благодост в Хуануи. Аз съм от Възвишения Народ, докато...

— Аз съм просто слуга на атреидите — довърши Халик с мек тон. — Ние сме отрепките, които свалиха ярема на харконите от смрадливия ти врат.

Гримасата на Намри оголи белите му зъби:

— Твоята лейди Джесика е затворница на Салуса Секундус. Получаваните от теб записки не са от нея, а от дъщеря ѝ!

С върховно усилие Халик запази спокойния си тон:

— Няма значение. Алая ще...

Намри внезапно измъкна кристалния си нож.

— Какво знаеш ти за Божествената утроба? Аз пък съм неин слуга, мъжка курво. Като вземам водата ти, изпълнявам нейна заповед!

Той се хвърли право напред през стаята, с безразсъдно открити гърди.

Халик, който никога не би си позволил да го подмамат с толкова привидна непохватност, вдигна лявата си ръка, освобождавайки скритото в ръкава парче плътна и тежка материя, с което прихвана ножа на Намри. Със същото движение покри с раздиплените гънки на плата главата му и удари отдолу с ножа си. Почувства точността на своето попадение, когато тялото на Намри се докосна до неговото с твърдата повърхност на скритата под дрехата метална броня. Свободният изпищя, отскочи назад и падна. Не мръдна повече; от устата му шурна кръв, а очите, вперени в Халик, бавно помътнях.

Гърни пое дълбоко дъх. Как можеше глупавият Намри да повярва, че никой няма да забележи поставената под робата броня?

— Ей, тъпчо — проговори той на трупа, докато оправяше ръкава-клопка и бършеше ножа си, преди да го скрие в канията, — интересно какво си мислил за подготовката на слугите на рода на атреидите?

Отново пое дълбоко дъх и си каза: Дотук добре. Но чии интереси пазя аз? В думите на Намри отзвънна и истина. Джесика бе пленница на Салуса Секундус, а Алая кроеше необезпокоявана пъклените си

планове. Самата Джесика бе го предупредила за множеството непредвидени случайности, типични за дъщеря ѝ, без обаче да приема себе си като затворница. Но той бе получил заповеди за изпълнение. Така че на първо място стоеше необходимостта да се измъкне оттук. За щастие облеченият в роба свободен приличаше на всеки един от останалите. Той претъркаля мъртвото тяло на Намри в ъгъла, струпа отгоре възглавници и покри кръвта с чергата. Когато всичко бе свършено, регулира удобно тръбичките за носа и устата на влагосъхраняващия си костюм, вдигна нагоре маската като човек, пригответил се за излизане в пустинята, прихлупи напред качулката на връхната си дреха и тръгна по дългия коридор.

Невинният се движи спокойно — помисли той, вървейки с безгрижната походка на човек без особена работа. Любопитно бе това негово чувство за свобода, сякаш излизаше от опасността, а не беше потънал до гуша в нея.

Никога не съм харесвал плановите и за момчето — продължи хода на мислите си. — И ще ѝ го кажа, ако я видя. Ако. Защото, в случай че Намри говореше истината, в действие бе влязъл най-опасният резервен вариант. Алая нямаше да го остави жив, но можеше както винаги да разчита на Стилгар — добрия свободен с още по-добрите си суеверия.

Както проникателно го бе обяснила Джесика:

„Същинската природа на Стилгар е покрита с много тънък слой поведение на цивилизован човек. И всичко зависи само от начина, по който ще смъкнеш този слой от него...”

„Духът на Муад’Диб е нещо повече от думите, повече от буквата на Закона, създаден в негово име. Муад’Диб трябва винаги да бъде вътрешният изблик на гняв срещу самодоволството на силните на деня, срещу шарлатаните и догматичните фанатици. Точно този вътрешен изблик на гняв следва да има решаващата дума, тъй като Муад’Диб ни е завещал най-важното от всичко, а именно: човешките същества могат да устоят единствено в братската атмосфера на социална правда.“

Договорът на федейкините

Лито бе седнал с опрян о стената на колибата гръб, съсредоточил вниманието си върху Сабиха и наблюдаващ развиващите се нишки на своята визия. Тя му беше приготвила кафе, оставено встрани. Сега бе приклепнала до него и бъркаше храната му за вечеря — овесена каша, ухаеща на мелиндж. Ръцете ѝ движеха бързо черпака и течността с индигов цвят обагряше стените на съда. Грубата ципа на влагосъхраняващото покритие на колибата, подсилена с по-светла материя точно зад Сабиха, образуваше сивкав ореол, върху който сянката ѝ танцуваше на блещукащата светлина от пламъка на готварското приспособление и единствената лампа.

Тъкмо лампата възбуди любопитството на Лито. Хората от Шулок буквално прахосваха подправката — лампа, а не светоглобус. Държаха в домовете си слуги — роби, както повеляваха най-старите традиции на свободните. И в същото време си служеха с орнитоптери и съвременни комбайни за събиране на подправка. Представляваха хаотична смес от древно и модерно.

Сабиха побутна гърнето с овесената каша към него и угаси пламъка за готвене.

Лито не обърна внимание на съда.

— Ще ме накажат, ако не го изядеш — рече девойката.

Той я гледаше, без да престава да мисли: Убия ли я, ще скъсам една от нишките. Ако ѝ разкажа за плановете на Муриз, друго видение

ще се сгромоляса. А остана ли тук да чакам баща си, тази визия-нишка ще се превърне в яко въже.

Умът му подреждаше вариантите. Някои от тях упорито преследваха мисълта му със своята сладост. Едно бъдеще със Сабиха носеше съблазнта на подмамваща действителност във вече осъзнато прорицание. И едновременно заплашваше да блокира всички останали, ако той реши да го последва до агонията на неговия край.

— Защо ме гледаш така? — попита Сабиха.

Лито не отговори.

Тя побутна съда по-близо до него.

Опита се да преглътне с пресъхнало гърло. Импулсът да я убие продължаваше да се засилва. Усети, че трепери. Колко лесно би било да разбие една визия и да пусне безумието на свобода!

— Муриз нарежда — каза тя, докосвайки гърнето.

Да, заповедта бе наистина на Муриз. Суеверието бе взело връх над всичко. Арифата чакаше визия с прорицание, предназначена специално за него. Той бе досущ като някогашните диваци, каращи шамана да хвърли говежди кости и да разтълкува бъдещето според тяхното пръсване. Муриз бе прибрал влагосъхраняващия костюм на задържания „като обикновена предпазна мярка“. Постъпката му беше прикрита подигравка към Намри и Сабиха. Само глупците дават възможност на пленения да избяга.

Но Муриз трябваше да разреши и проблем с дълбока емоционална стойност — Реката на духа. Тъй като водата на пленника течеше и в неговите вени, той търсеше поличба, която би му позволила да поддържа жива заплахата на смъртта, надвиснала над Лито.

Както с бащата, тъй и със сина — помисли момчето.

— Подправката само ще улесни твоите визии — каза Сабиха. Продължителното мълчание я притесняваше. — Много пъти съм имала видения при оргиите в сийча. Те не означават нищо.

Точно така! — помисли той със заключено в неподвижност тяло, от която кожата му бе изстинала и сякаш лепнеше. Бин-джезъритската подготовка взе връх в цялото му съзнание като добре насочена светеща точка, опипваща отвъд самия него, за да хвърли ослепяваща светлина върху визията за съдбата на Сабиха и на всички нейни приятели сред отритнатите. Старото правило на „Бин Джебзърит“ беше категорично със своята формулировка: „Езиците се развиват, за да отразяват все по-

тесните насоки на специализация според изискванията на самия живот. Всяка от тези специализирани насоки на развитие може да бъде разпозната по словния състав, предположенията и структурите на фразата. Да се внимава за местата на възможни засечки. Специализираното развитие по същество е място, където животът е спрял, а движението е осъдено и мъртво.“

Той възприемаше Сабиха като пълноправен създател на визии, макар самата тя да се отнасяше с пренебрежение към своите видения, предизвикани от оргиите с подправката. Те пораждаха безпокойство и следователно трябваше да бъдат отстранени и умишлено забравени. Хората от нейното обкръжение се молеха на Шай-хулуд, защото червеят беше централната фигура в голяма част от виденията им. Те се молеха за роса в края на пустинята, тъй като влагата ограничаваше техния живот. Едновременно с това те буквално се въргаляха в планини от подправка и подмамваха пясъчните твари в открити канати. Сабиха подхранваше прорицателските мигновения с временна безчувственост и въпреки това той съзираше в думите ѝ сигнални огънчета — тя зависеше от абсолютни истини и търсеше твърди граници, а всичко това ставаше заради неспособността ѝ да поеме тежестта на огромни по важността си решения, пряко засягащи нейната личност не само в духовен аспект. По инерция тя се придържаше към възприемане на света с помощта на само едно око, което събираше всичко в единствена цялост и сякаш спираше времето; пак поради обстоятелството, че алтернативите я ужасяваха.

В противовес на установения за нея факт Лито чувстваше своето несъмнено придвижване. Беше като мембрана, обгръщаща безкрайни пространства, и тъй като виждаше техните измерения, можеше да взема решения със съдбовна важност. Както постъпваше баща ми.

— Трябва да го изядеш! — настоя Сабиха.

Той вече съзерцаваше цялата мозайка на пророческите си видения и знаеше коя нишка е длъжен да следва. Кожата ми не е моята собствена. Изправи се и загърна робата около себе си. Усещаше я по странен начин без защитния влагосъхраняващ костюм. Стоеше с боси крака върху постелката на пода, изработена от стопената материя на нишки от подправката, и чувстваше утъпкания пясък отдолу.

— Какво правиш? — попита Сабиха.

— Тука е задушно. Ще изляза навън.

— Не можеш да избягаш — рече тя. — Във всеки каньон има червей. Преминеш ли отвъд каната, ще те усетят по миризмата на твоята влага. Червеите-пленници са много чевръсти и никак не приличат на онези в пустинята. Освен това — някакво злорадство се прокрадна в гласа ѝ — нямаш и влагосъхраняващ костюм.

— За какво се безпокоиш тогава? — попита той, задавайки и на себе си въпроса дали би могъл да предизвика искрената ѝ реакция.

— Защото не си ял.

— И ще те накажат?

— Да!

— Но аз вече съм преситен от подправка. Живея в непрекъсната визия.

После посочи с босия си крак към гърнето и добави:

— Изсипи го. Кой ще разбере?

— Следят ни — пошепна тя.

Лито тръсна глава, сякаш заслонявайки я от своите видения, почувствал новата овладяваща го сила. Не си струваше да убива тази нещастна пионка. Тя се движеше под такта на друга музика, без дори да знае стъпките, все още вярвайки, че ще може да спечели частица от мощта, която подмамваше гладните пирати от Шулок и Джакуруту. Доближи се до уплътнението на входа и сложи ръка върху него.

— Когато Муриз дойде — каза тя, — страшно ще се ядоса на...

— Муриз е продавач на празно пространство — прекъсна я той.
— Леля ми го е изцедила.

Сабиха също стана:

— Излизам с тебе.

Спомня си как ѝ избягах — помисли Лито. — И усеща колко е слаба, за да ме задържи. Картините пред вътрешния ѝ поглед са много объркани. Но тя нямаше да им позволи да ѝ повлияят. Защото се задоволяваше с логически въпроси: какво може да направи той на пленения в каньона червей? Как би могъл да оживее в Танзеруфт без влагосъхраняващия костюм и комплекта с принадлежности на свободните?

— Трябва да бъда сам, за да се посъветвам с моите видения — каза Лито. — Ти оставаш тук.

— Къде отиваш?

— До каната.

— През нощта там гъмжи от пясъчни твари.

— Няма да ме изядат.

— Понякога червеят идва досам водата — продължи тя. — И ако прекосиш каната.. — прекъсна сама мисълта си, опитвайки се да вложи заплахата в своите думи.

— Как ще се кача на червея без куки? — попита той, не знаейки дали все още би могла да спаси частица от собствената си визия.

— Ще ядеш ли, когато се върнеш? — внезапно смени темата Сабиха, като клекна отново до съда и се пресегна за черпака, с който бъркаше индиговата каша.

— Всяко нещо с времето си — отвърна той, знаейки добре че девойката не може да открие финото използване на Гласа, с което трансформираше собствените си желания в нейни решения.

— Муриз ще дойде да провери дали си имал видение — предупреди го тя.

— Ще се справя с Муриз, както сам зная.

Не можеше да не забележи бавните ѝ и мудни движения. Поведенческият модел на всички свободни се вливаше съвсем естествено в пътя, по който сега я водеше. Те бяха хора с почти неестествен прилив на енергия при изгрев слънце, но изпадаха в дълбока, сякаш летаргична меланхолия след спускането на нощта. Сабиха вече искаше да потъне в съня и неговите сенки. Лито излезе сам навън.

Небето светеше от звездния огън и той видя ясно очертанията на огромния заоблен хълм. Тръгна под палмите към каната.

Дълго стоя до самия му край, заслушан в непрестанния съсък на пясъка в каньона от другата страна. Звучите говореха за малък червей; точно заради това се бяха спрели на него. Малкият червей беше полесен за транспортиране. Как ли са го пленили? Ловците със сигурност най-напред бяха притъпили остротата на реакциите му с пулверизирана вода, използвайки традиционния начин, по който постъпваха свободите, за да хванат червей за оргията с ритуала на превръщането. Но този тук нямаше да бъде убит с удавяне. Щеше да излети с хайлайнер на Сдружението, за да стигне до някой надяващ се купувач, чиято пустиня по всяка вероятност ще се окаже прекалено влажна. Малцина обитатели на други светове осъзнаваха ефекта на произтичащото засушаване, поддържано от пясъчните твари на

Аракис. Поддържано. Защото дори тук, в Танзеруфт, имаше много повече родена от въздуха влага, отколкото би срещнал червеят преди смъртта си в някой резервоар на свободните.

Той чуваше как Сабиха се върти неспокойно в колибата зад него. Не можеше да си намери мира, пришпорвана от собствените си стаени видения. Замисли се какъв би бил животът с нея извън някоя визия, запълвайки съвсем естествено със съдържание всеки миг още с пристигането му. Мисълта го привлече много по-осезателно в сравнение с виденията, предизвикани от подправката. Изправен пред непознато бъдеще, долавяше яснотата на картината с всичките ѝ детайли.

Една целувка в сийча струва колкото две в града.

Старата максима на свободните казваше достатъчно. Познатият отдавна сийч криеше осезаема неудържимост, смесена с плахост и свян. У хората в Джакуруту/Шулок се долавяха следи от тази плахост, но само следи. Натъжи се при мисълта за изгубеното.

Бавно, толкова бавно, че разбра за събитието много време, след като то бе започнало, Лито долови мекото шумолене на множество създания около себе си.

Пясъчните твари.

Скоро щеше да настъпи мигът, когато една визия преминава в друга. Почувства движението на тварите като движение в себе си. Дълги поколения свободните бяха живели със странните създания, без да забравят, че ако човек пожертва малко вода като примамка, те идват при него. Мнозина свободни, умиращи от жажда, бяха рискували последните капки течност, знаейки, че сладкият зелен сироп, изцеден от пясъчната твар, дава сила, макар и неособено голяма. Но пясъчните твари бяха преди всичко забавления за децата, които ги ловяха за Хуануи. Както и за да си играят с тях.

Лито потръпна при мисълта какво представляваше сега тази игра за него.

Почувства как едно от създанията се плъзга по босия му крак. Отначало се поколеба, но после уверено продължи, примамено от огромното количество вода в каната.

Макар и само за миг, той се замисли върху жестоката реалност на своето решение. Ръкавица от пясъчни твари. Децата обичаха тази игра. Хваната и притисната към кожата, пясъчната твар се превръщаше в

жива ръкавица. Малките количества кръв в капилярите се долавяха от сетивата на създанията, но нещо в кръвната течност ги отблъскваше. Не след дълго ръкавицата падаше в пясъка, за да заеме мястото си в кошница от нишки на подправката. Мелинджът беше за тварите кратко облекчение, преди да се озоват в дестилационната инсталация.

Чуваше как те падат в каната, за да бъдат изядени от рояка хищни риби. Пясъчните твари омекваха от водата и ставаха погъвкави; децата отрано научаваха това. Малко слюнка и сладкият сироп беше готов. Лито се заслуша в пляска. По време на миграция пясъчните твари стигаха до течащата вода, но не можеха да задържат потока в каната, обикалян от патрула на хищните риби. Ала те продължаваха да прииждат и да цопват във водата. Лито се пресегна към пясъка, опипвайки наоколо, докато пръстите му докоснаха жилавата кожа на една пясъчна твар. Беше с точно необходимата големина. Създанието не се опита да избяга, а запълзя с готовност по тялото му. Със свободната си ръка той проследи неговите очертания по познатата груба ромбична форма. Нямаше нито глава, нито очи и крайници, но безпогрешно намираше водата. Тварите заставаха плътно тяло о тяло, обвързваха се една с друга с помощта на грубите си реснати израстъци и се превръщаха в огромен торбовиден организъм, препречващ пътя на водата, който отделяше „отровата“ от гиганта, създаден от преобразила се пясъчна твар — Шай-хулуд.

Създанието с гърчене се движеше по ръката му, променяйки ту дължината, ту широчината си. Едновременно с това движение той почувства удължаване и разширяване на избраната от него визия. Именно тази нишка, а не другата. Усещаше как пясъчната твар изтънява, покривайки все по-голяма част от плътта му. Никоя от тях не бе срещала досега ръка като тая, всяка клетка на която беше пренаситена с подправка. А и никое човешко същество до този ден не бе живяло и не бе подготвяно за такъв процес. Лито внимателно регулира ензимния баланс в организма си с осъзнатата увереност, която бе придобил в транса, предизвикан от подправката. Познанието, следствие от безчислените животи, примесени с неговия собствен, гарантираше сигурността, с която той подбираше точно необходимото равновесие, отблъсквайки по такъв начин смъртта в резултат на предозиране, която би го погълнала веднага, ако си позволише отслабване на наблюдението върху самия себе си дори за времето

между два удара на сърцето. Едновременно с това протичаше процесът на сливане с пясъчната твар: той се хранеше с нея, осигуряваше ѝ храна от себе си и я изучаваше. Визията по време на унеса от подправката беше начертала шаблона; за него оставаше само да го следва с точност.

Лито продължаваше да чувства постепенното изтъняване на пясъчната твар, която покриваше все повече площ между ръката и китката му. Напипа още една и я постави върху първата. Допирът им доведе до неистов гърч на двете създания. Реснатите им израстъци се сплетоха и се превърнаха в ципа, която се простря чак до лакътя. Пясъчната твар реагираше като ръкавицата в познатата детска игра, но тази беше по-тънка и чувствителна; разбра го, докато я приканваше да приеме ролята на симбионт с кожата. Наведе надолу длан, за да докосне пясъка; всяко отделно зрънце предаваше очертанията си на сетивата му. Не, това вече не беше предишното пясъчно червейче, а нещо по-здро и по-силно. И силата му щеше да продължи да расте... Опипващата му ръка срещна друга твар, която веднага се вплете с първите две, влизайки в своята роля. Мекото кожесто покритие се запромъква нагоре към рамото.

Съумя да постигне единение между новата си кожа и тялото с върховна съсредоточеност, не позволявайки да се стигне до отхвърляне. Дори нищожна частица от вниманието му не трябваше да се отклони и прехвърли върху страховитите последствия от извършването. Значение имаха единствено потребностите на визията, съпътстваща транса от подправката. И само Златната Пътека би могла да бъде следствието от това изпитание.

Той смъкна връхната си дреха и легна гол върху пясъка, протягайки вече покритата си ръка с ръкавица в самия поток на мигриращите пясъчни твари. Спомни си как веднъж с Ганима хванаха една такава твар и я търкаха в пясъка, докато тя се сви до размерите на детенце-червейче — твърда тръбичка, чиято вътрешност съдържаше зеления сироп. Захапах я в края ѝ и бързо изсмукаха съдържанието, гълтайки сладките капки, преди отхапаното място да зарасне.

Вече покриваха цялото му тяло. Долавяше пулса на кръвта си в живата мембрана. Една от тварите се опита да пропълзи по лицето му, но той бързо я отстрани и продължи да я държи, докато не се превърна в тънко рулце. То порасна по-дълго от детенцето-червейче, оставайки

гъвкаво. Лито захапа края му и вкуси тъничката струйка сладост, траеща много по-дълго от преживяното по-рано подобно събитие. Почувства прилива на сила, която тази сладост вля в него. Обзе го любопитна възбуда. Известно време продължи да придърпва надолу ципата върху лицето си, докато накрая се получи здрава изпъкнала ивица, кръжаща от челюстта до челото, като само ушите оставаха непокрити.

Сега визията-прорицание трябваше да бъде проверена.

Изправи се и се обърна, за да побегне към колибата, но още щом помръдна напред, разбра, че краката му се движат прекалено бързо, за да пази равновесие. Плонжира в пясъка, направи кълбо напред и подскочи. Скокът го отблъсна на два метра над повърхността; след като падна обратно, направи нов опит да крачи, но пак се движеше прекалено бързо. Стоп! — издаде той заповед към себе си. Отпусна се в принудителната релаксация на прана-бинду, съсредоточавайки своите сетива в окото на съзнанието. Това фокусира насочените навътре малки бързейчета на вечното-сега, посредством които изучаваше Времето с помощта на експеримента, давайки възможност на въодушевлението от визията да го оживи и окрили. Ципестото покривало изпълняваше съвсем точно предсказанията на предварително видяното.

Собствената ми кожа не е моя.

Но мускулите му изискваха известна тренировка, преди да свикнат с подсилените движения. Както вървеше, падна и се претърколи. После седна. В настъпилото спокойствие навитата ивица под челюстта му се опита да се превърне в ципа, покриваща устата. Той плю срещу нея и я захапа, вкусвайки сладостта на сироп. Ципата отново се нави надолу под натиска на ръката му.

Изтече достатъчно време за установяване на пълноценен съюз и хармония с тялото. Лито легна и се изпъна, след което се обърна по корем. Запълзя, триейки ципата в пясъка. Отчетливо чувстваше песъчинките, но нищо не жулеше кожата му. Само с няколко движения, сякаш плуваше, прекоси петдесетина метра от пясъчното пространство. Физическата реакция затопли тялото му. Мембраната престана с опитите си да покрие носа и устата, но предстоеше втората важна стъпка, преди да стигне до Златната Пътека. Досегашните усилия го бяха довели далеко отвъд каната — намираше се в каньона,

където беше пленен червеят. Чу го да се носи със съсък към него, привлечен от движенията му.

Със скок Лито се изправи на крака, за да го посрещне, но прекомерно бурната му реакция стана причина да се просне на около двайсет метра навътре в каньона. Установил със страхотно усилие контрол върху рефлексите си, той седна и отново се изпъна. Пясъкът пред него започна да се издига в гигантска крива, осветена от звездите. След малко зейна изведнъж — на не повече от две дължини на човешко тяло. В неясния светлик пробляснаха кристални зъби. Той видя огромната паст-пещера, а далеко назад се мяркаха неясните следи от блед пламък. Заля го подавящия всичко аромат на подправката. Но червеят бе спрял. Остана точно пред него, докато Първата Луна се показва над заобления хълм. Светлината сякаш извираше от зъбите на чудовището, загатвайки за фантастичния блясък на пламъците от изгарящи химически вещества във вътрешността му.

Вроденият в свободните страх от Шай-хулуд беше толкова силен, че Лито се разкъсваше от желание да побегне. Но откровението на визията му го задържаеше на място, очарован и омагьосан от дълго проточилия се миг. Никой досега не бе оставал толкова близо до устата на жив червей, без да изгуби живота си. Момчето помръдна десния си крак, напипа опора в пясъка и се отгласна от нея с рязко движение, което го отхвърли към устата на червея. Успя да спре, падайки на колене.

Червеят не помръдваше.

Сетивата му долавяха само пясъчна твар, а той не би се нахвърлил на обикновено зарития дълбоко в пясъка свой прародител. По-скоро би нападнал друг червей в собствената си територия и нищо нямаше да го спре пред изскочила на повърхността подправка. Единственото препятствие пред него беше водната бариера, а пясъчната твар, в която се намираше капсулирана вода, представляваше точно такова препятствие.

Момчето реши да експериментира и приближи ръка към страховитата паст. Червеят се дръпна цял метър назад.

Възстановил доверието в себе си, Лито се поотдалечи от червея и започна да обучава мускулите си да живеят с новата си сила. Внимателно се върна към каната. Червеят остана неподвижен зад него. След като мина отвъд същинската водна бариера, Лито подскочи от

радост, преодоля с плуване десет метра по пясъка, претърколи се и се разсмя.

Светлина лумна пред очите му, когато входното уплътнение беше отворено. Сабиха се очерта на фона на жълтопурпурния блясък на лампата, вторачена в него.

Смеейки се, Лито изтича обратно през каната, спря пред чудовището и се обърна към нея с протегнати ръце.

— Гледай! — извика той. — Червеят слуша моите заповеди.

Девојката остана вцепенена от ужас на мястото си, а Лито се затича, заобиколи огромното туловище и се отправи навътре в каньона. Трупайки опит с новата си кожа, установи, че може да бяга със съвсем слабо съкращаване на мускулите. Получаваше се почти без усилие. Когато ускоряваше своя бяг, той сякаш политаше по пясъка, а вятърът бръснеше откритата част от лицето му. В самия край на каньона момчето не спря, а отскочи цели петнайсет метра нагоре, прилепна към скалната грамада, задраска по нея и припълзя като насекомо до самия връх, издигащ се над Танзеруфт.

Пустинята лежеше пред очите му — обширна вълниста повърхност от сребро под лунната светлина.

Лудешкият възторг, обхванал всичките му сетива, постепенно изчезна.

Той приклепна, долавяйки лекотата, която чувстваше в тялото си. Направеното усилие бе предизвикало леко изпотяване, което един влагосъхраняващ костюм трябваше да поеме и прехвърли в преработващата тъкан, отнемаща солите. Ала сега потта се изпари, поета от ципестото покритие по-бързо, отколкото би могъл да го стори костюмът. Лито почувства жажда, допря до устните си парче от мембраната, захапа я и изпи сладката течност.

Устата му оставаше открита. С мъдростта на свободните той долови, че влажността на тялото му намалява с всяко издишване. Скри устните си под мембраната, нави я отново, когато тя се опита да покрие и ноздрите му, и я задържа, докато навитата преграда остана на мястото, определено за нея. После, както се постъпва в пустинята, почти автоматично възприе установения модел на дишане — вдишване през носа, издишване през устата. Ципата върху устните му се изду в малко мехурче, но остана на мястото си. Така вече нямаше открито пространство за влагата, отделяна чрез тях и ноздрите.

Някакъв топтер прелетя между него и луната, направи вираж и се приземи с разперени криле на хълма на стотина метра вляво. Лито го изгледа, а после се обърна и проследи обратно пътя си в каньона. Долу, отвъд каната, се виждаха множество светлинки; сновяха и хора. Чуваха се слаби викове, в чиито звуци се долавяха истерични отсенки. От топтера към него приближаваха двама души. Лунната светлина блестеше по оръжията им.

Машхада — помисли Лито и почувства тъгата в своята мисъл. Ето тук беше мястото на големия скок към Златната Пътека. Бе заложил на живия и самовъзстановяващ се влагосъхраняващ костюм от пясъчни твари — нещо с неизмерима стойност на Аракис... докато не бъде поискана цената му. Вече не съм човешко същество. Легендите за тази нощ ще се множат и ширят отвъд всичко, съзряно от очевидците. Но легендите ще се превърнат в истина.

Той се взря надолу от заобления хълм, преценявайки че пустинната равнина лежи на около двеста метра. На лунната светлина се виждаха корнизи и цепнатини по стръмното чело на хълма, несвързани от никаква пътека. Лито се изправи, вдъхна дълбоко въздух, погледна назад към наближаващите мъже и след като стъпи на самия край на скалата, се отхвърли в празнотата под себе си. Трийсетина метра по-долу сгънатите му крака докоснаха тясна издатина. Подсилените мускули поеха удара и той отскочи встрани към друг корниз, където се хвана за малка изпъкнала част; после пропадна още дваисет метра, отново се залови с ръце за някаква издатина и пак продължи пътя си със скокове, приклякания и сграбчване на тесните корнизи. Последните четирийсет метра премина с един-единствен отскок, приземявайки се с премятане и сгънати колене, след което полетя надолу по подветрената страна на една дюна, предизвиквайки истинска буря от пясък и прах. На дъното се изправи на крака и с нов скок застана на върха на съседна. Чувахе дрезгави викове откъм скалата, но не им обърна внимание, за да се съсредоточи върху подскоците, с които се придвижваше от един пясъчен връх към друг.

След като привикна към особеностите на подсилените си мускули, долови в себе си почти чувствено удоволствие от факта, че владее това движение, което можеше да скъсява разстоянията. Беше същински балет в пустинята, както и предизвикателство към Танзеруфт, което никой досега не бе дръзнал да отпрати.

Когато прецени, че е изминало достатъчно време, за да могат онези от орнитоптера да преодолеят изживения шок поне дотолкова, доколкото да продължат преследването, той се гмурна със скок в защитеното от лунна светлина възвишение на една дюна и се зари в нея. За новата му сила пясъкът беше като среда от гъста течност, но температурата опасно се покачваше при прекалено бързо движение. Спрял на отсрещната страна на дюната, забеляза, че ноздрите му са покрити с къс от мембраната. Свали я и почувства как новата кожа пулсира върху тялото му в усилието си да поеме отделената пот.

Отново оформи тръбичка на устата си и пийна сироп, докато гледаше нагоре към звездното небе. Прецени, че се е отдалечил на петнайсет километра от Шулок. След малко очертанията на топтер се появиха на фона на звездите — голяма птица, последвана от друга, и от друга... дочу мекия плясък на крилете им и шепот на приглушените двигатели.

Пийвайки от живата тръбичка, той чакаше. Първата Луна мина по пътя си, а след нея и Втората.

Час преди да съмне Лито припълзя навън до върха на дюната и огледа внимателно небето. Не се виждаха преследвачи. Сега вече знаеше, че е поел по път, от който връщане няма. Отпред се намираше капанът във Времето и Пространството, подготвен като незабравим урок за него и за цялото човечество.

Обърна се на североизток и пробяга с големи скокове още петнайсет километра, преди да се зарови в пясъка за през деня, оставяйки само малка дупчица на повърхността, отворена благодарение на тръбичка, моделирана от пясъчна твар. Мембраната още се учеше как да живее с него, докато той вече можеше да съжителства с нея. Опитваше се да не мисли за другите неща, които тя правеше с плътта му.

Утре ще нанесе удар на Гар Руден — помисли той. — Ще разруша каната им и ще пусна водата в пясъка. После ще намина към Уиндсак, Старата клисура и Харг. След месец екологичната промяна ще бъде върната с цяло поколение назад. Така ще можем да разработим нова програма.

Разбира се, ще обвинят дивите разбунтувани племена. Някои отново ще се сетят за Джакуруту. Алая ще бъде предоволна. Колкото до Ганима... Изрече беззвучно думите, които щяха да възстановят

връзката със спомена. Но затова трябваше още време... И само ако оцелеят от ужасно смесените нишки.

Златната Пътека го примамваше далеко в пустинята като реална физическа даденост, видима с отворени очи. Замисли се за хода на нещата: също като при животните, които трябваше да се движат по земята, защото от това зависеше тяхното съществуване, и душата на човечеството, блокирана от дълги епохи, имаше нужда от път, по който да може да се движи.

После баща му зае неговата мисъл и Лито си каза: Скоро ще спорим като мъж с мъж, за да остане само едно прозрение.

„Граничните очертания за оцеляване са заложени от климата — огромните бавни течения на промяната, които едно поколение може и да не забележи. Моделът обаче се определя от екстремните състояния. Ограничените във времето човешки същества могат да видят единствено отделни участъци от движението на климата и отклоненията за дадено годишно време, а в някои случаи и да направят заключения от рода на: «Тази година е по-студена от всички, които си спомням.» Сетивата долавят подобни неща. Но средната стойност на промяната през дългата поредица от години рядко е причина за сериозна тревога у хората. Точно тази тревога ги учи как да оцелеят на дадена планета. Те са длъжни да изучават климата.“

Аракис, Преобразяването по Харк ал-Ада

Алая седеше със скръстени крака на леглото си, опитвайки се да успокои себе си с молитвата срещу страх, но всеки пореден опит биваше осуетяван от подигравателно хихикане, отекващо в главата ѝ. Не можеше да не чува гласа, който бе установил контрол над слуха и мозъка ѝ.

„Що за глупотевини? От какво те е страх?“

Мускулите на прасците ѝ потрепваха, а стъпалата се опитваха да извършват бягащи движения. Нямаше обаче къде да избяга.

Беше облечена само в златиста нощница от най-тънка коприна от Палиан, която щедро откриваше пухкавината, започнала да окръгля тялото ѝ. Часът на убийците току-що бе отминал; зората нямаше да се забави дълго, докладите със сведения от последните три месеца бяха пред нея върху червената покривка на леглото. Тя долавяше тихия глас на климатичната инсталация и слабия повей, раздвижващ етикетите на ролките с шигърова жица.

Слугите със страх я събудиха, преди да изминат последните два часа от съня ѝ, носейки новини за поредното оскърбително нападение;

Алая поиска да ѝ донесат докладите, за да потърси смислен мотив на станалото.

Отказа се от молитвата.

Нападенията сигурно бяха дело на бунтовниците. Точно така. Все повече и повече от тях се обръщаха срещу религията на Муад'Диб.

„И какво лошо има в това?“ — заинтересува се подигравателният глас в нея.

Тя гневно тръсна глава. Намри я беше предал. Глупаво бе да повярва на подобно опасно оръжие, действащо според случая. Помощниците ѝ шушукаха, че вината е на Стилгар, който тайно преминал на страната на бунтовниците. А какво беше станало с Халик? Дали се е скрил при своите приятели-контрабандисти? Напълно възможно.

Взе една от ролките. Ами Муриз? Пълна истерия. Това беше единственото правдоподобно обяснение. В противен случай трябваше да повярва в чудеса. Нито един човек, камо ли дете (дори дете като Лито), не би могъл да се хвърли от хълма в Шулок, да оцелее и да побегне през пустинята със скокове, пренасящи го от върха на една дюна до билото на следващата.

Алая почувства хладната шигърова жица в ръката си.

Все пак какво беше станало с Лито? Ганима отказваше да приеме друго освен смъртта му. Прорицателят на истината бе потвърдил нейния разказ — Лито е разкъсан от Лаза тигър. В такъв случай кое е било детето, за което докладваха Намри и Муриз?

Тя потръпна от страх.

Четирийсет каната бяха разрушени и водите им потънаха в пясъка. Суеверни глупаци! Всички — и преданите свободни, и дори бунтовниците. Отчетите гъмжаха от разкази за загадъчни случки. Пясъчните твари се мятаха в канатите и загиваха, за да се превърнат в несметни множества на свои малки, точно възпроизведени подобия. Давеха се червеи — по своя воля. От Втората Луна върху Аракис се процеждаше кръв и завихряше страшни бури. И те се появяваха все по-често!

Сети се за Дънкан, изолиран в Табър и измъчван от ограничителната юзда, за която дословно и с пределна настойчивост бе наредила на Стилгар. Той и Ирулан не говореха почти за нищо друго, освен за истинското значение на знаменията. Глупаци! Дори

собствените ѝ шпиони я заблуждаваха за влиянието на тези нечувани досега истории!

И защо Ганима продължаваше да настоява за истинността на случая с убития Лаза тигър?

Алая въздъхна. Само един от докладите на шигъровата жица я успокои. Фарад'н бил пратил контингент от домашната си гвардия, „за да помогнат в последните беди и да подготвят нещата с Официалния Годежен Ритуал“. Алая се усмихна и сподели хихикането, отзвъннало в главата ѝ. Поне този план оставаше непокътнат. А за другите суеверни тъпотии трябваше да бъдат намерени логични обяснения.

Междувременно ще си послужи с хората на Фарад'н, за да сложи край на броженията в Шулок и да задържи другомислещите, най-вече измежду наибите. Искаше ѝ се да вдигне мерника и на Стилгар, но вътрешният глас я посъветва да не го върши.

„Още не е време.“

— Майка ми и Сестринството имат собствен план — пошепна Алая. — Защо тя се е заела с обучението на Фарад'н?

— Може би я възбужда — предположи старият барон.

— Не и този студенияк.

— Нали не възнамеряваш да искаш нейното прогонване от Фарад'н?

— Добре съзнавам опасността!

— Дотук отлично. Между другото, какво стана с оня младок и твой служител, когото Зиа наскоро въведе в нещата? Мисля, че името му е Агарвес — Буер Агарвес. Да бе го поканила за довечера...

— Не!

— Алая...

— Вече почти съмна, ненаситен стар глупако! Сутринта има съвещание на Военния съвет, а жреците ще искат...

— Мила ми Алая, не им вярвай.

— Разбира се, че не им вярвам!

— Много добре. А сега, този Буер Агарвес.

— Вече казах. Не!

Старият барон се умълча, ала тя почувства главоболие. От лявата ѝ буза болката бавно запълзя към главата. Веднъж я беше накарал да хукне като луда по коридорите с този си гаден номер. Взе решение да издържи.

— Ако настояваш, ще взема успокоително — каза Алая.
Той бе убеден, че ще го направи. Болката започна да отслабва.
— Е, какво пък сприхаво се съгласи баронът. Остава за друг път.
— Да, за друг път — кимна тя.

„Ти наистина пробиваш пясъка със силата си. Ти разбиваш главите на драконите в пустинята. Да, виждам те като звяр, идваш от дюните; имаш два рога като агне, но говориш като дракон.“

Преработено издание на Оранжевата Католическа Библия

Аран 11:4

Това беше предопределено предсказание и нишките станаха на въже — нещо, което сега изглеждаше добре познато от целия му живот. Той погледна напреко през вечерните сенки към Танзеруфт. На сто и седемдесет километра право на север се намираше Старата Клисура — дълбока змиевидна пукнатина, прерязваща Защитната стена, през която първите свободни бяха навлезли в пустинята.

Преодоля всички съмнения. Знаеше защо стои тук сам, изпълнен с усещането, че владее цялата земя и тя е длъжна да се подчинява на неговите заповеди. Чувстваше струната, свързваща го с човечеството, както и онази остра нужда от опит, преживявания и познания, осмислени логично — вселена на познаваеми и повтарящи се явления в протичащите непрестанни промени.

Познавам тази вселена.

Червеят, довел го дотук, стигна до отпечатъка, който бе оставил кракът му, а после се изправи пред него като послушно домашно животно. Лито го яхна със скок и с подсилените си от ципата ръце задържа ръба на пръстените му, за да го принуди да остане на повърхността. Чудовището беше се изтощило от целонощното стремително движение на север. Силициевосярната „инсталация“ във вътрешността на гигантския му корпус беше работила с определен капацитет, бълвайки обилни горещи порции кислород, които следващият ги вятър завихряше обратно около ездача. От време на време му се завиваше свят от поривите, а мисълта му се изпълваше със странни възприятия. Рефлексивната, движеща се кръгообразно субективност на пророческите му прозрения се бе обърнала навътре

към неговите предшественици, принуждавайки го да връща отново към живот отделни етапи от земното си минало и да прави сравнения между тях и променящата се своя същност.

Вече усещаше осезателно колко много се бе отдалечил от типичния човешки индивид. Подмамена от подправката, която жадно поглъщаше, ципестата покривка на тялото му не беше само пясъчна твар, както и той бе нещо по-различно от човешко същество. Реснатите израстъци бяха плъзнали из плътта му, изграждайки ново създание, чиято собствена метаморфоза предстоеше цели вечности напред.

Тате, ти го видя и не го прие — помисли той. — Беше прекалено жестоко да сториш противното.

Лито знаеше какво вярваха за баща му и защо. Муад'Диб умря от прорицание на идното. А Пол Атрейдски беше преминал от света на реалното в алам алмита̀л все още жив, бягащ от това, което синът му бе дръзнал да направи.

Сега бе останал само Проповедникът.

Лито присви нозе на пясъка, поддържайки вниманието си насочено на север. Червеят щеше да дойде оттам, яхнат от двамина — младеж от свободните и слепец.

Ято белезникави прилепи прелетяха над главата му, държейки курс на югоизток. Движеха се хаотично като разхвърлени петна в притъмняващото небе, но опитното око на свободен лесно би забелязало стрелванията им в обратна посока, за да разбере, че някъде там се намира убежище. Проповедникът непременно щеше да го избегне. Неговата цел бе Шулок, където неопитомените прилепи се допускаха само ако водеха чужди хора.

Червеят се появи като черно петно, движещо се между пустинята и северния небосклон. Матар — пясъчният дъжд — се изсипа от голяма височина след стихващите бурни ветрове и затъмни за няколко минути гледката; после отново се проясни и разстоянията сякаш се скъсиха.

В кондензационната линия при основата на дюната, където се бе свил Лито, се появи първата нощна влага. Той провери присъствието ѝ в ноздрите си и регулира мехурчето-запушалка на мембраната върху устата си. За него вече бе изчезнала грижата да търси места с нещо за пиене. От гените на майка си бе взел по-дългите и по-широки черва на свободните, отнемачи водата от всичко попаднало в тях. Живият

влагосъхраняващ костюм също улавяше и задържаше всяка частица влага. Дори докато бе седнал, допиращата пясъка ципеста обвивка беше пустила реснати псевдокрачета, за да поеме и най-малките количества енергия, подходяща за съхранение.

Наблюдаваше внимателно приближаващия червей. Знаеше, че този път младият водач е забелязал петънцето на върха на дюната. Ездачът на червея не би могъл да различи нищо конкретно в предмет, отдалечен на такова разстояние, но свободните добре знаеха как да се справят с подобен проблем. По принцип всеки неизвестен обект се приемаше като опасен. Реакциите на младия водач бяха лесно предсказуеми дори и без пророческа визия.

В съответствие с вече видяното от вътрешното му зрение, курсът на червея леко се отклони, за да се нацели право в Лито.

Гигантските създания представляваха оръжие, използвано многократно от свободните. Червеите бяха помогнали и за победата над Шедъм при Аракийн. Ала този не изпълни волята на своя ездач. Той спря на десет метра разстояние от момчето и сякаш нищо на този свят не можеше да го накара да помръдне и милиметър напред.

Лито стана, почувствал как ресните отскачат назад в ципата. Окашля се и извика:

— Аклан, уасаклан! Добре дошли, два пъти добре дошли!

Слепецът стоеше върху червея зад своя водач, сложил едната си ръка на рамото на младежа. Бе вдигнал лице и носът му сочеше над главата на Лито, сякаш се опитваше да подуши каква е причината за спирането. Залязващото слънце багреше в оранжево челото му.

— Кой е? — попита той, разтърсвайки рамото на водача. — Защо спряхме?

Гласът му беше носов поради запушалките на влагосъхраняващия костюм.

Младежът страхливо се взря в Лито и каза:

— Сам човек в пустинята. Изглежда като дете. Опитвах да мина през него, но червеят упорито отказва.

— Защо не ме предупреди? — попита слепият.

— Помислих, че е някакъв странник — заоправдава се младокът. — Но той по-скоро е демон.

— По думите ще познаеш истинския син на Джакуруту — рече Лито. — А вие, отче, сте Проповедникът.

— Да, така е.

Страх се прокрадна в гласа на мъжа, тъй като най-последно бе срещнал собственото си минало.

— Не е кой знае какво — продължи Лито, — но бъдете добре дошли и споделете с мен мястото за през нощта.

— А ти кой си? — попита Проповедникът. — Как успя да спреш червея?

В гласа му този път прозвуча застрашителна нотка. Явно извикваше в паметта си спомена за това прорицание и съпътстващата го визия, знаейки, че животът му би могъл да свърши на същото място.

— Демон е! — отново запротестира младокът. — Трябва да изчезваме отгук или душите ни...

— Замълчи! — кресна Проповедникът.

— Аз съм Лито Атреидски. Червеят ви спря по моя заповед.

Проповедникът стоеше като замръзнал.

— Ела, тате — рече Лито. — Слез и прекарай нощта при мен. Ще ти дам да пийнеш сладък сироп. Виждам, че носите храна в торбите и вода в съдовете. Каквото имаме, ще го разделим тук, на пясъка.

— Но Лито е още дете — възрази Проповедникът. — И казват че коварството на династията Корино го е погубило. А в твоя глас няма нищо детско.

— Познаваш ме, отче — каза Лито. — Ръстът ми е малък за годините, на които съм, но имам опит, събран от древността, и това се чувства в гласа ми.

— А какво правиш тук, в Дълбоката Пустиня? — попита Проповедникът.

— Бу джи — отвърна Лито. — Нищо от нищото.

Това беше отговор на странник от Зенсуни, вършещ всичко сам в състояние на покой, без никакво усилие и в пълна хармония със заобикалящия го свят.

Проповедникът разтърси рамото на водача си с думите:

— Наистина ли е дете?

— Айа — потвърди младокът, отправил с боязън поглед си към Лито.

Силна въздишка разлюля Проповедника.

— Не — рече той.

— Демон в детско тяло — повтори водачът.

— Ще прекарате нощта тук — разпореди Лито.

— Ще направим, както казва — заяви Проповедникът.

Той свали ръката си от рамото на водача, плъзна се странично по облото тяло и отскочи, когато стъпалата му докоснаха пясъка. После се обърна и заповяда:

— Отведи червея и го пусни в пясъка. Уморен е и няма да ни безпокои.

— Той няма да си тръгне! — възрази младежът.

— Ще го стори — каза Лито. — Но ако се опиташ да избягаш с него, ще го накарам да те погълне.

Застана от едната страна на чудовището и без да го докосва, посочи натам, откъдето бяха дошли:

— По този път.

Младокът почука с пръта пръстена зад себе си и размърда куката, държаща го отворен. Червеят бавно започна да се плъзга по пясъка, завивайки под натиска на куката, местена от водача.

Проповедникът, ориентиран от гласа на Лито, се изкачи на дюната и застана на две крачки от него. Направи го с отчетливо демонстрирана увереност, която явно трябваше да внуши, че сблъсъкът между двамата няма да бъде лек.

Тук визиите им се разделяха.

— Свали си маската, тате — каза Лито.

Проповедникът се подчини, смъквайки нагънатата качулка, след което махна и защитната покривка за устата.

Познавайки добре собствената си външност, Лито внимателно огледа лицето му, виждайки ясно познатите черти, сякаш нарочно подчертани от приликата. Говореха за общото в пътеката на гените им и никой не би могъл да сбърка, откривайки единия в другия. Общите гени стигаха до Лито от онези дни, изпълнени с напевите, капещата вода и приказните морета на Каладън. Но сега бяха се озовали до точката на раздялата тук, на Аракис, подобно на нощта, която чакаше да се спусне сред дюните.

— И така, тате — поде Лито, поглеждайки вляво, откъдето младият водач се връщаше с тежка стъпка след освобождаването на червея.

— Му зейн! — прекъсна го Проповедникът, махвайки отсечено с дясната си ръка. — Това не е хубаво!

— Коолиш зейн — тихо рече Лито. — Това е най-доброто, което някога можем да постигнем — и добави на чакобза: — Тук съм и тук оставам! Тате, не можем да го забравим.

Раменете на Проповедника увиснаха. Постави и двете си ръце на празните очни кухни с отдавна забравен жест.

— Някога ти дадох взора на очите си и взех твоите спомени — каза Лито. — Знам какво си решил и бях на мястото, където си се спотайвал.

— Известно ми е — свали ръце Проповедникът. — Ще останеш ли?

— Ти ми даде името на мъжа, поставил на герба си девиз: „J’us, j’u reste!“

Проповедникът тежко въздъхна:

— Докъде стигна това, което стори със себе си?

— Тате, кожата ми не е моята собствена.

Мъжът потръпна от ужас:

— Сега знам как ме намери тук.

— Да, приковах движението на мисълта си към място, което тялото ми никога не е виждало. Трябва да прекарам една нощ с баща си.

— Не съм твойт баща. Останах само бледо копие на една отживелица от миналото. — Проповедникът обърна глава към звука от стъпките на приближаващия водач. — Престанах да гледам виденията на моето бъдеще.

Докато говореше, тъмнината скри пустинята. Звездите сякаш наскачаха над тях и Лито също се обърна към водача.

— Уабак ул кухар! — подвикна той на младежа. — Привет!

Прозвуча и отговорът:

— Субак ун нар!

Проповедникът дрезгаво пошепна:

— Младият Асан Тарик е опасен.

— Всички отхвърлени тук са опасни — кимна Лито. — Но не и за мене.

Изрече го тихо, с обичайния си спокоен тон.

— Ако това твърди визията ти, аз не го споделям — отбеляза Проповедникът.

— Може би нямаш друг избор. Ти си филхакуика или самата Реалност. И още, ти си Абу Дур — Бащата на Неясните Пътища на Времето.

— Не съм нищо повече от примамка към капан — горчиво каза Проповедникът.

— И Алая вече я налага — додаде Лито. — Но вкусът ѝ не ми харесва.

— Не можеш да го сториш! — изсъска мъжът.

— Вече го сторих. Кожата ми не е моята собствена.

— Може би не е твърде късно, за да...

— Прекалено късно е.

Лито наклони главата си на една страна. Чуваше как Асан Тарик стъпва тежко, изкачвайки се по дюната, воден от гласовете им.

— Привет, Асан Тарик от Шулок — каза момчето.

Другият спря на склона непосредствено под него — тъмна сянка на звездния фон.

Стойката на раменете му издаваше нерешителност, за същото говореше и приведената му глава.

— Да — потвърди Лито, — аз съм избягалият от Шулок.

— Когато чух... — започна Проповедникът, но внезапно повтори: — Не можеш да го сториш!

— Правя го. Има ли някакво значение, че още веднъж си ослепял?

— Да не мислиш, че се страхувам? — предизвикателно попита мъжът. — И не виждаш ли какъв водач са ми дали?

— Виждам го. — Лито отново погледна към Асан. — Нали ме чу, Асане? Аз съм този, който избяга от Шулок.

— Ти си зъл дух — с разтреперан глас отвърна младежът.

— Вашият зъл дух — уточни Лито. — А ти пък си моят демон.

Изведнъж усети как нараства напрежението между него и баща му. Около тях отвсякъде се въртяха и играеха сенки, приели образи и форми извън съзнанията им. Долови спомените на своя баща с облик на обратно пророчество, в който виденията бяха подбрани от познатата действителност на настоящия момент.

И Тарик почувства сблъсъка на визиите. Смъкна се няколко крачки назад по склона.

— Не можеш да направляваш движението на бъдещето — прошепна Проповедникът. Гласът му бе изпълнен с усилие, сякаш вдигаше огромна тежест.

Тогава Лито долови дисхармонията между тях двамата. Тя беше един от елементите на вселената, с който се намираше в схватка през целия си живот, стремейки се да го надвие. Той или баща му след немного време щеше да бъде принуден да действа и да вземе решение със своето действие, избирайки нещо предопределено. Баща му имаше право — при всеки свой опит за върховен контрол над света човек само струпва оръжията, с които този свят в края на краищата го сразява. Подборът и направляването на предрешеното изискваха запазване на равновесие върху тъничка нишка, след като си решил да стъпиш на високо и силно опънато въже посред космическата самота от двете ти страни. Никой от съперниците не би могъл да се оттегли в нещо подобно на смъртта-като-край-на-парадокса. Знаеха визиите на предрешеното, както и правилата. Всички стари илюзии умираха. И когато единият от съперниците извършваше движение, другият можеше да го контрира със свой ход. Така че единствената реална истина, имаща значение за тях сега, бе тази, която ги отделяше от фона на заобикалящата ги действителност. Нямаше нито едно безопасно място, а само преходни смени на взаимодействия, оградени с границите, които те сами полагаха в настоящия момент или маркираха за бъдещите неизбежни промени. Всеки от тях разполагаше само с отчаяна и обречена на самота смелост и разчитате единствено на нея, но Лито имаше преимущество: беше решил да тръгне натам, откъдето няма връщане, приемайки единствено за себе си страховитите последствия. А баща му все още вярваше, че ще намери обратен път и затова не бе поел пълната отговорност.

— Не трябва да го правиш! Не трябва! — рязко изрече Проповедникът.

Вижда предимството ми — помисли Лито.

Заговори с равен тон, прикривайки вътрешното си напрежение и усилието да пази равновесие в двубой на друго ниво.

— Не вярвам страстно в истината, а в това, което сам създавам — каза той.

В същия миг усети движението между себе си и своя баща; то сякаш имаше зърнист характер и засягаше единствено извънредно силната увереност, която Лито притежаваше. С тази вяра той знаеше, че е побил жалоните по Златната Пътека. Някога те щяха да покажат на други хора какво следва да бъде човешкото същество — странен дар от създание, което вече ще е престанало да бъде човек. Ала тези жалони винаги биваха залагани от хазартни личности. Лито ги видя разположени в пейзажа на животите, събрани в него; и след като установи, че са по местата си, почувства в себе си сили за последната игра.

Вдъхна дълбоко въздух, очаквайки сигнала, който той и баща му познаваха. Оставаше само един въпрос: дали слепият мъж ще предупреди уплашения млад водач, застанал малко по-долу от тях?

Ето че долови в ноздрите си мириса на озон, който издаваше близкото присъствие на защитно поле. Следвайки заповедите, дадени му от прокудените, младият Тарик се опитваше да убие и двамата, без да осъзнава ужасите, които това събитие щеше да повлече след себе си.

— Недей — пошепна Проповедникът.

Но Лито разбираше, че сигналът е точен. Почувства мириса на озон, макар че въздухът около тях все още не трептеше. Тарик си бе послужил с псевдозащитно поле, разработено като оръжие само на Аракис. Холцмановият ефект призоваваше червея и в същото време буквално го влудяваше. Нищо не можеше да спре такъв червей — нито вода, нито дори присъствието на пясъчна твар, нищо... Да, младокът беше заложил приспособлението някъде надолу по склона на дюната и вече се изтегляше от опасната зона.

Лито се хвърли след него, чувайки недоволния вик на баща си. Устремът на подсилените мускули изстреля тялото му като ракета. Едната ръка, протегната напред, хвана влагосъхраняващия костюм на Тарик на мястото около врата, а другата обви през кръста горната дреха на обречения. Чу се краткото изщракване на пречупен гръбнак. Лито се претърколи и изправи като отлично балансиран инструмент, за да отскочи отново към псевдозащитното поле с протегнати напред длани. Пръстите му напипаха приспособлението и го измъкнаха от пясъка, след което с високо извита дъга го отпратиха колкото се може по-надалече от тях.

След малко оттам се разнесоха познатият силен съсък и трясъкът от поглъщането на полето. Постепенно шумът изчезна и тишината отново покри всичко.

Лито погледна към билото на дюната, където баща му стоеше с упорито и отчаяно предизвикателство. Там горе беше Муад'Диб — сляп, гневен и съвсем близо до пълното отчаяние, дошло като следствие на неговото бягство от пророческото видение, осенило сина му. Сега в съзнанието на Пол отчетливо се проектираше пасаж, известен от религията Зенсуни:

„В единния акт на точно предсказване на бъдещето Муад'Диб въведе елемент на развитие и растеж в самото предведение, посредством което виждаше човешкото съществуване. По този начин той внесе несигурност в себе си. Търсейки абсолютната величина на методичното пророчество, той засили безпорядъка и изкриви дълбоката същност на прорицанието.“

Връщайки се с един-единствен скок на билото на дюната, Лито каза:

— Сега аз съм твоят водач.

— Никога!

— Може би ще се върнеш в Шулок? Дори да те посрещнат с добро, когато пристигнеш без Тарик, къде се намира Шулок сега? Твоите очи виждат ли го?

Пол се обърна към момчето с празните си очни кухини и запита:

— Познаваш ли наистина света, който създаде тук?

Лито долови специално прицеления намек. Видяното напред, което и двамата носеха в себе си, беше приведено тук в жестоко движение, а в определена точка от времето изискваше и съзидателен акт. С оглед на момента цялата съзнаваща и усещаща вселена взимаше участие с линейно изобразяване на времето, което притежаваше характеристиката на системна професия. Те проникваха в това време също както човек се качва на движещо се превозно средство и можеха да излязат от него пак по този начин. Лито обаче държеше в ръцете си юзди от множество нишки, уеднаквени в представата му за времето от неговия собствен поглед към бъдното. Той беше зрящият в царството на слепците. Само той можеше да разбие логичната основа на подредената прогресия, тъй като баща му вече не държеше юздите. От гледна точка на Лито синът бе преподредил миналото. И една мисъл,

все още недоловена в най-отдалеченото бъдеще, можеше да се върне към настоящето и да раздвижи ръката му.

Но само неговата ръка.

Пол го знаеше, тъй като вече не можеше да вижда как Лито дърпа юздите, а беше в състояние само да осъзнае нечовешките последствия, приети от сина му. Той помисли:

Ето я промяната, за която се молах. Защо се страхувам от нея? Защото е Златната Пътека!

— Тук съм, за да заложа целта на еволюцията и по този начин да осмисля нашите животи — каза Лито.

— Наистина ли искаш да преживееш тези хиляди години, променяйки се така, както вече знаеш, че ще се промениш?

Лито разбираше, че баща му не говори за измененията във физически аспект. И двамата знаеха последствията в подобен смисъл — момчето щеше да се променя и да продължи да го прави, а кожата-която-не-беше-неговата-собствена-кожа щеше да върши същото. Еволюционният натиск от едната страна щеше да се слее с натиска от другата, а крайният резултат от цялостната трансформация можеше да бъде само един. При метаморфозата, ако въобще се стигнеше до нея, във вселената щеше да се появи мислещо създание със страховити размери и тази вселена щеше да го боготвори.

В никакъв случай... Пол имаше предвид вътрешните промени в мислите и решенията, които щяха да определят съдбата на поклонниците.

— Тези, които мислят, че си умрял... — подхвана Лито — нали знаеш какво говорят за последните ти думи?

— Разбира се.

— „Сега правя това, което целият живот трябва да прави в услуга на живота“ — цитира момчето. — Никога не си го казвал, но един жрец, според когото ти не би могъл да се върнеш обратно и да го изобличиш като лъжец, поставя тия думи в устата ти.

— Не бих го нарекъл лъжец. — Пол пое дълбоко дъх. — Думите са много добри за последни.

— Ще останеш ли тук, или ще се върнеш в колибата в Шулок? — попита Лито.

— Сега този свят е твой — отвърна Пол.

Думите прерязаха сина му със скритото в тях признание за поражение. Пол се бе опитал да направлява последните нишки на едно лично видение в бъдното — избор, който преди години беше направил в Сийч Табър. За целта бе приел ролята на отмъстително оръжие спрямо отритнатите останки от Джакуруту. Те го бяха заразили и отровили, но и той го предпочиташе пред видението, избрано от Лито.

Тъгата, овладяла сина му, бе толкова силна, че момчето не успя да проговори в течение на няколко минути. Когато възвърна гласа си, Лито каза:

— И така, ти подмами Алая, изкуши я и я доведе до пълно бездействие и взимането на погрешни решения. Тя вече знае кой си.

— Да, така е. Знае го...

Гласът на Пол прозвуча като глас на много възрастен човек, изпълнен със скрито несъгласие.

— Ще взема от теб визията на прорицанието — каза той. — Стига да мога.

— Хиляди мирни години — рече Лито. — Ето какво ще им дам.

— Летаргия! Застой!

— Разбира се. И онези форми на насилие, които аз ще позволя. Ще бъде урок, който човечеството никога няма да забрави.

— Плюя на твоя урок! — извика Пол. — Мислиш ли, че не съм видял нещо подобно на избраното от теб?

— Видял си — съгласи се Лито.

— И твоето прорицание по-добро ли е от моето?

— Ни най-малко. Може би дори е по-лошо.

— Какво да сторя, за да ти устоя?

— Навярно да ме убиеш?

— Не съм такъв наивник. Знам какви сили си привел в движение. Знам за разрушените канати и за вълненията.

— Но Асан Тарик никога не ще се върне в Шулок. Длъжен си да дойдеш с мен или изобщо да не се връщаш, защото сега прорицанието е мое.

— Избирам да не се връщам.

Колко е остарял гласът му — помисли Лито и почувства мъчителна болка.

— Скрил съм в моята дишдаша пръстена с ястреба на атреидите — каза той. — Искаш ли да ти го върна?

— Как бих искал да съм мъртъв — въздъхна Пол. — Наистина желях да умра, когато излязох в пустинята онази нощ, но знаех, че не мога да напусна този свят. Трябваше да се върна и...

— Да възстановиш легендата — каза Лито. — Разбирам го. И чакалите от Джакуруту те очакваха нея нощ, ти го знаеше. Те искаха твоите пророчески визии! И това знаеше.

— Отказах. Нито едно видение не стигна до тях.

— Но те те зарази. Тъпчеха те с подправка и те отрупваха с жени и мечти. И ти наистина прозираше в бъдното.

— Понякога.

С колко иронична многозначителност бе изпълнен гласът му!

— Ще си вземеш ли пръстена с ястреба? — попита Лито.

Пол внезапно седна на пясъка, превръщайки се в тъмно петно под звездната светлина.

— Не!

Значи е разбрал, че тази пътека не води заникъде — помисли момчето. Много неща се изясняваха, но не достатъчно. Двубоят на прорицанията бе слязъл от деликатното равнище на избора до грубото отстраняване на възможните варианти. Пол знаеше, че не може да спечели, но се надяваше поне да обезсили единствената визия, към която упорито се придържаше Лито.

— Да, Джакуруту ме зарази — каза той. — Но и ти сам зарази себе си.

— Вярно е — призна Лито. — Нали съм ти син.

— А си и истински свободен.

— Да.

— Ще разрешиш ли на слепец да се върне завинаги в пустинята? Ще ме оставиш ли да намеря покой, както аз искам?

— Не, няма да го позволя — отвърна Лито. — Но имаш правото да паднеш върху ножа си.

— А ти да вземеш тялото ми!

— Така е.

— Не!

Знае за пътеката — помисли Лито.

Съхраняването на мощите на Муад'Диб от сина му би могло да се приеме като циментиране на пророческото видение.

— Тате, нали никога не си им казвал? — попита момчето.

— Никога.

— А аз го направих. Казах на Муриз. За Крализец, Боя с Тайфуна.

Раменете на Пол провиснаха.

— Не — прошепна той. — Не би могъл да го сториш.

— Тате, сега аз съм създание на тази пустиня — напомни Лито.

— Би ли разговарял по този начин с кориолна буря?

— Вземаш ме за страхливец, защото отказах да тръгна по пътеката — рече Пол с дрезгав и треперещ глас. — О, сине, добре те разбирам. Дори гаданията по вътрешности на убито животно винаги са мъчителни. Но аз не се залутвах във възможните бъдещи събития, тъй като това пък е неописуемо отблъскващо.

— За сравнение твойт джихад ще прилича на летен пикник на Каладън — съгласи се Лито. — Сега ще те отведе при Гърни Халик.

— Гърни! Че той е в услуга на Сестринството с посредничеството на майка ми.

Едва в този миг Лито проумя обхвата на бащиното си прорицание.

— Не, тате. Гърни отдавна не служи никому. Знам къде мога да го намеря и ще те отведе при него. Време е за раждането на новата легенда.

— Виждам, че не съм в състояние да ти въздействам. Позволи ми тогава поне да те докосна, защото си мой син.

Лито протегна дясната си ръка срещу опипващите пръсти, почувства силата им, отвърна им със същото и удържа на всички опити на Пол да отмести ръката му.

— Сега за мен не е опасен и отровният нож — каза момчето. — Моята химия е вече различна.

Сълзи се плъзнаха от незрящите очи и баща му отпусна хватката си, след което прибра ръка до тялото.

— Ако бях направил твоя избор, щях да стана бикоурос на шейтана. А ти какво ще станеш?

— Известно време и за мен ще казват, че съм мисионер на дявола — отговори Лито. — После ще започнат да недоумяват и накрая ще разберат. Тате, ти не продължи достатъчно своето прорицание. А ръцете ти сътвориха както добро, така и зло.

— Но за лошото се разбра едва след като то се случи!

— Именно това е пътят на множество големи злини — кимна Лито. — Ти пресече само част от моята визия. Сила ли не ти стигна?

— Знаеш, че не мога да остана там. Никога не бих извършил зло деяние, ако разбирам какво представлява. Не съм от Джакуруту. — Пълзешком и трудно той се изправи на крака. — Да не мислиш пък, че съм от онези, които сами се смеят през нощта?

— Жалко, че никога не си бил един истински свободен — каза Лито. — Ние, свободните, знаем как се назначава арифа. Нашите съдии правят подбор между злините. Винаги е било така.

— Свободните, тъй ли? Роби на злата участ ли им помогна да станат? — Пол пристъпи към Лито и протегна към него пръсти със странно, сякаш стеснително движение. Докосна защитената му ръка й продължи нагоре, докато стигна мястото, където ципата спираше до ухото, после до бузата и накрая до устата. — Ах, плътта ти е все още твоята — рече той. — Докъде ли ще те отведе?

Мъжът свали ръката си.

— До мястото, където човешките същества могат да сътворяват бъдещето си от един миг до следващия го.

— Това са твои думи. Но и изчадието на абоминацията може да каже същото.

— Не съм изчадие, въпреки че можех да стана — каза Лито. — Видях какво се случи с Алая. Тате, в нея живее зъл дух. Двамата с Гани знаем кой е той — баронът, твойт дядо.

Пол покри лицето си с ръце. За миг раменете му се разтресоха, след което свали дланите си, а устата му бе събрана в плътна линия:

— Проклятие тежи над нашата династия. Молах се да хвърлиш пръстена в пясъка, да се откажеш от мен и да побегнеш далече, където би започнал... друг живот. Заради теб отидох там.

— И на каква цена?

След продължително мълчание баща му рече:

— Краят заличава различията. Само веднъж пропуснах да се боря за принципите си. Само веднъж. Приех махдината. Направих го заради Чани, но то ме превърна в лош водач.

Лито установи, че не знае какво да отговори. В него още живееше споменът за взимането на това решение.

— Не мога повече да те лъжа, както не мога да лъжа и себе си — продължи Пол. — Знам го. Всеки мъж трябва да намери този, комуто

да го каже. Ще те попитам само едно: налага ли се Боят с Тайфуна?

— В противен случай човечеството ще угасне.

Баща му долови истината в неговите думи и заговори с нисък глас, в който се чувстваше признание за по-голямата широта на пророческата визия на сина.

— Не го видях сред възможностите за избор.

— Вярвам, че Сестринството е подозирало — каза Лито. — Просто не приемам друго обяснение за решението на баба ми.

Духна студеният нощен вятър, от който горната дреха на Пол заплющя в краката му. Трепереше. Когато го забеляза, Лито рече:

— Тате, имаш комплект с принадлежности. Ще надуя палатката и ще прекараме удобно нощта.

Но мъжът поклати глава, знаейки, че за него нямаше да има покой нито тази нощ, нито в някоя друга. Муад'Диб — героят, трябваше да бъде унищожен. Самият той го бе казал. Единствено Проповедникът можеше да продължи.

„Свободните се оказаха първите човешки същества, разработили съзнателна/извънсъзнателна система от символи и способности за тълкуването им с цел практическото изучаване на движенията и взаимодействията в установения порядък на тяхната планета. Първи от всички хора те съумяха да изобразят климата посредством полуматематически език, чиито символи обединяват и придават субективен характер на външните взаимодействия. Самият език представлява част от описваната система. В завършения си вид той създава форма на изследването с неговия собствен инструментариум. Тук се подразбира и ролята на дълбоко заложеното местно познание на всички налични животоподдържащи запаси. Обхватът на така създалото се взаимодействие език/система може да бъде оценен дори само от факта, че в собствените си представи свободните се виждаха като животни, които хрупат фураж.“

Историята на Лайът-Кайнс по Харк ал-Ада

— Каве уахид! — разпореди се Стилгар. — Донеси кафе!

Той направи знак с вдигната ръка на слугата, застанал от едната страна на единствената врата в неприветливата стая с каменни стени, където бе прекарал безсънна нощ. Обикновено старият наиб на свободните хапваше тук непретенциозната си закуска; сега почти бе дошло времето за това, но след подобна нощ не чувстваше никакъв глад. Изправи се и разкърши тялото си.

Дънкан Айдахо бе седнал на възглавница недалеко от вратата, правейки опит да сподави поредната прозявка. Току-що си бе дал сметка, че двамата със Стилгар са прекарвали цялата нощ в разговор.

— Прощавай, Стил — рече той. — Държах те буден толкова време.

— Останеш ли буден през нощта, прибавяш един ден към живота си — отвърна Стилгар, поемайки подноса с кафето, подаден през

вратата.

После бутна ниската масичка към Айдахо, сложи подноса отгоре и седна със скръстени крака срещу своя гост.

Двамата мъже носеха жълтооцветените жалейни роби; дрехата на Айдахо бе взета назаем, понеже хората в Табър се чувстваха засегнати от зеления цвят на всекидневната му атрейдска униформа.

Стилгар сипа тъмното питие от тумбеста медна гарафа, отпи глътка и вдигна чашката си към Айдахо според стария обичай на свободните, който сякаш казваше: „Не е опасно. Вече пийнах от него.“

Хара бе приготвила кафето, както го обичаше Стилгар: зърната се изпичаха до тъмнорозовокафяво, стриваха се фино в каменен хаван още топли и веднага се варяха с щипка подправка.

Айдахо вдъхна силния аромат на подправката и отпи предпазливо, но шумно. Все още не бе разбрал дали е убедил Стилгар. Способностите му на ментат се бяха раздвижили бавно в ранните часове на утрото, а всички крайни резултати от мисловната му дейност биваха съпоставяни със сведенията, получени в посланието на Гърни Халик.

Алая е знаела за Лито! Просто е знаела.

И Джавид също е бил брънка от това.

— Трябва да ме освободиш от юздата си — най-последно проговори той, захващайки отново проточилия се спор.

Стилгар нямаше никакво намерение да отстъпва:

— Постигнатото съгласие за невмешателство ме принуждава да бъда твърд в решенията и присъдите си. Гани е в безопасност при мен. Вие с Ирулан няма от какво да се боите. Но не можете да пращате съобщения. Можете да ги получавате, но обратното не се разрешава. Дал съм дума.

— Това не е обичайното отношение към гост и стар приятел, споделял неведнъж грозящите те опасности — каза Айдахо, повтаряйки умишлено вече използван довод.

Стилгар свали чашката си, постави я внимателно върху подноса и заговори, без да отмества погледа си от нея:

— Ние, свободните, не се чувстваме виновни за неща, които пораждат подобно чувство у другите хора.

Трябва да го накарам да напусне това място с Гани — помисли Айдахо и каза:

— Нямах намерение да вдигам буря от чувството за вина.

— Разбирам те — кимна Стилгар. — Поставям въпроса, защото искам да насоча вниманието ти към нашето поведение на свободни, тъй като ние сме именно такива. Дори Алая мисли като една от нас.

— И жреците ли?

— Те са друго нещо — каза Стилгар. — Искат от хората да преглътнат сивите празни приказки за греха, превръщайки ги във вечно усещане. А това е голям дефект, с който се опитват да представят общоприетото, но единствено от самите тях.

Думите му бяха изречени спокойно, ала ментатът долови скритата горчивина и се запита защо именно тази подробност не може да повлияе на Стилгар да промени решението си.

— Един много — много стар трик на властта на samodържеца — каза Айдахо. — Алая добре го знае. Вината като чувство започва да се проявява в усещане за несполука. Добрият монарх предоставя множество възможности за неуспех на своите поданици.

— Забелязал съм го — сухо отсече Стилгар, — но трябва да ме извиниш, ако спомена още веднъж, че говориш за собствената си жена. Тя е сестрата на Муад'Диб.

— Аз пък казвам, че е обладана от дух!

— Мнозина го твърдят. Някой ден ще ѝ се наложи да мине през изпитанието. Междувременно има и по-важни съображения.

Айдахо тъжно поклати глава.

— Всичко, казано от мен, може да се провери. Връзките с Джакуруту винаги минаваха през замъка на Алая. Там има участници в заговора срещу близнаците. Там отиват и парите от продажбата на червеи на други планети. Всички нишки водят до седалището на Алая — Регентството.

Стилгар направи отрицаващ жест с глава и пое дълбоко дъх:

— Тук е неутрална територия. Дал съм дума.

— Нещата не могат да продължат по този начин! — разпалено възрази Айдахо.

— Съгласен съм — кимна другият. — Алая е вътре в кръга, а този кръг се смалява с всеки изминал ден. Също като при нашия стар обичай на многоженство. Ударът попада точно в целта — мъжкото безплодие. — Той отправи питащ поглед към събеседника си. — Казваш, че те мами с други мъже, „използвайки пола си като оръжие“

— както се изрази, струва ми се. А сега ти се предоставя идеална и напълно законна възможност — Джавид е тук, в Табър, донесъл послание от Алая. Трябва само да...

— На твоята неутрална територия?

— Не. Но вън, в пустинята...

— А ако се възползвам от случая и избягам?

— Няма да ти се предостави такъв случай.

— Стил, кълна ти се, че Алая е обладана. Какво ли още трябва да сторя, за да те убедя...

— Трудно е да се докаже — настоя Стилгар, след като бе привеждал многократно същия аргумент през дългата нощ.

Айдахо си спомни за думите на Джесика и вметна:

— Но разполагаш с начини да го сториш.

— Да, има един начин — каза Стилгар и отново направи отрицаващия си жест. — Бoleзнен и безвъзвратен. Ето защо ти припомних за нашето отношение към греха. Можем да освобождаваме себе си от чувството за вина спрямо всичко с изключение на изпитанието за обладаване. В този случай специалният трибунал поема пълната отговорност.

— Вече сте го правили, нали?

— Убеден съм, че светата майка не е пропуснала възможността да ти го разкаже — отвърна Стилгар. — Много добре знаеш, че сме го правили.

Айдахо реагира на раздразнението в гласа му:

— Не се опитвам да те подмамя към капана на лъжата. Просто...

— Дълга беше тази нощ на въпроси без отговори — прекъсна го Стилгар. — Но вече е утро.

— Трябва да ми се даде възможност да пратя съобщение на Джесика — настоя Айдахо.

— Това съобщение ще отиде на Салуса — парира наибът. — Нямам навик да обещавам по никое време. Дадената от мене дума на две не става. Именно поради тази причина Табър е неутрална територия. Оставаш без глас за света навън. Тържествено съм отдал в залог всичко, което виждаш около мен.

— Трябва да подложиш Алая на изпитанието!

— Може би. Но първо следва да се разбере дали няма смекчаващи вината обстоятелства. Като загуба на авторитет, например.

Или дори лош късмет. Би могло да е и съвсем естественото за всички човешки същества неблагоприятно стечение на факти и събития.

— А ти просто искаш да си сигурен, че не съм измаменият съпруг, който търси ръжен за отмъщението си — кимна Айдахо.

— Поискали са го други, не аз — отговори Стилгар. После се усмихна, сякаш за да извади жилото от думите си. — Ние, свободните, имаме своята наука за традицията — нашата хадит. Когато се боим от някой ментат или от светата майка, връщаме се към хадит. Казва се, че единственият страх, който не можем да отстраним, е страхът от собствените ни грешки.

— Трябва да се съобщи на лейди Джесика — рече Айдахо. — Гърни твърди...

— Съобщението може и да не е от Гърни Халик.

— От него е. Ние пък, атреидите, имаме свой начин за проверка на изпращаните от нас послания. Стил, не би ли огледал поне някои от...

— Джакуруту вече го няма — каза Стилгар. — Беше разрушен преди много поколения. — Той докосна ръкава на Айдахо. — И в никакъв случай не мога да отделя бойци. Времената са размирни има опасност за каната... Нали ме разбираш? — Наибът седна на мястото си. — Така че, когато Алая...

— Алая вече не съществува — отсече Дънкан.

— Това го казваш само ти. — Стилгар отпи от кафето и върна чашката на мястото ѝ. — Приятелю Айдахо, да спрем дотук. Не си струва да изгориш юргана заради една бълха.

— Тогава да поговорим за Ганима.

— Не се налага. Тя има моята подкрепа и е на сигурно място. Тук никой не може да ѝ навреди.

Наистина ли е толкова наивен? — помисли Айдахо.

В същото време Стилгар се изправяше, за да покаже, че беседата е приключила.

Айдахо стана с усещането, че краката му са неподвижни. Прасците му бяха като вдървени. В същия момент при тях влезе придружител и застана встрани. След него в стаята се появи и Джавид. Айдахо се обърна. Стилгар се намираше на четири крачки от него. Ментатът измъкна ножа си и без никакво колебание заби върха му в гърдите на нищо неподозиращия Джавид. Мъжът се олюля, опитвайки

се да се измъкне от острието. Завъртя се и падна по лице. Краката му заритаха въздуха и след миг беше мъртъв.

— Е, сега слухът ще замлъкне — рече Айдахо.

Адютантът държеше в ръка ножа си, но не знаеше как да реагира. Дънкан вече бе избърсал своето оръжие, оставяйки ивица кръв в края на жълтата си горна дреха.

— Ти оскверни честната ми дума — изкрещя Стилгар. — Това е неутра...

— Замълчи! — Айдахо гневно прекъсна смаяния наиб. — Ти носиш хомот!

Това бе една от трите най-жестоки обиди, отправяни към свободен. Стилгар побледня.

— И си слуга — продължи Айдахо. — Продад си своите братя за водата им.

Втората по сила смъртоносна обида бе унищожила на времето Джакуруту.

Наибът скръцна със зъби и ръката му стисна дръжката на ножа. Адютантът отстъпи към вратата.

Обръщайки гръб на Стилгар, Айдахо също пристъпи към нея в тясното пространство покрай трупа на Джавид и изрече третата обида, без дори да си направи труда да се обърне:

— А няма и кой да те обезсмърти. Никой от наследниците ти не носи твоята кръв!

— Ментате, къде си тръгнал? — извика Стилгар след вече напускащия стаята Айдахо. Гласът му беше студен като вятър от полюсите.

— Отивам да намеря Джакуруту — отвърна другият, все така гърбом.

Стилгар изтегли ножа си с думите:

— Мисля, че мога да ти помогна.

Дънкан бе вече в коридора. Без да спре, той каза:

— Ако ще ми помагаш с ножа си, крадецо на вода, моля те да го сториш, както съм с гръб към теб. Това подхожда на човек, който носи хомота на зъл дух.

С два скока Стилгар прекоси стаята, стъпи върху трупа на Джавид и хвана Айдахо малко след рамката на вратата. Възлестата му ръка го завъртя и спря. Сега се намираше лице в лице с него, с оголени

зъби и гол нож. Яростта му бе толкова силна, че той не съумя да забележи странната усмивка върху лицето на ментата.

— Извади си ножа, ментатна отрепко! — изрева Стилгар. Другият се изсмя. Зашлеви силно свободния първо с лявата, а после и с дясната си ръка — два жилещи удара по лицето.

С несвързан крясък найбът насочи ножа си в корема му, извъртайки острието право нагоре през диафрагмата към сърцето.

Айдахо сякаш повисна на ножа и се усмихна подигравателно на Стилгар, чийто гняв внезапно застина в смразяващ шок.

— Двама мъртви в името на атреидите — дрезгаво и с усилие рече Айдахо. — И вторият ненужно, също като първия.

После залитна встрани и се срина ничком на каменния под. От раната му рукна кръв.

Стилгар се взря в тялото му покрай капещата кръв от ножа и на пресекулки пое дълбоко въздух. До него лежеше трупът на Джавид. Съпругът на Алая — Божествената утроба — беше умъртвен от собствената му ръка. Донякъде уместно бе оправданието, че един найб като него е принуден да защити честта на името си, отмъщайки за заплахата, надвиснала над тържествено заявения неутралитет. Но мъртъв бе самият Дънкан Айдахо. Независимо от неоспоримите доводи, независимо от „смекчаващите вината обстоятелства“, нищо не можеше да омаловажи подобно деяние. Дори прието на четири очи от Алая. Тя също щеше да се окаже принудена да избере публичното отмъщение. Въпреки всичко Алая беше от свободните. За да може да ги управлява, бе длъжна да остане предвидима, да не се променя нито на йота.

В този миг Стилгар проумя, че положението се оказва точно такова, каквото искаше да го направи Айдахо със своята „повторна смърт“.

Той вдигна поглед и видя ужасеното лице на Хара — втората си съпруга, която втренчено го гледаше от заобиколилата ги тълпа. Накъдето и да обърнеше очите си, Стилгар виждаше лица с едно и също изражение — на дълбок смут и неясно осъзнаване на последствията.

Наибът бавно изопна тялото си, обърса острието на ножа в ръкава и го прибра в калъфката. Обръщайки се към заобиколилите го, каза с безизразен глас:

— Които ще ме последват, да стегнат вързопите. Пратете хора да призоват червеи.

— Къде отиваме, Стилгар? — попита Хара.

— В пустинята.

— Идвам с теб — каза тя.

— Разбира се, че ще дойдеш. Всички мои жени идват с мен. Както и Ганима. Хара, вдигни я. Веднага.

— Разбрано, Стилгар. Веднага... — В гласа ѝ прозвуча колебание. — А Ирулан?

— Ако иска.

— Слушам, съпруже. — В гласа ѝ все още се долавяше някаква несигурност: — Гани като заложица ли идва?

— Заложица? — той се изненада от въпроса ѝ. — Жено... — Докосна леко тялото на Айдахо с пръстите на крака си. — Ако ментатът е прав, аз съм единствената надежда за нея. После си припомни и предупреждението на Лито: „Пази се от Алая. Трябва да избягаш заедно с Гани.“

„След свободните всички планетолози виждат живота като форма на проява на енергия и търсят взаимоотношенията от първостепенна важност. От малки фрагменти, късове и дялове, които прерастват във всеобхватно разбиране, мъдростта на свободните като раса бива представяна с новопридобита увереност. Това, с което те разполагат като народ, може да бъде притежавано от всички хора, стига да са в състояние да развият усет към енергийни взаимоотношения. И да забележат, че енергията се просмуква в закономерностите на нещата и събитията, използвайки ги като строителен материал.“

Аракийнската катастрофа по Харк ал-Ада

Сийчът на Тюик беше откъм вътрешния край на Фалшивата стена. Халик стоеше в сянката на скалната преграда, която пазеше обширния му вход, и очакваше решението на неговите обитатели дали да му предоставят подслон. Отмести поглед навън към северната част на пустинята, а после нагоре към сивеещото утринно небе. Тукашните контрабандисти бяха удивени, че той, макар и от друг свят, бе успял да залови червей и да го язди. Но и той бе не по-малко учуден от тяхната реакция. Защото нямаше нищо кой знае колко трудно в това да го направи, след като го беше наблюдавал не един и два пъти.

Халик отново съсредоточи вниманието си върху пустинята — посребрената необятност със светещи скали и сивозелени полета, където водата бе извършила своята магия. Всичко това поразително приличаше на несигурно струпана грамада от енергия — тотално заплашена от внезапно прекъсване на модела на промяната.

Знаеше къде се намира изворът на тази реакция. Беше в непрекъснатото движещата се и променяща се пустиня, разпростряла се под него. В сийча вкарвах на колела големи контейнери с мъртви пясъчни твари за дестилация и извличане на водата от тях. Съществата

бяха от порядъка на хиляди бройки — дошли за излияние на вода. Именно то бе станало причина за шеметния ход на мислите на Халик.

Той се загледа през нивята на сийча към границата на каната, в който вече не струеше скъпоценната течност. Беше видял отворите в каменните стени, както и скъсванията на обшивката, откъдето водата бе изтекла в пясъка. Каква сила беше пробила дупките? Някои от тях се простираха на цели двацет метра в най-уязвимите участъци на каната — там, където меката пясъчна маса водеше към вдлъбнатини и падини. Точно тези места гъмжаха от пясъчни твари. Децата от сийча ги избиваха и събираха.

По разрушените стени на каната работеха възстановителни бригади. Други пренасяха едва ли не капка по капка вода за най-заstraшените растения. Източникът — огромният резервоар под ветрокапана на сийча — беше грижливо запечатан, за да не се хаби вода в разбития канат. Помпите, хранвани със слънчева енергия, бяха изключени. Вода за напояване се черпеше от постепенно свиващите се локви по дъното на каната, а по-трудно и пестеливо — и от резервоара в сийча.

Металната рамка на входното уплътнение до Халик изщрака в непрекъснато засилващата се топлина на новия ден. Звукът сякаш приведе в движение погледа му, проследил най-далечната крива на каната — точно там, където злината се бе оказала най-голяма и водата изчезваше в пустинята. Създателите на плана на сийча, които вярваха в бъдещето на градините, бяха определили това място за засаждане на специален вид дърво, чиято съдба сега зависеше изцяло от скорошното тръгване на водния поток. Халик се вгледа в безпомощно провисналото оперение на върбите, разкъсано от пясъка и вятъра. За него това дърво представляваше символ на новата действителност, на изменящата се планета.

Тук и двамата сме чужди същества.

Взимането на решение отне много време в сийча, но хората вътре знаеха цената на добрите бойци. Контрабандистите винаги имаха нужда от способни мъже. Но Халик не хранеше никакви илюзии за тях самите. Днешните контрабандисти не бяха като онези, които преди много години го бяха подслонили — побягнал след разпадането на света на неговия дук. Не, те бяха от друга порода, а новото у тях бе бързината, с която очакваха да потече печалбата.

Отново се Върна към мисълта за безпомощното върбово дърво. Хрумна му, че бурните ветрове в настоящата действителност могат да унищожат контрабандистите и всички техни приятели. Могат да съсипят Стилгар и крехкия му неутралитет, повличайки след него всички племена, запазили верността си към Алая. Щяха да се превърнат в колониални общности. Халик вече го бе виждал да става веднъж и познаваше горчивия му вкус от своя роден свят. Виждаше го и сега, припомняйки си превзетостта на града. Свободните, в качеството си на типични обитатели на предградията, както и явно забележимите им навици, свързани с техния сийч, влияеха дори и върху мирогледа на контрабандистите. Селските области представляваха колонии на градските центрове. Бяха се научили да мъкнат подплатения хомот, водени от собствената им лакомия, а и от немалка доза суеверие. Дори тук, и особено тук, хората се държаха като поданици, а не като свободни мъже и жени. Те се пазеха, прикриваха се и извъртаха. Всяка проява на авторитетна власт се превръщаше в обект на негодувание — Регентството, повелята на Стилгар, собственият им съвет...

Не мога да им вярвам — каза си Халик.

Можеше само да ги използва и да подхранва собственото им недоверие към останалите. Тъжен факт. Взаимните отстъпки бяха останали в миналото. Старите нрави и порядки се свеждаха до ритуални слова, чиито начала вече бяха изтрети от паметта.

Алая бе свършила добре своята работа, наказвайки противопоставянето и награждавайки съдействието; тя непрекъснато и безразборно разместваше военните части на Империята, прикривайки основните елементи на своята мощ. Шпионите! По дяволите, какви шпиони имаше тя!

Халик едва ли не осезаемо долавяше смъртоносния ритъм на движенията и насрещните реакции, с чиято помощ Алая се надяваше да държи в несигурност опозицията срещу себе си.

Ако свободните продължават да спят, тя ще спечели — помисли той.

Зад него входното уплътнение изщрака за последен път, преди да се отвори. Появи се обслужващият го в сийча, наричан Мелидес. Беше нисичко човече с кратуноподобно тяло, смалено още повече от тънките

крака; грозотата му само се подсилваше от влагосъхраняващия костюм.

— Приеха те — каза Мелидес.

Халик долови лукавата преструвка в гласа му. Тя ясно разкриваше, че убежището тук ще е кратковременно. Само докато успее да пипна един от топтерите им.

— Благодаря на вашия съвет — каза той.

И в същото време се сети за Есмър Тюик, оставил името си на сийча. Есмър, загинал отдавна от нечие предателство, би клъцнал на място гърлото на този Мелидес.

„Всяка пътека, стесняваща бъдещето развитие, може да се превърне в смъртоносен капан. Хората не проправят своя път в лабиринта на хаоса, а оглеждат обширен хоризонт, изпълнен с неповторими възможности. Стесняващата се гледна точка на бъркотията ще се понарави само на създания, чиито носове са зарити в пясъка. Появилите се по полов път уникални черти и различия са защитната преграда за живота на видовете.“

Наръчник на Космическото сдружение

— Защо не чувствам болка?

Алая отправи въпроса си към тавана на своята малка зала за аудиенции. Помещение, което тя прекосяваше с десет крачки в едната и с петнайсет — в другата посока. То имаше два високи, тесни прозореца, от които над покривите на Аракийн се виждаше Защитната стена.

Беше почти пладне. Слънцето палеше, надвесено над пана, който бе приютил съградения в него град.

Алая погледна надолу към Буер Агарвес — бившия табрит, а сега помощник на Зиа, който надзираваше пазачите на храма. Агарвес бе донесъл новината за смъртта на Джавид и Айдахо. С него бе пристигнала и група подмазвачи, слуги и пазачи; в дворчето отпред се тълпяха още, така че вече бе станало ясно какво послание носи Агарвес.

Лошите новини пътуваха бързо из Аракис.

Самият Агарвес беше нисък и с прекалено закръглено лице за свободен, а закръглеността му придаваше почти детински вид. Беше от новото поколение, напълняло от водата. Алая го възприемаше сякаш гледаше два различни образа: единият — с непрозрачни очи с индигов цвят и мрачно изражение на устата, а другият — белязан с чувственост и уязвимост, но най-вече с уязвимост. Най-много от всичко харесваше плътните му устни.

Макар че имаше още малко време до обед, тя долови в мълчанието около себе си нещо, което ѝ напомняше за залез.

Айдахо сигурно е умрял по залез слънце — каза сама на себе си.

— Буер, как се случи така, че ти си приносителят на новината?
— попита, отбелязвайки пъргавата наблюдателност, вече преобладаваща в изражението на лицето му.

Агарвес се опита да преглътне и отвърна с дрезгав глас, малко по-силен от шепот:

— Нали си спомняте, че тръгнах с Джавид. И когато... Стилгар ме изпрати обратно при вас, заръча ми да ви съобщя, че нося със себе си окончателното му подчинение.

— Окончателно подчинение — като ехо повтори тя. — Какво е искал да каже?

— Не знам, господарке Алая — с уmolителен тон отговори пратеникът.

— Обясни ми още веднъж какво видя — заповяда тя и отново с почуда осъзна собственото си спокойствие.

— Видях.. — той отметна нервно главата си и се загледа в пода пред нея. — Видях свещения ви съпруг мъртъв на пода в централния коридор, а Джавид, и той също като него — наблизно в един страничен пасаж. Жените вече ги приготвиха за Хуануи.

— И Стилгар те призова?

— Точно така, господарке. Стилгар нареди да ме извикат. Прати Модибо, Прегърбения, който е негов помощник в сийча. Модибо не ми каза нищо. Само рече, че Стилгар иска да ме види.

— И ти намери тялото на съпруга ми да лежи на пода, така ли?

Той срещна с отскачащ поглед очите ѝ, преди отново да се вторачи в земята и да кимне утвърдително:

— Тъй вярно, господарке. И Джавид — мъртъв, недалеч от него. Стилгар ми каза... каза ми, че свещеният ви съпруг бил убил Джавид.

— А моят съпруг — намушкан от Стилгар?...

— Сам ми го каза, господарке. Заяви, че го е направил със собствените си ръце. Рече, че свещеният ви съпруг го довел до върховен гняв.

— Значи, гняв — повтори Алая. — А как точно е станало?

— Не ми обясни. Както и никой от останалите. Попитах, но отговор нямаше.

— И те върнаха при мен с новината?

— Тъй вярно, господарке.

— Нищо ли не можа да направиш?

Агарвес облиза устни и отговори:

— Стилгар дава заповедите, уважаема госпожо. Сийчът е негов.

— Разбирам. А ти винаги си се подчинявал на Стилгар.

— Винаги, господарке, но сега само до мига, в който ме освободи.

— Когато те отпрати обратно при мен, това ли искаше да кажеш?

— Господарке, вече се подчинявам само на вас.

— Наистина ли? Кажи ми, Буер, ако ти наредя да убиеш Стилгар, стария ти наиб, ще го сториш ли?

Той срещна погледа ѝ с нарастваща твърдост.

— Ако вие го заповядате, милостива госпожо.

— Заповядвам ти го. Имаш ли представа накъде е тръгнал?

— В пустинята. Само това знам, господарке.

— Колко души е взел със себе си?

— Навярно половината от здравите.

— Заедно с Ганима и Ирулан!

— Тъй вярно! Останалите са с жените си, децата и покъщнината.

Стилгар даде всекиму възможност да избира: да тръгне с него или да бъде освободен от поетото задължение. Мнозина предпочетоха да бъдат освободени. Те ще си изберат нов наиб.

— Аз ще избира техния нов наиб. И това ще си ти, Буер Агарвес, в деня, когато ми донесеш главата на Стилгар.

Свободният можеше да приеме избора с битка. Такъв бе обичаят. Той каза:

— Както заповядате, господарке. Но какво подкрепление ще...

— Обърни се към Зиа. Не мога да отделя много топтери за претърсването. Нужни са навсякъде. Но ще разполагаш с достатъчно бойци. Стилгар опозори честта си. Мнозина с радост ще те последват.

— Веднага се заемам.

— Чакай!

Огледа го за миг, преценявайки кого би могла да прати с поръчение да бди над този уязвим инфантилко. Налагаше се да бъде следен отблизо, преди да докаже качествата си. Зиа не можеше да не знае някой, подходящ за целта.

— Господарке, нали не съм уволнен?

— Не си. Трябва насаме и подробно да се запозная с плановете ти да пипнеш Стилгар. — Тя постави ръка върху лицето си. — Няма да жалея, докато не изпълниш точно моето отмъщение. След малко ще се успокоя... навярно. Свали ръката си. — Една от прислужниците ми ще те отпрати.

Направи почти незабележим знак на новата си камериерка Шалус:

— Нека го изкъпят и парфюмират, преди да го доведеш отново. Мирише на червей.

— Слушам, господарке.

Алая се обърна, придаде си изражение на печал, каквато не изпитваше, и забърза към покоите си. Влязла в спалнята, тя затръшна вратата, изруга и тропна с крак. Проклет да е Дънкан! Защо? Защо? Защо? Долавяше умишлената провокация от страна на Айдахо. Бе убил Джавид и предизвикал извънмерно Стилгар. Значи той е знаел за Джавид. Всичко случило се трябваше да се приеме като последното ментатско послание на Дънкан Айдахо.

Отново ядно затропа с крак по пода, беснеейки посред спалнята. Проклет да е! Проклет да е! Проклет да е!

Стилгар бе преминал към бунтовниците заедно с Ганима. Както и Ирулан.

Всички да са проклети!

Стъпалото ѝ, блъскащо пода, се удари в нещо метално. Болката я накара да извика и тя се наведе, за да вдигне катарамата, наранила крака ѝ. Едва не замръзна, докато я гледаше в ръката си. Беше старата тока — оригинал от Каладън — изработена от сребро и платина, с която дук Лито Атреидски бе наградил собственоръчно своя учител и ненадминат майстор на меча, наричан Дънкан Айдахо. Бе виждала Дънкан с нея не един и два пъти. И да я подхвърли точно тук!

Пръстите на Алая конвулсивно стиснаха токата. Айдахо я беше оставил, когато... Когато...

На очите ѝ се появиха сълзи, преодолели строгата подготовка на свободните. Устата ѝ увисна в гримаса, а тя отново почувства в себе си отгласа на старата битка, започнала в черепа ѝ и продължила сега до върховете на пръстите. Усети как се е превърнала в двама души. Единият от тях гледаше с почуда и удивление гърчовете на плътта.

Другият търсеше пощада от силната болка, разпъваща гръдния кош. Сълзите вече се лееха обилно от очите ѝ, а учуденият в нея раздразнено питаше: „Кой плаче? Кой е този, който плаче? Сега пък кой плаче?“

Но нищо не можеше да спре сълзите и тя почувства болката в цялата ѝ острота — обгаряща гърдите ѝ, движеща се из тялото, докато най-сетне я запокити в леглото. А някой все още питаше, без да спре да се учудва: „Кой плаче? Кой е този...“

„С тези си деяния Лито II се самоотстрани от последователността на еволюционния ход. Той го стори съзнателно, отрязвайки: «За да бъда сам господар на себе си, трябва да ме няма.» Двата близнаци прозираха отвъд нуждата от паметта като измервателен процес, т.е. средство за определяне на разстоянието, на което те се бяха отдалечили от началата си като хора. Но беше предоставено на Лито сам да извърши дръзкото дело, давайки да се разбере, че истинският творчески акт е независим от своя създател. Той отказа да се включи в еволюционната последователност и постанови: «Това също ме отвежда все по-далече от човешкия род.» Според него изводът от всичко се заключава в следното — в живота не трябва да има действително затворени системи.“

Светата Метаморфоза
по Харк ал-Ада

Птиците добре преживяваха сред насекомите, които гъмжаха около мокрия пясък при разрушения канат. Имаше всякакви — папагали, свраки, сойки. Тук е бил джедида — последният от новите градове, издигнат върху фундамента на изнесен на повърхността базалтов пояс. Ганима, използвайки утринните часове за оглед на местността отвъд засадените участъци на вече изоставения сийч, долови някакво раздвижване и видя опъстрен с ивици гекон. По-рано същото място се обитаваше от голям отровен гущер-кълвач, който гнездеше в една от кирпичените стени на джедида.

Тя се опита да си представи видяното като сийч, но в действителност то представляваше множество стени, съградени от кирпич и опасани с растителен пояс за задържане на пясъчните дюни. Намираше се в Танзеруфт на шестстотин километра южно от хребета Сихая. Лишен от поддръжката на грижливи човешки ръце, сийчът постепенно се връщаше обратно в пустинята: пясъчните ветрове

огризваха стените, растителността умираше, а под изгарящото слънце земеделските участъци бяха осеяни с пукнатини.

Все още отвъд разрушения канат пясъкът беше влажен, което говореше, че тумбестата грамада на ветрокапана продължава да функционира.

През месеците, последвали напускането на Табър, бегълците бяха огледали известен брой подобни места, които Пустинният демон бе направил необитаеми. Ганима не вярваше на приказки за този зъл дух, въпреки че видимите поражения на каната изглеждаха като неопровержимо доказателство.

От време на време получаваха сведения от поселищата на север, най-вече при срещи с разбунтували се търсачи на подправка. Няколко топтера — не повече от шест по наличните данни — извършваха разузнавателни полети, търсейки Стилгар, но Аракис бе достатъчно голяма, а и пустинята беше приятелски настроена към бегълците. Съобщаваше се и за войскова част с претърсващи и разрушителни функции, натоварена със задачата да локализира отряда на Стилгар, но тази част под командването на бившия табрит Буер Агарвес имаше и други задължения, поради което рядко се връщаше в Аракийн.

Бунтовниците твърдяха, че сраженията между техните бойци и войските на Алая не са нито чести, нито интензивни. Откъслечните опустошения на Пустинния демон превръщаха действията на елитните гвардейски части в особено важен въпрос за Алая и наибите. Дори контрабандистите се оказаха засегнати, но за тях се говореше, че преравят пустинята в търсене на Стилгар, тъй като искат да пипнат наградата за главата му.

Той бе довел отряда си в джедида на свечеряване предния ден следвайки безпогрешния усет на своя нос на стар свободен, подушил вода. Беше обещал, че скоро ще поемат към палмовите насаждения в южна посока, но отказа да назове датата. Въпреки обявената награда за главата му, която някога бе участвала в купуването на цяла планета, Стилгар имаше вид на най-щастлив и безгрижен сред всички останали с него хора.

„Това място е добро за нас — бе казал той, посочвайки действащия ветрокапан. — Приятелите ни са оставили малко водица.“ Отрядът му беше намалял и сега броеше само шейсет души. Възрастните, болните и съвсем младите бяха разпръснати в

семействата на доверени хора из поселищата около засадените с индийска палма участъци. Останаха само най-здравите и боеспособните, а имаше и много приятели както на север, така и на юг. Ганима се питаше защо Стилгар все отказва да разговаря за случилото се с планетата. Не го ли виждаше? С разрушаването на канатите започна завръщане на свободните към северните и южните граници на техните някогашни участъци. Дори само това придвижване в обратна посока бе достатъчно силен сигнал и предупреждение за процесите, протичащи в Империята. Едно състояние на нещата се превръщаше в огледало на друго.

Ганима пхна ръка под яката на влагосъхраняващия си костюм и я разхлаби. Въпреки тревогите и неприятностите, усещането ѝ за свобода тук бе превъзходно. Събраните в нея животи вече не я измъчваха, макар понякога да долавяше в съзнанието си примеси от тяхната памет. Беше разбрала как е изглеждала пустинята в миналото, до началото на екологичното преобразуване. Преди всичко, било е сухо. А сега този ветрокапан, макар и неремонтиран, все още действаше, защото през него минаваше влажен въздух.

Голям брой живинки, избягали отдавна от пустинята, бяха дръзнали да се върнат. Мнозина в отряда им забелязваха увеличаването на дневните сови. Дори и сега Ганима виждаше мравоядните птици. Те се стрелкаха, танцувайки около колонии на насекомите, от които мокрият пясък в края на разбития канат гъмжеше. Мяркаха се и неколцина язовци, а кенгуровите мишки бяха в неизброими количества.

Суеверният страх се бе превърнал в неотменим повелител на новите свободни, а Стилгар не се оказа по-различен от останалите. Тукашният джедида бе върнат на пустинята, след като канатът бе разрушен за пети път в продължение на единайсет месеца. Четири пъти отстраняваха големите поразии — дело на Пустинния демон, но вече не разполагаха с излишна вода, за да рискуват още едно безцелно напояване на пясъците.

Положението бе идентично във всички джедида и в повечето от старите сийчове. Бяха напуснати осем от девет нови поселища. Не един и два стари сийча бяха пренаселени така, както никога не бе ставало. А почти едновременно с навлизането на пустинята в сегашния нов период от нейния живот, свободните се бяха върнали към

някогашните си порядки и поверия. Във всичко виждаха поличби. Бивало ли е червеите да се срещат все по-рядко, с изключение само на Танзеруфт? Това е възмездието на Шай-хулуд! Умираха червеи, а свидетелите на смъртта им не бяха в състояние да посочат нито една причина. Пустинната прах бързо ги поглъщаше, гледката на техните разпадащи се туловища изпълваше с ужас дори случайно попадналите там свободни. Отрядът на Стилгар се бе натъкнал на едно такова туловище миналия месец и трябваше да изтекат цели четири дни, за да се разсее предчувствието за предстояща злина. Останките воняха на отровен гнилак. Разкапващата се гигантска грамада бе открита върху огромно изригване на подправка, съсипана почти напълно.

Ганима върна погледа си от каната към джедида. Пред нея имаше срутена стена, която в миналото бе пазила муштамал — малка градинска пристройка. Разгледа я, водена от силно любопитство; в каменен сандък бе намерила запас от питки с подправка, замесени без квас.

Стилгар унищожи склада и припомни: „Свободните никога не бива да оставят след себе си годна храна.“

Ганима го заподозря в грешка, но не си струваше нито да започва спор по въпроса, нито да рискува. Хората наоколо се променяха. Някога те безпроблемно се движеха из бледа, гонени от нуждата да задоволяват свои неотложни потребности — вода, подправка, търговия. Поведението на животните им служеше за алармен звънец. Но животните бяха въвели нов ритъм на своята активност и функции, докато повечето свободни се гушеха един до друг в някогашните си пещери, приютени в сянката на северната Защитна стена. Търсачите на подправка минаваха рядко през Танзеруфт и само отрядът на Стилгар се придвижваше както преди. Тя вярваше на наиба и на страха му от Алая. Ирулан също подкрепи неговите доводи, връщайки се към бинджезъритските норми и размишления. Но на далечната Салуса Секундус продължаваше да живее Фарад'н. Някой ден сметката трябваше да бъде заплатена.

Ганима погледна към сребристосивото утринно небе, питайки самата себе си. Откъде може да дойде помощ? Имаше ли някъде някой, който да я чуе, ако тя разкриеше всичко, ставащо с тях и около тях? Лейди Джесика бе все още на Салуса, при положение, че сведенията бяха верни. Алая приличаше на някакво митично същество, поставено

на пиедестал и заето единствено с мисълта, че трябва да стряска с величието си, докато продължаваше да се носи все по-далече и по-далече от действителността. Гърни Халик не се виждаше никакъв, макар и да се приказваше, че го срещат на много места. Проповедникът се бе скрил, а от еретичните му гръмки тиради беше останал само глъхнещ спомен. Стилгар също бе изчезнал за другите. Тя погледна над срутената стена към мястото, където той помагаше в ремонта на резервоара. Наибът очевидно се наслаждаваше от ролята на воля-над-пустинята, докато цената, определена за главата му, растеше с всеки изминал месец. Вече нищо нямаше смисъл. Абсолютно нищо. Кой беше този Пустинен демон, създанието-унищожител на каната, които сега изглеждаха като фалшиви идоли, предназначени за сгромолясване в пясъка? Дали бе някой червей — немирник и пакостник? Или пък множество от хора, някаква трета сила в бунта? Никой не приемаше сериозно предположението за червея, тъй като водата би убила Шай-хулуд, дръзнал да нападне канат. Мнозина от свободните твърдяха, че Пустинният демон всъщност е боен отряд, дал обет да унищожи махдината на Алая и да върне Аракис към предишния живот. Онези, които вярваха в това, казваха, че то е хубаво. Защото щеше да секне шествието от алчни апостоли, които не се занимаваха с нещо друго, освен с поддържането на собствената си посредственост. Назад към истинската религия, прегърнатата от Муад'Диб...

Дълбока въздишка разтърси Ганима.

О, Лито — помисли тя, — почти съм доволна, че не си жив, та да видиш какво става сега. Бих се присъединила към теб, но един нож все още не е накървавен. Той е за Алая и Фарад'н. За Фарад'н и Алая. Старият барон е злият ѝ демон, а това не бива да се допуска.

Хара излезе от джедида, приближавайки се към Ганима с отмерена стъпка. Спря пред нея и попита:

— Какво правиш тук сама?

— Хара, странно място е това. По-добре да си тръгваме.

— Стилгар има среща с някого.

— Така ли? Не ми го е казал.

— Защо пък трябва да ти казва всичко? Маку? — Хара плесна с ръката си меха с вода, който издуваше отпред роклята на Ганима. — Достатъчно ли си пораснала, за да си бременна?

— Забременявала съм толкова пъти, че не могат да се преброят — срязва я Ганима. — Не си позволявай с мен онези игрички на възрастен и дете!

Жената отстъпи крачка назад от злъчта в гласа ѝ.

— Вие сте банда глупци — продължи Ганима, обхващайки с махването на ръката си джедида и работата на Стилгар и хората му. — Въобще не трябваше да тръгвам с вас.

— Щеше вече да си мъртва, ако не беше го сторила.

— Възможно е. Но вие не виждате и това, което става пред очите ви! Кого чака Стилгар?

— Буер Агарвес.

Ганима я погледна настойчиво.

— Доведоха го тайно приятели от сийча при Червената бездна — поясни Хара.

— Някое специалитетче на Алая, така ли?

— Доведоха го със завързани очи.

— Стилгар вярва ли?

— Буер помоли за преговори. Прие всички наши условия.

— Защо не са ми казали нищо?

— Стилгар знаеше, че ще се противопоставиш.

— Да застана срещу... Та това е лудост!

Хара се намръщи и напомни:

— Не забравяй, че този Буер е...

— Роднина! — прекъсна а Ганима. — Внук на братовчед на Стилгар. Знам го. И Фарад'н, чиято кръв ще пролея някой ден, е също толкова близък мой роднина. Мислиш ли, че това ще спре ножа ми?

— Погрижихме се за дистранс. След него няма никой.

— Хара, нищо хубаво няма да излезе от това — тихо каза Ганима. — Трябва веднага да тръгваме.

— Да не си видяла поличба? Мъртвият червей, който срещнахме! Това не беше ли...

— Това си го наблъскай в корема и го раждай другаде! — ядно изруга момичето. — Не ми харесва нито срещата, нито мястото. Не е ли достатъчно?

— Ще кажа на Стилгар какво...

— Сама ще му кажа!

Ганима мина с широка крачка покрай Хара, която направи знака с рогата на червея зад гърба ѝ, за да прогони злото.

Наибът само се изсмя на страховете на Ганима и ѝ нареди да търси пясъчни твари, сякаш беше едно от децата на свободните. Тя прибяга до някаква изоставена къща в джедида и приклепна в най-далечния ѝ ъгъл, докато успокои гнева си. Емоционалният пристъп отмина бързо; усети как се размърдаха събраните в нея личности и си спомни думите на една от тях: „Ако съумеем да задържим нещата по местата им, те ще тръгнат, както сме предвидили.“

Каква странна мисъл.

Но не можа да се сети кой бе казал тия думи.

„Муад’Диб беше лишен от наследство и говореше от името на обезнаследените от всички времена. Протестираше срещу крещящата несправедливост, принуждаваща индивида да охладнее към онова, в което е бил приучван да вярва, както и към всичко, което той е смятал, че му принадлежи по право.“

Махдинаът, Анализ по Харк ал-Ада

Гърни Халик бе седнал на хълма Шулок върху килимче от нишки на подправката с балисата до себе си. Затвореното под него пространство гъмжеше от работници, засаждащи различни култури. Пясъчната рампа, от която отхвърлените бяха подмамвали червеи посредством поднос с подправка, вече бе препречена от нов канат, а растенията се спускаха по наклона, за да я удържат.

Беше почти време за обяд; Халик бе дошъл на хълма преди повече от час, търсейки място за размисъл, необезпокояван от никого. Хората под него се трудеха, но той виждаше единствено работата, извършена от мелинджа. Според личната преценка на Лито не след дълго производството на подправка щеше да намалее, за да се стабилизира на една десета част от рекордния добив във времето на династията на харконите. При всяко ново вписване запасите в цялата Империя се удвояваха в стойностно изражение. Говореше се например, че за триста двайсет и един литра семейство Метули е закупило половината планета Новебрунс.

Отхвърлените работеха като пришпорени от дявола, а може би наистина бе тъй. Преди всяко хранене те се обръщаха с лице към Танзеруфт и се молеха на превъплътения Шай-хулуд. Точно такава бе тяхната представа за Лито, а гледайки с очите им, Халик виждаше бъдеще, където по-голямата част от човечеството ще споделя същата идея. Не беше сигурен дали харесва подобна перспектива.

Лито бе насочил развитието на събитията, довеждайки тук Халик и Проповедника с откраднатия топтер. С голи ръце бе разрушил каната на Шулок и разхвърлял огромните камъни на повече от петдесет метра

разстояние. Когато местните обитатели се бяха опитали да му попречат, той бе обезглавил първия стигнал до него с едва уловимо от погледа движение на ръката си. После бе запокитил неколцина обратно в групата на спътниците им, присмивайки се на техните оръжия. Й с демонски глас бе изревал: „Нито огън може да ме докосне, нито ножовете ви да ме наранят! Аз нося кожата на Шай-хулуд!“

Тогава отхвърлените го бяха разпознали, припомняйки си бягството му от окръгления хълм със скока „право в пустинята“. Бяха се проснали ничком пред него, а той бе изрекъл заповедите си: „Водя ви двама гостенина. Ще ги пазите и почитате. Поправете каната и започнете да разсаждате оазисна градина. Един ден ще се установя тук в мой дом. Вие ще го направите. Спрете продажбата на подправка; всяка събрана капка складирайте.“

После бе продължил да дава нареждания, които отхвърлените попиваха, взирайки се в него със страхопочитание.

Най-сетне Шай-хулуд бе дошъл, излизайки от пясъка!

Когато момчето бе намерило Халик с Гадеан ал-Фали в един от малките сийчове на бунтовниците при Гар Руден, не се забелязваше и намек за подобна метаморфоза. Придружаван от слепия си спътник, Лито се бе появил от пустинята по един от старите пътища на подправката, по които се движеше с помощта на червеи в област, където те сега бяха същинска рядкост. Беше споменал за не една принудителна обиколка, наложена му от влагата в пясъка — напълно достатъчна, за да отрови червей. Двамата бяха пристигнали малко след обед и пазачите ги въведоха в стая с каменни стени.

Споменът за случката се върна съвсем ясно в паметта на Халик.

— Значи, това е Проповедникът — бе казал той.

Докато обикаляше около слепаца и внимателно го оглеждаше, си спомни всичко, което се разказваше за него. Намирайки се в сийча, лицето на възрастния човек не бе скрито от маската на влагосъхраняващия костюм и чертите му можеха да бъдат безпрепятствено сравнявани. Да, мъжът наистина приличаше на стария дук, чието име носеше Лито. Дали приликата бе случайна?

— Нали знаеш какво се приказва за него? — попита Халик, обръщайки се към момчето. — Че това е баща ти, върнал се от пустинята?

— Чувал съм.

Халик се извъртя още повече и го огледа. Лито носеше стар влагосъхраняващ костюм с навити около лицето и ушите краища. Над костюма си имаше черна връхна дреха и беше обут с ботуши за пясъка. Трябваше да обяснява подробно причините за появата си тук и как бе успял да избяга отново.

— Защо доведе Проповедника? — попита Халик. — В Джакуруту ми казаха, че работи за тях.

— Вече не. Дойде с мен, защото Алая иска да го убие.

— Така ли? Тогава, според тебе, тук е в безопасност?

— Ти си неговата безопасност.

През цялото време Проповедникът бе стоял до тях и слушал разговора им, без да дава вид, че го интересува особено.

— Гърни, той се оказа добър служител — рече Лито. — Династията на атреидите не е изгубила чувството си на дълг към онези които ѝ служат добре.

— Династията на атреидите?

— Аз съм династията на атреидите.

— Но избяга от Джакуруту, преди да приключи с изпитанието, за което се разпореди баба ти — напомни студено Халик. — Как можеш да предположиш...

— Животът на този човек трябва да се пази така, сякаш е твой — заяви Лито, все едно не бе чул никакво възражение, и издържа без трепване втренчения поглед на другия.

Джесика бе обучила Халик на много от бин-джезъритските фини похвати за наблюдение, ала сега той не забеляза нищо друго, освен спокойната увереност на момчето. Въпреки всичко, заповедите на светата майка оставаха в сила.

— Баба ти ме натовари да завърши курса на твоето обучение и да се уверя, че не си обсебен.

— Не съм обсебен — беше безизразният отговор.

— Тогава защо избяга?

— Намри имаше заповед да ме убие, въпреки всичко. Алая му бе наредила.

— Значи си Прорицател, така ли?

— Да, така е — отново безстрастно изявление, пълно със самоувереност.

— И Ганима също ли?

— Не.

Проповедникът наруши мълчанието си, извърщайки празните си очни кухни към Халик, като сочеше Лито:

— И ти си мислиш, че можеш да го прекараш през изпитание?

— Не се намесвай, след като изобщо не познаваш проблема и последствията от него — заяви Халик, без да поглежда към слепаца.

— О, достатъчно добре ми е известно какви са последствията — рече Проповедникът. — Веднъж бях подложен на изпитанието от една възрастна жена, която мислеше, че знае какво прави. Но се оказа, че не е знаела.

Чак сега Халик го погледна и запита:

— Може би си друг Прорицател, а?

— Всеки би могъл да бъде — отвърна Проповедникът, — дори и ти. Въпросът е в това да си честен към себе си във връзка с естеството на собствените си чувства. Изисква се да си във вътрешно съгласие с истината, но така, че то винаги да бъде разпознавано и приемано.

— Защо се намесваш? — предупредително рече Халик и сложи ръка върху кристалния си нож. Откъде се взе този Проповедник?

— Съпричастен съм към събитията — спокойно обясни мъжът. — Майка ми би могла да пролее кръвта си пред олтара, но моите мотиви са други. А и виждам какво те затруднява.

— Така ли? — с искрено любопитство възкликна Халик.

— Лейди Джесика ти нареди да внимаваш за разликата между вълка и кучето — зе'еб и ке'леб. Според нея вълк е всеки, надарен с мощ и сила, който злоупотребява с даденото му. Но призори има един отрязък от време, когато не може да се направи разлика между вълка и кучето.

— Близко до целта си — рече Халик, отбелязвайки, че повече обитатели на сийча влизат при тях във всекидневната. — Откъде го знаеш?

— Просто познавам този свят. Не разбираш ли? Помисли малко. Под повърхността се намират скали, почва, утаечни пластове, пясък. Това е паметта на планетата — снимка на нейната история. Така е и с човешките същества. Кучето си спомня за вълка. Всеки свят се върти около сърцевината на своето същество, отвъд която следва паметта на спомените, стигащи до повърхността.

— Твърде интересно — промърмори Халик. — Но това помага ли ми да изпълня заповяданото?

— Пусни записа с картината на твоята история, намиращ се в самия теб. А връзката осъществявай така, както го правят животните.

Халик поклати глава. Да, ето я повелителната прямота на атреидите, звучаща от устата на този Проповедник; той многократно я бе разпознавал в миналото, а сега по всичко личеше, че другият си служи и със силата на Гласа. Долови забързаните удари на сърцето си. Нима бе възможно?

— Джесика настояваше за изпитанието с финалния му натиск — натискът, под силата на който скритата същност на нейния внук ще представи себе си — обясни Проповедникът. — А тази същност винаги е била открита за твоя поглед.

Халик се обърна и се вгледа в Лито. Движението му дойде от само себе си, предизвикано сякаш от непреодолими сили.

Проповедникът продължи, все едно че поучаваше твърдоглав ученик:

— Тази млада личност те обърква, защото не представлява отделно същество. Той е общност — сбор от индивиди. И както при всяка общност, подложена на напрежение, членовете ѝ до един могат да приемат команди. А командата невинаги е добронамерена и така тръгват приказките за абоминацията на обсебеното изчадие. Ти, Гърни Халик, винаги си наранявал твърде силно тази общност. Не забелязваш ли, че преобразуването вече е реалност? Младежът е достигнал в себе си сътрудничеството на сили, които са толкова мощни, че нищо не може да поквари неговото естество. Дори без очи аз го виждам. Веднъж му се противопоставих, но сега изпълнявам неговите нареждания. Той е Лечителят.

— А ти кой си? — попита Халик.

— Нищо повече от това, което възприемат очите ти. Не гледай мен, а тази личност, дето са ти наредили да образоваш и изпиташ. Тя е създадена чрез остри кризи. Оцеляла е, след като се е озовала смъртоносна среда. И е тук.

— А ти кой си? — настоя Халик.

— Казвам ти да огледаш внимателно този атреидски младок! Той е единствено възможната обратна връзка, от която зависи нашият род. При последния си подвиг той ще въведе отново в системата вече

постигнатото. Никой друг не би могъл да познава миналото така, както го знае той. А на теб ти се иска да го унищожиш!

— Имам заповед да го подложа на изпитание и не съм...

— Но ти го направи!

— Изчадие ли е той?

Тих смях разтърси Проповедника:

— Продължаваш да сипеш бин-джезъритските си глупотевини. Бива си ги все пак. Създали са митовете, които хората и до днес сънуват!

— Ти Пол Атрейдски ли си?

— Пол Атрейдски не съществува. Той се опита да заеме мястото на върховен морален символ, отричайки всички преструвки. Превърна се в светия без бог, всяка дума на когото беше богохулство. Как можеш да помислиш...

— Защото говориш с неговия глас.

— Гърни Халик, би ли подложил сега мен на изпитанието? Пази се!

Халик преглътна, връщайки отново вниманието си към безстрастния Лито, неизлъзъл от позата на спокоен наблюдател.

— За кого се налага това изпитание? — попита Проповедникът.

— Е, човече, да не би лейди Джесика да изпитва самия теб?

Тази мисъл дълбоко обезпокои Халик, недоумяващ защо бе позволил на Проповедника да го разтърси тъй силно с думите си. Но служителите на атреидите бяха дълбоко проникнати от вътрешната повеля да се подчиняват на подобно мистично самовластие. Обяснявайки го, Джесика бе засилила още повече неговата загадъчност. Сега Халик почувства как нещо в него се променя — нещо, чиито краища едва-едва бяха докоснати от бин-джезъритското обучение, наложено му от светата майка. Задуши го гняв, от който не успя да отговори. Никак не искаше да се променя!

— Кой от вас се прави на бог и с каква цел? — попита Проповедникът. — Само разумът не е достатъчен, за да се изясни този въпрос.

Бавно и с предварително поставена задача Халик прехвърли вниманието си от Лито към слепеца. Джесика дълго бе повтаряла, че му е необходимо да постигне равновесието на каиритс — „ти ще — ти не ще“. Тя го определяше като предмет без думи и фрази, както и без

правила и доводи. Това беше наточеният резец на собствената и всеобхватна вътрешна правда. Нещо, скрито в гласа и тона на слепаца, както и в маниерите му, запали у него ярост, която в миг изгоря и се превърна в почти зашеметяващо спокойствие.

— Отговори на въпроса ми — рече Проповедникът.

Халик почувства как думите засилват концентрацията в това място, в този миг и в неговите изисквания и потребности. Положението му във вселената сега се определяше единствено от собственото му съсредоточаване. Не остана никакво време за съмнение. Това бе Пол Атрейдски — не мъртъв, а завърнал се. И това не-дете с името на Лито. Халик погледна още веднъж към него, за да види всичко. Забеляза следите, оставени покрай очите му от преживените напрежения, усещането за равновесие в позата му, както и безизразната уста с едва потрепваща върху нея лека ирония. Момчето изпъкваше на заобикалящия го фон, сякаш бе застанало във фокуса на заслепяващата светлина. Беше постигнало хармонията по възможно най-простия начин — приемайки я.

— Пол, отговори ми — рече Халик, — знае ли майка ти?

Проповедникът въздъхна:

— За цялото Сестринство аз съм мъртъв. Не се опитвай да ме съживяваш.

Без да го погледне, Халик отново попита:

— Но защо тя...

— Тя прави това, което трябва. Живее собствения си живот с мисълта, че е господарка на множество животи. По същия начин всички ние се правим на богове.

— Но ти си жив — пошепна Гърни, осъзнал с пълна сила в мига, когато най-сетне се бе обърнал истински към този човек, че той е по-млад от него, но пустинята така го е състарила, та сякаш е двойно по-възрастен.

— А какво е да си жив? — попита Пол.

Халик се взря в наблюдаващите ги отвсякъде свободни, чиито лица издаваха странна смесица от съмнение и страхопочитание.

— Майка ми никога не е била принуждавана да учи моя урок — разнесе се истинският глас на Муад'Диб. — Да си бог може в края на краищата да се превърне в нещо скучно и срамно. А трябва да има достатъчно основание за създаване и налагане на свободна воля!

Защото един бог би могъл да поиска бягство в съня и да остане жив единствено в несъзнателните проекции на съществата, сътворени в съня му.

— Но ти си жив! — рече Халик, този път по-високо.

Пол не обърна внимание на възбудата в гласа на стария си съратник и попита:

— Би ли се захванал наистина да подстрекаваш младока, за да застане срещу сестра си в изпитанието машхад? Що за безмерно опасна глупост! Всеки от тях би казал: „Не, убий мен! Нека другият остане!“ Какъв би бил резултатът от подобно изпитание? Гърни, какъв смисъл има тогава дали си жив?

— Не такава бе целта на изпитанието — възпротиви се Халик. Никак не му харесваше как свободните се тълпят все по-плътно около тях, гледайки и слушайки внимателно Пол, без да обръщат внимание на Лито.

Тук обаче момчето се намеси:

— Тате, гледай тъканта.

— Да... Да.. — Пол вдигна високо глава, сякаш искаше да подуши въздуха. — Значи, стигнахме до Фарад'н?

— Много по-лесно е да следваме мислите си, отколкото сетивата — каза Лито.

Халик не проумя тези му думи и тъкмо се канеше да попита нещо, когато Лито го изпревари, поставяйки ръката си върху неговата.

— Гърни, не говори! Може да се върнеш към подозрението си, че съм жертва на абоминацията. Или не! Направи го, Гърни. Опитваш ли със сила, ще унищожиш себе си.

Халик се почувства затънал в съмнения. Джесика го бе предупреждавала: „Тези предродени могат да бъдат големи измамници. Владеят трикове, за които дори не си сънувал.“

Той бавно поклати глава. Ами Пол! Мътните да го вземат! Живият Пол в съюз с този извор на въпроси, на който бе станал баща!

Вече нищо не можеше да удържи свободните около тях. Те се притискаха между него и Пол, между Лито и Пол, измествайки постепенно и двамата. Въпроси, зададени с дрезгави, груби гласове валяха във въздуха:

— Ти Муад'Диб ли си? Наистина ли си Муад'Диб? Вярно ли е това, което говориш? Кажи ни!

— За мен трябва да мислите само като за Проповедника — изрече Пол, отблъсквайки ги. — Никога вече няма да бъде нито Пол Атреидски, нито Муад'Диб. Не съм нито съпругът на Чани, нито император.

Халик, опасявайки се от възможна реакция на разочарование при липсата на логически защитим отговор на въпросите, застана пред него. Точно тогава за първи път видя нещо от страховитата промяна, настъпила у Лито. Сякаш изрева бик: „Отдръпнете се!“ — и момчето пристъпи напред, разхвърляйки вляво и вдясно възрастни мъже от свободните с удари на двете си ръце, които изтръгваха ножовете им, хванати за острието.

За по-малко от минута все още правите свободни бяха разпръснати и притиснати към стените, където останаха мълчаливи и смаяни. Лито застана до баща си.

— Когато говори Шай-хулуд, вие изпълнявате — каза той.

Щом неколцина от свободните плахо започнаха да протестират, отломи ъгъл от скалата в коридора и го разтроши с голи ръце, без да престане да се усмихва.

— Мога да срутя сийча ви, както ме гледате.

— Пустинният демон — прошепна някой.

— А също и канатите — допълни. — Няма да остане камък върху камък. Не сме били тук, чувате ли ме?

Главите се заклатиха вляво и вдясно, ужасени и послушни.

— Никой не ни е виждал — повторно нареди Лито. — Само да бъде прошепната дума, ще се върна, за да ви натирия без вода в пустинята.

Халик видя ръце, вдигнати в защитния, знак — рогата на червея.

— Сега тръгваме с баща ми и нашия стар приятел. Подгответе топтер.

А после Лито ги бе върнал в Шулок, обяснявайки по пътя, че трябва да бързат, тъй като Фарад'н много скоро щял да стъпи на Аракис.

— И тогава, Гърни — бе продължил той, — ще ти се наложи да минеш през истинското изпитание, както каза и баща ми.

Гледайки надолу от окръгления хълм, Халик още веднъж се запита, както го бе правил всеки ден: „Какво изпитание? Не го разбирам.“

Но Лито вече не бе в Шулок, а Пол отказа да отговори.

„Църква и държава, научен аргумент и вяра, личността и обществото, дори прогресът и традицията — всички те могат да бъдат помирени в учението на Муад’Диб. Той ни научи, че непримиримите противоположности съществуват единствено в предразсъдъците на хората. Никой не може да отдръпне булото на Времето. За вас е възможно да разкриете бъдещето или в миналото, или в собственото си въображение. Така връщате обратно способността за осъзнаване в същността си на индивиди. И тогава научавате, че вселената е взаимно обвързано цяло, а самите вие сте неделима част от него.“

Проповедникът в Аракийн по Харк ал-Ада

Ганима бе седнала далеч от кръга светлина, който лампите с горяща подправка образуваха, и сега се вгледа внимателно в Буер Агарвес. Не хареса закръгленото лице с непрекъснато мърдащи вежди, както и постоянното движение на бедрата му, когато говореше, сякаш словата бяха някаква скрита музика, по чийто такт той танцуваше.

Не е дошъл тук, за да преговаря със Стил — каза си тя, намирайки потвърждение във всяка негова дума и жест. Премести се още по-далеч от събрания в кръг съвет.

Във всеки сийч имаше подобна зала, но помещението за срещи и аудиенции на изоставения джедида ѝ направи особено неприятно впечатление с прекалено ниския си таван. Шейсетте воители от отряда на Стилгар и деветимата, дошли с Агарвес, бяха запълнили само единия край на залата. Лампите с масло от подправка осветяваха ярко ниско заложените греди, поддържащи тавана. Светлината хвърляше колебливи сенки, които танцуваха по стените, а лютивият пушек бе обвил всичко с мириса на канела.

Работата на съвета бе започнала по здрач, след молитвите за влага и вечерното хранене. Продължаваше вече повече от час, но Ганима още не бе напипала дълбочината на скритите течения в ролята,

изпълнявана от Агарвес. Думите му звучаха достатъчно ясно и правдоподобно, но движенията на очите и тялото бяха в дисонанс с тях.

В момента той отговаряше на въпроса, поставен от племенницата на Хара, която се казваше Раджия и беше една от заместничките на Стилгар. Тя бе мрачна млада жена с аскетичен вид; устните ѝ свършваха с извити надолу ъгълчета — свидетелство за постоянно недоверие. Според Ганима изражението ѝ хармонираше твърде точно на обстоятелствата.

— Напълно съм убеден, че Алая ще оневини всинца ви без остатък — каза Агарвес. — Инак нямаше да съм тук с посланието си.

Стилгар се намеси в мига, когато Раджия щеше да продължи със следващия си въпрос.

— Безпокои ме не толкова нашето доверие към нея, колкото силата, с която тя вярва на теб.

В гласа му се долавяха прикрити ръмжащи нотки. Не му харесваше предложението да се върне към предишното състояние на нещата.

— Не е толкова важно дали тя ми вярва — каза Агарвес. — Ако трябва да бъда искрен, ще ви призная, че лично аз не съм убеден в това. Прекалено дълго ви търсих, без да ви намеря. Но винаги съм чувствал, че всъщност Алая не иска да ви заловят. Тя беше...

— Тя беше съпругата на мъжа, когото убих — прекъсна го Стилгар. — Давам ти думата си, че той си го заслужи, а и сам го искаше. Все едно аз да бях паднал на ножа му. Така че новото състояние на нещата мирише на...

Агарвес затанцува с нозете си и яд заля лицето му:

— Тя ви прощава! Колко пъти да го кажа? Накара жреците да организират голяма служба с шествие за измолване на божествена мъдрост от...

— Ти просто повдигаш друг неразрешен въпрос — намеси се Ирулан, навеждайки се напред покрай Раджия със златистата си коса, която ярко контрастираше на черната до нея. — Убедила те е, но плановете ѝ може да са съвсем други.

— Жречеството...

— Разказва се какво ли не — продължи Ирулан. — Че си нещо повече от военен съветник. И неин...

— Стига! — изведнъж Агарвес излезе извън себе си от гняв. Ръката му се придвижи към ножа. Противоречиви вълнения го разтърсваха, кривейки чертите на лицето му. — Вярвайте каквото щете, но не мога да продължа с тази жена! Тя петни честта ми! Замърсява всичко, до което се докосва! Унищожен съм. Няма никога да очистя името си. Но и не мога да вдигна нож срещу себе си. Стига вече!

Наблюдавайки го, Ганима си помисли: А, най-после нещо искрено в него.

Стилгар неочаквано избухна в смях:

— Ой, братовчеде — рече той. — Да ме прощаваш, но в гнева ти има и истина.

— Сега ми вярваш, нали?

— Не съм казал такова нещо — той вдигна ръка, за да предотврати следващия словесен изблик на Агарвес. — Буер, нямам предвид своята безопасност, а тази на всички останали. Отговарям за тях. Да видим какви компенсации предлага Алая.

— Компенсации? Не е ставало и дума. Извинете, но никакви...

— Добре, а какво предлага като залог за думите си?

— Сийч Табър. Ти оставаш наиб. И пълна автономия като неутрална страна в споровете. Тя вече разбира как...

— Няма да се върна в свитата ѝ и преставам да осигурявам за нея мои бойци. Ясно ли е?

Ганима долови как Стилгар започва да омеква и помисли: Не, Стил! Недей!

— Никой не го иска — рече кротко Агарвес. — Алая държи единствено на връщането на Ганима, която да изпълни обещанието за годеж, дадено...

— Аха, вече става ясно! — прекъсна го Стилгар със свъсени вежди. — Момичето е цената на моето опрощение. Да не ме мисли за...

— Смята, че си разумен човек — контрира Агарвес, сядайки на мястото си.

Ликуваща, Ганима си каза: Няма да го направи. Ще замълчи. Няма да се поддаде.

В същия миг чу леко шумолене вляво зад себе си. Понечи да се обърне, но нечий яки ръце я сграбчиха. Дебела кърпа, напоена обилно

с приспивателно, покри лицето ѝ, преди да може да извика. С постепенно отмиращо съзнание тя долови, че я отнасят към някаква врата в най-тъмната страна на залата. Мисълта ѝ монотонно повтаряше: Трябваше да се досетя! Трябваше да бъда нащрек! Но я отнасяха ръце на възрастен, силен човек. Не можеше да се отскубне от тях по никакъв начин.

Последните ѝ усещания бяха за студен нощен въздух, блясък на звезди и закачулено лице, което се наведе над тялото ѝ и попита:

— Нали не е ранена?

Отговорът се загуби, а звездите се завъртяха и сляха в чертички пред погледа ѝ, постепенно преминавайки в светлина, лумнала сякаш в самата нея.

„Муад’Диб ни предостави особен вид познание за пророческото прозрение, за поведението, което служи като фон на това прозрение, както и за неговото влияние върху събитията, за които се вижда, че «предстоят». (Или, казано с други думи: събитията, заложен да бъдат реализирани в сродна система, която пророкът разкрива и тълкува.) Както бе вече отбелязано, такова пророческо прозрение функционира като своеобразен капан за самия прорицател. Той може да стане жертва на собственото си познание, което е относително често срещана слабост при хората. Опасността се заключава във факта, че онези, които предсказват реални събития, могат да не обърнат сериозно внимание на поляризиращия ефект, привнесен от прекомерното доверие в собственото им разбиране за истината. Те са склонни да забравят, че в една поляризирана вселена нищо не може да съществува без присъствието на своята противоположност.“

Прорицателската визия по Харк ал-Ада

Вдигнат от вятъра пясък висеше като мъгла на хоризонта, затулвайки изгряващото слънце. В сенките на дюните беше все още студено. Лито бе излязъл от пръстена на палмовите насаждения и гледаше към пустинята. Усещаше мириса на прах и аромата на трънливи растения и чуваше утринните звуци, издавани от хора и животни. Тук свободните не се грижеха за канат. Разполагаха с ограничен минимум растителни култури, поливани от жените, носещи вода в кожени мехове. Ветрокапанът им не беше особено надежден — пясъчните бури лесно го повреждаха, но и поправката му не бе трудна. Лишенията, тежките условия на работа и търговия с подправката, а не на последно място и рисковете, бяха типичните елементи на живота по тези места. Тукашните свободни все още вярваха, че раят представлява звук от течаща вода, но високо ценяха древното схващане за Свободата, споделяно и от Лито. Свободата е състояние на самотност

— помисли той. Придърпа гънките на бялата роба, покриваща живия му влагосъхраняващ костюм. Осезателно чувстваше как ципата от пясъчни твари го бе променила; в подобни случаи винаги трябваше да превъзмогва остро усеждане за безвъзвратна загуба. Отдавна вече не беше човек в истинския смисъл на думата. В кръвта му плуваха странни съставки. Ресните на пясъчните твари бяха проникнали във всеки негов орган, носейки промяна и налагайки адаптация. Самите пясъчни твари също се променяха и адаптираха към него. Осъзнавайки всичко това, той полека-лека се почувства откъснат от старите нишки, на изгубената си човешка същност, чийто живот бе уловен в тресавището на прастарото терзание за разбитата и вече несъществуваща целокупност. Но познаваше и капана на прекомерното впечатляване от такива чувства. Познаваше го добре.

Нека бъдещето произлезе от самото себе си — помисли той. — Единственото правило, насочващо творческото съзидание, е самият акт на творчеството.

Беше му трудно да откъсне поглед от пясъците, от дюните, от техния необозрим безкрай. Тук, в самия край на пустинята, бяха полегнали няколко скали, които отправяха въображението отвъд: към ветровете, праха, редките и самотни растения и животни, към дюната, която прелива в онази до нея така, както и пустинята се слива със съседната.

Зад него се чу гласът на флейта, подхванал музиката на утринната молитва — песнопение за влагата, което сега бе леко изменено като серенада за новия Шай-хулуд. В съзнанието на Лито тези познати неща придаваха на музиката усеждане за изначална и вечна самота.

А мога просто да се отдалеча в пустинята — каза си той.

Тогава всичко щеше да се промени. Една посока е толкова подходяща, колкото и всяка друга. Вече се бе научил да живее живот без обсебвания. Беше усъвършенствал до крайност загадъчното правило на свободните: всичко взето е необходимо; и това беше всичко, което бе взел. Не носеше нищо, освен робата на гърба си, пръстена с ястреба на атреидите, скрит в нейните гънки, и кожата-която-не-беше-неговата-собствена.

Нямаше да е трудно да се махне оттук.

Вниманието му привлече движение високо в небето, а пролуката между скосените краища на крилете издаваше лешояд. Гледката изпълни гърдите му с болка. Лешоядите, също като дивите свободни, живееха по тези места, защото бяха родени тук. Те не познаваха нищо по-хубаво. Пустинята ги превръщаше в това, което бяха.

Но след Муад'Диб и Алая вървяха други свободни. Именно заради тях той не отиде в пустинята като баща си. Спомни си думите на Айдахо от някогашните дни: „Ах, тези свободни! Какви чудесни хора са. Никога не съм виждал свободен-лакомник.“

А сега беше пълно с лакоми свободни.

Внезапно го заля тъга. Бе поел по път, който неминуемо щеше да промени всичко, но дължимата цена изглеждаше ужасна. Пък и спазването на поетия курс ставаше все по-трудно с нарастващата близост до въртопа.

Предстоеше Крализец — Бой с Тайфуна... Но Крализец или нещо още по-лошо можеше да се окаже и цената само на една погрешна стъпка.

Лито долови говор зад себе си, последван от звънлив детски гласец:

— Ето го. Обърна се.

Проповедникът току-що бе излязъл от палмовите насаждения, воден от дете.

Защо продължавам да мисля за него като за Проповедника? — учуди се Лито.

Отговорът се появи на чистия екран на мисълта му: Защото вече не е нито Муад'Диб, нито Пол Атрейдски. Пустинята беше сътворила от него това, което бе сега. Пустинята и гаднярите от Джакуруту с техните свръхдози мелиндж и вечните си измени. Проповедникът беше остарял преждевременно, но не въпреки подправката, а поради нея.

— Казаха ми, че си искал да ме видиш — заговори той след като детето-водач спря.

Лито го погледна. Беше високо почти колкото него — в очите му страхопочитанието бе смекчено от жадно любопитство. Младите очи хвърляха мрачни отблясъци над маската на влагосъхраняващия костюм с детски размер.

Лито махна с ръка:

— Остави ни.

За миг непокорството изопна плещите на детето, но почти веднага отстъпи под натиска на страхопочитанието и вроденото уважение на свободните към нуждата от усамотяване. Малчуганът се отдалечи.

— Знаеш ли, че Фарад'н е на Аракис? — попита Лито.

— Гърни ми каза, когато снощи долетяхме заедно.

Колко отмерено студени са думите му — помисли Проповедникът. — Прилича на мен, какъвто бях някога.

— Чака ме труден избор — каза Лито.

— Мислех, че вече си избрал всичко.

— Тате, познавам този капан.

Слепецът се окашля, за да прочисти гърлото си. Почувстваното напрежение бе достатъчно доказателство за близостта им до всеразтърсващата кризисна точка. Сега Лито нямаше да се задоволи с обичайната чиста визия, а щеше да прибегне до нейното насочване.

— Имаш ли нужда от помощта ми? — запита Проповедникът.

— Да. Връщам се в Аракийн и искам да бъда твой водач.

— Каква е целта ти?

— Ще изречеш ли още една проповед в Аракийн?

— Може би. Има неща, които не съм им казал.

— Тате, няма да се връщаш в пустинята.

— Ако дойда с теб ли?

— Да.

— Ще направя това, което поискаш.

— Преценил ли си всичко? Щом Фарад'н е там, майка ти ще бъде с него.

— Без съмнение.

Проповедникът отново се окашля. Това издаваше нервност, която Муад'Диб никога не би си позволил. Плътта му дълго време бе държана извън някогашния режим на самодисциплина, а Джакуруту твърде често бе заливал разума му с ярост. Ето защо сега той помисли, че не е особено мъдро да се завърне в Аракийн.

— Не си длъжен да идваш с мен — каза Лито. — Но сестра ми е там и аз трябва да отида. Можеш да вървиш и с Гърни.

— А ти ще отидеш сам в Аракийн, така ли?

— Да. Трябва да се срещна с Фарад'н.

— Тогава идвам с теб — въздъхна Проповедникът.

Лито долови в маниера му отсянка от някогашната ярост, съпътстваща протичането на визията, и се запита: Дали не е играл играта на прорицанието? Не. Той никога нямаше да се осмели, защото добре познаваше капана на частичното обвързване. Всяка негова дума бе потвърждение, че е прехвърлил прорицателските визии на сина си, разбирайки, че всичко на този свят се очаква и е предопределено.

Сега мисълта за някогашните полюси го измъчваше, караше го да прелита от един парадокс към друг.

— Тръгваме след няколко минути — рече Лито. — Ще кажеш ли на Гърни?

— А той няма ли да дойде с нас?

— Искам Гърни да оцелее.

Проповедникът сякаш отмахна преградата към витаещите напрежения. Бяха се струпали във въздуха около него, в почвата под нозете му като нещо подвижно и фокусираше същността си в подобие на дете, но и не-дете, което бе неговият син. Притъпеният, ала осезателно присъстващ писък на някогашните му визии бе застинал в очакване в самото му гърло.

Тази проклета святост!

Неприятният пясъчен привкус на страховете му не можеше да бъде избегнат. Знаеше какво го очаква в Аракийн. Щяха отново да започнат играта с ужасяващи и смъртоносни сили, които никога нямаше да доведат до помирение.

„Символът на неповторимия потенциал на човека е детето, отказващо да тегли колата заедно с баща си: «Не искам да бъда като моя баща. Не бива да изпълнявам неговите нареждания и дори не трябва да вярвам във всичко, в което той е вярвал. Силата ми на човешко същество ми дава правото да избирам сам в какво да вярвам и на какво не, както и какъв да бъда и какъв не.»“

Лито Атреидски II
Биография на Харк ал-Ада

Жени-поклоннички танцуваха под звуците на барабан и флейта на площада пред Храма с непокрити глави, гривни на вратовете си и издайнически тънки дрехи. Дългите им черни коси се мятаха встрани, а сетне се разпиляваха по лицата при поредното завъртане.

Алая наблюдаваше сцената от своето тайно кътче, едновременно привличана и отблъсквана. Беше ранен предиобед — часът, когато ароматът на кафето с подправка започваше да се носи из площада, тръгвайки от продавачите, разположени под притулените сводове. Скоро ѝ предстоеше да излезе, за да поздрави Фарад'н, да представи официалните подаръци и да наблюдава първата му среща с Ганима.

Всичко се развиваше по план. Гани щеше да го убие и в настъпилата разтърсваща бъркотия само една личност щеше да се окаже подготвена да събере разбитите късове. Куклите танцуват, когато някой дърпа конците им. Стилгар бе убил Агарвес точно според нейните очаквания, Агарвес бе отвел похитителите в джедида, без да го знае, тъй като в подарените му от нея нови ботуши имаше скрит предавател на радиосигнал. Сега Стилгар и Ирулан очакваха съдбата си в занданите на Замъка. Може би щяха да умрат, но възможно беше да си послужат с тях и по друг начин. Изчакването нямаше да навреди.

Забеляза, че градските свободни наблюдаваха танцърките под нея с напрегнат, неотклонно прикован поглед. Изначалната полова равнопоставеност бе дошла от пустинята и се бе настанила твърдо в градовете, но социалните различия между мъжа и жената вече

намираха осезаем израз. И това вървеше по план — разделяй и отслабвай. Алая долавяше леката промяна в начина, по който двамина от свободните фиксираха другопланетните жени и техния екзотичен танц.

Нека гледат. Остави ги да пълнят съзнанието си с гафла.

Жалузите на прозореца ѝ бяха вдигнати и тя усети рязкото засилване на топлината, което в този сезон започваше около изгрев и достигаше своя пик в средата на следобед. Температурата на каменната повърхност на площада бе доста по-висока. На танцъорките със сигурност не им беше много приятно, но те продължаваха да се гънат и въртят, да размятат ръце и коси, очевидно обладани от безумието на своето посвещение. Бяха отдали танца си на Алая — Божествената утроба. Една съветничка ѝ го бе пошепнала, подсмивайки се на техните странни нрави. Съветничката бе пояснила, че жените са от планетата Икс, където бяха струпани останките от отдавна забранената наука и технология.

Алая откликна с пренебрежение. Онези долу изглеждаха не по-малко невежи, суеверни и изостанали от пустинните обитателки сред свободните... Точно както бе докладвала подсмиващата се помощничка, опитала се да се натегне пред началството, съобщавайки за посещението на танца. Но нито тя, нито самите танцъорки знаеха, че думата „икс“ е просто число от забравен език.

С лека усмивка Алая помисли: Нека танцуват. При танца се изразходва енергия, която би могла да се използва за по-опасни и разрушителни цели. А и музиката беше приятна — тих оплакващ мотив на фона на глух тимпанен тътен от барабани, изработени от кратуни.

Внезапно звуците се изгубиха в силното жужене на множество гласове откъм отдалечения край на площада. Танцъорките пропуснаха такт и след кратко объркване отново уловиха стъпката, но вече бяха изгубили чувствената си всеотдайност; тяхното внимание също бе отклонено към отсрещната порта на площада, където тълпата се разливаше по каменната настилка подобно на вода, изпусната след вдигане на ставилото на някой канат.

Алая втренчено гледаше прииждащата вълна.

Вече долавяше отделни думи, една от които се повтаряше най-често:

— Проповедникът! Проповедникът!

Тогава го забеляза, възседнал сякаш челото на вълната, с ръка, поставена на рамото на младия му водач.

Танцуващите поклоннички се отказаха от своите пируети и се оттеглиха по терасовидните стъпала под скривалището ѝ. Към тях се присъедини и публиката; Алая долови страхопочитанието, завладяло всички присъстващи, А чувството, обзело самата нея, твърде много напомняше страх.

Как се осмелява!

Почти се бе решила да повика стражата, но хрумналата ѝ допълнителна мисъл я спря. Тълпата беше вече изпълнила площада. Тя можеше да стане опасна, ако бъдеше осуетено очевидното ѝ желание да чуе слепия ясновидец.

Алая стисна юмруци.

Проповедникът! Защо го правеше Пол? За половината от населението той беше „смахнатият пустинник“, недосегаем като светец. Други шепнеха по пазари и площи, че това сигурно е Муад’Диб. Инак защо махдинатът ще го остави да разпространява подобна ерес, сякаш яхнал някой бяс?

Алая виждаше в тълпата бежанци — отломки от изоставени сийчове, целите в дрипи. Явно мястото долу бе опасно.

— Госпожо?

Гласът дойде иззад гърба ѝ. Тя се обърна и видя Зиа, застанала в сводестия вход към външната стая. Близко до нея стояха въоръжени гвардейци.

— Да, Зиа?

— Уважаема госпожо, Фарад’н е отвън и моли за прием.

— Тук? В моите покои?

— Да, госпожо.

— Сам ли е?

— С двама телохранители и лейди Джесика.

Алая вдигна ръка към гърлото си при спомена за последния сблъсък със своята майка. Но нещата се бяха променили. Сега нови условия определяха характера на техните взаимоотношения.

— Много се е разбързал — каза тя. — Каква е причината за това според него?

— Чул е за.. — Зиа посочи към прозореца над площада. — Казали са му, че сега ви се предоставя най-добрата възможност.

Алая се намръщи:

— Ти вярваш ли?

— Не, госпожо. Мисля, че просто е научил слуховете и иска да види вашата реакция.

— Майка ми го е подвела!

— Напълно възможно, господарке.

— Драга ми Зиа, искам да изпълниш няколко специални, много важни заповеди. Ела тук.

Зиа се приближи на една крачка разстояние.

— Слушам, господарке.

— Нареди да пуснат Фарад'н, пазачите му и моята майка. После да подготвят Ганима като годеница по обичая на свободните с всички подробности — в пълен комплект.

— Господарке, а ножа?

— И ножа.

— Но това е...

— Ганима не представлява никаква опасност за мен.

— Госпожо, има достатъчно основание да се вярва, че тя е избягала със Стилгар по-скоро като негова защита, отколкото...

— Зиа!

— Да, господарке?

— Ганима вече отправи молба за живота на Стилгар и той остана жив.

— Но тя е предполагаемата наследница!

— Ти само изпълнявай заповедите ми. Нареди да подготвят Ганима. След това изпрати петима служители от Жречеството на площада. Те трябва да поканят Проповедника да се качи тук. Кажи им да изчакат удобния момент и да му го кажат. Нищо друго. Никакво насилие. Искam от тях само любезна покана. Абсолютно никаква сила. И още, Зиа...

— Да, господарке? — неприкрито враждебно откликна амазонката.

— Проповедникът и Ганима трябва да бъдат доведени пред мен едновременно. Да влязат заедно по мой знак. Разбра ли?

— Господарке, знам плана, но...

— Едновременно. Изпълнявай!

Даде знак, че я освобождава. Когато Зиа се обърна и тръгна, Алая добави:

— Пътюм пропусни Фарад'н със свитата му, но се погрижи преди тях да влязат десет от най-доверените ти хора.

Младата жена погледна назад през рамо и каза, без да се спира:

— Ще бъде направено според вашата заповед, господарке.

Алая се обърна, за да погледне през прозореца. След няколко минути планът щеше да даде своя кървав плод. И Пол щеше да присъства, когато дъщеря му нанасяше *coup de grace*^[1] на неговите благочестиви претенции. Чу влизането на гвардейците на Зиа. Скоро щеше да приключи. С всичко. Погледна надолу с нарастващо усещане, че триумфът ѝ ще бъде пълен, и видя как Проповедникът зае мястото си на първото стъпало. Младият му водач приклекна до него. Забеляза и жълтите роби на жреците от Храма, които чакаха вляво, задържани от напора на тълпата. Те имаха достатъчно опит с подобни тълпи. Щяха да намерят начин да се доближат до набеязаната цел. В този миг гласът на Проповедника отгърмя над площада, а тълпата, задъхана и прехласната, очакваше думите му с върховно внимание. Нека го слушат! Много скоро словата щяха да означават съвсем друго в сравнение с намеренията. И нямаше да има никакъв Проповедник наоколо, за да протестира.

Чу как Фарад'н влиза със свитата си. Долята гласът на лейди Джесика:

— Алая?

Без да се обръща, тя произнесе:

— Добре дошли, принц Фарад'н и ти, майко. Елате и се забавлявайте със зрелището.

После се обърна и видя огромния сардукар Тйеканик, който се чумереше на стражата, препречила пътя му.

— Гостоприемството не допуска това — строго каза Алая. — Пуснете ги да се приближат.

Двамина от стражата, очевидно изпълнявайки заповеди на Зиа, пристъпиха напред и застанаха между нея и останалите. Другите гвардейци отстъпиха встрани. Алая се облегна на дясната рамка на прозореца и посочи надолу:

— Оттук наистина се вижда най-добре.

Джесика, облечена с традиционната си черна аба, я погледна внимателно и придружи Фарад'н до прозореца, но застана между него и пазачите.

— Много любезно от ваша страна, лейди Алая — рече Фарад'н.
— Слушал съм доста за този Проповедник.

— И ето го ей там в плът и кръв — отговори Алая.

Тя видя, че Фарад'н е облечен в сивата униформа на сардукарски командир, но без отличителни знаци. Слабата му фигура се придвижваше с изящество, което следваше да бъде оценено високо. Може би този принц от династията Корино криеше способности, различни от всеизвестните му безполезни занимания.

Гласът на Проповедника кънтеше в залата от усилвателя до прозореца. Алая почувства трепет в костите си, причинен от същия този глас, и се заслуша в думите, без да може да устои на изкушението.

— Намерих се в пустинята Зан — извика Проповедникът. — В нейната безкрайна пустош. И Бог ми заповяда да очистя това място. Тъй като в пустинята ни предизвикваха и изкушаваха, а ние скърбяхме там; изкушаваха ни да се отречем от всичко, което винаги е било наше.

Пустинята Зан — помисли Алая. Така бе названо мястото на първото изпитание на странниците Зенсуни — прародители на свободните. Но какви бяха тези думи! Нима се хвалеше за разрухата, сполетяла укрепените сийчове на племената, останали й верни?

— В земите ви скитат диви зверове — продължи Проповедникът с глас, раздиращ пространството над площада. — Горестни създания пълнят домовете ви. Вие, които ги напуснахте, никога вече няма да множите дните си по пясъка. Да, вие, които се отрекохте от нашите порядки ще свършите дните си в оцапано гнездо, ако продължите по същия път. Но ако се вслушате в моето предупреждение, Бог ще ви преведе през земя, осеяна с капани, за да стигнете до Божиите Планини. Шай-хулуд ще ви води.

От тълпата се разнесоха тихи стонове. Проповедникът млъкна и обърна празните си очни кухни в посока на стенанията. После вдигна ръце, разпери ги нашироко и извика:

— О, Господи, плътта ми копнее за Твоя път в суха и жадна земя!

Възрастна жена — очевидно бежанка, за което говореха окърпените й вехти дрехи — простря ръце към него и умолително извика:

— Помогни ни, Муад'Диб. Помогни ни!

С внезапен спазъм на страх в гърдите си Алая си зададе въпроса дали възрастната жена наистина знае кой е той. Погледна към майка си, но Джесика не помръдваше, разпределила вниманието си между стражата на Алая, Фарад'н и гледката от прозореца. Принцът стоеше като прикован, очарован от видяното.

Алая отново надникна през отвора, търсейки жреците от Храма. Те липсваха, значи можеше да се предположи, че са избрали обиколен път, за да излязат право при стъпалата.

Проповедникът посочи с дясната си ръка главата на възрастната жена и извика:

— Само вие можете да си помогнете! Бяхте се разбунтували. Извикахте сухия вятър, който нито изчиства, нито охлажда. Вие носите товара на нашата пустиня, а вихърът иде от онова място, от онази ужасна земя. Бил съм там. Водата изтича в пясъка от разбитите канати. Писъци се носят над земята. Вода пада от небето на самия екватор на Дюн! О, приятели мои, Бог ме води със строга заръка. Веднага опънете в пустинята широк път за нашия Господ, защото аз съм гласът, идващ при вас от пустошта.

Той посочи стъпалата в нозете си с изпънат потрепващ пръст:

— Тук не е запусната джедида, която никога вече няма да бъде обитавана! Тук сме яли храната небесна. И пак тук шумът от чужденците ни прогонва от домовете! А ти отглеждаш мъка за нас — земя, която никой не обитава и през която никой не минава.

Тълпата се размърда неспокойно, бежанците и свободните от града се заоглеждаха, насочили вниманието си към поклонниците за хажра, намиращи се сред тях.

От него може да пламне кървав метеж — помисли Алая. — Нищо, нека го направи. Жреците ми тъкмо ще го пипнат в бъркотията.

В същия миг видя петимата си служители — стегнат възел от жълти роби, слизащи по стъпалата зад Проповедника.

— Водите, които разстлахме, се превърнаха в кръв — продължаваше той, размахал встрани ръцете си. — Кръв по нашата земя! Погледнете пустинята, която можеше да ликува и да цъфти; тя примамва чужденците и ги съблазни. Те идват за насилие! Лицата им са сплъстени едно до друго, също като за последния вятър на Крализец! Те струпват пясъка като в плен. Изсмукват обилието му — богатството,

скрито в дълбините. Погледнете ги, тръгнали да вършат пъкленото си дело. Писано е: „И аз се изправих сред пясъците, и видях звяр да се издига, излизайки от тях, а на главата на звяра стоеше името на Бога!“

От тълпата се разнесе ядно мърморене. Юмруци се вдигаха и размахваха.

— Какво прави той? — прошепна Фарад'н.

— Бих искала да знам — рече Алая.

После сложи ръка на гърдите си, усещайки страховитото напрежение на мига. Тълпата щеше да се нахвърли върху поклонниците, ако слепецът продължаваше по същия начин!

Но пророкът леко се обърна, насочи мъртвите дъна на очите си към високите прозорци и вдигна ръка:

— Остава едно богохулство — изкрещя той. — Богохулство! Името на това богохулство е Алая!

На площада се възцари гробовно мълчание.

Алая остана неподвижна и втрещена. Знаеше, че тълпата не може да я види, но не успяваше да преодолее усещането, че е на показ, че е безкрайно уязвима. Ехото от успокоителни думи в съзнанието ѝ се силеше да заглуши ударите на сърцето. Единственото, което бе в състояние да направи, бе да гледа втренчено невероятната картина, разиграваща се долу. Проповедникът продължаваше да сочи към нейните прозорци.

Но последните му думи явно изчерпаха търпението на жреците. Те нарушиха тишината с ядни викове, втурнаха се по стъпалата и разблъскаха народа встрани. Тълпата реагира — на тяхното движение, заливайки като вълна пространството; най-предните редици на събралите се бяха пометени, а на върха на вълната бе кацнал самият Проповедник. Той политна слепешком, разделен от водача си. Тогава в тълпата се мярна длан изпод жълт ръкав, а в нея мигом се появи кристален нож. Алая видя как ножът се спуска надолу и се забива в гърдите на Проповедника. Гръмовният удар от затварянето на гигантските порти на Храма я извади от мигновения шок. Очевидно стражата беше залостила вратите като предпазна мярка. Но хората вече се отдръпваха назад, оставяйки свободно място около една фигурка, сгърчена на стъпалата. Зловеща и сякаш неестествена тишина полегна на площада.

Тогава от тълпата се разнесе остър вик:

— Муад'Диб! Убиха Муад'Диб!

— Проклето дело — каза тя с треперещ глас. — По дяволите!

— Не мислиш ли, че е малко късно? — обади се Джесика.

Алая се обърна и мимоходом забеляза внезапното стъписване на Фарад'н, зърнал гнева по лицето ѝ.

— Убиха Пол! — почти изпищя тя. — Твоя син! Знаеш ли какво ще се случи, когато разберат...

Джесика остана като замръзнала в продължение на един много дълъг миг, мислейки, че току-що бе чула нещо, което вече ѝ е известно. Дланта на Фарад'н, поставена върху ръката ѝ, прекъсна този миг.

— Милостива госпожо — промълви той.

В гласа му се бе стаило толкова много състрадание, сякаш светата майка можеше да умре тук, на място. От вниманието ѝ не убягна контрастът между искрящия студен гняв по лицето на Алая и дълбокото искрено съжаление, разкривило чертите на Фарад'н. Може би съм свършила прекалено добре работата си — помисли тя.

Не оставаше никакво място за съмнение относно думите на дъщеря ѝ. Джесика събуди в паметта си всяка нотка в гласа на Проповедника, долавяйки усвоените от нея хитрини и уловки, припомняйки си дългите години, които бе прекарала в обучението на един млад човек, определен да стане император, който сега лежеше като малка купчинка кървави парцали върху стъпалата на Храма.

Гафла ме заслепи — каза си тя.

Алая махна към един от своите съветници и извика:

— Доведете Ганима!

Джесика с усилие вникна в смисъла на тези думи. Ганима? Защо Ганима и защо сега?

Помощникът се обърна към външната врата и направи знак да я отворят, но преди да мине времето за изричане дори на една дума, вратата се изду навътре. Пантите изтрещяха. Преградният прът се счупи и вратата — с дебело тяло от металопласт, разчетено да издържи на големи усилия — се сгромоляса в стаята. Стражите отскочиха, за да се спасят, изваждайки оръжията си. Джесика и телохранителите на Фарад'н застанаха плътно около принц Корино.

Но в зейналия отвор стояха само две деца — Ганима вляво, облечена в черна годечна роба, и Лито вдясно, покрит с гъвкавата

материя на влагосъхраняващия костюм под белязана от пустинята бяла аба.

Алая премести втренчения си поглед към двете фигури и се улови, че трепери неудържимо.

— Семейството се е събрало, за да ни поздрави — изрече Лито. — Бабо — кимна той към Джесика и вниманието му се спря на непознатия: — А това сигурно е принц Фарад'н. Добре дошъл на Аракис, принце.

Очите на Ганима изглеждаха безжизнени. Дясната ѝ ръка стоеше върху церемониалния кристален нож на кръста ѝ, а самата тя сякаш правеше опити да се освободи от хватката на Лито, сключена около дланта ѝ. Момчето разтърси ръката на сестра си тъй, че тялото ѝ почти отскочи от земята.

— Погледнете ме, семейство — рече Лито. — Аз съм Ари, Лъвът на атреидите. А тук... — той отново дръпна ръката на Ганима, наглед съвсем леко, но цялото ѝ тяло се разтърси. — Тук е Ариех, атрейдската Лъвица. Дойдохме, за да ви посочим Секхер Нбиу — Златната Пътека.

Ганима, чула думатаключ Секхер Нбиу, усети как освободеното ѝ съзнание сякаш плисна, заемайки своето място. Течеше, носейки всичко със себе си, а вътрешното „аз“ на майка ѝ обикаляше наблизко също като пазач на градски порти. За миг Ганима разбра, че е излязла победителка над заплашително кресливото свое минало.

Вече разполагаше с вратичка, през която да наднича в случай на нужда. Месеците, преминали в предизвикано потискане и сподавяне, се бяха превърнали в безопасно място, откъдето можеше да упражнява пълен контрол над собственото си тяло. Понечи да се обърне към Лито, за да му обясни случилото се, когато забеляза къде и с кого се намира самата тя. Той освободи ръката ѝ.

— Действа ли планът ти? — пошепна Ганима.

— Достатъчно добре — отвърна Лито.

След като се съвзе от преживения шок, Алая изкрещя на групата пазачи вляво:

— Хванете ги!

Лито се наведе, хвана падналата врата с една ръка и я плъзна през залата към стражниците. Двама от пазачите бяха приковани към стената. Останалите отстъпиха ужасени. Вратата тежеше почти половин тон, а това дете самичко я бе запокитило срещу тях.

Алая, зърнала в коридора част от натръшканата стража осъзна, че Лито се бе справил с всички пазачи, преди да изкърти яката порта.

Джесика, която също бе видяла телата на изпопадалите бойци и станала свидетелка на страховитата мощ на своя внук, направи подобно заключение, но думите на Ганима докоснаха и частица от бинджезъритския арсенал в нея, което я принуди да запази присъствие на духа. Внучката ѝ спомена за някакъв план.

— Какъв е този план? — строго попита светата майка.

— Златната Пътека, имперският план за нашата Империя — отвърна Лито. После кимна към Фарад'н. — Братовчеде, не мисли лошо за мен. Действам и в твоя полза. Леля ми се надяваше, че е убедила Ганима да те убие. А аз бих искал да изживееш живота си поне донякъде щастливо.

Алая отново изкрещя към пазачите, свити и треперещи в коридора:

— Заповядвам ви да ги задържите!

Но никой от тях не посмя да влезе в залата.

— Почакай ме тук, сестрице — каза Лито. — Трябва да изпълня една неприятна задача.

После тръгна към Алая.

Тя отстъпи заднешком към ъгъла, приведе се и измъкна ножа си. Зелените скъпоценни камъни по дръжката му проблеснаха на светлината от прозореца.

Лито продължи напред с голи ръце, готов за всичко.

Алая нападна и нанесе удар с ножа.

Лито отскочи почти до тавана и изстреля левия си крак. Косият удар в главата на Алая я просна на пода с кървав белег на челото. Изгърва ножа, който се плъзна надалеч от нея. Запълзя след него, но Лито се изпречи на пътя ѝ.

Тя се поколеба, призоваваща в себе си всичко, което бе научила в „Бин Джезърит“. Стана от пода и отпусна напълно тялото си, подготвяйки се за следваща атака.

Лито отново пристъпи към нея.

Алая направи лъжливо движение вляво, докато вдигаше рязко нагоре дясното си рамо и нанесе с десния си крак удар, достатъчно силен, за да изгърбуши неприятеля, ако стигне до него.

Лито парира с ръка, светкавично сграбчи ходилото на крака ѝ, вдигна я нагоре и я завъртя над главата си. Увеличи скоростта на въртене до краен предел така, че в залата се понесе отчетлив съсък от плющяща горна дреха.

Всички се бяха отдръпнали встрани, вцепенени от ужас. Алая изпищя и продължи да пищи, докато тялото ѝ бързо описваше кръг след кръг. Внезапно млъкна.

Лито бавно намали скоростта на въртене и я положи на пода. Тя остана да лежи като вързоп, все още дишайки. Момчето се наведе над нея.

— Можех да те размажа в някоя от стените — каза той. — Сигурно щеше да е най-доброто, но така или иначе сме в разгара на битката. Все още имаш шанс.

Погледът на Алая лудешки скачаше вляво и вдясно.

— Аз победих вътрешните гласове в мен — каза Лито. — Погледни и Ганима. Тя също може...

Сестра му го прекъсна:

— Алая, веднага ще ти покажа...

— Не!

Думичката сякаш сама се изтръгна от нейните устни. Гърдите ѝ бързо се заиздигаха, а от гърлото ѝ потече струя от гласове. Звучаха несвързано — едни ругаеха, други умоляваха:

— Видя ли?! Защо не ни послуша?

И отново:

— Защо го направи? Какво става?

Разнесе се друг:

— Спри ги! Накарай ги да млъкнат!

Джесика закри очите си с длани и усети как ръцете на Фарад'н я подкрепят.

Алая продължаваше да беснее с несвързани викове. От устата ѝ изригваха отвратителни ругатни и проклетия:

— Ще те убия! Ще изпия кръвта ти!

Звуци от много различни езици, смесени и объркани, се заизливаха в стаята.

Пазачите, свити и струпани в коридора, вдигаха пръсти със знака на червея, след което притискаха юмруци до ушите си. Тя бе обладана! Обсебена!

Лито се изправи и поклати глава. После пристъпи към прозореца и с три бързи удара разби и изхвърли от рамката смятаното за нечупливо стъкло, подсилено с кристални нишки.

По лицето на Алая заигра лукаво изражение. След миг Джесика различи някаква пародия на гласа си, произнасящ бин-джезъритската повеля през разкривени устни:

— Всички вие! Стойте по местата си!

Светата майка свали ръце от очите си. Бяха мокри от сълзи.

Алая се претърколи на колене и се изправи.

— Не знаете ли коя съм аз?

Гласът ѝ звучеше както някога мелодично и весело, макар Алая от младостта си вече да не съществуваше:

— Защо ме гледате така?

После се обърна с умоляващи очи към Джесика:

— Майко, накарай ги да спрат.

Джесика успя само да направи отрицаващ знак с глава, обзета от неописуем ужас. Всички някогашни забрани и предупреждения на „Бин Джезърит“ се оказваха напълно верни. Тя се вторачи в Лито и Гани, застанали един до друг близо до Алая. Какво ли означаваха предупрежденията за двамата нещастни близнаци?

— Бабо — поде Лито с нотка на молба в гласа си, — ще трябва ли да приложим изпитанието за обсебване?

— Кой си ти, че ще говориш за изпитание? — запита Алая с кисел и раздразнителен мъжки глас, издаваш чувствен и самовластен човек, затънал дълбоко в задоволяване на собствените си удоволствия и капризи.

Лито и Ганима го разпознаха. Старият барон Харконен. Ганима чу същият глас да отеква в главата ѝ, но вътрешната вратичка прихлопна и тя почувства майка си, бдяща на своето място.

Джесика продължаваше да мълчи.

— В такъв случай аз вземам решение — каза Лито. — А изборът е твой, Алая. Изпитанието за обсебване или... — той посочи с глава към открития прозорец.

— Кой ти дава правото да предлагаш избор? — пак запита леля му с все същия глас на стария барон.

— Демоне! — изкрещя Ганима. — Остави я сама да избере!

— Майко — захленчи Алая с глас на малко момиче. — Майко, какво правят? Как искаш да постъпя? Помогни ми.

— Сама си помогни — отсече Лито.

За миг той видя срината леля си в собствените ѝ очи — свирепа безизходица, която също го обзе за миг и изчезна. Тялото и се раздвижи колебливо и несигурно, сякаш някой я подбутваше. Подвоуми се, залитна и се отклони от вече поетия курс, но пак се върна към него, неотклонно доближавайки открития прозорец. Гласът на стария барон отново забесува от устните ѝ:

— Спри! Казвам ти да спреш! Заповядвам ти! Спри! Опитай това!

Алая сграбчи главата си с две ръце и със залитане застана до отвора. Бедрата ѝ опряха плоския перваз. А гласът не спираше да беснее:

— Не го прави! Спри и ще ти помогна. Измислил съм как. Послушай ме. Казвам ти да спреш! Чакай, недей!

Алая свали ръце от главата си и сграбчи разбитата каса на прозореца. С едно-единствено движение отскочи леко над подпрозоречната плоскост и изчезна. Дори не извика, докато падаше.

Всички в залата чуха рева на тълпата и тъпия удар, когато тялото се стовари върху стъпалата, очакващи го далече долу.

Лито погледна към Джесика и рече:

— Казахме ти да имаш милост към нея.

Светата майка се обърна и зарови лицето си в униформата на Фарад'н.

[1] Последният смъртоносен удар (фр.) ↑

„Предположението, че една цяла система може да бъде принудена да функционира по-добре по пътя на насилието върху елементите на нейното съзнание говори за опасно невежество. Точно такъв нередко е бил ограниченият подход на онези, които сами наричат себе си учени и технолози.“

Бътльоровият джихад по Харк ал-Ада

— Братовчеде, нощем той тича — каза Ганима. — Бяга. Виждал ли си го?

— Не — отговори Фарад'н.

Заедно с Ганима той чакаше пред малката зала за аудиенции в Храма, където Лито ги бе извикал. Тйеканик стоеше встрани, почувствал се неловко в присъствието на лейди Джесика, която изглеждаше затворена в себе си, сякаш умът ѝ се намираше на съвсем друго място. Едва час бе минал след утринното хранене, ала вече много неща бяха приведени в движение — призивни известия до Сдружението и послания до ПОСИТ и Ландсрада.

Атреидите все още бяха трудно разбираеми за Фарад'н. Наистина лейди Джесика го бе предупредила, но въпреки това действителността твърде силно го озадачаваше. Все още се говореше за годеж, макар голяма част от политическите причини за подобно събитие да изглеждаха вече ненужни. Почти нямаше място за съмнение, че Лито ще седне на трона. Разбира се, необикновената му жива кожа трябваше да бъде свалена, макар и не веднага...

— Бяга, за да се умори — продължи Ганима. — Той е въплътеният Крализец. Никой вятър не се е носил като него. Неясното му очертание се мярка по дюните. Виждала съм го. Бяга и не спира. А когато най-сетне достигне до изтощение, връща се и ляга на скута ми. И ми казва: „Помоли майка ни в тебе да ми намери място, където да умра.“

Фарад'н внимателно я гледаше. През седмицата след метежа на площада Храмът възприе странен ритъм на живот със загадъчни

пристигания и заминавания. Тйеканик, чиито способности като военачалник бяха веднага потърсени, разказваше за яростни сражения отвъд Защитната стена.

— Нищо не разбирам — каза Фарад'н. — Как така да му намери място, за да умре?

— Помоли ме да те подготвя — отговори Ганима.

Тя не за първи път се смайваше от почти необяснимата искреност на принца от Корино. Дали причината беше у Джесика, или просто си бе такъв по рождение?

— За какво да ме подготвиш? — продължи с въпросите той.

— Лито вече не е човек. Вчера ти попита кога ще си свали живата кожа. Никога. Тя е станала част от него, а и той е част от нея. Според Лито трябва да изминат около четири хиляди години, преди да метаморфозира напълно, за да загине.

Фарад'н направи опит да преглътне, но гърлото му беше съвсем сухо.

— Разбра ли защо бяга? — запита на свой ред Ганима.

— Но ако ще трябва да живее толкова дълго и да бъде...

— Причината е в богатата му памет като човешко същество. Братовчеде, помисли за всички онези животи. Не, не. Просто не можеш да си го представиш, тъй като не си го изживял. Докато аз го знам. Въображението ми може да обхване неговата болка. Той страда повече от нас. Баща ни отиде в пустинята, опитвайки се да избегне това. Алая бе обладана и стана изчадие, тъй като се боеше от същото. Баба ни има само началната мъглява представа за подобно състояние, но е принудена да си служи с всички бин-джезъритски хитрини, за да се справя с него, което всъщност е границата на постижимото за света майка. Докато Лито! Той е единственият, тъй като никога няма да остави свое копие.

Думите й поразиха Фарад'н. Какво ли е да си император в продължение на четири хиляди години?

— Джесика вече знае — продължи Ганима, поглеждайки към баба си. — Снощи й каза. Сам се нарече първият дългосрочен капацитет по планиране в човешката история.

— Какво представлява неговият... план?

— Златната Пътека. По-късно ще ти го обясни.

— Определил ли е и за мен роля в него?

— Да, на моя половинка. Лито поема контрол върху размножителната програма на Сестринството. Сигурна съм, че баба ми ти е споменавала за мечтата на „Бин Джебърит“ да създаде мъжки еквивалент на света майка с неподозирани възможности. Той е...

— Искаш да кажеш, че ние просто...

— Не просто — тя хвана ръката му и я стисна топло, също като на близък човек. — Пригответил е много отговорни задачи и за двамата. Във времето, когато не се любим и не правим деца, разбира се.

— Да, но ти още си много малка — рече Фарад'н, освобождавайки ръката си. — Никога не се осмелявай да повториш тази глупост — процепи Ганима и в гласа ѝ наистина имаше ледени нотки.

Джесика приближи до тях с Тйеканик.

— Тйек ми каза, че схватката е излязла извън планетата. Централният храм на Биарек е обсаден.

На Фарад'н му се стори, че съобщението бе направено със странно спокоен тон. През нощта май ще се наложи да прегледа комуникетата с Тйеканик. Из цялата Империя се разпростираше дивият огън на бунта. Разбира се, щяха да го овладеят, но редът, чието предстоящо възстановяване щеше да падне върху Лито, в момента представляваше тъжна картина.

— Ето го и Стилгар — каза Ганима. — Чакаха него.

После отново хвана Фарад'н за ръката.

Старият наиб на свободните бе влязъл през отсрещната врата, ескортиран от двама бивши командоси от смъртоносния корпус — някогашни негови спътници от дните в пустинята. И тримата бяха облечени в официални черни роби с бели ширити и носеха на главите си жълти траурни ленти. Приблизиха със стегната стъпка, а Стилгар неотменно фиксираше Джесика. Спря пред нея и се поклони внимателно.

— Знам, че още съжаляваш за смъртта на Дънкан Айдахо — рече тя, но предпазливото поведение на стария ѝ приятел никак не ѝ се понрави.

— Както кажеш, света майко.

Значи така ще бъде! — помисли Джесика. — Строго официално и в съответствие с нравствения кодекс на свободните, според който кръвта се заличава трудно.

Тя продължи:

— Ние смятаме, че си изиграл ролята, избрана за теб от Дънкан. Той не е първият, дал живота си за атреидите. Защо го правят, а, Стил? Ти също неведнъж си бил готов да го сториш. Защо? Дали поради факта, че знаеш колко много дават атреидите в замяна?

— Доволен съм, че не търсиш оправдание за разплата — кимна той. — Но има въпроси, които трябва да обсъдя с внука ти. И те могат завинаги да ни разделят.

— Искаш да кажеш, че Табър няма да му отдаде дължимата почит, така ли? — попита Ганима.

— Искам да кажа, че запазвам правото си на мнение и преценка. — Стилгар погледна студено към нея, а после изръмжа: — Не ми харесва на какво са заприличали свободните. Ще се върнем към старите порядки. Дори без тебе, ако се наложи.

— Само временно, предполагам — вметна Ганима. — Стил, пустинята умира. Какво ще правите, когато вече не ще има нито червеи, нито пустиня?

— Не го вярвам!

— След стотина години — продължи момичето — червеите ще бъдат по-малко от петдесет, при това болни и събрани в грижливо поддържан резерват. Подправката ще бъде предназначена единствено за Сдружението, а цената... — Тя поклати глава. — Видях изчисленията на Лито. Той обиколи цялата планета и добре знае какво става.

— Това ли е поредната уловка, за да държите свободните като васали?

— Бил ли си някога мой васал? — отвърна с въпрос Ганима.

Стилгар се намръщи. Каквото и да кажеше, двамата близнаци винаги намираха някаква грешка в него!

— Снощи ми разправи за Златната Пътека — почти с неприязън продължи той. — Не ми харесва!

— Странно — рече Ганима, поглеждайки към баба си. — По-голямата част от Империята ще приеме плана с радост.

— Разруха за всинца ни — промърмори Стилгар.

— Но всеки бленува за Златния Век — възрази Ганима. — Бабо, не е ли така?

— Да, всеки — съгласи се Джесика.

— Всички очакват с нетърпение империята на фараоните, която ще им даде Лито — продължи да настоява на своето Ганима. — Жадуват за мир с богатството на обилни жътви, оживена търговия и равенство за хората с изключение на Златния Повелител.

— Но това ще е смъртта на свободните! — възпротиви се отново найбът.

— Как можа да го кажеш! Няма ли да са ни нужни войници и храбри мъже за отстраняване на случайно възникнали недоволства? Стил, ти и достойните мъже на Тйек ще трябва да полагате непрестанни усилия в тази област.

Свободният погледна сардукарския офицер и някаква странна искра на разбирателство прескочи между тях.

— А Лито ще следи отблизо подправката — припомни на всички Джесика.

— Ще осигури тотален контрол — добави Ганима.

Фарад'н, заслушал се в разговора с оръжието на новото си усещане, получено от светата майка, долови нотката на нещо, предварително подготвено и отрететирано от Ганима и баба й.

— Мирът ще продължава и продължава — каза момичето. — Споменът за войната напълно ще изчезне. А Лито ще води човечеството през тази градина най-малко четири хиляди години.

Тйеканик погледна въпросително към господаря си и се окашля.

— Кажи, Тйек — рече Фарад'н.

— Ще говоря насаме с теб, принце.

Фарад'н се усмихна, зърнал вече въпроса във войнишкия ум на Тйеканик, като знаеше, че най-малко още двама от присъстващите бяха наясно с този въпрос.

— Няма да търгувам със сардукарите — каза той.

— Не се и налага — рече Ганима.

— Това дете ли ще слушате? — попита Тйеканик.

Беше бесен. Старият найб разбираше проблемите, защото имаше необходимата подготовка, но никой от останалите не можеше да знае абсолютно нищо за създалата се ситуация!

Ганима мрачно се усмихна и предложи:

— Фарад'н, осветли го по въпроса.

Принцът въздъхна. Беше лесно да забрави чудатостите на това дете, което всъщност не е дете. Освен това можеше да си представи

семейство с нея, но само със скрити резерви по отношение на всяка интимност. Перспективата не бе от най-приятните, ала той започваше да разбира нейната неизбежност. Абсолютен контрол на запасите от топящата се подправка! Без нея всичко в цялата вселена щеше да спре.

— По-късно, Тйек — каза Фарад'н.

— Но...

— по-късно, казах! — послужи си той с Гласа и видя, че човекът насреща примига и млъкна.

На устните на Джесика се появи лека усмивка.

— Говори за мир и смърт едновременно — отново измърмори Стилгар. — Ама че Златен Век!

— Лито ще преведе хората през култа към смъртта в чистия въздух на обилния живот! — каза Ганима. — Стил, той говори за смърт, защото така трябва. Това е напрежението, което кара живите да разбират, че са живи. Когато Империята падне... О, да, тя ще се срути. Може да мислиш, че Крализец е дошъл, но трябва да мине още време. И когато наистина дойде часът, хората вече ще са възстановили спомена за това, какво значи да бъдеш жив. И този спомен ще живее до последния останал човек. Стил, предстои ни да минем още веднъж през пещта на тежкото изпитание. Но ще излезем от нея. Винаги сме възкръсвали отново от собствената си пепел. Винаги.

Фарад'н, заслушан в думите ѝ, най-сетне разбра какво бе искала да му каже Ганима с вестта за бягащия Лито. Той не ще бъде човешко същество.

А Стилгар изглежда все още не беше убеден.

— И няма да има червеи — мърмореше той.

— Не, червеите ще се върнат — успокои го Ганима. — След по-малко от двеста години всички ще измрат, но после ще се върнат отново.

— Как... — сам прекъсна въпроса си найбът.

Фарад'н почувства, че мисълта му се носи по вълните на откровението. Знаеше какво ще каже Ганима още преди тя да заговори.

— Сдружението едва ще изкрета през годините на оскъдица, и то единствено благодарение на собствените си запаси, както естествено и на нашите — рече Ганима. — Но след Крализец обилието ще се върне. Заедно с червеите, ала само след като брат ми отиде при тях в пясъците.

„Религията на Муад’Диб, наречена Златният Еликсир на живота, се изроди в повърхностно фокусничество подобно на много други религии. Нейните загадъчни означения и външни белези се превърнаха в символи за позадълбочени процеси от психологическо естество, а тези процеси избуяха безконтролно, както и би следвало да се очаква. Единствено нужен беше живият бог, а те го нямаха, докато синът на Муад’Диб не внесе необходимата поправка в създалата се ситуация.“

Изказване, приписвано на Лу Тунгпин (Лу, Гостът на Пещерата)

Лито бе седнал на Лъвския Трон и приемаше почитта на племената. Ганима стоеше права, едно стъпало по-долу. Церемонията в Голямата зала се проточи с часове. Племената на свободните минаваха пред него, представени от свои пратеници и наиби. Всяка група поднасяше дарове, подходящи за бога с ужасяващата мощ — бог на отъмщението, който им обещаваха мир.

Той успя да ги усмири през изминалата седмица, разпореждайки се за избор на арифа на всички племена. Съдиите го видяха да ходи в яма с горящи въглени, след което бяха призовани да огледат кожата му за изгаряния, но такива липсваха. Нареди им да го удрят с ножове; непроницаемата кожа покри и лицето му, докато опитваха всичко, но без резултат. Киселините се стичаха по него с мигновена поява на слаб пушек. Яде от смъртоносните отрови в питиетата и храните и се надсмя над тях.

А накрая призова червей и застана в устата му, обърнал лице към присъстващите. Сетне отиде на космодрума в Аракийн и без да му мигне окото прекатури някаква фрегата на Сдружението, вдигайки единия от вертикалните стабилизатори за кацане.

Арифатът съобщи за станалото с боязън и страхопочитание и сега всички племенни делегати бяха дошли, за да засвидетелстват пълно подчинение.

Засводеното пространство на Голямата зала с поглъщащата си акустика поемаше острите звуци, но сетивата улавяха непрекъснатото шумолене на движещи се крака, както и прахта и кремъчния мирис, внесени отвън.

Джесика, която отказа да присъства, следеше всичко от високо разположена шпионка зад трона. Фарад'н привлече вниманието ѝ с констатацията, че и двамата бяха надхитрени с изкусни ходове. Разбира се, Лито и Ганима бяха включили предварително в сметките си Сестринството! Близнаците наистина можеха да се представят на бин-джезъритките като възможно най-подходящия биологически гостоприемник от всички живи обитатели на Империята.

Тя в никакъв случай не искаше и не можеше да се примири с начина, по който митологията на Сестринството бе уловила в своя капан Алая. Страх, породен от страха! Навиците на поколения сложиха върху нея съдбовния печат на абоминацията. Алая не знаеше, че има надежда. И, разбира се, не издържа. Нейната съдба правеше подвига на Лито и Ганима още по-труден за подражание. Не едно бягство от капана, а две. Победата на Ганима над животите, събрани в нея, както и настояването ѝ, че Алая заслужава единствено състрадание, се оказаха най-горчивият факт. Потискането, постигнато по хипнотичен път в стресово състояние и свързано с увещанията на добронамерен предшественик, бяха спасили момичето. А можеха да спасят и Алая. Но без светлинката на надеждата нищо не бе предприето, докато не стана прекалено късно. Водата на дъщеря ѝ бе излята в пясъка. Джесика въздъхна и насочи вниманието си към Лито, седнал на трона. Огромна делва с водата от Муад'Диб беше поставена под балдахин на почетното място при десния му лакът. Момчето бе казало с гордост на Джесика, че баща му — в него — се смял на този факт, дори когато го приел с одобрение.

Делвата и тая хвалба бяха затвърдили решението ѝ да не присъства на церемонията. Добре знаеше, че докато е жива, нямаше да приеме думите на Пол, изречени от устата на Лито. Беше, разбира се, доволна от оцеляването на династията на атреидите, но нещата-които-можеха-да-станат ѝ изглеждаха непоносими.

Фарад'н седеше с кръстосани крака до делвата с водата от Муад'Диб. Там бе мястото на царския писар — почетна длъжност, току-що подложена на обсъждане и приета.

Принцът чувстваше, че се приспособява великолепно към новите условия, докато Тйеканик все още беснееше и вещаеше страховити последствия. Тйеканик и Стилгар бяха установили съдружие, основаващо се на недоверието, което изглежда забавляваше Лито.

По време на церемонията Фарад'н премина от усещане на силна боязън, през скука до страхопочитание. Какъв безкраен поток от хора — несравними мъже-воини. Тяхната подновена преданост към атреидите не подлежеше на съмнение. Те заставаха пред него почти ужасени, но покорни, след като бяха сплашени до крайност от разказа на арифата.

Най-после краят дойде. Пред Лито в „почетния ариергард“ стоеше последният наиб — Стилгар. Вместо натежали панери с подправка, искрометни скъпоценни камъни или някакви други скъпи дарове той бе донесъл панделка за глава, изтъкана от нишки на подправката и обшита със сърма. Художественият мотив представляваше ястреба на атреидите, изпълнен в златисто и зелено.

Ганима я разпозна и бързо погледна към Лито.

Стилгар сложи панделката на второто стъпало под трона и се поклони ниско.

— Давам ти панделката, която носеше сестра ти, когато я отведох в пустинята, за да я пазя — рече той.

Лито сподави усмивката си.

— Стилгар, знам, че не ти е било никак леко — каза момчето. — Има ли нещо, което би взел като отплата? — Посочи към купищата скъпи подаръци.

— Не, господарю.

— Тогава приемам твоя дар — Лито се наведе напред, вдигна подгъва на горната дреха на Ганима и отпори тънка ивица от него. — В замяна ти давам този къс от робата на сестра ми, която носеше, когато я откраднах от твоя лагер в пустинята и... след като тя насила ме накара да я спася.

Стилгар пое парчето плат с треперееща ръка и запита:

— Подиграваш ли ми се, господарю?

— Да ти се подигравам ли? Наистина, дори само заради собственото си име никога не бих го сторил. Давам ти безценен подарък. Заповядвам ти винаги да го държиш до сърцето си, за да ти напомня, че всички хора могат да сгрешат и че всички водачи са хора.

Стилгар си позволи лека усмивка с думите:

— Какъв наиб би станал от теб!

— Да, какъв наиб съм аз! Наиб на наибите! Никога не го забравяй!

— Както кажеш, господарю.

Стилгар преглътна на сухо, спомняйки си разказа на арифата. И в същото време помисли: Някога се питах дали да го убия. Сега вече е много късно. Погледна делвата — изящен матов съд в златисто, на който бе изписано със зелени букви: „Тази вода е на моето племе.“

— И на моето — вметна Лито, сякаш следеше мислите му. — Заповядвам ти да прочетеш страничния надпис. Чети на глас, за да могат всички да те чуят, Стилгар погледна въпросително към Ганима, но тя му отвърна само с повдигане на брадичката — студен отговор, който предизвика ледени тръпки по гърба му. Нима тези атреидски палавници искаха да го принудят да се срамува за своята прибързаност и за грешките си?

— Прочети го — повтори Лито.

Свободният бавно изкачи стъпалата и се наведе над съда. После високо зачете:

— „Тази вода е върховният екстракт и извор на струяща навън съзидателна сила. Макар и неподвижна, тя е средството за извършване на всички движения.“ Господарю, какво иска да ни каже? — пошепна Стилгар.

Чувстваше страх и благоговение към думите, които докоснаха в него място, останало неразбираемо.

— Тялото на Муад’Диб е изсъхнала обвивка, също като тази, напусната от някое насекомо — заговори Лито. — Той сътвори със съвършенство вътрешния свят, докато външния оскърби с неуважение и така се стигна до катастрофа. После прехвърли цялото си умение на външния, лишавайки другия от всякакво внимание, което пък направи потомците му жертви на демони. Златният Еликсир ще изчезне от Дюн, но семената на Муад’Диб са живи, а водата от него движи нашата вселена.

Стилгар наведе глава. Мистиката винаги хвърляше в смут душата му.

— Началото и краят са едно и също — продължаваше Лито. — Ето, ти живееш във въздуха, но не го виждаш. Дойде краят на един

етап. И от този край започва да расте началото на неговата противоположност. Следователно очаква ни Крализец. Всичко се връща по-късно в променена форма. Например, доловил си някакви мисли в главата си, а твоите наследници ще ги почувстват в стомасите. Стилгар, върни се в Сийч Табър, където ще дойде и Гърни Халик в качеството си на мое доверено лице във вашия съвет.

— Господарю, не ми ли вярваш? — изведнъж гласът на найба прозвуча унило.

— Вярвам ти безусловно, иначе не бих пратил Гърни при теб. Той веднага започва събирането на свежи сили, от които скоро ще имаме нужда. Стилгар, приемам твоя дар и обета ти за вярност. Разрешавам да се оттеглиш.

Свободният се поклони ниско, слезе гърбом по стъпалата, обърна се и напусна залата. Останалите найби го последваха в пълно съответствие с принципа „Последните ще бъдат първи“. Ала до трона достигнаха и думи на съмнения и несъгласия.

— Стил, за какво приказвате? Какво искате да кажете с тази вода от Муад'Диб?

Лито се обърна към Фарад'н:

— Писарю, записа ли всичко?

— Да, господарю.

— Баба ми разправяше, че под нейното ръководство добре си усвоил похватите за усиляване на паметта. Това е хубаво. Никак не обичам драсканиците.

— Както наредиш, господарю.

— Ела тук — каза Лито.

Фарад'н веднага се приближи, благодарен повече от всякога за обучението под грижливата ръка на лейди Джесика. Когато най-после бе възприет фактът, че Лито никога вече няма да бъде само човешко същество, че е престанал и да мисли като другите хора, неговата Златна Пътека започна да се откроява с постоянно нарастваща заплашителност.

Той вдигна поглед към Фарад'н. Стражите се бяха отдръпнали на прилично разстояние. Само съветниците от Постоянното Присъствие останаха в Голямата зала раболепно скупчени на групички, далеч под първото стъпало. Ганима се бе приближила и едната ѝ ръка почиваше на облегалото на трона.

— Все още не си склонил да ми отстъпиш сардукарите си — каза Лито. — Но ще го сториш.

— Задължен съм ти за много неща, ала не искам това от мен — отвърна Фарад'н.

— Да не мислиш, че няма да се сработят с моите свободни?

— Не по-лошо от двамата нови приятели — Стилгар и Тйеканик.

— Все още ли отказваш?

— Чакам да чуя предложението ти.

— Тогава ще трябва да го направя, знаейки, че никога няма да го повториш гласно. Само се моля баба ми да е свършила добре работата си и ти да си достатъчно подготвен, за да ме разбереш.

— Какво трябва да науча?

— Във всяка цивилизация мистиката винаги взема връх — започна Лито. — Тя сама създава себе си като бариера, препятстваща промените, така че бъдещите поколения се оказват неподготвени за коварството на вселената. Всички действат еднакво при съграждането на тия препятствия — религиозната мистика и тази на героя-вожд, загатката на месията или на науката и технологиите, а така също и тайнствата на самата природа. Живеем в империя, оформена от такава мистика, и сега тази империя се разпада на части, тъй като хората не могат да направят сравнението и да установят разликата между действително загадъчното и своя собствен свят. Схващаш ли, че мистиката е като обсебване от зъл демон — тя постепенно взема връх над съзнанието, превръщайки се в абсолютен наблюдател.

— В думите ти долавям мъдростта на твоята баба — отбеляза Фарад'н.

— Много добре, братовчеде. Тя ме попита дали не съм се превърнал и аз в изчадие — жертва на абоминацията. Отговорът ми беше отрицателен. И стана моята първа коварна постъпка. Разбираш ли, че Ганима го избегна, но не и аз? Бях принуден да поддържам с мъка равновесието на събраните в мен животи под натиска на прекомерно големи дози мелиндж. Трябваше да потърся активната помощ на тези разбудени съдби. И така, избегнах подкрепата на най-зложелателните и избрах баща си за доминиращ помощник в жестоката борба за овладяване на вътрешното съзнание. В действителност аз не съм нито баща си, нито този помощник. Освен това не съм и Лито Втори.

— Обясни ми по-подробно.

— Великолепна е прямотата ти! — възкликна Лито и продължи:
— Представявам общност, в която преобладаващо влияние има живяла някога личност с неподражаема мощ. Тя станала родоначалник на династия, оцеляла три хиляди наши стандартни години. Именуван се Харум. Започнатата от него линия продължавала, за да стигне до вродените слабости и суеверието на един от неговите наследници, но поданиците му живеели в блясък и величие с непроменяем ритъм. Те несъзнателно се премествали напред във времето със смяната на сезоните. Създаваните и отглеждани от тях поколения имали кратък живот, били суеверни и с лекота можело да бъдат манипулирани от обожествен цар. Като цяло обаче си оставали могъщ народ. Оцеляването на собствения им вид се превърнало в навик.

— Не ми харесва звукът на тези думи — каза Фарад'н.

— Както и на мен, повярвай ми — кимна Лито. — Но такава ще бъде вселената, която ще създам.

— А защо?

— Заради урока, който научих на Дюн. Ние превърнахме смъртта в постоянно доминиращ фантом в живота на тукашните хора. С присъствието си мъртвите промениха живите. Хората в такова общество буквално потъват в коремите си. Но щом удари часът на неизбежната противоположност, когато те се разбудят и изправят на краката си, виждаш, че всъщност са красиви и силни.

— Не приемам такъв отговор на своя въпрос — възпротиви се Фарад'н.

— Братовчеде, ти не ми вярваш.

— Също като баба ти.

— Има защо — съгласи се Лито. — Но макар и неохотно, тя приема урока, защото е длъжна да го направи. В края на краищата бинджезъритките са прагматични. Знаеш, че споделям становището им за нашия свят. Ти също носиш отличителните белези на вселената ни. Запазил си придобитите си навици да управляваш, изготвяйки каталог на всеки от обкръжението си с оглед на неговата стойност и възможна заплаха.

— Съгласих се да бъда твой писар.

— Защото предложението ти се стори забавно и в определена степен ласкаеше истинския ти талант, а той е на историк. Ти си

направо гений в разчитането на настоящето, изхождайки от миналото. И няколко пъти ме изпревари.

— Не ми се нравят забулените намеци и внушения — каза Фарад'н.

— Добре. Ти падна от висотата на безмерната си амбиция до сегашното скромно обществено положение. Баба ми не те ли е предупредила за безкрая на вечността? Той ни примамва като прожектор в нощта, отнемайки от зора ни способността за реална преценка на възможностите на онези, чиито предели са ограничени.

— Бин-джезъритски афоризми! — възнегодува Фарад'н.

— Но дават много точна представа — каза Лито. — В „Бин Джезърит“ вярвах, че могат да предскажат хода на подобна еволюция. Те предполагаха, или по-точно се уповавах в надеждата си, че ще продължават да тежат на своето място едновременно с разгръщането на плана за целенасочено размножаване и създаване на точно програмирани индивиди. Докато аз не бях белязан с подобна рефлексивна слепота. Фарад'н, огледай ме внимателно и ще разбереш, че вече не съм изцяло човешко същество.

— В същото ме уверява и сестра ти — колебливо изрече принцът. — Абоминацията ли е причина?

— Може би, ако изхождаме от дефинициите на Сестринството. Харум е жесток самовластник. И в мен има от неговата жестокост. Отбележи нещо важно — жесток съм като земеделския стопанин, а моята ферма е вселената на хората. Някога свободните отглеждаха орли като домашни питомци, а аз ще имам до себе си опитомения Фарад'н.

Другият внезапно помръкна, преди да каже:

— Тогава се пази от моите нокти, братовчеде. Много добре знам, че сардукарите ми ще бъдат готови преди твоите свободни. Нанесената от нас рана ще бъде болезнена и тежка, а наоколо има достатъчно чакали, които ще се погрижат за слабите и безпомощните.

— Обещавам, че добре ще си послужи с теб — рече Лито. После се наведе напред. — Нали ти казах, че вече не съм човек? Братовчеде, трябва да ми повярваш. От моите слабини няма да се пръкнат потомци, тъй като вече нямам слабини. Ето защо съм принуден да прибегна към второто си коварство.

Фарад'н запази мълчание, прозрял най-сетне същността и насоката на чуждите аргументи.

— Ще застана срещу всяка досегашна максима и предписание на свободните — продължи Лито. — И всички ще трябва да ме приемат, защото няма да имат друг избор. Теб задържам уж заради годежа, но ти и Ганима всъщност няма да се сгодявате. Сестра ми ще се омъжи за мен!

— Как...

— Казах, че ще има сватба. Ганима трябва да продължи рода атреидски. Запазва се и програмираното размножаване на „Бин Джезърит“, което сега става моя грижа.

— Отказвам — заяви Фарад'н.

— Отказваш да си баща в династията на атреидите?

— За каква династия говориш? Та ти ще останеш на трона хиляди години.

— И ще оформям потомците ти по мой образ и подобие. Програмата за целенасочено раждане и отглеждане ще бъде най-интензивното действие в цялата човешка история. Ще създам миниатюрна екосистема. Разбери, че каквато и да е стратегията, избрана от някой животински вид за неговото оцеляване, тя задължително трябва да бъде положена върху основата на взаимнообвързани общности, реципрочна зависимост и съвместна дейност съобразно замисъла на общия проект, който всъщност е самата система. И тогава ще създаде най-съвършените и интелигентни владетели на всички времена.

— Служиш си с красиви думи за отвратителното...

— А кой ще оцелее след идването на Крализец? — попита Лито.
— Обещавам ти, че той ще дойде.

— Ти си луд! Ще разбиеш Империята.

— Разбира се, че ще го направя, а колкото до лудостта, казах, че вече не съм човек... Но ще създам ново съзнание у всички хора. Под пустините на Дюн се намира потайно място, където е струпано най-голямото съкровище във вселената. Не те лъжа. Когато умре последният червей и последното късче мелиндж бъде обрано по нашите пясъци, тези дълбоко скрити богатства ще заизвират отвсякъде. След като помръкне мощта на монопола върху подправката и скритите запаси бъдат изчерпани, в нашия свят ще се появят нови

сили. Време е хората отново да се научат да живеят с инстинктите си.

Ганима свали ръката си от облегалката на трона застана до Фарад'н и докосна дланта му.

— Както майка ми не беше съпруга, ти също няма да си съпруг — добави Лито, — Но може би ще обичаш, а това е достатъчно.

— Всеки ден и всеки миг носят промяната — рече Ганима. — Човек се учи, като постепенно опознава и приема тези мигове.

Фарад'н усети топлината от настойчивото присъствие на мъничката ѝ ръка. Долавяше приливите и отливите на Литовите доводи, макар че Гласът не бе използван нито веднъж. Призивът бе преди всичко към волята и смелостта, а не към мисловните ценности.

— Това ли предлагаш на моите сардукари? — запита той.

— Много повече, братовчеде, много повече. Предлагам Империята на твоите потомци. Предлагам ти мир.

— И какви ще са последствията от твоя мир?

— Неговата противоположност — отвърна Лито със спокоен глас и ясно доловим присмех.

Фарад'н тръсна глава и каза:

— Според мен цената е прекалено висока за воините ми. Ще трябва ли да остана писар и прикрит баща на вашето царствено родословие?

— Задължително.

— А ще използваш ли принуда, за да приема твоето разбиране и средствата ти за постигане на мира?

— Да.

— Всеки ден обаче ще срещаш моята съпротива.

— Именно това очаквам от теб, братовчеде. Затуй и изборът ми се спря на твоята персона. Всичко ще бъде направено по официален път. Ще ти дам ново име. Отсега нататък ще те наричат Нарушаване на Навика, което в нашия език се произнася „Харк ал-Ада“. Хайде, братовчеде, не се прави на глупак. Баба ми добре те е подготвила. Дай ми своите сардукари.

— Дай му ги — като ехо дойде и гласът на Ганима. — Така или иначе, той ще си ги вземе.

Фарад'н долови в тона ѝ страх за самия него. А може би и любов? Но сега не се изискваше разумно решение, а интуитивен скок в

неизвестното.

— Вземи ги — каза Фарад'н.

— Нима? — възкликна Лито.

После стана от трона с причудливо гъвкаво движение, което показваше, че с лека ръка поддържа пълен контрол над страховитата сила в себе си. Слезе при Ганима, обърна я внимателно в профил, след това сам се обърна и долепи гърба си към нейния.

— Гледай внимателно, братовчеде Харк ал-Ада. Винаги ще се намираме в това положение. Тъй ще застанем и когато се женим. Гръб до гръб, всеки от нас загледан натам, откъдето може да дойде заплахата за другия, така че да опазим цялото, което винаги сме били.

Отдели се от сестра си, погледна с присмех към Фарад'н и снижи глас:

— Братовчеде, не го забравяй, когато си лице в лице с нея. Спомняй си го, когато ѝ нашепваш любовни слова, изкушен в най-голяма степен от навиците и привичките, с които давам израз на своя мир и доволство. Тогава гърбът ти ще остава незащитен.

Извърна се, слезе по стъпалата към очакващите го придворни, увлече ги след себе си като ято и напусна залата.

Ганима отново хвана ръката на Фарад'н, но погледът ѝ остана прикован в отсрещния край на огромната зала още дълго след като Лито бе излязъл.

— Единият от нас трябваше да приеме нечовешкото страдание — каза тя, — а брат ми винаги е бил по-силният.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЕКОЛОГИЯТА НА ДЮН (ОТКЪС)

„Преди неизбежната критична точка свободата в дадено ограничено пространство намалява с нарастването на броя на неговите обитатели. Това важи с еднаква сила както за газовите молекули в плътно затворена колба, така и за човешките същества в смаления обхват на екологичната система на една планета. За хората обаче въпросът е не колко от тях могат да оцелеят в екосистемата, а какъв живот е възможен за онези, които останат живи.“

Пардот Кайнс, първият планетолог на Аракис

За новодошлия обичайното впечатление от Аракис е отчайващата картина на голо и безплодно пространство. Чужденецът не може да се сети за нещо, което би могло да расте и живее в откритата и неплодоносна пустош, която никога не е раждала, а и не се очаква да го стори.

Пардот Кайнс видя планетата като математичен израз на енергийна машина, задвижвана от своето слънце. Тя трябваше да се префасонира, за да може чрез новата си форма да задоволява човешките потребности. Неговата мисъл се насочи веднага към свободните — популация от хора, които бяха в непрестанно движение. Какво предизвикателство бе тяхното съществуване! В какъв инструмент биха могли да се превърнат! Свободните представляваха геоложка и екологична сила с почти неограничен потенциал.

Пардот Кайнс беше искрен и категоричен човек в много отношения. Налагаше се да бъдат преодолените ограничения, наложени от харконите? Чудесно! Тогава ще трябва да се ожени за някоя от свободните. Когато тя го дари със син — Лайът-Кайнс в случая, започва с него и с останалите деца, като ги ограмотява в началата на екологичната култура. После създава нов език със

специфична символика, който въоръжава техния ум за контрол върху заобикалящата ги среда, климата и продължителността на сезоните, за да може накрая да бъде осъществен пробив в представата за действието на природните сили, откъдето пък остава само една крачка до смайващото осъзнаване на порядъка.

Но преди да се стигне до уроците, Кайнс трябваше да убеди свободните. За да разбере как е станало това, необходимо бе човек най-напред да проумее неговата огромна всеотдайност и целенасоченост, а така също и несложния му подход към всяка задача. Той не беше наивен, а и не позволяваше на нищо да променя посоката на вниманието му.

Пардот откри, че в широкия пояс между 70-градусовите граници в северна и южна посока температурите в продължение на хилядолетия не бяха излизали от обхвата на 254–332 градуса по абсолютната скала. Казано накратко, това беше същинска „бонанза“ за познатия някогашен живот от земен тип, но само след разрешаване на водния проблем...

„Кога ще можем да го разрешим? — попитаха свободните. — Кога Аракис ще стане като рая?“

Подобно на учител, който отговаря на детински въпрос, Кайнс им каза: „След триста до петстотин години.“

Обикновените хора биха надали вик на отчаяние. Но свободните се бяха учили на търпение от мъже с бич в ръката. Срокът се оказа доста по-дълъг от очаквания, ала всеки от тях сякаш предусещаше идването на бленувания ден. Те потегнаха поясите си и се върнаха към обичайната си работа. Разочарованието дори направи някак по-реална перспективата на идващия рай.

Всъщност на Аракис големият проблем бе не толкова водата, колкото влагата. Домашните животни бяха почти непознати, а подходящите за животновъдство видове се срещаха рядко. Някои контрабандисти ползваха кулона — опитоменото пустинно магаре, но цената на изразходваната влага оставаше прекалено висока, дори когато животните носеха приспособени за целта влагосъхраняващи костюми.

Кайнс изпрати на работа своите наскоро обучени лимнолози^[1], водеща нишка за които бяха жилавите, подобни на кожа късчета плът, срещани понякога в мелинджовата каша след поредното ѝ изригване.

Фолклорът на свободните ги представяше като „пясъчни твари“. Когато събраните факти придобиха доказателствена стойност, появи се и образът, обясняващ присъствието на кожестите късчета — „плаващото“ из пясъка същество, което блокираше водата в драгоценни гнезда, намиращи се в по-долния шуплест слой под границата на 280 градуса по абсолютната скала.

При всяко изригване на кашата тези „крадци на вода“ измираха в неизброими количества. Дори петградусова промяна на температурата ги умъртвяваше. Малкото оживели екземпляри изпадаха в полулетаргичен сън, за да се появят след шест години като неголеми (с дължина около три метра) пясъчни червеи. И едва няколко от тях успяваха да избегнат както порасналите си събратя, така и гнездата с воднистата предходна каша, за да навлязат в зрелостта си на гигантски Шай-хулуд. (Свободните отдавна знаеха, че водата е отровна за него; бяха го научили от удавянето на рядко срещания „червей със спрян растеж“ при Малкия ерг — морето от пясъчни дюни. Така те се сдобиваха с наркотика, подсилващ осъзнавателните процеси, който наричаха „вода на живота“(*). „Червеят със спрян растеж“ всъщност представляваше недоразвита форма на Шай-хулуд с дължина от около девет метра.)

Най-сетне бе затворен кръгът на взаимната обвързаност: малък вестител — предходна каша; малък вестител — Шай-хулуд; Шай-хулуд, разравящ подправката за храна на микроскопичните създания, наричани „пясъчен планктон“; пясъчен планктон — храна за Шай-хулуд, който израства и намира шупли, за да се превърне отново в малки вестители.

Кайнс и хората му пренасочиха вниманието си от впечатляващите с мащабите си взаимни връзки към микроекологията. Започнаха с климата. Нерядко температурата на повърхността на пясъка стигаше 344 до 350 градуса по абсолютната скала. Само стъпка по-долу тя можеше да падне с 55 градуса, а една стъпка по-горе да бъде с 25 градуса по-ниска. Листата или плътната сянка можеха да я понижат с още 18 градуса. После се спряха на фактора, подхранващ с движението си познатите процеси. Пясъците на Аракис в по-голямата си част се явяваха продукт на храносмилането на червеите, а прахта (вездесъщият проблем по тези места) се получаваше от неспирното пълзене на повърхностния слой — т.нар. подскачане на пясъка. По-

едрите песъчинки се струпваха откъм подветрената страна на дюните. А наветрената гладка страна беше плътна и твърда. Старите дюни жълтееха (от окисляването), докато по-новите оставаха дълго белязани с цвета на родилата ги скала — обикновено сив.

Страните на старите дюни по посоката на вятъра станаха първите площи, определени за разсяване. В началото свободните си поставиха задачата да овладеят цялостния тревооборот на растение с ресни като на торфа, чиито стъбла се сплитаха едно с друго, сплътстваха се и можеха да задържат дюната, лишавайки вятъра от най-силното му оръжие — движещите се песъчинки.

Набелязаните участъци за начало на адаптивния период се намираха надълбоко в южна посока, далече от наблюдателите на харконите. Мутантът на избраното тревисто растение бе разсят най-напред по подветрената (спускаща се надолу) страна на избраните дюни, разположени пряко на преобладаващите там западни ветрове. Сред „закотвянето“ на избраната страна наветреното лице се вдигаше все по-нагоре, а тревите нямаха друг избор, освен да го следват. Така се извисиха гигантски сифи (дълги дюни със змиевиден гребен), високи над 1500 метра.

Появиха се растения с по-дълбоко разположен корен и относително кратък живот (в началото — куча лобода и щир): зановец, ниска лупина, виещ се евкалипт (от вида, пригоден за северните ширини на Каладън), тамарискови храсти-джуджета и крайбрежни пинии, а накрая и същинските растителни чеда на пустинята — сагуарото и биснагата, познат още като бъчвест кактус. На подходящи за целта места бяха разсети камилски пелин, луковина, коило, дива люцерна, пясъчна върбинка, безстъблена иглика, а така също тамяново дърво и креозотов букак.

Стигнаха и до не по-малко нужната фауна — животинките, обитаващи дупки в земята, които осигуряват нейната аерация: земна лисичка, скоклива мишка, пустинен заек и пясъчна костенурка, а заедно с тях и хищниците, които ги поддържат в добра форма — пустинен ястреб, кукумявка, бухал и пустинна сова; не бяха забравени и насекомите, запълващи недосегаемите за тях ниши — скорпион, стоножка, паяк-входник, оса и стършел, контролирани отблизо от пустинния прилеп.

Дойде времето и на решителната фаза на поредицата от опити с финикови палми, памук, кафе и лекарствени растения — повече от 200 ядивни и стопански значими растителни видове, подбрани специално за адаптивния период.

Кайнс и хората му наблюдаваха и чакаха. Свободните бяха разбрали смисъла на посочения от него приблизителен петстотингодишен период.

Пристигна доклад от местата с палмовите насаждения, описващ следното: пясъчният планктон на границата с пустинята загиваше, отровен от взаимодействието с новите форми на живот. Причината се оказа несъвместимостта на белтъчните субстанции. Събираше се вода, която обичайният живот на Аракис твърдо отказваше да приеме, защото го отравяше. Около насажденията се бе оформила същинска мъртва зона и дори Шай-хулуд не проникваше там.

Кайнс лично се спусна до местата на насажденията, като измина разстояние, равно на 20 заложи едно след друго кречетала, но в носилка, подобно на ранен воин или на света майка, защото той така и не овладя язденето на червей. Направи необходимите замервания в зоната (смядта беше наистина невъобразима) и се върна оттам с допълнителен дар от Аракис.

Прибавянето на сярна и свързан азот превръщаше неплодния участък в богат питателен свят за живот, познат от някогашната земя. Вече нищо не можеше да спре настъплението на новите насаждения!

„А това ще промени ли разчетите за времето?“ запитаха свободните.

Кайнс се върна към формулите на планетата. По това време цифровите показатели за ветрокапаните вече се отличаваха с необходимата надеждност. Той бе пресметнал с голям допуск срока от време, тъй като много добре знаеше, че екологичните проблеми не търпят тясното пространство на отчетливите граници. За задържането на дюните беше необходимо да се задели определено количество растителна покривка; нужен беше и даден обем хранителни продукти (както за хората, така и за животните), а не трябваше да се забравя и за влагата, затворена в коренните системи, както и за подаването на вода към околните участъци, опечени от сушата. По същото време изследователите бяха приключили с картографирането на блуждаещите студени участъци из бледа. Те също трябваше да бъдат

въведени във формулите. Дори Шай-хулуд имаше своето място в таблиците и диаграмите. Той в никакъв случай не биваше да загива окончателно, тъй като с него щеше да изчезне и подправката. Храносмилателната „фабрика“ във вътрешностите му бе гигантски източник на кислород! Среден по големина червей (с дължина около 200 метра) освобождаваше в атмосферата толкова кислород, колкото и фотосинтезиращата повърхност на растителна маса с площ от десет квадратни километра.

Друг фактор беше Сдружението. Исканата от него като подкуп подправка, за да не допуска метеорологични спътници и други наблюдатели в небето на Аракис, отдавна бе достигнала внушителни количества.

А не биваше да се пренебрегват и свободните. Особено тези с вече инсталираните ветрокапани и с незаконно придобитите участъци земя около водните им запаси; това бяха екологично грамотни свободни, които мечтаеха за времето, когато щяха да преобразуват огромните степни участъци на Аракис в места, покрити с гори.

От схемите и диаграмите се появи едно число. Кайнс го обяви на всеослушание. Три на сто. Ако съумееха да включат три процента от растителния живот на Аракис в процеса на образуване на въглеродни съединения, щяха да затворят цикъла на една самоподдържаща се система.

„А колко време ще трае?“ — попитаха свободните.

„Около триста и петдесет години.“

Да, оказа се истина това, което умма им бе казал още в началото: никой от живите сега нямаше да го види, така както нямаше да стигнат до него и осем пъти сменяващите се техни внуци, но новото неминуемо щеше да дойде.

Продължиха да строят, разсаждат и прекопават, както и да обучават децата.

После дойде смъртта на Кайнс-умма, убит в падината при Гипсовия Басейн.

По това време неговият син Лайът-Кайнс — деветнайсетгодишен ездач от свободните, беше унищожил лично повече от сто харкони. И напълно логично синът получи императорско назначение на длъжността, за която старият Кайнс отдавна бе подал необходимата молба. За пореден път строго съблюдаваната класова структура

предопредели успеха на правилно поставената цел. Синът беше подходящо подготвен, за да може да се заеме с работата на своя баща.

И така, необходимият курс бе окончателно определен; свободните, станали много добри еколози, вече бяха поели по своя път. Лайът-Кайнс трябваше само да наблюдава и подканва, както и да бди зорко за делата на харконите. Всичко продължи до деня, когато неговата планета бе сполетяна от бедствие, приело образа на един герой...

[1] Изследователи на езерни формации ↑

ТЕРМИНОЛОГИЯ НА ИМПЕРИЯТА

При изучаване на империята, на планетата Аракис и на цялата култура, създадена от Муад'Диб, възникват множество непознати термини. Да се улесни разбирането им е похвална цел — ето защо по-долу даваме някои дефиниции и обяснения.

А

АДАБ — Търсещата памет, при която натрапчивите спомени идват неканени.

АЙАТ — Знаците на живота (виж бурхан).

АКАРСО — Растение, отглеждано на планетата Сайкън от съзвездие Офиучи 70 А. Най-характерни за него са почти четвъртитите листа. Зелените и бели ивици показват периодичноменящите се активни и латентни хлорофилни зони.

АЛ-ЛАТА — Първоначалното слънце на човечеството. Думата е придобила значение на планета.

АЛАМ-АЛ-МИТАЛ — Загадъчен свят на образите, където всички физически граници са премахнати.

АМПОЛИРОС — Легендарният „леляк холандец“ на Космоса.

АМТАЛ, ЗАКОНЪТ АМТАЛ — Широко прилаган на изостаналите планети закон, според който едно нещо се подлага на изпитание, за да се определят качествата и недостатъците му. Обикновено означава: изпитание, което носи унищожение.

АРАКИЙН — Първото селище на Аракис, дългогодишно седалище на планетарното правителство.

АРАКИС — Планетата, известна като Дюн, третата планета на Канопус.

АРБИТЪР НА ПРОМЯНАТА — Официално назначен от висшия съвет на Ландсрада и от императора арбитър. Той има за задача да контролира промяната на дадено владение, преговорите за канли или официалното сражение от договорната война. Решенията на арбитъра на промяната могат да бъдат оспорвани само пред висшия съвет в присъствието на императора.

АЧ — Ляв завой, команда на пясъчен ездач.

Б

БАГРИЛЕН РЕВОЛВЕР — Пясъчен револвер със статичен заряд, изработен на Аракис за сигнално оцветяване на обширна площ пясък.

БАКА — Според легендата на свободните оплаквач, който скърби за цялото човечество.

БАЛИСЕТ — Деветструнен инструмент, пряк наследник на цитрата. Строй в гамата чусик. Свири се с подръпване на струните. Любим инструмент на имперските трубадури.

БАСЕЙН С ПЯСЪЧНИ ПРИЛИВИ И ТЕЧЕНИЯ — Всяка една от обширните падини по повърхността на Аракис, която в продължение на векове се е запълвала с прах и в която са се образували истински пясъчни течения (виж пясъчни течения).

БАШАР — Сардукарски офицер, малко над чин полковник по стандартната военна йерархия. Чин, създаден от военния управител на планетарна подобласт. Корпусен башар е титла, която се присъжда само във военно време.

БЕЛА ТЕГЕЙЗЕ — Петата планета на Кьонтсинг — третият етап от принудителното преселение на свободните.

БИ-ЛАЛ КАЙФА — Буквален превод: повече не е нужно да се обяснява.

БИН ДЖЕЗЪРИТ — Старинна школа за умствено и физическо обучение, основана първоначално за девойки, след като великият бунт разрушава т.нар. „мислещи машини“ и роботи.

БИНДУ — Отнася се за човешката нервна система, особено за тренирането на отделни мускули. Често се среща като бинду-нерватура.

БИНДУ НЕРВАТУРА — Виж по-горната бележка.

БЛЕД — равна и открита пустиня.

БОЕН ЕЗИК — Език с ограничен брой думи, създаден за улеснение при свръзките по време на военни действия.

БОТАНИ ДЖИБ — Виж Чакобза.

БУРСЕГ — Командващият генерал при сардукарите.

БУРХАН — Доказателствата на живота (обикновено знаците и доказателствата на живота); виж аят.

БЪТЛЪРОВ ДЖИХАД (наричан също Великият бунт) — кръстоносният поход срещу компютрите, мислещите машини и роботите, започнал през 201 г. преди Сдружението и завършил през 108 г. п.с. Основната повеля на джихада е запазена в Оранжевата католическа библия и звучи така: „Не сътворявай машина по подобие на човешкия ум“.

В

ВАРОТА — Известен майстор на балисети от планетата Чусик.

ВЕЛИКАТА МАЙКА — Рогатата богиня, повелителка на Космоса (най-често се среща като „Майка Космос“). Олицетворява единството на всичко живо от мъжки и женски пол. Много религии в империята я приемат за свое върховно божество.

ВЕЛИКИЯТ БУНТ — Свещена война срещу компютрите, мислещите машини и разумните роботи, започнала през 201 п.с. и завършила в 108 г. п.с. Основната повеля на бунта е записана в Оранжевата католическа библия като: „И не сътворявай машина по подобие на човешкия разум.“

ВЕЛИКОТО СПОРАЗУМЕНИЕ — Всесветско примирие, наложено от равновесието на силите, поддържано от сдружението, великите династии и империята. Основният му закон забранява употребата на атомно оръжие срещу хората. Всеки закон на великото споразумение започва със следния текст: „Правните договорености трябва да се съблюдават...“

ВЕРИТ — Един от потискащите волята наркотици на Еказ. От него човек става неспособен да излъже.

ВЕСТИТЕЛ — Виж творец-вестител.

ВЕСТИТЕЛНИ КУКИ — Кукиите, с чиято помощ човек се залавя и изкачва на гърба на пясъчния червей на Аракис.

ВЕТМЕТАЛ — Метал, който се получава при внедряването на кристали на жасминиум в дуралуминий. Известен е с изключителната си якост. Името му произхожда от честата му употреба при сглобяеми конструкции, които се отварят, като се подреждат ветрилообразно.

ВЕТРОКАПАНИ — Съоръжения, поставяни по пътя на преобладаващите ветрове. Те могат да кондензират влагата от въздуха чрез рязко понижаване на температурата в тях.

ВИДЕОКНИГА — Всяко шигърово печатно издание. Използва се в образованието и има мнемонични пулсации.

ВИСШ СЪВЕТ — Вътрешен орган на Ландсрада, упълномощен да действа като върховен трибунал при споровете между отделните династии.

ВЛАГОКОНДЕНЗАТОРИ — Уреди с яйцевидна форма, дълги около четири сантиметра по надлъжната ос. Правят го от хромирана пластмаса, която побелява, щом се постави на светлина, и става отново прозрачна на тъмно. Кондензаторите създават студена повърхност, по която се кондензира утринната роса. Използват се от свободните за облицоване на вдлъбнатини, като по този начин създават малък, но надежден водоизточник.

ВЛАГОСЪХРАНЯВАЩ КОСТЮМ — плътно обгръщаща дреха, изработена на Аракис. Тъканта ѝ представлява микросандвич, филтриращ потта и другите телесни течности. Възстановената влага се събира в джобни резервоари, откъдето може отново да се използва чрез т.нар. функционални тръбички.

ВЛАГОСЪХРАНЯВАЩА ПАЛАТКА — Малко изолирано помещение от материя тип микросандвич, предназначено да преработва намиращата се в него влага, освободена от дъха на обитателите му, в годна за пиене вода.

ВОДА НА ЖИВОТА — „Отровата на просветлението“ (виж света майка). Течност, която се получава при последното смъртно дихание на удавен пясъчен червей. Вътре в организма тази течност се превръща в наркотик, познат в заслоните като „наркотик на прозрението“.

ВОДАЧ — Пустинник, който може да управлява машини по повърхността на Аракис.

ВОДЕН РЕЖИМ — Строго обучение, което помага на жителите на Аракис да съществуват там, без да пилеят влага.

ВОДЕН ТОВАР — на езика на свободните — доживотен дълг.

ВОДНИ ЖЕТОНИ — Метални халки с различна големина, всяка от които обозначава определено количество вода, което може да се получи от басейните на свободните. Игрят изключително важна роля (много по-значима от тази на парите) особено при раждане, смърт и ухажване.

ВРАТА-ЩИТ, БАРИЕРА — Всяка петпластова защита, поставена, за да обезпечи бягството на отбрани лица в случай на преследване. (Виж петпластова защита.)

ВТОРАТА ЛУНА — По-малкият от двата спътника на Аракис, забележителен с фигурата на кенгурова мишка, която се откроява сред петната по повърхността му.

Г

ГАЙЪДИ ПРАЙМ — Планета от съзвездието Офиучи 36Б — родно място на династия Харконен, полупригодна за живот, с ограничена възможност за фотосинтеза.

ГАЛАХ — Официалният език на империята, силно повлиян от културно-техническите термини, смесица от езиците на народите, които непрекъснато са се преселвали из вселената.

ГАНИМА — Нещо придобито в битка или единоборство. Обикновено спомен от битката, който се пази, за да поддържа бодър бойния дух.

ГАФЛА — Следване на случайни хрумвания. Оттук: непостоянен човек, на когото не може да се разчита.

ГЕЙРАТ — направо. Команда на пясъчен ездач.

ГИДИЧЪР МАНТИЙН — Свята истина. (Обикновено се среща в този израз като

достоверна, чиста истина.)

ГИНЪЗ, ДИНАСТИЯ ГИНЪЗ — Предишни съюзници на дук Лито Атреидски, разгромени във войната на Грамън.

ГЛАСЪТ — Създаденото в „Бин Джезърит“ сложно умение, което дава възможност на посветения да владее останалите само посредством подобрани тонови нюанси на гласа си.

ГОЛА — мъртвец, възврънат към живота чрез тайните методи на Бин Тлейлакс.

ГОМ ДЖАБЪР — „Повелителят на смъртта“. Особена отровна игла, потопена в метацианид, използвана от прокторите на „Бин Джезърит“ при смъртното изпитание.

ГРАМЪН — Втората планета на Нюши, известна със смъртната вражда между управляващата я династия Моритани и династия Гинъз.

ГРЕЙБЪН — Продълговата геологична яма, образувала се при хлътването на земната повърхност заради лежащите отдолу земни

пластове.

ГЪРМЯЩИ ПЯСЪЦИ — Улягане на пясъка, при което всеки внезапен удар по повърхността причинява отчетлив гръмлив звук.

Д

ДАР-АЛ-ХИКМАН — Училище за религиозни предводители и тълкуватели.

ДЕСАНТНИ КАТЕРИ — Всички кораби на Сдружението, предназначени за междупланетен превоз на войски.

ДЕТЕКТОР НА ОТРОВИ — Лъчев анализатор, действащ в обсега на обонятелния спектър, настроен да открива присъствието на отровни вещества.

ДЖИХАД — религиозна война, фанатичен кръстоносен поход.

ДЖОБНИ РЕЗЕРВОАРИ — Всеки джоб на влагосъхраняващ костюм, в който се събира и съхранява преработената вода.

ДИКТУМ ФАМИЛИЯ — Закон от Великото споразумение, който забранява да се убива с коварство член на императорското семейство или на Велика династия.

Законът утвърждава официално ограниченията и начините за убиване.

ДИНАСТИЯ — Клан, управляващ една планета или планетарна система.

ДИСТРАНС — Средство за нанасяне на временен отпечатък върху нервната система на животни и птици. Нормалният писък на птицата след това носи отпечатъка на съобщението, което може да се вземе от приносителя посредством друг дистранс.

ДОГОВОРНА ВОЙНА — Ограничена форма на воюване, разрешена по силата на Великото споразумение и Мирния договор на Сдружението. Целта е да се избегнат кръвопролития сред мирното население. Правилата налагат даването на официални декларации за предвидените ограничени допустими оръжия.

ДУХ РУ — Според поверието на свободните онази част от индивида, която е винаги дълбоко вкоренена в метафизичния свят (виж Алам ал митал).

ДЪМПЕРИ — Общ термин за всеки товарен контейнер с неправилна форма, снабден с подвижни стени и охлаждаща система.

Използват се за пренасянето на материали от космоса до повърхността на планетата.

Е

ЕКАЗ — Четвъртата планета на Алфа от Кентавър Б. Наричат я рай за скулпторите поради обстоятелството, че е родина на дървото на мъглите — растение, на което може да бъде придадена форма единствено със силата на човешката мисъл.

ЕКЪЛ, ИЗПИТАНИЕТО НА ЕКЪЛ — Изпитание на разума. В първоначалния си вид се е наричал „Седемте загадъчни въпроса“ и е започвал така: „Кой е онзи, който разсъждава?“

ЕЛ САЙЯЛ — „Пясъчният дъжд“ — падане на пясък от небето, където е бил вдигнат от кориолна буря на височина от около 200 метра. „Пясъчният дъжд“ често донася влага на повърхността на планетата.

ЕЛАКОВ ОПИАТ — Наркотик, който се получава при изгарянето на елаково

дърво от Еказ. Въздействието му притъпява рефлекс за самосъхранение. Кожата на взелия опиата придобива характерен морковен цвят. Обикновено се използва при подготвянето на роби гладиатори за арената.

ЕМОП — Съкратено от Единен монопол върху подправката — корпорация за всестранно развитие, ръководена от императора и великите династии със Сдружението и „Бин Джезърит“ като неофициални съдружници.

Ж

ЖРИЦА НА ИСТИНАТА — Света майка, която владее уменията да изпада в транс на истината и да открива неискреност или лъжа.

З

ЗАСЛОН — На езика на свободните сборно място при опасност. Тъй като свободните са живели дълго време сред опасности, този термин е придобил по-широко значение. С него се нарича всяка пещера, обитавана от една от племенните общности на свободните.

ЗАЩИТА — Защитното поле, създавано от холцманов генератор. Полето се получава в първата фаза на суспенсорно-неутрализиращия

ефект. Полето пропуска само предмети, които се движат с малки скорости (в зависимост от настройването тази скорост се движи от 6 до 9 см в секунда).

ЗАЩИТНА СТЕНА — Планинска географска особеност в северната част на Аракис, която в известна степен предпазва една малка област на планетата от кориолните бури.

ЗЕНСУНИ — привърженици на разколническа секта, която се отрекла от учението на Маомет (наричан още „Третият Мохамед“) около 1381 п.с. Религията Зенсуни е известна главно с подчертаната си мистичност и завръщането към „пътя на прадедите“. Повечето изследователи сочат като подстрекател на разкола Али Бен Охашъ, но някои факти подсказват, че той може да е бил просто глашатай на втората си съпруга Нисаи.

и

ИБАД, ОЧИТЕ НА ИБАД — характерна последица от непрекъснатата употреба на мелиндж в храната, при която бялото на очите и зениците стават наситено сини — различните нюанси на синьото показват степента на привикването към подправката.

ИБЪН КАРТАЙБА — „Така гласят свещените думи...“ — официално начало на религиозните песнопения на свободните (водят началото си от паноплия профетикус).

ИДЖАЗ — Пророчество, което поради самото си естество не може да бъде отречено, неотменимо пророчество.

ИКС — Виж Ричиз.

ИКУТ-БИ — Вик на продавачите на вода на Аракис (неизвестна етимология). Виж Суу-суу-сук.

ИЛМ — Теология, наука за религиозните традиции.

ИМПЕРСКА ПОВЕЛЯ — Най-висша повеля на медицинското училище „Сук“, забраняваща отнемането на човешкия живот. Хората, у които е заложена, са белязани с диамантена татуировка върху челото. На тях им се позволява да си пускат дълги коси, прихванати със сребърната халка на училището „СУК“.

ИМПРЕГНИРАЩА ОТРОВА — Новооткрита отрова, чието изнамиране се приписва на ментат Пайтър дьо Врие. При нея тялото се импрегнира с отровно вещество, за неутрализирането на което е

необходимо да се взема непрекъснато противоотрова. Прекратяването на приемането ѝ води до смърт.

ИНДЕКС НА РАЗМНОЖАВАНЕТО — Главната картотека на „Бин Джебърит“ по програмата за човешкото размножаване, насочена към създаването на Куизъц Хадерах.

ИНДИВИДУАЛНА БРАВА — Всяка брава, която може да бъде отворена само при контакт с дланта на човешката ръка, за която е била предназначена.

ИСТИСЛА — Закон за общото благополучие.

К

КАИД — Сардукарски офицерски чин, даван на военно служебно лице, чиито задължения са главно в областта на взаимоотношенията с цивилното население, военен управител на цяла планетарна област (чин, по-висок от башар, но не равен на бурсег).

КАЛАДЪН — Третата планета от съзвездието Делта от Павонис — родно място на Пол Муад'Диб.

КАНАТ — открит канал за контролирано напояване при пустинни условия.

КАНЛИ — Официална смъртна вражда или отмъщение по законите на Великото споразумение, което се прилага съгласно най-строгото спазвани ограничения (виж Арбитър на промяната). Първоначално правилата са били въведени, за да избегнат жертви сред мирното население.

КАНТО И РЕСПОНДУ — Молитвен обред — част от Паноплия профетикус.

КАРАМА — Чудо, събитие, което се свързва със света на духовете.

КАСТОВА СИСТЕМА — Суровият закон за класово различие, наложен от империята. „Място за всеки и всеки на мястото си.“

КЕНГУРОВА МИШКА — Виж Муад'Диб.

КИСУА — Всяка фигурка или рисунка от митологията на свободните.

КИТАБ-АЛ-ИБАР — Пълен религиозен наръчник, създаден от свободните на Аракис.

КОМБАЙН — Голяма (често 120 м дълга и 40 м широка) машина за изкопаване на подправката, използвана най-често за разработване на

нови богати находища на мелиндж. Обикновено я наричат „бръмбар“, заради тялото ѝ, което наподобява бръмбар върху свободни гъсенични вериги.

КОНТЕЙНЕР — Еднолитров контейнер за пренасяне на вода на Аракис, направен от изключително плътна удароустойчива пластмаса с изолационен слой.

КОРИНО — Имперската династия, установила господството си през 88 г. п.с., след космическата битка близо до Сигма Драконис.

КОРИОЛНА БУРЯ — Всяка много силна пясъчна буря на Аракис, където ветровете, които духат из откритите равнини, се усилват от собственото въртеливо движение на планетата, докато наберат скорост до 700 км/час.

КОСМИЧЕСКО СДРУЖЕНИЕ — Виж Сдружение.

КРЕЧЕТАЛО — Къса тояга с хлопка в единия ѝ край, задвижвана от пружина. Предназначение: забива се в пясъка и се включва, за да повика пясъчния червей.

КРИМСКЕЛСКО ВЪЖЕ — Вкопчващото се въже, получавано от ликото на хафъвската лоза от Еказ. Възлите на кримскелското въже само ще се стегнат още по-здраво, ако се опитаме да ги разхлабим. (За повече подробности виж книгата на Холънс Вонбрук „Лозите удушвачи от Еказ“.)

КРИСТАЛЕН НОЖ — Свещеният нож на свободните на Аракис. Произвежда се в

две разновидности от зъби, взети от умрял пясъчен червей. Двете разновидности са: „устойчив“ и „неустойчив“. Неустойчивият нож изисква близост до електрическото поле на човешкото тяло, за да се предотврати разпадането на острието. И двата вида са дълги около 20 см.

КУИЗЪЦ ХАДЕРАХ — „Скъсяване на пътя“ — това е определението, прилагано от „Бин Джезърит“ спрямо неизвестното, за което се търсело генетично решение: възпитаник на „Бин Джезърит“ от мъжки пол, чиито умствени способности ще преодолеят пространството и времето.

л

ЛАЗЕСТРЕЛ — Оръжие с ограничена употреба поради взривоопасния ефект от съприкосновението на лазерния лъч със

защитното поле.

ЛИБАН — Напитка на свободните, която се приготвя от мелинджова течност и брашно от юка.

ЛИЗАН-АЛ-ГАИБ — „Гласът от външния свят“ — според легендата на свободните предсказател, дошъл от друга планета. Понякога се превежда

„Дарителят на вода“.

ЛИЦЕТАНЦЬОР — възпитаник на школата Бин Тлейлакс, който е овладял способността мигновено да преобразява лицето и тялото си.

ЛОВЕЦ ПРЕСЛЕДВАЧ — Дебнещ плячката си метален къс със суспенсорно поле, който се насочва от застанал наблизо оператор. Често се използва като оръжие за убийство.

М

МАЛКИ ВЕСТИТЕЛИ — Полуживотни, полурастения, които са живеещият дълбоко в пясъка вектор на аракийските пясъчни червеи.

МАЛКИ ДИНАСТИИ — Закрепостена към планетата прослойка предприемачи.

МАНТАЙН — Скрита мъдрост, подкрепящ довод, първи принцип (виж гидичър).

МАСТИЛЕНА ЛОЗА — Пълзящо растение, виреещо на Гайъди Прайм, което често се използва като камшик в бордеите за роби. Жертвите се бележат с морава на цвят татуировка, която причинява остатъчна болка в продължение на много години.

МАХДИ — Според легендата на свободните „Онзи, който ще ни заведе в рая“.

МАШАД, ИЗПИТАНИЕ МАШАД — Всяко изпитание, при което човешкото достойнство е заложено на карта.

МЕЛИНДЖ — „Подправка на подправките“ — култура, която вирее единствено на Аракис, Подправката, известна главно заради гериатричните си качества, приета в малки количества, е безвредна, но действа като наркотик, когато се взема дневно над два грама на 70 кг телесно тегло. Муад’Диб твърди, че прорицателските му способности се дължат на подправката. Подобни са твърденията и на навигаторите на Сдружението. Цената ѝ на имперския пазар стига до 620 000 солария за десет грама.

МЕНТАТ — Онази прослойка от имперските граждани, подготвяни за върховни постижения в областта на логиката — „Хора компютри“.

МИНА — Сезонът при свободните, когато се подлагат на изпитание младежите, които искат да получат признание, че са възмъжали.

МИНИМИЧЕН ФИЛМ — Шигърова жица с диаметър един микрон. Често се използва за предаването на сведения от разузнаването и контраразузнаването.

МИСИОНАРИЯ ПРОТЕКТИВА — „Защитна мисия“ — клон на „Бин Джезърит“, натоварен със задачата да сее заразни суеверия в първобитните светове, като по този начин подготви тези райони за включването им в сферата на влияние на „Бин Джезърит“. Виж Паноплия профетикус.

МИСЪР — Исторически термин от преселението на свободните, с който те наричали самите себе си.

МОНИТОРИ — Космически военни кораби, състоящи се от десет секции, които товарят тежки бронирани съоръжения и защита. Проектирани са така, че всяка секция да действа самостоятелно, ако се отдели от останалите.

МУАД'ДИБ — Приспособила се на Аракис кенгурова мишка — същество, което в митологията на свободните се свързва с изображението върху втората луна на планетата. Това същество е на почит сред свободните заради неговата способност да оцелява в откритата пустиня.

МЪСКИ — Отрова в питието. Виж Чомърки.

Н

НА — представка, която означава „определен“ или следващ по ред. По този начин на-барон означава бъдещ наследник на барон.

НАБЛЮДАТЕЛ — Лек орнитоптер в групата по издирване на подправката, натоварен с контрол по наблюдението и осигуряване на безопасността.

НАИБ — Човек, който е положил клетва да не попада жив в ръцете на врага, традиционен обет на вожд на свободните.

НАРЪЧНИК НА ДОГОВОРНАТА ВОЙНА — Сборник от III век за отровите, използвани в Договорната война. По-късно разширен, за

да включи онези смъртоносни уреди, разрешени от Мирния договор на Сдружението и Великото споразумение.

НЕЗОНИ — Лентата, която опасва челото под качулката на влагосъхраняващия костюм. Носи се от омъжените жени на свободните след раждането на син.

НЕСЕСЕР — Чантичка с най-необходимите неща за оцеляване в пустинята, направа на свободните.

НУКЕРИ — Офицери от имперската охрана, които имат кръвно родство с императора. По традиция този ранг се дава на синовете на наложниците от императорския двор.

о

ОБУЧЕНИЕ — Когато се отнася до бин-джезъритка този иначе обикновен термин придобива особено значение и се отнася до владенето на нервите и мускулите до крайния предел допустим от естествените функции на организма.

ОГНЕН СТЪЛБ — Обикновена ракета за сигнализиране в откритата пустиня.

ОЛАИЯ — В древната религия преди преселението — жената която седи до лявата ръка на бога.

ОМЪС — Отрова, поставяна в храна (по-точно, отрова в твърда храна). На някои диалекти „чомъс“.

ОПАФИР- Един от най-редките опалинови скъпоценни камъни от Хагъл.

ОПЕРАТОР — Всеки пустинник, който контролира и направлява подвижни механизми по пустинната повърхност на Аракис. Виж водач.

ОРАНЖЕВАТА КАТОЛИЧЕСКА БИБЛИЯ — (Съкратено ОКБ) Сборник, чийто религиозен текст е съставен от Комитета на всецърковните преводачи. Съдържа елементи от най-древните религии. Смята се, че най-върховната ѝ повеля е

„Не си криви душата!“

ОРНИТОПТЕР — (най-често само „топтер“) — всеки самолет, годен за продължителен полет с размахване на крилете като при птиците.

п

П.С. — Съкратено от Преди Сдружението. Означава имперското летоброене, свързано със създаването на Космическия монопол на Сдружението.

ПАН — Всяка ниска или хлътнала област на Аракис, получила се в резултат на слягане на прилежащите основни пластове. На планета с достатъчно вода пан означава район, който навремето е представлявал открита водна площ. Смята се, че на Аракис има поне една такава област, но по този въпрос продължава да се спори.

ПАНОПЛИЯ ПРОФЕТИКУС — Термин, отнасящ се до суеверията и предразсъдъците, използвани от „Бин Джезърит“, за да подработват първобитните райони. Виж Мисионария Протектива.

ПАРАКОМПАС — Всеки компас, който определя посоката посредством местна магнитна аномалия, използван в некартирани точно области и в места, където цялостното магнитно поле на планетата е нестабилно или смущавано от мощни магнитни бури.

ПЕТПЛАСТОВА ЗАЩИТА — Петслойно защитно поле за малки площи като врати или входи на коридори (при по-големи площи петпластовата защита става по-нестабилна с всеки следващ слой). Ако човек не е снабден с изключвател, настроен на съответния код на защитата, той изобщо не може да мине през него.

ПИОНИ — Крепостни селяни или черноработници, образуващи един от най-долните слоеве на кастовата система. Официално се водят като стражи на планетата.

ПИСТОЛЕТ МАУЛА — Действащ с пружина пистолет, с който се изстрелват отровни стрелички в обсег от 40 м.

ПЛАСТОСТОМАНА — Стомана, стабилизирана с влакна от стравидий, внедрени в структурата на кристалите ѝ.

ПЛЕНИСЦЕНТА — Екзотично растение със зелени цветове от Еказ, известно със сладкия си аромат.

ПОДПРАВКА — Виж мелиндж.

ПОДХОД „БИН ДЖЕЗЪРИТ“ — Изкуството при наблюдение да се вниква и в най-дребните и незначителни неща.

ПОРИТРИН — Трета планета на Епсилон Аленгю, считана от най-древните преселници за тяхна родна планета, въпреки че някои особености на езика и митологията сочат много по-древни корени.

ПОСИТ — съкращение от Почтен съюз на инициативните търговци — корпорация за всестранно развитие, контролирана от

императора и Великите династии с мълчаливото съдействие на Сдружението и Бин Джезърит.

ПРАНА МУСКУЛАТУРА — Мускулите на човешкото тяло, взети като отделни елементи за обучение (виж бинду).

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ТАХАДИ — При свободните — предизвикателство за смъртоносен двубой, обикновено за да се докаже нещо решаващо.

ПРЕДХОДНА КАША — Онзи етап от образуването на подправката, при който водата залива малките вестители. При този етап подправката образува характерен „мехур“, посредством който обменя онова, което се съдържа дълбоко в пясъка, с онова, което е по повърхността на пустинята. След въздействието на въздуха и слънцето тази каша се превръща в мелиндж.

ПРОКТОР — Света майка от „Бин Джезърит“, която е и регионален директор на бин-джезъритското училище (обикновено: „бин-джезъритка с вътрешен глас“).

ПУНДИ — Мутирал ориз, чиито зърна с високо съдържание на естествена захар стигат на дължина до 4 см — главно перо от износа на Каладън.

ПУСТИНЕН МЕТЕОРОЛОГ — Човек, овладял особените методи за предсказване на времето на Аракис, както и способността да разчита посоките на ветровете по рисунъка на дюните.

ПУСТИННИК — Всеки работник в откритата пустиня на Аракис — търсач на подправка, водач и др.

ПУСТИНОХОД — Общо название на машините, предназначени за работа по повърхността на Аракис при търсенето и прибирането на мелиндж.

ПЪРВА ЛУНА — Главният спътник на Аракис, който пръв изгрява нощем. Известен е с ясно очертания човешки юмрук на повърхността му.

ПЯСЪЧЕН ЕЗДАЧ — Термин на свободните, с който наричат човек, който съумее да повика и обязди пясъчен червей.

ПЯСЪЧЕН ЕКСПЕРТ — Главен надзирател при цялостния добив на подправката.

ПЯСЪЧЕН ЧЕРВЕЙ — Виж творец вестител.

ПЯСЪЧЕН ШНОРХЕЛ — Уред за дишане, който вкарва въздух от повърхността в затрупана с пясък влагосъхраняваща палатка.

ПЯСЪЧНИ ТЕЧЕНИЯ — Различия в нивото на някои пълни с пясък басейни на Аракис, което се дължи на гравитационното въздействие на слънцето и спътниците. Виж Басейн с пясъчни приливи и течения.

Р

РАЦИЯ — Полуразбойнически набег.

РАЧАГ — Стимулант от рода на кофеина, добиван от жълтите семена на акарсо. Виж акарсо.

РЕМОНТЕН НАБОР — комплект за ремонт и подмяна на най-важните елементи на влагосъхраняващия костюм.

РИЧИЗ — Четвъртата планета от съзвездието Еридан А, призната заедно с планетата Икс за господстваща в областта на техническата култура, известна с постиженията си в миниатюризацията.

С

САЙЯДИНА — Псалт от женски пол в религиозната йерархия на свободните.

САЛУСА СЕКУНДУС — Третата планета от съзвездието Гама Уейпинг, определена за имперската планета-затвор след преместването на кралския двор на Кайтейн. Салуса Секундус е родната планета на династия Корино. Според преданията свободните били роби там в продължение на девет поколения.

САРДУКАРИ — Воини фанатици на падишах-императора. Условието, при които живеели, били толкова сурови, че шест от единадесет души загивали още преди да навършат единадесет години. Военното им обучение се основава преди всичко на суровост и почти самоубийствено пренебрежение към собствената безопасност. Още от детските им години ги обучавали да използват жестокостта като основно оръжие, както и да тероризират противниците си. Твърди се, че в апогея на тяхното господство над вселената умението им да се дуелират е отговаряло на десета степен на Гинъз, а в ръкопашния бой са се доближавали до способностите на бин-джезъритските възпитанички. Всеки един от тях е струвал колкото десет редови войника на Ландсрада. По времето на Шедъм IV, когато те все още

били могъщи, силата им била подкопана от прекалена самоувереност и цинизъм.

САРФА — Отвърщането от бога.

САФО — Силно тонизиращ сок, извличан от оскъдните корени на Еказ, обикновено употребяван от ментати, които твърдят, че сокът увеличава умствените способности. Пиещите го получават наситено-рубинени петна в устата и по устните.

СВЕТА МАЙКА — Първоначално проктор (отговорник по дисциплината) в „Бин Джезърит“, жена, която е превърнала в организма си отровата на просветлението в течност, извисявайки се по този начин на по-високо ниво на познание. Титла, приета и от свободните за собствените им религиозни водачки, които извършват подобно превръщане. Виж също „Бин Джезърит“ и Водата на живота.

СВЕТОГЛОБУС — осветително тяло, поддържано във въздуха от суспенсорно поле и захранвано от собствен източник на енергия (най-често органични батерии).

СВОБОДНИ — Синеоки — Свободни племена на Аракис, обитатели на пустинята, „пясъчни пирати“ според имперския тълковен речник.

СДРУЖЕНИЕ — КОСМИЧЕСКО СДРУЖЕНИЕ — единият крак на политическия триножник, поддържащ Великото споразумение. Сдружението е втората школа за умствено и физическо обучение (виж „Бин Джезърит“) след Великия бунт. Монополът на Сдружението върху космическите пътувания и превози и върху междузвездното банково дело се смята като начална точка в имперския календар.

СЕЛАМЛИК — Императорската зала за аудиенции.

СЕМУТА — Вторият наркотичен дериват, добиван посредством извличане на кристали от веществото, останало след изгарянето на лаковото дърво. Въздействието му, описано като продължителен екстаз, се предизвиква от известни атонални вибрации, отнасяни към семутската музика.

СЕПАРАТОРИ — Уреди за отделяне на пясъка от мелинджовата маса. Употребяват се при втория етап на рафинирането на подправката.

СЕРВОК- Механизъм с навиваща се пружина, който изпълнява прости задачи — един от малкото „автоматични“ уреди, разрешени след Великия бунт.

СЕСТРИНСТВО — виж Бин Джезърит.

СИЙЧ — Виж заслон.

СИНК — Обитаема низина на Аракис, заобиколена от висок терен, който я защитава от вилнеещите бури.

СИНКО-КАРТА — Карта на Аракис, на която са отбелязани най-надеждните маршрути, свързващи отделните заслони и убежища.

СИРАТ — Онзи пасаж от О.К.Б., който описва човешкия живот като пътуване по един тесен мост с „рая от дясната ми страна, ада — от лявата, а зад гърба ми — ангела на смъртта“.

СЛОВЕСЕН ПРОЦЕС — Полуофициален доклад за престъпление срещу империята.

СОЛАРИИ — Официалната парична единица в империята — нейната покупателна способност е станала причина преговорите между Сдружението, Ландсрада и императора да продължат четвърт век.

СОЛИДО — Образ в три измерения от солидопрожектор, използващ сигнали с обхват 360 градуса запечатани върху бобина с шигърова жица. Смята се, че най-добрите солидопрожектори са произведените на Икс.

СОНДАГИ — Папратово лале от Тюпайл.

СТРЕЛОМЕТ — Метателно оръжие, изхвърлящо бавно стрела, чийто връх е потопен в отрова или наркотик. Ефективността му е ограничена от колебанията в настройката на защитното поле и относителното движение между целта и оръжието.

СТЪКЛИТ — Стъкло, образувано посредством вливане на горещ газ в листове ясмийски кварц. Известен с изключителната си якост (около 450 000 кг на см² при дебелина 2 см) и свойството си на селективен радиоактивен филтър.

СТЪЛБОВЕ — Направени от пластмаса и фибър стълбове, които се поставят в откритата пустиня на Аракис, и по рисунъка на полепналите по тях песъчинки се правят прогнози за времето.

СУСПЕНСОР — Вторична фаза на холцманов генератор. Тя неутрализира притеглянето в определени граници в зависимост от относителната маса на консумацията на енергия.

СУУ-СУУ-СУК — Вик на продавачите на вода на Аракис. Виж Икутей.

СЪБИРАЧИ НА РОСА — Работници, които събират роса от растенията на Аракис, като използват подобни на коси уреди.

СЪДНИК — Тази титла при свободните се дава на религиозните съдници и е равна на светец.

Т

ТАКУА — Буквално преведено: „Цената на свободата“. Нещо с изключителна стойност.

ТАУ — От терминологията на свободните — неделимото единство на общността, обединена от съвместната употреба на подправката и Водата на живота по време на пиршествата им.

ТАФУИДИ — Дякони при свободните (след Муад'Диб).

ТАХАДИ-АЛ-БУРХАН — Последното изпитание, което не подлежи на обжалване, защото носи смърт или унищожение.

ТВОРЕЦ ВЕСТИТЕЛ — „Вестител“, т. нар. „старец на пустинята“. Достига до огромни размери- Във вътрешността на пустинята са забелязани екземпляри, дълги над 400 метра. Живеят до дълбока старост, освен ако не ги убие някой червей или не бъдат удавени във вода, защото водата е смъртоносна за тях. Наличието на пясък на Аракис се приписва главно на дейността на пясъчните червеи.

ТЛЕЙЛАКС — Единствената планета на Талим, известна като център, отцепник за обучаване на ментати; източник на „деформирани“ ментати.

ТОВАР ВОДА — Доживотно задължение (на езика на свободните).

ТОПТЕР — Виж орнитоптер.

ТРАНС НА ИСТИНАТА — Полухипнотичен транс, предизвикан от един от наркотиците на „познавателния спектър“, при който дори незначителни прояви на съзнателна неискреност са очевидни за наблюдатели на транса. (Забележка: Наркотиците от „познавателния спектър“ често са смъртоносни, освен за индивиди със занижена чувствителност, които са способни да преработват отровата вътре в организма си.)

ТРАНСПОРТЪОР — Въздушно превозно средство, т.нар. „въздушен работен кон“ на Аракис, който се използва за превозване на огромни съоръжения за търсене, откриване, добиване и преработване на подправката.

ТЮПАЙЛ — „Планета-святилище“ (вероятно система от планети) за разгромените династии на империята. Местонахождението ѝ (им) е известно единствено на Сдружението и се пази неосквернено по силата на мирния договор на Сдружението.

у

УАЛАХ IX — Деветата планета от съзвездieto Лауджин, където е разположено базовото училище „Бин Джебърит“.

УММА — Член на братството на Пророците, презрителен термин в империята, с който се нарича всеки „нецивилизован“ човек.

УНИЩОЖИТЕЛИ — Военни космически кораби, които се състоят от по-малки съдове, стиковани един към друг и чието предназначение е при нападение да унищожат позицията на противника.

УПЛЪТНЕНИЕ — Портативно пластмасово херметическо уплътнение, което се използва за влагоизолация на пещерите и жилищата на свободните.

ф

ФАЙ — Налог върху водата, основен данък на Аракис.

ФЕДЕЙКИН — Исторически: група, чиито членове са дали тържествена клетва да дадат живота си, за да поправят някоя неправда.

ФИК — Познание, религиозен закон, един от постулатите на древната религия на преселниците.

ФИЛТРОВА ЗАПУШАЛКА — Филтрово съоръжение за носа, което се носи заедно с влагосъхраняващия костюм, за да улавя влагата при издишване.

ФРАЙЪН — Съвсем непознат, не от същата общност.

ФУНИЯ НА МЪЛЧАНИЕТО — Полето, което ограничава силата на гласа или друг някакъв вибратор чрез намаляване на вибрациите.

ФУНКЦИОНАЛНИ ТРЪБИЧКИ — Тръбички, свързващи човешката отделителна система с действащите филтри на влагосъхраняващия костюм.

х

ХАГАЛ — „Планетата на скъпоценните камъни“ (II Тета Шаоуей) — по времето на Шедъм IV добивът на скъпоценни камъни достига най-високо ниво.

ХАЖРА — Пътуване през пустинята.

ХАЙЛАЙНЕРИ — Най-големите товарни космически кораби от транспортната система на Космическото сдружение.

ХАЙРЕГ — Временен бивак на свободните в откритата пустиня.

ХАРМОНТЕП — Преданията сочат тази планета като шестата спирка при древното преселение. Предполага се, че е била спътник на Делта Павонис.

ХЕОПС — Пирамиден шах, който се състои от девет нива, като единият от играчите поставя царицата си на върха на пирамидата, а противникът поставя царя си в шах.

ХОЛЦМАНОВ ЕФЕКТ — Ефектът на отблъскване на защитния генератор.

ц

ЦИЕЛАГО — Птица от рода хироптера, които на Аракис пренасят съобщения чрез дистранс.

ч

ЧАКОБЗА — Т, нар. „магнетичен език“, произлязъл отчасти от древния Ботани (Ботани Джиб — „джиб“ означава диалект). Сбор от древни диалекти, видоизменен от нуждите на секретността с преобладаващо влияние на търсещия ловен език на Ботани, на наемните воители от първата Договорна война.

ЧЕРНИТЕ НЕЩА — Израз, използван за суеверията и предразсъдъците, преподавани от Мисионария протектива на поддаващите се цивилизации.

ЧОМЪРКИ — (На някои диалекти „мъски“ или „мърки“) Отрова, поставяна в питие.

ЧОМЪС — (На някои диалекти „омъс“) Отрова в твърда храна за разлика от отровите, давани по друг начин.

ЧУСИК — Четвъртата планета на Тета Шалиш, т.нар. „музикална планета“, известна с високото качество на музикалните си инструменти.

ШАЙ ХУЛУД — Виж творец-вестител.

ШАРИЯ — Онази част от Паноплия профетикус, която тълкува суеверния ритуал. Виж Мисионария протектива.

ШАХ-НАМА — Полулегендарна книга на древните заселници.

ШЕЙДАУТ — Гмуркач в кладенец, почетна титла при свободните.

ШИГЪРОВ ПОРТРЕТ — Портрет, възпроизведен посредством шигъров прожектор, който е в състояние да предаде неуловими движения, за които се твърди, че издават същността на личността.

ШИГЪРОВА ЖИЦА — Обвито в метал пълзящо растение патпатит, което вирее само на Салуса Секундус и III Делта Кейсинг. Отличава се с изключителна якост.

ШИЛО — Всяко тънко късо острие (често с потопен в отрова връх), използвано от лявата ръка при двубой със защитни пояси.

ШКОЛА СУК — виж Имперска повеля

ШЛАГ — Животно, срещащо се на Тюпайл, обречено на изстребление от ловците заради тънката му и еластична кожа.

Издание:

ФРАНК ХЪРБЪРТ
ДЕЦАТА НА ДЮН
ИК „БАРД“ ООД, 2004

Първото издание е на 2 части. Изд. Аргус, София. Биб.
Фантастика No.15 и 16 от 1995 и 1996 год.

Frank Herbert
Children of Dune
1976

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.